

Πρωτ. _____
 Αριθ. _____
 Διεκπ. _____

Από τα επίσημα Πρακτικά της ΛΗ΄, 24 Οκτωβρίου 2019, Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής, στην οποία ψηφίστηκε το παρακάτω σχέδιο νόμου:

Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις

**ΜΕΡΟΣ Α΄
 ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

**Άρθρο 1
 Τροποποίηση του ν. 4608/2019 (Α΄ 66) (Ελληνική
 Αναπτυξιακή Τράπεζα και προσέλκυση Στρατηγικών
 Επενδύσεων και άλλες διατάξεις)**

1. Το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης ε΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν. 4608/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«ε) «Αυτοδίκαια εντασσόμενες Στρατηγικές Επενδύσεις», όπως οι επενδύσεις του ν. 3389/2005 (Α΄ 232) που έχουν εγκριθεί από τη Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ και οι επενδύσεις του άρθρου 8 του ν. 4271/2014 (Α΄ 144) για τα Ευρωπαϊκά Ενεργειακά Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος - Projects of Common Interest (PCI).»

2. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 11 του ν. 4608/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Για τις επενδύσεις στον τομέα της βιομηχανίας της περίπτωσης β΄ και της υποπερίπτωσης ββ΄ της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 10, ο ανώτατος επιτρεπτό ενος συντελεστής δόσης που προβλέπεται στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 1 του Κεφαλαίου Γ΄ του άρθρου 11 του ν. 3986/2011 (Α΄ 152) ορίζεται σε 0.6.»

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 13 του ν. 4608/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του επόμενου εδαφίου, για την έκδοση οποιασδήποτε απαιτούμενης άδειας ή έγκρισης για την εκτέλεση των έργων, την εγκατάσταση ή λει-

τουργία Στρατηγικής Επένδυσης, συμπεριλαμβανομένων των χωροταξικών αδειών, ορίζεται προθεσμία σαράντα πέντε (45) ημερολογιακών ημερών. Ειδικά για την έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (Α-ΕΠΟ) Στρατηγικής Επένδυσης, η προθεσμία της υποπερίπτωσης δδ) της περίπτωσης β) της παραγράφου 2 του άρθρου 3 και η προθεσμία της περίπτωσης δ) της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του ν. 4014/2011 μειώνεται σε τριάντα (30) εργάσιμες ημέρες. Οι προθεσμίες αυτές εκκινούν από την υποβολή από τον φορέα της επένδυσης στη Γενική Διεύθυνση Στρατηγικών Επενδύσεων (ΓΔΣΕ) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων του σχετικού φακέλου για έκαστη απαιτούμενη άδεια ή έγκριση με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Στην ως άνω προθεσμία δεν συνυπολογίζεται ο χρόνος προσκόμισης των ζητούμενων από τη Διοίκηση συμπληρωματικών στοιχείων.

4. Η παράγραφος 5 του άρθρου 13 του ν. 4608/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της προθεσμίας της παραγράφου 1, η αρμοδιότητα έκδοσης κάθε άδειας μεταφέρεται στον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ο οποίος, μετά από εισήγηση της Γενικής Γραμματείας Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, βεβαιώνει την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, και είτε αιτιολογημένα εκδίδει τη σχετική άδεια λαμβάνοντας υπόψη την αίτηση, τα στοιχεία του φακέλου και τις κείμενες διατάξεις, είτε αιτιολογημένα την απορρίπτει εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός.»

5. Στο άρθρο 13 του ν. 4608/2016 προστίθεται παράγραφος 7 ως εξής:

«7. Η άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας της παραγράφου 1 ή η μη εμπρόθεσμη αποστολή από τις περιφερειακές ή άλλες υπηρεσίες προς την αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή εγκρίσεων, εισηγήσεων ή γνωμοδοτήσεων σύμφωνα με την παράγραφο 4 συνιστά επιβαρυντική περίπτωση κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 2 του άρθρου 109 του ν. 3528/2007 (Α' 26) για την επιβολή πειθαρχικής ποινής τόσο στον αρμόδιο υπάλληλο όσο και στον προϊστάμενο της εκάστοτε αδειοδοτικής ή γνωμοδοτικής υπηρεσίας, ο οποίος ορίζεται εκ του νόμου ως το καθ' ύλην αρμόδιο όργανο για την υλοποίηση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο.

6. Στο άρθρο 19 του ν. 4608/2019 προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Ως προς την υπαγωγή επενδυτικής πρότασης σε μια από τις κατηγορίες του άρθρου 10 και τη συνδρομή των προϋποθέσεων χαρακτηρισμού αυτής ως Στρατηγικής Επένδυσης, εφαρμόζονται οι διατάξεις που ισχύουν κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής και αποκλείεται η αναδρομική ισχύς μεταγενέστερων νόμων που προβλέπουν αυστηρότερα κριτήρια για τον χαρακτηρισμό επένδυσης ως Στρατηγικής».

7. Η παράγραφος 3 του άρθρου 12 του ν. 4608/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Οι επιλέξιμες δαπάνες των περιπτώσεων α' και β' της παραγράφου 2 του παρόντος προσδιορίζονται με τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 14 του Κανονισμού (ΕΕ) υπ' αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (L 187) και θα εξειδικεύονται με την απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 20».

8. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 16 του ν. 4608/2019 προστίθεται περίπτωση (η) ως εξής:

«(η) Αναλυτική περιγραφή των αιτούμενων ενισχύσεων και των σχετικών δαπανών, καθώς και τα απαραίτητα στοιχεία προς απόδειξη της πλήρωσης των κατά περίπτωση εφαρμοζόμενων προϋποθέσεων συμβατότητας του Κανονισμού (ΕΕ) υπ' αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (L 187), μόνο στην περίπτωση που η αίτηση χαρακτηρισμού του επενδυτικού σχεδίου ως Στρατηγικής Επένδυσης περιλαμβάνει και αίτηση χορήγησης ενισχύσεων των άρθρων 12 και 14».

9. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 20 του ν. 4608/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Μετά την έκδοση της προβλεπόμενης στο άρθρο 10 απόφασης χαρακτηρισμού της επένδυσης ως Στρατηγικής, εκδίδεται απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, με την οποία χορηγούνται και εξειδικεύονται οι ενισχύσεις των άρθρων 12 και 14 κατά περίπτωση.»

10. Η παράγραφος 2 του άρθρου 20 του ν. 4608/2019 διαγράφεται και η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου αναριθμείται σε 2.

11. Η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του ν. 4608/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«(α) Ενισχύσεις για την πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και ατόμων με αναπηρία, σύμφωνα με τα άρθρα 32 και 33 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 ή χρόνια πάθηση, καθώς και για την παροχή εύλογων προσαρμογών σύμφωνα με το εδάφιο (γ) της παραγράφου 1 του άρθρου 61 του ν. 4488/2017. Η ενίσχυση της παρούσας

κατηγορίας αθροιζόμενη με τυχόν άλλες κρατικές ενισχύσεις που λαμβάνει ο φορέας επένδυσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ ανά επενδυτικό σχέδιο.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ 4399/2016 (Α' 117), 3908/2011 (Α' 8), 3299/2004 (Α' 261) ΚΑΙ 2601/1998 (Α' 81)

Άρθρο 2

Έλεγχος επενδυτικών σχεδίων και πιστοποίηση ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας επενδύσεων

1. Στο άρθρο 16 του ν. 4399/2016 η δεύτερη παράγραφος με τον αριθμό 10 αναριθμείται σε παράγραφο 11 και εν συνεχεία προστίθεται παράγραφος 12 ως εξής:

«12. Μετά από αίτηση του φορέα του επενδυτικού σχεδίου, συνοδευόμενη από τα δικαιολογητικά που ορίζονται στην περίπτωση β' του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, δύναται να πιστοποιηθεί η ολοκλήρωση και έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης για την καταβολή της ενίσχυσης από ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 20, κατ' επιλογή του φορέα.

Στην περίπτωση αυτή, υποβάλλεται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων έκθεση ελέγχου περί ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, υπογεγραμμένη από ορκωτό ελεγκτή-λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία που είναι εγγεγραμμένος/η στο Δημόσιο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4449/2017 και που διαθέτει ασφαλιστική κάλυψη επαγγελματικής ευθύνης ποσού τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ ανά συμβάν και συνολικού ποσού τουλάχιστον πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ ετησίως. Με αυτήν συνυποβάλλονται η έκθεση ελέγχου της παραγράφου 1 του άρθρου 32 του ν. 4449/2017 υπογεγραμμένη από τον, ως άνω, ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή την ελεγκτική εταιρεία και σχετική βεβαίωση υλοποίησης από πολιτικό μηχανικό, καθώς και όπου απαιτείται από το είδος και τους όρους υπαγωγής της επένδυσης, από μηχανολόγο μηχανικό ή και λογιστή - φοροτεχνικό Α' τάξης για τις οικονομικές καταστάσεις ή άλλης επαγγελματικής ειδικότητας πρόσωπο. Η αρμόδια Υπηρεσία διαπιστώνει την πληρότητα της έκθεσης ελέγχου και τη συμφωνία των πιστοποιηθέντων με τις διατάξεις του αντίστοιχου θεσμικού πλαισίου και των σχετικών βεβαιώσεων και εφόσον βεβαιώνεται ανεπιφύλακτα η ολοκλήρωση και έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, εισηγείται την έκδοση της σχετικής απόφασης. Σε περίπτωση που διαπιστώνονται ελλείψεις στην υπό έλεγχο επένδυση, εφαρμόζονται αναλογικά οι περιπτώσεις β' και δ' της παραγράφου 6 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου, αντίστοιχα. Στην κατά τα ως άνω διαδικασία πιστοποίησης της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης δεν απαιτείται καταβολή του παράβολου της παραγράφου 7.

Η πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης σύμφωνα με την ως άνω διαδικασία υπόκειται σε δειγματοληπτικό έλεγχο που διενεργείται από πενταμελή επιτροπή αποτελούμενη από: α) δύο (2) υπαλλήλους της αρμόδιας Υπηρεσίας που ορίζεται με απόφαση των αρμοδίων οργάνων της παραγράφου 3 του άρθρου 14, β) ένα (1) μέλος που ορίζεται από την Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων, γ) ένα (1) μέλος που ορίζεται από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας και δ) ένα (1) μέλος που ορίζεται από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος. Το πόρισμα της πενταμελούς επιτροπής κοινοποιείται στην αρμόδια Υπηρεσία.

Σε περίπτωση που κατά τον ως άνω δειγματοληπτικό έλεγχο διαπιστωθούν αποκλίσεις και ανακρίβειες δηλώσεις σε σχέση με όσα έχουν αναρτηθεί στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων, επιβάλλονται κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 23 του ν. 4399/2016 ή τις αντίστοιχες διατάξεις των λοιπών επενδυτικών νόμων, εφόσον πρόκειται για επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί σε αυτούς.

Αν από τον δειγματοληπτικό έλεγχο της παρούσας παραγράφου διαπιστωθούν σοβαρές παραβάσεις των διατάξεων ως προς την πληρότητα της έκθεσης ελέγχου του άρθρου 32 του ν. 4449/2017 του ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή της ελεγκτικής εταιρείας ως προς την ολοκλήρωση της επένδυσης και την έναρξη της παραγωγικής της λειτουργίας, η υπόθεση διαβιβάζεται στην Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.) για περαιτέρω έλεγχο και την τυχόν επιβολή κυρώσεων της παραγράφου 10 του άρθρου 35 του ν. 4449/2017.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του Υπουργού Οικονομικών που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Ε.Λ.Τ.Ε., καθορίζεται το ελεγκτικό πλαίσιο (Διεθνή Πρότυπα) βάσει του οποίου διενεργούνται οι έλεγχοι σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4449/2017. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται τα συγκεκριμένα αντικείμενα ελέγχου σχετικά με την ολοκλήρωση της επένδυσης και την έναρξη της παραγωγικής της λειτουργίας σύμφωνα με τον ν. 4399/2016, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη ρύθμιση των θεμάτων της παρούσας παραγράφου. Με όμοια απόφαση ορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι απαιτούμενες ειδικότητες των λοιπών επαγγελματιών, καθώς και οι διαδικασίες για τη συγκρότηση και λειτουργία της Τριμελούς Επιτροπής, καθορισμού της αποζημίωσης των μελών της και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Όπου στις διατάξεις του ν. 4399/2016 γίνεται αναφορά στην ολοκλήρωση και έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, αυτή δύναται να πιστοποιείται και σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο.

Η διενέργεια ελέγχων των επενδυτικών σχεδίων από ορκωτούς ελεγκτές – λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες, όπως ορίζεται στις διατάξεις της παρούσης θεωρείται υποχρεωτικός έλεγχος. Οι ορκωτοί ελεγκτές - λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες που διενεργούν έλεγχο σε επενδυτικά σχέδια, όπως ορίζεται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, εφαρμόζουν αναλογικά στον φορέα του επενδυ-

τικού σχεδίου τις διατάξεις περί απαγόρευσης παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών που ισχύουν για τη διενέργεια υποχρεωτικού ελέγχου οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό ΕΕ 537/2014 και στον ν. 4449/2017. Πέραν των ανωτέρω, απαγορεύεται να διενεργούν έλεγχο σε επενδυτικά σχέδια, όπως ορίζεται στις διατάξεις του παρόντος νόμου, ορκωτοί ελεγκτές – λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες, οι οποίοι / οποίες συμμετείχαν με οποιονδήποτε τρόπο στην εκπόνηση των εν λόγω επενδυτικών σχεδίων. Οι ρυθμίσεις της παρούσας παραγράφου έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τα επενδυτικά σχέδια του ν. 3908/2011, του ν. 3299/2004 και του ν. 2601/1998.»

Άρθρο 3

Τροποποίηση του ν. 4399/2016

1. Στην υποπαράγραφο Β΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του ν. 4399/2016 αντικαθίσταται η αναφορά «-05- (Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη) έως και -09- (Υποστηρικτικές δραστηριότητες εξόρυξης)» ως εξής: «-05- (Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη), -06- (Αντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου), -09.1- (Υποστηρικτικές δραστηριότητες για την άντληση πετρελαίου και φυσικού αερίου) και -09.90.11- (Υποστηρικτικές υπηρεσίες για την εξαγωγή λιθάνθρακα) και εν γένει όποια δραστηριότητα σχετίζεται με τον τομέα του άνθρακα και του χάλυβα».

2. Στην υποπαράγραφο Β΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του ν. 4399/2016 διαγράφονται οι αναφορές «-53- Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες» και «-60- Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοηλεκτρονικών εκπομπών».

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΕΝΙΑΙΟΣ ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ

Άρθρο 4

Ορισμός

Ως «Ενιαίος Ψηφιακός Χάρτης», για τους σκοπούς του παρόντος νόμου και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότησή του, νοείται η ενιαία αποτύπωση του συνόλου των αδιαβάθμητων γεωχωρικών δεδομένων του άρθρου 6 του παρόντος κατά τρόπο δημόσια και δωρεάν προσβάσιμο στο κοινό μέσω διαδικτύου.

Άρθρο 5

Αρμόδια όργανα

1. Αρμόδιοι για την ανάπτυξη, τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία του Ενιαίου Ψηφιακού Χάρτη ορίζονται οι Υπουργοί Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Εθνικής Άμυνας.

2. Οι Υπουργοί της παραγράφου 1 του παρόντος δύναται να αναθέτουν την ανάπτυξη, τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία του Ενιαίου Ψηφιακού Χάρτη σε υπηρεσία του Δημοσίου, νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου ή και σε ιδιωτικό φορέα που έχει την αναγκαία τεχνογνωσία.

3. Οι αρμόδιες υπηρεσίες των Υπουργείων Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Εθνικής Άμυνας ή – σε περίπτωση εφαρμογής της ανωτέρω παραγράφου 2, ο φορέας στον οποίο ανατίθεται η ανάπτυξη, τήρηση, ενημέρωση και λειτουργία του – μεριμνούν για την ηλεκτρονική διασύνδεση, την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας και την παροχή δικτυακών υπηρεσιών ως προς τα γεωχωρικά δεδομένα στα οποία παραχωρείται πρόσβαση κατ' εφαρμογή του άρθρου 6.

Άρθρο 6

Παραχώρηση πρόσβασης σε γεωχωρικά δεδομένα

1. Με σκοπό τη δημιουργία Ενιαίου Ψηφιακού Χάρτη, οι φορείς του δημόσιου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 14 παράγραφος 1 περίπτωση α' του ν. 4270/2014 υποχρεούνται να παραχωρήσουν στα αρμόδια όργανα κατά το άρθρο 8 (στο εξής: «αρμόδια όργανα»), εντός χρονικού διαστήματος που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι μήνες από τη θέση σε ισχύ του παρόντος, ηλεκτρονική πρόσβαση στο σύνολο των γεωχωρικών δεδομένων των παραγράφων 3 και 4 του παρόντος άρθρου που κατέχουν σε ψηφιακή μορφή στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς τους. Μετά από την πάροδο της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, τα αρμόδια όργανα για την εφαρμογή του παρόντος έχουν άμεση πρόσβαση στο σύνολο των γεωχωρικών αυτών δεδομένων, περιλαμβανομένων και των τυχόν διορθώσεων και επικαιροποιήσεών τους. Οι φορείς του δημοσίου τομέα που κατέχουν γεωχωρικά δεδομένα, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς τους υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ακρίβεια και την επικαιροποίηση σε πραγματικό χρόνο των γεωχωρικών δεδομένων. Επίσης, θα πρέπει να μεριμνήσουν για τη μετατροπή σε ψηφιακή μορφή του συνόλου των γεωχωρικών τους δεδομένων, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου.

2. Στους φορείς του δημόσιου τομέα που κατέχουν γεωχωρικά δεδομένα, για τις ανάγκες εφαρμογής του παρόντος συμπεριλαμβάνονται ενδεικτικά το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού, το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, το Υπουργείο Οικονομικών, το Υπουργείο Δικαιοσύνης, καθώς και το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου «Ελληνικό Κτηματολόγιο».

3. Στα γεωχωρικά δεδομένα των παραγράφων 1 και 2 εντάσσονται ιδίως πληροφορίες ως προς:

- α. Όρους και περιορισμούς δόμησης
- β. Χρήσεις γης
- γ. Σχέδια πόλεων
- δ. Ρυμοτομικές και οικοδομικές γραμμές
- ε. Γεωτεμάχια κτηματολογίου (μόνον εφόσον περιλαμβάνονται οι περιοχές όπου οι πρώτες εγγραφές έχουν οριστικοποιηθεί)

στ. Δάση και δασικές εκτάσεις (μόνον εφόσον περιλαμβάνονται σε δασικούς χάρτες που έχουν κυρωθεί και οριστικοποιηθεί)

ζ. Περιοχές του δικτύου Natura 2000 ή περιοχές προστασίας ειδικών οικοτόπων

η. Ζώνες αιγιαλού, παραλίας και λιμένα
θ. Ύδατα, υδατορέματα, υγρότοπους, όχθες πλεύσιμων ποταμών και μεγάλων λιμνών

ι. Αρχαιολογικούς χώρους ή ιστορικούς τόπους
ια. Παραδοσιακούς οικισμούς, παραδοσιακά σύνολα ή προστατευόμενους χώρους

ιβ. Ειδικά σχέδια χωροθέτησης περιοχών παραγωγικών δραστηριοτήτων, περιλαμβανομένων και των ειδικών σχεδίων χωρικής ανάπτυξης (όπως ΒΕΠΕ, ΕΣΧΑΔΑ, ΕΣΧΑΣΕ).

4. Πέραν των πληροφοριών της παραγράφου 3, στα γεωχωρικά δεδομένα της παραγράφου 1 του παρόντος εντάσσεται το σύνολο των αδιαβάθμητων γεωπληροφοριών που αφορούν άμεσα ή έμμεσα σε συγκεκριμένη τοποθεσία ή γεωγραφική περιοχή της Ελληνικής Επικράτειας από τις οποίες εξαρτάται καθ' οιονδήποτε τρόπο η αδειοδότηση της οποιασδήποτε επενδυτικής ή κατασκευαστικής δραστηριότητας.

Άρθρο 7

Νομική δεσμευτικότητα

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Ανάπτυξης και Επενδύσεων που εκδίδεται μετά από την ολοκλήρωση της διασύνδεσης των δεδομένων και την εξασφάλιση της διαλειτουργικότητας κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3 του άρθρου 5 του παρόντος, ορίζεται διετής περίοδος πιλοτικής εφαρμογής του δεσμευτικού χαρακτήρα των στοιχείων που προκύπτουν από τον Ενιαίο Ψηφιακό Χάρτη σε τουλάχιστον πέντε δήμους τριών περιφερειών της Χώρας.

2. Με όμοια απόφαση που εκδίδεται μετά από την ολοκλήρωση της πιλοτικής εφαρμογής της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, καθορίζεται η ημερομηνία κατά την οποία τα στοιχεία που προκύπτουν από τον Ενιαίο Ψηφιακό Χάρτη θα έχουν στο σύνολό τους δεσμευτικό χαρακτήρα για όλους τους φορείς του δημοσίου τομέα, χωρίς να απαιτείται οποιαδήποτε περαιτέρω ενέργεια.

3. Μετά την έκδοση της απόφασης της προηγούμενης παραγράφου δεν επιτρέπεται άρνηση αδειοδότησης της οποιασδήποτε επενδυτικής ή κατασκευαστικής δραστηριότητας στη βάση γεωχωρικών δεδομένων που δεν συμπεριλαμβάνονται στον Ενιαίο Ψηφιακό Χάρτη, εκτός εάν η συγκεκριμένη δραστηριότητα ενδέχεται να επηρεάσει την άμυνα και την ασφάλεια της χώρας.

4. Σε περίπτωση παραβίασης της παρούσας διάταξης, θεμελιώνεται ευθύνη προς αποζημίωση κατά τη διάταξη του άρθρου 105 του Εισαγωγικού Νόμου του Αστικού Κώδικα.

Άρθρο 8

Ρύθμιση λεπτομερειών εφαρμογής

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Εθνικής Άμυνας, προβλέπεται μηχανισμός διόρθωσης και επικαιροποίησης των γεωχωρικών δεδομένων που εντάσσονται στον Ενιαίο Ψηφιακό Χάρτη.

2. Με όμοια απόφαση δύναται επίσης:

α. Να προβλέπεται, για τις ανάγκες εφαρμογής του άρθρου 7 του παρόντος, ενδεικτικός ή αποκλειστικός κατάλογος των φορέων του δημόσιου τομέα που κατέχουν γεωχωρικά δεδομένα, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς τους.

β. Να προβλέπεται, για τις ανάγκες εφαρμογής του άρθρου 7 του παρόντος, ενδεικτικός ή αποκλειστικός κατάλογος των γεωχωρικών δεδομένων που εντάσσονται στον Ενιαίο Ψηφιακό Χάρτη.

γ. Να καθορίζονται όλες οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος Μέρους Γ΄.

Άρθρο 9 **Τελική διάταξη**

Οι διατάξεις του ν. 3882/2010 (Α΄ 166) «Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2007 και άλλες διατάξεις. Τροποποίηση του ν. 1647/1986 «Οργανισμός Κτηματολογίου και Χαρτογραφήσεων Ελλάδας (ΟΚΧΕ) και άλλες σχετικές διατάξεις» (Α΄ 141)», όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, δεν θίγονται από την εφαρμογή του παρόντος.

ΜΕΡΟΣ Δ΄ **ΕΘΝΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ**

Άρθρο 10 **Εθνικό Μητρώο Υποδομών**

1. Συγκροτείται Εθνικό Μητρώο Υποδομών, το οποίο λειτουργεί σε ψηφιακή και δημόσια προσβάσιμη μορφή. Στο Μητρώο συμπεριλαμβάνονται όλες οι υποδομές και τα κτίρια που ανήκουν σε ή βρίσκονται υπό τη διαχείριση φορέων του δημόσιου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 14 παράγραφος 1 περίπτωση α΄ του ν. 4270/2014, με εξαίρεση τις υποδομές και τα κτίρια που ανήκουν σε ή βρίσκονται υπό τη διαχείριση του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (Ε.Υ.Π.) και εξυπηρετούν σκοπούς εθνικής άμυνας και ασφάλειας. Για κάθε υποδομή και κτίριο που περιλαμβάνεται στο Μητρώο του παρόντος, αναφέρονται ο χρόνος κατασκευής, ο αρμόδιος φορέας για τη συντήρηση και τον έλεγχό τους, τα βασικά χαρακτηριστικά των εργασιών συντήρησης και ελέγχου και ο χρόνος στον οποίο αυτές πρέπει να διενεργούνται και τα βασικά χαρακτηριστικά προσβασιμότητας σε άτομα με αναπηρία που διαθέτει ή μη το κτίριο. Μετά από τη διενέργεια των απαιτούμενων κατά τα παραπάνω εργασιών, ο αρμόδιος φορέας, που καθορίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου, υποχρεούται να προβαίνει σε σχετική καταχώρηση στο Μητρώο.

2. Εντός προθεσμίας, η οποία καθορίζεται με την απόφαση της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, οι φορείς του δημόσιου τομέα υποχρεούνται να δηλώσουν σε ειδική εφαρμογή της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Μητρώου, τις υποδομές και τα κτίρια, η συντήρηση και ο έλεγχος των οποίων υπάγεται στην αρμοδιότητά τους. Μετά τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας, εντός νέας προθεσμίας δύο μηνών η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου

Υποδομών και Μεταφορών η οποία καθορίζεται με την απόφαση της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, στη βάση των κείμενων διατάξεων, ελέγχει τις ανωτέρω δηλώσεις και προβαίνει στην καταχώρηση στο Μητρώο των υποδομών και των κτιρίων, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων για τις οποίες δεν έχει υποβληθεί καμία δήλωση σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

3. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών καθορίζονται οι κατηγορίες των υποδομών και κτιρίων που καταχωρούνται στο Μητρώο, τα τεχνικά χαρακτηριστικά λειτουργίας του Μητρώου, τα ειδικότερα στοιχεία που αυτό περιλαμβάνει, οι προθεσμίες της παραγράφου 2, λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της πληρότητας και της ακρίβειας των σχετικών καταχωρήσεων και θεσπίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος. Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών δύναται να ανατεθεί η ανάπτυξη και λειτουργία του Εθνικού Μητρώου Υποδομών σε φορέα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που διαθέτει την απαιτούμενη τεχνογνωσία και υποδομή.

ΜΕΡΟΣ Ε΄ **ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ-ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ**

Άρθρο 11 **Οργανωμένοι Υποδοχείς Δραστηριοτήτων**

Επιτρέπεται στους Οργανωμένους Υποδοχείς Δραστηριοτήτων της παραγράφου 4 του άρθρου 41 του ν. 3982/2011 (Α΄ 143), εφόσον τούτο προβλέπεται από το εκάστοτε ισχύον ρυθμιστικό σχέδιο Αθήνας-Αττικής, η εγκατάσταση και λειτουργία των δραστηριοτήτων οι οποίες κατατάσσονται στην κατηγορία Α2 σύμφωνα με τις προβλέψεις του ν. 4014/2011 (Α΄ 209) και της Υπουργικής Απόφασης της παραγράφου 9α του άρθρου 20 του ν. 3982/2011.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ΄ **ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΑ ΠΑΡΚΑ**

Άρθρο 12 **Διατάξεις για τα Επιχειρηματικά Πάρκα**

1. Στην περίπτωση «θ» της παραγράφου 1 του άρθρου 43 του ν. 3982/2011 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Οι δραστηριότητες του εδαφίου αυτού μπορούν να εγκαθίστανται και στους Οργανωμένους Υποδοχείς Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων που διέπονται από τις διατάξεις των ν. 4458/1965 (Α΄ 33) και ν. 2545/1997 (Α΄ 254)».

2. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 43 του ν. 3982/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ο περιορισμός της παρούσας παραγράφου ως προς το ανωτέρω ποσοστό ορίζεται σε 40% όταν σε Επιχειρηματικά Πάρκα εγκαθίστανται δραστηριότητες της περίπτωσης (η) της προηγούμενης παραγράφου και δεν έχει καθόλου εφαρμογή σε Επιχειρηματικά Πάρκα Ειδικού Τύπου.»

3. Η παράγραφος 3 του άρθρου 44 του ν. 3982/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η έκταση κάθε ΕΠ και οι υποδομές του προορίζονται, αποκλειστικά, για την εξυπηρέτηση των σκοπών ανάπτυξης του Επιχειρηματικού Πάρκου και απαγορεύεται να χρησιμοποιούνται χωρίς την άδεια της ΕΑΝΕΠ ή της ΕΔΕΠ, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3 του άρθρου 49. Για τον σκοπό αυτόν η ΕΑΝΕΠ ή η ΕΔΕΠ:

(α) Υποχρεούται να τοποθετεί στις εισόδους της οριοθετημένης περιοχής του ΕΠ διακριτή σήμανση, που να υποδηλώνει την ύπαρξη οργανωμένου υποδοχέα επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

(β) Δύνεται, κατά την κρίση της, να εγκαθιστά κατάλληλα συστήματα ελέγχου της εισόδου στο ΕΠ και της χρήσης των υποδομών του και να αποτρέπει, εφόσον απαιτείται, τη μη αδειοδοτημένη ή αντισυμβατική χρήση τους. Το τελευταίο εδάφιο της παρούσας παραγράφου εφαρμόζεται και στους λοιπούς Οργανωμένους Υποδοχείς Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων της παραγράφου 4 του άρθρου 41 του ν. 3982/2011.»

4. Η φράση «στον Φορέα ΒΕΠΕ» στην περίπτωση (γ) της παραγράφου 5 του άρθρου 45 του ν. 3982/2011, όπως αυτή η παράγραφος προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 9 του ν. 4605/2019 (Α' 52), αντικαθίσταται με τη φράση «στην ΕΑΝΕΠ».

5. Οι παράγραφοι 1 και 7 του άρθρου 47 του ν. 3982/2011 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Με κοινή απόφαση των αρμόδιων Γενικών Διευθυντών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εγκρίνεται η ανάπτυξη του Επιχειρηματικού Πάρκου. Όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται λόγος για την κοινή υπουργική απόφαση του άρθρου 47 του ν. 3982/2011, νοείται εφεξής η απόφαση των αρμόδιων Γενικών Διευθυντών της παρούσας παραγράφου.

7. Η μεταβολή της έκτασης και των ορίων του Επιχειρηματικού Πάρκου, καθώς και των λοιπών δεδομένων ίδρυσης και λειτουργίας αυτού, μετά την έγκριση ανάπτυξής του, επιτρέπεται με κοινή απόφαση των αρμόδιων Γενικών Διευθυντών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σύμφωνα με τη διαδικασία των άρθρων 46 και 47, με την προϋπόθεση ότι η χρήση γης δεν απαγορεύει την επέκταση ή μεταβολή της έκτασης του Επιχειρηματικού Πάρκου. Στην περίπτωση αυτή τα ποσοστά που αναφέρονται στο άρθρο 46, παράγραφοι 1 και 2 του νόμου αυτού, θα υπολογίζονται επί της τελικής συνολικής έκτασης, μετά την έγκριση της επέκτασης του Επιχειρηματικού Πάρκου. Για μεταβολές που αφορούν συνολικά σε έκταση γης μικρότερη από το δεκαπέντε τοις εκατό (15 %) της αρχικής έκτασης και για ήσσονος σημασίας μεταβολές των λοιπών δεδομένων ίδρυσης και λειτουργίας των ΕΠ, δεν απαιτείται η εκ νέου προσκόμιση των μελετών και στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 46, αλλά μόνο η τοπογραφική αποτύπωση της έκτασης και η τεκμηρίωση με τα αντίστοιχα στοιχεία και δικαιολογητικά ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του νόμου αυτού και η χρήση γης είναι συμβατή με την ανάπτυξη του Επιχειρηματικού Πάρκου. Η ρύθμιση αυτή ισχύει για μια μόνο φορά. Σε περίπτωση νέας αύξησης της συνολι-

κής έκτασης του ΕΠ, έστω και αν αυτή είναι πάλι μικρότερη του δεκαπέντε τοις εκατό (15%), ακολουθείται κανονικά η διαδικασία των άρθρων 46 και 47.»

6. Το εδάφιο γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 52 του ν. 3982/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ. Ελάχιστο ποσοστό κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων 25%, υπολογιζόμενο επί της συνολικής επιφάνειας του ΕΠ. Στο ποσοστό αυτό περιλαμβάνονται χώροι εντός του ΕΠ με ήδη διαμορφωμένη τέτοια χρήση (ενδεικτικά αυτοκινητόδρομοι, εθνικές και επαρχιακές οδοί, κόμβοι κ.λπ.), καθώς και κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι που περιλαμβάνονται σε ζώνη κατά μήκος του Ενεργού Δικτύου της Εθνικής Σιδηροδρομικής Υποδομής όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 9 του ν. 3891/2010 και για τη χρήση που προβλέπεται στο στοιχείο ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 6α του ίδιου αυτού νόμου. Οι χώροι υψηλού πρασίνου περιμετρικά του ΕΠ ορίζονται σε 6% κατ' ελάχιστον επί της συνολικής επιφάνειας για ΕΠ Τύπου Α' και σε 5% επί της συνολικής επιφάνειας για ΕΠ Τύπου Β' και Γ'. Οι χώροι υψηλού πρασίνου περιμετρικά του ΕΠ συνυπολογίζονται στην έκταση των κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων του ΕΠ. Οι χώροι κοινωφελών εγκαταστάσεων και κτιρίων ανέρχονται κατά ανώτατο όριο σε 3% στη συνολική επιφάνεια του ΕΠ».

7. Μετά το τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 54 του ν. 3982/2011 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Οι επιχειρήσεις που εγκαθίστανται στα Επιχειρηματικά Πάρκα αποκτούν δικαίωμα επί του χώρου εγκατάστασής τους είτε με τη μεταβίβαση σε αυτές από τον ιδιοκτήτη της κυριότητας οικοπέδων και οικοδομημάτων που βρίσκονται σε αυτά είτε με τη σύσταση επ' αυτών άλλου εμπράγματου δικαιώματος είτε με την εκμίσθωση αυτών ή με άλλη ενοχική σχέση. Επιπροσθέτως με τα οριζόμενα στο προηγούμενο εδάφιο καθώς και στις διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 4458/1965 και στην παράγραφο 1 του άρθρου 10 ν. 2545/1997, η εγκατάσταση επιχείρησης μπορεί να γίνει και με σύσταση δικαιώματος επιφάνειας όπως αυτό ορίζεται και ρυθμίζεται από τις διατάξεις των άρθρων 18 έως 26 του ν. 3986/2011. Όπου στις διατάξεις των άρθρων αυτών γίνεται λόγος για δημόσιο κτήμα, θα νοείται για τις ανάγκες του παρόντος γηπέδου σε Οργανωμένο Υποδοχέα Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων της παραγράφου 4 του άρθρου 41 του ν. 3982/2011, ενώ ως «κύριος» που μπορεί να συστήσει το δικαίωμα επιφάνειας νοείται: α) η ΕΑΝΕΠ προκειμένου για γήπεδα Επιχειρηματικών Πάρκων του παρόντος μέρους, β) ο φορέας ίδρυσης Β.Ε.Π.Ε. προκειμένου για γήπεδα Βιομηχανικών και Επιχειρηματικών Περιοχών του ν. 2545/1997 και γ) ο φορέας οργάνωσης και εκμετάλλευσης προκειμένου για γήπεδα Βιομηχανικών Περιοχών του ν. 4458/1965. Στο περιεχόμενο του δικαιώματος επιφάνειας του παρόντος άρθρου είναι δυνατό να περιλαμβάνονται, εκτός από τους όρους της παραγράφου 1 του άρθρου 20 του ν. 3986/2011, και πρόσθετοι όροι που αφορούν στην άσκηση της δραστηριότητας της επιχείρησης του Επιφανειούχου, τη συμμόρφωση της με τον Κανονισμό Λειτουργίας και γενικά όροι που αποσκοπούν στη διασφάλιση της κανονικής λειτουργίας και βιωσιμότητας του Οργανωμένου Υποδοχέα.»

8. Στο άρθρο 54 του ν. 3982/2011 προστίθεται παράγραφος 11 ως εξής:

«11. Οι επιχειρήσεις με οικονομική δραστηριότητα που ασκείται υπό καθεστώς έγκρισης λειτουργίας του ν. 4442/2016 που εγκαθίστανται σε Επιχειρηματικά Πάρκα απαλλάσσονται από την υποχρέωση λήψης έγκρισης λειτουργίας και υπόκεινται σε καθεστώς γνωστοποίησης του άρθρου 5 του ν. 4442/2016.»

9. Στο άρθρο 54 του ν. 3982/2011 προστίθεται παράγραφος 12 ως εξής:

«12. Οι όροι που διέπουν τις εγκαταστάσεις και την άσκηση της δραστηριότητας των εγκατεστημένων επιχειρήσεων ανεξάρτητα από την κανονιστική προέλευσή τους (Περιβαλλοντική Αδειοδότηση, έγκριση ή γνωστοποίηση λειτουργίας, Κανονισμός Λειτουργίας, πρότυπα λειτουργίας κ.λπ.) δεσμεύουν τον φορέα της επιχείρησης ακόμη και αν οι εγκαταστάσεις της εν λόγω επιχείρησης δεν λειτουργούν. Σε περίπτωση οριστικής διακοπής της λειτουργίας της δραστηριότητας και διαπιστωμένης αφερεγγυότητας της εγκατεστημένης επιχείρησης, η ΕΑΝΕΠ ή η ΕΔΕΠ οφείλει να ενημερώνει άμεσα εγγράφως τις αρμόδιες αρχές και να συνεργάζεται μαζί τους, προκειμένου οι τελευταίες να θέτουν σε εφαρμογή τους όρους και τις διατάξεις που αφορούν στην πρόληψη και αποκατάσταση των κινδύνων σε περίπτωση διακοπής της αδειοδοτημένης εγκατάστασης ή δραστηριότητας.»

10. Στο άρθρο 54 του ν. 3982/2011 προστίθεται παράγραφος 13 ως εξής:

«13. Η ΕΑΝΕΠ ή, μετά τη μεταβίβαση της διοίκησης και διαχείρισης του Επιχειρηματικού Πάρκου, η ΕΔΕΠ έχουν πρόσβαση στα στοιχεία του Ηλεκτρονικού Μητρώου Αποβλήτων (ΗΜΑ) που αφορούν στις εγκατεστημένες επιχειρήσεις των Επιχειρηματικών Πάρκων ευθύνης τους. Η διαδικασία θα προβλέπεται ειδικά στον Κανονισμό Λειτουργίας.»

11. Στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 55Α του ν. 3982/2011, όπου αναφέρεται ο

«ν. 4085/1965» διορθώνεται σε «ν. 4458/1965».

12. Στο άρθρο 55 του ν. 3982/2011, προστίθεται παράγραφος 5, ως εξής:

«5. Υφιστάμενες εξωτερικές υποδομές, ιδιωτικές ή δημόσιες, δύναται να χρησιμοποιούνται από τις εγκατεστημένες επιχειρήσεις σε ένα ΕΠ, εφόσον συμφωνεί ο φορέας διαχείρισής τους. Οι διευκολύνσεις που τυχόν απαιτούνται όπως, τροποποίηση της άδειας λειτουργίας της υποδομής, τεχνικές μεταβολές των εγκαταστάσεων της υποδομής κ.λπ., γίνονται με φροντίδα και δαπάνες του φορέα του ΕΠ.»

13. Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 13 του άρθρου 56B του ν. 3982/2011 προστίθεται η φράση: «με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων κατόπιν αίτησης της ΕΑΝΕΠ».

14. Η παράγραφος 3 του άρθρου 58 του ν. 3982/2011 (Α' 143) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. α. Στα Επιχειρηματικά Πάρκα ή στην Άτυπη Βιομηχανική Συγκέντρωση για την οποία έχει εκδοθεί η απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 56 και έχει συστα-

θεί η ΕΑΝΕΠ, τα ανταποδοτικά τέλη για τις υπηρεσίες καθαριότητας, φωτισμού κοινοχρήστων χώρων, συλλογής απορριμμάτων και τις άλλες υπηρεσίες για τις οποίες οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού εισπράττουν ανταποδοτικά τέλη, υπολογίζονται με βάση την κοστολόγηση των υπηρεσιών που γίνεται ειδικά για το συγκεκριμένο Επιχειρηματικό Πάρκο κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 17 του ν. 1080/1980.

β. Κατ' εξαίρεση των γενικών προβλέψεων περί παροχής των εν λόγω υπηρεσιών από τους Ο.Τ.Α. α' βαθμού, τις υπηρεσίες αυτές μπορεί να τις παρέχει στις εγκατεστημένες επιχειρήσεις η ΕΑΝΕΠ, ή η ΕΔΕΠ μετά τη μεταβίβαση της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, κατόπιν έγγραφης δήλωσης που απευθύνει προς τον οικείο Ο.Τ.Α. το αργότερο έως τις 30 Νοεμβρίου της προηγούμενης οικονομικής χρήσης. Η έγγραφη δήλωση συνοδεύεται υποχρεωτικά από έγγραφα που τεκμηριώνουν ότι οι πάροχοι των σχετικών υπηρεσιών αναδείχθηκαν κατόπιν διαγωνιστικής διαδικασίας. Στη περίπτωση που η ΕΑΝΕΠ ή η ΕΔΕΠ ασκήσουν το εν λόγω δικαίωμα και για τις διαχειριστικές χρήσεις στις οποίες αφορά η δήλωση της ΕΑΝΕΠ ή της ΕΔΕΠ:

i) Ο Ο.Τ.Α. α' Βαθμού υποχρεούται να απέχει από την παροχή των υπηρεσιών στα όρια του Επιχειρηματικού Πάρκου ή της Άτυπης Βιομηχανικής Συγκέντρωσης για την οποία έχει εκδοθεί η απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 56 του παρόντος.

ii) Ο συντελεστής χρέωσης των δημοτικών τελών και φόρων στις επιχειρήσεις που εγκαθίστανται στο Επιχειρηματικό Πάρκο και στην ΕΑΝΕΠ ή στην ΕΔΕΠ δεν μπορεί να υπερβαίνει το χαμηλότερο συντελεστή που καθορίζει ο Ο.Τ.Α. για την αντίστοιχη κατηγορία χρήσης που βρίσκεται εκτός του Επιχειρηματικού Πάρκου ή της Άτυπης Βιομηχανικής Συγκέντρωσης.

iii) Το ογδόντα τοις εκατό (80%) των ανταποδοτικών τελών που καταβάλλουν οι επιχειρήσεις δια του λογαριασμού κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας προορίζεται για την κάλυψη των δαπανών των ανταποδοτικών υπηρεσιών και αποδίδεται απευθείας από τον πάροχο ηλεκτρικής ενέργειας με κατάθεσή του στον ειδικό τραπεζικό λογαριασμό της ΕΑΝΕΠ ή της ΕΔΕΠ που έχει γνωστοποιηθεί με τη δήλωση των προηγούμενων εδαφίων. Εφόσον το ποσό που αποδίδεται κατά το προηγούμενο εδάφιο επαρκεί για να καλύψει το κόστος της παροχής των ανταποδοτικών υπηρεσιών από την ΕΑΝΕΠ ή την ΕΔΕΠ, το υπόλοιπο είκοσι τοις εκατό (20%) των καταβαλλομένων τελών αποδίδεται στον οικείο Ο.Τ.Α., λογιζόμενο ως ανταποδοτικό τέλος για τη λειτουργία του Επιχειρηματικού Πάρκου ή της Άτυπης Βιομηχανικής Συγκέντρωσης εντός των διοικητικών του ορίων.

γ. Για τον υπολογισμό του Τέλους Ακίνητης Περιουσίας, που οφείλεται στον οικείο Ο.Τ.Α. α' βαθμού, σύμφωνα με το άρθρο 24 του ν. 2130/1993 (Α' 62), για τα ακίνητα στα Επιχειρηματικά Πάρκα ή στις Άτυπες Βιομηχανικές Συγκεντρώσεις για τις οποίες έχει εκδοθεί η απόφαση της παραγράφου 1 του άρθρου 56 του παρόντος, λαμβάνεται υπόψη αποκλειστικά η επιφάνεια των κτισμάτων.

δ. Οι προβλέψεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται, με ανάλογη προσαρμογή, και στους λοιπούς Οργανωμένους Υποδοχείς Δραστηριοτήτων της παραγράφου 4 του άρθρου 41 του παρόντος.»

15. Στο άρθρο 58 του ν. 3982/2011 μετά την παράγραφο 6 προστίθεται νέα παράγραφος 7, ως εξής:

«7. Η ΕΑΝΕΠ ή η ΕΔΕΠ σε περίπτωση μεταβίβασης της διοίκησης και διαχείρισης σύμφωνα με την παράγραφο 2, δύναται, κατόπιν έγγραφης ενημέρωσης προς τον Δήμο στα διοικητικά όρια του οποίου εμπίπτει το Επιχειρηματικό Πάρκο, να εκτελεί αντί του εκάστοτε αρμόδιου φορέα τις ενέργειες συλλογής και διαχείρισης αδέσποτων ζώων συντροφιάς εντός του Επιχειρηματικού Πάρκου σύμφωνα με το άρθρο 9 του ν. 4039/2012 (Α΄ 15).»

16. Τα δύο πρώτα εδάφια της παραγράφου 1 του άρθρου 62 του ν. 3982/2011 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Κάθε σύμβαση αγοραπωλησίας και δωρεάς έκτασης προς την ΕΑΝΕΠ για τη διασφάλιση της έκτασης κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 46, καθώς και έκτασης εντός Επιχειρηματικού Πάρκου από την ΕΑΝΕΠ ή από επιχείρηση που έχει εγκατασταθεί, πρόκειται να εγκατασταθεί ή να μετεγκατασταθεί εντός του Επιχειρηματικού Πάρκου απαλλάσσεται από τον φόρο μεταβίβασης και τον φόρο δωρεάς, αντιστοίχως. Η επιχείρηση που ωφελείται αυτού του κινήτρου, οφείλει για πέντε (5) έτη από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης να μην μεταβιβάσει σε τρίτο την εν λόγω έκταση και να λειτουργήσει σε αυτήν δραστηριότητα του άρθρου 43 παράγραφος 1 για το ίδιο χρονικό διάστημα τουλάχιστον. Ομοίως απαλλάσσεται από τον φόρο η μεταβίβαση που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 48.»

17. Η παράγραφος 4 του άρθρου 62 του ν. 3982/2011 καταργείται.

18. Η παράγραφος 9 (ήδη 8) του άρθρου 62 του ν. 3982/2011 τροποποιείται ως εξής:

«8. Τα κίνητρα του παρόντος άρθρου αφορούν μόνο τα Επιχειρηματικά Πάρκα των περιπτώσεων α΄ έως και ε΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 41, καθώς και τις ΒΙ.ΠΕ. του ν. 4458/1965 και Β.Ε.ΠΕ. του ν. 2545/1997 για τις οποίες εξακολουθούν να εφαρμόζονται παράλληλα και τα κίνητρα που προβλέπονται στους νόμους αυτούς, με την προϋπόθεση τήρησης των κανόνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων.»

19. Μετά το άρθρο 62 του ν. 3982/2011 εισάγεται άρθρο 62Α ως εξής:

**«Άρθρο 62Α
Διαμεσολάβηση**

Κάθε διαφορά εκ συμβάσεως ή εκ του νόμου, η οποία ανακύπτει μεταξύ εγκατεστημένης επιχείρησης αφενός και του φορέα διαχείρισης του Οργανωμένου Υποδοχέα Μεταποιητικών Δραστηριοτήτων (ΟΥΜΔ) αφετέρου, δύναται να υπάγεται στη διαδικασία της διαμεσολάβησης, αναλογικά εφαρμοζόμενων των διατάξεων των άρθρων 183-185 του ν. 4512/2018 (Α΄ 5).»

20. Στο άρθρο 63 ν. 3982/2011 προστίθεται νέα παράγραφος 10, ως εξής:

«10. Στις διατάξεις του παρόντος Μέρους οι οποίες εφαρμόζονται και στους λοιπούς οργανωμένους υποδοχείς της παραγράφου 4 του άρθρου 41, όπου αναφέρεται η «ΕΑΝΕΠ» και η «ΕΔΕΠ», νοείται αντίστοιχα: α) ο Φορέας Οργάνωσης και Εκμετάλλευσης και ο Φορέας Διοίκησης και Διαχείρισης στις ΒΙ.ΠΕ. του ν. 4458/1965 ή β) ο Φορέας Ίδρυσης και ο Φορέας Διοίκησης και Διαχείρισης στις Β.Ε.ΠΕ. του ν. 2545/1997.»

21. Στο τέλος της παραγράφου 4 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 (Α΄ 209) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Με την ίδια ή με όμοια απόφαση δύναται να κατατάσσονται σε χαμηλότερη κατηγορία έργα που ευρίσκονται ή οι δραστηριότητες που ασκούνται εντός επιχειρηματικών πάρκων του Μέρους Τρίτου του ν. 3982/2011 (Α΄ 143) που έχουν λάβει έγκριση περιβαλλοντικών όρων.»

**ΜΕΡΟΣ Ζ΄
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ**

Άρθρο 13

1. Η παράγραφος 3 του άρθρου 48Α του ν. 4442/2016 (Α΄ 230) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Δεν απαιτείται έγκριση εγκατάστασης για τις δραστηριότητες που εγκαθίστανται, εκσυγχρονίζονται ή επεκτείνονται σε περιοχές στις οποίες καθορίζονται χρήσεις γης βιομηχανίας – βιοτεχνίας με βάση τον πολεοδομικό σχεδιασμό οποιουδήποτε επιπέδου. Οι δραστηριότητες αυτές υπάγονται στο καθεστώς γνωστοποίησης του άρθρου 6.»

2. Η παράγραφος 5 του άρθρου 19 του ν. 3982/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η λειτουργία των εγκαταστάσεων των δραστηριοτήτων του άρθρου 17 του ν. 4442/2016 που κατατάσσονται στην κατηγορία Α2 σύμφωνα με την υπ΄ αριθμ. ΔΙΠΑ/οικ. 37674/27.07.2016 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β΄ 2471) ή των εγκαταστάσεων που μετά από εκσυγχρονισμό ή επέκταση κατατάσσονται για πρώτη φορά στην κατηγορία Α2, υπόκειται σε καθεστώς γνωστοποίησης κατά την έννοια του άρθρου 5 και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν. 4442/2016. Κάθε αντίθετη διάταξη καταργείται. Αιτήσεις για χορήγηση έγκρισης λειτουργίας εγκαταστάσεων των δραστηριοτήτων του προηγούμενου εδαφίου που είχαν ήδη υποβληθεί κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος δεν εξετάζονται και οι φάκελοι επιστρέφονται στον αιτηθέντα την έγκριση, ο οποίος υποχρεούται στην υποβολή γνωστοποίησης λειτουργίας. Ως παράβολο της γνωστοποίησης λειτουργίας θεωρείται το παράβολο που είχε κατατεθεί για την έκδοση της έγκρισης λειτουργίας.»

3. Η παράγραφος 9 του άρθρου 20 του ν. 3982/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«9α. Από την έκδοση της απόφασης του επόμενου εδαφίου, κάθε αναφορά στην κείμενη νομοθεσία σε υψηλή, μέση και χαμηλή όχληση καταργείται και εφεξής νοείται ως αναφορά στις κατηγορίες Α1, Α2 και Β αντίστοιχα της περιβαλλοντικής κατάταξης.

Το αργότερο μέχρι τις 30.6.2020, με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας κατατάσσονται εκ νέου στις κατηγορίες της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011 (Α΄ 209), οι μεταποιητικές δραστηριότητες που προβλέπονται στις διατάξεις της απόφασης υπ' αριθμόν 3137/191/ Φ.15/ 21.3.2002 (Β΄ 1048) των Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, όπως αυτή έχει τροποποιηθεί και συμπληρωθεί με την υπ' αριθμόν 13234/ 800/ Φ.15/ 16.11.2012 όμοια (Β΄ 3251), την υπ' αριθμόν 10432/ 1115/ Φ.15/ 17.9.2014 όμοια (Β΄ 2604), την υπ' αριθμόν Φ.15/ 48/ 5/ 7.1.2014 όμοια (Β΄ 27), την υπ' αριθμόν 132894/ 1751/ Φ.15/ 4.12.2017 απόφαση των Αναπληρωτών Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Β΄ 4412) και την υπ' αριθμόν 89209/1187/Φ.15/ 37.8.2018 όμοια (Β΄ 3675).

9β. Δραστηριότητες για τις οποίες έχει υποβληθεί αίτηση υπαγωγής στον ν. 4608/2019 ή έγκρισης εγκατάστασης ή γνωστοποίησης ή αίτηση έγκρισης ή τροποποίησης περιβαλλοντικών όρων έως την δημοσίευση του παρόντος νόμου ή που ασκούνται νόμιμα κατά τον χρόνο έκδοσης της υπουργικής απόφασης της προηγούμενης παραγράφου και που, κατόπιν και εξαιτίας της, κατά τα ανωτέρω, περιβαλλοντικής κατάταξής τους, δεν είναι συμβατές με τις χρήσεις γης του ακινήτου στο οποίο είναι εγκατεστημένες, εξακολουθούν να θεωρούνται νόμιμες για τριάντα (30) έτη από την έκδοση της απόφασης αυτής. Κατά το χρονικό αυτό διάστημα, οι δραστηριότητες του προηγούμενου εδαφίου επιτρέπεται να τροποποιούνται ή να εκσυγχρονίζονται ή να επεκτείνονται εντός του γηπέδου ή άπαξ σε όμορο, η έκταση του οποίου δεν υπερβαίνει το 50% του υφιστάμενου γηπέδου και πριν από τη μετάπτωση επιτρέπεται σε αυτό η συγκεκριμένη δραστηριότητα εφόσον η τροποποίηση ή ο εκσυγχρονισμός τους ή η επέκτασή τους κατά τα ανωτέρω δεν οδηγούν σε υπαγωγή τους σε υψηλότερη κατηγορία της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 4014/2011.»

ΜΕΡΟΣ Η΄
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 4442/2016 (Α΄ 230) «ΝΕΟ
ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΚΗΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

Άρθρο 14

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 1 του ν. 4442/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο παρών νόμος αποβλέπει στη θεσμοθέτηση του ρυθμιστικού πλαισίου άσκησης των οικονομικών δραστηριοτήτων που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα και διέπει τη λειτουργία τους σε ορισμένο χώρο. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του κατά περίπτωση αρμοδίου Υπουργού είναι δυνατόν να προστίθενται οικονομικές δραστηριότητες υπαγόμενες στις διατάξεις του παρόντος.»

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 1 του ν. 4442/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η άσκηση των ανωτέρω οικονομικών δραστηριοτήτων είναι ελεύθερη. Περιορισμοί στην ελευθερία άσκησης συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας είναι ανενεκτοί, εφόσον ισχύουν οι εξής σωρευτικά συντρέχου-

σες περιστάσεις:

(α) δικαιολογούνται από συγκεκριμένους λόγους δημοσίου συμφέροντος,

(β) καθορίζονται σαφή και αντικειμενικού χαρακτήρα κριτήρια, βάσει των οποίων ανατίθενται και ασκούνται οι σχετικές αρμοδιότητες της Διοικήσεως,

(γ) δικαιολογούνται επαρκώς από την ειδική φύση του αντικειμένου της ρυθμίσεως, και

(δ) κινούνται εντός των ορίων που χαράσσει η συσταγματική αρχή της αναλογικότητας.»

3. Καταργείται η παράγραφος 5 του άρθρου 1 του ν. 4442/2016.

4. Το άρθρο 3 του ν. 4442/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 3
Γενικές αρχές

1. Με την επιφύλαξη των επόμενων άρθρων, κάθε φορέας μπορεί να ασκήσει οικονομική δραστηριότητα χωρίς περιορισμό, τηρουμένων των προβλεπομένων από την κείμενη νομοθεσία φορολογικών υποχρεώσεων, των υποχρεώσεων κοινωνικής ασφάλισης και της εγγραφής του στο γενικό εμπορικό μητρώο κατά περίπτωση.

2. Αν η άσκηση συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας έχει ως συνέπεια την πρόκληση κινδύνων, οι οποίοι θίγουν διαφορετικές πτυχές του δημοσίου συμφέροντος και ιδιαίτερα την προστασία της ανθρώπινης υγείας και του φυσικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος, την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης, την ανάπτυξη όλων των τομέων της εθνικής οικονομίας, την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και την προαγωγή της οικονομίας των ορεινών, νησιωτικών και παραμεθόριων περιοχών, τότε, και μόνον τότε, προκύπτει ανάγκη υπαγωγής στο καθεστώς γνωστοποίησης ή έγκρισης. Η υποχρέωση υπαγωγής στο καθεστώς γνωστοποίησης ή έγκρισης κρίνεται ανάλογα με τη βαρύτητα του κάθε κινδύνου. Το προηγούμενο εδάφιο ισχύει και σε περίπτωση άσκησης περισσότερων οικονομικών δραστηριοτήτων.

3. Η υπαγωγή ορισμένης οικονομικής δραστηριότητας ή ομάδας δραστηριοτήτων σε καθεστώς διαδικασίας γνωστοποίησης ή έγκρισης καθορίζεται, αντίστοιχα, με τα προεδρικά διατάγματα των άρθρων 5 και 7 του παρόντος νόμου.

4. Εφόσον δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις υπαγωγής στο καθεστώς της προηγούμενης παραγράφου, η οικονομική δραστηριότητα ασκείται ελεύθερα και χωρίς τήρηση των προϋποθέσεων που απαιτούνται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, υπό την επιφύλαξη της τήρησης των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας που διέπουν την εν λόγω δραστηριότητα.

5. Κατά την υπαγωγή ορισμένης δραστηριότητας σε διαδικασία προηγούμενης γνωστοποίησης ή έγκρισης, σύμφωνα με την παράγραφο 3, μπορεί να προβλέπεται η διατήρηση όρων και προϋποθέσεων της κείμενης νομοθεσίας ή να αντικαθίστανται οι όροι αυτοί ή και να επιβάλλονται πρόσθετοι όροι και προϋποθέσεις που περιορίζουν την άσκηση της οικονομικής ελευθερίας, εφόσον τούτο είναι αναγκαίο για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος όπως αυτό ορίζεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

6. Σε όσες περιπτώσεις προβλέπεται ότι η οικονομική δραστηριότητα ασκείται ύστερα από έγκριση, οι αρμόδιες αρχές έχουν το δικαίωμα να προβαίνουν σε αυτοψίες και ελέγχους και να ζητούν την προσκόμιση των αναγκαίων πράξεων, πιστοποιητικών, βεβαιώσεων ή εγγράφων, προκειμένου να χορηγήσουν την έγκριση.»

5. Η παράγραφος 3 του άρθρου 5 του ν. 4442/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Με κοινή απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών καθορίζονται το περιεχόμενο και η διαδικασία της γνωστοποίησης για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα, σύμφωνα με τις αρχές του επόμενου άρθρου, η σχετική διαδικασία σε περίπτωση μεταβολής των στοιχείων που έχουν γνωστοποιηθεί, οι αρχές στις οποίες υποβάλλεται η γνωστοποίηση προκειμένου να ασκήσουν τις ελεγκτικές τους δραστηριότητες, τα τυχόν έγγραφα που τηρούνται στην έδρα της δραστηριότητας, ο τρόπος υποβολής και εφαρμογής της γνωστοποίησης μέσω του ΟΠΣ-ΑΔΕ, οι επιβαλλόμενες κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 15, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που είναι αναγκαίο για την εφαρμογή της υποχρέωσης γνωστοποίησης από τον φορέα άσκησης οικονομικής δραστηριότητας.»

6. Η παραρτάγραφος 3 του άρθρου 7 του ν. 4442/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Με κοινή απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού, του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών καθορίζονται τα δικαιολογητικά, η διαδικασία και το περιεχόμενο της έγκρισης για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα, οι αναγκαίοι όροι για την έκδοσή της, ο τρόπος υποβολής και εφαρμογής της διαδικασίας έγκρισης μέσω του ΟΠΣ-ΑΔΕ, οι επιβαλλόμενες κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 15, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που είναι αναγκαίο για τη χορήγηση προηγούμενης έγκρισης στον φορέα άσκησης οικονομικής δραστηριότητας.»

7. Η παράγραφος 4 του άρθρου 7 του ν. 4442/2016 καταργείται

8. Μετά το άρθρο 8 του ν. 4442/2016 προστίθεται νέο άρθρο 8α ως εξής:

«Άρθρο 8α

1. Στις οικονομικές δραστηριότητες που υπόκεινται τόσο σε καθεστώς γνωστοποίησης όσο και σε καθεστώς έγκρισης λειτουργίας, μέρος ή το σύνολο των όρων και προϋποθέσεων της κείμενης νομοθεσίας μπορεί να είναι και η τήρηση συγκεκριμένων προτύπων, τα οποία πρέπει να είναι τα ελάχιστα αναγκαία για την εξασφάλιση της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος. Σε περίπτωση εφαρμογής προτύπου για το σύνολο των όρων και προϋποθέσεων για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας που υπόκειται σε καθεστώς έγκρισης λειτουργίας, η δραστηριότητα απαλλάσσεται από την έγκριση λειτουργίας και μεταπίπτει στο καθεστώς γνωστοποίησης.

2. Η πιστοποίηση και η αξιολόγηση της συμμόρφωσης με συγκεκριμένα πρότυπα για την άσκηση συγκεκριμένης οικονομικής δραστηριότητας πραγματοποιείται από ανεξάρτητους οργανισμούς, οι οποίοι διαπιστεύονται προς τούτο σύμφωνα με την κείμενη ελληνική νομοθε-

σία. Οργανισμός αξιολόγησης συμμόρφωσης ενός φορέα με συγκεκριμένα πρότυπα σύμφωνα με τον παρόντα νόμο μπορεί να είναι κάθε νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, εφόσον διαπιστευθεί σχετικά από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) ή από άλλον εθνικό οργανισμό διαπίστευσης κράτους - μέλους της Ε.Ε., σύμφωνα με την κείμενη ελληνική και ενωσιακή νομοθεσία. Το ΕΣΥΔ εποπτεύει τους οργανισμούς αξιολόγησης συμμόρφωσης που έχουν διαπιστευθεί από αυτό σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο και συνεργάζεται με τους αντίστοιχους εθνικούς οργανισμούς διαπίστευσης των κρατών - μελών της Ε.Ε. σχετικά με οργανισμούς αξιολόγησης συμμόρφωσης, που έχουν διαπιστευθεί από αυτούς και παρέχουν τις υπηρεσίες τους σε φορείς, οι οποίοι επιθυμούν να ασκήσουν στην Ελλάδα οικονομική δραστηριότητα σύμφωνα με τον παρόντα νόμο.

3. Η συμμόρφωση των φορέων οικονομικών δραστηριοτήτων με τα πρότυπα, η οποία αποδεικνύεται με την λήψη των αντίστοιχων πιστοποιητικών, περιλαμβάνεται στη πληροφορία στη γνωστοποίηση ή τίθεται ως όρος στην απόφαση έγκρισης λειτουργίας.

4. Με την κοινή απόφαση της παραγράφου 3 του άρθρου 5 ή της παραγράφου 3 του άρθρου 7, κατά περίπτωση, και μετά από εισήγηση του ΕΣΥΠ, καθορίζονται, τροποποιούνται ή καταργούνται τα πρότυπα για συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα, η οποία ασκείται υπό το καθεστώς γνωστοποίησης ή/και έγκρισης λειτουργίας αντίστοιχα.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων μετά από γνωμοδότηση του ΕΣΥΔ καθορίζονται τα πρόσωπα που μπορούν να διαπιστευθούν ως οργανισμοί αξιολόγησης συμμόρφωσης, η διαδικασία πιστοποίησης, κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με το εγχειρίδιο ποιότητας, τις διαδικασίες για την αξιολόγηση και την παρακολούθηση των αξιολογούμενων εγκαταστάσεων, το σύστημα διαχείρισης και ενστάσεων, τον τρόπο τήρησης του μητρώου που πρέπει να τηρεί κάθε οργανισμός αξιολόγησης συμμόρφωσης και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια σχετικά με τη διαδικασία αξιολόγησης συμμόρφωσης, σύμφωνα με το παρόν άρθρο.»

9. Στον ν. 4442/2016 προστίθεται άρθρο 8β ως εξής:

«Άρθρο 8β

Γενικές Αρχές Πιστοποίησης

1. Κάθε φορέας ο οποίος επιθυμεί να ασκήσει οικονομική δραστηριότητα για την οποία σύμφωνα με τον παρόντα νόμο απαιτείται πιστοποίηση, μπορεί να επιλέγει τον οργανισμό αξιολόγησης συμμόρφωσης που επιθυμεί από το Μητρώο Οργανισμών Αξιολόγησης Συμμόρφωσης.

2. Οι οικονομικοί όροι για την παροχή των υπηρεσιών πιστοποίησης συμφωνούνται μεταξύ του οργανισμού αξιολόγησης συμμόρφωσης και του ενδιαφερόμενου προσώπου. Οι συμφωνίες παροχής υπηρεσιών πιστοποίησης περιλαμβάνουν το σύνολο των όρων υπό τους οποίους παρέχονται οι υπηρεσίες πιστοποίησης και δεν μπορούν να ρυθμίζουν ταυτόχρονα άλλες τυχόν συναλλαγές των συμβαλλόμενων μερών. Κάθε αντίθετη συμφωνία είναι αυτοδίκαια άκυρη.

3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού μετά από γνωμοδότηση του ΕΣΥΔ μπορούν να καθορίζονται τυποποιημένα σχέδια συμβάσεων παροχής υπηρεσιών αξιολόγησης συμμόρφωσης για συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα. Για την εξυπηρέτηση των αρχών του άρθρου 1 του παρόντος, οι όροι των τυποποιημένων σχεδίων συμβάσεων μπορεί κατά περίπτωση να είναι εν όλω ή εν μέρει δεσμευτικοί για τους διοικούμενους ή να μην έχουν δεσμευτικό χαρακτήρα για τα συμβαλλόμενα μέρη.»

10. Στον ν. 4442/2016 προστίθεται άρθρο 8γ ως εξής:

«Άρθρο 8γ
Επιλογή προτύπων

1. Σε περίπτωση που για συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα έχουν οριστεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία ευρωπαϊκά πρότυπα, εφαρμόζονται αυτά. Αν δεν υπάρχουν ευρωπαϊκά πρότυπα αλλά υπάρχουν διεθνή πρότυπα, που έχουν οριστεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εφαρμόζονται αυτά. Αν δεν υπάρχουν ούτε διεθνή πρότυπα αλλά υπάρχουν ελληνικά πρότυπα, που έχουν οριστεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, εφαρμόζονται αυτά. Αν δεν υπάρχουν καθιερωμένα πρότυπα, υιοθετούνται σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

2. Σε περίπτωση που υπάρχουν μόνο εθνικά πρότυπα και υιοθετηθούν μεταγενέστερα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα, αυτά εφαρμόζονται άμεσα σύμφωνα με τη διαδικασία του παρόντος άρθρου και αντικαθιστούν τα μέχρι τότε υπάρχοντα πρότυπα. Σε περίπτωση που υπάρχουν διεθνή πρότυπα και υιοθετηθούν μεταγενέστερα ευρωπαϊκά, αυτά εφαρμόζονται άμεσα σύμφωνα με το παρόν άρθρο και αντικαθιστούν τα μέχρι τότε υπάρχοντα πρότυπα.»

11. Στο άρθρο 12 του ν. 4442/2016 προστίθενται παράγραφοι 3 και 4 ως εξής:

«3. Οι αρμόδιες αρχές δύνανται να αναθέτουν, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα, μελέτες ή την παροχή υπηρεσιών αναγκαίων για την εξέταση συγκεκριμένων αιτημάτων έγκρισης λειτουργίας.

4. Τα πρόσωπα τα οποία παρέχουν υπηρεσίες σε αρμόδιες για τη χορήγηση έγκρισης αρχές κατά το παρόν άρθρο δημοσιεύουν υποχρεωτικά, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο, την επωνυμία και τον αριθμό εμπορικού μητρώου των επιχειρήσεων στις οποίες παρείχαν συμβουλευτικές υπηρεσίες σύμφωνα με το παρόν άρθρο, καθώς και τον χρόνο και το αντικείμενο των υπηρεσιών που παρείχαν κατά τα τελευταία τρία έτη. Οι περιορισμοί των προσώπων που παρέχουν υπηρεσίες σε επιχειρήσεις ή στις αρμόδιες αρχές κατά το παρόν άρθρο καταλαμβάνουν και τα πρόσωπα, τα οποία βρίσκονται υπό κοινό έλεγχο με αυτά. Παρέχοντες υπηρεσίες σε φορείς οι οποίοι αιτούνται έγκριση λειτουργίας δεν μπορούν για την ίδια αίτηση έγκρισης λειτουργίας να παρέχουν και υπηρεσίες στις αρχές οι οποίες είναι αρμόδιες για τη χορήγηση της έγκρισης λειτουργίας.»

12. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 13 του ν. 4442/2016 προστίθενται δεύτερο και τρίτο εδάφια ως εξής:

«Η αρμόδια Αρχή μπορεί να εξουσιοδοτεί αναγνωρισμένους/διαπιστευμένους ιδιωτικούς φορείς/οργανισμούς να αναλαμβάνουν, πλήρως ή εν μέρει, την διενέργεια ελέγχων των όρων και προϋποθέσεων λειτουργίας των οικονομικών δραστηριοτήτων. Οργανισμός αξιολόγησης συμμόρφωσης δεν μπορεί για την ίδια υπόθεση να παρέχει υπηρεσίες πιστοποίησης σε φορέα, του οποίου τη συμμόρφωση σε πρότυπα, σύμφωνα με το παρόν, αξιολογεί. Η απαγόρευση ισχύει και για πρόσωπα που ελέγχουν ή ελέγχονται από οργανισμούς αξιολόγησης συμμόρφωσης ή συμμετέχουν σε οργανισμό αξιολόγησης συμμόρφωσης.»

13. Οι παράγραφοι 2, 3 και 4 του άρθρου 13 του ν. 4442/2016 αντικαθίστανται ως εξής:

«2. Όταν η αρμόδια Αρχή αποφασίζει να ενεργεί όπως περιγράφεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, καθορίζει τις σχέσεις συνεργασίας με τους οργανισμούς που ενεργούν για λογαριασμό της. Οι σχέσεις συνεργασίας ρυθμίζονται με γραπτή και χωρίς διακρίσεις συμφωνία ή ισοδύναμες νομικές ρυθμίσεις, όπου εκτίθενται τα συγκεκριμένα καθήκοντα και ο ρόλος των οργανισμών.

3. Όταν η αρμόδια Αρχή θεωρεί ότι κάποιος αναγνωρισμένος οργανισμός ευρίσκεται σε αδυναμία εκτέλεσης, για λογαριασμό της, των καθηκόντων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, μπορεί να αναστείλει ή να ανακαλέσει τη σχετική εξουσιοδότηση.

4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του εκάστοτε αρμόδιου Υπουργού καθορίζονται λεπτομερώς οι προϋποθέσεις για τη συνεργασία με τους ιδιωτικούς φορείς, η ειδική διαδικασία ανάθεσης σε αυτούς, οι κανόνες απόδοσης ευθυνών για τους ιδιωτικούς φορείς, οι κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τους όρους της ανάθεσης, οι απαιτήσεις που αποδεικνύουν την ύπαρξη προσόντων για τη διεξαγωγή των ενεργειών που τους ανατίθενται, καθώς και κάθε άλλο σχετικό με το παραπάνω θέμα.»

14. Η παράγραφος 2 του άρθρου 16 του ν. 4442/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Τα προεδρικά διατάγματα και οι υπουργικές αποφάσεις που προβλέπονται στα άρθρα 5 και 7 του παρόντος περί υπαγωγής των οικονομικών δραστηριοτήτων που εμπίπτουν σε καθεστώς γνωστοποίησης ή έγκρισης του παρόντος εκδίδονται έως τις 31.12.2020. Μετά την άπρακτη παρέλευση της άνω ημερομηνίας, κάθε οικονομική δραστηριότητα, εξαιρουμένων όσων ασκούνται ελεύθερα, θα θεωρείται ότι εμπίπτει στο καθεστώς γνωστοποίησης. Σε αυτήν την περίπτωση ο φορέας της οικονομικής δραστηριότητας θα γνωστοποιεί στις αρμόδιες Αρχές του άρθρου 13 παράγραφος 1 του παρόντος ότι προτίθεται να κάνει έναρξη της οικονομικής του δραστηριότητας υποβάλλοντας συγχρόνως υπεύθυνη δήλωση ότι πληροί τις προϋποθέσεις νόμιμης λειτουργίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και ότι κατέχει τα απαραίτητα πιστοποιητικά ασφαλούς λειτουργίας. Η αρμόδια Αρχή μπορεί να ασκήσει έλεγχο της σύννομης λειτουργίας της δραστηριότητας σύμφωνα με το άρθρο 12 του παρόντος.»

ΜΕΡΟΣ Θ΄
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Άρθρο 15

1. Η παράγραφος 5 του άρθρου 3 του ν. 4014/2011 τροποποιείται ως εξής:

«5. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας ή ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας μπορούν να ζητήσουν τη γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 13, εντός δεκαπέντε ημερολογιακών ημερών, εφόσον είτε: α) δεν έχουν διαβιβασθεί γνωμοδοτήσεις από υπηρεσίες των οποίων το περιεχόμενο εκτιμάται ως ουσιώδες για τον πληρέστερο καθορισμό των περιβαλλοντικών όρων ως προς την κατασκευή και λειτουργία του συγκεκριμένου έργου ή δραστηριότητας αυτού είτε β) από τις διαβιβασθείσες γνωμοδοτήσεις προκύπτουν αντιφατικά δεδομένα που χρήζουν ιδιαίτερης τεκμηρίωσης. Στην περίπτωση αυτή, η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων γίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.»

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 4 του ν. 4014/2011 τροποποιείται ως εξής:

«1. Αρμόδια περιβαλλοντική αρχή για την περιβαλλοντική αδειοδότηση των έργων και δραστηριοτήτων της υποκατηγορίας Α2 του άρθρου 1 είναι η οικεία Αποκεντρωμένη Διοίκηση. Η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων γίνεται με απόφαση του προϊστάμενου της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης.»

3. Η παράγραφος 4 του άρθρου 4 του ν. 4014/2011 τροποποιείται ως εξής:

«4. Ο Συντονιστής της Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή ο προϊστάμενος της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης μπορούν να ζητήσουν τη γνωμοδότηση του Περιφερειακού Συμβουλίου Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 13, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών κατόπιν τεκμηριωμένης εισήγησης της αρμόδιας Διεύθυνσης της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, εφόσον είτε: α) δεν έχουν διαβιβασθεί γνωμοδοτήσεις από υπηρεσίες των οποίων το περιεχόμενο εκτιμάται ως ουσιώδες για τον πληρέστερο καθορισμό των περιβαλλοντικών όρων ως προς την κατασκευή και λειτουργία του συγκεκριμένου έργου ή δραστηριότητας αυτού είτε β) από τις διαβιβασθείσες γνωμοδοτήσεις προκύπτουν αντιφατικά δεδομένα που χρήζουν ιδιαίτερης τεκμηρίωσης. Στην περίπτωση αυτή, η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων γίνεται με απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης.»

4. Προστίθεται παράγραφος 1α μετά την παράγραφο 1 του άρθρου 6 του ν. 4014/2011 (Α΄ 209), η οποία έχει ως εξής:

«1α. Ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δύναται να υποβάλει προς την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή, αντί για φάκελο τροποποίησης ΑΕΠΟ, μόνο την τεχνική περιγραφή της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 6 του άρθρου 11 του παρόντος νόμου, εάν ο σκοπούμενος εκσυγχρονισμός, επέκταση, βελτίωση ή τροποποίηση των παραπάνω έργων είναι σύμφωνος με τους όρους της ισχύουσας ΑΕΠΟ. Στην περίπτωση αυτή, η αρμόδια περιβαλλοντική αρχή οφείλει να αποφασίσει σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός εάν απαιτείται υποβολή φακέλου τροποποίησης ΑΕΠΟ, οπότε και ακολουθείται η διαδικασία που περιγράφεται στις ακόλουθες παραγράφους, ή εάν δεν απαιτείται τροποποίηση της ισχύουσας ΑΕΠΟ. Εάν η ως άνω προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τότε τεκμαίρεται ότι δεν απαιτείται τροποποίηση της ισχύουσας ΑΕΠΟ.»

5. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του ν. 4014/2011, προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Οι πιστοποιημένοι αξιολογητές ΜΠΕ μπορούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους και μέσω νομικών προσώπων, στα οποία συμμετέχουν ή με τα οποία συνδέονται συμβατικά. Τα νομικά αυτά πρόσωπα εγγράφονται επίσης στο Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Η έννοια του όρου Πιστοποιημένος Αξιολογητής ΜΠΕ περιλαμβάνει και τα νομικά πρόσωπα που έχουν εγγραφεί στο σχετικό Μητρώο.»

6. Η περίπτωση α΄ της παραγράφου 6 του άρθρου 16 του ν. 4014/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) τα προσόντα των Πιστοποιημένων Αξιολογητών, οι κανόνες που διέπουν την εκτέλεση του έργου τους και τα ζητήματα που αφορούν τη διαδικασία πιστοποίησής τους για την εγγραφή τους στο Μητρώο, είτε πρόκειται για φυσικά, είτε για νομικά πρόσωπα.»

7. Προστίθεται εδάφιο στο τέλος της περίπτωσης (στ) της παραγράφου 3 του άρθρου 18 του ν. 4014/2011, ως εξής:

«Για τις επιχειρήσεις, οι οποίες διατηρούν εγκαταστάσεις σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές προβλέπεται η δυνατότητα πρόσβασης στο ΗΠΜ ξεχωριστά για κάθε εγκατάσταση για την υποβολή φακέλου περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Η εταιρεία διατηρεί την κεντρική πρόσβαση στο ΗΠΜ στο σύνολο των φακέλων αδειοδότησης των εγκαταστάσεων της.»

8. Προστίθεται η περίπτωση (η) στην παράγραφο 3 του άρθρου 18 του ν. 4014/2011, ως εξής:

«(η) Οι μελετητές των περιβαλλοντικών επιπτώσεων έχουν πρόσβαση στο ΗΠΜ και αποκλειστικά στον φάκελο αδειοδότησης που τους έχει ανατεθεί, μόνο κατόπιν έγκρισης του φορέα του έργου.»

Άρθρο 16**Είσπραξη οφειλόμενου ανταλλάγματος Υπηρεσιών Κοινής Ωφέλειας από τη ΔΕΗ Α.Ε.**

Το οφειλόμενο αντάλλαγμα για Υπηρεσίες Κοινής Ωφέλειας της περιόδου 2007-2011 που δεν έχει αποδοθεί στη ΔΕΗ Α.Ε. καθορίζεται με απόφαση της ΡΑΕ, η οποία εκδίδεται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από τη θέση σε ισχύ της παρούσας διάταξης και σύμφωνα με σχετικά στοιχεία που διαθέτει, ιδίως, από τον αρμόδιο διαχειριστή του Ειδικού Λογαριασμού ΥΚΩ. Ο αρμόδιος διαχειριστής του Ειδικού Λογαριασμού ΥΚΩ, σύμφωνα με το άρθρο 55 του ν. 4001/2011, οφείλει να αποδώσει το αντάλλαγμα αυτό στη ΔΕΗ Α.Ε. χωρίς άλλη διαδικασία. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών δύναται να καλύπτεται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό το ανωτέρω κόστος παροχής ΥΚΩ της περιόδου 2007-2011, με αντίστοιχη πίστωση ως εισροή του Ειδικού Λογαριασμού ΥΚΩ, η οποία προστίθεται στις προβλεπόμενες πιστώσεις του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 36 του ν. 4067/2012 (Α' 79), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

Άρθρο 17**Δασικοί συνεταιρισμοί**

1. Η περίπτωση α) της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν. 4423/2016 (Α' 182) διαγράφεται και οι περιπτώσεις β), γ), δ) και ε) αναριθμούνται σε περιπτώσεις α), β), γ) και δ) αντίστοιχα. Στην παράγραφο 2 οι περιπτώσεις γ) και δ) αναριθμούνται σε περιπτώσεις β) και γ) αντίστοιχα.

2. Στο π.δ. 126/1986 (Α' 44) προστίθεται άρθρο 13 με τίτλο «Ειδικές Διατάξεις» ως εξής:

«Άρθρο 13**Ειδικές Διατάξεις**

Για το διαχειριστικό έτος 2020, οι προθεσμίες των άρθρων 2 και 3 του παρόντος ορίζονται ως ακολούθως:

α) Έως τις 10 Απριλίου 2020, οι ΔΑ.Σ.Ε. που έχουν προσαρμοστεί σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν. 4423/2016 υποβάλλουν την αίτηση της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του παρόντος στην αρμόδια Δασική Υπηρεσία.

β) Έως τις 30 Απριλίου 2020, ο Συντονιστής της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης εκδίδει την απόφαση παραχώρησης της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του παρόντος.

γ) Έως τις 15 Μαΐου 2020, ο ΔΑ.Σ.Ε. οφείλει να υπογράψει τη δήλωση αποδοχής της παραγράφου 2 του άρθρου 3 του παρόντος.

δ) Η αρμόδια Δασική Υπηρεσία οφείλει να εγκαταστήσει τον ΔΑ.Σ.Ε. στο δάσος εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή αίτησης εγκατάστασης και σε κάθε περίπτωση έως τις 15 Ιουνίου 2020. Αν ο ΔΑ.Σ.Ε. δεν υπογράψει τη δήλωση της ως άνω περίπτωσης (γ) εντός της οριζόμενης προθεσμίας ή δεν ζητήσει την εγκατάσταση εντός τριάντα (30) ημερών από την υπογραφή της, κηρύσσεται έκπτωτος και αποκλείεται για δύο (2) χρόνια από όλους τους τρόπους εκμετάλλευσης.»

Άρθρο 18**Απόδοση εσόδων σε εποπτευόμενους από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας φορείς**

Η έκδοση χρηματικών ενταλμάτων για την απόδοση σε εποπτευόμενους από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας φορείς, των εσόδων που εισπράχθηκαν υπέρ αυτών μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού και δεν αποδόθηκαν κατά το οικονομικό έτος 2018 λόγω μη δέσμευσης πίστωσης και ανάληψης υποχρέωσης από τον διατάκτη, δύναται να πραγματοποιηθεί σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας οικονομικού έτους 2019, κατά παρέκκλιση των περί αναλήψεων υποχρεώσεων διατάξεων, τηρουμένων των λοιπών προϋποθέσεων νομιμότητας και κανονικότητας των δημοσίων δαπανών.

ΜΕΡΟΣ Ι'**ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΙΑ****Άρθρο 19**

1. Η παράγραφος 10 του άρθρου 128 του ν. 4512/2018 (Α' 5) αντικαθίσταται ως εξής:

«10. Ελεγκτής: α) ο δημόσιος υπάλληλος της εποπτεύουσας αρχής με αρμοδιότητα την άσκηση εποπτείας, β) κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται, κατά παραχώρηση αρμοδιότητας από την εποπτεύουσα ή άλλη δημόσια αρχή, αρμοδιότητα άσκησης ελέγχων.»

2. Στο άρθρο 128 του ν. 4512/2018 προστίθεται παράγραφος 21 ως εξής:

«21. Οριζόντιοι Οδηγοί: κείμενα αρχών και βασικών κατευθύνσεων ως προς τη μεθοδολογία για την ανάπτυξη και εφαρμογή με ενιαίο και συνεκτικό τρόπο από τις αρμόδιες εποπτεύουσες αρχές των εργαλείων εποπτείας του παρόντος.»

3. Μετά το άρθρο 130 του ν. 4512/2018 προστίθεται νέο άρθρο 130Α ως εξής:

«Άρθρο 130Α**Πρωτόκολλα συνεργασίας**

1. Εφόσον σε κάποιο πεδίο εποπτείας υφίσταται κεντρική ή κεντρικές αρμόδιες αρχές οι οποίες μεταβιβάζουν το σύνολο ή μέρος των αρμοδιοτήτων τους σε άλλη υπηρεσία ή φορέα, συντάσσονται υποχρεωτικά πρωτόκολλα συνεργασίας μεταξύ τους τα οποία δημοσιεύονται στον διαδικτυακό τόπο και των δύο αρχών και μνημονεύονται στην εντολή ελέγχου που επιδεικνύει ο ελεγκτής σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 148. Τα πρωτόκολλα συνεργασίας συντάσσονται με τέτοιο τρόπο, ώστε μία δραστηριότητα ελέγχεται για το ίδιο ζήτημα από μία κάθε φορά αρχή.»

2. Τα πρωτόκολλα συνεργασίας του άρθρου 130Α του ν. 4512/2018 εκδίδονται εντός δώδεκα (12) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος. Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της ως άνω προθεσμίας, και ελλείψει πρωτοκόλλου συνεργασίας, ο ελεγχόμενος έχει δικαίωμα να αρνηθεί τον έλεγχο ελλείψει νόμιμης εντολής ελέγχου και αρμοδιότητας κατά τα οριζόμενα στην περίπτωση β' του άρθρου 155.»

4. Στο άρθρο 131 παράγραφος 1 του ν. 4512/2018 προστίθεται νέο εδάφιο μετά την περίπτωση ιε´ ως εξής:

«Οι εποπτεύουσες αρχές κατά την ανάπτυξη και εφαρμογή των εργαλείων εποπτείας του παρόντος νόμου ακολουθούν τη μεθοδολογία που προβλέπεται στους Οριζόντιους Οδηγούς που εκδίδει η Διεύθυνση Συντονισμού και Παρακολούθησης του κανονιστικού πλαισίου για το επιχειρηματικό περιβάλλον του άρθρου 133 του παρόντος.»

5. Στο άρθρο 133 παράγραφος 3β περίπτωση εε´ του ν. 4512/2018 προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Εκδίδει και επικαιροποιεί Οριζόντιους Οδηγούς με τις βασικές κατευθύνσεις ως προς τη μεθοδολογία για την ανάπτυξη και εφαρμογή των εργαλείων εποπτείας του παρόντος νόμου, οι οποίοι επικυρώνονται από την Ο.Δ.Ε. του άρθρου 134 του παρόντος.»

6. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 134 του ν. 4512/2018, προστίθενται τρεις τέσσερις νέες περιπτώσεις κε´, κστ´, κζ´ και κη´ και νέο εδάφιο ως εξής:

«κε´. Ο Πρόεδρος του Εθνικού Συστήματος Διαπίστευσης.

κστ´. Ο Πρόεδρος του Εθνικού Οργανισμού Φαρμάκων.

κζ´. Ο Γενικός Γραμματέας Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών.

κη´. ο Γενικός Γραμματέας Συντονισμού Οικονομικών και Αναπτυξιακών Πολιτικών.

Στις συνεδριάσεις προσκαλούνται και εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων κατά περίπτωση.»

7. Στο άρθρο 134 παράγραφος 2 προστίθεται περίπτωση δ´ ως εξής:

«δ. Η Ο.Δ.Ε. επικυρώνει τους Οριζόντιους Οδηγούς.»

8. Η παράγραφος 1 του άρθρου 139 του ν. 4512/2018 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Οι έλεγχοι διεξάγονται σύμφωνα με το πρόγραμμα ελέγχων που καταρτίζεται από την εποπτεύουσα αρχή και βασίζεται στην αξιολόγηση του κινδύνου και τη συχνότητα των ελέγχων των άρθρων 137 και 138.»

9. Μετά την παράγραφο 7 του άρθρου 140 του ν. 4512/2018, προστίθεται παράγραφος 7α ως εξής:

«7α. Η εποπτεύουσα αρχή καταχωρίζει τις καταγγελίες υποχρεωτικά σε ηλεκτρονική μορφή και μεριμνά ώστε ο καταγγέλλων να δύναται να προβεί ο ίδιος απευθείας σε ηλεκτρονική καταγγελία. Εάν η καταγγελία λαμβάνεται με άλλο μέσο, η εποπτεύουσα αρχή προβαίνει στην ηλεκτρονική καταχώριση αυτής.»

10. Η παράγραφος 8 του άρθρου 140 του ν. 4512/2018 τροποποιείται ως εξής:

«8. Με απόφαση του προϊστάμενου της αρμόδιας εποπτεύουσας αρχής καθορίζονται οι διαδικασίες και τα ειδικότερα κριτήρια, πλέον αυτών της παραγράφου 2, και ο συνδυασμός αυτών για την αξιολόγηση της καταγγελίας και για την παραπομπή της, εφόσον αυτό κρίνεται απαραίτητο, στο επόμενο στάδιο διαχείρισης, η προτυποποιημένη μορφή της ηλεκτρονικής καταχώρισης της καταγγελίας και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

11. Στο άρθρο 152 προστίθενται νέες παράγραφοι 8 και 9 ως εξής:

«8. Σε κάθε εποπτεύουσα αρχή συντάσσεται μητρώο ελεγκτών το οποίο κοινοποιείται ετησίως στο αρμόδιο Υπουργείο και στη Διεύθυνση του άρθρου 133, η οποία συντάσσει ενιαίο μητρώο ελεγκτών. Στο μητρώο εντάσσεται κάθε πρόσωπο που εμπίπτει στον ορισμό του ελεγκτή όπως ορίζεται στο άρθρο 128.

9. Οι ελεγκτικές αρμοδιότητες μπορούν να ασκούνται και από φυσικά ή νομικά πρόσωπα στα οποία παραχωρείται η σχετική αρμοδιότητα από την εποπτεύουσα αρχή για την υποβοήθηση του έργου τους. Τα φυσικά πρόσωπα πιστοποιούνται για τον σκοπό αυτόν από διαπιστευμένο φορέα και τα νομικά πρόσωπα διαπιστεύονται για την άσκηση των εκάστοτε κατά παραχώρηση αρμοδιοτήτων. Με απόφαση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού ορίζονται οι κατά παραχώρηση αρμοδιότητες, ο τρόπος παραχώρησης, η διαπίστευση των προσώπων που αναλαμβάνουν τις σχετικές αρμοδιότητες, ο τρόπος άσκησης αυτών και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

12. α) Οι κανονιστικές πράξεις που προβλέπονται στις παραγράφους 1-9 του άρθρου 173, όσον αφορά στα πεδία εποπτείας: ασφάλεια και συμμόρφωση προϊόντων, ασφάλεια τροφίμων και προστασία του περιβάλλοντος του άρθρου 127, παράγραφος 4 εκδίδονται έως τις 30.06.2020.

β) Οι κανονιστικές πράξεις που προβλέπονται στις παραγράφους 1-9 του άρθρου 173, όσον αφορά στα πεδία εποπτείας: Προστασία καταναλωτή και σύννομη (ή προσήκουσα) παροχή υπηρεσιών, Ασφάλεια υποδομών και κατασκευών, Δημόσια Υγεία και Ασφάλεια και Υγεία Εργαζομένων του άρθρου 127, παράγραφος 4 εκδίδονται έως τις 31.12.2021.

ΜΕΡΟΣ ΙΑ΄ ΨΗΦΙΑΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΚΕΡΑΙΩΝ ΣΤΗΝ ΞΗΡΑ

Άρθρο 20 Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος ισχύουν οι εξής ορισμοί:

α) Σταθμός: ένας ή περισσότεροι πομποί ή δέκτες ή συνδυασμός πομπών και δεκτών με τις πρόσθετες συσκευές τους, που είναι αναγκαίοι σε ορισμένη θέση για τη διεξαγωγή συγκεκριμένης υπηρεσίας ραδιοεπικοινωνίας ή για την υπηρεσία ραδιοαστρονομίας. Κάθε σταθμός χαρακτηρίζεται από το είδος της υπηρεσίας στην οποία συμμετέχει και από το αν είναι μόνιμος ή προσωρινός.

β) Κατασκευή κεραίας: το σύστημα των κεραιών εκπομπής ή και λήψης ραδιοσημάτων με τις κατασκευές στηρίξης τους, τα εξαρτήματα και τα λοιπά παρελκόμενα. Τα παθητικά κάτοπτρα ανάκλασης ραδιοσημάτων θεωρούνται, επίσης, ως κατασκευές κεραιάς. Στο ύψος της κατασκευής κεραίας περιλαμβάνεται και ο φωτισμός ασφαλείας ή και το αλεξικέραυνο.

γ) Χώρος εγκατάστασης κατασκευής κεραίας: η περιοχή επί εδάφους ή το τμήμα επί κτιρίου που ανήκει νόμιμα κατά κυριότητα στον κάτοχο κατασκευής κεραίας ή εκμισθώνεται ή παραχωρείται σε αυτόν για την εγκατάσταση κατασκευής κεραίας.

δ) Σύστημα Ηλεκτρονικής Υποβολής Αιτήσεων (ΣΗΛΥΑ): το ηλεκτρονικό σύστημα έκδοσης άδειας κατασκευής κεραίας που διαχειρίζεται η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ).

ε) Ηλεκτρονικό Σύστημα Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών (e-Άδειες): η ηλεκτρονική πλατφόρμα ελέγχου και έκδοσης των πράξεων εκτέλεσης οικοδομικών εργασιών του άρθρου 33 του ν. 4495/2017 (Α' 167), όπως κάθε φορά ισχύει.

στ) Άδεια κατασκευής κεραίας: η διοικητική πράξη που εκδίδεται από την ΕΕΤΤ και αποτελεί προϋπόθεση για την εγκατάσταση και τη λειτουργία κατασκευής κεραίας στην ξηρά.

ζ) Δομικές κατασκευές κεραίας: οι κατασκευές στήριξης του συστήματος των κεραιών εκπομπής και λήψης ραδιοσημάτων, όπως ενδεικτικά αυτοστήρικτοι, δικτυώματα, πυλώνες ή αντίστοιχες κατασκευές, οι οποίες φέρουν τα συστήματα των κεραιών, οι οικίσκοι και τα ερμάρια για τη στέγαση των μηχανημάτων των σταθμών ραδιοεπικοινωνίας, καθώς και η περίφραξη, όπου απαιτείται.

η) Εγκαταστάσεις σταθμών βάσης ραδιοεπικοινωνίας: οι τεχνικές υποδομές που εντάσσονται στα δίκτυα τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών και είναι αναγκαίες για τη μετάδοση σήματος, μέσω καλωδίων ή ασύρματης σύνδεσης, στο τηλεπικοινωνιακό κέντρο και τη σύνδεση ασύρματων συσκευών, για την εξυπηρέτηση των δραστηριοτήτων των πολιτών εντός και εκτός των αστικών περιοχών. Οι εγκαταστάσεις αυτές διέπονται από νομικό καθεστώς αντίστοιχο των δικτύων κοινής ωφέλειας (ενέργειας, ύδρευσης, αποχέτευσης κ.ο.κ.) και δεν αντιστοιχούν σε χρήσεις γης.

θ) Έγκριση δομικών κατασκευών κεραίας: η διοικητική πράξη του άρθρου 23 του παρόντος, η οποία επιτρέπει την εγκατάσταση των δομικών κατασκευών κεραιών, τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου αυτών, καθώς και την τοποθέτηση περίφραξης, όπου απαιτείται.

ι) Συνοδά έργα: κάθε άλλη εγκατάσταση που δεν προμετρύεται στα πολεοδομικά μεγέθη του ακινήτου, που εγκαθίσταται η κατασκευή κεραίας, και η οποία είναι απαραίτητη για την εγκατάσταση και λειτουργία της, όπως ενδεικτικά τοιχεία αντιστήριξης, δρόμοι πρόσβασης και φωτοβολταϊκά συστήματα που χρησιμοποιούνται για τη λειτουργία του σταθμού.

ια) Πάρκο κεραιών: ο ειδικά καθορισμένος και ελεγχόμενος χώρος (γήπεδο) εκτός οικιστικού ιστού, δημόσιος ή ιδιωτικός, όπου επιτρέπεται η υποδοχή και η εγκατάσταση κατασκευών κεραιών.

ιβ) Κέντρο Δορυφορικών Επικοινωνιών: μια συγκεκριμένη και οριοθετημένη περιοχή στην οποία βρίσκονται εγκατεστημένοι ένας ή περισσότεροι δορυφορικοί σταθμοί εδάφους για την εκπομπή/λήψη σήματος από και προς τους τεχνητούς δορυφόρους, μαζί με τις υποστηρικτικές υποδομές, στο πλαίσιο και με τους περιορισμούς του εκάστοτε ισχύοντος Εθνικού Κανονισμού Κατανόμης Ζωνών Συχνότητας (ΕΚΚΖΣ) για τη Σταθερή Δορυφορική Υπηρεσία.

Άρθρο 21

Διαδικασία αδειοδότησης κατασκευών κεραιών στην ξηρά

1. Για την εγκατάσταση και τη λειτουργία κατασκευής κεραίας ή την τροποποίηση υφιστάμενης κατασκευής κεραίας στην ξηρά και με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 28, 29, 34 και 38 του παρόντος νόμου απαιτείται:

α) η έκδοση άδειας κατασκευής κεραίας από την ΕΕΤΤ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 22 του παρόντος,

β) η έγκριση δομικών κατασκευών κεραίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 23 του παρόντος. Απαραίτητη προϋπόθεση για την έγκριση δομικών κατασκευών κεραίας αποτελεί η προηγούμενη έκδοση της άδειας κατασκευής κεραίας από την ΕΕΤΤ,

γ) η σύνταξη πορίσματος ελέγχου από τον ελεγκτή δόμησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 24 του παρόντος, με το οποίο βεβαιώνεται ότι οι δομικές κατασκευές κεραίας, υλοποιήθηκαν σύμφωνα με τα στοιχεία της χορηγηθείσας έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιών.

2. Για την ηλεκτροδότηση οποιασδήποτε κατασκευής κεραίας που εγκαθίσταται και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος απαιτείται η αυτοτελής σύνδεσή της με το δίκτυο ηλεκτροδότησης. Με την επιφύλαξη του άρθρου 34 του παρόντος, οι απαιτούμενες ενέργειες για την αυτοτελή σύνδεση με το δίκτυο ηλεκτροδότησης των ήδη υφιστάμενων αδειοδοτημένων κατασκευών κεραιών ολοκληρώνονται μέσα σε έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, ύστερα από έκθεση των αρμοδίων οργάνων, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο ύψους από πέντε χιλιάδες (5.000,00) μέχρι είκοσι χιλιάδες (20.000,00) ευρώ, υπέρ της οικείας Περιφέρειας στους κατόχους κατασκευών κεραιών που παραβαίνουν την υποχρέωση της παρούσας παραγράφου.

3. Ο κάτοχος κατασκευής κεραίας υποχρεούται να διατηρεί αναρτημένη σε εμφανές σημείο πινακίδα ανεξίτηλης γραφής, στην οποία αναγράφονται η επωνυμία του, καθώς και το μοναδικό αναγνωριστικό της κατασκευής κεραίας που επιτρέπει την αναζήτησή της στο δημοσίως προσβάσιμο πληροφοριακό σύστημα, όπως αυτό καθορίζεται με απόφαση της ΕΕΤΤ. Οι κάτοχοι υφιστάμενων κατασκευών κεραιών υποχρεούνται να συμμορφώνονται με την παρούσα διάταξη μέσα σε έξι (6) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, ύστερα από έκθεση των αρμοδίων οργάνων, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο ύψους από πέντε χιλιάδες (5.000,00) μέχρι είκοσι χιλιάδες (20.000,00) ευρώ, υπέρ της οικείας Περιφέρειας στους κατόχους κατασκευών κεραιών που παραβαίνουν την υποχρέωσή τους περί σήμανσης αυτών.

4. Η ΕΕΤΤ δημοσιοποιεί τις θέσεις των κατασκευών κεραιών, για τις οποίες έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία αδειοδότησης, με χρήση γεωγραφικού πληροφοριακού συστήματος (GIS), καθώς και το περιεχόμενο του φακέλου της άδειας κατασκευής κεραίας.

5. Για κάθε αίτημα εγκατάστασης και λειτουργίας κατασκευής κεραίας, τροποποίησης κατασκευής κεραίας, επικαιροποίησης επιμέρους δικαιολογητικών ή/και τροποποίησης διοικητικών πράξεων που αφορούν συγκεκριμένη κατασκευή κεραίας τηρείται, μέσω διαλειτουργικότητας με το e-Άδειες, στο ΣΗΛΥΑ φάκελος, ο οποίος περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιολογητικών που έχουν υποβληθεί και των διοικητικών πράξεων που έχουν εκδοθεί κατά περίπτωση, στο πλαίσιο της διαδικασίας αδειοδότησης που προβλέπεται με τον παρόντα νόμο και είναι προσβάσιμος από όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες.

6. Οι κάτοχοι κατασκευών κεραιών και οι υπογράφοι τις μελέτες και τις αιτήσεις που απαιτούνται για την αδειοδότησή τους ευθύνονται σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για την ακρίβεια, την αλήθεια και την πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο πλαίσιο της διαδικασίας αδειοδότησης που καθορίζεται με τον παρόντα νόμο.

Άρθρο 22

Άδεια κατασκευής κεραίας από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ)

1. Για την έκδοση της άδειας κατασκευής κεραίας από την ΕΕΤΤ, ο ενδιαφερόμενος κάτοχος κατασκευής κεραίας υποβάλλει στο ΣΗΛΥΑ αίτημα που συνοδεύεται από τα εξής δικαιολογητικά:

α) αίτηση προς την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ) για την ασφάλεια της αεροπλοΐας και αντίστοιχη αίτηση προς το Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας (ΓΕΑ),

β) αίτηση για χορήγηση δικαιωμάτων χρήσης ραδιοσυχνότητας ή αποδεικτικό νόμιμης χρήσης των συχνοτήτων εκπομπής και λήψης. Ως αποδεικτικό νόμιμης χρήσης νοούνται οι σχετικές αποφάσεις της ΕΕΤΤ ή η υπαγωγή σε κανόνα εξαίρεσης από την εν λόγω υποχρέωση,

γ) μελέτη ραδιοεκπομπών που συνοδεύεται από τοπογραφικό και αρχιτεκτονικά σχέδια, που προβλέπονται, κατά περίπτωση, στο άρθρο 23 του παρόντος νόμου, για την έκδοση θετικής γνωμοδότησης της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας (ΕΕΑΕ), εφόσον απαιτείται,

δ) μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΜΠΕ) ή κατά περίπτωση δήλωση υπαγωγής στις πρότυπες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις (ΠΠΔ), σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για περιβαλλοντική αδειοδότηση και

ε) υπεύθυνη δήλωση για την ανάληψη υποχρέωσης υποβολής των δικαιολογητικών στοιχείων και μελετών που απαιτούνται για την έγκριση δομικών κατασκευών κεραίας σύμφωνα με το άρθρο 23 του παρόντος νόμου.

2. Διοικητικά τέλη που προβλέπονται για την εξέταση των επιμέρους αιτήσεων/μελετών της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, εισπράττονται από την ΕΕΤΤ. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών καθορίζεται κάθε ειδικότερο και λεπτομερειακό θέμα σχετικό με τη διαδικασία εισπραξης και απόδοσης των διοικητικών τελών. Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης, ο αιτών καταβάλλει τα επιμέρους διοικητικά τέλη στις αρμόδιες υπηρεσίες, σύμφωνα με διατάξεις που ισχύουν κατά τον χρόνο υποβολής της σχετικής αίτησης.

3. Οι αρμόδιες υπηρεσίες υποχρεούνται, μέσα σε τρεις (3) μήνες από την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής των ανωτέρω αιτήσεων και μελετών, να ελέγχουν τα δικαιολογητικά και να ενημερώνουν το ΣΗΛΥΑ αναφορικά με:

α) την έκδοση των διοικητικών πράξεων εγκρίσεων,

β) τη διαπίστωση τυπικών ελλείψεων ή λαθών στις κατατεθειμένες αιτήσεις/μελέτες, προκειμένου οι ανωτέρω ελλείψεις ή λάθη να συμπληρωθούν ή να διορθωθούν από τους αιτούντες μέσα σε προθεσμία που τάσσεται ειδικά για τον σκοπό αυτόν,

γ) την αιτιολογημένη απόρριψη των αιτήσεων/μελετών που έχουν υποβληθεί.

4. Για τις γνωμοδοτήσεις και τις εγκρίσεις που προβλέπονται από την κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία στο πλαίσιο έκδοσης Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή υπαγωγής σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ), οι αρμόδιες υπηρεσίες υποχρεούνται να τηρούν τις προβλεπόμενες κατά περίπτωση ειδικές προθεσμίες.

5. Η άδεια κατασκευής κεραίας εκδίδεται από την ΕΕΤΤ μέσα σε έναν (1) μήνα από την έκδοση όλων των παραπάνω απαιτούμενων διοικητικών πράξεων έγκρισης.

6. Σε περίπτωση ανάκλησης ή ακύρωσης οποιασδήποτε από τις εγκρίσεις, οι οποίες απαιτούνται για την έκδοση άδειας κατασκευής κεραίας, η άδεια κατασκευής κεραίας ανακαλείται από την ΕΕΤΤ και ενημερώνεται το ΣΗΛΥΑ, καθώς και οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας για να διακόψουν άμεσα κάθε παροχή.

7. Με απόφαση της ΕΕΤΤ καθορίζονται η μορφή και το περιεχόμενο της αίτησης που υποβάλλεται στο ΣΗΛΥΑ για την έκδοση άδειας κατασκευής κεραίας ή την τροποποίηση υφιστάμενης κατασκευής κεραίας, τα στοιχεία και οι όροι που πρέπει να περιλαμβάνονται στην άδεια, η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί για την έκδοσή της, τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά και κάθε άλλο ειδικότερο τεχνικό ή/και λεπτομερειακό θέμα σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

8. Η διαδικασία έκδοσης της άδειας κατασκευής κεραίας δεν εξαρτάται ούτε διακόπτεται από τυχόν εκκρεμείς διοικητικές διαδικασίες και κυρώσεις για τον σταθμό βάσης. Στην περίπτωση που η εγκατάσταση της κατασκευής κεραίας ή / και η θέση της σε λειτουργία πραγματοποιείται μετά την κατάθεση της αίτησης για άδεια κατασκευής κεραίας, η διαδικασία χορήγησης της σχετικής άδειας της ΕΕΤΤ συνεχίζεται κανονικά, χωρίς να απαιτείται να έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία επιβολής κυρώσεων από την ΕΕΤΤ ή/και να έχουν καταβληθεί οι επιβληθείσες διοικητικές κυρώσεις. Ειδικά, στην περίπτωση που η κατάθεση της αίτησης για άδεια κατασκευής κεραίας γίνεται μετά από την εγκατάσταση της κατασκευής κεραίας ή / και τη θέση της σε λειτουργία, ο κάτοχος της κατασκευής κεραίας δύναται να υποβάλει νέα αίτηση για την ίδια θέση και να χορηγηθεί η σχετική άδεια της ΕΕΤΤ, χωρίς να απαιτείται να έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία επιβολής κυρώσεων από την ΕΕΤΤ ή/και να έχουν καταβληθεί τα επιβληθέντα πρόστιμα.

Άρθρο 23 Έγκριση δομικών κατασκευών κεραιάς

1. Για την εγκατάσταση των δομικών κατασκευών απαιτείται η έκδοση της διοικητικής πράξης έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιάς.

2. Η αίτηση για την έκδοση της διοικητικής πράξης έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιάς υποβάλλεται μέσω του e-Άδειες, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4495/2017 (Α' 167). Απαραίτητη προϋπόθεση για την υποβολή της αίτησης αποτελεί η προηγούμενη έκδοση άδειας κατασκευής κεραιάς από την ΕΕΤΤ, καθώς και οι προηγούμενες εγκρίσεις και γνωμοδοτήσεις άλλων υπηρεσιών που απαιτούνται για την εγκατάσταση και τη λειτουργία της κατασκευής κεραιάς. Η αίτηση υποβάλλεται με ευθύνη εξουσιοδοτημένου, από τον κάτοχο ή κύριο της κατασκευής κεραιάς, μηχανικού και η έγκριση εκδίδεται αμέσως μετά την ηλεκτρονική υποβολή των απαιτούμενων δικαιολογητικών, μελετών και λοιπών στοιχείων.

3. Ο εξουσιοδοτημένος μηχανικός που υποβάλλει την αίτηση για την έγκριση δομικών κατασκευών κεραιάς με την κατάθεση της αίτησης βεβαιώνει με ευθύνη του ότι:

α) η αίτηση για την έγκριση δομικών κατασκευών κεραιάς είναι πλήρης, τα δηλούμενα στοιχεία είναι ακριβή και αληθή και τα συνοδευτικά δικαιολογητικά γνήσια και σε ισχύ,

β) τα στοιχεία της αίτησης αντιστοιχούν στα στοιχεία που έχουν υποβληθεί στο πλαίσιο της χορήγησης άδειας κατασκευής κεραιάς από την ΕΕΤΤ και των εγκρίσεων άλλων υπηρεσιών που απαιτούνται για την εγκατάσταση και τη λειτουργία της κατασκευής κεραιάς.

4. Κατά την ηλεκτρονική διαδικασία για την έγκριση δομικών κατασκευών κεραιάς, ο μηχανικός υποβάλλει στο e-Άδειες του ν. 4495/2017 τα εξής δικαιολογητικά:

α) αίτηση με τα στοιχεία του κυρίου ή κατόχου της κατασκευής κεραιάς έγκρισης,

β) τα στοιχεία του ακινήτου και τα δεδομένα γεωχωρικού εντοπισμού του,

γ) υπεύθυνη δήλωση του κυρίου ή κατόχου της κατασκευής κεραιάς για την ανάθεση και εξουσιοδότηση στο μηχανικό που υποβάλλει τα στοιχεία στο πλαίσιο υποβολής της σχετικής αίτησης, καθώς και για την ανάθεση σε άλλους μηχανικούς της εκπόνησης των λοιπών απαιτούμενων μελετών και επιβλέψεων,

δ) στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο κύριος ή κάτοχος της κατασκευής κεραιάς έχει εμπράγματο δικαίωμα σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα για τη νομή και κατοχή του ακινήτου, όπου θα γίνει η εγκατάσταση της δομικής κατασκευής κεραιάς, ή απόφαση της αρμόδιας αρχής ή άλλου δημόσιου φορέα, καθώς και αποδεικτικό για τη χορήγηση δικαιωμάτων διέλευσης, εφόσον αυτός έχει επιλέξει να ακολουθήσει τη διαδικασία που προβλέπεται για τα δικαιώματα διέλευσης. Σε περίπτωση μίσθωσης ή παραχώρησης χρήσης ακινήτου, από τα σχετικά έγγραφα του προηγούμενου εδαφίου πρέπει επιπλέον να προκύπτει ότι ο εκμισθωτής ή ο παραχωρών τη χρήση έχει ρητά και ανέκκλητα επιτρέψει τη χρήση του ακινήτου για την εγκατάσταση δομικής κατασκευής κεραιάς.

ε) σε περίπτωση που το εν λόγω ακίνητο ανήκει κατά

κυριότητα σε περισσότερους συνιδιοκτήτες, δήλωση συναίνεσης των συνιδιοκτητών για την εγκατάσταση δομικής κατασκευής κεραιάς, εφόσον οι αντίστοιχες εργασίες πραγματοποιούνται σε κοινόχρηστους χώρους, όπως ενδεικτικά ακάλυπτους χώρους οικοπέδου ή γηπέδου, όψεις, φέροντα οργανισμό, δώμα, στέγη, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωσης ζ' της παραγράφου 1 του άρθρου 41 του ν. 4495/2017.

στ) δήλωση του μηχανικού ότι ο χώρος εγκατάστασης της κατασκευής κεραιάς είναι νόμιμα υφιστάμενος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 23 του ν. 4067/2012 (Α' 79), ή έχει εξαιρεθεί της κατεδάφισης σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

ζ) τοπογραφικό διάγραμμα εξαρτημένο από το κρατικό σύστημα συντεταγμένων, σύμφωνα με τις ισχύουσες προδιαγραφές, με προσδιορισμό του χώρου εγκατάστασης της κατασκευής κεραιάς,

η) τεχνική έκθεση μηχανικού,

θ) αρχιτεκτονικά σχέδια τα οποία περιλαμβάνουν:

αα) για κατασκευή κεραιάς επί εδάφους: τομή, όψη και κάτοψη των δομικών κατασκευών κεραιάς και των συστημάτων των κεραιών εκπομπής και λήψης ραδιοσημάτων, με υψόμετρα, διαστασιολόγηση και επιφάνεια σε κλίμακα 1:50 (ένα προς πενήντα) ή 1:100 (ένα προς εκατό) και διάγραμμα κάλυψης, εφόσον για τις δομικές αυτές κατασκευές απαιτείται ο έλεγχος των πολεοδομικών μεγεθών,

ββ) για κατασκευή κεραιάς επί κτηρίων: τομή, όψη και τις κατόψεις που αποτυπώνουν τις δομικές κατασκευές κεραιάς και τα συστήματα των κεραιών εκπομπής και λήψης ραδιοσημάτων με το χώρο μηχανημάτων, με υψόμετρα, διαστασιολόγηση και επιφάνεια σε κλίμακα 1:50 (ένα προς πενήντα) ή 1:100 (ένα προς εκατό),

γγ) για κατασκευής κεραιάς σε περιοχή προστασίας του άρθρου 30 του παρόντος νόμου, σαφή αναφορά της αντίστοιχης τεχνικής οδηγίας, εφόσον υπάρχει,

ι) στατική μελέτη των δομικών κατασκευών κεραιάς. Όταν η εγκατάσταση πρόκειται να γίνει σε υφιστάμενο κτίριο, δήλωση αντοχής του κτιρίου υπογεγραμμένη από δύο πολιτικούς μηχανικούς. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί η ανάγκη ενίσχυσης, πρέπει να έχει εκδοθεί η σχετική άδεια και να έχουν ολοκληρωθεί οι απαραίτητες κατασκευές πριν από την εγκατάσταση της κεραιάς,

ια) τεχνική έκθεση εξουσιοδοτημένου μηχανικού με περιγραφή της ηλεκτρομηχανολογικής (Η/Μ) εγκατάστασης που εξυπηρετεί την κατασκευή κεραιάς, όπου απαιτείται,

ιβ) φωτογραφίες του χώρου εγκατάστασης και της κύριας όψης του κτιρίου, στο οποίο θα εγκατασταθεί η κατασκευή κεραιάς ή του τμήματος του οικοπέδου ή γηπέδου, εφόσον η κατασκευή γίνεται σε ακίνητο χωρίς κτίσμα,

ιγ) γνωμοδότηση του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής (ΣΑ), όπου απαιτείται,

ιδ) εγκρίσεις λοιπών υπηρεσιών ή φορέων διαχείρισης, εφόσον απαιτούνται από ειδικές διατάξεις ή κανονισμούς,

ιε) προϋπολογισμό του έργου, υπολογισμό αμοιβών από το σύστημα του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΤΕΕ), καθώς και αποδεικτικά καταβολής φόρων, εισφορών και αμοιβών μηχανικών.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας είναι δυνατή η τροποποίηση, η προσθήκη ή η αντικατάσταση των παραπάνω δικαιολογητικών, σύμφωνα με τις κατά περίπτωση ανάγκες, τις τεχνολογικές εξελίξεις και τις απαιτήσεις της κείμενης νομοθεσίας. Με όμοια απόφαση δύναται να καθορίζονται οι ειδικότερες διαδικασίες ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης και της έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιάς, τα προσβάσιμα στο κοινό στοιχεία και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για το ζήτημα αυτό.

6. Οι εγκρίσεις δομικών κατασκευών κεραιών εμπιπτουν στον δειγματοληπτικό έλεγχο νομιμότητας των υποβαλλόμενων μελετών και στοιχείων της παραγράφου 2γ του άρθρου 38 του ν. 4495/2017, καθώς και στον υποχρεωτικό έλεγχο της παραγράφου 3 του ίδιου άρθρου, σε περίπτωση καταγγελίας για τη νομιμότητα της εκδοθείσας αδειάς.

7. Οι εργασίες για την εγκατάσταση των δομικών κατασκευών κεραιάς πρέπει να ολοκληρώνονται μέσα σε δύο (2) έτη από την ημερομηνία έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιάς ή της αναθεώρησής της. Η έγκριση δομικών κατασκευών κεραιάς μπορεί να αναθεωρείται για τροποποιήσεις των μελετών και των λοιπών στοιχείων.

8. Η έγκριση δομικών κατασκευών κεραιάς και οι αναθεωρήσεις της αναρτώνται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και στο e-Άδειες και στη συνέχεια κατατίθενται στις αρμόδιες υπηρεσίες για την εργοταξιακή σύνδεση με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας.

9. Για την εγκατάσταση κατασκευής κεραιάς μέσα σε δασικές εκτάσεις η έγκριση δομικών κατασκευών κεραιάς πρέπει να εκδοθεί πριν από την έγκριση επέμβασης ή τη σχετική άδεια σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 998/1979 (Α' 289) από την αρμόδια δασική υπηρεσία, εφόσον, βάσει της κείμενης νομοθεσίας, η έγκριση δομικών κατασκευών κεραιάς αποτελεί προαπαιτούμενο της έκδοσης έγκρισης επέμβασης. Η εκκρεμότητα της διοικητικής πράξης έκδοσης έγκρισης επέμβασης από την αρμόδια δασική υπηρεσία αποτυπώνεται στο e-Άδειες και η εργοταξιακή σύνδεση με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας είναι δυνατή μετά την έκδοση της διοικητικής πράξης έγκρισης επέμβασης.

10. Όταν προς εξυπηρέτηση της λειτουργίας κατασκευής κεραιάς γίνεται τοποθέτηση εγκαταστάσεων φωτοβολταϊκών συστημάτων ισχύος μέχρι είκοσι (20) KW, για τα συστήματα αυτά, καθώς και τα έργα, οικίσκους ή άλλα, που κατασκευάζονται προς υποστήριξή τους, δεν απαιτείται η έγκριση δομικών κατασκευών. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την αδειοδότηση, την εγκατάσταση και τη λειτουργία των εν λόγω συστημάτων.

11. Οι εγκαταστάσεις για τα κέντρα επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής τηλεοπτικού και ραδιοφωνικού σήματος διέπονται από νομικό καθεστώς αντίστοιχο των δικτύων κοινής ωφέλειας (ενέργειας, ύδρευσης, αποχέτευσης κ.ο.κ.) και δεν αντιστοιχούν σε χρήσεις γης.

Άρθρο 24

Έλεγχος εφαρμογής έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιών από ελεγκτή δόμησης

1. Μετά την εγκατάσταση των δομικών κατασκευών κεραιάς πραγματοποιείται αυτοψία από ελεγκτή δόμησης για τον έλεγχο της ορθής υλοποίησης της εκδοθείσας έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιάς και, στη συνέχεια, συντάσσεται πόρισμα ελέγχου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 44 έως 46 του ν. 4495/2017, το οποίο υποβάλλεται στο e-Άδειες. Οι δομικές κατασκευές κεραιών εντάσσονται στην κατηγορία Α του άρθρου 44 του ν. 4495/2017. Η αποζημίωση του ελεγκτή δόμησης ορίζεται σε εκατόν πενήντα (150,00) ευρώ και μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

2. Ο έλεγχος της έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιάς αφορά τη θέση, τις εξωτερικές διαστάσεις και το ύψος τους, τη διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου, την ύπαρξη πινακίδας σήμανσης, καθώς και τη θέση και το ύψος της περίφραξης.

3. Ο εξουσιοδοτημένος μηχανικός υποχρεούται να υποβάλει στο Ηλεκτρονικό Σύστημα e-Άδειες αίτημα για έλεγχο των δομικών κατασκευών κεραιάς δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ολοκλήρωση των εργασιών. Η αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης (ΥΔΟΜ) κατά τον ν. 4495/2017, αφού ενημερωθεί για το αίτημα, διαβιβάζει ηλεκτρονικά τα στοιχεία του μέσα σε είκοσι τέσσερις (24) ώρες στη Διεύθυνση Ελέγχου Δόμησης - Περιφερειακό Παρατηρητήριο της οικείας Περιφέρειας, το οποίο ορίζει αυθημερόν ελεγκτή δόμησης, ύστερα από ηλεκτρονική κλήρωση από το Μητρώο Ελεγκτών Δόμησης. Αν παρέλθει άπρακτο το χρονικό διάστημα των είκοσι τεσσάρων (24) ωρών, τεκμαίρεται ότι η Υπηρεσία Δόμησης (ΥΔΟΜ) αποδέχεται το αίτημα και η διαδικασία συνεχίζεται κατά τις διατάξεις του παρόντος.

4. Αν κατά την αυτοψία δεν διαπιστωθούν παραβάσεις, το πόρισμα ελέγχου συντάσσεται μέσα σε είκοσι τέσσερις (24) ώρες και ενημερώνεται το e-Άδειες. Στη συνέχεια, εκδίδεται αυτόματα από το e-Άδειες η βεβαίωση για τη σύνδεση της κατασκευής κεραιάς με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας. Δεν συνιστούν αυθαίρετη κατασκευή και δεν καταγράφονται ως πολεοδομικές παραβάσεις αποκλίσεις των διαστάσεων των δομικών κατασκευών κεραιάς και της χωροθέτησης αυτών ποσοστού έως δύο τοις εκατό (2%), σε σχέση με τις μελέτες που συνοδεύουν την έγκριση δομικών κατασκευών κεραιάς. Επίσης, δεν συνιστούν αυθαίρετη κατασκευή και δεν καταγράφονται ως πολεοδομικές παραβάσεις αλλαγές στη χωροθέτηση των ερμαρίων, εφόσον καλύπτονται οι αρχικοί πολεοδομικοί όροι έγκρισης. Στην περίπτωση αυτή, με ευθύνη του επιβλέποντα μηχανικού, ενημερώνεται το ΣΗΛΥΑ.

5. Αν κατά την αυτοψία διαπιστωθούν παραβάσεις, το πόρισμα ελέγχου συντάσσεται μέσα σε δύο (2) εργάσιμες ημέρες και ενημερώνεται σχετικά το e-Άδειες. Στις περιπτώσεις αυτές, ο κάτοχος της κατασκευής κεραιάς δύναται να συμμορφωθεί με την εκδοθείσα διοικητική

πράξη έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιάς μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την ενημέρωση του e-Άδειες χωρίς κυρώσεις. Στη συνέχεια, υποβάλλει αίτημα για έλεγχο της συμμόρφωσης σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Εφόσον με το πόρισμα ελέγχου διαπιστωθεί η συμμόρφωση, εκδίδεται βεβαίωση για τη σύνδεση της κατασκευής κεραιάς με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας.

6. Αν η τριακονθήμερη προθεσμία συμμόρφωσης του κατόχου στην εκδοθείσα διοικητική πράξη έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιάς που ορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου παρέλθει άπρακτη, η κατασκευή κεραιάς απομακρύνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 25 του παρόντος νόμου. Μέσω του ΣΗΛΥΑ ενημερώνεται η ΕΕΤΤ για τις δικές της ενέργειες και μέσω του e-Άδειες η αρμόδια υπηρεσία για την επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται από την κείμενη περί αυθαιρέτων πολεοδομική νομοθεσία.

7. Κατά των πορισμάτων ελέγχου των ελεγκτών δόμησης είναι δυνατή η άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 46 του ν. 4495/2017. Στην περίπτωση αυτή, αναστέλλονται οι κυρώσεις, συμπεριλαμβανόμενης της κατεδάφισης, μέχρι την έκδοση απόφασης επί της ενδικοφανούς προσφυγής.

8. Σε περίπτωση καταγγελίας που αφορά στη νομιμότητα ήδη εγκατεστημένων δομικών κατασκευών κεραιάς, ο σχετικός έλεγχος διενεργείται από ελεγκτή δόμησης, ο οποίος συντάσσει πόρισμα ελέγχου, το οποίο υποβάλλει στο e-Άδειες. Αν κατά τον έλεγχο διαπιστωθεί ότι οι δομικές κατασκευές κεραιάς κατασκευάστηκαν κατά παράβαση της χορηγηθείσας έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιάς, ο κάτοχος της κατασκευής κεραιάς δύναται να συμμορφωθεί, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την ενημέρωση του e-Άδειες. Στη συνέχεια, σύμφωνα με τα ανωτέρω, υποβάλλει αίτημα για έλεγχο της συμμόρφωσης. Το σχετικό πόρισμα ελέγχου υποβάλλεται από τον ελεγκτή δόμησης στο e-Άδειες. Αν η εν λόγω προθεσμία παρέλθει άπρακτη, η κατασκευή κεραιάς απομακρύνεται, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 25 του παρόντος νόμου. Μέσω του ΣΗΛΥΑ ενημερώνεται η ΕΕΤΤ για τις δικές της ενέργειες και οι οργανισμοί κοινής ωφέλειας για να διακόψουν άμεσα κάθε παροχή. Επίσης, μέσω του e-Άδειες ενημερώνεται η αρμόδια Υπηρεσία Δόμησης (ΥΔΟΜ), η οποία ανακαλεί τη χορηγηθείσα έγκριση δομικών κατασκευών κεραιάς. Στις περιπτώσεις αυτές η αρμόδια ΥΔΟΜ εκδίδει πράξη επιβολής προστίμου σύμφωνα με το πόρισμα και προβαίνει σε κάθε άλλη απαιτούμενη ενέργεια σύμφωνα με τις κείμενες περί αυθαιρέτων πολεοδομικές διατάξεις.

Άρθρο 25

Απομάκρυνση δομικών κατασκευών κεραιών

1. Αν η άδεια κατασκευής κεραιάς της ΕΕΤΤ ή/και η έγκριση δομικών κατασκευών κεραιάς ανακληθεί ή ακυρωθεί, ενημερώνεται αμέσως από την κατά περίπτωση αρμόδια αρχή το ΣΗΛΥΑ και ο κάτοχος της κατασκευής κεραιάς υποχρεούται να προβεί σε απομάκρυνσή της μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την ενημέρωση του ΣΗΛΥΑ. Παράλληλα, ενημερώνεται το e-Άδειες για την επιβολή των κυρώσεων από την αρμόδια αρχή, σύμ-

φωνα με τις διατάξεις περί αυθαιρέτων της πολεοδομικής νομοθεσίας. Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, η απομάκρυνση της κατασκευής πραγματοποιείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της οικείας Περιφέρειας. Το κόστος απομάκρυνσης της κατασκευής βαρύνει τον κάτοχό της.

2. Αν ο κάτοχος της κατασκευής κεραιάς υποβάλλει αίτημα για ανάκληση της άδειας κατασκευής της από την ΕΕΤΤ, υποχρεούται να προβεί σε απομάκρυνσή της μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την υποβολή του σχετικού αιτήματος στο ΣΗΛΥΑ.

3. Αν οι ανωτέρω προθεσμίες για την απομάκρυνση κατασκευών κεραιών παρέλθουν άπρακτες, με απόφαση του οικείου Περιφερειάρχη, ύστερα από έκθεση των αρμόδιων οργάνων, επιβάλλεται στους κατόχους των εν λόγω κατασκευών κεραιών διοικητικό πρόστιμο ύψους χιλίων (1.000) ευρώ ημερησίως, για κάθε ημέρα που δεν έχει ολοκληρωθεί η απομάκρυνση της κατασκευής, το δε πρόστιμο καταπίπτει υπέρ της οικείας Περιφέρειας.

4. Για την απομάκρυνση κατασκευής κεραιάς απαιτείται η παροχή έγκρισης εκτέλεσης εργασιών, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 29 του ν. 4495/2017. Η έγκριση παρέχεται, με ευθύνη εξουσιοδοτημένου μηχανικού, μετά την υποβολή σχετικής αίτησης στο e-Άδειες, η οποία συνοδεύεται από τεχνική έκθεση μηχανικού και υπεύθυνη δήλωσή του για ανάληψη της ευθύνης επίβλεψης. Η έγκριση εκτέλεσης εργασιών αναρτάται στο ΣΗΛΥΑ και στον ιστότοπο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας για το e-Άδειες. Η απομάκρυνση της κατασκευής κεραιάς πιστοποιείται με υπεύθυνη δήλωση του επιβλέποντος μηχανικού, η οποία υποβάλλεται στο ΣΗΛΥΑ και στο e-Άδειες.

Άρθρο 26

Συνεγκατάσταση - από κοινού χρήση ευκολιών

Για τη συνεγκατάσταση και την από κοινού χρήση ευκολιών εφαρμόζεται το άρθρο 29 του ν. 4070/2012 (Α' 82) και οι διατάξεις του ν. 4463/2017 (Α' 40), καθώς και οι κατ' εξουσιοδότηση των ανωτέρω νόμων σχετικές αποφάσεις της ΕΕΤΤ.

Άρθρο 27

Εγκατάσταση κατασκευών κεραιών για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών

1. Για την εγκατάσταση σταθμών και κατασκευών κεραιών των παρόχων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στο κοινό, επιτρέπεται, με την προϋπόθεση ότι έχει προηγηθεί η έκδοση έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιάς σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 23 του παρόντος νόμου, η κατασκευή οικίσκου ή /και η τοποθέτηση ερμαρίων για τη στέγαση μηχανημάτων, πάνω από το μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος της περιοχής και μέσα στο ιδεατό στερεό της παραγράφου 6 του άρθρου 9 του ν. 1577/1985 (Α' 210), καθώς και κατασκευών στήριξης του συστήματος των κεραιών εκπομπής και λήψης ραδιοσημάτων, όπως ενδεικτικά αυτοστήρικτων ιστών, δικτυωμάτων και πυλώνων ή αντίστοιχων κατασκευών, οι οποίες φέρουν τα συστήματα των κεραιών, πάνω από το μέγιστο ύψος και το ιδεατό στερεό της παραγράφου 6 του άρθρου 9 του ν. 1577/1985 (Α' 210), ως εξής:

α) για τις εντός σχεδίου περιοχές: σε άρτια οικοπέδα, κατά κανόνα ή κατά παρέκκλιση, σε δώμα ή σε στέγη κτιρίου, στο πέραν του υποχρεωτικώς αφημένου τμήματος του ακάλυπτου χώρου του οικοπέδου και εντός του κτιρίου. Γενικά, επιτρέπεται η τοποθέτηση κατασκευής κεραίας και πάνω από την απόληξη κλιμακοστασίου και φρέατος ανεγκυστήρα που κατασκευάζεται σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν. 1577/1985,

β) για τις εκτός σχεδίου περιοχές: σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περίπτωση α', καθώς και σε γήπεδα ελάχιστου εμβαδού πεντακοσίων (500) τετραγωνικών μέτρων και σε απόσταση πέντε (5) τουλάχιστον μέτρων από τα όρια των γηπέδων. Κατά παρέκκλιση των ως άνω διατάξεων για τις εκτός σχεδίου περιοχές, με απόφαση της ΕΕΤΤ, επιτρέπεται η κατασκευή εγκαταστάσεων απαραίτητων για την εγκατάσταση και λειτουργία των κατασκευών κεραίας σε αγροτεμάχια με εμβαδόν μικρότερο των πεντακοσίων (500) τ.μ. και σε απόσταση μικρότερη των πέντε (5) μέτρων από τα όρια αυτών, εφόσον η μορφολογία του εδάφους ή/και η εγκατάσταση άλλων παρόχων σε όμορες και γειτονικές εκτάσεις δεν επιτρέπουν την εκπλήρωση των ως άνω όρων,

γ) σε δασικού χαρακτήρα εκτάσεις επιτρέπεται, για λόγους δημοσίου συμφέροντος και υπό την επιφύλαξη της τήρησης των σχετικών διατάξεων της δασικής νομοθεσίας, η εγκατάσταση κατασκευής κεραίας, η κατασκευή οικίσκου, η εγκατάσταση ερμαρίων και των συνοδών έργων, καθώς και κάθε άλλης συναφούς κατασκευής απαραίτητης για την λειτουργία της, συμπεριλαμβανομένων των κέντρων επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής αδειοδοτημένων παρόχων, καθώς και των κέντρων δορυφορικών επικοινωνιών, κατά παρέκκλιση των ανωτέρω.

2. Το εμβαδόν του οικίσκου ή/και των ερμαρίων, όταν αυτά τοποθετούνται σε δώμα, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα είκοσι πέντε (25) τετραγωνικά μέτρα και το ύψος του τα δύο μέτρα και σαράντα εκατοστά (2,40). Όταν αυτά τοποθετούνται στο έδαφος, το εμβαδόν τους δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τριάντα πέντε (35) τετραγωνικά μέτρα και το ύψος του τα τρία μέτρα και πενήντα εκατοστά (3,50). Οι ανωτέρω μέγιστες επιτρεπόμενες επιφάνειες των οικίσκων προσαυξάνονται κατά δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για κάθε φιλοξενούμενο πάροχο που κάνει κοινή χρήση της κατασκευής κεραίας, ενώ η συνολική μέγιστη προσαύξηση στο εμβαδόν, ανεξαρτήτως του αριθμού των παρόχων, δεν μπορεί να υπερβαίνει το τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) των προαναφερομένων τιμών. Στην περίπτωση περισσότερων του ενός (1) οικίσκων, τα ανωτέρω όρια ισχύουν αθροιστικά για το σύνολο των οικίσκων της κατασκευής κεραίας. Όταν ο οικίσκος τοποθετείται στο δώμα και η κατασκευή κεραίας είναι στο δώμα ή/και πάνω στην απόληξη του κλιμακοστασίου και του φρέατος ανεγκυστήρα, δεν περιλαμβάνονται στον συντελεστή δόμησης και συντελεστής όγκου του οικοπέδου ή γηπέδου. Αν ο οικίσκος πρόκειται να χρησιμοποιηθεί για τη στέγαση μηχανημάτων που μεταδίδουν σήματα επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής με χρήση συχνοτήτων για την εκπομπή ραδιοηλεκτρονικού σήματος, το εμ-

βαδόν του δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα δέκα (10) τετραγωνικά μέτρα ανά πολυπλέκτη.

3. Για την έγκριση δομικών κατασκευών κεραίας των παραπάνω κατασκευών σε εντός ή εκτός σχεδίου περιοχές ειδικής προστασίας, και, κατά παρέκκλιση των διατάξεων και περιορισμών που ισχύουν για τις περιοχές αυτές, απαιτείται η σύμφωνη γνώμη των κατά περίπτωση αρμόδιων υπηρεσιών ή /και του Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής (ΣΑ).

Άρθρο 28

Τροποποίηση κατασκευών κεραίων

1. Κατά παρέκκλιση των προβλεπομένων στις ανωτέρω διατάξεις, για την τροποποίηση κατασκευών κεραίων δεν απαιτείται η τροποποίηση της υπάρχουσας άδειας κατασκευής κεραίας ή η έκδοση νέας άδειας κατασκευής κεραίας, αλλά υποβάλλεται σχετική δήλωση στο ΣΗΛΥΑ, στις εξής περιπτώσεις:

Α. Σε περίπτωση μεταβολών στις δομικές κατασκευές κεραίων περιβαλλοντικής κατηγορίας Β, οι οποίες υπάγονται σε πρότυπες περιβαλλοντικές δεσμεύσεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν. 4014/2011 (Α' 209) και οι οποίες δεν εμπίπτουν στις ειδικές κατηγορίες του άρθρου 29 του παρόντος νόμου, εφόσον αυτές αφορούν:

α) κατασκευές κεραίων, των οποίων οι κατασκευές στήριξης όπως αυτοστήρικτοι ιστοί, δικτυώματα, πυλώνες ή αντίστοιχες δομικές κατασκευές, είτε εδράζονται επί εδάφους και το μέγιστο ύψος κατασκευής κεραίας, μετά τις τροποποιήσεις, παραμένει μικρότερο των δεκαπέντε (15) μέτρων, είτε εδράζονται επί κτιρίου και το μέγιστο ύψος κατασκευής κεραίας, μετά τις τροποποιήσεις, παραμένει μικρότερο των δέκα (10) μέτρων,

β) κατασκευές κεραίων, που δεν περιλαμβάνουν κατασκευές στήριξης όπως αυτοστήρικτους ιστούς, δικτυώματα, πυλώνες ή αντίστοιχες δομικές κατασκευές, αλλά η στήριξη αυτών γίνεται σε υφιστάμενες δομικές κατασκευές με χρήση μεταλλικών στηριγμάτων, οι διαστάσεις των οποίων, μετά την τροποποίηση, δεν ξεπερνά τα δύο (2) μέτρα.

Η δήλωση στις αμέσως παραπάνω περιπτώσεις υποβάλλεται στο ΣΗΛΥΑ συνοδευόμενη από τα εξής δικαιολογητικά:

(α) επικαιροποιημένη μελέτη ραδιοεκπομπών, που αφορά στο σύνολο των κεραιοσυστημάτων της κατασκευής κεραίας, εφόσον απαιτείται,

(β) επικαιροποίηση της δήλωσης υπαγωγής στις Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) με όλες τις απαραίτητες εγκρίσεις,

(γ) αίτηση προς την ΥΠΑ και, εφόσον απαιτείται, προς το ΓΕΑ σχετικά με την ασφάλεια της αεροπλοΐας. Η δήλωση τίθεται σε ισχύ μετά την έκδοση θετικής γνωμοδότησης μέσω του ΣΗΛΥΑ, από: (αα) την ΕΕΑΕ, (ββ) την ΥΠΑ και (γγ) το ΓΕΑ.

Στην περίπτωση αυτή, μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας, ενημερώνεται ο πολεοδομικός φάκελος στο e-Αδειες.

Β. Σε περίπτωση τροποποίησης ή/και αλλαγής των υφιστάμενων κεραιοσυστημάτων ή των χαρακτηριστικών εκπομπής κατασκευών κεραιών που δεν εμπίπτουν στις ειδικές κατηγορίες του άρθρου 29 του παρόντος νόμου για την αναβάθμιση των παρεχόμενων προς το κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συνεπεία των οποίων δεν επέρχονται αλλαγές των δομικών κατασκευών κεραιάς. Στην περίπτωση αυτή, δεν απαιτείται, επίσης, η έγκριση δομικών κατασκευών κεραιάς, εφόσον με τις τροποποιήσεις δεν επέρχεται οποιαδήποτε τροποποίηση στις δομικές κατασκευές της υφιστάμενης κατασκευής κεραιάς, συμπεριλαμβανομένου του ύψους και του οικίσκου.

Η δήλωση τροποποίησης κεραιοσυστημάτων της αμέσως παραπάνω περίπτωσης υποβάλλεται στο ΣΗΛΥΑ συνοδευόμενη από:

(α) επικαιροποιημένη μελέτη ραδιοεκπομπών, που αφορά στο σύνολο των κεραιοσυστημάτων της κατασκευής κεραιάς, εφόσον απαιτείται,

(β) επικαιροποιημένη ΜΠΕ ή, κατά περίπτωση, δήλωση υπαγωγής στις ΠΠΔ, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Η δήλωση τίθεται σε ισχύ, μετά την έκδοση μέσω του ΣΗΛΥΑ:

(α) θετικής γνωμοδότησης της ΕΕΑΕ, και

(β) απόφασης ΑΕΠΟ, με βάση την επικαιροποιημένη ΜΠΕ. Αν η κατασκευή κεραιάς έχει ενταχθεί σε ΠΠΔ, η δήλωση υπαγωγής στις ΠΠΔ τίθεται σε ισχύ μετά την πάροδο δέκα (10) ημερών από τη δημοσίευσή τους.

Γ. Σε περίπτωση αλλαγής της χωροθέτησης των ερμαρίων στέγασης μηχανημάτων ή προσθήκης ερμαρίων στέγασης μηχανημάτων, το εμβαδό των οποίων δεν υπερβαίνει τα επτά (7) τ.μ. για τοποθέτηση επί δώματος και τα δέκα (10) τ.μ. για τοποθέτηση επί εδάφους εντός του χώρου εγκατάστασης της κατασκευής κεραιάς, με την προϋπόθεση ότι δεν παραβιάζονται η παράγραφος 2 του άρθρου 27 και το άρθρο 30 του παρόντος νόμου, καθώς και σε περίπτωση μείωσης του εμβαδού της έκτασης που καταλαμβάνει η κατασκευή κεραιάς. Η παραπάνω δήλωση υποβάλλεται στο ΣΗΛΥΑ και κοινοποιείται με ευθύνη του κατόχου της κατασκευής κεραιάς στις αρμόδιες για τη διαδικασία υπηρεσίες κατά το άρθρο 25 του παρόντος νόμου.

2. Σε περίπτωση επεκτάσεων καθ' ύψος νομίμως υφιστάμενων ιστών, οι οποίες δεν υπερβαίνουν το πέντε τοις εκατό (5%) του αδειοδοτημένου ύψους τους και που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο αναβάθμισης νέων τεχνολογιών, δεν απαιτείται η έκδοση νέων εγκρίσεων και γνωμοδοτήσεων, πλην νέας έγκρισης από την ΥΠΑ και νέας γνωμάτευσης από την ΕΕΑΕ. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να γίνει σχετική ενημέρωση του e-Άδειες, εφόσον απαιτείται.

3. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν απαιτείται έγκριση δομικών κατασκευών, εφόσον δεν επέρχεται οποιαδήποτε τροποποίηση στις δομικές κατασκευές της υφιστάμενης κατασκευής κεραιάς.

4. Η απαιτούμενη στις ως άνω περιπτώσεις τροποποίηση της έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιάς εκδίδεται,

σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 23 του παρόντος νόμου, μετά την πάροδο ενός (1) μηνός από την έναρξη υποβολής της ανωτέρω δήλωσης.

5. Οι δηλώσεις που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, μαζί με το σύνολο των σχετικών δικαιολογητικών εμπεριέχονται στο φάκελο της κατασκευής κεραιάς που τηρείται στο ΣΗΛΥΑ.

Άρθρο 29

Ειδικές κατηγορίες κατασκευών κεραιών

1. Από την υποχρέωση της διαδικασίας αδειοδότησης του άρθρου 21 του παρόντος νόμου εξαιρούνται:

α) οι κατασκευές κεραιών των Ενόπλων Δυνάμεων, των Σωμάτων Ασφαλείας, της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών (ΕΥΠ), της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ), της Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας (ΕΜΥ), του Λιμενικού Σώματος, του Εθνικού Κέντρου Άμεσης Βοήθειας (ΕΚΑΒ), του Εθνικού Συστήματος Διαχείρισης και Εποπτείας Φάσματος Ραδιοσυχνοτήτων (ΕΣΔΕΦΡ) της Εθνικής Επιτροπής Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) καθώς και του σταθμού που προβλέπεται στην περίπτωση στ' της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του ν. 4070/2012 (Α' 82),

β) οι κατασκευές κεραιών των υπουργείων, των πρεσβειών και των διπλωματικών αποστολών, με την προϋπόθεση ότι: αα) δεν επηρεάζουν δυσμενώς την ασφάλεια της αεροπλοΐας, ββ) έχει χορηγηθεί εκχώρηση ή έγκριση ραδιοσυχνοτήτων εκπομπής ή/και λήψης, και γγ) έχει υποβληθεί δήλωση με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του κεραιοσυστήματος, με ενημέρωση του ΣΗΛΥΑ. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ύστερα από εισήγηση της ΕΕΑΕ και της ΕΕΤΤ, καθορίζονται η διαδικασία υποβολής, η μορφή και το περιεχόμενο της ανωτέρω δήλωσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ειδικότερο, τεχνικό ή/και λεπτομερειακό θέμα,

γ) οι κατασκευές κεραιών αδειούχων ραδιοερασιτεχνών, με την προϋπόθεση ότι: αα) δεν επηρεάζουν δυσμενώς την ασφάλεια της αεροπλοΐας, ββ) χρησιμοποιούν συχνότητες οι οποίες έχουν κατανομηθεί βάσει του Εθνικού Κανονισμού Κατανομής Ζωνών Συχνοτήτων (ΕΚΚΖΣ) στην υπηρεσία ραδιοερασιτέχνη, και γγ) έχει υποβληθεί δήλωση με τα τεχνικά χαρακτηριστικά του κεραιοσυστήματος, με ενημέρωση του ΣΗΛΥΑ. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ύστερα από εισήγηση της ΕΕΑΕ και της ΕΕΤΤ, καθορίζεται η διαδικασία υποβολής, η μορφή και το περιεχόμενο της ανωτέρω δήλωσης, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ειδικότερο, τεχνικό ή/και λεπτομερειακό θέμα.

Για τη νόμιμη εγκατάσταση και λειτουργία κατασκευών κεραιών αδειούχων ραδιοερασιτεχνών σε κοινόχρηστους χώρους οικοδομών, συμπεριλαμβανομένων και των υφιστάμενων κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου κατασκευών, απαιτείται και η συμμόρφωση με τον κανονισμό πολυκατοικίας του συγκεκριμένου κτιρίου και σε περίπτωση έλλειψής του με τις διατάξεις περί οροφκτικότητας και περί συνιδιοκτησίας που προστατεύουν τα δικαιώματα συνιδιοκτητών του συγκεκριμένου κτιρίου,

δ) οι κατασκευές κεραιών σταθμών βάσης ειδικών ραδιοδικτύων, εφόσον πληρούν τις εξής προϋποθέσεις: αα) έχουν σε ισχύ άδεια λειτουργίας, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, στην οποία περιλαμβάνεται περιγραφή της κατασκευής κεραιάς και εγκαθίστανται στο κτίριο στο οποίο αφορά η άδεια, ββ) το υψηλότερο σημείο της κατασκευής κεραιάς δεν εκτείνεται πέραν των έξι (6) μέτρων από τη βάση της, και γγ) η κεραιά απέχει σε οριζόντια προβολή τέσσερα (4) τουλάχιστον μέτρα από το περίγραμμα του οικοπέδου,

ε) οι κατασκευές κεραιών σταθμών βάσης CB, για τις περιπτώσεις που επιτρέπεται, εφόσον πληρούν τις εξής προϋποθέσεις: αα) για τους σταθμούς έχουν εκδοθεί και ισχύουν άδειες εγκατάστασης και λειτουργίας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, και ββ) το υψηλότερο σημείο της κατασκευής κεραιάς δεν εκτείνεται πέραν των έξι (6) μέτρων από τη βάση της,

ζ) οι κατασκευές μικρών κεραιών που προορίζονται για χρήση εντός των κτιρίων,

η) οι κατασκευές μικρών κεραιών που προορίζονται για χρήση μεταφοράς δεδομένων τοπικής εμβέλειας, όπως εντός βιομηχανικών εγκαταστάσεων, γηπέδων, συγκροτημάτων κτιρίων κ.λπ.,

θ) οι κατασκευές κεραιών μόνο λήψης εκπομπών που προορίζονται για το ευρύ κοινό.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ύστερα από εισήγηση της ΕΕΤΤ:

α) καθορίζονται οι κατηγορίες, οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι προδιαγραφές λειτουργίας, τα τεχνικά χαρακτηριστικά, ο έλεγχος και οι κυρώσεις σε περίπτωση παραβάσεων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για τις κατασκευές κεραιών χαμηλής ηλεκτρομαγνητικής περιβαλλοντικής όχλησης των οποίων η συνολική ενεργός ιστροπική ακτινοβολούμενη ισχύς (eirp) δεν υπερβαίνει τα εκατόν εξήντα τέσσερα (164) W ή, ειδικά για τις μικροκυματικές ζεύξεις και τους δορυφορικούς σταθμούς τύπου VSAT, η ισχύς εισόδου στην κεραιά δεν υπερβαίνει το ένα (1) W και τα δύο (2) W, αντίστοιχα. Οι εγκαταστάσεις αυτές εξαιρούνται από τη διαδικασία αδειοδότησης του άρθρου 21 του παρόντος νόμου,

β) ρυθμίζονται τα θέματα που αφορούν εγκαταστάσεις σταθμών και κατασκευές κεραιών που εξαιρούνται από τη διαδικασία αδειοδότησης του άρθρου 21 του παρόντος νόμου. Οι ρυθμίσεις αφορούν την κατηγοριοποίηση των κατασκευών κεραιών και των σταθμών, τους όρους, τις προϋποθέσεις και τις προδιαγραφές εγκατάστασης και λειτουργίας, τα τεχνικά τους χαρακτηριστικά, τον έλεγχό τους από τις αρμόδιες υπηρεσίες και τις κυρώσεις σε περίπτωση παραβάσεων, καθώς και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια,

γ) καθορίζεται η ειδική διαδικασία αδειοδότησης για την εγκατάσταση τυποποιημένων κατασκευών κεραιών.

3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των κατά περίπτωση συναρμόδιων υπουργών εγκρίνονται και τίθενται σε ισχύ τεχνικοί κανονισμοί που βασίζονται σε εθνικά, ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα για την εγκατάσταση κεραιών:

- α) σε πυλώνες ισχυρών ρευμάτων,
- β) σε πυλώνες φωτισμού,
- γ) κατά μήκος των σιδηροδρομικών γραμμών, και
- δ) εντός εγκαταστάσεων των Ενόπλων Δυνάμεων.

Μέχρι τη δημοσίευση των ανωτέρω κανονισμών, επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία κατασκευών κεραιών στις ανωτέρω υποδομές, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης κυρώνονται τεχνικοί κανονισμοί που βασίζονται σε ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα ή, εν ελλείψει αυτών, σε εθνικά και αφορούν:

- α) τυποποιημένες κατασκευές κεραιών,
- β) την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα μεταξύ των κατασκευών κεραιών και άλλων γειτονικών ηλεκτρονικών εγκαταστάσεων, και
- γ) συνεγκαταστάσεις κεραιών και εξοπλισμού.

Για το έργο της τυποποίησης μπορεί να ανατίθενται ειδικές μελέτες σε φορείς ή οργανισμούς τυποποίησης. Το κόστος του έργου μπορεί να βαρύνει το αποθεματικό της ΕΕΤΤ της παραγράφου 6 του άρθρου 75 του ν. 4070/2012.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Εθνικής Άμυνας και Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζονται οι παραμεθόριες ζώνες της χώρας, των οποίων η κάλυψη από τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας κρίνεται ως εθνικά αναγκαία, καθώς και οι ειδικές διαδικασίες αδειοδότησης των κατασκευών κεραιών, δομικών κατασκευών κεραιών και των συνοδών έργων στις περιοχές αυτές.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού καθορίζονται υποεξυπηρετούμενες περιοχές της ελληνικής επικράτειας, για τις οποίες η ανάπτυξη υποδομής ασύρματης πρόσβασης στους τελικούς χρήστες ή/και η κάλυψη από τα δίκτυα κινητής τηλεφωνίας κρίνεται ως εθνικά αναγκαία, και καθορίζονται ειδικές διαδικασίες αδειοδότησης των κατασκευών κεραιών, δομικών κατασκευών κεραιών και των συνοδών έργων στις περιοχές αυτές.

7. Οι κατασκευές κεραιών του παρόντος άρθρου οφείλουν να συμμορφώνονται, όσον αφορά το ύψος τους, με τις διατάξεις σχετικά με την ασφάλεια της αεροπλοΐας.

8. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση συναρμόδιου υπουργού καθορίζονται οι ειδικότερες διαδικασίες, οι προϋποθέσεις, καθώς και οι όροι για την εγκατάσταση και λειτουργία των κέντρων δορυφορικών επικοινωνιών. Μέχρι την έκδοση της παραπάνω κοινής υπουργικής απόφασης, τηρείται η προβλεπόμενη διαδικασία κατά τον παρόντα νόμο και τη λοιπή κείμενη νομοθεσία.

Άρθρο 30

Περιορισμοί για την εγκατάσταση κεραιών σε περιοχές προστασίας

1. Σε περίπτωση εγκατάστασης κατασκευών κεραιών, δομικών κατασκευών κεραιών και συνοδών έργων σε προστατευόμενες περιοχές των ν. 1650/1986 (Α' 160) και 3937/2011 (Α' 60), εφαρμόζονται οι διατάξεις του κεφαλαίου Α του ν. 4014/2011 (Α' 209) για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, καθώς και οι, κατά περίπτωση, ειδικότερες διατάξεις που ρυθμίζουν το καθεστώς προστασίας της συγκεκριμένης κατά περίπτωση περιοχής.

2. Σε περίπτωση εγκατάστασης κατασκευών κεραιών, δομικών κατασκευών κεραιών και συνοδών έργων σε εκτάσεις που εμπίπτουν στη δασική νομοθεσία εφαρμόζονται οι ειδικές προβλέψεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και του ν. 998/1979 (Α΄ 289).

Σε περίπτωση κατασκευών κεραιών περιβαλλοντικής κατηγορίας Β, για τις οποίες έχουν καθοριστεί με σχετικές υπουργικές αποφάσεις ΠΠΔ και οι οποίες πρόκειται να εγκατασταθούν σε εκτάσεις που εμπίπτουν στη δασική νομοθεσία, η πράξη υπαγωγής σε ΠΠΔ εκδίδεται με την προϋπόθεση της έκδοσης απόφασης έγκρισης επέμβασης, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 53, την παράγραφο 4 του άρθρου 45 και την παράγραφο 5 του άρθρου 57 του ν. 998/1979. Αμφότερες οι διαδικασίες μπορεί να εξελίσσονται παράλληλα.

Αν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που αποκλείουν τη δυνατότητα παροχής έγκρισης επέμβασης, η αρμόδια κατά τόπον δασική υπηρεσία ενημερώνει άμεσα την Ε-ΕΤΤ για τις ενέργειές της σχετικά με την ανάκληση της άδειας εγκατάστασης κατασκευής κεραίας.

Σε περίπτωση εγκατάστασης κατασκευών κεραιών, δομικών κατασκευών κεραιών και συνοδών έργων σε αρχαιολογικούς χώρους, σε ιστορικούς τόπους και σε διατηρητέους ή παραδοσιακούς οικισμούς, εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 3028/2002 (Α΄ 153) και τυχόν ειδικότερες διατάξεις που ρυθμίζουν το καθεστώς προστασίας της περιοχής.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου υπουργού μπορεί να καταρτίζονται και να κυρώνονται τεχνικές οδηγίες και τεχνικοί κανονισμοί που αφορούν την εγκατάσταση κατασκευών κεραιών σε περιοχές ή/και υποδομές ειδικού ενδιαφέροντος, όπως, ενδεικτικά, σε:

α) χώρους και μνημεία που εμπίπτουν στις διατάξεις του ν. 3028/2002 (Α΄ 153),

β) περιοχές που εμπίπτουν στη δασική νομοθεσία,

γ) προστατευόμενες περιοχές κατά την περιβαλλοντική νομοθεσία ή/και σε περιοχές του δικτύου Natura 2000,

δ) κρίσιμες για την ανάπτυξη των δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών υποδομές.

Το έργο της κατάρτισης των τεχνικών οδηγιών και των τεχνικών κανονισμών μπορεί να ανατίθεται στο σύνολό του ή εν μέρει στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ). Μέχρι τη δημοσίευση των ανωτέρω οδηγιών και κανονισμών επιτρέπεται η εγκατάσταση και λειτουργία κατασκευών κεραιών στις ανωτέρω περιοχές/υποδομές, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, καθώς και της λοιπής κείμενης νομοθεσίας.

Άρθρο 31

Οργανωμένες εκτάσεις υποδοχής κατασκευών κεραιών (πάρκα κεραιών)

1. Σε οργανωμένες εκτάσεις υποδοχής κατασκευών κεραιών (πάρκα κεραιών) διαχειριστής αναλαμβάνει δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας, ο οποίος ρυθμίζει την οργάνωση και τη συντήρηση, καθώς και τη γενική εποπτεία του πάρκου κεραιών σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, εφόσον διαθέτει κατάλληλη εμπειρία και μέσα. Κατάλληλη θεωρείται η εμπειρία που έχει αποκτη-

θεί είτε στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, είτε / και στον τομέα διαχείρισης οργανωμένων υποδοχών δραστηριοτήτων. Η διοίκηση, η διαχείριση και η λειτουργία του πάρκου κεραιών ρυθμίζονται από κανονισμό λειτουργίας που καταρτίζεται από τον εκάστοτε φορέα διαχείρισης. Με τον κανονισμό λειτουργίας ρυθμίζονται οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα επί των κεραιοσυστημάτων, καθώς και επί των κοινόχρηστων χώρων, υποδομών και εγκαταστάσεων, εφόσον υφίστανται, οι όροι και περιορισμοί κατά την κείμενη νομοθεσία για την προστασία του περιβάλλοντος, οι απαιτούμενες δαπάνες για τη λειτουργία του πάρκου, η ενδεχόμενη αμοιβή του διαχειριστή, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

2. Πάρκα κεραιών μπορεί να εγκαθίστανται και να λειτουργούν σε ειδικά καθορισμένες περιοχές, οι οποίες διακρίνονται στις εξής κατηγορίες:

Α) εκτάσεις έως δέκα χιλιάδες (10.000 τ.μ.), οι οποίες προορίζονται για την υποδοχή και την εγκατάσταση κατασκευών κεραιών, που αδειοδοτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και για τις οποίες δεν απαιτούνται πρόσθετα έργα και εγκαταστάσεις,

Β) εκτάσεις μεγαλύτερες των δέκα χιλιάδων (10.000 τ.μ.) και έως πενήντα χιλιάδων (50.000 τ.μ.), οι οποίες προορίζονται για την υποδοχή και την εγκατάσταση κατασκευών κεραιών, που αδειοδοτούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου και για τις οποίες δεν απαιτούνται πρόσθετα έργα και εγκαταστάσεις,

Γ) εκτάσεις μεγαλύτερες των πενήντα χιλιάδων (50.000 τ.μ.), οι οποίες προορίζονται για την υποδοχή και την εγκατάσταση κατασκευών κεραιών σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου,

Δ) εκτάσεις πλησίον αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων ή εντός περιοχών του άρθρου 19 του ν. 1650/1986, ή εντός περιοχών που διέπονται από ειδικά διατάγματα καθορισμού όρων δόμησης και περιορισμών δόμησης και χρήσεων γης, ανεξαρτήτως μεγέθους τους.

3. Οι περιοχές κατηγορίας Α καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία εκδίδεται μετά από:

α) Γνωμοδότηση της ΕΕΑΕ περί ραδιοεκπομπών, η οποία εκδίδεται μετά από κατάλληλη μελέτη ραδιοεκπομπών, στην οποία εξετάζονται κατ' ελάχιστον η δυνατότητα εγκατάστασης/συνεγκατάστασης κεραιών στο χώρο, το πλήθος ή η συνολική ισχύς εκπομπής των υπό εγκατάσταση κεραιών, η συνολική εκπεμπόμενη ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία από τις δυνάμενες να εγκατασταθούν κεραίες και τα μέτρα προφύλαξης του κοινού, εφόσον απαιτούνται κατά την κείμενη νομοθεσία.

β) Τήρηση της διαδικασίας του περιβαλλοντικού προελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 5 της υπ' αριθ. 107017/2006 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων με θέμα «Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας της 2001/42/ΕΚ «σχετικά με την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 2001 (Β΄ 1225).»

γ) Έγκριση για την εγκατάσταση κεραιών από την Ε-ΕΤΤ.

4. Οι περιοχές κατηγορίας Β καθορίζονται με απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η οποία εκδίδεται μετά από:

α) Γνωμοδότηση της ΕΕΑΕ περί ραδιοεκπομπών, η οποία εκδίδεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 3α του παρόντος άρθρου.

β) Τήρηση της διαδικασίας στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης του άρθρου 6 της ως άνω υπ' αριθμ. 107017/2006 ΚΥΑ.

γ) Έγκριση για την εγκατάσταση κεραιών από την Ε-ΕΤΤ.

5. Οι περιοχές κατηγορίας Γ και Δ καθορίζονται με έγκριση Ειδικού Χωρικού Σχεδίου, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4447/2016 (Α' 241).

6. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ύστερα από εισήγηση της ΕΕΤΤ, καθορίζονται ο πρότυπος κανονισμός λειτουργίας των πάρκων κεραιών, με τον οποίο ρυθμίζονται οι σχέσεις μεταξύ του φορέα οργάνωσης και των κατόχων εγκατεστημένων κατασκευών κεραιών, οι όροι και προϋποθέσεις για την κοινή χρήση ιστών και κατασκευών κεραιών από πολλούς κατόχους, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο, τεχνικό και λεπτομερειακό θέμα σχετικό με την αποτελεσματική λειτουργία των πάρκων κεραιών. Με την ίδια απόφαση δύναται, επιπλέον, να καθορίζονται οι όροι και οι διαδικασίες για την ανάδειξη των κατασκευαστών και των διαχειριστών των πάρκων κεραιών, καθώς και οι οικονομικές και κανονιστικές υποχρεώσεις των κατόχων εγκατεστημένων στο πάρκα κατασκευών κεραιών έναντι των διαχειριστών των πάρκων κεραιών.

Άρθρο 32

Πάρκα κεραιών εντός οργανωμένων υποδοχέων μεταποιητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων

1. Πάρκο κεραιών σε έκταση κατηγορίας Α τουλάχιστον δύο χιλιάδων (2.000) τ.μ., κατηγορίας Β ή κατηγορίας Γ μπορεί να χωροθετηθεί και εντός οργανωμένων υποδοχέων μεταποιητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων των άρθρων 41 και 43 του ν. 3982/2011 (Α' 143). Φορέας οργάνωσης και διαχείρισης του πάρκου κεραιών του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να είναι είτε ο αντίστοιχος φορέας του υποδοχέα δραστηριοτήτων, είτε οποιοδήποτε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο είναι εγκατεστημένο σε αυτό.

2. Για την έγκριση χωροθέτησης των πάρκων κεραιών η απαιτούμενη περιβαλλοντική αδειοδότηση μπορεί να περιλαμβάνεται στην περιβαλλοντική αδειοδότηση του οργανωμένου υποδοχέα μεταποιητικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

3. Από τη έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου επιτρέπονται η εγκατάσταση και η λειτουργία νέας κατασκευής κεραιάς σε χώρο που βρίσκεται εντός των ορίων οργανωμένου υποδοχέα επιχειρηματικών και μεταποιητικών δραστηριοτήτων των άρθρων 41 και 43 του ν. 3982/2011, εφόσον είτε έχει εγκριθεί η χωροθέτηση

πάρκου κεραιών σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου είτε υπάρχουν διαθέσιμοι προς τούτο τεχνικά κατάλληλοι κοινόχρηστοι ή κοινωφελείς χώροι, σύμφωνα με τις παραγράφους 11 και 13 του άρθρου 41 του ν. 3982/2011 και την εγκεκριμένη πολεοδομική του οργανωμένου υποδοχέα. Στις περιπτώσεις αυτές επιτρέπεται η εγκατάσταση και η λειτουργία νέας κατασκευής κεραιάς στους διαθέσιμους τεχνικά κατάλληλους κοινόχρηστους ή κοινωφελείς χώρους και η αίτηση για τη διάθεση χώρου προς εγκατάσταση της κατασκευής κεραιάς απευθύνεται στους διαχειριζόμενους, κατά περίπτωση, το πάρκο κεραιών ή τους κοινόχρηστους/κοινωφελείς χώρους. Υφιστάμενες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου κατασκευές κεραιών, οι οποίες πληρούν τους όρους του νόμου αυτού όσον αφορά την αδειοδότησή τους, δεν θίγονται.

Άρθρο 33 **Έλεγχοι**

1. Οι έλεγχοι των κατασκευών κεραιών, των δομικών κατασκευών κεραιών και των συνοδών έργων γίνεται από τις εξής, ενδεικτικά αναφερόμενες, αρμόδιες κατά περίπτωση υπηρεσίες:

α) οι έλεγχοι όσον αφορά την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία κατασκευών κεραιών πραγματοποιούνται από την ΕΕΑΕ σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 35 του παρόντος νόμου,

β) οι έλεγχοι όσον αφορά την τήρηση των διατάξεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των ειδικότερων όρων των Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) και των Πρότυπων Περιβαλλοντικών Δεσμεύσεων (ΠΠΔ) γίνονται από τις αρμόδιες σύμφωνα με την περιβαλλοντική νομοθεσία υπηρεσίες,

γ) οι έλεγχοι όσον αφορά την τήρηση των διατάξεων της πολεοδομικής νομοθεσίας και τη νομιμότητα των εγκρίσεων δομικών κατασκευών κεραιών πραγματοποιούνται από τις αρμόδιες σύμφωνα με τον ν. 4495/2017 υπηρεσίες και όργανα,

δ) οι έλεγχοι σχετικά με την ορθή υλοποίηση των εγκρίσεων δομικών κατασκευών κεραιών γίνονται από τους ελεγκτές δόμησης,

ε) οι έλεγχοι όσον αφορά την ηλεκτρική εγκατάσταση που χρησιμοποιείται για τη ρευματοδότηση της κατασκευής κεραιάς γίνονται από τις αρμόδιες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία υπηρεσίες,

στ) η σύνδεση με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας ελέγχεται από τους διαχειριστές των δικτύων,

ζ) η νόμιμη χρήση του φάσματος ραδιοσυχνοτήτων και η πρόκληση παρεμβολών σε νόμιμους χρήστες του φάσματος ελέγχονται από την ΕΕΤΤ.

2. Οι ανωτέρω υπηρεσίες οφείλουν να δημοσιοποιούν ετησίως συγκεντρωτικά αποτελέσματα αναφορικά με τους ελέγχους που διενεργούν.

3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των κατά περίπτωση συναρμόδιων υπουργών, ύστερα από εισήγηση της ΕΕΤΤ, τίθεται σε λειτουργία πληροφοριακό σύστημα για τη διαχείριση των κατα-

γελιών που αφορούν παραβάσεις της νομοθεσίας για την εγκατάσταση και τη λειτουργία κατασκευών κεραιών και ρυθμίζεται κάθε άλλο ειδικότερο τεχνικό ή/και λεπτομερειακό θέμα σχετικά με τη λειτουργία του, τους φορείς που συμμετέχουν και τις εφαρμοζόμενες διαδικασίες. Οι καταγγελίες υποβάλλονται στο σύστημα επώνυμα, μαζί με παράβολο ύψους πενήντα (50) ευρώ για κάθε αιτούμενο έλεγχο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στον παρόντα νόμο. Το παράβολο αποδίδεται κατά περίπτωση στις αρμόδιες υπηρεσίες που πραγματοποιούν τους αιτούμενους ελέγχους. Το ύψος του παραβόλου μπορεί να τροποποιείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Οικονομικών και των κατά περίπτωση συναρμόδιων υπουργών.

Αν από τον έλεγχο προκύψει ότι η καταγγελία αφορά εγκατάσταση κατασκευής κεραιάς, για την οποία δεν έχει εκδοθεί άδεια κατασκευής κεραιάς ή /και έγκριση δομικών κατασκευών κεραιάς, το παράβολο επιστρέφεται στον καταγγέλλοντα. Τα αιτήματα παροχής πληροφοριών εξετάζονται ατελώς.

4. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου σε περίπτωση καταγγελίας επιλαμβάνονται οι αρμόδιες υπηρεσίες σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

5. Δεν επιτρέπεται η παρεμβολή στις επικοινωνίες των Ενόπλων Δυνάμεων, της ΥΠΑ, καθώς και κάθε άλλου νόμιμα λειτουργούντος δικτύου, όπως ενδεικτικά των εν γένει δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, σταθερής ασύρματης πρόσβασης ή ψηφιακής ευρυεκπομπής, συμπεριλαμβανομένης της «Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση Α.Ε.» (ΕΡΤ). Σε αντίθετη περίπτωση και εφόσον η παρεμβολή βεβαιωθεί με τον προσφορότερο κατά την κρίση των αρμοδίων υπηρεσιών τρόπο, διατάσσεται από την αρμόδια υπηρεσία η άμεση διακοπή με κάθε νόμιμο μέσο και τρόπο της λειτουργίας του σταθμού που προκάλεσε την παρεμβολή. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται και στον αρμόδιο εισαγγελέα για την κίνηση ποινικής δίωξης.

Άρθρο 34

Καταγραφή και ένταξη υφιστάμενων δομικών κατασκευών κεραιών στο πλαίσιο του παρόντος νόμου

1. Υφιστάμενες δομικές κατασκευές κεραιών, υπάγονται στις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 106 του ν. 4495/2017, κατ' εξαίρεση των οριζόμενων στο άρθρο 89 του ν. 4495/2017, υπό τις εξής προϋποθέσεις:

α) βρίσκεται σε ισχύ άδεια κατασκευής η οποία έχει εκδοθεί από την ΕΕΕΤ ή άλλον αρμόδιο φορέα, κατά το προϊσχύσαν δικαίωμα, και

β) εκδίδεται διοικητική πράξη έγκρισης δομικών κατασκευών κεραιάς, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 23 του παρόντος νόμου.

Σε περίπτωση αλλαγής χωροθέτησης ερμαρίων και οικίσκων εντός του χώρου εγκατάστασης που έγινε σε συμμόρφωση με τα μεγέθη που προβλέπονται από την παράγραφο 2 του άρθρου 27 του παρόντος νόμου, για την παροχή έγκρισης εγκατάστασης δομικών κατασκευών κεραιάς δεν απαιτείται η έκδοση νέας άδειας από την ΕΕΕΤ, αλλά ενημερώνεται ο φάκελος μέσω του προβλεπόμενου πληροφοριακού συστήματος του άρθρου 25

(ΣΗΛΥΑ – e - Άδειες).

2. Σε περίπτωση κατασκευών κεραιών και δομικών κατασκευών τους που χρησιμοποιούνται ως μέρος του δικτύου για την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών προς το κοινό ισχύουν τα εξής:

α) αν η κατασκευή κεραιάς έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί κατά παρέκκλιση άδειας κατασκευής κεραιάς που έχει εκδοθεί για τον χώρο εγκατάστασής της, ο κάτοχος της υποχρεούται, μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου: αα) να καταβάλει πρόστιμο ύψους χιλίων (1.000) ευρώ στην ΕΕΤΤ, ββ) να υποβάλει αίτημα τροποποίησης της άδειας κατασκευής κεραιάς ή δήλωση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 28 του παρόντος νόμου, γγ) να διακόψει τη λειτουργία των συχνοτήτων που δεν καλύπτονται από υφιστάμενη γνωμοδότηση της ΕΕΑΕ, μέχρι να εκδοθεί θετική γνωμάτευση της ΕΕΤΤ επί νέας μελέτης ραδιοεκπομπών, και δδ) να καταβάλει στην ΕΕΑΕ μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή της αίτησης ή της δήλωσης, ποσό ύψους διακοσίων πενήντα (250,00) ευρώ για τη διενέργεια σχετικού ελέγχου (αυτοψία και επί τόπου μέτρηση),

β) αν η κατασκευή κεραιάς έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί χωρίς να έχει χορηγηθεί άδεια κατασκευής κεραιάς για τον χώρο εγκατάστασής της, αλλά έχει υποβληθεί αίτηση στην ΕΕΤΤ πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, η οποία περιλαμβάνει τουλάχιστον έγκριση της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας (ΥΠΑ), μελέτη ραδιοεκπομπών που έχει υποβληθεί στην ΕΕΑΕ ή γνώμη αυτής, κατάθεση ΜΠΕ ή, κατά περίπτωση, κατάθεση δήλωσης υπαγωγής στις ΠΠΔ, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις περί περιβαλλοντικής αδειοδότησης, ο κάτοχος της κατασκευής κεραιάς οφείλει, μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος: αα) να καταβάλει πρόστιμο ύψους τεσσάρων χιλιάδων (4.000) ευρώ στην ΕΕΤΤ, ββ) να υποβάλει σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος αίτημα χορήγησης άδειας κατασκευής κεραιάς, γγ) εφόσον δεν έχει εκδοθεί γνωμοδότηση της ΕΕΑΕ για ορισμένες από τις εκπεμπόμενες συχνότητες, να διακόψει τη λειτουργία αυτών των συχνοτήτων μέχρι να εκδοθεί θετική γνωμοδότηση της ΕΕΑΕ επί μελέτης ραδιοεκπομπών για την εγκατεστημένη κατασκευή κεραιάς ή και έγκριση της ΥΠΑ εφόσον απαιτείται, και δδ) να καταβάλει στην ΕΕΑΕ, μέσα σε ένα (1) μήνα από την υποβολή της αίτησης, ποσό ύψους πεντακοσίων (500,00) ευρώ για τη διενέργεια σχετικού ελέγχου (αυτοψία και επί τόπου μέτρηση).

3. Για τις κατασκευές κεραιών της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, μετά την έκδοση της άδειας κατασκευής κεραιάς από την ΕΕΤΤ, ακολουθούνται οι διαδικασίες υπαγωγής στις διατάξεις του ν. 4495/2017, καθώς και του παρόντος νόμου.

4. Κατασκευές κεραιών, που δεν αδειοδοτούνται από την ΕΕΤΤ μέσα σε προθεσμία δεκαοκτώ (18) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, απομακρύνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 25 του παρόντος νόμου, μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από τη λήξη της ανωτέρω προθεσμίας. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η άνω προθεσμία μπορεί να παρατείνεται έως έξι (6) μήνες.

5. Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου οι κάτοχοι κατασκευών κεραιών υποχρεούνται να υποβάλουν στην ΕΕΤΤ, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου κατάλογο με τις κατασκευές κεραιών που εμπίπτουν στις διατάξεις του παρόντος άρθρου με σαφή και συγκεκριμένη αναφορά του υφιστάμενου αδειοδοτικού πλαισίου που υπάγονται οι κατασκευές κεραιών, σύμφωνα με τα ανωτέρω.

6. Για κατασκευές κεραιών που εμπίπτουν στις περιπτώσεις α' και β' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας αδειοδότησής τους από την ΕΕΤΤ ή την απόρριψη της αιτούμενης άδειας ή την πάροδο της προθεσμίας που τίθεται με την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου αναστέλλεται η διαδικασία επιβολής κυρώσεων. Για τις κατασκευές κεραιών που αδειοδοτούνται από την ΕΕΤΤ σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου δεν επιβάλλεται ούτε οφείλεται άλλο πρόστιμο πέραν του αναφερομένου στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

7. Για τις δομικές κατασκευές κεραιών της ΕΡΤ Α.Ε. που έχουν θεωρηθεί νόμιμες, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 19 του ν. 1730/1987 (Α' 145) η ΕΡΤ υποχρεούται να υποβάλλει στο ΣΗΛΥΑ μέσα σε προθεσμία πέντε (5) μηνών ενδεικτικό γεωγραφικό εντοπισμό του ακινήτου επί αεροφωτογραφίας στην οποία θα αποτυπώνονται οι δομικές κατασκευές του παρόχου (οικίσκος ή/και ερμάριο και ιστός) με καταγραφή των διαστάσεων αυτών.

Άρθρο 35

Έλεγχοι ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, απαγορεύεται η εγκατάσταση κατασκευής κεραιάς για την οποία δεν έχει υποβληθεί και εγκριθεί από την ΕΕΑΕ μελέτη ραδιοεκπομπών που αποδεικνύει ότι δεν υπάρχουν χώροι γύρω από την κεραιά ελεύθερα προσπελάσιμοι από τον γενικό πληθυσμό, στους οποίους τα όρια ασφαλούς έκθεσης υπερβαίνουν το εβδομήντα τοις εκατό (70%) των τιμών που καθορίζονται στα άρθρα 2 έως 4 της υπ' αριθ. 53571/3839/01.09.2000 κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και των Υφυπουργών Υγείας και Πρόνοιας και Μεταφορών και Επικοινωνιών με θέμα «Μέτρα προφύλαξης του κοινού από τη λειτουργία κεραιών εγκατεστημένων στην ξηρά (Β' 1105) ή στην αντίστοιχη κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του κατά περίπτωση αρμοδίου Υπουργού, που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υγείας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του εκάστοτε αρμοδίου Υπουργού για τα θέματα της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας (ΕΕΑΕ) καθορίζονται τα μέτρα που λαμβάνονται για την προφύλαξη του κοινού από την ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία στις εγκαταστάσεις κατασκευών κεραιών. Η εξέταση της ανάγκης αναπροσαρμογής των ορίων έκθεσης του κοινού

στην ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία, που έχουν καθοριστεί με την ως άνω υπ' αριθμ. 53571/3839/01.09.2000 απόφαση, διενεργείται από εννεαμελή ειδική επιτροπή που συστήνεται με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι των Υπουργείων Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υγείας, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργείων, οι οποίοι ορίζονται με την ίδια απόφαση. Η επιτροπή αυτή δύναται να συνεργάζεται και να προσκαλεί στις συνεδριάσεις της, κατά περίπτωση, και άλλα πρόσωπα, όπως ενδεικτικά, εκπροσώπους της ακαδημαϊκής κοινότητας, επιστήμονες από τις ανεξάρτητες ρυθμιστικές αρχές, εκπροσώπους φορέων της αγοράς, εκπροσώπους ομάδων πολιτών και συλλογικοτήτων, καθώς και εκπροσώπους των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των αρμοδίων διεθνών οργανισμών.

3. Σε περίπτωση εγκατάστασης κατασκευής κεραιάς σε απόσταση μέχρι τριακοσίων (300) μέτρων από την περίμετρο κτιριακών εγκαταστάσεων βρεφονηπιακών σταθμών, σχολείων, γηροκομείων και νοσοκομείων, τα όρια έκθεσης του κοινού απαγορεύεται να υπερβαίνουν το εξήντα τοις εκατό (60%) των τιμών που καθορίζονται στα άρθρα 2 έως 4 της ως άνω υπ' αριθμ. 53571/3839/01.09.2000 απόφασης ή στην αντίστοιχη απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και των κατά περίπτωση αρμοδίων υπουργών που εκδίδεται κατά την παράγραφο 2 παρόντος άρθρου.

4. Δεν απαιτείται η σύνταξη και η υποβολή μελέτης ραδιοεκπομπών για τους σταθμούς των οποίων η συνολική ενεργός ακτινοβολούμενη ισχύς όλων των καναλιών δεν υπερβαίνει τα εκατό (100) W (164 Weirp) για τις ζώνες συχνοτήτων πάνω από τριάντα (30) MHz, καθώς και το ένα (1) kW για τις ζώνες συχνοτήτων κάτω από τριάντα (30) MHz, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 6 του άρθρου 6 της ως άνω υπ' αριθμ. 53571/3839/01.09.2000 απόφασης.

Η ΕΕΑΕ είτε μέσω των οργάνων της είτε μέσω συνεργείων που έχουν ειδικά προς τούτο εξουσιοδοτηθεί από αυτήν, υποχρεούται να ελέγχει την τήρηση των ορίων ασφαλούς έκθεσης του κοινού σε ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία από κάθε κεραιά:

α) αυτεπαγγέλτως και κατά τρόπο δειγματοληπτικό, ετησίως σε ποσοστό τουλάχιστον είκοσι τοις εκατό (20%) των αδειοδοτημένων από την ΕΕΤΤ κεραιών, που λειτουργούν εντός σχεδίου πόλης,

β) ύστερα από αίτηση της ΕΕΤΤ ή οποιουδήποτε φυσικού ή νομικού προσώπου που έχει έννομο συμφέρον, μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από την υποβολή του σχετικού αιτήματος. Στην περίπτωση αυτή, η ΕΕΑΕ υποχρεούται να γνωστοποιεί αμέσως τα αποτελέσματα του ελέγχου στον αιτούντα και στον κάτοχο της κατασκευής κεραιάς.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμοδίου Υπουργού, ύστερα από εισήγηση της ΕΕΑΕ, καθορίζονται ο τρόπος διενέργειας των μετρήσεων και κάθε άλλο σχετικό ειδικότερο, τεχνικό ή λεπτομερειακό θέμα.

Η αίτηση υποβάλλεται στην ΕΕΑΕ και συνοδεύεται από την καταβολή σχετικού παραβόλου, το ύψος του οποίου ρυθμίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, καθώς και του κατά περίπτωση αρμοδίου Υπουργού και δεν μπορεί να υπερβαίνει το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ποσού της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου. Τα αποτελέσματα των ελέγχων ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας δημοσιεύονται άμεσα στον ιστοχώρο της ΕΕΑΕ και συγκεντρωτικά ανά έτος.

5. Για τους σκοπούς της παρούσας, οι κάτοχοι κατασκευών κεραιών που έχουν υποχρέωση αδειοδότησης προκαταβάλλουν στην ΕΕΑΕ ετήσιο τέλος ύψους διακοσίων είκοσι (220,00) ευρώ για κάθε κατασκευή κεραιάς για τον έλεγχο ως προς την τήρηση των ορίων έκθεσης του κοινού σε ηλεκτρομαγνητική ακτινοβολία. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμοδίου Υπουργού, ύστερα από γνώμη της ΕΕΑΕ, καθορίζονται τα σχετικά με την επιβολή και την είσπραξη του τέλους θέματα. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του κατά περίπτωση αρμοδίου υπουργού μπορεί να αναπροσαρμόζεται το ύψος του ανωτέρω τέλους, ανάλογα με τις ανάγκες, ώστε να καλύπτονται τα έξοδα της διενέργειας των ελέγχων της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, καθώς και τα έξοδα της λειτουργίας, ανάπτυξης και επέκτασης του Εθνικού Παρατηρητηρίου Ηλεκτρομαγνητικών Πεδίων (ΕΠΗΠ) του άρθρου 36 του παρόντος νόμου. Με όμοια απόφαση μπορεί να καθοριστεί το μέρος των εσόδων που προβλέπονται στην παρούσα και διατίθενται από την ΕΕΑΕ στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού ή άλλους αρμόδιους φορείς για την κάλυψη πάσης φύσης εξόδων τους σχετικών με τη λειτουργία του ΕΠΗΠ.

6. Αν η ΕΕΑΕ διαπιστώσει, οποτεδήποτε, ότι τα δηλωθέντα στην υποβληθείσα μελέτη ραδιοεκπομπών, που προβλέπεται στο άρθρο 6 της ως άνω υπ' αριθμ. 53571/3839/01.09.2000 απόφασης ή/και τα συνημμένα σε αυτήν σχέδια παρουσιάζουν διαφορές σε σχέση με την πραγματικότητα, οι οποίες επηρεάζουν ουσιωδώς τους υπολογισμούς της μελέτης ή τα μέτρα προφύλαξης του κοινού, χωρίς ωστόσο, να υπερβαίνουν τα όρια ασφαλούς έκθεσης αυτού, όπως αυτά ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, ενημερώνει άμεσα εγγράφως, ή με τηλεομοιοτυπία, ή μέσω ΣΗΛΥΑ την ΕΕΤΤ και τον κάτοχο της κατασκευής κεραιάς. Η ΕΕΤΤ ενημερώνει άμεσα εγγράφως, ή με τηλεομοιοτυπία, ή μέσω ΣΗΛΥΑ τον κάτοχο της κατασκευής κεραιάς να προβεί στην κατάθεση διορθωμένης μελέτης ραδιοεκπομπών μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την ειδοποίησή του και γνωστοποίησή της στην ΕΕΤΤ. Η διορθωμένη μελέτη ραδιοεκπομπών κατατίθεται απευθείας στην ΕΕΑΕ και εξετάζεται κατά προτεραιότητα από αυτήν, η οποία μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από την κατάθεσή της είτε εκδίδει γνωμάτευση, είτε ενημερώνει τον πάροχο για την κατάθεση συμπληρωματικών στοιχείων. Αν παρέλθει άπρακτη η ανωτέρω προθεσμία, ο κάτοχος της κατασκευής κεραιάς προβαίνει σε άμεση διακοπή λειτουργίας του σταθμού και ενημέρωση της ΕΕΤΤ.

7. Αν διαπιστωθεί υπέρβαση των επιτρεπόμενων ορίων εκπεμπόμενης ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, εφαρμόζονται οι κυρώσεις που προβλέπει η υπ' αριθμ.

53571/3839/01.09.2000 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και των Υφυπουργών Υγείας και Πρόνοιας και Μεταφορών και Επικοινωνιών (Β' 1105).

8. Δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση κατασκευής κεραιάς κινητής τηλεφωνίας σε κτιριακές εγκαταστάσεις βρεφονηπιακών σταθμών, σχολείων, γηροκομείων και νοσοκομείων. Υφιστάμενες κατασκευές κεραιών επί των εν λόγω κτιρίων απομακρύνονται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 25 του παρόντος νόμου. Κατ' εξαίρεση των ανωτέρω, στις κτιριακές εγκαταστάσεις νοσοκομείων μπορεί, ύστερα από προηγούμενη απόφαση της διοίκησης τους, να εγκατασταθεί κατασκευή κεραιάς, που εξαιρείται από την υποχρέωση αδειοδότησης, για την εξυπηρέτηση των αναγκών του ιατρικού προσωπικού και του κοινού που επισκέπτεται τους χώρους του νοσοκομείου.

Άρθρο 36

Εθνικό Παρατηρητήριο Ηλεκτρομαγνητικών Πεδίων (ΕΠΗΠ)

1. Η Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (ΕΕΑΕ) είναι αρμόδια για τη διαρκή μέτρηση και καταγραφή, σε επιλεγμένες θέσεις, των επιπέδων ακτινοβολίας των ηλεκτρομαγνητικών πεδίων, που οφείλονται στο σύνολο των σταθμών κεραιών κάθε είδους.

2. Στην ΕΕΑΕ δημιουργείται το Εθνικό Παρατηρητήριο Ηλεκτρομαγνητικών Πεδίων (ΕΠΗΠ), που έχει ως σκοπό τον διαρκή έλεγχο της τήρησης των ορίων ασφαλούς έκθεσης του κοινού στα ηλεκτρομαγνητικά πεδία, όπως αυτά καθορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, μέσω ενός διασυνδεδεμένου συστήματος σταθμών επεξεργασίας και σταθερών, κινητών και φορητών σταθμών μέτρησης των τιμών της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, ονομαζόμενο εφεξής «Δίκτυο», με στόχο τη διαρκή ενημέρωση του κοινού.

3. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμοδίου Υπουργού, ύστερα από εισήγηση της ΕΕΑΕ, καθορίζονται τα θέματα οργάνωσης, εγκατάστασης, χρηματοδότησης, ανάπτυξης, επέκτασης, συντήρησης και λειτουργίας του ΕΠΗΠ και εκδίδεται Κανονισμός του ΕΠΗΠ. Με τον Κανονισμό καθορίζονται:

α) οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία επιλογής των φορέων που συνδέονται στο Δίκτυο,

β) τα κριτήρια επιλογής της θέσης εγκατάστασης ή/και μετεγκατάστασης των σταθμών μέτρησης, ανάλογα με τις παρουσιαζόμενες ανάγκες,

γ) οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία διαχείρισης, επέκτασης και συντήρησης του Δικτύου,

δ) οι φορείς αξιοποίησης των αποτελεσμάτων των μετρήσεων της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας,

ε) η οργάνωση και η παρακολούθηση από την ΕΕΑΕ, το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, την ΕΕΤΤ και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, όπως περιφέρειες, δήμοι, πανεπιστήμια, παρόχους ραδιοτηλεοπτικών και τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (ΤΕΕ), των μετρήσεων των τιμών της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας και η δημοσιοποίησή τους,

στ) η δημοσίευση περιοδικών εκθέσεων από την ΕΕΑΕ σχετικά με τα αποτελέσματα των μετρήσεων της τήρησης των ορίων ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας παραγράφου.

4. Η ΕΕΑΕ, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, αναλαμβάνει την υποστήριξη του ΕΠΗΠ και είναι αρμόδια για να:

α) σχεδιάζει και προγραμματίζει τις αναγκαίες μετρήσεις,

β) λειτουργεί το πληροφοριακό σύστημα στο οποίο καταχωρίζονται όλα τα στοιχεία των μετρήσεων,

γ) αναλαμβάνει την παρουσίαση των δεδομένων των μετρήσεων σε κατάλληλα διαμορφωμένη ιστοσελίδα με τη μορφή απλών και κατανοητών διαγραμμάτων ανά γεωγραφική περιοχή,

δ) μεριμνά για την καλή λειτουργία, τη συντήρηση και την αναβάθμιση του εξοπλισμού, την αγορά υλικών και εξοπλισμού ή την εκποίηση, εφόσον απαιτείται, μη χρήσιμου εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένων των κινητών μονάδων του ΕΠΗΠ.

Άρθρο 37 Κυρώσεις

Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στις επιμέρους διατάξεις του παρόντος:

α) η εγκατάσταση σταθμού εκπομπής ή/και λήψης ραδιοσήματος και κατασκευής κεραίας ή δομικών κατασκευών κεραίας κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος και χωρίς τις προβλεπόμενες άδειες ή εγκρίσεις, εφόσον αυτές απαιτούνται, η χρήση σταθμού εκπομπής ραδιοσήματος χωρίς άδεια ή η παραχώρηση ηλεκτρικού ρεύματος σε εγκαταστάσεις σταθμού εκπομπής ή/και λήψης ραδιοσήματος άλλου που λειτουργεί με ή χωρίς άδεια, η παραχώρηση των δομικών κατασκευών κεραίας σε άλλον για την εγκατάσταση κεραιοσυστημάτων χωρίς άδεια, εφόσον απαιτείται, καθώς και η παρεμπόδιση ή η παρενόχληση των αρμόδιων οργάνων να πραγματοποιήσουν έλεγχο των σταθμών εκπομπής ή/και λήψης ραδιοσήματος και των εγκαταστάσεών τους ή η παροχή εσφαλμένων πληροφοριών για την άσκηση του ελέγχου, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης μέχρι τριών (3) ετών και χρηματική ποινή από τέσσερις χιλιάδες (4.000) ευρώ έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ. Σε περίπτωση κατάδικης διατάσσεται η ανάκληση των υφιστάμενων αδειών, η άμεση διακοπή λειτουργίας του κεραιοσυστήματος και η δήμευση του εξοπλισμού του σταθμού και των συναφών εγκαταστάσεών του,

β) με φυλάκιση μέχρι τρία (3) έτη τιμωρείται όποιος προκαλεί επιβλαβείς παρενοχλήσεις (παρεμβολές), διαπιστωμένες από την αρμόδια αρχή, σε άλλο νόμιμο χρήστη, όπως και όποιος εκπέμπει χωρίς άδεια σε ζώνες ραδιοσυχνότητας που δεν προβλέπεται για τη συγκεκριμένη υπηρεσία στον Εθνικό Κανονισμό Κατανομής Ζωνών Συχνότητας (ΕΚΚΖΣ). Σε περίπτωση παράβασης των ανωτέρω, ανακαλείται η υφιστάμενη άδεια και μπορεί να διαταχθεί η άμεση διακοπή λειτουργίας του κεραιοσυστήματος. Επίσης, κατάσχεται όλος ο εξοπλισμός του σταθμού και οι συναφείς εγκαταστάσεις και δημεύεται με αμετάκλητη απόφαση του ποινικού δικαστηρίου. Τα α-

δικήματα των περιπτώσεων α' και β' θεωρούνται αυτόφωρα, σύμφωνα με τους ορισμούς του άρθρου 242 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως ισχύει,

γ) με απόφαση της ΕΕΤΤ, ύστερα από έκθεση της αρμόδιας υπηρεσίας, στους κατόχους κατασκευών κεραίων στην ξηρά:

αα) που δεν διαθέτουν άδεια κατασκευής κεραίας από την ΕΕΤΤ, ούτε πιστοποιητικό πληρότητας,

ββ) που διαθέτουν άδεια κατασκευής κεραίας η οποία έχει εκδοθεί επί τη βάσει ψευδών, ανακριβών ή παραποιημένων στοιχείων επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000,00) ευρώ μέχρι και τριακόσιες πενήντα χιλιάδες (350.000,00) ευρώ.

Θεωρείται επιβαρυντική περίπτωση, η ψευδής αναγραφή ή η παραποίηση στοιχείων ή η υποτροπή. Τα πρόστιμα αυτά αποτελούν έσοδα του Δημοσίου, συνυπολογίζονται στο ποσοστό εκ του αποθεματικού που καταβάλει η ΕΕΤΤ στο Δημόσιο και εισπράττονται σύμφωνα με το ν.δ. 356/1974 «Κώδικας Εισπράξεων και Δημοσίων Εσόδων» (ΚΕΔΕ, Α' 90, όπως ισχύει),

δ) η επιβολή των ανωτέρω διοικητικών προστίμων δεν υποκαθιστά άλλες ποινές και κυρώσεις που προβλέπει η κείμενη νομοθεσία. Τυχόν άσκηση των προβλεπόμενων διοικητικών ή ένδικων μέσων δεν αναστέλλει την είσπραξη του προστίμου. Εφόσον τα πρόστιμα εξοφλούνται μέσα σε έναν (1) μήνα από την κοινοποίηση της σχετικής απόφασης επιβολής τους, μειώνονται κατά τριάντα τοις εκατό (30%). Μετά την παρέλευση του μηνός, η είσπραξη των προστίμων πραγματοποιείται σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ.

Άρθρο 38 Λειτουργία της πληροφοριακής υποδομής

1. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και των κατά περίπτωση συναρμόδιων υπουργών ρυθμίζονται θέματα διαδικασιών και εφαρμογής του άρθρου 21 του παρόντος νόμου, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη διαλειτουργικότητα των ηλεκτρονικών συστημάτων του παρόντος.

2. Με απόφαση της ΕΕΤΤ ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με τη λειτουργία του Ηλεκτρονικού Συστήματος ΣΗΛΥΑ, καθώς και κάθε θέμα αρμοδιότητας της ΕΕΤΤ σχετικό με την αδειοδότηση των κατασκευών κεραίων στα πλαίσια του παρόντος.

3. Μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο (2) μηνών από την έκδοση της παραπάνω απόφασης της ΕΕΤΤ, η ΥΠΑ, η ΕΕΑΕ, οι αρμόδιες για τη δόμηση, την περιβαλλοντική αδειοδότηση και τη διενέργεια περιβαλλοντικών ελέγχων υπηρεσίες, καθώς και οι υπηρεσίες που γνωμοδοτούν και παρέχουν έγκριση ή σύμφωνη γνώμη στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης κατασκευών κεραίων, οφείλουν να υποβάλουν αίτημα εγγραφής στο Ηλεκτρονικό Σύστημα ΣΗΛΥΑ. Δεν απαιτείται εκ νέου εγγραφή στο ΣΗΛΥΑ των υπηρεσιών που έχουν ήδη εγγραφεί σε αυτό σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4070/2012, όπως ίσχυαν πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης μπορεί να καθορίζονται και άλλες υπηρεσίες προς σύνδεση με το ΣΗΛΥΑ.

4. Το ΣΗΛΥΑ και το e - Άδειες διασυνδέονται σύμφωνα με τα ισχύοντα διεθνή και εθνικά πρότυπα διαλειτουργικότητας. Η διασύνδεση των συστημάτων είναι αμφίδρομη και παρέχονται, κατ' ελάχιστον, οι εξής υπηρεσίες:

α) πλήρης πρόσβαση σε κάθε διασυνδεδεμένη ηλεκτρονική αίτηση από τους χρήστες οποιουδήποτε συστήματος με απλή ενάριθμη αναφορά,

β) εφαρμογή κανόνων προώθησης ή ολοκλήρωσης μιας αίτησης ανάλογα με την κατάσταση της διασυνδεδεμένης αίτησης σε οποιοδήποτε πληροφοριακό σύστημα,

γ) μεταφορά δεδομένων που επηρεάζουν τη διαδικασία αδειοδότησης από το ένα σύστημα στο άλλο.

5. Για την εφαρμογή του Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου (ΗΠΜ) σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 4014/2011 και μέχρι την ολοκλήρωση της διασύνδεσής του με την παραπάνω πληροφοριακή υποδομή, οι δηλώσεις υπαγωγής σε Πρότυπες Περιβαλλοντικές Δεσμεύσεις (ΠΠΔ) και οι αιτήσεις έκδοσης Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) υποβάλλονται και διεκπεραιώνονται μέσω του Ηλεκτρονικού Συστήματος ΣΗΛΥΑ. Η απαιτούμενη ενημέρωση του ΗΠΜ γίνεται αποκλειστικά με μέριμνα του κατόχου της κατασκευής κεραίας.

Άρθρο 39 **Μεταβατικές διατάξεις**

1. Μέχρι την ολοκλήρωση της διασύνδεσης του Ηλεκτρονικού Συστήματος ΣΗΛΥΑ με το Ηλεκτρονικό Σύστημα e-Άδειες, τα απαιτούμενα για την αδειοδότηση κατασκευών κεραίων στοιχεία και δικαιολογητικά υποβάλλονται με ευθύνη των κυρίων ή κατόχων κατασκευών κεραίων. Η διασύνδεση των παραπάνω πληροφοριακών συστημάτων ολοκληρώνεται μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από την έναρξη ισχύος του παρόντος και διαπιστώνεται με πράξεις της ΕΕΤΤ και του διαχειριστή του Συστήματος Έκδοσης Οικοδομικών Αδειών (e-Άδειες).

2. Μέχρι την εγγραφή των υπηρεσιών που προβλέπονται στο άρθρο 38 του παρόντος νόμου στο Ηλεκτρονικό Σύστημα ΣΗΛΥΑ, η έκδοση των απαιτούμενων αδειών για την εγκατάσταση και τη λειτουργία κατασκευής κεραίας γίνεται ως εξής:

α) ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει τις απαιτούμενες αιτήσεις και μελέτες στις αρμόδιες υπηρεσίες και, στη συνέχεια, υποβάλλει στο Ηλεκτρονικό Σύστημα ΣΗΛΥΑ φάκελο με τα αποδεικτικά παραλαβής τους,

β) οι αρμόδιες υπηρεσίες οφείλουν, μέσα σε τέσσερις (4) μήνες από την παραλαβή των σχετικών αιτήσεων/μελετών, να ελέγξουν τα θέματα αρμοδιότητάς τους και να ενημερώσουν εγγράφως την ΕΕΤΤ και τον ενδιαφερόμενο για:

αα) την έκδοση των εγκριτικών πράξεων, ή

ββ) την ανάγκη συμπλήρωσης/διόρθωσης τυπικών ελλείψεων ή λαθών στις αιτήσεις/μελέτες,

γγ) την αιτιολογημένη απόρριψη των αιτήσεων/μελετών.

3. Εκκρεμείς διαδικασίες αδειοδότησης κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, ολοκληρώνονται σύμφωνα με τις διατάξεις του. Εκδοθείσες άδειες και εγκρίσεις παραμένουν ισχυρές. Όσον αφορά τα πιστοποιητικά πληρότητας που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με την

περίπτωση β' της παραγράφου 17Γ' του άρθρου 30 του ν. 4070/2012 διατηρούνται σε ισχύ για δύο (2) έτη από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Για πιστοποιητικά πληρότητας, για την έκδοση των οποίων έχει ληφθεί υπόψη έγκριση περιβαλλοντικών όρων ή δήλωση υπαγωγής σε ΠΠΔ, χορηγείται από την ΕΕΤΤ, μέσα στην προαναφερόμενη προθεσμία, άδεια κατασκευής κεραίας σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και, στη συνέχεια, ακολουθεί η διαδικασία των άρθρων 23 και 24 του παρόντος νόμου. Η ανωτέρω διαδικασία ακολουθείται και για τα κέντρα δορυφορικών επικοινωνιών.

4. Κατασκευές κεραίων που εμπίπτουν στις διατάξεις του άρθρου 31 του ν. 4053/2012 (Α' 44), όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 126 του ν. 4249/2014 (Α' 73), εξαιρούνται από την υποχρέωση καταβολής στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) του προστίμου της παραγράφου 2 του άρθρου 34 του παρόντος νόμου.

5. Εκκρεμείς διαδικασίες ελέγχου και επιβολής κυρώσεων από την ΕΕΤΤ ολοκληρώνονται σύμφωνα με τη νομοθεσία που ίσχυε κατά τον χρόνο έκδοσης της πράξης με την οποία διαπιστώθηκε η παράβαση.

6. Κεραίες ραδιοφωνικών σταθμών που δηλώθηκαν εμπρόθεσμα, σύμφωνα με το άρθρο 61 του ν. 4313/2014 (Α' 261), συνεχίζουν να λειτουργούν έως την αδειοδότησή τους, η οποία πραγματοποιείται μετά την οριστικοποίηση των οικείων χαρτών συχνοτήτων και την αδειοδότηση των ραδιοφωνικών σταθμών. Υφιστάμενες κεραίες ραδιοφωνικών σταθμών, που δεν δηλώθηκαν εμπρόθεσμα κατά τα ανωτέρω, μπορεί να συνεχίσουν να λειτουργούν έως την αδειοδότηση των κατασκευών κεραίων αυτών, εφόσον υποβάλουν την εν λόγω δήλωση εντός έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 61 του ν. 4313/2014, και καταβάλουν στην ΕΕΤΤ, πρόστιμο ύψους διακοσίων (200) ευρώ για κάθε δήλωση.

7. Άδειες για την κατασκευή κεραίων των αδειοδοτημένων παρόχων δικτύου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής που χρησιμοποιούνται κατά τον χρόνο έναρξης ισχύος του παρόντος ή εγκαθίστανται στο πλαίσιο εφαρμογής των χαρτών συχνοτήτων χορηγούνται μετά τη λήξη της προθεσμίας για την απελευθέρωση και διάθεση του ψηφιακού μερίσματος.

Οι κάτοχοι των ανωτέρω κατασκευών κεραίων υποχρεούνται, μέσα σε προθεσμία δώδεκα (12) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος να καταθέσουν δήλωση στο ΣΗΛΥΑ, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει, κατ' ελάχιστον, το γεωγραφικό στίγμα, την ισχύ, τη συχνότητα εκπομπής, το ύψος του εγκεκριμένου από την ΥΠΑ Ιστού, καθώς και απόσπασμα ψηφιακού δορυφορικού χάρτη με τη θέση του κεραιοσυστήματος. Στην ανωτέρω διαδικασία μπορεί να ενταχθούν και εγκατεστημένες κεραίες τηλεοπτικής ευρυεκπομπής, που χρησιμοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 2 του ν. 4324/2015 (Α' 44) για τη γεωγραφική κάλυψη του συνόλου της Επικράτειας στο πλαίσιο παροχής καθολικής υπηρεσίας τηλεοπτικής ευρυεκπομπής, σε θέσεις εκτός των προβλεπόμενων στους χάρτες συχνοτήτων επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής. Οι κάτοχοι των ανωτέρω κατασκευών κεραίων μπορούν να τροποποιούν τις παραπάνω δηλώσεις μέσω του ΣΗΛΥΑ για την εξυπηρέτηση της εφαρμογής των χαρτών συχνοτήτων.

Η σύνδεση των ανωτέρω κατασκευών κεραιών με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας πραγματοποιείται μετά την υποβολή της παραπάνω δήλωσης στο ΣΗΛΥΑ.

Εφόσον πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις και μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας αδειοδότησης που καθορίζεται στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται η παράγραφος 6 του άρθρου 34 του παρόντος νόμου.

Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης μπορεί να καθορίζονται και ειδικότερες προϋποθέσεις, χρονικές διαδικασίες και όροι για την εφαρμογή των ανωτέρω εδαφίων.

8. Δηλώσεις που έχουν υποβληθεί σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 5 του άρθρου 65 του ν. 4155/2013 (Α' 120), όπως αυτές αντικαταστάθηκαν με την παράγραφο 1 του άρθρου 64 του ν. 4313/2014, παραμένουν ως έχουν και εξετάζονται μετά την έκδοση των προβλεπόμενων ραδιοφωνικών χαρτών συχνοτήτων, οι δε εκπρόθεσμες θεωρούνται ως ουδέποτε υποβληθείσες.

9. Μέχρι την έκδοση των αποφάσεων της παραγράφου 4 του άρθρου 35 του παρόντος νόμου, ισχύουν η υπ' αριθμ. 2300ΕΦΑ (493)/06.02.2008 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Μεταφορών και Επικοινωνιών (Β' 346) και η υπ' αριθμ. 8701/118/09.02.2007 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης (Β' 302).

10. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 3 του άρθρου 35 του παρόντος νόμου, ισχύει η υπ' αριθμ. Π/112/345/04.12.2012 κοινή απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (Β' 3271), όπως αυτή τροποποιήθηκε με την υπ' αριθμ. Π/112/237/31.07.2015 κοινή απόφαση των Αναπληρωτών Υπουργών Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομικών (Β' 1659).

11. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 3 του άρθρου 36 του παρόντος νόμου, ισχύει η υπ' αριθμ. 65977/974/Φγ61/12.12.2013 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Υφυπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Β' 3260).

12. Μέχρι την έκδοση του Κανονισμού της παραγράφου 3 του άρθρου 36 του παρόντος νόμου, ισχύει η υπ' αριθμ. 29179/340/Φγ61/14.05.2014 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Υφυπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Β' 1275).

13. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 29 του παρόντος νόμου ισχύει υπ' αριθμ. 27217/505/04.06.02013 κοινή απόφαση των Αναπληρωτών Υπουργών Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (Β' 1442).

14. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 29 του παρόντος νόμου ισχύει η υπ' αριθμ. 11926/261/08.03.2011 κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων (Β' 453).

15. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 29 του παρόντος νόμου, ισχύει η υπ' αριθμ. 529/138/30.06.2009 απόφαση της ΕΕΤΤ (Β' 1458).

16. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της ΕΕΤΤ της πα-

ραγράφου 2 του άρθρου 38 του παρόντος νόμου, ισχύει η υπ' αριθμ. 672/1/13.11.2012 απόφαση της ΕΕΤΤ (Β' 3295), καθώς και οι αποφάσεις της ΕΕΤΤ που αφορούν την επέκταση της διαλειτουργικότητας του ΣΗΛΥΑ.

17. Τα τελευταία δύο εδάφια της παραγράφου 2 του άρθρου 61 του ν. 4313/2014 (ΦΕΚ Α' 261) αντικαθίσταται ως εξής:

«Η Ε.Ε.Τ.Τ. δημοσιεύει τις ως άνω Δηλώσεις στο δικτυακό της τόπο, εξαιρουμένων των στοιχείων υπό (δ) και (ε) ανωτέρω. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής ισχύουν και για την Ε.Ρ.Τ. Α.Ε. και για όλα τα κεραιοσυστήματα τα οποία μεταδίδουν ή αναμεταδίδουν ραδιοφωνικές εκπομπές αυτής.»

18. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν και για τη συνεγκατάσταση του άρθρου 26 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 40 **Καταργούμενες διατάξεις**

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται το άρθρο 24Α του ν. 2075/1992 (Α' 129), το άρθρο 1 του ν. 2801/2000 (Α' 46), το άρθρο 30 του ν. 4070/2012, τα άρθρα 22 και 31 του ν. 4053/2012 (Α' 44), καθώς και κάθε άλλη ειδική ή γενική διάταξη που αντιβαίνει στις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 41 **Κωδικοποίηση νομοθετικού πλαισίου αδειοδότησης και ελέγχου κατασκευών Κεραιών**

1. Συστήνεται ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή, της οποίας τα μέλη δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν τα δέκα (10) για τη σύνταξη κώδικα που περιλαμβάνει τις διατάξεις νόμων και κανονιστικών πράξεων που σχετίζονται με τη διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου κατασκευών κεραιών, η οποία συγκροτείται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Δικαιοσύνης.

2. Ο κώδικας τηρείται σε ηλεκτρονική βάση και περιλαμβάνει τις εξουσιοδοτικές διατάξεις για τα αρμόδια όργανα, τη διαδικασία ενημέρωσης, επικαιροποίησης και έγκρισης της τροποποίησής του, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 42 **Τροποποίηση του ν. 4070/2012**

1. Στο άρθρο 4 του Παραρτήματος Χ του ν. 4070/2012 προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Για τη χορήγηση δικαιωμάτων διέλευσης για την εγκατάσταση δομικών κατασκευών κεραιών σε χώρους που ανήκουν στο Δημόσιο, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ή είναι κοινόχρηστοι, ο ενδιαφερόμενος κάτοχος κατασκευής κεραίας, εφόσον επιθυμεί να κάνει χρήση των σχετικών διατάξεων περί δικαιωμάτων διέλευσης, υποβάλλει αίτηση μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος μόνο με τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στις υποπεριπτώσεις αα', ββ' και θθ' της περίπτωσης στ' της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου καθώς και α) τοπογραφικό διάγραμμα εξαρτημένο από το κρατικό σύστημα συντεταγμένων, β) τεχνική έκθεση μηχανικού και γ) αρχιτεκτονικά σχέδια. Σε αυτή την περίπτωση ο αρμόδιος φορέας χορήγησης χορηγεί δικαιώματα διέλευσης σύμφωνα με τις περιπτώσεις α', β', γ', ε', στ',

υποπεριπτώσεις ββ΄ και δδ΄ της περίπτωσης ζ΄, και περιπτώσεις η΄ και ι΄ της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου και δεν απαιτείται παροχή εγκρίσεων από τους φορείς της παραγράφου 1 του άρθρου 3, ούτε ακολουθείται η διαδικασία εγκρίσεων της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

Για τη χορήγηση δικαιωμάτων διέλευσης για την εγκατάσταση δομικών κατασκευών κεραιών σε χώρους που ανήκουν στο Δημόσιο, σε Ο.Τ.Α. ή είναι κοινόχρηστοι δεν εφαρμόζονται τα άρθρα 5, 6, 7 και 8 του παρόντος Παραρτήματος.»

2. Στο άρθρο 11 του Παραρτήματος Χ του ν. 4070/2012 προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Μέχρι να λειτουργήσει το Πληροφοριακό Σύστημα του άρθρου 28 του ν. 4070/2012, όπως αντικαταστάθηκε με την περίπτωση γ΄ του άρθρου 11 του ν. 4463/2017 (Α΄ 42), οι αρμόδιοι φορείς για τη χορήγηση δικαιώματος διέλευσης για την εγκατάσταση δομικών κατασκευών κεραιών σε χώρους που ανήκουν στο Δημόσιο, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ή είναι κοινόχρηστοι, εφαρμόζουν τη διαδικασία που ορίζεται στις περιπτώσεις στ΄, ζ΄, η΄, ι΄, ια΄, ιβ΄ και ιγ΄ της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και τα τέλη υπολογίζονται σύμφωνα με την παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου. Για τη χορήγηση δικαιωμάτων διέλευσης για την εγκατάσταση δομικών κατασκευών κεραιών σε χώρους που ανήκουν στο Δημόσιο, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) ή είναι κοινόχρηστοι, ο πάροχος υποβάλλει στον αρμόδιο φορέα χορήγησης μόνο τα δικαιολογητικά των υποπεριπτώσεων ββ΄ και δδ΄ της περίπτωσης ζ΄ της παραγράφου 4 του άρθρου 4 του παρόντος Παραρτήματος.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ

Άρθρο 43

Εθνικό Ευρυζωνικό Σχέδιο

1. Το Εθνικό Ευρυζωνικό Σχέδιο αποτελεί τον οδικό χάρτη για την ανάπτυξη σύγχρονων δικτυακών υποδομών στη χώρα, συμπεριλαμβανομένων, ιδίως των δικτύων οπτικών ινών, των δικτύων πέμπτης γενιάς (5G), των δικτύων WiFi, των υποδομών έξυπνων πόλεων, των υποδομών για διαδρόμους έξυπνης αυτοματοποιημένης οδήγησης και των πάσης φύσεως υποδομών σταθερών, ασυρματικών και δορυφορικών δικτύων τηλεπικοινωνιών, καθώς και των εξειδικευμένων δικτύων που λειτουργούν ως διαδίκτυο των πραγμάτων (IoT, Internet of Things). Το Εθνικό Ευρυζωνικό Σχέδιο εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, ύστερα από πρόταση της Γενικής Γραμματείας Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΓΓΤΤ) του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και περιλαμβάνει κυρίως την πολιτική ανάπτυξης των δικτύων, τους στόχους και τα μέσα για την επίτευξή τους.

2. Η ΓΓΤΤ είναι αρμόδια να εισηγείται στον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης την πολιτική, τις εθνικές θέσεις και τον τρόπο εκπροσώπησης της χώρας σε ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς για όλα τα θέματα

που σχετίζονται με τον σχεδιασμό, την υλοποίηση του Εθνικού Ευρυζωνικού Σχεδίου και για την παρακολούθηση των αντίστοιχων δεικτών του Ψηφιακού Θεματολογίου για την Ευρώπη.

3. Η ΓΓΤΤ καταρτίζει και εισηγείται το Εθνικό Ευρυζωνικό Σχέδιο και παρακολουθεί την πορεία εφαρμογής του, εισηγούμενη τροποποιήσεις και επικαιροποιήσεις του κατά τη διακριτική της ευχέρεια. Για τον σκοπό αυτόν, η ΓΓΤΤ συγκεντρώνει περιοδικά όλα τα απαραίτητα στοιχεία που διαθέτουν οι αρμόδιοι/εμπλεκόμενοι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς της χώρας, προκειμένου να προβεί στην αποτίμηση των οικείων ποσοτικών δεικτών του Ψηφιακού Θεματολογίου για την Ευρώπη 2020 ή/και άλλων παρόμοιων ποσοτικών δεικτών που θα προβλεφθούν στο μέλλον. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΓΓΤΤ προβαίνει σε διαβούλευση με τους φορείς αυτούς.

4. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων δύναται να εξειδικεύονται το είδος και η μορφή των στοιχείων που συγκεντρώνονται για τους σκοπούς της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, ο τρόπος και ο χρόνος συλλογής τους και κάθε άλλη λεπτομέρεια.

5. Αρμόδιες για την εφαρμογή των προβλέψεων του παρόντος άρθρου είναι οι ακόλουθες οργανικές μονάδες της ΓΓΤΤ: (α) η Διεύθυνση Ευρυζωνικότητας και Δικτύων Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών, (β) η Διεύθυνση Διαχείρισης Ραδιοφάσματος και (γ) η Διεύθυνση Δορυφορικών Υπηρεσιών και Διαστημικών Εφαρμογών, όπως αυτές ορίζονται κατά τις διατάξεις του π.δ. 82/2017 (Α΄ 117), όπως ισχύει. Ο Γενικός Γραμματέας Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων δύναται με απόφασή του να εξειδικεύει, να επαναπροσδιορίζει ή/και να κατανέμει τις αρμοδιότητες αυτές μεταξύ των οργανικών μονάδων της ΓΓΤΤ με στόχο τον εξορθολογισμό και την αποτελεσματικότερη άσκησή τους.

6. Η Διεύθυνση Ευρυζωνικότητας και Δικτύων Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών της ΓΓΤΤ συντάσσει σε ετήσια βάση έκθεση αποτίμησης της πορείας υλοποίησης του Εθνικού Ευρυζωνικού Σχεδίου, η οποία αναρτάται στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, μετά από πρόταση του Γενικού Γραμματέα Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων.

Άρθρο 44

Υλοποίηση δράσεων ανάπτυξης δικτυακών υποδομών

1. Οι δράσεις, το φυσικό αντικείμενο των οποίων αφορά στον σχεδιασμό και την εγκατάσταση πάσης φύσεως δικτύων και υποδομών σταθερών, ασυρματικών και δορυφορικών επικοινωνιών όπως, ιδίως, των δικτύων οπτικών ινών, των δικτύων πέμπτης γενιάς (5G), των δικτύων WiFi, των υποδομών έξυπνων πόλεων, των υποδομών για διαδρόμους έξυπνης αυτοματοποιημένης οδήγησης, κ.λπ., καθώς και των εξειδικευμένων δικτύων που λειτουργούν ως διαδίκτυο των πραγμάτων (IoT, Internet of Things) και που σχεδιάζονται από φορείς του Δημοσίου με σκοπό την ένταξή τους σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα ή στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), ελέγχονται ως προς τη συμβατότητά τους με το εκάστοτε ισχύον Εθνικό Ευρυζωνικό Σχέδιο.

2. Οι προτάσεις για την υλοποίηση δράσεων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, υποβάλλονται στην κατά περίπτωση αρμόδια Διεύθυνση της ΓΓΤΤ, ώστε να αξιολογηθούν από αυτή ως προς την εξειδίκευση του φυσικού τους αντικείμενου με στόχο τη διασφάλιση της βέλτιστης δυνατής αξιοποίησης των πόρων του Δημοσίου. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων, ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης της ΓΓΤΤ, προεγκρίνονται τα τεχνικά δελτία που ετοιμάζουν οι φορείς πρότασης, ως προς τη συμβατότητά τους με το Εθνικό Ευρυζωνικό Σχέδιο, εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός από την κατάθεσή τους από την αρμόδια υπηρεσία, πριν την κατάθεσή τους στην αρμόδια Διαχειριστική Αρχή ή την αρμόδια υπηρεσία χρηματοδότησης. Μετά την παρέλευση άπρακτης της ως άνω προθεσμίας, χωρίς τη διατύπωση αιτιολογημένων παρατηρήσεων επί του περιεχομένου των τεχνικών δελτίων από την αρμόδια για την προέγκριση υπηρεσία της ΓΓΤΤ, τα τεχνικά δελτία των φορέων πρότασης θεωρούνται εγκεκριμένα. Σε περίπτωση διατύπωσης αιτιολογημένων παρατηρήσεων επί του περιεχομένου των τεχνικών δελτίων, η προθεσμία έγκρισης ορίζεται σε έναν (1) μήνα από την απάντηση των φορέων πρότασης επί των τελευταίων αιτιολογημένων παρατηρήσεων της αρμόδιας υπηρεσίας, μετά δε την παρέλευση άπρακτης της σχετικής προθεσμίας τα σχετικά τεχνικά δελτία θεωρούνται εγκεκριμένα.

3. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων δύναται να εξειδικεύεται ή να τροποποιείται η διαδικασία προέγκρισης που ορίζεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου και να καθορίζονται οι λεπτομερείς προδιαγραφές για τον τρόπο σχεδιασμού αντίστοιχων δράσεων.

4. Για την υλοποίηση δράσεων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, όπου φορέας πρότασης είναι η ΓΓΤΤ, δεν απαιτείται η προέγκριση του παρόντος άρθρου, ούτε οι προεγκρίσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 24 του ν. 4623/2019 (Α' 134).

5. Η ΓΓΤΤ συμμετέχει με δικαίωμα ψήφου, στην Επιτροπή Παρακολούθησης ΕΣΠΑ 2014-2020 και στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΠΛΟΥΣΤΕΥΣΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ

Άρθρο 45

Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών

1. Θεσπίζεται Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών το οποίο αποτελεί το κεντρικό, κυβερνητικό πλαίσιο διύπουργικού συντονισμού, του σχεδιασμού και της υλοποίησης δράσεων ανασχεδιασμού και απλούστευσης των διοικητικών διαδικασιών, οι οποίες επιδιώκουν την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας και τη μείωση των διοικητικών βαρών των παρεχόμενων προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις υπηρεσιών και των εσωτερικών λειτουργιών της δημόσιας διοίκησης. Το Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών τελεί υπό την υψηλή εποπτεία του Πρωθυπουργού, η οποία ασκείται δια του αρμοδίου για την ψηφιακή διακυβέρνηση Υπουργού.

2. Στόχος του Εθνικού Προγράμματος Απλούστευσης Διαδικασιών είναι η βελτίωση της καθημερινότητας όλων των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς και η υποστήριξη της αναπτυξιακής δυναμικής της χώρας, μέσα από την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων δημοσίων υπηρεσιών και την απελευθέρωση των κοινωνικών και παραγωγικών δυνάμεων της χώρας από γραφειοκρατικές διαδικασίες αλλά και η ουσιαστική προστασία του δημοσίου συμφέροντος και του κράτους δικαίου μέσα από υψηλής ποιότητας ρυθμίσεις, κανόνες, λειτουργίες και διοικητικές διαδικασίες.

3. Στο Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών εντάσσεται κάθε πολιτική, ενέργεια, δράση ή πρωτοβουλία οποιουδήποτε δημοσίου φορέα, η οποία αφορά σε ή σχετίζεται με την καταπολέμηση της γραφειοκρατίας ή τη μείωση των διοικητικών βαρών, όπως ενδεικτικά:

(α) ανασχεδιασμός και απλούστευση διοικητικών διαδικασιών και ροής εργασιών ή τροποποίηση, βελτίωση ή κατάργηση δικαιολογητικών, διατυπώσεων ή υποχρεώσεων πληροφόρησης προς τη δημόσια διοίκηση ή προς τρίτους, εφόσον αυτό απαιτείται από νόμο ή κανονιστική πράξη,

(β) τροποποίηση, προσαρμογή, απλούστευση και εν γένει βελτίωση του νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου υφιστάμενων ρυθμίσεων ή κωδικοποίηση της νομοθεσίας, διοικητική ή νομοθετική, πριν αυτή εξετασθεί από την Κεντρική Επιτροπή Κωδικοποίησης, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 67 του ν. 4622/2019 (Α' 133),

(γ) ψηφιοποίηση των διαδικασιών και δράσεις διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων,

(δ) βελτίωση της πληροφόρησης των πολιτών ή των επιχειρήσεων με προσβάσιμο και φιλικό προς το χρήστη τρόπο, για κάθε διοικητική διαδικασία ή για υποχρεώσεις πληροφόρησης προς της διοίκηση ή προς τρίτους, εφόσον αυτό απαιτείται από νόμο ή κανονιστική πράξη, και

(ε) αναβάθμιση της εξυπηρέτησης όλων των πολιτών χωρίς αποκλεισμούς από φυσικά σημεία εξυπηρέτησης και υπηρεσίες υποδοχής κοινού. Στο πλαίσιο αυτό, οι ως άνω δράσεις σχεδιάζονται, υλοποιούνται και παρακολουθούνται ως συνεκτικά και αλληλεξαρτώμενα μέρη του Προγράμματος με σκοπό τη διασφάλιση της συνοχής, της συνέργειας και της διαλειτουργικότητας των δράσεων, καθώς και οικονομικών κλίμακας και τη μεγιστοποίηση του οφέλους που προκύπτει από την υλοποίηση των δράσεων αυτών.

4. Στο Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών εντάσσεται και κάθε δράση που προκύπτει από πρόταση ή πρωτοβουλία του Πρωθυπουργού ή του αρμοδίου για την ψηφιακή διακυβέρνηση Υπουργού.

5. Στο Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών δύναται να ενταχθούν και δράσεις ή ενέργειες απλούστευσης διοικητικών διαδικασιών οι οποίες αποτελούν προτάσεις δημοσίων υπαλλήλων ή λειτουργών, κοινωνικών εταίρων, αντιπροσωπευτικών οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, ιδρυμάτων, ιδιωτικών φορέων και δομών ή και πολιτών. Οι προτάσεις αυτές υποβάλλονται σε ειδική πλατφόρμα που δημιουργείται για το σκοπό αυτό και αξιολογούνται από τις ομάδες εργασίας της επόμενης παραγράφου.

6. Το Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών υποστηρίζεται διοικητικά και επιστημονικά από την Γενί-

κή Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και λειτουργεί με την υποστήριξη ομάδων εργασίας οι οποίες συγκροτούνται με κοινές αποφάσεις του αρμόδιου για την ψηφιακή διακυβέρνηση Υπουργού και των αρμοδίων κατά περίπτωση Υπουργών και οι οποίες αναλύουν, επεξεργάζονται και εισηγούνται τις κατάλληλες ενέργειες και δράσεις για την απλούστευση της επιλεγμένης ή των επιλεγμένων διαδικασιών, όπως αυτές καθορίζονται στις παραγράφους 3 και 4 του παρόντος άρθρου και με την προϋπόθεση ότι εφαρμόζονται τα μέτρα και οι διαδικασίες διαχείρισης διαβαθμισμένων εγγράφων. Εφόσον απαιτηθεί η ανάθεση του σχεδιασμού και της υλοποίησης της δράσης, με ανάθεση του σχετικού έργου σε δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα σύμφωνα με το νόμο, η αντίστοιχη ομάδα εργασίας εκπονεί τις τεχνικές προδιαγραφές, παρακολουθεί το ανατιθέμενο έργο, παραλαμβάνει τα παραδοτέα του και μεριμνά για την εφαρμογή του, περιλαμβανομένης της προμήθειας του τυχόν αναγκαίου υλικού και λογισμικού και της εκπαίδευσης των αντίστοιχων υπαλλήλων.

7. Στις ομάδες εργασίας της προηγούμενης παραγράφου συμμετέχουν οι οικείοι Γενικοί ή Ειδικοί Γραμματείς, συνεργάτες των ιδιαίτερων γραφείων μελών της κυβέρνησης, υφυπουργών, γενικών ή ειδικών γραμματέων και υπηρεσιακοί παράγοντες. Στις ομάδες εργασίας δύναται να συμμετέχουν και ιδιώτες εμπειρογνώμονες. Στις ομάδες εργασίας προεδρεύει ο Γενικός Γραμματέας Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών ή άλλος Γενικός Γραμματέας εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο. Σε κάθε περίπτωση ο Γενικός Γραμματέας Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών ή εκπρόσωπός του συμμετέχει ως μέλος στις ομάδες εργασίας στις οποίες δεν προεδρεύει.

8. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών συγκροτείται επιτελική επιτροπή που λειτουργεί υπό την εποπτεία του, η οποία εκπονεί Οδηγό σχεδιασμού και υλοποίησης των δράσεων ο οποίος περιλαμβάνει τα αναγκαία κοινά πρότυπα και κοινές προδιαγραφές και τη μεθοδολογία σχεδιασμού και υλοποίησης των δράσεων, με τελικό σκοπό την παραμετροποιημένη προτυποποίηση των λειτουργιών και των διαδικασιών της Δημόσιας Διοίκησης, την ψηφιοποίησή τους και τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητάς τους.

9. Το Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών καλύπτεται χρηματοδοτικά από συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα κατά το μέρος του που είναι επιλέξιμο από αυτά, καθώς και από άλλους ευρωπαϊκούς ή εθνικούς πόρους σύμφωνα με τους όρους που διέπουν τη διαχείρισή τους.

10. Κάθε εξάμηνο συντάσσεται, με μέριμνα του αρμόδιου για την ψηφιακή διακυβέρνηση Υπουργού, αναφορά η οποία υποβάλλεται στον Πρωθυπουργό και η οποία συμπεριλαμβάνει: (α) την εξέλιξη των δράσεων του Προγράμματος κατά το προηγούμενο εξάμηνο, (β) τις ενέργειες στις οποίες έχουν προβεί τα αρμόδια Υπουργεία και οι λοιποί δημόσιοι φορείς προς ικανοποίηση των στόχων και υλοποίηση των δράσεων του Προγράμματος κα-

θώς και την αξιολόγηση αυτών, (γ) τις δράσεις του επόμενου εξαμήνου που προτείνονται προς ένταξη στο Πρόγραμμα, και τις απαιτούμενες σχετικές ενέργειες συμπεριλαμβανομένων και των εισηγήσεων του αρμόδιου για την ψηφιακή διακυβέρνηση Υπουργού για δράσεις που πρέπει να εγκριθούν από το Υπουργικό Συμβούλιο.

11. Με απόφαση του αρμόδιου για την ψηφιακή διακυβέρνηση Υπουργού, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, καθορίζεται ο τρόπος εκπόνησης του Εθνικού Προγράμματος Απλούστευσης Διαδικασιών, ο τρόπος ένταξης κάθε δράσης σε αυτό, ο τρόπος χρηματοδότησης, ο τρόπος συγκρότησης και λειτουργίας των ομάδων εργασίας, ο τρόπος υποβολής προτάσεων προς αξιολόγηση από φορείς της κοινωνίας και της αγοράς καθώς, το σύστημα διοίκησης – παρακολούθησης – αξιολόγησης – επικαιροποίησης του Προγράμματος και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια σχεδιασμού και υλοποίησης των δράσεών του, και κάθε άλλο θέμα σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 46

Σύσταση Επιτροπής για την επεξεργασία και κωδικοποίηση διοικητικών διαδικασιών και εγγράφων

1. Με απόφαση του Υπουργού που είναι αρμόδιος για την ψηφιακή διακυβέρνηση, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συστήνεται στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Απλούστευσης διαδικασιών Ειδική Επιτροπή με σκοπό την επεξεργασία νέου Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, καθώς και την εκπόνηση Οδηγού Κωδικοποίησης με υποδείγματα διοικητικών εγγράφων, ο οποίος θα ομογενοποιεί και θα κατηγοριοποιεί το σύνολο των υφιστάμενων τύπων διοικητικών εγγράφων και θα καταγράφει την ηλεκτρονική τους διαχείριση.

2. Οι νέες κωδικοποιήσεις ενσωματώνουν το σύνολο των τυπικών και άτυπων διαδικασιών που εφαρμόζει η Διοίκηση.

3. Η Ειδική Επιτροπή αποτελείται από ειδικούς επιστήμονες και εμπειρογνώμονες στα αντικείμενα του έργου που της ανατίθεται, εκ των οποίων ένας ορίζεται ως Πρόεδρος και ένας ως αναπληρωτής του. Η Ειδική Επιτροπή οφείλει να ολοκληρώσει το έργο της εντός ενός (1) έτους από τον διορισμό των μελών της. Ο Υπουργός που είναι αρμόδιος για την ψηφιακή διακυβέρνηση δύναται με απόφασή του να παρατείνει το έργο της για όσο χρόνο κρίνει σκόπιμο, λαμβάνοντας υπόψη την απόδοσή της και τον εκτιμώμενο υπολειπόμενο αναγκαίο για την ολοκλήρωση του έργου χρόνο.

4. Για τη σύσταση και λειτουργία της Ειδικής Επιτροπής εφαρμόζονται τα ειδικώς οριζόμενα στην παράγραφο 2, του άρθρου 67, του νόμου 4622/2019 (Α' 133). Εάν η Κεντρική Επιτροπή Κωδικοποίησης του άρθρου 66, του νόμου 4622/2019 (Α' 133), δεν έχει συγκροτηθεί μέχρι τη συγκρότηση της Ειδικής Επιτροπής του παρόντος, η γνώμη της παραγράφου 2, του άρθρου 67, του ως άνω νόμου, δίνεται από τον Γενικό Γραμματέα Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων της Προεδρίας της Κυβέρνησης.

5. Η Ειδική Επιτροπή οφείλει να ενημερώνει για την πρόοδο των εργασιών της την Κ.Ε.Κ. σε τριμηνιαία βάση. Για το διάστημα μέχρι τη συγκρότηση της Κ.Ε.Κ. ενημερώνει τον Γενικό Γραμματέα Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων.

6. Υπό την επιφύλαξη των άρθρων 66 και 67 του νόμου 4622/2019 (Α' 133), με την απόφαση της παραγράφου 1 του παρόντος μπορούν επίσης να καθορίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 47

Σύσταση Παρατηρητηρίου Γραφειοκρατίας στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης Παρατηρητήριο Γραφειοκρατίας, το οποίο υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών, με κύρια αποστολή την κυλιόμενη μέτρηση και αποτύπωση των διοικητικών βαρών, τα οποία προκύπτουν από τη νομοθεσία και τις κανονιστικές πράξεις της διοίκησης προς όλους τους πολίτες, επιχειρήσεις και δημοσίους υπαλλήλους, καθώς και την σύνταξη ετήσιων αναφορών για τις τάσεις της γραφειοκρατίας στην Ελλάδα με ποσοτικούς και ποιοτικούς όρους.

2. Οι ετήσιες αναφορές του Παρατηρητηρίου δημοσιεύονται τον Φεβρουάριο του επόμενου, από το έτος αναφοράς, έτους, μαζί με τις βασικές δράσεις που υλοποιήθηκαν από τους αρμόδιους φορείς στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Απλούστευσης Διαδικασιών μαζί με την επίπτωση που είχαν στα μεγέθη των διοικητικών βαρών.

3. Είναι δυνατή η σύναψη προγραμματικής συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) για την ανάπτυξη και κατάρτιση των ειδικών στατιστικών του Παρατηρητηρίου καθώς και τη διάχυση και επικοινωνία της σχετικής στατιστικής πληροφορίας μέσω της έκδοσης σχετικού δελτίου αποτύπωσης των διοικητικών βαρών από την τελευταία. Το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης δύναται να συνάπτει ειδικότερες συμφωνίες και να προβαίνει σε συνεργασίες με υφιστάμενα τομεακά παρατηρητήρια για την καλύτερη επεξεργασία της στατιστικής πληροφορίας.

4. Το Παρατηρητήριο υποστηρίζει το Εθνικό Πρόγραμμα Απλούστευσης Διαδικασιών και τον Υπουργό που είναι αρμόδιος για την ψηφιακή διακυβέρνηση, σε κάθε σχετικό θέμα και ειδικώς ως προς τις τριμηνιαίες αναφορές του προς τον Πρωθυπουργό, σύμφωνα με τις διατάξεις που ρυθμίζουν το ανωτέρω Πρόγραμμα.

5. Το Παρατηρητήριο δύναται, εφόσον του ζητηθεί, να υποστηρίξει τα Υπουργεία ή άλλους εποπτευόμενους δημόσιους φορείς ή ανεξάρτητες αρχές, στη μέτρηση και αποτίμηση των διοικητικών βαρών που προκύπτουν από μεμονωμένες δράσεις ή πρωτοβουλίες τους. Επιπλέον, υποστηρίζει τη διαδικασία κατάρτισης των Αναλύσεων Συνεπειών Ρυθμίσεων νομοσχεδίων ή την αξιολόγηση αποτελεσμάτων εφαρμογής ρυθμίσεων του άρθρου 56 του ν. 4622/2019 (Α' 133) που διενεργεί η Προεδρία της Κυβέρνησης, μέσω της παροχής στοιχείων από τις μετρήσεις διοικητικών βαρών που πραγματοποιεί, εφόσον αυτό ζητηθεί από τις υπηρεσίες της Προεδρίας

της Κυβέρνησης.

6. Για τις ανάγκες του Παρατηρητηρίου συστήνονται στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης οκτώ (8) θέσεις οι οποίες καλύπτονται με πρόσληψη μέσω ΑΣΕΠ ή με αποσπάσεις από τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης σύμφωνα με το άρθρο 55 του ν. 4623/2019 (Α' 134). Οι κλάδοι, οι κατηγορίες εκπαίδευσης και τα προσόντα των θέσεων καθορίζονται με την προκήρυξη των θέσεων ή την πρόσκληση για αποσπάσεις.

7. Η μεθοδολογία μέτρησης, ο τρόπος παρουσίασης των αναφορών και κάθε άλλο σχετικό θέμα εφαρμογής του παρόντος άρθρου καθορίζεται με απόφαση του αρμόδιου για θέματα ψηφιακής διακυβέρνησης Υπουργού, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 48

Σύσταση Επιτροπής υψηλού επιπέδου για τον Ψηφιακό και Διοικητικό Μετασχηματισμό της Ελλάδας

1. Συστήνεται Επιτροπή υψηλού επιπέδου για τον Ψηφιακό και Διοικητικό Μετασχηματισμό της Ελλάδας, υπαγόμενη στον αρμόδιο για θέματα ψηφιακής διακυβέρνησης Υπουργό, για την υποβοήθηση του έργου του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Σκοπός της Επιτροπής είναι:

(α) η μελέτη και η υποβολή προτάσεων σε σχέση με τα θέματα και τα ζητήματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης όπως ενδεικτικά η Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού, το Εθνικό Ευρωζωνικό σχέδιο, η Κυβερνοασφάλεια, το Εθνικό Πλαίσιο Απλούστευσης Διαδικασιών και Μείωσης της Γραφειοκρατίας,

(β) η ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και ιδιαιτεροτήτων της Ελλάδος,

(γ) η δημιουργία της στρατηγικής ενεργειών και του πλάνου δράσεων που θα συντελεστούν για τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την απλούστευση των διαδικασιών,

(δ) ο συντονισμός των δράσεων όλων των αρμόδιων Υπουργείων και φορέων στο πλαίσιο των ενεργειών που θα προ.Τ.Α.θούν και εγκριθούν για την επίτευξη των στόχων του έργου, όπως τα παραπάνω προκύψουν και συνδιαμορφωθούν, μέσα από διαβούλευση και ανάπτυξη συλλογικών δράσεων με εκπροσώπους της κοινωνίας, ιδρυμάτων, κρατικών δομών και φορέων, και

(ε) η συνεργασία με την Επιτροπή «Ελλάδα 2021» του άρθρου 114 του ν. 4622/2019(Α' 133) και η υποβολή προτάσεων προς την τελευταία για την επίτευξη των στόχων του έργου της.

2. Η Επιτροπή αποτελείται από πρόσωπα εγνωσμένου κύρους και ειδικούς εμπειρογνώμονες από τον χώρο της πολιτικής, της επιστήμης και των γραμμάτων και των τεχνών, τα οποία δεν λαμβάνουν, για τη συμμετοχή τους σε αυτή, οποιαδήποτε αποζημίωση ή αμοιβή, εκτός των οδοιπορικών τους, δηλαδή των εξόδων διαμονής και μετακίνησής τους. Η Επιτροπή εδρεύει στην Καλλιθέα, στις εγκαταστάσεις της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης και υποστηρίζεται γραμματειακά από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης.

3. Με απόφαση του αρμόδιου για θέματα ψηφιακής διακυβέρνησης Υπουργού, ρυθμίζεται κάθε ζήτημα που αφορά στη συγκρότηση, τη λειτουργία, την υποστήριξη από υπηρεσίες, τους πόρους, τη στελέχωση και κάθε δραστηριότητα στην οποία προβαίνει προς την επίτευξη των σκοπών της.

Άρθρο 49

Σύσταση Αυτοτελούς Τμήματος Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτου Ανάγκης (Π.Σ.Ε.Α.) στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

1. Συνιστάται Αυτοτελές Τμήμα Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτου Ανάγκης (Π.Σ.Ε.Α.) το οποίο υπάγεται στον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

2. Αρμοδιότητες του Τμήματος Π.Σ.Ε.Α. είναι: (α) Ο σχεδιασμός, η οργάνωση, η κινητοποίηση και η δράση των υπηρεσιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, και των εποπτευόμενων από αυτό διοικητικών δομών, σε περίπτωση πολέμου, έντασης, κρίσης ή έκτακτης ανάγκης σε καιρό ειρήνης, και η ρύθμιση κάθε θέματος που σχετίζεται με τον σχεδιασμό αυτό. β. Η σύνταξη, αναθεώρηση και επικαιροποίηση των Σχεδίων Π.Σ.Ε.Α. αρμοδιότητας του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης σε συνεργασία με το Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας, καθώς και των σχετιζόμενων με αυτά Μνημονίων Επιβαλλομένων Ενεργειών. γ. Η συνεργασία με τις οργανωτικές δομές ΠΑΜ-ΠΣΕΑ του ΓΕΕΘΑ και των λοιπών υπουργείων. δ. Η διατύπωση εισηγήσεων για τη διαχείριση κρίσεων και την ασφαλή λειτουργία των εγκαταστάσεων του Υπουργείου. ε. Η σύνταξη του ετήσιου προϋπολογισμού δαπανών επί θεμάτων Π.Σ.Ε.Α.. ζ. Η μέριμνα για την κατάρτιση και εκπαίδευση επί θεμάτων Π.Σ.Ε.Α. α) του προσωπικού του Τμήματος και β) του προσωπικού του Υπουργείου, προς εξασφάλιση της προστασίας των ανωτέρω και των πάσης φύσεως υποδομών και υλικού που ανήκουν στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, στον πόλεμο και την ειρήνη, κατά τις κείμενες και λοιπές κανονιστικές διαδικασίες. η. Η μέριμνα για την παρακολούθηση και εφαρμογή των διατάξεων του Εθνικού Κανονισμού Ασφαλείας (ΕΚΑ), καθώς και της Απόφασης του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2013/488/ΕΕ, της 23ης Σεπτεμβρίου 2013, σχετικά με τους κανόνες ασφαλείας για την προστασία των διαβαθμισμένων πληροφοριών της ΕΕ, δημοσιευμένης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ στις 15/10/2013 (L 274/1) από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. θ. Η μέριμνα για τη χορήγηση και την άρση εξουσιοδοτήσεων χειρισμού διαβαθμισμένου υλικού στο προσωπικό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. ι. Η μέριμνα για την ρύθμιση κάθε σχετικού θέματος, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις που αφορούν θέματα Π.Σ.Ε.Α..

3. Για την επιλογή και τοποθέτηση του προϊστάμενου του Τμήματος Π.Σ.Ε.Α. ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 18 του άρθρου 61 του ν. 4623/2019 (Α' 134).

Άρθρο 50

Γενική Διεύθυνση Κυβερνοασφάλειας και λοιπές διατάξεις

1. Στη Γενική Γραμματεία Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης συστήνεται Γενική Διεύθυνση Κυβερνοασφάλειας. Η οργανωτική δομή του άρθρου 15 του π.δ. 82/2017 (Α' 117) μεταφέρεται ως σύνολο θέσεων, αρμοδιοτήτων και προσωπικού στη νέα Γενική Διεύθυνση Κυβερνοασφάλειας.

2. Στη Γενική Διεύθυνση Κυβερνοασφάλειας της Γενικής Γραμματείας Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, συστήνεται θέση μετακλητού Προϊσταμένου Γενικής Διεύθυνσης Κυβερνοασφάλειας, ο οποίος επιλέγεται και τοποθετείται με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού.

3. Η θέση του Προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Κυβερνοασφάλειας δύναται να καλυφθεί από το πάσης φύσεως προσωπικό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, από το ένστολο ή πολιτικό προσωπικό των Υπηρεσιών που υπάγονται στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και στο Λιμενικό Σώμα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ή σε εποπτευόμενους από αυτά φορείς, καθώς και από καθηγητές ΑΕΙ, κατά παρέκκλιση του άρθρου 24 του ν. 4009/2011 (Α' 195).

4. Ο Προϊστάμενος της Γενικής Διεύθυνσης Κυβερνοασφάλειας πρέπει να διαθέτει τα ακόλουθα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα:

α. Πτυχίο Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής.

β. Μεταπτυχιακό τίτλο, συναφή με την ειδικότητα ή συναφή με τις αρμοδιότητες (ως γνωστικά αντικείμενα) της Γενικής Διεύθυνσης Κυβερνοασφάλειας.

γ. Άριστη γνώση αγγλικής γλώσσας, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 28 και 29 του π.δ. 50/2001 (Α' 39), όπως ισχύει.

δ. Επαγγελματική εμπειρία συναφή με τις αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Κυβερνοασφάλειας.

5. Οι Διευθύνσεις και τα Τμήματα της Γενικής Διεύθυνσης Κυβερνοασφάλειας, δύναται να στελεχώνονται από το πάσης φύσεως προσωπικό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και από το ένστολο ή πολιτικό προσωπικό Υπηρεσιών που υπάγονται στο Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, στο Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη και στο Λιμενικό Σώμα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής ή εποπτευόμενους από αυτά φορείς, καθώς και από Υπηρεσίες του Δημοσίου, του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή Ν.Π.Δ.Δ., κατά την έννοια των διατάξεων της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994 (Α' 28), όπως ισχύει.

6. Για τις αποσπάσεις προσωπικού για τη στελέχωση των Διευθύνσεων και Τμημάτων της Γενικής Διεύθυνσης εφαρμόζονται οι παράγραφοι 1 έως 3 και 5 του άρθρου 55 του ν. 4623/2019 (Α' 134) και μπορούν να ανανεωθούν για μια ακόμα τριετία με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού.

7. Με τον Οργανισμό του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης δύνανται να μετονομάζονται οι υφιστάμενες οργανικές μονάδες της Γενικής Διεύθυνσης Κυβερνοασφάλειας, να εξειδικεύονται οι υφιστάμενες αρμοδιότητες των οργανικών μονάδων της ανωτέρω Γενικής Διεύθυνσης ή να μεταφέρονται μεταξύ αυτών.

8. Για τη διασφάλιση της άμεσης λειτουργίας των υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Κυβερνοασφάλειας, επιτρέπεται μεταβατικά, με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και μέχρι την ολοκλήρωση των διαδικασιών πλήρωσης των θέσεων ευθύνης, σύμφωνα με τον Υπαλληλικό Κώδικα, η τοποθέτηση σε θέσεις προϊσταμένων των οργανικών τους μονάδων, υπαλλήλων οι οποίοι υπηρετούν στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης και πληρούν τις προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 84 του Υπαλληλικού Κώδικα όπως ισχύει. Για την τοποθέτηση των υπαλλήλων συνεκτιμώνται τα ουσιαστικά προσόντα, η ποιότητα της υπηρεσιακής δραστηριότητάς τους, η γνώση του αντικείμενου του φορέα και οι εν γένει διοικητικές τους ικανότητες.

9. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 15 του ν. 4412/2016 (Α' 147) προστίθεται εδάφιο τρίτο ως εξής:

«Το παρόν Βιβλίο δεν εφαρμόζεται, σύμφωνα με την περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 346 της Σ.Λ.Ε.Ε., στις δημόσιες συμβάσεις και στους διαγωνισμούς μελετών που άπτονται του τομέα της Κυβερνοασφάλειας, στο μέτρο που η εφαρμογή του παρόντος Βιβλίου θα υποχρέωνε τη χώρα να παράσχει πληροφορίες, τη δημοσιοποίηση των οποίων θεωρεί αντίθετη με την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων κυβερνοασφάλειάς της.»

10. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται ειδικότερα ζητήματα που αφορούν στην οργανωτική δομή, το προσωπικό και τις αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Κυβερνοασφάλειας που συστήνεται με το παρόν.

Άρθρο 51

Λοιπά οργανωτικά ζητήματα Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης

1. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 61 του ν. 4623/2019 (Α' 134) προστίθεται τελευταίο εδάφιο ως εξής:

«Ως τελικός υπογράφων για την έκδοση κάθε διοικητικής πράξης που αφορά σε ενέργεια ή απόφαση του προηγούμενου εδαφίου της παρούσας παραγράφου, ορίζεται ο Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης ή το αρμόδιο διοικητικό όργανο του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης στο οποίο έχει μεταβιβαστεί η σχετική αρμοδιότητα ή το δικαίωμα υπογραφής με «εντολή Υπουργού».»

2. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 61 του ν. 4623/2019 (Α' 134) προστίθεται τελευταίο εδάφιο ως εξής: «Ως τελικός υπογράφων για την έκδοση κάθε διοικητικής πράξης που αφορά σε ενέργεια ή απόφαση του προηγούμενου εδαφίου της παρούσας παραγράφου, ορίζεται ο Υπουργός του υπουργείου υποδοχής ή το αρμόδιο διοικητικό όργανό του Υπουργείου υποδοχής στο οποίο έχει μεταβιβαστεί η σχετική αρμοδιότητα ή το δικαίωμα υπογραφής με «εντολή Υπουργού».»

3. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 55 του ν. 4623/2019 (Α' 134) προστίθεται εδάφιο τρίτο ως εξής:

«Μεταβατικά και μέχρι την 31.12.2019, η σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου δεν απαιτείται.»

4. Στο άρθρο 22 του ν. 4623/2019 (Α' 134) προστίθεται εδάφιο τρίτο ως εξής:

«Στο Τμήμα αυτό δύνανται να προσλαμβάνονται δύο (2) μετακλητοί συνεργάτες επικοινωνιολόγοι ή ένας δημοσιογράφος και ένας νομικός. Για την πρόσληψη δημοσιογράφου, ισχύουν οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του ν. 4622/2019 (Α' 133).»

5. Οι θέσεις προσωπικού με έμμισθη εντολή και οι θέσεις του προσωπικού επί θητεία των άρθρων 38 και 39, αντιστοίχως, του π.δ. 82/2017 (Α' 117) διατηρούνται στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης από την ημερομηνία ισχύος του π.δ. 81/2019 (Α' 119).

6. Στην παράγραφο 17 του άρθρου 61 του ν. 4623/2019 (Α' 134) τροποποιείται το εδάφιο δεύτερο ως εξής:

«Για την επιλογή και τοποθέτηση των προϊσταμένων των νέων οργανικών μονάδων κάθε επιπέδου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα και οι θέσεις Προϊσταμένων Γενικής Διεύθυνσης προκηρύσσονται εντός τεσσάρων (4) μηνών.

7. Στην παράγραφο 17 του άρθρου 61 του ν. 4623/2019 (Α' 134) προστίθενται εδάφια τρίτο και τέταρτο ως εξής:

«Εάν το προεδρικό διάταγμα του Οργανισμού του Υπουργείου εκδοθεί σε χρόνο μετά την προκήρυξη των ανωτέρω θέσεων, η διαδικασία επιλογής συνεχίζεται, εφόσον οι αρμοδιότητες των οργανικών μονάδων δεν έχουν αλλάξει ουσιωδώς, γεγονός που πιστοποιείται προς το Α.Σ.Ε.Π. με διαπιστωτική πράξη του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Σε περίπτωση που το προεδρικό διάταγμα του Οργανισμού του Υπουργείου εκδοθεί μετά την επιλογή των νέων προϊσταμένων σύμφωνα με τις διαδικασίες του Υπαλληλικού Κώδικα, οι προϊστάμενοι συνεχίζουν τη θητεία τους, εφόσον οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών στις οποίες προϊστανται δεν έχουν μεταβληθεί ουσιωδώς, γεγονός που διαπιστώνεται από τον Υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης.»

8. Η παράγραφος 3α του άρθρου 48 του ν. 4623/2019 (Α' 134) αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι κεντρικές υποδομές Κυβερνητικού Νέφους (G-Cloud) που αναπτύσσει, λειτουργεί παραγωγικά και διαχειρίζεται η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης (ΓΓΠΣΔΔ) αποτελούν την κεντρική Υπολογιστική Υποδομή του Δημοσίου, στην οποία υποχρεωτικά πρέπει να εγκατασταθούν έως την 01.01.2022 όλες οι κεντρικές ηλεκτρονικές εφαρμογές και τα κεντρικά πληροφοριακά συστήματα που διατηρούν όλα τα Υπουργεία, τα Ν.Π.Δ.Δ., οι Ανεξάρτητες Αρχές και η Κ.Τ.Π. Α.Ε. και αφορούν σε συναλλαγές με πολίτες, επιχειρήσεις και τη δημόσια διοίκηση. Οι υποδομές Κυβερνητικού Νέφους (G-Cloud) των ανωτέρω φορέων μεταφέρονται και περιέρχονται στην κυριότητα της ΓΓΠΣΔΔ για το σκοπό αυτόν. Οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων δεν εφαρμόζονται στα διαβαθμισμένα συστήματα του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, του Υπουργείου Εξωτερικών του Λιμενικού Σώματος του Υπουργείου Ναυτιλίας

και Νησιωτικής Πολιτικής και της Γενικής Γραμματείας Ιθαγένειας του Υπουργείου Εσωτερικών. Επιπλέον, οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων δεν εφαρμόζονται στα συστήματα της Εθνικής Υπηρεσίας Πληροφοριών. Η Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης υποχρεούται να παρέχει υπηρεσίες συμφωνημένου επιπέδου (Service Level Agreement – SLA) στους ανωτέρω φορείς. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης καθορίζονται οι κεντρικές ηλεκτρονικές εφαρμογές και πληροφοριακά συστήματα και οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος.»

9. Η παράγραφος 3β του άρθρου 48 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) αντικαθίσταται ως εξής:

«Από τη δημοσίευση του παρόντος δεν επιτρέπεται η προμήθεια νέου εξοπλισμού κεντρικών εξυπηρετητών και νέων αδειών χρήσης πλατφόρμας λογισμικού από τους Φορείς του Δημόσιου Τομέα και του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 3979/2011 (Α΄ 138). Από την απαγόρευση αυτή εξαιρούνται τα Υπουργεία Προστασίας του Πολίτη και Εθνικής Αμύνης και οι εποπτευόμενοι φορείς τους, το Λιμενικό Σώμα του Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής και η Εθνική Υπηρεσία Πληροφοριών.»

10. Μετά το πρώτο εδάφιο της υποπαραγράφου 5 της παραγράφου 7 του άρθρου 53 του ν. 4314/2014 (Α΄ 265), όπως αυτή προστέθηκε με το άρθρο 20 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134), προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Με ίδια απόφαση μπορεί να τροποποιείται η διάρθρωση της ΕΥΔΕ – ΤΠΕ, όσον αφορά στη σύσταση νέων μονάδων, στη μετονομασία υπαρχουσών μονάδων και στον επιμερισμό αρμοδιοτήτων ανάμεσα σε αυτές και κάθε άλλη λεπτομέρεια που αφορά την οργάνωση και λειτουργία της Ειδικής Υπηρεσίας.»

11. Η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Παραγωγικής Λειτουργίας Πληροφοριακών Συστημάτων Οικονομικού Τομέα του άρθρου 34 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) μετονομάζεται σε Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Παραγωγικής Λειτουργίας Πληροφοριακών Συστημάτων Οικονομικού Τομέα και Δημόσιας Διοίκησης.

12. Το άρθρο 38 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) και η Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Παραγωγικής Λειτουργίας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης καταργούνται. Οι οργανικές δομές των άρθρων 39 και 40 του ίδιου νόμου μεταφέρονται ως σύνολο θέσεων, αρμοδιοτήτων και προσωπικού στη μετονομασθείσα Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης και Παραγωγικής Λειτουργίας Πληροφοριακών Συστημάτων Οικονομικού Τομέα και Δημόσιας Διοίκησης.

13. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Ανάπτυξης και Υποστήριξης Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Συμβάσεων (Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ.) της πρώην Γενικής Διεύθυνσης Ανάπτυξης και Παραγωγικής Λειτουργίας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης υπάγεται, από την ψήφιση του παρόντος νόμου, ως οργανική μονάδα στο σύνολο της στην Γενική Διεύθυνση Υποδομών Πληροφορικής και Επικοινωνιών Δημόσιας Διοίκησης.

14. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 16 του άρθρου 61 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) αντικαθίσταται ως εξής:

«Με τον ως άνω Οργανισμό δύνανται να μετονομάζονται οι υφιστάμενες οργανικές μονάδες, να εξειδικεύονται οι υφιστάμενες αρμοδιότητες των οργανικών μονά-

δων του Υπουργείου ή να μεταφέρονται μεταξύ αυτών.»

15. Το όγδοο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 58 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) αντικαθίσταται ως εξής:

«Για την επίτευξη των σκοπών της, η Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε. δύναται να υλοποιεί, να εκτελεί, να διαχειρίζεται ή να παρέχει, εν γένει υπηρεσίες για την υλοποίηση προγραμμάτων, δράσεων και έργων του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, των λοιπών Υπουργείων, του Δημοσίου, του ευρύτερου δημόσιου τομέα, τα οποία αφορούν στον τομέα της πληροφορικής, της ψηφιακής τεχνολογίας, της επικοινωνίας, της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και των νέων και ανοικτών τεχνολογιών, συμπεριλαμβανομένων των νέων τεχνολογιών μεγάλων δεδομένων, τεχνητής νοημοσύνης και μηχανικής μάθησης και γενικότερα στην προώθηση, διάχυση και μεταφορά τεχνογνωσίας επί των δικτυακών και υπολογιστικών τεχνολογιών και των εφαρμογών τους, στην έρευνα και στην ανάπτυξη, στην εκπαίδευση και στην προώθηση του Ψηφιακού Μετασχηματισμού.»

16. Το δέκατο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 58 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) αντικαθίσταται ως εξής:

«Για την προώθηση του σκοπού της η Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε. μπορεί να ιδρύει ή/και να συμμετέχει στην ίδρυση νέων εταιρειών, στο κεφάλαιο νέων ή υφιστάμενων εταιρειών της Ελλάδας ή του εξωτερικού, καθώς και να προβαίνει σε συνέργειες, κοινές δράσεις και χρηματοδοτήσεις νομικών προσώπων στα οποία συμμετέχει στο πλαίσιο του σκοπού της.»

17. Η παράγραφος 3 του άρθρου 58 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134), αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Από τη δημοσίευση του παρόντος η άσκηση των πάσης φύσεως εμπραγμάτων, ενοχικών και λοιπών δικαιωμάτων, δικαστικών υποθέσεων και πάσης φύσεως υποχρεώσεων της Ε.Δ.Ε.Τ. Α.Ε., ασκούνται από την Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε., η οποία καθίσταται καθολικός διάδοχος αυτής. Η Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε. υποκαθιστά την Ε.Δ.Ε.Τ. Α.Ε. ανεξαιρέτως σε κάθε έργο που υλοποιεί η Ε.Δ.Ε.Τ. Α.Ε. κατά τη δημοσίευση του παρόντος, ενδεικτικά, προπαρασκευαστικές πράξεις διακήρυξης, πρόσκλησης καθώς και τις υπέρ της ή τις εις βάρος της εγγυητικές επιστολές.»

18. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 58 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134), αντικαθίσταται ως εξής:

«Η Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε. δύναται να ορίζεται ως τελικός δικαιούχος ή και ως φορέας υλοποίησης των ως άνω έργων, προγραμμάτων και δράσεων ή να συμπράττει με δημόσιους ή άλλους μη κερδοσκοπικούς φορείς για την υλοποίηση έργων, προγραμμάτων και δράσεων κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης υπογράφοντας σχετικές προγραμματικές ή άλλες συμβάσεις ή συμφωνίες ή και να εκτελεί έργα για λογαριασμό αυτών ως τελικός δικαιούχος και φορέας υλοποίησης αυτών.»

19. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 9 του άρθρου 58 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) αντικαθίσταται ως εξής:

«Επιτρέπεται η απόσπαση στην Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε. υπαλλήλων, μονίμων και με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, φορέων του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 3 του ν. 3979/2011 (Α΄ 138).»

20. Μετά το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 9 του άρθρου 58 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) προστίθενται εδάφια δεύτερο, τρίτο, τέταρτο, πέμπτο, έκτο, έβδομο και όγδοο ως εξής:

«Για την απόσπαση απαιτείται αίτηση των ανωτέρω υπαλλήλων, η οποία υποβάλλεται ύστερα από σχετική πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος της Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε.. Η πρόσκληση του προηγούμενου εδαφίου δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα της Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε. και περιλαμβάνει τον αριθμό των απαιτούμενων θέσεων, τα κριτήρια επιλογής και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του Υπουργού του φορέα προέλευσης, κατόπιν πρότασης του Δ.Σ. της Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε. και κατά παρέκκλιση κάθε άλλης γενικής ή ειδικής διάταξης: α) διενεργείται η απόσπαση για χρονικό διάστημα έως δύο (2) ετών, β) διακόπτεται η απόσπαση πριν τη λήξη της, γ) παρατείνεται η απόσπαση κατόπιν αίτησης του υπαλλήλου και για χρονικό διάστημα έως δύο (2) ετών από τη λήξη της. Με τη διακοπή ή τη λήξη της διάρκειας της απόσπασης, οι υπάλληλοι επιστρέφουν στις θέσεις που υπηρετούσαν πριν την ανωτέρω απόσπασή τους. Οι υπάλληλοι αυτοί δύνανται να αναλάβουν στην Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε. οποιοσδήποτε θέσεις συμπεριλαμβανομένων και των θέσεων ευθύνης. Σε περίπτωση που ο αποσπώμενος υπάλληλος δικαιούται επίδομα θέσης ευθύνης, λόγω ανάληψης καθηκόντων σε θέση προϊσταμένου στην Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε., το συγκεκριμένο επίδομα θα καταβάλλεται από την Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε.. Ο χρόνος απόσπασης λογίζεται, για κάθε συνέπεια, ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας στη θέση στην οποία ο υπάλληλος ανήκει οργανικά.»

21. Η παράγραφος 10 του άρθρου 58 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) αντικαθίσταται ως εξής:

«10. Όλα τα ειδικότερα θέματα, τα σχετικά με το Οργανόγραμμα, την εσωτερική διάρθρωση και τις αρμοδιότητες των υπηρεσιών και διευθύνσεων της Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε., τα αναγκαία προσόντα και τις διαδικασίες επιλογής του προσωπικού, των στελεχών και των συνεργατών, καθώς και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα προσωπικού, στελεχών, συνεργατών, εσωτερικής οργάνωσης και λειτουργίας της, που δεν ρυθμίζεται από τις διατάξεις του παρόντος και τις λοιπές κείμενες διατάξεις, ρυθμίζονται με το καταστατικό της το οποίο καταρτίζεται, τροποποιείται και κωδικοποιείται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, σύμφωνα με το άρθρο 4 του ν. 4548/2018 (Α΄ 104), όπως ισχύει. Με τη θέση σε ισχύ του παρόντος, παύουν οι οποιοσδήποτε διευθυντικές αρμοδιότητες των διευθυντών των διευθύνσεων της Ε.Δ.Ε.Τ. Α.Ε. με βάση το ισχύον Οργανόγραμμα (Διεύθυνση Τεχνολογικής Ανάπτυξης, Διεύθυνση Λειτουργίας Υποδομών, Διεύθυνση Διοικητικών Λειτουργιών και Οικονομικής Διαχείρισης, Διεύθυνση Πληροφοριακών Υπηρεσιών και Ανάπτυξης Εφαρμογών) και καταργούνται οι αντίστοιχες θέσεις του ισχύοντος Οργανογράμματος. Με το καταστατικό της Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε., ρυθμίζονται περαιτέρω όλα τα θέματα που αφορούν στην επωνυμία, στην έδρα, στον σκοπό και τους στόχους της, στο μετοχικό κεφάλαιο, στην αύξηση και στη μείωσή του, στην έκδοση των μετοχών και των προσωρινών τίτλων, στα δικαιώματα των μετόχων, στη σύγκληση, στη συγκρότηση, στη λειτουργία και στις αρ-

μοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης, του Διοικητικού Συμβουλίου και της Γνωμοδοτικής Επιτροπής, στις αρμοδιότητες του Προέδρου και Αναπληρωτή Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, του Διευθύνοντος Συμβούλου και του Γενικού Διευθυντή, στους πόρους της εταιρείας και στην περιουσία της, στους ελεγκτές, στην εταιρική χρήση, στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, στη λύση και στην εκκαθάριση της εταιρείας και σε κάθε άλλο σχετικό θέμα που προβλέπεται από την κείμενη για τις ανώνυμες εταιρείες νομοθεσία. Οποιοδήποτε θέμα δεν ρυθμίζεται από το καταστατικό, καθορίζεται από το θεσμικό πλαίσιο των Ανωνύμων Εταιρειών και των φορέων της έρευνας και της τεχνολογίας του άρθρου 13α του ν. 4310/2014, όπως ισχύει, αναλογικά εφαρμοζόμενο. Μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος και μέχρι την ολοκλήρωση και κωδικοποίηση του καταστατικού της Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε., διατηρείται σε ισχύ το ισχύον καταστατικό της Ε.Δ.Ε.Τ. Α.Ε. συμπληρωματικά με τις διατάξεις του παρόντος και το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την Ε.Δ.Ε.Τ. Α.Ε.. Όπου οι διατάξεις του παρόντος έρχονται σε σύγκρουση ή διαφοροποιούνται από το καταστατικό της Ε.Δ.Ε.Τ. Α.Ε. ή από άλλες διατάξεις, υπερισχύουν οι διατάξεις του παρόντος.»

22. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 11 του άρθρου 58 του ν. 4623/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«11. Η ΕΔΥΤΕ Α.Ε. διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος, του καταστατικού της και συμπληρωματικά του νόμου περί Ανωνύμων Εταιρειών αναλογικά εφαρμοζόμενες, όπως κάθε φορά ισχύουν.»

23. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 44 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) διαγράφεται η περίπτωση ιε΄ και η περίπτωση ιστ΄ αναριθμείται σε ιε΄.

24. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 25 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134) προστίθενται περιπτώσεις ια΄, ιβ΄, ιγ΄ και ιδ΄ ως εξής:

«(ια) η εποπτεία του Εθνικού Κέντρου Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας (Ε.Κ.Ο.Μ.Ε. Α.Ε.), (ιβ) η διεκπεραίωση κάθε θέματος αρμοδιότητας του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης, που αφορά το Εθνικό Κέντρο Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας (Ε.Κ.Ο.Μ.Ε. Α.Ε.), (ιγ) η διεκπεραίωση όλων των διαδικασιών που αφορούν τη λειτουργία του Εθνικού Κέντρου Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας (Ε.Κ.Ο.Μ.Ε. Α.Ε.), σε συνδυασμό με τον ν. 4487/2017 (Α΄ 116), (ιδ) η επεξεργασία σχεδίων υπουργικών αποφάσεων των άρθρων 29, 30, 31, 32, 33 και 38 του ν. 4487/2017 (Α΄ 116).»

25. Η περίπτωση (δ) της παραγράφου 3 του άρθρου 27 του π.δ. 82/2017, μεταφέρεται ως αρμοδιότητα στο Τμήμα Ψηφιακής Οικονομίας και Ψηφιακών Δεξιοτήτων της Διεύθυνσης Υλοποίησης Ψηφιακών Πολιτικών της Γενικής Διεύθυνσης Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, το οποίο μετονομάζεται σε Τμήμα Ψηφιακής Οικονομίας, Επενδύσεων και Ψηφιακών Δεξιοτήτων.

26. Όπου στο Κεφάλαιο Δ΄ του ν. 4487/2017 (Α΄ 116) αναφέρεται ο Υπουργός Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, νοείται εφεξής ο Υπουργός Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

27. Στις εξαιρέσεις του εδαφίου ε΄ της παραγράφου 4

του άρθρου 24 του ν. 4009/2011 (Α΄ 195) προστίθενται και οι φορείς του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.

Άρθρο 52

Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης

1. Ιδρύεται Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης, με διεύθυνση gov.gr, της οποίας η παραγωγική λειτουργία, καθώς και η τεχνολογική ανάπτυξη και υποστήριξη, ανήκει στην αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης. Η Ενιαία Ψηφιακή Πύλη αποτελεί το κεντρικό σημείο παροχής ηλεκτρονικών ψηφιακών υπηρεσιών τις οποίες σωρεύει υποχρεωτικά από όλους τους φορείς της γενικής κυβέρνησης. Για την παροχή των ηλεκτρονικών ψηφιακών υπηρεσιών από την ΕΥΠ στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης απαιτείται η έγκριση της ΕΥΠ.

2. Η Γενική Γραμματεία Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Απλούστευσης Διαδικασιών είναι αρμόδια για την ανάληψη κάθε πρωτοβουλίας και δράσης που σχετίζεται με τη στρατηγική και την επιχειρησιακή ανάπτυξη της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης, σε ό,τι αφορά στον ανασχεδιασμό διοικητικών διαδικασιών των υφισταμένων και μελλοντικών εντασσόμενων ψηφιακών υπηρεσιών σε αυτήν.

3. Κάθε φορέας συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης, προκειμένου οι ηλεκτρονικές ψηφιακές υπηρεσίες που παρέχονται μέσα από τους επίμαχους ιστοτόπους, να παρέχονται πλέον από την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη. Όλοι οι ιστότοποι των φορέων της γενικής κυβέρνησης οφείλουν να μεταφερθούν στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης σε διευθύνσεις με κατάληξη gov.gr μέχρι τις 31.03.2020. Για τη μεταφορά ιστοτόπων της ΕΥΠ στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης απαιτείται η έγκριση της ΕΥΠ.

4. Στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης συστήνεται και τηρείται Μητρώο Δικτυακών Τόπων και Εφαρμογών της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης. Το Μητρώο θα βρίσκεται αναρτημένο στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης και θα είναι πλήρως προσβάσιμο από τους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης, τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται τα απαραίτητα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που οφείλουν να εφαρμόσουν οι Φορείς της γενικής κυβέρνησης για τη συντήρηση και τακτική επικαιροποίηση του Μητρώου Δικτυακών Τόπων και Εφαρμογών. Η δήλωση των δικτυακών τόπων ιστοτόπων και εφαρμογών στο Μητρώο Δημοσίων Ιστοτόπων και Εφαρμογών, όπως περιγράφεται στην παράγραφο 1, άρθρο 8, Κεφάλαιο Β΄, του ν. 4591/2019, καθίσταται υποχρεωτική μέχρι τις 31.03.2020.

5. Στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης συστήνεται και τηρείται Μητρώο Ψηφιακών Υπηρεσιών της Ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης. Το Μητρώο θα βρίσκεται αναρτημένο στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης και θα είναι πλήρως προσβάσιμο από τους φορείς της Δημόσιας Διοίκησης, τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυ-

βέρνησης ρυθμίζονται τα απαραίτητα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που οφείλουν να εφαρμόσουν οι Φορείς της γενικής κυβέρνησης για τη συντήρηση και τακτική επικαιροποίηση του Μητρώου Ψηφιακών Υπηρεσιών. Η δήλωση των Ψηφιακών Υπηρεσιών στο Μητρώο καθίσταται υποχρεωτική μέχρι τις 31.03.2020.

6. Στο άρθρο 5 του ν. 3979/2011 (Α΄ 138) προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«Κάθε φορέας της γενικής κυβέρνησης εκπληρώνει την υποχρέωση του παρόντος άρθρου με τη φιλοξενία σχετικής με το συγκεκριμένο φορέα ιστοσελίδας στην Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης. Με απόφαση του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται η διαδικασία και τα απαραίτητα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα που οφείλουν να εφαρμόσουν οι ως άνω Φορείς της γενικής κυβέρνησης για τη δημιουργία και λειτουργία των οικείων δικτυακών τόπων των φορέων κάτω από την Ενιαία Ψηφιακή Πύλη της Δημόσιας Διοίκησης.»

ΜΕΡΟΣ ΙΒ΄

ΕΡΓΑΣΙΑΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Άρθρο 53

Εξαιρέσεις από την εφαρμογή όρων συλλογικών ρυθμίσεων

Στο άρθρο 3 του ν. 1876/1990(Α΄ 27), όπως ισχύει, προστίθεται νέα παράγραφος 8. Το άρθρο 3 του ν. 1876/1990 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 3

Είδη συλλογικών συμβάσεων εργασίας και αρμοδιότητα σύναψής τους

1. Οι συλλογικές συμβάσεις εργασίας διακρίνονται:

α. Σε εθνικές γενικές, που αφορούν τους εργαζόμενους όλης της Χώρας.

β. Σε κλαδικές που αφορούν τους εργαζόμενους περισσότερων ομοειδών ή συναφών εκμεταλλεύσεων ή επιχειρήσεων ορισμένης πόλης ή περιφέρειας ή και όλης της Χώρας.

γ. Σε επιχειρησιακές, που αφορούν τους εργαζόμενους μιας εκμετάλλευσης ή επιχείρησης.

δ. Σε εθνικές ομοιοεπαγγελματικές που αφορούν τους εργαζόμενους ορισμένου επαγγέλματος και των συναφών προς το επάγγελμα αυτό ειδικοτήτων όλης της Χώρας.

ε. Σε τοπικές ομοιοεπαγγελματικές, που αφορούν τους εργαζόμενους ορισμένου επαγγέλματος ή και των συναφών ειδικοτήτων συγκεκριμένης πόλης ή περιφέρειας.

2. Οι κλαδικές, επιχειρησιακές και εθνικές ή τοπικές ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις δεν επιτρέπεται να περιέχουν όρους εργασίας δυσμενέστερους για τους εργαζόμενους από τους όρους εργασίας των εθνικών γενικών συλλογικών συμβάσεων, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 8 του νόμου.

3. Οι εθνικές γενικές συλλογικές συμβάσεις εργασίας συνάπτονται από τις τριτοβάθμιες οργανώσεις των εργαζομένων και τις αναγνωριζόμενες ως ευρύτερης εκπροσώπησης οργανώσεις των εργοδοτών ή πανελληνιας έκτασης. Στην έννοια των συνταξιοδοτικών θεμάτων, που δεν μπορεί να αποτελέσουν περιεχόμενο συλλογικής σύμβασης εργασίας, περιλαμβάνεται και η μεταβολή, αμέσως ή εμμέσως, της σχέσης ασφαλιστρού εργαζομένου και εργοδότη, η μεταβίβαση του βάρους εν λόγω ή εν μέρει τακτικών εισφορών ή εισφορών για αναγνώριση προϋπηρεσιών από τον ένα στον άλλο καθώς και η σύσταση ειδικών ταμείων ή λογαριασμών, που χορηγούν περιοδικές παροχές συντάξεων ή εφάπαξ βοήθημα με επιβάρυνση του εργοδότη.

4. Οι κλαδικές συμβάσεις συνάπτονται από πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις που καλύπτουν εργαζομένους ανεξάρτητα από το επάγγελμα ή την ειδικότητά τους, ομοειδών ή συναφών επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου και από εργοδοτικές οργανώσεις.

Ειδικά για τους εργαζομένους στον κλάδο των Τραπεζών οι κλαδικές συμβάσεις δύνανται να συνάπτονται και από μεμονωμένους εργοδότες, οι οποίοι εκπροσωπούνται με κοινό εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο ή εκπρόσωπους, εφόσον οι καλούμενοι ή καλούντες για διαπραγματεύσεις εργοδότες είτε καλύπτουν τουλάχιστον το εβδομήντα τοις εκατό (70%) των εργαζομένων στον κλάδο είτε είναι οι τουλάχιστον πέντε (5) μεγαλύτεροι εργοδότες, με κριτήριο τους εργαζομένους που απασχολούν. Οι λοιποί εργοδότες δικαιούνται να μετέχουν στις διαπραγματεύσεις και να υπογράψουν τη συλλογική σύμβαση.

Σε περίπτωση μη ορισμού κοινού εκπροσώπου ή εκπροσώπων από τους εργοδότες ή άρνησης προσέλευσης στις διαπραγματεύσεις ή αποτυχίας των διαπραγματεύσεων εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 14, 15 και 16 του ν. 1876/1990.

5. Οι επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις συνάπτονται, κατά σειρά προτεραιότητας, από συνδικαλιστικές οργανώσεις της επιχείρησης που καλύπτουν τους εργαζόμενους ή, σε περίπτωση που δεν υπάρχει συνδικαλιστική οργάνωση στην επιχείρηση, από ένωση προσώπων, και πάντως ανεξάρτητα από την κατηγορία, τη θέση ή την ειδικότητα των εργαζομένων στην επιχείρηση και, εφόσον αυτές ελλείπουν, από τις αντίστοιχες πρωτοβάθμιες κλαδικές οργανώσεις και από τον εργοδότη.

Η ένωση προσώπων του προηγούμενου εδαφίου συστήνεται τουλάχιστον από τα τρία πέμπτα (3/5) των εργαζομένων στην επιχείρηση, ανεξαρτήτως του συνολικού αριθμού εργαζομένων σε αυτήν και χωρίς η διάρκεια της να υπόκειται σε χρονικό περιορισμό. Εάν μετά την τυχόν σύσταση ένωσης προσώπων για το σκοπό της παραγράφου αυτής, πάψει να συντρέχει η προϋπόθεση της συμμετοχής των τριών πέμπτων (3/5) των εργαζομένων στην επιχείρηση, η οποία απαιτείται για τη σύσταση της, διαλύεται, χωρίς άλλη διατύπωση. Για δε τα λοιπά θέματα που αφορούν την ένωση προσώπων εξακολουθεί να εφαρμόζεται η περίπτωση γγ' του εδαφίου α' της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του ν. 1264/1982 (Α' 79).

6. Οι εθνικές ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις συνάπτονται από την πλευρά των εργαζομένων από

δευτεροβάθμιες ή πρωτοβάθμιες ομοιοεπαγγελματικές συνδικαλιστικές οργανώσεις πανελληνιας έκτασης.

Από την πλευρά των εργοδοτών, οι εθνικές ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις συνάπτονται από εργοδοτικές οργανώσεις ευρύτερης εκπροσώπησης ή πανελληνιας έκτασης.

7. Οι τοπικές ομοιοεπαγγελματικές συλλογικές συμβάσεις συνάπτονται από ομοιοεπαγγελματικές συνδικαλιστικές οργανώσεις των εργαζομένων, πρωτοβάθμιες ή δευτεροβάθμιες, τοπικού χαρακτήρα και από εργοδοτικές οργανώσεις.

8. Οι εθνικές και τοπικές ομοιοεπαγγελματικές και κλαδικές συλλογικές συμβάσεις είναι δυνατόν να θεσπίζουν ειδικούς όρους ή να εξαιρούν από την εφαρμογή συγκεκριμένων όρων τους εργαζομένους που απασχολούνται σε ειδικής κατηγορίας επιχειρήσεις όπως επιχειρήσεις κοινωνικής οικονομίας, νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού σκοπού και επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα, όπως κατ' εξοχήν επιχειρήσεις σε καθεστώς προπρωχευτικής ή παραπρωχευτικής ή πτωχευτικής διαδικασίας ή εξυγίανσης. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, μετά από γνώμη του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας, εξειδικεύονται τα κριτήρια για τις επιχειρήσεις που εξαιρούνται και καθορίζονται οι κατηγορίες όρων των συλλογικών συμβάσεων που εξαιρούνται για τις επιχειρήσεις αυτές και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσης διάταξης, ιδίως για τη λήψη μέτρων προστασίας των υφισταμένων θέσεων εργασίας, ειδικά για κάθε επιχείρηση.»

Άρθρο 54

Μητρώο Συνδικαλιστικών Οργανώσεων Εργαζομένων και Οργανώσεων Εργοδοτών

Στο άρθρο 6 του ν. 1876/1990, όπως ισχύει, προστίθενται νέες παράγραφοι 4 και 5 και το άρθρο 6 του ν. 1876/1990 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 6

Ικανότητα για σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας-Νομοποίηση εκπροσώπων

1. Ικανότητα για σύναψη συλλογικών συμβάσεων εργασίας έχουν:

α. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις εργαζομένων και εργοδοτών όλων των βαθμίδων στο πεδίο της δραστηριότητάς τους, καθώς και οι ενώσεις προσώπων με τους όρους και τις προϋποθέσεις της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του νόμου αυτού.

Ειδικότερα για την παράγραφο 3 του άρθρου 3 του νόμου αυτού, από την πλευρά των εργαζομένων, ικανότητα για σύναψη συλλογικής σύμβασης εργασίας έχει η πλέον αντιπροσωπευτική τριτοβάθμια συνδικαλιστική οργάνωση. Για τις υπόλοιπες συλλογικές συμβάσεις εργασίας του άρθρου 3 αυτού του νόμου, από την πλευρά των εργαζομένων, ικανότητα για σύναψη συλλογικής σύμβασης εργασίας έχει η πλέον αντιπροσωπευτική συνδικαλιστική οργάνωση των εργαζομένων στο πεδίο ισχύος της συλλογικής σύμβασης εργασίας.

β. Κάθε εργοδότης για τους εργαζόμενους που απασχολεί στην επιχείρησή του.

γ. Για τους εργαζομένους σε δικηγορικά, σε συμβολαιογραφικά και άλλα γραφεία η σχετική συλλογική σύμβαση θα υπογράφεται ή η διαιτητική διαδικασία θα διεξάγεται μεταξύ της συνδικαλιστικής οργάνωσης των εργαζομένων και του οικείου Ν.Π.Δ.Δ., στο οποίο υπάγονται οι εργοδότες.

2. Κριτήριο της αντιπροσωπευτικότητας είναι ο αριθμός των εργαζομένων που ψήφισε στις τελευταίες εκλογές για ανάδειξη διοίκησης.

Αμφισβήτηση της αντιπροσωπευτικότητας μπορεί να εγερθεί με προσφυγή συνδικαλιστικής οργάνωσης, αρμόδια να υπογράψει αντίστοιχη συλλογική σύμβαση εργασίας, μέσα σε προθεσμία (10) ημερών από την κοινοποίηση του εγγράφου που προβλέπεται από το άρθρο 4 παράγραφος 2 στην επιθεώρηση εργασίας, οπότε και αναστέλλονται οι διαπραγματεύσεις.

Η προσφυγή κρίνεται από την επιτροπή του άρθρου 15 του ν. 1264/1982, η οποία αποφασίζει μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών. Σε περίπτωση που δεν εκδίδεται απόφαση μέσα στην παραπάνω προθεσμία, ο πρόεδρος της επιτροπής υποχρεούται να εκδώσει μόνος του απόφαση μέσα σε 48 ώρες.

Κατά της απόφασης αυτής της επιτροπής δεν χωρεί άσκηση εφέσεως.

Η διάταξη αυτή ισχύει ανάλογα και όταν προκύψει περίπτωση αμφισβήτησης της αρμοδιότητας εργοδοτικής οργάνωσης κατά την υπογραφή συλλογικών συμβάσεων εργασίας.

3.α. Για τη νομιμοποίηση των εκπροσώπων των συνδικαλιστικών οργάνωσης εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις των καταστατικών τους. β. Για τη νομιμοποίηση των εκπροσώπων της ένωσης προσώπων της περίπτωσης α' της παραγράφου 1, εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις της ιδρυτικής της πράξης.

4. α) Όλες οι συνδικαλιστικές οργάνώσεις των εργαζομένων, οι ενώσεις προσώπων εργαζομένων και οι οργανώσεις των εργοδοτών και ειδικά αυτές που συνάπτουν συλλογικές συμβάσεις εργασίας ή και ορίζουν εκπροσώπους τους στις διοικήσεις των φορέων που εποπτεύονται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, καθώς και στα συλλογικά όργανα αυτού, έχουν υποχρέωση να εγγράφονται στο Μητρώο Συνδικαλιστικών Οργανώσεων Εργαζομένων και Οργανώσεων Εργοδοτών του Υπουργείου που τηρείται στο πληροφοριακό σύστημα ΕΡΓΑΝΗ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

β) Στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δημιουργείται Γενικό Μητρώο Συνδικαλιστικών Οργανώσεων Εργαζομένων (ΓΕ.ΜΗ.Σ.Ο.Ε.), στο οποίο τηρούνται τα ακόλουθα στοιχεία: α) το καταστατικό της συνδικαλιστικής οργάνωσης και οι τυχόν τροποποιήσεις αυτού, καθώς και η τυχόν πράξη διάλυσής της, β) ο αριθμός των μελών της συνδικαλιστικής οργάνωσης που έλαβαν μέρος στις εκλογές για ανάδειξη διοίκησης, γ) η σύνθεση των οργάνων διοίκησης αυτής, δ) η έδρα της συνδικαλιστικής οργάνωσης και στοιχεία επικοινωνίας και ε) οι οικονομικές της καταστάσεις, εφόσον υφίστανται κρατικές ή συγχρηματοδοτούμενες πηγές χρηματοδότησης στην ίδια την οργάνωση ή στις συνδεδεμένες με αυτή οντότητες.

γ) Στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δημιουργείται Γενικό Μητρώο Οργανώσεων Εργοδοτών (ΓΕ.ΜΗ.Ο.Ε.), στο οποίο εγγράφονται υποχρεωτικά όλες οι οργανώσεις εργοδοτών και στο οποίο τηρούνται τα ακόλουθα στοιχεία: α) το καταστατικό της οργάνωσης εργοδοτών και οι τυχόν τροποποιήσεις αυτού καθώς και η τυχόν πράξη διάλυσής της, β) ο αριθμός των μελών της οργάνωσης εργοδοτών που έλαβαν μέρος στις εκλογές για ανάδειξη διοίκησης, γ) η σύνθεση των οργάνων διοίκησης αυτής, δ) η έδρα της συνδικαλιστικής οργάνωσης και στοιχεία επικοινωνίας, ε) ο αριθμός των εργαζομένων που απασχολεί κάθε μέλος της εργοδοτικής οργάνωσης και στ) οι οικονομικές της καταστάσεις, εφόσον υφίστανται κρατικές ή συγχρηματοδοτούμενες πηγές χρηματοδότησης στην ίδια την οργάνωση ή στις συνδεδεμένες με αυτή οντότητες.

δ) Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικά με τη δημιουργία του Μητρώου Συνδικαλιστικών Οργανώσεων Εργαζομένων και Οργανώσεων Εργοδοτών, τη δημοσιότητα των στοιχείων του και κάθε αναγκαία τεχνική λεπτομέρεια καθώς και τη χορήγηση πληροφοριών σε σχέση με τα στοιχεία του μητρώου και με την τήρηση της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως σε σχέση με την αντιπροσωπευτικότητα συνδικαλιστικών οργάνωσης εργαζομένων και εργοδοτών.

5. Οι αποφάσεις των γενικών συνελεύσεων και λοιπών οργάνων διοίκησης Συνδικαλιστικών Οργανώσεων Εργαζομένων και Οργανώσεων Εργοδοτών συμπεριλαμβανομένων των αποφάσεων κήρυξης απεργίας, σύμφωνα με τους όρους του ν. 1264/1982, όπως ισχύει, λαμβάνονται με ψηφοφορία, η οποία μπορεί να διεξάγεται και με ηλεκτρονική ψήφο και με όρους που διασφαλίζουν τη διαφάνεια και τη μυστικότητα, όπως θα ορίζεται από το καταστατικό αυτών.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσης διάταξης.»

Άρθρο 55

Συρροή συλλογικών ρυθμίσεων

Η παράγραφος 2 του άρθρου 10 του ν. 1876/1990, όπως ισχύει, αντικαθίσταται και προστίθεται παράγραφος 3 και το άρθρο 10 του ν. 1876/1990 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 10 Συρροή

1. Αν η σχέση εργασίας ρυθμίζεται από περισσότερες ισχύουσες συλλογικές συμβάσεις εργασίας, εφαρμόζεται η πιο ευνοϊκή για τον εργαζόμενο.

Η σύγκριση και η επιλογή των διατάξεων γίνεται κατά τις παρακάτω ενότητες:

- α) ενότητα αποδοχών,
- β) λοιπά θέματα.

2. Κλαδική ή επιχειρησιακή συλλογική σύμβαση εργασίας υπερισχύει σε περίπτωση συρροής με ομοιοεπαγγελματική συλλογική σύμβαση εργασίας.

Κατ' εξαίρεση στις περιπτώσεις επιχειρήσεων, που αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα και βρίσκονται σε καθεστώς προπρωχευτικής ή παραπρωχευτικής ή πτωχευτικής διαδικασίας ή εξωδικαστικού συμβιβασμού ή οικονομικής εξυγίανσης, η επιχειρησιακή συλλογική σύμβαση εργασίας υπερισχύει της κλαδικής, εφόσον στην κλαδική δεν προβλέπονται εξαιρέσεις από την εφαρμογή όρων της σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 3 του ν. 1876/1990.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, μετά από γνώμη της Ολομέλειας του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας, εξειδικεύονται οι περιπτώσεις των επιχειρήσεων που εξαιρούνται και καθορίζεται κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσης διάταξης, ιδίως για τη λήψη μέτρων προστασίας των υφιστάμενων θέσεων εργασίας, ειδικώς για κάθε επιχείρηση.

3. Η εθνική κλαδική ή ομοιοεπαγγελματική συλλογική σύμβαση δεν υπερισχύει αντίστοιχης τοπικής.»

Άρθρο 56

Επέκταση συλλογικών ρυθμίσεων

Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 11 του ν. 1876/1990 όπως ισχύουν, αντικαθίστανται, προστίθεται νέα παράγραφος 4 και η παράγραφος 4 του ν. 1876/1990, όπως ισχύει, αναριθμείται σε 5. Το άρθρο 11 του ν. 1876/1990 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 11

Προσχώρηση και επέκταση εφαρμογής

1. Συνδικαλιστικές οργανώσεις και εργοδότες που δεν δεσμεύονται από συλλογική σύμβαση εργασίας μπορούν να προσχωρήσουν από κοινού σε συλλογική σύμβαση εργασίας που αφορά την κατηγορία τους. Συνδικαλιστική οργάνωση εργαζομένων μπορεί να προσχωρήσει σε συλλογική σύμβαση εργασίας, από την οποία δεσμεύεται ήδη ο εργοδότης. Η προσχώρηση γίνεται με ιδιωτικό έγγραφο, που γνωστοποιείται στα μέρη που έχουν συνάψει τη συλλογική σύμβαση εργασίας, κατατίθεται στις κατά τόπους υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και καταχωρίζεται στο ειδικό βιβλίο συλλογικών συμβάσεων εργασίας. Στην περίπτωση της προσχώρησης ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 2, 3, 4, 5 και 6 του άρθρου 5 του νόμου αυτού.

Προσχώρηση σε επιχειρησιακή συλλογική σύμβαση εργασίας δεν είναι δυνατό να γίνει από εργοδότη ή συνδικαλιστική οργάνωση άλλης επιχείρησης.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων είναι δυνατόν να εγκριθεί το Πόρισμα του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας και να κηρυχθεί γενικώς υποχρεωτική, για όλους τους εργαζόμενους, συλλογική σύμβαση εργασίας ή διαιτητική απόφαση με τους εξής όρους:

2.1. Για την επέκταση συλλογικής σύμβασης εργασίας ή διαιτητικής απόφασης απαιτείται:

α) αίτηση που υποβάλλεται από οποιοδήποτε από τους

δεσμευόμενους από αυτή προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

β) τεκμηρίωση των επιπτώσεων της επέκτασης στην ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση και κοινοποίηση αυτής στο Ανώτατο Συμβούλιο Εργασίας.

2.2. Το Ανώτατο Συμβούλιο Εργασίας γνωμοδοτεί αιτιολογημένα προς τον Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, λαμβάνοντας υπόψη:

α) την αίτηση για επέκταση,

β) την τεκμηριωμένη βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας του Υπουργείου ότι η συλλογική ρύθμιση δεσμεύει ήδη εργοδότες, που απασχολούν ποσοστό μεγαλύτερο του 50% των εργαζομένων του κλάδου ή του επαγγέλματος και

γ) το πόρισμα διαβούλευσης των δεσμευομένων μερών, ενώπιον του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας, για την αναγκαιότητα της επέκτασης και τις επιπτώσεις της στην ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, τη λειτουργία του ανταγωνισμού και την απασχόληση.

2.3. Επιχειρήσεις που αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα και βρίσκονται σε καθεστώς προπρωχευτικής ή παραπρωχευτικής ή πτωχευτικής διαδικασίας ή εξωδικαστικού συμβιβασμού ή οικονομικής εξυγίανσης, ανεξαρτήτως εάν στην επεκτεινόμενη συλλογική ρύθμιση προβλέπονται εξαιρέσεις από την εφαρμογή όρων για εργαζόμενους σε επιχειρήσεις, σύμφωνα με την παράγραφο 8 του άρθρου 3 του ν. 1876/1990, μπορούν να εξαιρούνται από το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, μετά από αιτιολογημένη γνώμη του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας, ως προς όρους ή ως προς το σύνολο της συλλογικής σύμβασης εργασίας ή διαιτητικής απόφασης, που κηρύσσεται υποχρεωτική.

3. Η επέκταση ισχύει από την ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων στην Εφημερίδα Κυβερνήσεως και η ισχύς της λήγει τρεις (3) μήνες μετά την πάροδο ισχύος της συλλογικής ρύθμισης.

4. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, μετά από γνώμη της Ολομέλειας του Ανωτάτου Συμβουλίου Εργασίας, είναι δυνατόν να εξειδικεύονται οι περιπτώσεις των επιχειρήσεων που εξαιρούνται και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσης διάταξης, ιδίως για τη λήψη μέτρων προστασίας των υφιστάμενων θέσεων εργασίας, ειδικά για κάθε επιχείρηση.

5. Για τους εργαζόμενους στη γεωργία, κτηνοτροφία και συναφείς εργασίες καθώς και για τους κατ' οίκον εργαζόμενους, οι παραπάνω διατάξεις για την προσχώρηση και επέκταση συλλογικής σύμβασης εργασίας ισχύουν για τις συμβάσεις που συνάπτονται αντίστοιχα στους κλάδους αυτούς.»

Άρθρο 57

Επίλυση συλλογικών διαφορών με διαιτησία

α) Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 16 του ν. 1876/1990, όπως ισχύει, αντικαθίστανται και το άρθρο 16 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 16
Διαιτησία
(Πρώτος Βαθμός)

1. Η προσφυγή στη διαιτησία μπορεί να γίνεται σε οποιοδήποτε στάδιο των διαπραγματεύσεων με συμφωνία των μερών. Ειδικά για τις δημόσιες επιχειρήσεις του Κεφαλαίου Α΄ του ν. 3429/2005, όπως ισχύει, απαιτείται και η εφαρμογή της παραγράφου 4 του άρθρου 56 του ν. 3691/2008, όπως ισχύει.

2. Είναι δυνατή η προσφυγή στη διαιτησία μονομερώς από οποιοδήποτε μέρος, ως έσχατο και επικουρικό μέσο επίλυσης συλλογικών διαφορών εργασίας, μόνον στις εξής περιπτώσεις:

α) εάν η συλλογική διαφορά αφορά επιχειρήσεις δημόσιου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας, η λειτουργία των οποίων έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου κατά την έννοια της παραγράφου 2 του άρθρου 19 του ν. 1264/1982, όπως συμπληρώθηκε με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 3 του ν. 1915/1990 και όπως αυτές ορίζονται στο Κεφάλαιο Α΄ του ν. 3429/2005, όπως ισχύει σε συνδυασμό με την παράγραφο 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014, όπως ισχύει.

β) εάν η συλλογική διαφορά αφορά στη σύναψη συλλογικής σύμβασης εργασίας και αποτύχουν οριστικά οι διαπραγματεύσεις μεταξύ των μερών και η επίλυση της επιβάλλεται από υπαρκτό λόγο γενικότερου κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος συνδεδεμένο με τη λειτουργία της ελληνικής οικονομίας.

Οριστική αποτυχία των διαπραγματεύσεων θεωρείται ότι υπάρχει, εφόσον σωρευτικώς:

(αα) έληξε η κανονιστική ισχύς τυχόν υπάρχουσας συλλογικής σύμβασης εργασίας σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 2 της ΠΥΣ 6/2012 και

(ββ) έχει εξαντληθεί κάθε άλλο μέσο συνεννόησης και συνδικαλιστικής δράσης, ενώ το μέρος που προσφεύγει μονομερώς στη διαιτησία, συμμετείχε στη διαδικασία μεσολάβησης και αποδέχθηκε την πρόταση μεσολάβησης.

Η αίτηση μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία πρέπει να περιέχει και πλήρη αιτιολογία σχετικά με τη συνδρομή των προϋποθέσεων που την δικαιολογούν, η δε διαιτητική απόφαση που εκδίδεται επί αυτής είναι άκυρη εάν δεν περιέχει και πλήρη αιτιολογία σχετικά με τη συνδρομή των προϋποθέσεων που δικαιολογούν τη μονομερή προσφυγή στη διαιτησία.

Εάν η συλλογική διαφορά αφορά επιχείρηση του Κεφαλαίου Α΄ του ν. 3429/2005, όπως ισχύει σε συνδυασμό με την παράγραφο 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014, όπως ισχύει, στην αίτηση επισυνάπτεται η γνώμη της διυπουργικής επιτροπής δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών του άρθρου 10 του ν. 3429/2005, όπως ισχύει, επί της συλλογικής διαφοράς.

3. Η διαιτησία διεξάγεται από έναν διαιτητή ή από Τριμελή Επιτροπή Διαιτησίας, αν το ζητήσει ένα εκ των μερών. Στην περίπτωση μονομερούς προσφυγής στη διαιτησία, σύμφωνα με την παράγραφο 2 αυτού του άρθρου, διεξάγεται από Τριμελή Επιτροπή Διαιτησίας.

4. Ο διαιτητής ή οι διαιτητές της Τριμελούς Επιτροπής Διαιτησίας, ο ορισμός ενός εκ των διαιτητών ως προέδρου της Επιτροπής, καθώς και οι αναπληρωτές τους, επιλέγονται με συμφωνία των μερών από τον κατάλογο διαιτητών του Ο.ΜΕ.Δ. και σε περίπτωση ασυμφωνίας με κλήρωση. Εντός σαράντα οκτώ (48) ωρών από την προσφυγή στη διαιτησία, η αρμόδια υπηρεσία του Ο.ΜΕ.Δ. καλεί τα μέρη να προσέλθουν σε καθορισμένο τόπο και ώρα για την επιλογή διαιτητή ή Επιτροπής Διαιτησίας και του προέδρου της, καθώς και των αναπληρωτών τους. Η επιλογή ή η κλήρωση διεξάγεται ενώπιον του προέδρου του Ο.ΜΕ.Δ. ή του οριζομένου από αυτόν εκπροσώπου του. Κάθε μέρος έχει το δικαίωμα να εκφράσει μία φορά άρνηση για το κληρωθέν πρόσωπο. Ο διαιτητής και η Τριμελής Επιτροπή Διαιτησίας οφείλουν να αναλάβουν τα καθήκοντά τους εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από τον ορισμό τους.

5. Ο διαιτητής και η Επιτροπή Διαιτησίας έχουν τα ίδια δικαιώματα με τον μεσολαβητή. Μελετούν όλα τα στοιχεία και πορίσματα, που συγκεντρώθηκαν στο στάδιο της μεσολάβησης και τα πρόσθετα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν κατά τη διαδικασία της διαιτησίας και κυρίως τα οικονομικά και χρηματοοικονομικά στοιχεία, την εξέλιξη της ανταγωνιστικότητας και την οικονομική κατάσταση των ασθενέστερων επιχειρήσεων της παραγωγικής δραστηριότητας, στην οποία αναφέρεται η συλλογική διαφορά, την πρόοδο στη μείωση του κενού ανταγωνιστικότητας και στη μείωση του μοναδιαίου κόστους εργασίας κατά τη διάρκεια του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής της χώρας, καθώς και την εξέλιξη της αγοραστικής δύναμης του μισθού».

6. Η διαιτητική απόφαση πρέπει να περιέχει πλήρη και τεκμηριωμένη αιτιολογία σχετικά με τους όρους που τίθενται σε αυτή και οι οποίοι δεν μπορούν να έρχονται σε αντίθεση ή να τροποποιούν προβλέψεις της κείμενης νομοθεσίας. Στη διαιτητική απόφαση διατυπώνονται ρητώς όλοι οι κανονιστικοί όροι. Κανονιστικοί όροι άλλων εν ισχύι συλλογικών ρυθμίσεων εξακολουθούν να ισχύουν με τη διαιτητική απόφαση. Η πληρότητα της αιτιολογίας ελέγχεται δικαστικά, σύμφωνα με το άρθρο 16B του παρόντος.

7. Η διαιτητική απόφαση εκδίδεται σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την ανάληψη των καθηκόντων του διαιτητή ή της Επιτροπής Διαιτησίας, αν προηγήθηκε μεσολάβηση, και σε διάστημα τριάντα πέντε (35) ημερών, αν δεν προηγήθηκε. Η απόφαση της Επιτροπής Διαιτησίας λαμβάνεται ομόφωνα ή κατά πλειοψηφία. Η διαιτητική απόφαση κοινοποιείται από την αρμόδια υπηρεσία του Ο.ΜΕ.Δ. εντός πέντε (5) ημερών από εκδόσεώς της στα δεσμευόμενα από αυτή μέρη.

8. Η απόφαση της διαιτησίας εξομοιώνεται με συλλογική σύμβαση εργασίας και ισχύει από την επομένη της υποβολής της αίτησης για μεσολάβηση, εκτός εάν τα μέρη συμφωνήσουν διαφορετικά.

9. Στις περιπτώσεις προσφυγής στη διαιτησία αναστέλλεται η άσκηση του δικαιώματος της απεργίας για διάστημα δέκα (10) ημερών από την ημέρα προσφυγής του».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΑΤΟΜΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Άρθρο 58

Καθυστέρηση δεδουλευμένων αποδοχών

Το τρίτο εδάφιο του άρθρου 7 του ν. 2112/1920 (Α΄ 67), όπως ισχύει, τροποποιείται και το άρθρο 7 του ν. 2112/1990 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 7

Μονομερής βλαπτική μεταβολή όρων της σύμβασης

Πάσα μονομερής μεταβολή των όρων της υπαλληλικής συμβάσεως βλάπτουσα τον υπάλληλον, θεωρείται ως καταγγελία ταύτης, δι' ήν ισχύουσιν αι διατάξεις του παρόντος νόμου. Ως μια τοιαύτη θεωρείται εν πάση περιπτώσει η μετάθεσις του υπαλλήλου εις γραφείον λειτουργούν εν τη αλλοδαπή, εφόσον δεν αποδέχεται την μετάθεσιν ο μετατιθέμενος υπάλληλος.

Επίσης, θεωρείται μονομερής βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας η πέραν των δύο (2) μηνών καθυστέρηση καταβολής των δεδουλευμένων αποδοχών του εργαζομένου από τον εργοδότη, ανεξαρτήτως της αιτίας της καθυστέρησης.»

Άρθρο 59

Μέτρα για την προστασία εργαζομένων μερικής απασχόλησης

Η παράγραφος 11 του άρθρου 38 του ν. 1892/1990 (Α΄ 101), όπως ισχύει, αντικαθίσταται και το άρθρο 38 του ν. 1892/1990 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 38

Μερική απασχόληση

1. Κατά την κατάρτιση της σύμβασης εργασίας ή κατά τη διάρκεια της ο εργοδότης και ο μισθωτός μπορούν με έγγραφη ατομική σύμβαση να συμφωνήσουν, ημερήσια ή εβδομαδιαία ή δεκαπενθήμερη ή μηνιαία εργασία, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο, η οποία θα είναι μικρότερης διάρκειας από την κανονική (μερική απασχόληση).

Αν η συμφωνία αυτή δεν καταρτιστεί εγγράφως ή δεν γνωστοποιηθεί εντός οκτώ (8) ημερών από την κατάρτισή της στην οικεία Επιθεώρηση Εργασίας, τεκμαίρεται η πλήρης απασχόληση του μισθωτού.

2. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου νοείται ως:

α) «εργαζόμενος μερικής απασχόλησης», κάθε εργαζόμενος με σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας, του οποίου οι ώρες εργασίας, υπολογιζόμενες σε ημερήσια, εβδομαδιαία, δεκαπενθήμερη ή μηνιαία βάση είναι λιγότερες από το κανονικό ωράριο εργασίας του συγκρίσιμου εργαζομένου με πλήρη απασχόληση,

β) «συγκρίσιμος εργαζόμενος με πλήρη απασχόληση», κάθε εργαζόμενος πλήρους απασχόλησης, που απασχολείται στην ίδια επιχείρηση με σύμβαση ή σχέση εξαρτημένης εργασίας, και εκτελεί ίδια ή παρόμοια καθήκοντα, υπό τις αυτές συνθήκες. Όταν στην επιχείρηση δεν υπάρχει συγκρίσιμος εργαζόμενος με πλήρη απα-

σχόληση, η σύγκριση γίνεται με αναφορά στη συλλογική ρύθμιση στην οποία θα υπαγόταν ο εργαζόμενος αν είχε προσληφθεί με πλήρη απασχόληση. Οι εργαζόμενοι με σύμβαση ή σχέση εργασίας μερικής απασχόλησης δεν επιτρέπεται να αντιμετωπίζονται δυσμενώς σε σχέση με τους συγκρίσιμους εργαζόμενους με κανονική απασχόληση, εκτός εάν συντρέχουν αντικειμενικοί λόγοι οι οποίοι τη δικαιολογούν, όπως η διαφοροποίηση στο ωράριο εργασίας.

3. Κατά την κατάρτιση της σύμβασης εργασίας ή κατά τη διάρκειά της ο εργοδότης και ο μισθωτός μπορούν με έγγραφη ατομική σύμβαση να συμφωνήσουν κάθε μορφή απασχόλησης εκ περιτροπής.

Εκ περιτροπής απασχόληση θεωρείται η απασχόληση κατά λιγότερες ημέρες την εβδομάδα ή κατά λιγότερες εβδομάδες το μήνα ή κατά λιγότερους μήνες το έτος ή και συνδυασμός αυτών κατά πλήρες ημερήσιο ωράριο εργασίας.

Η παρεχόμενη από το άρθρο αυτό προστασία καλύπτει και τους απασχολούμενους με βάση τις συμφωνίες του προηγούμενου εδαφίου.

Αν περιοριστούν οι δραστηριότητές του ο εργοδότης μπορεί, αντί καταγγελίας της σύμβασης εργασίας, να επιβάλει σύστημα εκ περιτροπής απασχόλησης στην επιχείρησή του, η διάρκεια της οποίας δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τους εννέα (9) μήνες στο ίδιο ημερολογιακό έτος, μόνο εφόσον προηγουμένως προβεί σε ενημέρωση και διαβούλευση με τους νόμιμους εκπροσώπους των εργαζομένων, σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 260/2006 και του ν. 1767/1988.

Αν η συμφωνία αυτή δεν καταρτιστεί εγγράφως ή αν η συμφωνία ή η απόφαση του εργοδότη δεν γνωστοποιηθούν εντός οκτώ (8) ημερών από την κατάρτιση ή τη λήψη τους στην οικεία Επιθεώρηση Εργασίας, τεκμαίρεται η πλήρης απασχόληση του μισθωτού.

4. Ως εκπρόσωποι των εργαζομένων, για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου ορίζονται κατά την εξής σειρά προτεραιότητας:

α) οι εκπρόσωποι από την πλέον αντιπροσωπευτική συνδικαλιστική οργάνωση της επιχείρησης ή της εκμετάλλευσης, η οποία καλύπτει κατά το καταστατικό της εργαζόμενους, ανεξάρτητα από την κατηγορία, τη θέση ή την ειδικότητα τους,

β) οι εκπρόσωποι των υφιστάμενων συνδικαλιστικών οργανώσεων της επιχείρησης ή της εκμετάλλευσης,

γ) το συμβούλιο εργαζομένων,

δ) εάν ελλείπουν συνδικαλιστικές οργανώσεις και συμβούλιο εργαζομένων, η ενημέρωση και διαβούλευση γίνεται με το σύνολο των εργαζομένων. Η ενημέρωση μπορεί να γίνει με εφάπαξ ανακοίνωση σε εμφανές και προσιτό σημείο της επιχείρησης. Η διαβούλευση πραγματοποιείται σε τόπο και χρόνο που ορίζει ο εργοδότης.

5. Οι έγγραφες ατομικές συμβάσεις των προηγούμενων παραγράφων πρέπει να περιλαμβάνουν:

α) τα στοιχεία ταυτότητας των συμβαλλομένων,

β) τον τόπο παροχής της εργασίας, την έδρα της επιχείρησης ή τη διεύθυνση του εργοδότη, γ) τον χρόνο της απασχόλησης, τον τρόπο κατανομής και τις περιόδους εργασίας,

δ) τον τρόπο αμοιβής και

ε) τους τυχόν όρους τροποποίησης της σύμβασης.

Σε εποχικές ξενοδοχειακές και επισιτιστικές επιχειρήσεις οι έγγραφες ατομικές συμβάσεις, κατά την παράγραφο 1 του παρόντος, γίνονται για ημερήσια ή εβδομαδιαία περίοδο εργασίας.

6. Σε κάθε περίπτωση, η απασχόληση κατά την Κυριακή ή άλλη ημέρα αργίας, ως και η νυκτερινή εργασία συνεπάγεται την καταβολή της νόμιμης προσαύξησης.

7. Αν η μερική απασχόληση έχει καθοριστεί με ημερήσιο ωράριο μικρότερης διάρκειας από το κανονικό, η παροχή της συμφωνημένης εργασίας των μερικώς απασχολούμενων πρέπει να είναι συνεχόμενη και να παρέχεται μία φορά την ημέρα.

Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου δεν εφαρμόζεται στους οδηγούς αυτοκινήτων μεταφοράς μαθητών, νηπίων και βρεφών και στους συνοδούς αυτών που εργάζονται στα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια, στους παιδικούς και βρεφονηπιακούς σταθμούς και στα νηπιαγωγεία, καθώς και στους καθηγητές που εργάζονται στα φροντιστήρια ξένων γλωσσών και μέσης εκπαίδευσης.

8. Καταγγελία της σύμβασης εργασίας λόγω μη αποδοχής από τον μισθωτό εργοδοτικής πρότασης για μερική απασχόληση είναι άκυρη.

9. Οι αποδοχές των εργαζομένων με σύμβαση ή σχέση εργασίας μερικής απασχόλησης υπολογίζονται όπως και οι αποδοχές του συγκρίσιμου εργαζομένου και αντιστοιχούν στις ώρες εργασίας της μερικής απασχόλησης.

10. Οι μερικώς απασχολούμενοι μισθωτοί έχουν δικαίωμα ετήσιας άδειας με αποδοχές και επίδομα αδειας, με βάση τις αποδοχές που θα ελάμβαναν εάν εργάζονταν κατά το χρόνο της αδειας τους, για τη διάρκεια της οποίας εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 2 του α.ν. 539/1945, όπως ισχύει.

11. Αν παραστεί ανάγκη για πρόσθετη εργασία πέραν από τη συμφωνηθείσα, ο εργαζόμενος έχει υποχρέωση να την παράσχει, αν είναι σε θέση να το κάνει και η άρνηση του θα ήταν αντίθετη με την καλή πίστη.

Αν παρασχεθεί εργασία πέραν της συμφωνημένης, ο μερικώς απασχολούμενος δικαιούται αντίστοιχης αμοιβής με προσαύξηση δώδεκα τοις εκατό (12%) επί της συμφωνηθείσας αμοιβής για κάθε επιπλέον ώρα εργασίας που θα παράσχει. Ο μερικώς απασχολούμενος μπορεί να αρνηθεί την παροχή εργασίας πέραν της συμφωνημένης, όταν αυτή η πρόσθετη εργασία λαμβάνει χώρα κατά συνήθη τρόπο. Σε κάθε περίπτωση η πρόσθετη αυτή εργασία δύναται να πραγματοποιηθεί κατ' ανώτατο όριο μέχρι τη συμπλήρωση του πλήρους ημερήσιου ωραρίου του συγκρίσιμου εργαζομένου.

12. Ο πλήρως απασχολούμενος σε επιχειρήσεις πλέον των είκοσι (20) ατόμων, έχει δικαίωμα μετά τη συμπλήρωση ενός ημερολογιακού έτους εργασίας να ζητήσει τη μετατροπή της σύμβασης εργασίας του από πλήρη σε μερική απασχόληση, με δικαίωμα επανόδου σε πλήρη απασχόληση, εκτός αν η άρνηση του εργοδότη δικαιολογείται από τις επιχειρησιακές ανάγκες.

Ο εργαζόμενος στην αίτησή του πρέπει να προσδιορίζει τη διάρκεια της μερικής απασχόλησης και το είδος της. Αν ο εργοδότης δεν απαντήσει εγγράφως μέσα σε ένα μήνα θεωρείται ότι το αίτημα του εργαζομένου έχει γίνει δεκτό.

13. Ο μερικώς απασχολούμενος, επί προσφοράς εργασίας με ίσους όρους από μισθωτούς της ίδιας κατηγορίας, έχει δικαίωμα προτεραιότητας για πρόσληψη σε θέση εργασίας πλήρους απασχόλησης στην ίδια επιχείρηση. Ο χρόνος της μερικής απασχόλησης λαμβάνεται υπόψη ως χρόνος προϋπηρεσίας όπως και για τον συγκρίσιμο εργαζόμενο. Για τον υπολογισμό της προϋπηρεσίας αυτής, μερική απασχόληση που αντιστοιχεί στον κανονικό (νόμιμο ή συμβατικό) ημερήσιο χρόνο συγκρίσιμου εργαζόμενου αντιστοιχεί σε μία ημέρα προϋπηρεσίας.

14. Στους εργαζόμενους που καλύπτονται από σύμβαση ή σχέση εργασίας με μερική απασχόληση παρέχονται:

α) δυνατότητες συμμετοχής στις δραστηριότητες της επαγγελματικής κατάρτισης που εφαρμόζει η επιχείρηση υπό συνθήκες ανάλογες με εκείνες που αφορούν τους εργαζόμενους πλήρους απασχόλησης και αορίστου χρόνου,

β) οι ίδιες κοινωνικές υπηρεσίες που υπάρχουν στη διάθεση των άλλων εργαζομένων στην επιχείρηση.

15. Ο εργοδότης ενημερώνει τους εκπροσώπους των εργαζομένων για τον αριθμό των απασχολούμενων με μερική απασχόληση σε σχέση με την εξέλιξη του συνόλου των εργαζομένων, καθώς και για τις προοπτικές πρόσληψης εργαζομένων με πλήρη απασχόληση.

16. Με επιχειρησιακές συλλογικές συμβάσεις εργασίας επιτρέπεται η συμπλήρωση ή τροποποίηση των ρυθμίσεων των προηγούμενων παραγράφων.

17. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται για τους μερικώς απασχολούμενους όλες οι διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

18. Η κατά το παρόν άρθρο μερική απασχόληση με σχέση ιδιωτικού δικαίου επιτρέπεται και στις δημόσιες επιχειρήσεις, τους οργανισμούς και τους λοιπούς φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός προσδιορίζεται από το άρθρο 14 του ν. 2190/1994 (Α' 28), όπως ισχύει, με εξαίρεση το Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. πρώτου και δεύτερου βαθμού και τα Ν.Π.Δ.Δ., καθώς και στους φορείς για τους οποίους η μερική απασχόληση προβλέπεται από ειδικούς νόμους ή από διατάξεις κανονισμών που έχουν κυρωθεί με νόμο ή έχουν ισχύ νόμου.

Για τη μερική απασχόληση σε επιχειρήσεις, οργανισμούς και φορείς του προηγούμενου εδαφίου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2190/1994 (Α' 28), όπως ισχύει, με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου για την αντιμετώπιση εκτάκτων ή επείγουσών αναγκών συμφωνείται με σύμβαση ορισμένου χρόνου διάρκειας μέχρι έξι (6) μηνών. Μερική απασχόληση που δεν υπερβαίνει τις τέσσερις (4) ώρες ημερησίως.

Στην τελευταία περίπτωση η σχετική προκήρυξη αποστέλλεται πριν από τη δημοσίευση της στο Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ), το οποίο οφείλει να ελέγξει αυτήν από άποψη νομιμότητας μέσα σε δέκα (10) ημέρες.

Οι ανωτέρω συμβάσεις που καταρτίζονται για την κάλυψη έκτακτων ή επείγουσών αναγκών λήγουν αυτοδικαίως με την πάροδο της συμφωνηθείσας διάρκειας τους, χωρίς να απαιτείται προς τούτο καμία άλλη διατύπωση, η δε για οποιονδήποτε λόγο ανανέωσή τους ή μετατροπή τους σε σύμβαση ή σχέση εργασίας αορίστου χρόνου απαγορεύεται και είναι αυτοδικαίως άκυρη».

Άρθρο 60**Αναβάθμιση του ρόλου του πληροφοριακού συστήματος «ΕΡΓΑΝΗ» στην καταγραφή της εργασίας και της παροχής υπηρεσιών**

1. Συμβάσεις ανεξαρτήτων υπηρεσιών, απασχολούμενων σε έως δύο λήπτες των υπηρεσιών αυτών σύμφωνα με την παράγραφο 9 του άρθρου 39 του ν. 4387/2016, όπως ισχύει, και οι απασχολούμενοι με εργόσημο σύμφωνα με το άρθρο 20 του ν. 3863/2010, όπως ισχύει, καταχωρίζονται υποχρεωτικά στο πληροφοριακό σύστημα «ΕΡΓΑΝΗ» του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζεται κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, καθώς και για την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση παραβίασής της.

Άρθρο 61**Άρση αβεβαιότητας των αποσπασμένων στην Ελλάδα εργαζομένων επιχειρήσεων με έδρα στο Ηνωμένο Βασίλειο με αφορμή την ενδεχόμενη αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση**

Για τις επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες στο Ηνωμένο Βασίλειο και οι οποίες, στο πλαίσιο διεθνούς παροχής υπηρεσιών, έχουν ήδη αποσπάσει εργαζόμενους στο έδαφος της Ελλάδας έως την ημερομηνία αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή πρόκειται να αποσπάσουν εργαζόμενους μετά την ημερομηνία αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση και έως τις 31.12.2020 εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις των π.δ. 219/2000 και 101/2016.

Άρθρο 62**Ζητήματα λειτουργίας συλλογικών οργάνων Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων**

Όπου στο κείμενο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο αναφέρεται ως μέλος συλλογικού οργάνου ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Εργασίας, νοείται εφεξής ο Γενικός Γραμματέας Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων άρθρο 7 του π.δ. 84/2019 (Α' 123) σε συνδυασμό με τις διατάξεις του ν. 4622/2019 (Α' 133) και του π.δ. 134/2017 (Α' 168) όπως ισχύει.

Άρθρο 63**Παράταση ισχύος της από 28.03.2018 ΕΓΣΣΕ**

Η ισχύς της από 28 Μαρτίου 2018 Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας παρατείνεται από την ημερομηνία λήξης της κανονιστικής της ισχύος (30.06.2019) μέχρι τη σύναψη νέας Εθνικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας και όχι πέραν τις 31ης.12.2019.

Άρθρο 64**Παράταση της θητείας των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Μεσολάβησης και Διαιτησίας**

Η πενταετής θητεία των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Οργανισμού Μεσολάβησης και Διαιτησίας, το οποίο συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. 10650/Δ1.1956/09.04.2014 (ΥΟΔΔ 233/29.04.2014) απόφαση του Υπουργού Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και η οποία έληξε την 29.04.2019, παρατείνεται από τη λήξη της έως τις 31.12.2019.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'**ΜΕΤΡΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΔΗΛΩΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ****Άρθρο 65****Διοικητικές κυρώσεις για αδήλωτη εργασία**

Η παράγραφος 3 του άρθρου 5 του ν. 4554/2018 (Α' 130), όπως ισχύει, αντικαθίσταται από την παράγραφο 3 του παρόντος και η παράγραφος 3 του άρθρου 5 του ν. 4554/2018 αναριθμείται σε 4. Καταργείται η παράγραφος 4 του άρθρου 5 του ν. 4554/2018 και προστίθεται νέα παράγραφος 6. Το άρθρο 5 του ν. 4554/2018 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 5**Διοικητικές κυρώσεις για αδήλωτη εργασία**

1. Ειδικός Επιθεωρητής Εργασιακών Σχέσεων ή Επιθεωρητής Εργασιακών Σχέσεων ή ελεγκτής των Περιφερειακών Ελεγκτικών Κέντρων Ασφάλισης ή αρμόδιος υπάλληλος του ΕΦΚΑ που διαπιστώνει τη μη αναγραφή εργαζομένου σε ισχύοντα πίνακα προσωπικού που τηρείται από τον εργοδότη, επιβάλλει στον εργοδότη πρόστιμο ποσού δέκα χιλιάδων πεντακοσίων (10.500) ευρώ για κάθε αδήλωτο εργαζόμενο, κατά δέσμια αρμοδιότητα, χωρίς προηγούμενη πρόσκλησή του για παροχή εξηγήσεων.

2. Ειδικός Επιθεωρητής Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία ή Επιθεωρητής Ασφάλειας και Υγείας στην Εργασία που, κατά τη διερεύνηση των αιτιών εργατικού ατυχήματος, διαπιστώνει τη μη αναγραφή εργαζομένου σε ισχύοντα πίνακα προσωπικού που τηρείται από τον εργοδότη, επιβάλλει στον εργοδότη το πρόστιμο που προβλέπεται στην παράγραφο 1 για κάθε αδήλωτο εργαζόμενο, κατά δέσμια αρμοδιότητα, χωρίς προηγούμενη πρόσκλησή του για παροχή εξηγήσεων.

3. Ο αρμόδιος Προϊστάμενος του ελεγκτικού οργάνου που διαπίστωσε την παράβαση αδήλωτης εργασίας υποχρεούται να δώσει εντολή διενέργειας ενός τουλάχιστον επανελέγχου της παραβατικής επιχείρησης/εκμετάλλευσης, ο οποίος πραγματοποιείται εντός χρονικού διαστήματος δώδεκα (12) μηνών από την ημερομηνία της διαπίστωσης της παράβασης της αδήλωτης εργασίας προκειμένου να ελεγχθεί τυχόν υποτροπή.

Στις περιπτώσεις που η παράβαση της αδήλωτης εργασίας διαπιστώθηκε από τα όργανα της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του παρόντος ή από τα όργανα του άρθρου 259 του ν. 4555/2018 (Α' 133) και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 4144/2013 (Α' 88) ως ισχύει, ο αρμόδιος Προϊστάμενος του τοπικά αρμόδιου Τμήματος Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων του Σ.ΕΠ.Ε. υποχρεούται να δώσει εντολή σε αρμόδιο Επιθεωρητή Εργασιακών Σχέσεων για τον ως άνω επανέλεγχο ή επανελέγχου.

4. Σε περίπτωση υποτροπής του εργοδότη, η οποία διαπιστώνεται εντός τριών (3) ετών από τον πρώτο έλεγχο, το πρόστιμο της παραγράφου 1, ανά εργαζόμενο, επιβάλλεται προσαυξημένο ως εξής:

α) κατά 100% για την πρώτη μετά την αρχική παράβαση και

β) κατά 200% για κάθε μεταγενέστερη παράβαση από αυτήν της περίπτωσης α', που διαπιστώνεται σε έλεγχο διενεργούμενο σε διαφορετική ημερομηνία.

5. Οι διοικητικές κυρώσεις του παρόντος άρθρου επιβάλλονται πλέον των λοιπών κυρώσεων που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία.

6. Κατά της Πράξης Επιβολής Προστίμου ασκείται προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου Διοικητικού Πρωτοδικείου μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών από την επίδοσή της, κατά την κείμενη νομοθεσία. Μέσα στην ίδια προθεσμία η προσφυγή κοινοποιείται με μέριμνα του προσφεύγοντος και με ποινή απαραδέκτου στην αρμόδια υπηρεσία του Σ.ΕΠ.Ε. Η προθεσμία για την άσκηση της προσφυγής και η άσκηση αυτής δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της πράξης επιβολής προστίμου.»

Άρθρο 66

Δικαίωμα και προϋποθέσεις έκπτωσης

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 6 του ν. 4554/2018, όπως ισχύουν, αντικαθίστανται. Η παράγραφος 3 του άρθρου 6 του ν. 4554/2018, όπως ισχύει, τροποποιείται. Η παράγραφος 6 του άρθρου 6 του ν. 4554/2018, όπως ισχύει, τροποποιείται ως προς το δεύτερο εδάφιο της και το άρθρο 6 του ν. 4554/2018 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 6

Δικαίωμα και προϋποθέσεις έκπτωσης

1. Αν, εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ημέρα του ελέγχου, ο εργοδότης προβεί στην πρόσληψη του εργαζομένου ή των εργαζομένων που διαπιστώθηκαν, ως αδήλωτοι, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας πλήρους απασχόλησης διάρκειας τουλάχιστον δώδεκα (12) μηνών, το πρόστιμο της παραγράφου 1 του άρθρου 5 ορίζεται στο ποσό των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ.

2. Ειδικά στις περιπτώσεις εποχικών εργασιών, όπως αυτές ορίζονται στο τρίτο εδάφιο της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 4 του ν. 1545/1985 (Α' 91), το πρόστιμο της παραγράφου 1 του άρθρου 5 ορίζεται στο ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ, σε περίπτωση πρόσληψης με σύμβαση εργασίας πλήρους απασχόλησης διάρκειας, τουλάχιστον τριών (3) μηνών. Εφόσον ο

χρόνος λειτουργίας της εποχικής επιχείρησης ή εκμετάλλευσης δεν επαρκεί για τη συμπλήρωση του ελάχιστου απαιτούμενου χρόνου απασχόλησης (τρίμηνο), ο εργοδότης υποχρεούται να συμπληρώσει τον υπόλοιπο χρόνο του τριμήνου κατά την επόμενη περίοδο λειτουργίας. Διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί υποχρέωσης επαναπρόσληψης εργαζομένων εποχικών επιχειρήσεων δεν θίγονται.

3. Ο εργοδότης δεν επιτρέπεται να προβεί σε μείωση του προσωπικού από την ημερομηνία και ώρα του ελέγχου και καθ' όλη τη διάρκεια των περιόδων των παραγράφων 1 και 2, κατά περίπτωση.

4. Ως μείωση του προσωπικού, κατά την έννοια της παραγράφου 3, θεωρείται:

α) η μείωση του αριθμού των εργαζομένων της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης σε αριθμό μικρότερο από τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνταν κατά την ημερομηνία και ώρα του ελέγχου, προσαυξημένο κατά τον αριθμό των εργαζομένων που προσέλαβε ο εργοδότης, προκειμένου να τύχει της έκπτωσης,

β) η αλλαγή του καθεστώτος απασχόλησης των εργαζομένων από πλήρη σε μερική ή εκ περιτροπής απασχόληση,

γ) η θέση εργαζομένων σε διαθεσιμότητα,

δ) η εθελουσία έξοδος που γίνεται με πρωτοβουλία του εργοδότη, μέσω προγραμμάτων παροχής κινήτρων εθελούσιας εξόδου και

ε) η οικειοθελής αποχώρηση εργαζομένου. Αν μειωθεί το προσωπικό, σύμφωνα με τις περιπτώσεις α', δ' και ε', ο εργοδότης υποχρεούται, εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία που επήλθε η μείωση, να προβεί σε νέα πρόσληψη με τους ίδιους όρους εργασίας, ώστε να διατηρηθεί σταθερός ο αριθμός των εργαζομένων της επιχείρησης ή εκμετάλλευσης. Το διάστημα που μεσολαβεί από την ημερομηνία μείωσης του προσωπικού έως αυτήν της νέας πρόσληψης, προσαυξάνει την ελάχιστη περίοδο, κατά την οποία ο εργοδότης δεν επιτρέπεται να προβεί σε μείωση προσωπικού.

5. Στην έννοια της μείωσης του προσωπικού της παραγράφου 3 δεν περιλαμβάνονται:

α) η συνταξιοδότηση εργαζομένου,

β) η λήξη σύμβασης ορισμένου χρόνου που είχε συναφθεί πριν από την ημερομηνία του ελέγχου, λόγω παρόδου της συμφωνηθείσας διάρκειας,

γ) η καταγγελία της σύμβασης εργασίας ύστερα από την υποβολή μήνυσης του εργοδότη κατά εργαζομένου για αξιόποινη πράξη που τέλεσε κατά την άσκηση της εργασίας του,

δ) η φυλάκιση και ο θάνατος εργαζομένου και

ε) η αδυναμία ανανέωσης της άδειας διαμονής και πρόσβασης στην αγορά εργασίας αλλοδαπού εργαζομένου.

6. Το δικαίωμα της έκπτωσης παρέχεται, εφόσον ο εργοδότης αποδεχθεί το πρόστιμο και παραιτηθεί από την άσκηση των προβλεπόμενων ένδικων βοηθημάτων. Δικαίωμα έκπτωσης δεν παρέχεται όταν ο εργοδότης είναι υπότροπος, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 5.

7. Σε περίπτωση μείωσης του προσωπικού, κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος, βεβαιώνεται σε βάρος του εργοδότη για κάθε αθλήτο εργαζόμενο, κατά δέσμια αρμοδιότητα, χωρίς προηγούμενη πρόσκλησή του για παροχή εξηγήσεων, το υπολειπόμενο του αρχικού προστίμου ποσό»

Άρθρο 67
Καταβολή προστίμου και μητρώο παραβατών
για την αθλητική εργασία

Στο άρθρο 7 του ν. 4554/2018, όπως ισχύει, προστίθεται παράγραφος 2 και το άρθρο 7 του ν. 4554/2018 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 7
Καταβολή προστίμου και μητρώο παραβατών
για την αθλητική εργασία

1. Αν από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε. και του ΕΦΚΑ επιβληθούν σε μία επιχείρηση, εκμετάλλευση ή άλλη εργασία περισσότερα από ένα πρόστιμα για αθλητική εργασία του ίδιου εργαζομένου, που προκύπτουν από έλεγχο κατά τη διάρκεια της ίδιας ημέρας, η καταβολή του προστίμου γίνεται άπαξ βάσει της πράξης επιβολής προστίμου που κοινοποιήθηκε πρώτη στον εργοδότη.

2. Στο ηλεκτρονικό πληροφοριακό σύστημα «ΕΡΓΑ-ΝΗ» του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων δημιουργείται «Μητρώο Παραβατών για την Αθλητική Εργασία», στο οποίο θα καταχωρούνται οι επιχειρήσεις, εκμεταλλεύσεις και γενικώς οι εργοδότες, φυσικά και νομικά πρόσωπα, στους οποίους επιβάλλονται κυρώσεις για απασχόληση εργαζομένων με αθλητική εργασία. Οι επιχειρήσεις και εργοδότες που έχουν παραβατική συμπεριφορά θα αποκλείονται από ευμενείς ασφαλιστικές ρυθμίσεις. Οι υπηρεσίες του Σ.ΕΠ.Ε. και του ΕΦΚΑ είναι αρμόδιες για την τήρηση και άμεση ενημέρωση του μητρώου»

Άρθρο 68
Εξουσιοδοτικές διατάξεις- Έναρξη ισχύος

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 8 του ν. 4554/2018, όπως ισχύουν, αντικαθίστανται και η παράγραφος 3 του ίδιου άρθρου καταργείται και το άρθρο 8 του ν. 4554/2018 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 8
Εξουσιοδοτικές διατάξεις- Έναρξη ισχύος

1. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ρυθμίζονται τα ακόλουθα:

α. η διαδικασία επιβολής των προβλεπόμενων διοικητικών κυρώσεων, του παρόντος Κεφαλαίου και ιδίως προθεσμίες για την υποβολή αντιρρήσεων κατά πράξεως διοικητικών κυρώσεων, δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης του παραβάτη εργοδότη, η διαδικασία επανελέγχου της συνδρομής των προϋποθέσεων επιβολής διοικητικών κυρώσεων και μείωσης προβλεπόμενου προστίμου,

καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα για την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος Κεφαλαίου,

β. κάθε σχετικό θέμα αναφορικά με τα στοιχεία που καταχωρίζονται στο Μητρώο Παραβατών, σύμφωνα πάντοτε με το εκάστοτε ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, την ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών εισπράξης ασφαλιστικών και φορολογικών οφειλών και κάθε άλλο θέμα σχετικά με τη διάρκεια διατήρησης των στοιχείων στο Μητρώο, τη χορηγία στοιχείων σε τρίτους, κάθε αναγκαίο θέμα για την τήρηση της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τη διαλειτουργικότητα των πληροφοριακών συστημάτων των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών, καθώς και τους όρους, το είδος και τη διάρκεια εξαίρεσης των παραβατών από ρυθμίσεις εξόφλησης ασφαλιστικών εισφορών και προγράμματα ενίσχυσης της απασχόλησης.

2. Η ισχύς των παραγράφων 3, 4 και 6 του άρθρου 5 και των παραγράφων 1, 2, 3 και 6 του άρθρου 6 του ν. 4554/2018 αρχίζει από την έκδοση της σχετικής απόφασης του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, από εκδόσεως της οποίας καταργείται η υπ' αριθμ. 43614/996/21.08.2018 (Β' 3521) Υπουργική Απόφαση. Η ισχύς της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του ν. 4554/2018 αρχίζει από την έκδοση της Απόφασης της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'
ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 69
Ρύθμιση για την Αναλυτική Περιοδική Δήλωση (Α.Π.Δ.)

1. Σε βάρος των εργοδοτών που ασφαλίζουν προσωπικό μέσω Α.Π.Δ. χωρίς να καταβάλουν τις τρέχουσες μηνιαίες ασφαλιστικές εισφορές το ΚΕΑΟ δύναται, εκτός των μέτρων αναγκαστικής εισπράξης που προβλέπονται από τον ΚΕΔΕ, να αναστείλει για τον εργοδότη τη χρήση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του ΕΦΚΑ για την υποβολή Α.Π.Δ..

2. Το ΚΕΑΟ ενημερώνει την αρμόδια για τον έλεγχο του εργοδότη υπηρεσία του ΕΦΚΑ προκειμένου να διενεργηθεί έλεγχος σχετικά με τη λειτουργία της επιχείρησης, την ύπαρξη τυχόν συνυπεύθυνων ή συνδεδεμένων επιχειρήσεων, καθώς και για τη διαπίστωση του πραγματικού της απασχόλησης και την τήρηση της ασφαλιστικής νομοθεσίας. Η αρμόδια ελεγκτική υπηρεσία του ΕΦΚΑ γνωστοποιεί στην Κεντρική Υπηρεσία του ΚΕΑΟ τα αποτελέσματα του ελέγχου.

3. Στις περιπτώσεις αναστολής χρήσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών, οι συναλλαγές του εργοδότη πραγματοποιούνται στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΕΦΚΑ. Για την περίοδο που ισχύει η αναστολή, οι Α.Π.Δ. υποβάλλονται από τον εργοδότη με ψηφιακό – μαγνητικό μέσο στην αρμόδια υπηρεσία του ΕΦΚΑ και η καταχώρισή τους στο πληροφοριακό σύστημα του ΕΦΚΑ γίνεται εφόσον καταβάλλονται οι απαιτητές ασφαλιστικές εισφορές που δηλώνονται με αυτές. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η καταχώριση στις εξής περιπτώσεις:

α) Κατά την πρώτη μετά την επιβολή της αναστολή, υποβολή Α.Π.Δ. με ψηφιακό – μαγνητικό μέσο, αν υποβάλλονται Α.Π.Δ. μέχρι έξι (6) μισθολογικών περιόδων είναι δυνατή η καταχώριση αυτών αν έχουν καταβληθεί οι ασφαλιστικές εισφορές τουλάχιστον της τελευταίας απαιτητής Α.Π.Δ.. Αν υποβάλλονται Α.Π.Δ. περισσότερων των έξι (6) μισθολογικών περιόδων, είναι δυνατή η καταχώριση αυτών αν έχουν καταβληθεί οι ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στο ένα τρίτο (1/3) του συνολικού ποσού εισφορών που δηλώνεται με τις Α.Π.Δ. που υποβάλλονται.

β) Κατά τη δεύτερη υποβολή Α.Π.Δ. με ψηφιακό – μαγνητικό μέσο, αν υποβάλλονται Α.Π.Δ. περισσότερων μισθολογικών περιόδων, είναι δυνατή η καταχώριση αυτών αν έχουν καταβληθεί οι ασφαλιστικές εισφορές που αντιστοιχούν στο ένα τρίτο (1/3) του συνολικού ποσού εισφορών που δηλώνεται με τις Α.Π.Δ. που υποβάλλονται.

Οι Α.Π.Δ. των οποίων δεν είναι δυνατή η καταχώριση στο πληροφοριακό σύστημα του ΕΦΚΑ σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα παράγραφο, θεωρούνται μη υποβληθείσες.

4. Μαζί με τις Α.Π.Δ. που υποβάλλονται με ψηφιακό – μαγνητικό μέσο στην αρμόδια υπηρεσία του ΕΦΚΑ προσκομίζονται υποχρεωτικά τα στοιχεία των φορολογικών δηλώσεων των τελευταίων τριών (3) ετών του εργοδότη και των συνυπεύθυνων προσώπων ήτοι τα έντυπα Ε1, Ε2, η δήλωση-πράξη προσδιορισμού ΕΝ.Φ.Ι.Α., τα εκκαθαριστικά φορολογίας εισοδήματος για φυσικά πρόσωπα και τα έντυπα Ν, Ε2, Ε3 και η δήλωση-πράξη προσδιορισμού ΕΝ.Φ.Ι.Α. για νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, καθώς και μισθωτήρια συμβόλαια έδρας και παραρτημάτων. Τα φορολογικά στοιχεία αποστέλλονται στην Κεντρική Υπηρεσία του ΚΕΑΟ.

5. Η αναστολή της χρήσης των ηλεκτρονικών υπηρεσιών του ΕΦΚΑ, μπορεί να αρθεί μετά από αίτηση του οφειλέτη είτε μετά από εξόφληση είτε μετά από ρύθμιση της οφειλής υπό την προϋπόθεση της αποστολής στο ΚΕΑΟ των φορολογικών στοιχείων που προσκόμισε ο εργοδότης και των αποτελεσμάτων του ελέγχου που διενεργήθηκε στην επιχείρηση. Οι Α.Π.Δ. των μισθολογικών περιόδων από τη ρύθμιση της οφειλής και μέχρι την άρση της αναστολής υποβάλλονται με ψηφιακό – μαγνητικό μέσο στην αρμόδια υπηρεσία του ΕΦΚΑ και η καταχώρισή τους γίνεται, εφόσον καταβάλλονται οι απαιτητές ασφαλιστικές εισφορές που δηλώνονται με αυτές.

6. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις εφαρμογής του παρόντος, όπως και οι τυχόν προϋποθέσεις περιπτώσεων εργοδοτών που εξαιρούνται από το μέτρο, καθώς και θέματα τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα για την ενημέρωση των εργαζομένων των άνω επιχειρήσεων.

7. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων καθορίζονται οι λεπτομέρειες εφαρμογής της παραγράφου 4 του παρόντος.

Άρθρο 70 **Καταληκτική ημερομηνία υπαγωγής** **στη ρύθμιση του ν. 4611/2019**

Στο άρθρο 13 του ν. 4611/2019 (Α' 73) όπως ισχύει, προστίθεται παράγραφος 2 και το άρθρο 13 του ν. 4611/2019 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 13

Καταληκτική ημερομηνία υπαγωγής στη ρύθμιση

1. Η αίτηση για την υπαγωγή στη ρύθμιση του παρόντος υποβάλλεται έως 30.09.2019.

2. Ειδικότερα για τους οφειλέτες των άρθρων 2 και 3, όπου η διαδικασία υπαγωγής στη ρύθμιση περιλαμβάνει δύο στάδια, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 11 του παρόντος, η ως άνω καταληκτική ημερομηνία αφορά στην υποβολή του αιτήματος για τον προσδιορισμό της οφειλής στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΦΚΑ (1ο στάδιο). Ως υποβολή αιτήματος για τον προσδιορισμό της οφειλής θεωρείται και η είσοδος στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του ΕΦΚΑ στις περιπτώσεις οφειλετών που απαιτείται επιβεβαίωση των ασφαλιστικών τους στοιχείων ή οι οφειλές τους είναι υπό επεξεργασία και χωρίς να απαιτείται η τελική επιλογή του επανυπολογισμού ή μη των οφειλών. Στις περιπτώσεις αυτές η υπαγωγή στη ρύθμιση μπορεί να γίνει και μετά το πέρας της καταληκτικής ημερομηνίας, όταν διαβιβαστούν οι οφειλές στο ΚΕΑΟ και εφόσον υποβληθεί η αίτηση (2ο στάδιο) για την υπαγωγή στην ρύθμιση μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του ΚΕΑΟ, η οποία σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να υποβληθεί μετά την 31η.12.2019.»

Άρθρο 71 **Παράταση του άρθρου 50 του ν. 4569/2018**

Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 50 του ν. 4569/2018 (Α' 179), όπως ισχύουν, τροποποιούνται και το άρθρο 50 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 50

Μετάταξη ή απόσπαση υπαλλήλων του ΕΦΚΑ και του ΕΤΕΑΕΠ

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος και μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2020 για την έκδοση κάθε απόφασης μετάταξης ή απόσπασης υπαλλήλων του ΕΦΚΑ, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 7 του ν. 4440/2016 (Α' 224), καθώς και για την έκδοση κάθε άλλης απόφασης κατ' εφαρμογή οποιασδήποτε γενικής ή ειδικής διάταξης νόμου με την οποία προκαλείται μετακίνηση υπαλλήλων του ΕΦΚΑ, συμπεριλαμβανομένης και της λήξης ή ανάκλησης απόσπασης υπαλλήλων βάσει της οποίας παρέχουν τις υπηρεσίες τους στον ΕΦΚΑ, απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

2. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος και μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2020, για την έκδοση κάθε απόφασης μετάταξης ή απόσπασης υπαλλήλων του «Ενιαίου Ταμείου Επιχειρηματικής Ασφάλισης και Εφάπαξ Παροχών» (ΕΤΕΑΕΠ) σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 7 του ν. 4440/2016, καθώς και για την έκδοση κάθε άλλης απόφασης κατ' εφαρμογή οποιασδήποτε γενικής ή ειδικής διάταξης νόμου με την οποία προκαλείται μετακίνηση υπαλλήλων του ΕΤΕΑΕΠ, συμπεριλαμβανομένης και της λήξης ή ανάκλησης απόσπασης υπαλλήλων βάσει της οποίας παρέχουν τις υπηρεσίες τους στον ΕΤΕΑΕΠ, απαιτείται η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

3. Εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος διαδικασίες μετάταξης ή απόσπασης και πάσης φύσεως μετακινήσεων που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής των παραγράφων 1 και 2 ολοκληρώνονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο».

Άρθρο 72

Παράταση διάρκειας σύμβασης

Η από 14.04.2016 (αριθ. πρωτ. σύμβασης 9/16) διοικητική σύμβαση που αφορά στην «Παροχή στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ Τηλεπικοινωνιακών Υπηρεσιών Συμφωνημένου Επιπέδου (SLA) μετάδοσης δεδομένων φωνής και εικόνας μέσω ιδιωτικού ιδεατού δικτύου (IKANET)», παρατείνεται αυτοδίκαια από τη λήξη της, είτε έως την ενεργοποίηση του νέου δικτύου εντός έξι (6) μηνών από την υπογραφή της σχετικής σύμβασης ύστερα από την ολοκλήρωση της νέας διαγωνιστικής διαδικασίας για τη δημιουργία του νέου δικτύου του ΕΦΚΑ (ΕΦΚΑΝΕΤ) και την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας (ζεύξη σημείων) για το σύνολο των σημείων εφαρμογής του είτε έως την ένταξη του φορέα στο ΣΥΖΕΥΞΙΣ, οπότε και λύεται αυτοδικαίως.

Η παράταση του προηγούμενου εδαφίου δεν δύναται να εκτείνεται σε χρόνο μετά τις 30.06.2020, κατά την οποία επίσης επέρχεται αυτοδικαίως λύση.

Άρθρο 73

Υποχρέωση κατάρτισης ισολογισμών ΕΦΚΑ και λοιπών φορέων

Ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΕΦΚΑ) υποχρεούται να καταρτίσει το αργότερο μέχρι την 30η Ιουνίου 2021 τους εκκρεμείς ισολογισμούς των ετών 2017, 2018 και 2019. Μέχρι το οριζόμενο στο προηγούμενο εδάφιο χρονικό σημείο ο ΕΦΚΑ υποχρεούται να καταρτίσει τους εκκρεμείς ισολογισμούς και όλων των ενταχθέντων σε αυτόν φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών για τα έτη που ανάγονται στην χρονική περίοδο προ της ένταξής τους στον ΕΦΚΑ. Από το 2020 και για κάθε επόμενη χρήση οι ισολογισμοί υποβάλλονται το αργότερο μέχρι την 30η Ιουνίου του επόμενου έτους κάθε χρήσης.

Άρθρο 74

Ρυθμίσεις Επιλογής Προϊσταμένων ΕΦΚΑ

Το άρθρο 71 του π. δ. 8/2019, όπως ισχύει, αντικαθίσταται και διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 71

Προϊστάμενοι Γενικών Διευθύνσεων

Ως Προϊστάμενοι των Γενικών Διευθύνσεων που συνιστώνται με τις διατάξεις του παρόντος επιλέγονται και τοποθετούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα, υπάλληλοι ΠΕ όλων των κλάδων εξαιρουμένης της Γενικής Διεύθυνσης Πληροφορικής και Επικοινωνιών στην οποία προΐσταται υπάλληλος του κλάδου/ειδικότητας ΠΕ Πληροφορικής.

Για την πλήρωση θέσης Προϊσταμένων στις Γενικές Διευθύνσεις του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΕΦΚΑ) επιλέγονται υπάλληλοι με τριετή τουλάχιστον προϋπηρεσία σε Υπηρεσίες του ΕΦΚΑ ή των ενταχθέντων σε αυτόν φορέων κοινωνικής ασφάλισης».

ΜΕΡΟΣ ΙΓ΄

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Άρθρο 75

Υποχρεωτική ηλεκτρονική κατάθεση και επίδοση δικογράφων και λοιπών εγγράφων στο Συμβούλιο της Επικρατείας, ψηφιακός διοικητικός φάκελος

1. Στο άρθρο 19 του π.δ. 18/1989 (Α΄ 8) προστίθεται παράγραφος 9 ως εξής:

«9. Το ένδικο μέσο ή βοήθημα υποβάλλεται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα από την 1η.1.2021 και είναι έγκυρο εφόσον φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 (ΕΕ L 257).»

2. Στο άρθρο 21 του π.δ. 18/1989 προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Οι προβλεπόμενες από τις ανωτέρω παραγράφους επιδόσεις του δικαστηρίου προς τους διαδίκους γίνονται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα από την 1η.01.2021 και είναι έγκυρες εφόσον το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου περί ορισμού δικασίμου και εισηγητή φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014. Το δικόγραφο και η πράξη του Προέδρου που έχουν διαβιβαστεί με ηλεκτρονικά μέσα στη δηλωθείσα με το δικόγραφο ηλεκτρονική διεύθυνση θεωρείται ότι επιδόθηκαν μετά την παρέλευση τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική αποστολή τους. Η παραγόμενη αυτόματα από το πληροφοριακό σύστημα του δικαστηρίου έκθεση για την ηλεκτρονική αποστολή φέρει προηγμένη ψηφιακή υπογραφή κατά την ως άνω έννοια.

Μετά την 1η.01.2021, εάν η χρήση ηλεκτρονικών μέσων είναι τεχνικά αδύνατη και εφόσον τούτο επιβάλλεται για λόγους επείγοντος, οι επιδόσεις διενεργούνται κατά τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως 6 του παρόντος άρθρου. Αμέσως μόλις καταστεί εκ νέου τεχνικά δυνατή η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων, ακολουθεί και η επίδοσή με τα μέσα αυτά.»

3. Στο άρθρο 23 του π.δ. 18/1989 προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Η έκθεση των απόψεων της Διοίκησης και ο φάκελος που τη συνοδεύει υποβάλλονται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα, σε μορφή δεκτική περαιτέρω χρήσης και επεξεργάσιμη με αυτοματοποιημένα μέσα, από την 1η.01.2021. Η έκθεση απόψεων και το διαβιβαστικό έγγραφο, αν υπάρχει, φέρουν υποχρεωτικά προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014. Στην έκθεση απόψεων πρέπει να επισημαίνονται διακριτά τα έγγραφα που αποτελούν περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου που αποστέλλεται και περιέχουν στοιχεία στα οποία η Διοίκηση ζητά να μην επιτραπεί η πρόσβαση των λοιπών διαδίκων, για τον λόγο ότι παραβιάζεται απόρρητο, το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις.»

4. Στο άρθρο 25 του π.δ. 18/1989 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Το δικόγραφο πρόσθετων λόγων και τα υπομνήματα των διαδίκων υποβάλλονται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα από την 1η.01.2021, λαμβάνονται δε υπόψη από το δικαστήριο, με την επιφύλαξη των λοιπών προϋποθέσεων των παραγράφων 1 και 2, εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014.»

5. Στο άρθρο 49 του π.δ. 18/1989 προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Το δικόγραφο της παρέμβασης υποβάλλεται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα από την 1η.01.2021, λαμβάνεται δε υπόψη από το δικαστήριο, με την επιφύλαξη των λοιπών προϋποθέσεων των παραγράφων 1 έως 4, εφόσον φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014.»

6. Στο π.δ. 18/1989 προστίθεται άρθρο 70α ως εξής:

«Άρθρο 70α

Ηλεκτρονική κατάθεση και επίδοση δικογράφων και λοιπών εγγράφων, ψηφιακή δικογραφία

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 15 παράγραφος 1, 27 παράγραφος 1 και των αιτήσεων περί ευεργετήματος πενίας, όπου στις διατάξεις του παρόντος αναφέρεται η κατάθεση δικογράφου ή εγγράφου σε έντυπη μορφή, από την 1η.01.2021 νοείται αποκλειστικώς η ηλεκτρονική κατάθεσή τους, εφόσον τα δικόγραφα ή έγγραφα αυτά φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έν-

νοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014. Τα εν λόγω δικόγραφα ή έγγραφα που έχουν υποβληθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι κατατέθηκαν, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του δικογράφου ή εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και περιέχει την έκθεση κατάθεσης.

2. Στα κατατιθέμενα με ηλεκτρονικά μέσα δικόγραφα ή έγγραφα επισυνάπτονται, ως παραρτήματα, τα στοιχεία των οποίων γίνεται επίκληση και κατάλογος των στοιχείων αυτών. Αν παράρτημα δικογράφου ή εγγράφου δεν μπορεί, λόγω της φύσης του, να κατατεθεί με ηλεκτρονικά μέσα, διαβιβάζεται χωριστά ταχυδρομικώς ή παραδίδεται στη γραμματεία. Το παράρτημα κατατίθεται σε ένα αντίγραφο για το δικαστήριο και σε ισάριθμα των διαδίκων. Ο διάδικος που καταθέτει τα αντίγραφα αυτά βεβαιώνει ότι είναι πανομοιότυπα. Αν, λόγω του όγκου ενός στοιχείου, στο δικόγραφο ή έγγραφο που κατατίθεται με ηλεκτρονικά μέσα επισυνάπτονται μόνον αποσπάσματα, κατατίθεται στη γραμματεία το στοιχείο αυτούσιο ή πλήρες αντίγραφο του. Στο ηλεκτρονικό σύστημα του Δικαστηρίου καταχωρίζονται οι σχετικές πληροφορίες, προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση όλων των διαδίκων στο στοιχείο αυτό.

3. Επί ηλεκτρονικής κατάθεσης κάθε είδους δικογράφου ή εγγράφου στο δικαστήριο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 40/2013 (Α' 75).

4. Εάν η κατάθεση δικογράφου ή εγγράφου με ηλεκτρονικά μέσα είναι τεχνικά αδύνατη για λόγους που αφορούν στο ηλεκτρονικό σύστημα του δικαστηρίου ή του φορέα που μεσολαβεί, ο χρήστης ενημερώνει αμέσως για την αδυναμία αυτή τη γραμματεία με κάθε πρόσφορο μέσο, σημειώνοντας:

α) το είδος του δικογράφου ή εγγράφου που επιθυμεί να καταθέσει,

β) κατά περίπτωση, την προθεσμία που προβλέπεται ή έχει ταχθεί για την κατάθεση του δικογράφου ή εγγράφου,

γ) τη φύση της διαπιστωθείσας τεχνικής αδυναμίας, προκειμένου οι υπηρεσίες του δικαστηρίου ή του φορέα που μεσολαβεί να εξακριβώσουν αν αυτή οφείλεται σε μη διαθεσιμότητα του ηλεκτρονικού συστήματος που χρησιμοποιεί το δικαστήριο ή του φορέα που μεσολαβεί. Σε περίπτωση επείγοντος, ο ενδιαφερόμενος καταθέτει αντίγραφο του δικογράφου ή άλλου διαδικαστικού ή σχετικού εγγράφου στη γραμματεία ή το διαβιβάζει με κάθε πρόσφορο μέσο (μέσω ταχυδρομείου, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή φαξ). Αμέσως μόλις καταστεί εκ νέου τεχνικά δυνατή η χρήση του ηλεκτρονικού συστήματος που χρησιμοποιεί το δικαστήριο ή ο φορέας που μεσολαβεί τη διαβίβαση αυτή ακολουθεί η κατάθεση μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος. Το δικαστήριο ή ο πρόεδρος του οικείου δικαστικού σχηματισμού, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, αποφαίνονται επί της αποδοχής του δικογράφου ή εγγράφου που κατατέθηκε με ηλεκτρονικά μέσα μετά τη λήξη της ταχθείσας προς τούτο προθεσμίας, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που επι-

καλείται ο καταθέτων για να αποδείξει ότι ήταν τεχνικά αδύνατη η εμπρόθεσμη κατάθεση του εγγράφου αυτού με ηλεκτρονικά μέσα για λόγους που αφορούσαν στο ηλεκτρονικό σύστημα του δικαστηρίου ή του φορέα που μεσολαβεί.

5. Η επιβεβαίωση της κατάθεσης δικογράφου ή εγγράφου, την οποία παρέχει το δικαστήριο, δεν προδικάζει το από δικονομική άποψη παραδεκτό των διαβιβαζόμενων εγγράφων.

6. Το δικαστήριο παρέχει στους διαδίκους, με τη χρήση κωδικού, τη δυνατότητα εξ αποστάσεως πρόσβασης στα δικόγραφα ή έγγραφα που έχουν υποβληθεί ή που έχουν επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα. Εξαιρέση αποτελούν τα δικόγραφα ή έγγραφα στα οποία έχει κριθεί από το δικαστήριο ή τον πρόεδρο του αρμόδιου δικαστικού σχηματισμού, κατά περίπτωση, ότι δεν επιτρέπεται η πρόσβαση, διότι παραβιάζεται απόρρητο, το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η πρόσβαση στα δικόγραφα και στα έγγραφα κάθε υπόθεσης που έχουν υποβληθεί ή επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα είναι δυνατή μέχρι τη συμπλήρωση τριμήνου από την ημερομηνία της απόφασης ή πράξης με την οποία περατώνεται η υπόθεση αυτή ενώπιον του οικείου δικαστικού σχηματισμού.»

Άρθρο 76

Υποχρεωτική ηλεκτρονική κατάθεση και επίδοση δικογράφων και εγγράφων κατά τη διαδικασία του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α΄ 97), ψηφιακή δικογραφία

1. Στην παράγραφο 5 του άρθρου 44 και στην παράγραφο 3 του άρθρου 56 του ν. 2717/1999 προστίθεται τρίτο εδάφιο ως εξής:

«Τέτοια υπογραφή δεν απαιτείται στην περίπτωση του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 7 του άρθρου 48 του παρόντος.»

2. Στο άρθρο 48 του ν. 2717/1999 προστίθεται παράγραφος 7 ως εξής:

«7. Οι προβλεπόμενες από τις ανωτέρω παραγράφους επιδόσεις του δικαστηρίου προς τους διαδίκους γίνονται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα από την 01.01.2021 και είναι έγκυρες εφόσον τα προς επίδοση έγγραφα φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014 (ΕΕ L 257). Τα προς επίδοση έγγραφα που έχουν διαβιβαστεί με ηλεκτρονικά μέσα στη δηλωθείσα με το δικόγραφο ηλεκτρονική διεύθυνση θεωρείται ότι επιδόθηκαν μετά την παρέλευση τριών (3) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική αποστολή τους. Η παραγόμενη αυτόματα από το πληροφοριακό σύστημα του δικαστηρίου έκθεση για την ηλεκτρονική αποστολή φέρει προηγμένη ψηφιακή υπογραφή κατά την ως άνω έννοια. Μετά την 1η.01.2021, εάν η χρήση ηλεκτρονικών μέσων είναι τεχνικά αδύνατη και εφόσον τούτο επιβάλλεται για λόγους επείγοντος, οι επιδόσεις διενεργούνται κατά τις διατάξεις των παραγράφων 3 έως 5 του παρόντος άρθρου. Αμέσως μόλις καταστεί εκ νέου τεχνικά δυνατή η χρήση των ηλεκτρονικών μέσων, ακολουθεί και η επίδοση με τα μέσα αυτά.»

3. Στο άρθρο 126 του ν. 2717/1999 προστίθενται παράγραφοι 8 έως 12 ως εξής:

«8. Με την επιφύλαξη των άρθρων 26, 27 παράγραφοι 2 και 3, 29 παράγραφος 2, 30 παράγραφος 2 περίπτωση β΄, 32 παράγραφος 2, 58 παράγραφος 2, 126B και 276 παράγραφος 4 εδάφιο α΄ του παρόντος, τα δικόγραφα και τα λοιπά έγγραφα υποβάλλονται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα από την 1η.01.2021 και είναι έγκυρα εφόσον φέρουν προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014. Τα εν λόγω δικόγραφα και έγγραφα που έχουν υποβληθεί με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι κατατέθηκαν, εφόσον επιστραφεί στον αποστολέα του δικογράφου ή εγγράφου από το δικαστήριο ηλεκτρονική απόδειξη που φέρει προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την ως άνω έννοια, και περιέχει την έκθεση κατάθεσης.

9. Στα κατατιθέμενα με ηλεκτρονικά μέσα δικόγραφα ή έγγραφα επισυνάπτονται, ως παραρτήματα, τα στοιχεία των οποίων γίνεται επίκληση και κατάλογος των στοιχείων αυτών. Αν παράρτημα δικογράφου ή εγγράφου δεν μπορεί, λόγω της φύσης του, να κατατεθεί με ηλεκτρονικά μέσα, διαβιβάζεται χωριστά ταχυδρομικώς ή παραδίδεται στη γραμματεία. Το παράρτημα κατατίθεται σε ένα αντίγραφο για το δικαστήριο και σε ισάριθμα των διαδίκων. Ο διάδικος που καταθέτει τα αντίγραφα αυτά βεβαιώνει ότι είναι πανομοιότυπα. Αν, λόγω του όγκου ενός στοιχείου, στο δικόγραφο ή έγγραφο που κατατίθεται με ηλεκτρονικά μέσα επισυνάπτονται μόνον αποσπάσματα, κατατίθεται στη γραμματεία το στοιχείο αυτούσιο ή πλήρες αντίγραφο του.

10. Επί ηλεκτρονικής κατάθεσης κάθε είδους δικογράφου ή εγγράφου στο δικαστήριο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 40/2013 (Α΄ 75).

11. Εάν η κατάθεση δικογράφου ή εγγράφου με ηλεκτρονικά μέσα είναι τεχνικά αδύνατη, ο χρήστης ενημερώνει αμέσως για την αδυναμία αυτή τη γραμματεία με κάθε πρόσφορο μέσο, σημειώνοντας:

α) το είδος του δικογράφου ή εγγράφου που επιθυμεί να καταθέσει,

β) κατά περίπτωση, την προθεσμία που προβλέπεται ή έχει ταχθεί για την κατάθεση του δικογράφου ή εγγράφου,

γ) τη φύση της διαπιστωθείσας τεχνικής αδυναμίας, προκειμένου οι υπηρεσίες του δικαστηρίου ή του φορέα που μεσολαβεί να εξακριβώσουν αν αυτή οφείλεται σε μη διαθεσιμότητα του ηλεκτρονικού συστήματος που χρησιμοποιεί το δικαστήριο ή του φορέα που μεσολαβεί. Σε περίπτωση επείγοντος, ο ενδιαφερόμενος καταθέτει αντίγραφο του δικογράφου ή άλλου διαδικαστικού ή σχετικού εγγράφου στη γραμματεία ή το διαβιβάζει με κάθε πρόσφορο μέσο (μέσω ταχυδρομείου, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή φαξ). Αμέσως μόλις καταστεί εκ νέου τεχνικά δυνατή η χρήση του ηλεκτρονικού συστήματος που χρησιμοποιεί το δικαστήριο ή ο φορέας που μεσολαβεί τη διαβίβαση αυτή ακολουθεί η κατάθεση μέσω του ηλεκτρονικού συστήματος. Το δικαστήριο ή ο πρόεδρος του οικείου δικαστικού σχηματισμού, κατά τον λόγο της αρμοδιότητάς τους, αποφαινόμενοι επί της αποδοχής του δικογράφου ή εγγράφου που κατατέθηκε με ηλεκτρονικά μέσα μετά τη λήξη της ταχθείσας προς τούτο προθεσμίας, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία που επικαλείται ο καταθέτων για να αποδείξει ότι ήταν τεχνικά

κά αδύνατη η εμπρόθεσμη κατάθεση του εγγράφου αυτού με ηλεκτρονικά μέσα για λόγους που αφορούσαν στο ηλεκτρονικό σύστημα του δικαστηρίου ή του φορέα που μεσολαβεί.

12. Η επιβεβαίωση της κατάθεσης δικογράφου ή εγγράφου την οποία παρέχει το δικαστήριο δεν προδικάζει το από δικονομική άποψη παραδεκτό των διαβιβαζόμενων εγγράφων.»

4. Στο άρθρο 129 του ν. 2717/1999 προστίθεται παράγραφος 7 ως εξής:

«7. Η έκθεση των απόψεων της Διοίκησης και ο φάκελος που τη συνοδεύει υποβάλλονται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα, σε μορφή δεκτική περαιτέρω χρήσης και επεξεργάσιμη με αυτοματοποιημένα μέσα, από την 01.01.2021. Η έκθεση απόψεων και το διαβιβαστικό έγγραφο, αν υπάρχει, φέρουν υποχρεωτικά προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 1 του π.δ. 150/2001 και σύμφωνα με τις απαιτήσεις των άρθρων 25 έως 27 του Κανονισμού (ΕΕ) 910/2014. Στην έκθεση απόψεων πρέπει να επισημαίνονται διακριτά τα έγγραφα που αποτελούν περιεχόμενο του διοικητικού φακέλου που αποστέλλεται και περιέχουν στοιχεία στα οποία η Διοίκηση ζητά να μην επιτραπεί η πρόσβαση των λοιπών διαδίκων, για τον λόγο ότι παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις.»

5. Στο άρθρο 130 του ν. 2717/1999 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Από την 01.01.2021, το δικαστήριο παρέχει στους διαδίκους, με τη χρήση ειδικού κωδικού, τη δυνατότητα εξ αποστάσεως πρόσβασης στα δικόγραφα ή έγγραφα που έχουν υποβληθεί ή που έχουν επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα. Εξαιρέση αποτελούν τα δικόγραφα ή έγγραφα στα οποία έχει κριθεί από το δικαστήριο ότι δεν επιτρέπεται η πρόσβαση, διότι παραβιάζεται απόρρητο το οποίο προβλέπεται από ειδικές διατάξεις. Η πρόσβαση στα δικόγραφα και στα έγγραφα κάθε υπόθεσης που έχουν υποβληθεί ή επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα είναι δυνατή μέχρι τη συμπλήρωση τριμήνου, από την ημερομηνία της απόφασης ή πράξης με την οποία περατώνεται η υπόθεση αυτή ενώπιον του οικείου δικαστικού σχηματισμού.»

6. Η παράγραφος 3 του άρθρου 195 του ν. 2717/1999 τροποποιείται ως εξής:

«3. Η κοινοποίηση γίνεται με ηλεκτρονικά μέσα σύμφωνα με τα οριζόμενα στις παραγράφους 6 και 7 του άρθρου 48.»

7. Στο άρθρο 252 του ν. 2717/1999 προστίθεται εδάφιο β' ως εξής:

«Τα σχετικά έγγραφα και λοιπά στοιχεία του προηγούμενου εδαφίου εξαιρούνται από την κατά την παράγραφο 8 του άρθρου 126 του παρόντος υποχρέωση υποβολής στο δικαστήριο με ηλεκτρονικά μέσα.»

Άρθρο 77

Τροποποίηση του π.δ. 40/2013 (Α' 75)

1. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 1

του π.δ. 40/2013 τροποποιείται ως εξής:

«1. Δικηγόρος ή μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που χρησιμοποιεί τη διαδικασία ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφου στο Συμβούλιο της Επικρατείας και στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια:»

2. Στο άρθρο 3 του π.δ. 40/2013 προστίθεται παράγραφος 4 ως εξής:

«4. Από την 01.01.2021, τα δικόγραφα ή έγγραφα που έχουν υποβληθεί ή που έχουν επιδοθεί με ηλεκτρονικά μέσα αποκτούν ψηφιακό υδατόσημο (digital watermark) που περιέχει τον κωδικό του δικηγόρου ή μέλους του Ν.Σ.Κ. που ασκεί το δικαίωμα πρόσβασης στα δικόγραφα ή έγγραφα αυτά και αναφέρει τα εξής: η πρόσβαση επιτρέπεται μόνο στους διαδίκους της συγκεκριμένης υπόθεσης, περιορίζεται στο πλαίσιο της συγκεκριμένης διοικητικής δίκης, η δε χρήση ή αναπαραγωγή τους, για οποιονδήποτε άλλο σκοπό, απαγορεύεται χωρίς άδεια του δικαστηρίου.»

Άρθρο 78

Υποχρέωση αναγραφής ΑΦΜ και ηλεκτρονικής διεύθυνσης στα δικόγραφα ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 17 του π.δ. 18/1989 τροποποιείται ως εξής:

«2. Το δικόγραφο πρέπει να περιέχει το όνομα εκείνου που ασκεί το ένδικο μέσο, την ηλεκτρονική διεύθυνση, τη διεύθυνση της κατοικίας του, τον αριθμό φορολογικού του μητρώου, την προσβαλλόμενη πράξη ή απόφαση, τους συγκεκριμένους λόγους στους οποίους στηρίζεται το ένδικο μέσο, χρονολογία και υπογραφή».

2. Η περίπτωση γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 45 του ν. 2717/1999 τροποποιείται ως εξής:

«γ) αν υποβάλλεται μεν από φυσικό πρόσωπο, το όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, αριθμό φορολογικού μητρώου, την ηλεκτρονική διεύθυνση και την ακριβή διεύθυνση της κατοικίας και του χώρου εργασίας του ίδιου, του νόμιμου αντιπροσώπου του και, αν υπάρχουν, του δικαστικού πληρεξουσίου και του αντικλήτου του, αν υποβάλλεται δε από νομικό πρόσωπο, ένωση προσώπων ή ομάδα περιουσίας, την επωνυμία και την έδρα τους, τον αριθμό φορολογικού μητρώου, καθώς και το όνομα, επώνυμο, πατρώνυμο, αριθμό φορολογικού μητρώου, ηλεκτρονική διεύθυνση και την ακριβή διεύθυνση της κατοικίας και του χώρου εργασίας του εκπροσώπου τους και, αν υπάρχουν, του δικαστικού πληρεξουσίου και του αντικλήτου τους, ενώ, αν υποβάλλεται από το Δημόσιο, τον τίτλο της δημόσιας υπηρεσίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και το όργανο που το εκπροσωπεί.»

Άρθρο 79

Τηλεσυνεδρίαση στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια

1. Στο άρθρο 133 του ν. 2717/1999 προστίθενται παράγραφοι 6 έως 9 ως εξής:

«6. Ο πρόεδρος του συμβουλίου ή ο δικαστής, που διευθύνει το δικαστήριο, μπορεί, ύστερα από αίτημα αυτού που ασκεί το ένδικο βοήθημα, το οποίο υποβάλλεται με το εισαγωγικό δικόγραφο ή αυτεπαγγέλτως, να αποφασίσει ότι οι διάδικοι και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι τους θα μετέχουν στη συνεδρίαση και θα διενεργούν διαδικαστικές πράξεις ενώπιον του δικαστηρίου, ευρισκόμενοι σε τόπο διαφορετικό από αυτόν της συνεδρίασης. Τόπος συνεδρίασης για τις μεταβατικές έδρες θεωρείται στην περίπτωση αυτή η κύρια έδρα του δικαστηρίου, οι δε διάδικοι και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι τους έχουν τη δυνατότητα να παραστούν και να μετέχουν στη συνεδρίαση ευρισκόμενοι είτε στον τόπο της συνεδρίασης είτε στον τόπο της μεταβατικής έδρας. Τα πιο πάνω πρόσωπα ενημερώνονται για την απόφαση του πρώτου εδαφίου με την κλήση που προβλέπεται στο άρθρο 128 του παρόντος. Η συζήτηση μεταδίδεται ταυτόχρονα με ήχο και εικόνα στην αίθουσα συνεδρίασης του δικαστηρίου και στον τόπο όπου παρίστανται οι διάδικοι και οι πληρεξούσιοι δικηγόροι τους.

7. Το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση των διαδίκων ή αυτεπαγγέλτως, μπορεί να αποφασίσει την εξέταση μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και διαδίκων χωρίς αυτοί να παρίστανται στην αίθουσα συνεδρίασής του. Η εξέταση μεταδίδεται ταυτοχρόνως με ήχο και εικόνα στην αίθουσα συνεδρίασης του δικαστηρίου και στον τόπο εξέτασης των μαρτύρων, πραγματογνωμόνων και διαδίκων. Η εξέταση αυτή, η οποία θεωρείται ότι διεξάγεται ενώπιον του δικαστηρίου, έχει την ίδια αποδεικτική ισχύ με την εξέταση στο ακροατήριο.

8. Οι αποφάσεις των παραγράφων 6 και 7 δεν υπόκεινται σε ένδικα μέσα.

9. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής των παραγράφων 6 και 7, ιδίως δε της διεξαγωγής της συζήτησης και της εξέτασης προσώπων από το δικαστήριο με τεχνολογικά μέσα, όταν τα πρόσωπα αυτά βρίσκονται εκτός της αίθουσας του δικαστηρίου και σε άλλο τόπο, ορίζονται με προεδρικό διάταγμα, εκδιδόμενο ύστερα από πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης. Μέχρι την έκδοσή του εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του π.δ. 142/2013 (Α' 227), όπως εκάστοτε ισχύει.»

2. Στο άρθρο 204 παράγραφος 1 του ν. 2717/1999 προστίθεται εδάφιο γ' ως εξής:

«Η ακρόαση αυτή μπορεί να λάβει χώρα και κατ' ανάγκη εφαρμογή των διατάξεων των παραγράφων 6 έως 9 του άρθρου 133.»

3. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 του ν. 702/1977 (Α' 268) προστίθεται περίπτωση η' ως εξής:

«η. Ως προς τη συζήτηση στο ακροατήριο ή την κατ' εξαίρεση ακρόαση των διαδίκων από το διοικητικό εφετείο σε συμβούλιο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 6 έως 9 του άρθρου 133 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Στην περίπτωση της ακρόασης από το συμβούλιο η απόφαση διεξαγωγής τηλεακρόασης κοινοποιείται με επιμέλεια του αιτούντος τρεις πλήρεις ημέρες πριν από την ακρόαση.»

4. Στην περίπτωση α' της παραγράφου 3 του άρθρου 15 του ν. 3068/2002 (Α' 274) προστίθεται εδάφιο δ' ως εξής:

«δ' Ως προς τη συζήτηση στο ακροατήριο ή την ακρό-

αση των διαδίκων από το συμβούλιο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 6 έως 9 του άρθρου 133 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.»

5. Η διαδικασία που προβλέπεται στα άρθρα 133 παράγραφοι 6, 7, 8 και 9 και 204 παράγραφος 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και στο άρθρο 4 παράγραφος 1 περίπτωση η' του ν. 702/1977 τίθεται σε ισχύ για καθένα από τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια με απόφαση του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων.

Άρθρο 80

Ειδική επιχορήγηση για την κάλυψη δαπανών του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικής Δικαιοσύνης (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ.)

1. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 64 του ν. 3900/2010 (Α' 213) προστίθεται εδάφιο γ', ως εξής:

«γ' Το Ταμείο Χρηματοδοτήσεως Δικαστικών Κτηρίων, με απόφαση του Διοικητικού του Συμβουλίου, επιχορηγεί ετησίως το Συμβούλιο της Επικρατείας ως κύριο του έργου «Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικής Δικαιοσύνης» (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ.), για την ανάθεση υπηρεσιών και την προμήθεια ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού και εξοπλισμού πληροφορικής με σκοπό την αναδιοργάνωση, αναβάθμιση, βελτίωση και ασφάλεια των υποδομών και εφαρμογών του εν λόγω Συστήματος».

2. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 64 του ίδιου νόμου τροποποιείται ως εξής:

«Για την αντιμετώπιση των αναγκών των εδαφίων α' και β' της παραγράφου 1 ετήσια επιχορήγηση λαμβάνουν επίσης: ».

ΜΕΡΟΣ ΙΔ' ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Άρθρο 81

Σύμβαση μελέτης/κατασκευής

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 50 ν. 4412/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στις διαδικασίες σύναψης δημόσιας σύμβασης έργου, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ορίσει στα έγγραφα της σύμβασης ότι η υπό ανάθεση δημόσια σύμβαση έργου έχει ως αντικείμενο συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση (κατασκευή) έργου εφόσον συντρέχουν, πριν την έναρξη της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης έργου και έπειτα από σύμφωνη γνώμη του τεχνικού συμβουλίου της αναθέτουσας αρχής ή του τεχνικού συμβουλίου της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, αν στην αναθέτουσα αρχή δεν υφίσταται τεχνικό συμβούλιο, σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

(α) ύπαρξη εγκεκριμένων περιβαλλοντικών όρων, τεύχους υπολογισμού και τεκμηρίωσης για τον καθορισμό του προϋπολογισμού της αναθέτουσας αρχής και Κανονισμού Μελετών Έργου, ο οποίος συντάσσεται ειδικά για το προς ανάθεση έργο ή υπάρχει και εφαρμόστηκε σε παρόμοια έργα,

(β) η ύπαρξη των στοιχείων Α.1 έως Α.3 και Α.7 έως Α.10 και Α.12 του υποφακέλου της υποπερίπτωσης Α΄ της παραγράφου 7 του άρθρου 45 του παρόντος.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορούν να εξαιρούνται κατηγορίες έργων από την εφαρμογή της παραγράφου αυτής.»

2. Στο άρθρο 50 του ν. 4412/2016 προστίθεται παράγραφος 5 ως εξής:

«5. Ουδεμία ευθύνη του δημοσίου προς αποζημίωση θεμελιώνεται σε περίπτωση τήρησης των προϋποθέσεων και της διαδικασίας του παρόντος.»

Άρθρο 82 **Συμβάσεις παραχώρησης**

Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 29 του ν. 4413/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών για τα έργα του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών και των εποπτευομένων φορέων του και με κοινή απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού για άλλα έργα επιτρέπεται η υπογραφή της σύμβασης παραχώρησης μετά από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου Δημοσίων Έργων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών, εφόσον έχουν συντελεσθεί απαλλοτριώσεις τουλάχιστον σε ποσοστό 50%, έχει εκπονηθεί η, κατά το άρθρο 345 του ν. 4512/2018 (Α΄ 5), Έκθεση Αναλυτικής Αρχαιολογικής Τεκμηρίωσης (Ε.Α.Α.Τ.), όπου απαιτείται, και έχει υλοποιηθεί τουλάχιστον το 50% του φυσικού αντικείμενου αυτής, σύμφωνα με το ειδικότερο πρόγραμμα παράδοσης των χώρων εκτέλεσης του έργου, το οποίο και αποτελεί έγγραφο της σύμβασης παραχώρησης σύμφωνα με το άρθρο 36.»

Άρθρο 83 **Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα**

1. Στο άρθρο 17 του ν. 3389/2005 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Χωρίς να θίγεται ο τρόπος άσκησης της εποπτείας της εκτέλεσης και λειτουργίας του έργου ή της παροχής της υπηρεσίας που καθορίζεται από τον Δημόσιο και τον Ιδιωτικό Φορέα με τη Σύμβαση Σύμπραξης, κατά την περίοδο υλοποίησης του έργου ή της παροχής της υπηρεσίας, ο Ιδιωτικός και ο Δημόσιος Φορέας οφείλουν να αποστέλλουν στη Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων και ΣΔΙΤ κάθε δύο (2) μήνες αναφορά προόδου του έργου.

Συστήνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ιδιωτικών Επενδύσεων και ΣΔΙΤ τριμελής επιτροπή παρακολούθησης της πορείας υλοποίησης εκάστου έργου με εκπρόσωπο της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και ΣΔΙΤ, του Δημοσίου Φορέα και του Ιδιωτικού

Φορέα που συμβάλλονται σε ένα έργο ΣΔΙΤ.

Η επιτροπή αυτή θα συνεδριάζει κατ' ελάχιστον μια φορά το τρίμηνο κατόπιν πρόσκλησης του Γενικού Γραμματέα Ιδιωτικών Επενδύσεων και ΣΔΙΤ.»

2. Το άρθρο 21 του ν. 3389/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 21

Σε περίπτωση ανεύρεσης αρχαιοτήτων κατά τη διάρκεια της κατασκευής, ο Δημόσιος Φορέας, κατόπιν ειδοποίησης από την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού, γνωστοποιεί αυτό στην αρμόδια Αρχαιολογική Υπηρεσία, η οποία υποχρεούται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία εξήντα (60) ημερών να υποδείξει τρόπους συνέχισης των εργασιών και να προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες για τη διασφάλιση της προστασίας των αρχαιοτήτων. Αν παρέλθει άπρακτη η άνω προθεσμία, η υπόδειξη τρόπων συνέχισης και επιτάχυνσης των εργασιών, καθώς και των απαιτούμενων ενεργειών για τη διασφάλιση της προστασίας των αρχαιοτήτων, περιέρχεται αυτοδικαίως στην αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων αντίστοιχα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού και ασκείται εντός τριάντα (30) ημερών. Η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δύναται να ζητήσει, και ο Δημόσιος Φορέας υποχρεούται να χορηγήσει, χρονική παράταση των προβλεπόμενων συμβατικών προθεσμιών ίση με την καθυστέρηση που προκλήθηκε από τη μη συμμόρφωση της αρμόδιας Αρχαιολογικής Υπηρεσίας και την καθυστέρηση που μπορεί να προκύψει για την εκτέλεση των εργασιών που τυχόν απαιτούνται για την προστασία των ευρημάτων. Στην περίπτωση αυτή, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δικαιούται να ζητήσει την ανόρθωση της ζημίας που τυχόν υπέστη από την καθυστέρηση και η οποία, σε περίπτωση άπρακτης προθεσμίας της ανωτέρω συνολικής προθεσμίας των ενενήντα (90) ημερών, αρχίζει από την επομένη της εκπνοής της.»

3. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 23 του ν. 3389/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η απαλλοτρίωση των ιδιοκτησιών που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των έργων ή την παροχή των υπηρεσιών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νόμου αυτού ή η σύσταση εμπράγματων δικαιωμάτων επ' αυτών, όπου αυτό επιτρέπεται, εξυπηρετούν σκοπούς προφανούς δημόσιας ωφέλειας και θεωρούνται κατεπείγουσες και μείζονος σημασίας.»

4. Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 23 του ν. 3389/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«Η απαλλοτρίωση κηρύσσεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού.»

ΜΕΡΟΣ ΙΕ΄
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ Α.Ε.

Άρθρο 84
«ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙ-
ΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ Α.Ε.»

1. Η εταιρεία με την επωνυμία «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.», όπως συστάθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2372/1996 (Α΄ 29) και μετονομάστηκε με το άρθρο 1 του ν. 4242/2014 (Α΄ 50), θα έχει το διακριτικό τίτλο «Enterprise Greece» στην αγγλική γλώσσα και ακριβή μετάφρασή του σε άλλη γλώσσα. Όπου στις κείμενες διατάξεις γίνεται αναφορά στην «Επενδύστε στην Ελλάδα Α.Ε.», αυτή αντικαθίσταται με την «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.»

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου πρώτου του ν. 2372/1996 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» λειτουργεί χάριν του δημόσιου συμφέροντος κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας και εποπτεύεται από τον Υπουργό αρμόδιο για τις Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις και την Εξωστρέφεια. Η Εταιρεία διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, όπως εκάστοτε ισχύουν, από τις ειδικές για αυτήν διατάξεις στην κείμενη νομοθεσία και συμπληρωματικά από τις διατάξεις του ν. 4548/2018 (Α΄ 104). Η «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» δεν ανήκει στο Δημόσιο ή ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός εκάστοτε ορίζεται. Οι διατάξεις που αναφέρονται σε δημόσιες επιχειρήσεις, υπό την έννοια του ν. 3429/2005 (Α΄ 314) ή σε οργανισμούς δημοσίου δικαίου υπό την έννοια του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) ή που διέπουν εταιρείες που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα στο Δημόσιο ή που επιχορηγούνται ή χρηματοδοτούνται από αυτό δεν εφαρμόζονται ως προς την εταιρεία, με εξαίρεση των όσων ορίζονται ρητά στον παρόντα νόμο. Ομοίως δεν εφαρμόζονται ως προς την εταιρεία οι διατάξεις που διέπουν τους φορείς που έχουν ταξινομηθεί ως Φορείς Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και οι διατάξεις που αναφέρονται στους Φορείς αυτούς, με την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 4270/2014 (Α΄ 143) όπως ισχύει, και των κατ'εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων που αφορούν στην υποβολή δημοσιονομικών αναφορών, οι οποίες, σε περίπτωση ταξινόμησης της Εταιρείας ως Φορέα Γενικής Κυβέρνησης, εφαρμόζονται μόνο ως προς την υποβολή:

α) ετήσιου προϋπολογισμού και οποιασδήποτε αναπροσαρμογής του κατά τη διάρκεια του έτους (προϋπολογιστικά),

β) μηνιαίας αναφοράς εκτέλεσης προϋπολογισμού και χρηματοδότησης (απολογιστικά),

γ) μηνιαίων μισθολογικών στοιχείων (απολογιστικά) και

δ) μηνιαίας σύνοψης μητρώου δεσμεύσεων (απολογιστικά σε μηνιαία βάση, ετήσια μεγέθη).»

3. Η παράγραφος 3 του άρθρου πρώτου του ν. 2372/1996 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Το καταστατικό της Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε. έχει ως εξής:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Άρθρο 1
Σκοπός

1. Σκοπός της «Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» είναι η προσέλκυση, η υποδοχή, η προώθηση, η υποστήριξη και η διατήρηση επενδύσεων στην Ελλάδα, η συμβολή στη διαρκή βελτίωση του θεσμικού πλαισίου τους, η υποστήριξη των διεθνών επενδυτικών συνεργασιών, η προώθηση της Χώρας ως επενδυτικού προορισμού, μέσω ανάπτυξης θεσμικών συνεργασιών με διεθνείς φορείς, η προώθηση και ανάπτυξη κάθε είδους εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στο πλαίσιο του «Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Εξωστρέφειας», η παροχή ενημέρωσης για την εξωστρεφή επιχειρηματικότητα και η παροχή πληροφόρησης, συμβουλευτικής βοήθειας και κάθε άλλης υποστηρικτικής υπηρεσίας προς τις ελληνικές επιχειρήσεις με στόχο τη διευκόλυνση επιχειρηματικών επαφών και τη στήριξη των ελληνικών εξαγωγών και της ελληνικής επιχειρηματικότητας στις διεθνείς αγορές.

2. Για την επίτευξη του σκοπού της η «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.»:

α. Συμβάλλει στην κατάρτιση του «Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Εξωστρέφειας» και του σχεδίου δράσης «αρχιτεκτονικής» της διεθνούς εικόνας της Χώρας (national brand), παρέχοντας την αναγκαία πληροφόρηση και προτάσεις στην Υπηρεσία Στρατηγικού Σχεδιασμού της Γενικής Γραμματείας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας του Υπουργείου Εξωτερικών.

β. Στήριζει την πραγματοποίηση ελληνικών επενδύσεων σε αγορές του εξωτερικού, την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου και εφαρμόζει τεχνικές υποστήριξης των εξαγωγών με σύμπραξη και συμμετοχή σε κοινές δράσεις. Οργανώνει ως επίσημος κρατικός φορέας ή αναθέτει και επιβλέπει τη διοργάνωση της εθνικής συμμετοχής σε διεθνείς εκθέσεις του εξωτερικού.

γ. Κινητοποιεί τους ενδιαφερόμενους επενδυτές και τους πληροφορεί για το θεσμικό, νομοθετικό, φορολογικό και χρηματοοικονομικό πλαίσιο που διέπει τις επενδύσεις στην Ελλάδα και προβάλλει στις αλλοδαπές χρηματοοικονομικές αγορές τις συνθήκες του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και τις επενδυτικές ευκαιρίες στην Ελλάδα κατά τομέα και κλάδο.

δ. Αναλαμβάνει την παρακολούθηση, μελέτη, εκπόνηση και εισήγηση μελετών, προτάσεων, μέτρων, προγραμμάτων και δράσεων για την προώθηση, ενίσχυση και υποστήριξη των εξαγωγών, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την άρση των αντικινήτρων στις εξαγωγές και την προσέλκυση επενδύσεων.

ε. Οργανώνει ολοκληρωμένα προγράμματα προβολής και προώθησης προϊόντων σε συνεργασία με τους κλαδικούς φορείς και τις επιχειρήσεις, καθώς και δράσεις διεθνούς marketing που περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, προσκλήσεις αγοραστών, δημοσιογράφων, εκδηλώσεις προβολής ελληνικών προϊόντων.

στ. Οργανώνει δράσεις διερευνητικού χαρακτήρα σε επιλεγμένες αγορές με στόχο την ενημέρωση του εξαγωγικού επιχειρηματικού κόσμου για τις εξαγωγικές και επενδυτικές ευκαιρίες και τις δυνατότητες τοποθέτησης

νών ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών.

ζ. Παρέχει υπηρεσίες γενικής και εξειδικευμένης πληροφόρησης (υπηρεσίες συμβούλου), καθώς και καθοδήγησης των επιχειρήσεων σε θέματα αγοράς, νομικού πλαισίου εξαγωγών και επενδύσεων, τυποποίησης και συσκευασίας, ποιότητας και εμπορικών επαφών. Διαχειρίζεται δομή (Γραφείο Υποστήριξης Εξαγωγών ή «Export Helpdesk») για την παροχή γενικών και εξειδικευμένων πληροφοριών και εξατομικευμένης υποστήριξης, λειτουργώντας ως κεντρικό σημείο συντονισμού και αλληλεπίδρασης με φορείς και παρόχους υπηρεσιών που σχετίζονται με την προώθηση των εξαγωγών και συμβάλλοντας στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, αρμοδίων υπηρεσιών, Υπουργείων, Ανεξάρτητων Αρχών. Αναλαμβάνει την παροχή εξειδικευμένων συμβουλευτικών υπηρεσιών για θέματα επενδύσεων, εξωτερικού εμπορίου και ανάπτυξης σε, Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, σε Φορείς της Γενικής Κυβέρνησης.

η. Παρέχει υπηρεσίες σύγχρονης επαγγελματικής κατάρτισης και παροχής εξειδικευμένων γνώσεων και δεξιοτήτων σε στελέχη εξαγωγικών επιχειρήσεων.

θ. Πραγματοποιεί συνεργασίες με αντίστοιχους οργανισμούς του εξωτερικού και μεριμνά για την αξιοποίηση των ενωσιακών και διεθνών πόρων, ανταλλάσσει και υιοθετεί καλές πρακτικές.

ι. Δύνεται να συστήνει θυγατρικές εταιρείες και εταιρείες ειδικού σκοπού. Συμμετέχει σε διαγωνιστικές διαδικασίες, όπου αυτό απαιτείται, καθώς και την υλοποίηση δράσεων, έργων και προγραμμάτων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο χρηματοδοτούμενων από εθνικούς, ενωσιακούς ή διεθνείς πόρους, που στοχεύουν στη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, στην ανάπτυξη και υποστήριξη της επιχειρηματικότητας, της ανταγωνιστικότητας, της καινοτομίας και της εξωστρεφούς οικονομικής ανάπτυξης και που γενικότερα σχετίζονται με τους σκοπούς της.

ια. Συνεργάζεται με επιχειρηματικούς και εξαγωγικούς φορείς, επιμελητήρια και φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης.

ιβ. Παρέχει υπηρεσίες επιχειρηματικής δικτύωσης είτε για τη δημιουργία συνεργατικών σχηματισμών στο εσωτερικό με σκοπό την κοινή εξωστρεφή δραστηριότητα είτε για τη σύναψη επαφών με επενδυτές ή επιχειρήσεις στο εξωτερικό.

ιγ. Στηρίζει την καινοτομία και την νεανική εξωστρεφή επιχειρηματικότητα και προάγει την καλλιέργεια παιδείας επιχειρηματικής εξωστρέφειας.

ιδ. Συνεργάζεται με τις αρμόδιες Διευθύνσεις του Υπουργείου Εξωτερικών και τις κατά περίπτωση ανά χώρα-στόχο αρμόδιες υπηρεσίες (Πρεσβεία, Γραφείο Ο.Ε.Υ.), για την κατάρτιση επιμέρους ετήσιων Επιχειρησιακών Σχεδίων για την προώθηση των εξαγωγών, την προσέλκυση επενδύσεων και την ενίσχυση της ελληνικής επιχειρηματικότητας ανά χώρα-στόχο κατ' εφαρμογή του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Εξωστρέφειας.

ιε. Εποπτεύει και διαχειρίζεται το σύστημα ηλεκτρονικής διαχείρισης πληροφοριών, το οποίο λειτουργεί ως ενιαία εθνική ηλεκτρονική πύλη για την εξωστρεφή επιχειρηματικότητα (AgoraPlus), καθορίζει τη δομή και το

περιεχόμενό του, ανανεώνει και ελέγχει τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε διασύνδεση με το Υπουργείο Εξωτερικών, οι υπηρεσίες του οποίου αναλαμβάνουν την παροχή πληροφοριών. Για το σκοπό αυτό, συνεργάζεται με αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς, Υπουργεία, Ανεξάρτητες Αρχές. Κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της ενιαίας εθνικής ηλεκτρονικής πύλης διασφαλίζει τη διαλειτουργικότητα αυτής, σε συνεργασία με το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν. 4623/2019 (Α' 134).

ιστ. Συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς σε σχέση με ευρωπαϊκά και διεθνή χρηματοδοτικά προγράμματα βοήθειας προς τρίτες χώρες για τους τομείς που αφορούν την προώθηση των εξαγωγών και την ενίσχυση της ελληνικής επιχειρηματικότητας διεθνώς, καθώς και για την κατάρτιση μελετών, που έχουν στόχο την ενίσχυση των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών και τη στήριξη ελληνικών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και συνεργασιών.

ιζ. Παρακολουθεί την ελληνική επιχειρηματικότητα στο εξωτερικό και καταγράφει τις προτεραιότητες και τα προβλήματα της και λαμβάνει μέτρα για την προώθηση, ενίσχυση και υποστήριξη της κατά τομέα, κλάδο και αγορά, και σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες, τις πρεσβευτικές και προξενικές αρχές, τα Γραφεία Ο.Ε.Υ. και παρέχει πληροφόρηση, συμβουλευτική βοήθεια και κάθε άλλη υποστηρικτική υπηρεσία προς αυτές με στόχο τη διευκόλυνση επιχειρηματικών επαφών και τη στήριξη της ελληνικής επιχειρηματικότητας στις διεθνείς αγορές.

ιη. Διοργανώνει τις επιχειρηματικές αποστολές που συνοδεύουν τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τον Πρωθυπουργό ή μέλη της Κυβέρνησης κατά τη διάρκεια των επίσημων επισκέψεών τους στο εξωτερικό σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες και με τις Αρχές Εξωτερικού.

ιθ. Συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών για τον συντονισμό με τις Αρχές Εξωτερικού και τα Γραφεία Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων κατά την υλοποίηση των κάθε είδους επιχειρηματικών αποστολών και εκδηλώσεων τις οποίες διοργανώνει.

κ. Υποστηρίζει τους επενδυτές και τις ελληνικές εξωστρεφείς επιχειρήσεις στην αξιοποίηση ημεδαπών και αλλοδαπών αναγνωρισμένων πηγών χρηματοδότησης ή άλλων χρηματοδοτικών εργαλείων, αξιοποιώντας το διεθνές δίκτυο επαφών που διαθέτει.

κα. Στο πλαίσιο της διαδικασίας στρατηγικών επενδύσεων, η «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.»:

αα) παραλαμβάνει τις αιτήσεις για την ένταξη των επενδύσεων στη Διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων,

ββ) ελέγχει το επιχειρησιακό σχέδιο, τις συνέπειες στην ελληνική οικονομία και αξιολογεί την πλήρωση των κριτηρίων για το χαρακτηρισμό της επένδυσης ως Στρατηγικής,

γγ) αναζητά συμπληρωματικά στοιχεία από τους επενδυτές στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών των προηγούμενων παραγράφων,

δδ) γνωμοδοτεί στον Πρόεδρο της Διυπουργικής Επιτροπής Στρατηγικών Επενδύσεων (Δ.Ε.Σ.Ε.)

εε) εισπράττει τις προβλεπόμενες διαχειριστικές αμοιβές.

στστ) Μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, καταρτίζει ολοκληρωμένους φακέλους επενδυτικών σχεδίων δημοσίων στρατηγικών επενδύσεων και προβαίνει σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την αδειοδότηση, χρηματοδότηση και επενδυτική αξιοποίηση αυτών.

κβ. Κατ' εφαρμογή της παραγράφου 8 του άρθρου 26 του ν. 3386/2005 (Α' 212) και ειδικά για τις επενδύσεις οι οποίες έχουν ενταχθεί στις διατάξεις του ν. 3894/2010 (Α' 204), παραλαμβάνει από τους επενδυτές την αίτηση και τα απαραίτητα δικαιολογητικά και εισηγείται στον Γενικό Γραμματέα Στρατηγικών και Ιδιωτικών Επενδύσεων εντός πέντε (5) ημερών αναφορικά με τη σχέση των αιτούντων με τον κύριο της ενταγμένης στρατηγικής επένδυσης.

κγ. Λειτουργεί ως υπηρεσία «Διαμεσολαβητή του Επενδυτή», με αρμοδιότητα την εξέταση, μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου επενδυτή, υποθέσεων καθυστέρησης, διαφωνιών ή άλλων δυσχερειών, οι οποίες ανέκυψαν κατά τη διαδικασία αδειοδότησης επενδυτικών σχεδίων ύψους άνω των δύο εκατομμυρίων (2.000.000) ευρώ που εμπίπτουν στις υποκατηγορίες Α1, Α2 και Β περιβαλλοντικής όχλησης ή κατάταξης, όπως αυτές προσδιορίζονται στην παράγραφο 9 του άρθρου 20 του ν. 3982/2011, όπως ισχύει. Στο πλαίσιο της ως άνω λειτουργίας υποδέχεται ειδικά αιτήματα επενδυτών που αφορούν συγκεκριμένες περιπτώσεις καθυστέρησης, διαφωνιών ή άλλων δυσχερειών στα επιμέρους στάδια της εξέλιξης των ανωτέρω διαδικασιών, εκτιμά τους λόγους που τις προκαλούν, συνεργάζεται με τις αρμόδιες υπηρεσίες για την επίλυσή τους και προτείνει στους αρμόδιους φορείς τη λήψη μέτρων για την επιτάχυνσή τους και συντάσσει εξαμηνιαία έκθεση προς τον εποπτεύοντα Υπουργό, όπου επισημαίνει τα κύρια θέματα που αντιμετωπίζουν οι επενδύσεις στην Ελλάδα και προτείνει σε συνεργασία με την αρμόδια διεύθυνση της εταιρείας στις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εξωτερικών συγκεκριμένες βελτιώσεις του θεσμικού πλαισίου. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας, η οποία ορίζει τις αρμοδιότητες, τους όρους και τις προϋποθέσεις, η Εταιρεία μπορεί να λειτουργήσει και ως υπηρεσία «Διαμεσολαβητή του Επιχειρηματία» για θέματα εξωστρέφειας.

κδ. Διατυπώνει προτάσεις για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου εξωστρέφειας και για την προώθηση της διεθνούς επιχειρηματικής συνεργασίας.

κε. Εκπονεί Επιχειρησιακά Σχέδια για την προώθηση των σκοπών της στο πλαίσιο του «Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Εξωστρέφειας».

κατ. Μπορεί να συμμετέχει ως ιδρυτικό ή και απλό μέλος σε διεθνείς οργανισμούς, οι οποίοι επιδιώκουν παρεμφερείς σκοπούς με την εταιρεία ή των οποίων το αντικείμενο δραστηριότητας εξυπηρετεί τους σκοπούς της εταιρείας.

κζ. Στο πλαίσιο των σκοπών της εταιρείας, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να συγκροτεί συμβουλευτικές επιτροπές ή ομάδες εργασίας για την επεξεργασία και προώθηση θεμάτων που εμπίπτουν στον κύκλο των αρμοδιοτήτων της, απαρτιζόμενες, μεταξύ άλλων, και από επιχειρηματίες ή στελέχη επιχειρήσεων, ιδιώτες εμπειρο-

γνώμονες ή και δημόσιους λειτουργούς. Το Διοικητικό Συμβούλιο προσδιορίζει τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας των ανωτέρω επιτροπών ή ομάδων εργασίας. Δεν προβλέπεται αμοιβή για τα μέλη των επιτροπών ή ομάδων εργασίας. Με την ίδια διαδικασία, μπορεί να καταργεί τις ήδη συσταθείσες επιτροπές ή ομάδες εργασίας και να μεταβάλλει τη σύνθεση και τις αρμοδιότητές τους.

κη. Υλοποιεί κάθε άλλο έργο στο πλαίσιο του σκοπού της, για το οποίο αποφασίζει το Διοικητικό της Συμβούλιο ή που της αναθέτει ο εποπτεύων Υπουργός ή άλλοι φορείς του Δημοσίου ή του Ιδιωτικού τομέα ή φορείς και υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 2 Διάρκεια – Έδρα

1. Η διάρκεια της εταιρείας είναι εβδομήντα πέντε (75) έτη από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

2. Έδρα της εταιρείας είναι η Αθήνα. Είναι δυνατή η ίδρυση παραρτημάτων, υποκαταστημάτων και γραφείων της στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' Άρθρο 3 Μετοχικό Κεφάλαιο – Μετοχές

1. Το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας είναι διακόσιες ενενήντα τρεις χιλιάδες τετρακόσια (293.400) ευρώ, διαιρείται σε είκοσι χιλιάδες (20.000) μετοχές ονομαστικής αξίας δεκατεσσάρων ευρώ και εξήντα επτά λεπτών (14,67) η καθεμία και καλύπτεται ολόκληρο από το Ελληνικό Δημόσιο. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εξωτερικών το κεφάλαιο αυτό μπορεί να αυξάνεται και να καθορίζεται ο τρόπος και ο χρόνος της κάλυψης του ποσού της αύξησης. Για κάθε άλλη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 4548/2018 (Α' 104). Το Ελληνικό Δημόσιο εκπροσωπείται στη Γενική Συνέλευση από τον Υπουργό Οικονομικών και τον εποπτεύοντα την εταιρεία Υπουργό.

2. Οι μετοχές της εταιρείας είναι ονομαστικές.

Άρθρο 4 Έσοδα

Τα έσοδα της εταιρείας προέρχονται από ετήσια επιχορήγηση του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, από επιχορήγηση εκ του Κρατικού Προϋπολογισμού, από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλους ενωσιακούς πόρους στο πλαίσιο του σκοπού της ή αντιστοίχως πόρους διεθνών οργανισμών, από δωρεές, κληρονομίες, κληροδοσίες, από την εκμετάλλευση της περιουσίας της, από ανταποδοτικές εισφορές, τέλη, αμοιβές ή διαχειριστικές αμοιβές για τις υπηρεσίες που προσφέρει, από την εκμίσθωση ή παραχώρηση χώρων ή εγκαταστάσεων και από οποιαδήποτε άλλη νόμιμη πηγή κατά την άσκηση δραστηριότητας εντός του πεδίου των σκοπών της. Η εταιρεία δύναται να αποδέχεται και να προβαίνει σε χορηγίες στο πλαίσιο της αποστολής της και για την επιτυχή εκπλήρωση του σκοπού και των στόχων της.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εποπτεύοντος την εταιρεία Υπουργού δύναται να εξειδικεύονται τα σχετικά με τους όρους, τις διαδικασίες και τις λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας παραγράφου, όσον αφορά την επιχορήγηση της εταιρείας από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

Άρθρο 5 Διαχείριση

1. Η διαχειριστική χρήση της εταιρείας συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος.

2. Ο προϋπολογισμός και ο απολογισμός εγκρίνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας.

3. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου είναι δυνατή η ανακατανομή των κονδυλίων του προϋπολογισμού. Για την αύξηση του προϋπολογισμού απαιτείται έγκριση του συνολικού προϋπολογισμού.

4. Η διαδικασία διενέργειας των δαπανών, η οργάνωση και η λειτουργία των οικονομικών υπηρεσιών και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την οικονομική διαχείριση της εταιρείας ρυθμίζεται με κανονισμούς που καταρτίζονται από το Διοικητικό της Συμβούλιο.

Άρθρο 6 Οικονομικός Έλεγχος

Η οικονομική διαχείριση της εταιρείας υπόκειται σε ετήσιο έλεγχο από νόμιμους ελεγκτές.

Άρθρο 7 Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου - Πλαίσιο καταπολέμησης της Διαφθοράς - Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου

1. Η Εταιρεία αναπτύσσει και υιοθετεί: (α) Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου, το οποίο αποτελεί το σύνολο των διαδικασιών που τίθενται σε εφαρμογή από το Δ.Σ., τη Διοίκηση και το υπόλοιπο προσωπικό της εταιρείας, με σκοπό τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των εταιρικών εργασιών, την αξιοπιστία της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης και τη συμμόρφωση με τους εφαρμοστέους νόμους - κανονισμούς και (β) ολοκληρωμένο Πλαίσιο Καταπολέμησης της Απάτης και της Διαφθοράς με σκοπό την αποτελεσματική πρόληψη, αποτροπή και τον εντοπισμό φαινομένων και πράξεων απάτης και διαφθοράς σε συνεργασία με την Εθνική Αρχή Διαφάνειας.

2. Στην εταιρεία συστήνεται Επιτροπή Ελέγχου (Audit Committee), η οποία λειτουργεί ως ένα ανεξάρτητο και αντικειμενικό σώμα, το οποίο είναι υπεύθυνο για την επισκόπηση και αξιολόγηση των ελεγκτικών πρακτικών και της απόδοσης των εσωτερικών και εξωτερικών ελεγκτών της εταιρείας κατά την έννοια των διατάξεων του ν. 4449/2017 (Α' 7). Βασική αποστολή της Επιτροπής Ελέγχου είναι να βοηθά το Διοικητικό Συμβούλιο στην εκτέλεση των καθηκόντων του, επιβλέποντας τις διαδικασίες οικονομικής διαχείρισης και πληροφόρησης, τις πολιτικές και το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της Αρχής.

Η Επιτροπή Ελέγχου της εταιρείας αποτελείται από τρία (3) τουλάχιστον μη εκτελεστικά μέλη του διοικητικού συμβουλίου και εξωτερικά μέλη που στο σύνολό τους διαθέτουν επαρκή γνώση στον τομέα δραστηριότητας της εταιρείας και εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων. Τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου είναι ανεξάρτητα από το Διοικητικό Συμβούλιο, κατά την έννοια των διατάξεων του ν. 3016/2002 (Α' 110). Ο Πρόεδρος της επιτροπής ελέγχου ορίζεται από τα μέλη της. Με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας υιοθετείται ο Κανονισμός Λειτουργίας της Επιτροπής Ελέγχου και καθορίζονται οι προϋποθέσεις και το ύψος της αποζημίωσης των μελών της Επιτροπής Ελέγχου ανά συνεδρίαση αυτής.

3. Στην εταιρεία λειτουργεί υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου ως μία ανεξάρτητη, αντικειμενική, διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα, σχεδιασμένη να προσθέσει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες της εταιρείας. Η βασική της αποστολή είναι να βοηθά την εταιρεία να επιτύχει τους στόχους της προσφέροντας μια συστηματική επιστημονική προσέγγιση για την αποτίμηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών διαχείρισης των κινδύνων, των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου και των διαδικασιών εταιρικής διακυβέρνησης.

4. Η υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου αποτελείται από τουλάχιστον έναν (1) εσωτερικό ελεγκτή, οριζόμενο από τη Γενική Συνέλευση των μετόχων κατόπιν σχετικής εισήγησης της Επιτροπής Ελέγχου. Η στελέχωση της υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου πρέπει να παρέχει διαβεβαίωση στο Διοικητικό Συμβούλιο και την Επιτροπή Ελέγχου ότι η επαγγελματική εμπειρία, οι τεχνικές ικανότητες και δεξιότητες και το εκπαιδευτικό υπόβαθρο των εσωτερικών ελεγκτών είναι κατάλληλο για τους ελεγκτές που θα διενεργηθούν και αντιστοιχούν στο επίπεδο ευθύνης και στα καθήκοντα κάθε ελεγκτή.

5. Η υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου λειτουργεί βάσει του Πλαισίου Διεθνών Επαγγελματικών Προτύπων του Διεθνούς Ινστιτούτου Εσωτερικών Ελεγκτών και των σχετικών διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας. Η λεπτομερής περιγραφή της αποστολής, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων, καθώς και η ρύθμιση κάθε άλλης παραμέτρου που είναι αναγκαία για την ορθή και αποτελεσματική δραστηριοποίηση της υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου καθορίζονται στον Κανονισμό Λειτουργίας της υπηρεσίας Εσωτερικού Ελέγχου που εκδίδεται με απόφαση του Διευθύνοντος Συμβούλου κατόπιν εγκρίσεώς του από την Επιτροπή Ελέγχου της εταιρείας.

6. Η υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου έχει, κατ' ελάχιστον, τις εξής βασικές αρμοδιότητες: (α) την παρακολούθηση, έλεγχο και αξιολόγηση του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου, περιλαμβανομένων των διαδικασιών ενδογενούς ελέγχου (internal controls) και των μηχανισμών πληροφόρησης περί σημαντικών λαθών ή ανωμαλιών, των μηχανισμών διασφάλισης της ποιότητας, των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων, εταιρικής διακυβέρνησης και κανονιστικής συμμόρφωσης και την παροχή διαβεβαίωσης περί της επάρκειας αυτών, με σκοπό την υποστήριξη της εταιρείας για την επίτευξη των στρατηγικών της στόχων και για τη λήψη μέτρων, όπου απαιτείται, (β) την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών στην

ηγεσία της εταιρείας με στόχο τη βελτίωση των συστημάτων και διαδικασιών του προηγούμενου εδαφίου, (γ) τη διασφάλιση της ορθής, αποτελεσματικής και ασφαλούς διαχείρισης και χρήσης των πληροφοριακών συστημάτων της εταιρείας, (δ) την αξιολόγηση της λειτουργίας, των δραστηριοτήτων και των προγραμμάτων της εταιρείας βάσει των αρχών της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, (ε) την αξιολόγηση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών και διαδικασιών της χρηματοοικονομικής και μη πληροφόρησης που απαιτείται για τη σύνταξη των οικονομικών εκθέσεων και λοιπών αναφορών της εταιρείας, (στ) την παρακολούθηση της συνεχούς και ορθής εφαρμογής και τήρησης των εσωτερικών κανονισμών και του καταστατικού της εταιρείας, καθώς και την εν γένει συμμόρφωση με την κείμενη νομοθεσία και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή, (ζ) την παρακολούθηση και αναφορά στο Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας, στην Επιτροπή Ελέγχου και στη Γενική Συνέλευση των μετόχων περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και των κατά περίπτωση συμβούλων με τα συμφέροντα της επιχείρησης ή περιπτώσεις παράβασης των διατάξεων του νόμου αυτού από μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, στα οποία περιλαμβάνεται ο Πρόεδρος και ο Διευθύνων Σύμβουλος, και από τους Συμβούλους του άρθρου 5 του ν. 3894/2010, (η) την έγγραφη ενημέρωση τουλάχιστον μια φορά κάθε τρίμηνο του Διοικητικού Συμβουλίου, της Επιτροπής Ελέγχου και της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων για τα πορίσματα των ελέγχων που διενεργεί περιλαμβανομένων των τυχόν ευρημάτων και των τυχόν προτάσεων βελτίωσης, μετά την ενσωμάτωση των σχετικών απόψεων από τις ελεγχόμενες μονάδες σχετικά με την υλοποίηση αυτών ή την αποδοχή του κινδύνου της μη υλοποίησης αυτών, (θ) την απευθείας ενημέρωση και αναφορά στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας σε σχέση με ζητήματα τα οποία άπτονται των αρμοδιοτήτων της Αρχής.

7. Οι εσωτερικοί ελεγκτές, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, είναι ανεξάρτητοι, δεν υπάγονται ιεραρχικά σε καμία άλλη υπηρεσιακή μονάδα της εταιρείας και εποπτεύονται από την Επιτροπή Ελέγχου της εταιρείας. Οι οριζόμενοι ως εσωτερικοί ελεγκτές δεν αποκτούν καθ' οιονδήποτε τρόπο την υπαλληλική ιδιότητα ή σχέση εξαρτημένης εργασίας, ενώ παρέχουν τις υπηρεσίες τους με σύμβαση παροχής ανεξάρτητων υπηρεσιών.

Άρθρο 8 Απαλλαγές

1. Η εταιρεία απαλλάσσεται από κάθε δημόσιο, δημοτικό, κοινοτικό ή υπέρ τρίτου άμεσο ή έμμεσο φόρο ή τέλος, εκτός από το φόρο προστιθέμενης αξίας. Απαλλάσσεται επίσης από την υποχρέωση καταβολής δικαστικού ενσήμου και τελών και απολαμβάνει γενικά όλων των οικονομικών και άλλων προνομίων και ατελειών του Δημοσίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Άρθρο 9

Διοίκηση – Εκπροσώπηση

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.) της Εταιρείας είναι πενταμελές, περιλαμβανομένου του Προέδρου και του Διευθύνοντος Συμβούλου και η θητεία του είναι πενταετής. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου μπορούν να επαναδιορισθούν, η συνολική όμως θητεία δεν είναι δυνατόν να υπερβεί το χρόνο δύο θητειών. Ο Γενικός Γραμματέας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας του Υπουργείου Εξωτερικών, αναλαμβάνει αυτοδικαίως καθήκοντα Πρόεδρου του Διοικητικού Συμβουλίου, ενώ ο Διευθύνων Σύμβουλος και τα Μέλη ορίζονται και παύονται οποτεδήποτε ελευθέρως με απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού. Η κατά τα ανωτέρω παύση των μελών δεν γεννά δικαίωμα οποιασδήποτε αποζημίωσης έναντι του Δημοσίου ή της εταιρείας.

2. Το έργο του Διοικητικού Συμβουλίου, συνεπικουρεί το έχον αμιγώς συμβουλευτικό χαρακτήρα «Συμβούλιο Εξωστρέφειας», το οποίο συγκαλείται με απόφαση του Προέδρου του Δ.Σ.. Το Συμβούλιο Εξωστρέφειας αναλαμβάνει την παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης της Εταιρείας για το σύνολο των αρμοδιοτήτων της και με σκοπό την αύξηση των εξαγωγών και την προσέλκυση επενδύσεων. Σε αυτό μετέχουν: ένα (1) μη εκτελεστικό Μέλος του Δ.Σ. της Εταιρείας, ως Πρόεδρος, καθώς και: α) ένας (1) εκπρόσωπος από τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών (ΣΕΒ), β) ένας (1) εκπρόσωπος από την Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδας (ΚΕΕΕ), γ) τρεις (3) εκπρόσωποι, ένας (1) από κάθε Σύνδεσμο Εξαγωγέων: Πανελλήνιο Σύνδεσμο Εξαγωγέων (ΠΣΕ), Σύνδεσμο Εξαγωγέων (ΣΕΒΕ), Σύνδεσμο Εξαγωγέων Κρήτης (ΣΕΚ), δ) ένας (1) εκπρόσωπος της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας, ε) ένας (1) εκπρόσωπος της Υπηρεσίας Στρατηγικού Σχεδιασμού Εξωστρέφειας του Υπουργείου Εξωτερικών, στ) ένας (1) εκπρόσωπος του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Το Συμβούλιο Εξωστρέφειας συγκροτείται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, κατόπιν πρόσκλησης και σχετικής υπόδειξης από τους συμμετέχοντες φορείς. Σε αυτό μπορούν, επίσης, να συμμετέχουν, κατόπιν πρόσκλησης, εκπρόσωποι των κατά περίπτωση αρμοδίων Υπουργείων κατά τη συζήτηση θεμάτων αρμοδιότητάς τους. Με απόφαση του Προέδρου του Δ.Σ. της Εταιρείας δύναται να συμμετέχουν στο Συμβούλιο εκπρόσωποι άλλων φορέων ή επαγγελματικών ενώσεων ή ειδικοί εμπειρογνώμονες, όποτε κρίνεται αυτό σκόπιμο.

3. Πράξεις του Διοικητικού Συμβουλίου, ακόμη και εκτός εταιρικού σκοπού, δεσμεύουν την εταιρεία έναντι των τρίτων, εκτός και αν αποδειχθεί ότι ο τρίτος γνώριζε την υπέρβαση του εταιρικού σκοπού ή όφειλε να τη γνωρίζει. Περιορισμοί της εξουσίας του Διοικητικού Συμβουλίου από το Καταστατικό ή από απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, δεν αντιτάσσονται στους τρίτους, έστω και αν έχουν υποβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας.

4. Αν μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου παύσει να μετέχει σε αυτό λόγω θανάτου, παραίτησης, ανάκλησης ή εξουσιοδότησης άλλου λόγου έκπτωσης αυτού, διορίζεται νέο μέλος σε αντικατάστασή του για το υπόλοιπο της θητείας. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει και λειτουργεί νόμιμα, εφόσον τα λοιπά μέλη αρκούν για το σχηματισμό απαρτίας και πάντως για διάστημα το οποίο δεν δύναται να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες.

5. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει στην έδρα της εταιρείας όποτε αυτό είναι αναγκαίο και τουλάχιστον μία φορά κάθε μήνα ύστερα από πρόσκληση του Προέδρου. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνεδριάζει εγκύρως εκτός της έδρας του σε άλλο τόπο είτε στην ημεδαπή είτε στην αλλοδαπή, εφόσον στη συνεδρίασή του παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται όλα τα μέλη του και κανένα δεν αντιλέγει στην πραγματοποίηση της συνεδρίασης και στη λήψη αποφάσεων. Το Διοικητικό Συμβούλιο συγκαλείται από τον Πρόεδρο ή τον αναπληρωτή του με έγγραφη πρόσκληση που περιλαμβάνει τον τόπο, τη μέρα και ώρα, καθώς και τα θέματα της συνεδρίασης. Η πρόσκληση γνωστοποιείται στα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δύο (2) τουλάχιστον εργάσιμες μέρες πριν από τη συνεδρίαση.

Στην πρόσκληση πρέπει απαραίτητα να αναγράφονται με σαφήνεια και τα θέματα της ημερήσιας διάταξης, διαφορετικά η λήψη αποφάσεων επιτρέπεται μόνον εφόσον παρίστανται όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου και κανείς δεν αντιλέγει στη λήψη αποφάσεων.

Μπορεί όμως το Διοικητικό Συμβούλιο να ορίσει τακτή μέρα και ώρα συνεδρίασης, οπότε παραλείπεται η σύγκληση με έγγραφη πρόσκληση. Ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου υποχρεούται να συγκαλέσει το Συμβούλιο κάθε φορά που το απαιτεί το συμφέρον της εταιρείας ή μετά από έγγραφη αίτηση τουλάχιστον δύο (2) μελών του Διοικητικού Συμβουλίου προς αυτόν, ο οποίος υποχρεούται να συγκαλέσει το Διοικητικό Συμβούλιο μέσα σε προθεσμία επτά (7) ημερών από την υποβολή της αίτησης. Σε περίπτωση άρνησης του Προέδρου ή του αναπληρωτή του να συγκαλέσει το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσα στην παραπάνω προθεσμία ή εκπρόθεσμης σύγκλησής του, επιτρέπεται στα μέλη που ζήτησαν τη σύγκληση να συγκαλέσουν αυτά το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών από τη λήξη του επταήμερου, γνωστοποιώντας τη σχετική πρόσκληση στα λοιπά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Στην κατά τα ανωτέρω αίτησή τους πρέπει με ποινή απαραδέκτου, να αναφέρονται με σαφήνεια και τα θέματα με τα οποία θα ασχοληθεί το Διοικητικό Συμβούλιο. Το έργο του Διοικητικού Συμβουλίου επικουρεί νομικός σύμβουλος ο οποίος παρίσταται και συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και εκφράζει τη γνώμη του σε τυχόν ερωτήσεις που του απευθύνονται, χωρίς δικαίωμα ψήφου.

6. Τον Πρόεδρο, απόντα ή κωλυόμενο, αναπληρώνει ως προς τις μη εκτελεστικές του αρμοδιότητες ο Αντιπρόεδρος ή άλλος προς τούτο εξουσιοδοτημένος σύμβουλος. Το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία εφόσον παρίστανται τρία (3) τουλάχιστον μέλη του, μεταξύ των οποίων ο Διευθύνων Σύμβουλος, και αποφασί-

ζει με απλή πλειοψηφία των παρόντων. Χρέη γραμματέα εκτελεί υπάλληλος της εταιρείας. Τα πρακτικά υπογράφονται από τα παρόντα μέλη και τον γραμματέα. Αντίγραφο ή απόσπασμα των πρακτικών του Διοικητικού Συμβουλίου επικυρώνονται από τον Πρόεδρο ή τον νόμιμο αναπληρωτή του ή τον Γραμματέα εφόσον ληφθεί για αυτό σχετική απόφαση του Δ.Σ.. Με απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού ή της Γενικής Συνέλευσης, μετά από εισήγηση του Δ.Σ., μπορεί να ανατεθεί σε ένα οποιοδήποτε μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου, εκτός του Προέδρου, η άσκηση εκτελεστικών αρμοδιοτήτων (Εντεταλμένος Σύμβουλος) και να εξειδικεύονται οι συγκεκριμένες αρμοδιότητες που του ανατίθενται σύμφωνα με το Καταστατικό και τον Εσωτερικό Κανονισμό.

7. Η εταιρεία εκπροσωπείται δικαστικά και εξώδικα και απέναντι σε κάθε αρχή ή νομικό ή φυσικό πρόσωπο από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, τον Εντεταλμένο Σύμβουλο κατά το μέτρο των αρμοδιοτήτων του ή από ειδικώς εξουσιοδοτημένο για τη συγκεκριμένη περίπτωση πρόσωπο. Η εταιρεία εκπροσωπείται στο Δικαστήριο, απέναντι σε κάθε Αρχή ή νομικό ή φυσικό πρόσωπο από το Διοικητικό Συμβούλιο, που ενεργεί συλλογικά. Στο πλαίσιο του νόμου και του Καταστατικού της εταιρείας, το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να αναθέτει την εκπροσώπηση της εταιρείας σε ένα ή περισσότερα μέλη του, σε υπαλλήλους της εταιρείας ή άλλα εκτός εταιρείας τρίτα πρόσωπα, παρέχοντας σε αυτούς ειδική εξουσιοδότηση. Η εταιρεία αναλαμβάνει έγκυρα υποχρεώσεις απέναντι στους τρίτους, με την υπογραφή κάτω από την εταιρική επωνυμία, του κατά το προηγούμενο άρθρο, εκπροσώπου της. Το Διοικητικό Συμβούλιο μπορεί να παράσχει δικαίωμα υπογραφής σε Συμβούλους, Διευθυντές ή υπαλλήλους της εταιρείας, καθορίζοντας το πλαίσιο, τους όρους, την έκταση και τα χρονικά όρια της εξουσίας τους.

Άρθρο 10

Ευθύνη – Αμοιβή Συμβούλων

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο και οι Σύμβουλοι δεν έχουν καμία ατομική ευθύνη απέναντι σε τρίτους για τις υποχρεώσεις της εταιρείας, που προκύπτουν από τη διαχείρισή τους.

2. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου ευθύνονται απέναντι στην εταιρεία για κάθε ππαισίμα τους κατά τη διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας.

3. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του μοναδικού μετόχου της Εταιρείας καθορίζονται οι αμοιβές των εκτελεστικών μελών του Δ.Σ. και οι αποζημιώσεις που καταβάλλονται στα υπόλοιπα μέλη του Δ.Σ..

4. Τα εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εξακολουθούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους να διέπονται από το ασφαλιστικό - συνταξιοδοτικό καθεστώς κύριας και επικουρικής ασφάλισης, πρόνοιας και υγειονομικής περίθαλψης στο οποίο υπάγονταν αμέσως πριν το διορισμό τους, θεωρούμενοι για την ασφάλισή τους ως έμμισθοι, ελλείποντος δε τέτοιου καθεστώτος

υπάγονται στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και του εποπτεύοντος την εταιρεία Υπουργού η ισχύς της οποίας μπορεί να ανατρέχει στην ημερομηνία διορισμού των άνω μελών, μπορεί να καθορίζεται κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την παρακράτηση και καταβολή των σχετικών εισφορών εργοδότη και εργαζομένου, απαλλασσόμενων από πρόσθετα τέλη, πρόστιμα, προσαυξήσεις και λοιπές επιβαρύνσεις, εφόσον καταβληθούν εντός έξι (6) μηνών από την έκδοση της άνω απόφασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Άρθρο 11

Στελέχωση – Εσωτερική λειτουργία

1. Η Εταιρεία προσλαμβάνει το πάσης φύσεως προσωπικό της, με σύμβαση εργασίας αορίστου χρόνου ή ορισμένου χρόνου, με σύμβαση έμμισθης εντολής, καθώς και με συμβάσεις έργου κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας, αποκλειστικά με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, στην οποία καθορίζονται ειδικώς οι κατά περίπτωση αποδοχές στο πλαίσιο των εγκεκριμένων κλιμάκων αποδοχών της εταιρείας σύμφωνα με τον Μισθολογικό της κανονισμό. Οι συμβάσεις εργασίας του προσωπικού διέπονται από τις διατάξεις της εργατικής νομοθεσίας.

2. Για την πρόσληψη του προσωπικού εκδίδεται προκήρυξη από την εταιρεία. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο θέμα σε σχέση με τη διαδικασία πρόσληψης του παρόντος άρθρου. Στην εταιρεία προσλαμβάνονται, τέσσερις (4) νομικοί σύμβουλοι, καθώς και τουλάχιστον ένας (1) εσωτερικός ελεγκτής, με σχέση έμμισθης εντολής.

3. Επιτρέπεται η απόσπαση στην Εταιρεία από το Δημόσιο και τα Ν.Π.Δ.Δ., για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών που μπορεί να ανανεώνεται για ίσα χρονικά διαστήματα. Η απόσπαση διενεργείται κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, χωρίς να απαιτείται γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου του φορέα από τον οποίο ο υπάλληλος αποσπάται.

Επιτρέπεται η απόσπαση στην Εταιρεία τακτικού μόνιμου προσωπικού ή προσωπικού που υπηρετεί με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (Ι.Δ.Α.Χ.) στους φορείς που υπάγονται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα κατ' εφαρμογή του άρθρου 14 του ν. 2190/1994 (Α' 28), για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών που μπορεί να παρατείνεται για ίσα χρονικά διαστήματα. Η απόσπαση διενεργείται κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης με κοινή απόφαση των Υπουργών Εξωτερικών, Εσωτερικών και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, χωρίς να απαιτείται γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου του φορέα από τον οποίο ο υπάλληλος αποσπάται.

Στην Εταιρεία μπορεί να αποσπώνται, ύστερα από αίτημά τους, υπάλληλοι που υπηρετούν σε διεθνείς οργανισμούς, στους οποίους η Ελλάδα είναι μέλος.

Σε όλες τις ως άνω περιπτώσεις οι αποσπώμενοι στην

εταιρεία λαμβάνουν από αυτήν το σύνολο των αποδοχών τους, υπολογιζόμενο αποκλειστικά σύμφωνα με τις προβλέψεις του νόμου για τον φορέα προέλευσης, ο δε χρόνος της απόσπασής τους λογίζεται ως χρόνος στην οργανική τους θέση.

4. Επιτρέπεται η καθιέρωση εργασίας με αποζημίωση κατά τις νυχτερινές ώρες ή κατά τις Κυριακές και εξαιρεσιμες ημέρες, προς συμπλήρωση της υποχρεωτικής εβδομαδιαίας, για το προσωπικό της εταιρείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Άρθρο 12

Εσωτερικοί Κανονισμοί

1. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας, εγκρίνεται κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας της Εταιρείας, με τον οποίο καθορίζονται ζητήματα σχετικά με τη λειτουργία της Εταιρείας, όπως:

(α) Η διάρθρωση των υπηρεσιών της εταιρείας, η κατανομή αρμοδιοτήτων, ο τρόπος λειτουργίας και η σχέση των υπηρεσιών μεταξύ τους και με τη Διοίκηση,

(β) ο κώδικας δεοντολογίας, τα θέματα σύγκρουσης συμφερόντων και οι υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας,

(γ) οι οργανικές θέσεις προσωπικού, τα προσόντα και όροι πρόσληψης, οι όροι εργασίας,

(δ) οι διαδικασίες πειθαρχικού ελέγχου, οι διαδικασίες αξιολόγησης της απόδοσης των υπαλλήλων

(ε) τα σχετικά με τις μετακινήσεις προσωπικού, το επιτρεπόμενο ύψος δαπανών σχετικά με εκτός έδρας μετακινήσεις, καθώς και

(στ) κάθε άλλο σχετικό με την εταιρική διακυβέρνηση και την ορθή λειτουργία της Εταιρείας ζήτημα.

2. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας που λαμβάνεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων του ν. 4013/2011 (Α' 204) εγκρίνεται κατά παρέκκλιση του ν. 4412/2016 και υπό την επιφύλαξη της ενωσιακής νομοθεσίας Κανονισμός Προμηθειών με τον οποίο καθορίζονται οι όροι και οι διαδικασίες ανάθεσης μελετών, υπηρεσιών και εκτέλεσης έργων και εργασιών, προμηθειών κινητών πραγμάτων, εξοπλισμού και συναφών εργασιών, αγορών ακινήτων, μισθώσεων. Ειδικά στις τρίτες χώρες, εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι προμήθειες, υπηρεσίες, καθώς και τα έργα - κατασκευές, με εκτιμώμενη αξία που δεν υπερβαίνει τα κατώτατα όρια του άρθρου 5 του ν. 4412/2016, πραγματοποιούνται μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας και εντός των ορίων του ετήσιου εγκεκριμένου προϋπολογισμού, με απευθείας προμήθεια ειδών ή απευθείας ανάθεση του έργου-κατασκευής ή της υπηρεσίας, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης.

3. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας εγκρίνεται σύμφωνα με τις προβλέψεις της παρούσας παραγράφου και κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης Μισθολογικός Κανονισμός, με τον οποίο ορίζονται κλίμακες αποδοχών ανά κατηγορία προσωπικού, αποκλειστικά βάσει των τυπικών και ουσιαστικών του προσόντων, των ειδικών γνώσεων ή δεξιοτήτων και

των ειδικών καθηκόντων αυτού και καθορίζονται οι όροι και διαδικασίες εξέλιξης, καθώς και άλλες μισθολογικές ή μη μισθολογικές παροχές. Οι μισθοί του προσωπικού της εταιρείας δεν επιτρέπεται να υπερβαίνουν τις αποδοχές του Διευθύνοντος Συμβούλου.

4. Ο εγκεκριμένος Κανονισμός Προμηθειών της εταιρείας δημοσιεύεται στο τεύχος ΠΡΑ.Δ.Ι.Τ. της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως και αναρτάται στην εταιρική ιστοσελίδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

1. Η Εταιρεία διέπεται από τις διατάξεις του ν. 2372/1996, όπως εκάστοτε ισχύουν, από τις ειδικές για αυτήν διατάξεις στην κείμενη νομοθεσία και συμπληρωματικά από τις διατάξεις του ν. 4548/2018 (Α΄ 104). Η «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» δεν ανήκει στο Δημόσιο ή ευρύτερο Δημόσιο τομέα, όπως αυτός εκάστοτε ορίζεται. Οι διατάξεις που αναφέρονται σε Δημόσιες επιχειρήσεις, υπό την έννοια του ν. 3429/2005 (Α΄ 314) ή που διέπουν εταιρείες που ανήκουν άμεσα ή έμμεσα στο Δημόσιο ή που επιχορηγούνται ή χρηματοδοτούνται από αυτό, δεν εφαρμόζονται ως προς την εταιρεία, με εξαίρεση των όσων ορίζονται ρητά στον ν. 2372/1996. Ομοίως δεν εφαρμόζονται ως προς την Εταιρεία οι διατάξεις που διέπουν τους φορείς που έχουν ταξινομηθεί ως Φορείς Γενικής Κυβέρνησης, καθώς και οι διατάξεις που αναφέρονται στους Φορείς αυτούς, με την επιφύλαξη των διατάξεων του ν. 4270/2014 (Α΄ 143) όπως ισχύει, και των κατ' εξουσιοδότηση αυτού εκδιδόμενων προεδρικών διαταγμάτων και υπουργικών αποφάσεων που αφορούν στην υποβολή δημοσιονομικών αναφορών, οι οποίες, σε περίπτωση ταξινόμησης της Εταιρείας ως Φορέα Γενικής Κυβέρνησης, εφαρμόζονται μόνο ως προς την υποβολή: α) ετήσιου προϋπολογισμού και οποιασδήποτε αναπροσαρμογής του κατά τη διάρκεια του έτους (προϋπολογιστικά), β) μηνιαίας αναφοράς εκτέλεσης προϋπολογισμού και χρηματοδότησης (απολογιστικά), γ) μηνιαίων μισθολογικών στοιχείων (απολογιστικά) και δ) μηνιαίας σύνοψης μητρώου δεσμεύσεων (απολογιστικά σε μηνιαία βάση, ετήσια μεγέθη).

2. Όλες οι αρμόδιες υπηρεσίες και οργανισμοί του Δημοσίου και του ευρύτερου Δημόσιου τομέα υποχρεούνται να παρέχουν κατά απόλυτη προτεραιότητα στην «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» κάθε αναγκαία συνδρομή, πληροφορία και διευκόλυνση για την πραγματοποίηση του σκοπού της».

4. α) Στον εποπτεύοντα της «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» Υπουργό μεταφέρεται η αρμοδιότητα έκδοσης όλων των υπουργικών αποφάσεων ή κοινών υπουργικών αποφάσεων που τυχόν εκδίδονται με βάση τις σημερινές κείμενες διατάξεις σε σχέση με την εταιρεία.

β) Το κάθε είδους προσωπικό που υπηρετεί στην «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» με σχέση εργασίας ή έμμισθης εντολής αορίστου χρόνου κατατάσσεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας στις εγκεκριμένες κλίμακες αποδοχών του Μισθολογικού Κανονισμού της Εταιρείας, αποκλειστικά βάσει των τυπικών και ουσιαστικών του προ-

σόντων, των ειδικών γνώσεων ή δεξιοτήτων και των ειδικών καθηκόντων τα οποία ασκεί και έπειτα από αξιολόγηση των κριτηρίων αυτών. Μισθοί που έχουν διαμορφωθεί κατ' εφαρμογή του ν. 4354/2015 δεν δύνανται να μειωθούν. Το ανωτέρω προσωπικό που υπηρετεί στην «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.», κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, δύναται κατ' εξαίρεση των κείμενων διατάξεων να αιτηθεί μετάταξης μέσω του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας (ν. 4440/2016) έως τις 31.12.2020, με τη διατήρηση της μισθολογικής και βαθμολογικής κατάστασης που ίσχυε προ της έναρξης ισχύος του παρόντος. Αποσπάσεις στην «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» και αποσπάσεις υπαλλήλων της «Ελληνικής Εταιρείας Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» προς τρίτους φορείς διατηρούνται εν ισχύ ή/ και παρατείνονται σύμφωνα με τις προβλέψεις αυτών και τις ισχύουσες κατά το χρόνο έκδοσης διατάξεις. Εκκρεμή αιτήματα μετάταξης ή απόσπασης από και προς την «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» ολοκληρώνονται σύμφωνα με τις ισχύουσες κατά την ημερομηνία υποβολής του εκάστοτε αιτήματος διατάξεις».

γ) Με τον διορισμό των μελών του νέου Δ.Σ. σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1 του καταστατικού, λήγει αυτοδικαίως η θητεία του προηγούμενου Δ.Σ. της Εταιρείας. Για τη λήξη της θητείας σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο δεν καταβάλλεται αποζημίωση.

δ) Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου ισχύουν από τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Μέχρι την έγκριση των προβλεπόμενων, στο άρθρο 12 του παρόντος, Εσωτερικών Κανονισμών και την κατάταξη του υφισταμένου προσωπικού, σύμφωνα με την υποπαραγράφο (β) του παρόντος, τα σχετικά θέματα, συμπεριλαμβανομένων και ζητημάτων μισθολογικής κατάστασης του προσωπικού της Εταιρείας, θα εξακολουθούν να διέπονται και να ρυθμίζονται από τις διατάξεις οι οποίες εφαρμόζονται μέχρι σήμερα στην «Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε.» και στο προσωπικό της. Η προβλεπόμενη στο άρθρο 4 του Καταστατικού κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του εποπτεύοντος την εταιρεία Υπουργού εκδίδεται εντός μηνός από τη θέση σε ισχύ του παρόντος.

ΜΕΡΟΣ ΙΣΤ΄ ΓΕΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Γ.Ε.ΜΗ.

Άρθρο 85

Σκοπός του Γενικού Εμπορικού Μητρώου – Ορισμοί

1. Το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (εφεξής Γ.Ε.ΜΗ.) είναι: α) το Εθνικό Μητρώο εμπορικής δημοσιότητας, στο οποίο πραγματοποιείται η δημοσιότητα πράξεων, στοιχείων ή και δηλώσεων των υπόχρεων προσώπων, και β) το ελληνικό ηλεκτρονικό εθνικό δελτίο δημοσιότητας κατά την έννοια των παραγράφων 1 και 5 του άρθρου 16 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως:

α. «Εμπορική δημοσιότητα»: Η εγγραφή ή καταχώριση και δημοσίευση στο Γ.Ε.ΜΗ., πράξεων ή στοιχείων που απαιτούν δημοσιότητα.

β. «Συστατική δημοσιότητα»: η καταχώριση και ταυτόχρονη δημοσίευση πράξεων, στοιχείων ή δηλώσεων στο Γ.Ε.ΜΗ., τα έννομα αποτελέσματα των οποίων σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις εκκινούν από την ημερομηνία καταχώρισης και ταυτόχρονης δημοσίευσης στο Γ.Ε.ΜΗ..

γ. «Δηλωτική δημοσιότητα»: η καταχώριση και ταυτόχρονη δημοσίευση πράξεων, στοιχείων ή δηλώσεων στο Γ.Ε.ΜΗ., τα έννομα αποτελέσματα των οποίων, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις, εκκινούν από την ημερομηνία τέλεσής τους.

δ. «Έλεγχος νομιμότητας»: ο προληπτικός ουσιαστικός έλεγχος που διενεργείται από τις Υ.Γ.Ε.ΜΗ. για τη διαπίστωση της συμφωνίας των προς καταχώριση και δημοσίευση πράξεων, στοιχείων και δηλώσεων κατά περιεχόμενο με το καταστατικό και με τις διατάξεις αναγκαστικού δικαίου, που διέπουν το συγκεκριμένο νομικό πρόσωπο, χωρίς όμως να περιλαμβάνονται στο εύρος ελέγχου και ζητήματα ακυρωσίας των ανωτέρω πράξεων.

ε. «Έλεγχος πληρότητας»: ο τυπικός έλεγχος που διενεργείται από τις Υ.Γ.Ε.ΜΗ., προκειμένου να διαπιστώσουν ότι η αίτηση καταχώρισης και δημοσίευσης πράξης, στοιχείου ή δήλωσης, συνοδεύεται από όλα τα προβλεπόμενα κατά περίπτωση δικαιολογητικά χωρίς να υπεισέλθουν στο περιεχόμενο αυτών.

στ. «Αυτοματοποιημένη καταχώριση»: η καταχώριση και δημοσίευση πράξεων, στοιχείων ή δηλώσεων που πραγματοποιείται ηλεκτρονικά στο Γ.Ε.ΜΗ. από τον ίδιο τον υπόχρεο, χωρίς να απαιτείται έλεγχος πληρότητας ή νομιμότητας.

ζ. «Πληροφοριακό Σύστημα Γ.Ε.ΜΗ.»: το ηλεκτρονικό σύστημα καταχώρισης-αποθήκευσης πράξεων, στοιχείων ή δηλώσεων και η υποδομή τεχνολογίας πληροφορίας και επικοινωνίας που το υποστηρίζουν.

η. «Δικτυακός τόπος Γ.Ε.ΜΗ.»: ο ιστότοπος στον οποίο πραγματοποιείται η δημοσίευση καταχωριστέας πράξης, στοιχείου ή δήλωσης, που σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία απαιτεί εμπορική δημοσιότητα.

θ. «Ευρωπαϊκή Κεντρική Πλατφόρμα»: το σύστημα διασύνδεσης των Κεντρικών και Εμπορικών Μητρώων και των Μητρώων εταιρειών των Κρατών - Μελών (BRIS).

ι. «Διαλειτουργικότητα»: η διασύνδεση Πληροφοριακών Συστημάτων που έχει ως σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών που καταχωρίζονται σε αυτά για την υλοποίηση της αρχής «Μόνο Άπαξ».

ια. «Υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ. (Υ.Γ.Ε.ΜΗ.)»: οι Υπηρεσίες στις οποίες ανατίθεται η αρμοδιότητα τήρησης του Γ.Ε.ΜΗ. και πραγματοποίησης της εμπορικής δημοσιότητας των πράξεων, στοιχείων ή δηλώσεων που καταχωρούνται σε αυτό.

ιβ. «Μητρώο πιστοποιημένων χρηστών Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ»: το μητρώο των ειδικά εξουσιοδοτημένων φυσικών προσώπων να πραγματοποιούν καταχωρίσεις και δημοσιεύσεις στα πληροφοριακά συστήματα Γ.Ε.ΜΗ. και Υπηρεσίας Μίας Στάσης.

ιγ. «Πιστοποιημένος χρήστης Γ.Ε.ΜΗ.»: ο εξουσιοδο-

τημένος υπάλληλος της Υ.Γ.Ε.ΜΗ., ο οποίος καταχωρίζει και δημοσιεύει πράξεις, στοιχεία ή δηλώσεις στο πληροφοριακό σύστημα Γ.Ε.ΜΗ. και ο εξουσιοδοτημένος συμβολαιογράφος, ο οποίος καταχωρίζει και δημοσιεύει συμβολαιογραφικές πράξεις στο πληροφοριακό σύστημα Γ.Ε.ΜΗ..

ιδ. «Πιστοποιημένος χρήστης ΥΜΣ»: ο εξουσιοδοτημένος υπάλληλος της Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και ο εξουσιοδοτημένος συμβολαιογράφος που λειτουργεί ως Υπηρεσία Μίας Στάσης για τη σύσταση εταιρειών.

3. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν θίγουν την αρμοδιότητα άλλων υπηρεσιών, φορέων και αρχών που είναι υπεύθυνοι για τον έλεγχο νομιμότητας των καταχωριστέων πράξεων και στοιχείων, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Οι πράξεις αυτών αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση για την εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. και για κάθε περαιτέρω καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή των υπόχρεων.

4. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου δεν θίγουν:

α. την προβλεπόμενη από ειδικές διατάξεις αρμοδιότητα δημοσίων Υπηρεσιών για την τήρηση ειδικών μητρώων με σκοπό άλλον από αυτόν της εμπορικής δημοσιότητας.

β. τη δυνατότητα των Επιμελητηρίων να τηρούν για τα μέλη τους μητρώα ανεξάρτητα από το Γ.Ε.ΜΗ. κατά τα προβλεπόμενα στον ν. 4497/2017 (Α΄ 171).

Άρθρο 86

Υπόχρεοι εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ.

1. Στο Γ.Ε.ΜΗ. εγγράφονται υποχρεωτικά:

α. η Ανώνυμη Εταιρεία που προβλέπεται στον ν. 4548/2018 (Α΄ 104),

β. η Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης που προβλέπεται στον ν. 3190/1955 (Α΄ 91),

γ. η Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία που προβλέπεται στον ν. 4072/2012 (Α΄ 86),

δ. η Ομόρρυθμη και Ετερόρρυθμη (απλή ή κατά μετοχές) Εταιρεία που προβλέπονται στον ν. 4072/2012 (Α΄ 86), καθώς και οι ομόρρυθμοι εταίροι αυτών,

ε. ο Αστικός Συνεταιρισμός του ν. 1667/1986 (Α΄ 196) (στον οποίο περιλαμβάνονται ο αλληλασφαλιστικός, ο πιστωτικός και ο οικοδομικός συνεταιρισμός),

στ. η Κοιν.Σ.ΕΠ. που συστήνεται κατά τον ν. 4430/2016 (Α΄ 205) και

ζ. η Κοι.Σ.Π.Ε. που συστήνεται κατά τον ν. 2716/1999 (Α΄ 96),

η. η Αστική Εταιρεία με οικονομικό σκοπό (άρθρο 784 ΑΚ και 270 του ν. 4072/2012),

θ. ο Ευρωπαϊκός Όμιλος Οικονομικού Σκοπού που προβλέπεται από τον Κανονισμό 2137/1985/ΕΟΚ (ΕΕΕΚ L. 199, διορθωτικό L. 247) και έχει την έδρα του στην ημεδαπή,

ι. η Ευρωπαϊκή Εταιρεία που προβλέπεται στον Κανονισμό 2157/2001/ΕΚ (ΕΕΕΚ L. 294) και έχει την έδρα της στην ημεδαπή,

ια. η Ευρωπαϊκή Συνεταιριστική Εταιρεία που προβλέπεται στον Κανονισμό 1435/2003/ΕΚ (ΕΕΕΚ L. 207) και έχει την έδρα της στην ημεδαπή,

ιβ. τα υποκαταστήματα ή πρακτορεία που διατηρούν στην ημεδαπή οι αλλοδαπές εταιρείες που αναφέρονται στο άρθρο 29 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 (ΕΕ L 169/30.06.2017) και έχουν έδρα σε κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.),

ιγ. τα υποκαταστήματα ή πρακτορεία που διατηρούν στην ημεδαπή οι αλλοδαπές εταιρείες που έχουν έδρα σε τρίτη χώρα και νομική μορφή ανάλογη με εκείνη των αλλοδαπών εταιριών που αναφέρεται στην περίπτωση ιβ΄,

ιδ. τα υποκαταστήματα ή πρακτορεία, μέσω των οποίων ενεργούν εμπορικές πράξεις στην ημεδαπή τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή ενώσεις προσώπων που έχουν την κύρια εγκατάσταση ή την έδρα τους στην αλλοδαπή και δεν εμπίπτουν στις περιπτώσεις ιβ΄ και ιγ΄,

ιε. η Κοινοπραξία που καταχωρίζεται σύμφωνα με το άρθρο 293 παράγραφος 3 του ν. 4072/2012.

2. Στο Γ.Ε.ΜΗ. εγγράφονται υποχρεωτικώς φυσικά πρόσωπα τα οποία με εγκατάσταση στην ημεδαπή και με σκοπό το κέρδος:

α. διενεργούν εμπορικές πράξεις στο όνομά τους κατά σύνηθες επάγγελμα, ή

β. διαθέτουν αγαθά ή υπηρεσίες ή διαμεσολαβούν στη διάθεση αυτών με επιχειρηματικό κίνδυνο, μέσω οργανωμένης υποδομής ή και μέσω εκμετάλλευσης της εργασίας τρίτων προσώπων,

γ. επί κληρονομικής διαδοχής φυσικών προσώπων υπάρχει υποχρέωση εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ. για τον κληρονόμο φυσικού προσώπου που ήταν εγγεγραμμένο στο Γ.Ε.ΜΗ. εφόσον ο κληρονόμος συνεχίζει τη δραστηριότητα του θανόντος και πληροί τις προϋποθέσεις των προηγούμενων εδαφίων. Αν οι καθολικοί διάδοχοι είναι πρόσωπα πέραν του ενός (κοινωνία κληρονόμων) και συνεχίζουν από κοινού την εμπορική επιχείρηση του θανόντος, πρέπει εντός αποκλειστικής προθεσμίας (12) δώδεκα μηνών από την από κοινού διενέργεια πράξεων που υποδηλώνουν τη συνέχεια, να υποβάλλουν αίτηση στην αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ.. Αυτή συνοδεύεται από ιδρυτικό καταστατικό έγγραφο εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των αντίστοιχων διατάξεων για τον συγκεκριμένο εταιρικό τύπο που θα επιλεγεί.

3. Η υποχρέωση εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ. ρητά δεν καταλαμβάνει:

α. τα Σωματεία (άρθρα 78-107 ΑΚ),

β. τα Ιδρύματα (άρθρα 108-121 ΑΚ),

γ. τις Επιτροπές Εράνων (άρθρα 122-126 ΑΚ),

δ. τα φυσικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή, υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος,

ε. τις αστικές εταιρείες για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας δικηγόρων, συμβολαιογράφων και δικαστικών επιμελητών,

στ. τα γραφεία ή υποκαταστήματα αλλοδαπών επιχειρήσεων που έχουν εγκατασταθεί στην Ελλάδα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 25 του ν. 27/1975 (Α΄ 77) και του α.ν. 378/1968 (Α΄ 82),

ζ. τη Ναυτική Εταιρεία που συστήνεται κατά τον ν. 959/1979 (Α΄ 192) και τη Ναυτιλιακή Εταιρεία Πλοίων Α-

ναυτικής που συστήνεται κατά τον ν. 3182/2003 (Α΄ 220).

4. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, μπορεί να προβλέπεται η εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. φυσικών ή νομικών προσώπων ή ενώσεων προσώπων ή νομικών οντοτήτων, πέραν αυτών που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2. Με όμοια απόφαση ορίζονται η διαδικασία, οι σχετικές προθεσμίες και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια, όπως επίσης ο τρόπος, η διαδικασία και ο χρόνος της μεταφοράς στο Γ.Ε.ΜΗ., των πράξεων και στοιχείων των ήδη εγγεγραμμένων σε άλλα μητρώα, η αρμοδιότητα των οποίων μεταφέρεται πλέον στο Γ.Ε.ΜΗ..

Άρθρο 87

Διάρθρωση και Υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ.

1. Συστήνεται στην Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδας, Υπηρεσία Υποστήριξης και Ανάπτυξης των Πληροφοριακών Συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ, η οποία αποτελεί οργανική μονάδα της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων Ελλάδος (ΚΕΕΕ). Οι αρμοδιότητές της ασκούνται αποκλειστικά από τον Προϊστάμενο και τους υπαλλήλους της ΚΕΕΕ σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4497/2017 (Α΄ 171).

Η Υπηρεσία Υποστήριξης και Ανάπτυξης των Πληροφοριακών Συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ συγκροτείται σε επίπεδο Τμήματος ή Διεύθυνσης, με την απόφαση της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου και είναι αρμόδια για:

α. την οργάνωση του Πληροφοριακού Συστήματος Γ.Ε.ΜΗ. του άρθρου 89 του παρόντος νόμου,

β. την κανονική, διαρκή και ασφαλή λειτουργία του λειτουργικού συστήματος, του δικτύου και του εν γένει εξοπλισμού και λογισμικού που εξυπηρετούν και υποστηρίζουν τη βάση δεδομένων,

γ. την άμεση και τη σύμφωνη με τη χρονική ακολουθία, λήψη και αποθήκευση των δεδομένων που διαβιβάζονται στο Πληροφοριακό Σύστημα Γ.Ε.ΜΗ.,

δ. τη διασφάλιση της ακεραιότητας, της ορθότητας, της πληρότητας και της ασφάλειας των δεδομένων,

ε. την κανονική, διαρκή και ασφαλή λειτουργία του Γ.Ε.ΜΗ. στο Σύστημα Διασύνδεσης Μητρώων (BFRIS),

στ. τη λήψη μέτρων προστασίας της βάσης δεδομένων και των εν γένει πληροφοριακών συστημάτων από κακόβουλες ενέργειες,

ζ. την ανάπτυξη των πληροφοριακών συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ, καθώς και κάθε άλλου ψηφιακού εργαλείου που απαιτείται για τη διαλειτουργικότητα των Μητρώων,

η. την ανάπτυξη ειδικής εφαρμογής, η οποία αποτυπώνει την είσπραξη και κατανομή των εσόδων από τα τέλη Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ και των εξόδων για όλες τις Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ, τη στατιστική παρακολούθηση αυτών και την παροχή μηνιαίων αναλυτικών αναφορών στη Διεύθυνση Εταιρειών,

θ. την υποβολή εισηγήσεων στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την προκήρυξη έργων για την αναβάθμιση του Γ.Ε.ΜΗ., και την ένταξη στα χρηματοδοτικά προγράμματα ΕΣΠΑ του αρμόδιου Υπουργείου, καθώς και την υποβολή εισηγήσεων για λήψη χρηματοδότησης για την εκτέλεση σχετικών έργων,

ι. τη συγκέντρωση προβλημάτων ή και δυσλειτουργιών των πληροφοριακών συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ και την υποβολή εισηγήσεων προς τη Διεύθυνση Εταιριών για επίλυση αυτών,

ια. τη σύσταση και τήρηση του ενιαίου ηλεκτρονικού Μητρώου Πιστοποιημένων Χρηστών Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ στο οποίο εγγράφονται υποχρεωτικά όλοι οι υπάλληλοι των Υ.Γ.Ε.ΜΗ., προκειμένου να αποκτήσουν την ιδιότητα του πιστοποιημένου χρήστη Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ, καθώς και οι συμβολαιογράφοι που επιθυμούν να αποκτήσουν την ιδιότητα του πιστοποιημένου χρήστη Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ. Λίστα με τα ονόματα των πιστοποιημένων Συμβολαιογράφων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ αναρτάται υποχρεωτικά στην ιστοσελίδα του Γ.Ε.ΜΗ.,

ιβ. τη διασφάλιση της πρόσβασης στα πληροφοριακά συστήματα Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ από τα νομιμοποιούμενα πρόσωπα, τα οποία έχουν δικαίωμα πρόσβασης,

ιγ. την υποστήριξη των πιστοποιημένων χρηστών Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ σε θέματα που άπτονται της χρήσης των πληροφοριακών συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ,

ιδ. στο μέτρο που πραγματοποιείται στο Γ.Ε.ΜΗ. επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ο Προϊστάμενος της Υπηρεσίας Υποστήριξης και Ανάπτυξης των Πληροφοριακών Συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ της ΚΕΕΕ αποτελεί τον υπεύθυνο επεξεργασίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού 2016/679 και του ν. 4624/2019 (Α' 137) σε συνδυασμό με το άρθρο 47 του ν. 4623/2019 (Α' 134).

2. Οι Υπηρεσίες Γ.Ε.ΜΗ. (εφεξής Υ.Γ.Ε.ΜΗ.) διακρίνονται ως εξής:

α. Ειδικές Υ.Γ.Ε.ΜΗ. του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Τα κατά περίπτωση αρμόδια Τμήματα της Διεύθυνσης Εταιριών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή ορίζονται ως Ειδικές Υ.Γ.Ε.ΜΗ. των εταιριών που ορίζονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 9 του ν. 4548/2018 (Α' 104). Οι εν λόγω Υπηρεσίες είναι αποκλειστικά αρμόδιες για την καταχώριση και δημοσίευση στο Γ.Ε.ΜΗ. όλων των πράξεων, στοιχείων ή δηλώσεων, που σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία απαιτούν εμπορική δημοσιότητα, συμπεριλαμβανομένων όσων προβλέπονται κατωτέρω στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.

β. Τμήματα Υ.Γ.Ε.ΜΗ. των Επιμελητηρίων.

Σε κάθε Επιμελητήριο του ν. 4497/2017 (Α' 171) συνιστάται Υ.Γ.Ε.ΜΗ. που αποτελεί οργανική μονάδα του Επιμελητηρίου και οι αρμοδιότητές της ασκούνται αποκλειστικά από τον Προϊστάμενο και τους υπαλλήλους της, οι οποίοι αποτελούν προσωπικό του Επιμελητηρίου και τοποθετούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4497/2017. Οι αρμοδιότητες των Υ.Γ.Ε.ΜΗ. των Επιμελητηρίων ασκούνται και παρέχονται ανεξάρτητα από τις ανταποδοτικές υπηρεσίες, που προσφέρουν τα Επιμελητήρια προς τα μέλη τους, καθώς και από τις οικονομικές υποχρεώσεις των μελών τους προς αυτά, που απορρέ-

ουν από συνδρομές.

γ. Πιστοποιημένοι συμβολαιογράφοι Γ.Ε.ΜΗ..

Κάθε συμβολαιογράφος που εντάσσεται στο Μητρώο Πιστοποιημένων Χρηστών Γ.Ε.ΜΗ., δύναται να πραγματοποιεί καταχώριση και δημοσίευση στο Γ.Ε.ΜΗ. των συμβολαιογραφικών πράξεων που καταρτίζει και απαιτούν εμπορική δημοσιότητα, καθώς και των προσαρτώμενων σε αυτές στοιχείων ή δηλώσεων. Η επιλογή των υπόχρεων να αναθέσουν σε πιστοποιημένο συμβολαιογράφο την καταχώριση και δημοσίευση των ανωτέρω στο Γ.Ε.ΜΗ., δεν τους απαλλάσσει από την υποχρέωση καταβολής των τελών που προβλέπονται στο άρθρο 113 του παρόντος, τα οποία αποτελούν πόρους των Υ.Γ.Ε.ΜΗ. στις οποίες είναι εγγεγραμμένοι.

3. Τα Τμήματα Υ.Γ.Ε.ΜΗ. των Επιμελητηρίων είναι αρμόδια για:

α. την εγγραφή των υπόχρεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 86 του παρόντος, εξαιρουμένων των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του ν. 4441/2016 (Α' 227),

β. κάθε καταχώριση που αφορά στους υπόχρεους,

γ. (i) την παραλαβή, την πρωτοκόλληση, εφόσον δεν πραγματοποιείται με ηλεκτρονικό τρόπο (ηλεκτρονική αίτηση καταχώρισης) και τον έλεγχο πληρότητας των σχετικών αιτήσεων, των συνοδευτικών πράξεων, στοιχείων ή δηλώσεων, καθώς και τον έλεγχο νομιμότητας, όπως ορίζεται από τυχόν ειδικότερες διατάξεις.

(ii) την παραλαβή, την πρωτοκόλληση, εφόσον δεν πραγματοποιείται με ηλεκτρονικό τρόπο και τον έλεγχο αιτήσεων έγκρισης επωνυμίας ή/και διακριτικού τίτλου, καθώς και τη δέσμευση αυτών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 104 του παρόντος, μόνο όταν η ως άνω διαδικασία δε γίνεται μέσω ΥΜΣ,

δ. την απάντηση σε ερωτήματα που διαβιβάζονται μέσω της ευρωπαϊκής κεντρικής πλατφόρμας και αφορούν στις πράξεις και τα στοιχεία των άρθρων 95, 97 και 98 του παρόντος νόμου,

ε. την έκδοση πιστοποιητικών και τη χορήγηση αντιγράφων και αποσπασμάτων σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 111 του παρόντος νόμου,

στ. τη διεξαγωγή δειγματοληπτικού ελέγχου των αυτοματοποιημένων καταχωρήσεων που πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 102 του παρόντος.

4. Η καθ' ύλην και κατά τόπον αρμοδιότητα της Υ.Γ.Ε.ΜΗ. των Επιμελητηρίων καθορίζεται με βάση την έδρα ή την εγκατάσταση του υπόχρεου σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας. Σε περίπτωση που στην έδρα ή την εγκατάσταση της επιχείρησης υπάρχουν περισσότερα από ένα αμιγή Επιμελητήρια, η αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. ορίζεται με βάση τον κύριο κωδικό αριθμό δραστηριότητας (ΚΑΔ) κατόπιν έκδοσης σχετικής Υπουργικής Απόφασης του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία θα καθορίζει την αποκλειστική αρμοδιότητα της Υ.Γ.Ε.ΜΗ. κατά κύριο κωδικό αριθμό δραστηριότητας (ΚΑΔ).

Αν επέλθει μεταβολή στην έδρα ή στην εγκατάσταση του υπόχρεου, με συνέπεια τη μεταβολή της αρμοδιότητας της Υ.Γ.Ε.ΜΗ., η αρχικά αρμόδια Υπηρεσία καταχωρίζει την επελευθέρωση μεταβολή στο Γ.Ε.ΜΗ. και κάθε επόμενη καταχώριση διενεργείται από τη νέα αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ.. Προγενέστερες αιτήσεις καταχώρισης που δεν έχουν διεκπεραιωθεί, κατά τη μεταφορά, από την

αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ., διενεργούνται από τη νέα Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και τα σχετικά τέλη καταχώρισης του άρθρου 113 του παρόντος μεταφέρονται υπέρ της δεύτερης. Επίσης, τα τέλη τήρησης μερίδας του άρθρου 113 του παρόντος, επιμερίζονται ανάλογα με τους μήνες παραμονής σε κάθε μία εκ των εκάστοτε συναρμόδιων Υ.Γ.Ε.ΜΗ..

Κατ' εξαίρεση, όταν οι Υ.Γ.Ε.ΜΗ. λειτουργούν σαν Υπηρεσίες Μιας Στάσης του ν. 4441/2016, δεν υπόκεινται στους ανωτέρω περιορισμούς της κατά τόπον αρμοδιότητας των Υ.Γ.Ε.ΜΗ..

«5. Τα Τμήματα Υ.Γ.Ε.ΜΗ. των Επιμελητηρίων στελεχώνονται με υπαλλήλους πλήρους απασχόλησης, ανάλογα με τις ανάγκες τους, οι οποίες προκύπτουν από τον αριθμό των υπόχρεων που είναι εγγεγραμμένοι σε αυτά. Προϊστάμενος ορίζεται μόνιμος υπάλληλος ή ΙΔΑΧ, κατά προτεραιότητα κατηγορίας ΠΕ ή ΤΕ. Οι λεπτομέρειες της στελέχωσης ορίζονται με την απόφαση της παραγράφου 8.»

6. Σε κάθε Τμήμα Υ.Γ.Ε.ΜΗ. Επιμελητηρίου, σύμφωνα με τον αριθμό των εγγεγραμμένων σε αυτήν, συστήνεται, με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων τουλάχιστον μία (1) οργανική θέση επιστημονικού συνεργάτη πλήρους απασχόλησης. Η ανωτέρω θέση πληρούται από δικηγόρο, κατά προτίμηση με ειδικευση στο εμπορικό δίκαιο, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο π.δ. 50/2001 (Α' 39) που προσλαμβάνεται με απόφαση του εκάστοτε Επιμελητηρίου. Ο ανωτέρω επιστημονικός συνεργάτης επικουρεί την Υ.Γ.Ε.ΜΗ. κατά την άσκηση του προληπτικού ελέγχου νομιμότητας των αιτήσεων εγγραφής, μεταβολής, διαγραφής, καθώς και κάθε άλλης καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ..

Σε περίπτωση αποδεδειγμένης οικονομικής αδυναμίας Υ.Γ.Ε.ΜΗ. Επιμελητηρίου ή Επιμελητηρίων, να προβούν στην υλοποίηση της παραγράφου αυτής, την υποστήριξη της Υ.Γ.Ε.ΜΗ. αναλαμβάνει η ΚΕΕΕ, μετά από ηλεκτρονικό αίτημα του οικείου Επιμελητηρίου. Προς τον σκοπό αυτόν η Υπηρεσία Υποστήριξης και Ανάπτυξης των Πληροφοριακών Συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ της ΚΕΕΕ μπορεί να συνεργάζεται με δικηγόρο ή δικηγορικές εταιρείες που προσλαμβάνονται με ετήσια σύμβαση.

7. Η μη τήρηση των προϋποθέσεων των παραγράφων 5 και 6 του παρόντος άρθρου επιφέρει την αναστολή λειτουργίας του Τμήματος Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και τη μεταφορά των υπόχρεων και των εκκρεμών αιτήσεών τους στο όμορο τμήμα Υ.Γ.Ε.ΜΗ., με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή.

8. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που εκδίδεται λαμβάνοντας υπόψη την απλή γνώμη της ΚΕΕΕ και του κατά περίπτωση οικείου Επιμελητηρίου, ρυθμίζονται τα θέματα του κανονισμού λειτουργίας και στελέχωσης της Υπηρεσίας Υποστήριξης και Ανάπτυξης των Πληροφοριακών Συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ της ΚΕΕΕ και των Υ.Γ.Ε.ΜΗ. των Επιμελητηρίων. Κατ' εξαίρεση, η Υπηρεσία Υποστήριξης και Ανάπτυξης των Πληροφοριακών Συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ της ΚΕΕΕ, καθώς και οι Υ.Γ.Ε.ΜΗ. των Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιμελητηρίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης ή οποιουδήποτε άλλου Επιμελητηρίου που ο αριθμός των υ-

πόχρεων ξεπερνά το όριο που θα καθοριστεί με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, δύνανται να οργανωθούν σε επίπεδο Διεύθυνσης. Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και ο τρόπος λειτουργίας του Μητρώου πιστοποιημένων Χρηστών Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ.

Άρθρο 88

Εποπτεία Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ

1. Το Γ.Ε.ΜΗ. και όλες οι Υπηρεσίες του άρθρου 87 του παρόντος νόμου εποπτεύονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, μέσω της Διεύθυνσης Εταιρειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή.

2. Η άσκηση της εποπτείας του Υπουργού για τους σκοπούς του παρόντος νόμου, ενδεικτικά περιλαμβάνει:

α. τη μέριμνα για την ομοιόμορφη εφαρμογή των διατάξεων του νόμου αυτού από όλες τις Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και τις ΥΜΣ,

β. τη μέριμνα για την ομοιόμορφη εφαρμογή των διατάξεων του εταιρικού δικαίου - με την έκδοση σχετικών κατευθυντήριων οδηγιών προς όλες τις Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και τις ΥΜΣ,

γ. την έκδοση υπουργικών αποφάσεων, κανονιστικών πράξεων και οδηγιών που άπτονται της ορθής λειτουργίας, οργάνωσης και συντονισμού όλων των Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ, ως και των πληροφοριακών συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ,

δ. τη συμμόρφωση και τον συντονισμό του Γ.Ε.ΜΗ. με τις διατάξεις του εθνικού και ενωσιακού εταιρικού δικαίου, τους ετήσιους λογαριασμούς και τα Εμπορικά Μητρώα και Μητρώα Εταιρειών των κρατών - μελών, καθώς και με κάθε άλλη νομοθετική ή εκτελεστική απόφαση που πηγάζει από τις ανωτέρω διατάξεις,

ε. την προκήρυξη έργων για την αναβάθμιση των Πληροφοριακών Συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ και την έκδοση υπουργικής απόφασης για τη λήψη χρηματοδότησης για την εκτέλεση έργων μέσω του ΕΣΠΑ ή του ΠΔΕ,

στ. την υλοποίηση της διασύνδεσης των πληροφοριακών συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ με άλλα Μητρώα εντός ή εκτός Ελλάδος σύμφωνα με τις υπουργικές αποφάσεις και ενωσιακές Οδηγίες, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 47 του ν. 4623/2019 (Α' 134),

ζ. την εκπόνηση των τεχνικών προδιαγραφών για την προσαρμογή των πληροφοριακών συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ στις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις,

η. τη λογιστική παρακολούθηση και έλεγχο της είσπραξης και κατανομής των εσόδων από τα τέλη Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ, καθώς και των εξόδων για όλα τα Τμήματα Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ των Επιμελητηρίων, και τη διενέργεια διαχειριστικού ελέγχου εν γένει,

θ. τον έλεγχο των Τμημάτων Υ.Γ.Ε.ΜΗ. των Επιμελητηρίων ως προς την τήρηση των παραγράφων 5 και 6 του άρθρου 87 του παρόντος,

ι. την εξαγωγή στοιχειών σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και τους κανόνες περί Εμπορικών Μητρώων και Μητρώων Εταιρειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για δημόσιους σκοπούς και σκοπούς τεκμηρίωσης,

ια. τη μέριμνα για την εκπαίδευση των χρηστών των πληροφοριακών συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ) και τη Συντονιστική Επιτροπή Συμβολαιογραφικών Συλλόγων Ελλάδας.

Άρθρο 89 **Πληροφοριακό Σύστημα του Γ.Ε.ΜΗ.**

1. Τα αρχεία του Γ.Ε.ΜΗ. τηρούνται σε ηλεκτρονική / ψηφιακή μορφή ως βάση δεδομένων που έχει δημιουργηθεί και αποθηκεύεται σε πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης και το οποίο διανέμεται μέσω δικτυακού ιστότοπου ή/και ψηφιακής πλατφόρμας.

Το λογισμικό (software), το υλικό (hardware), τα δεδομένα και οι βάσεις δεδομένων του πληροφοριακού συστήματος, που έχουν δημιουργηθεί ή πρόκειται να δημιουργηθούν, ανήκουν κατά κυριότητα, νομή και κατοχή στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, το οποίο διαθέτει τα αποκλειστικά δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και συγγενικών δικαιωμάτων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης το πληροφοριακό σύστημα του Γ.Ε.ΜΗ. εγκαθίσταται στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης και αντίγραφο ασφαλείας αυτού τηρείται στη Μονάδα Οργάνωσης της Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων ΑΕ (ΜΟΔ ΑΕ). Η Υπηρεσία Υποστήριξης και Ανάπτυξης των Πληροφοριακών Συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ ορίζεται ως υπεύθυνη για την ορθή λειτουργία του.

2. Το πληροφοριακό σύστημα της βάσης δεδομένων του Γ.Ε.ΜΗ. απαρτίζεται από: α) το Γενικό Ευρετήριο Επωνυμιών, β) τη Μερίδα και γ) τον Φάκελο, τα οποία τηρούνται ηλεκτρονικά ως μία ή περισσότερες βάσεις δεδομένων και σε υποδομές τεχνολογίας και επικοινωνίας.

α. Στο Γενικό Ευρετήριο Επωνυμιών καταχωρίζονται οι εμπορικές ή οι εταιρικές επωνυμίες των υπόχρεων, καθώς και οι διακριτικοί τίτλοι αυτών.

β. Στη Μερίδα κάθε υπόχρεου καταχωρίζονται κατά χρονική ακολουθία πράξεις, στοιχεία ή δηλώσεις για τα οποία υπάρχει υποχρέωση εμπορικής δημοσιότητας σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

γ. Στον Φάκελο, ο οποίος τηρείται μόνο σε ηλεκτρονική μορφή, καταχωρίζονται οι αιτήσεις και τα δικαιολογητικά έγγραφα που αποδεικνύουν τη νομιμοποίηση του αιτούντος και του διαβιβάζοντος την αίτηση, καθώς και τα δικαιολογητικά έγγραφα κάθε καταχώρισης στο Γενικό Ευρετήριο Επωνυμιών και στη Μερίδα. Η πρόσβαση στα έγγραφα του φακέλου γίνεται με ηλεκτρονικά μέσα, μέσω της Μερίδας.

3. Για την πρόσβαση στο πληροφοριακό σύστημα, τόσο οι πιστοποιημένοι χρήστες των Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και οι πιστοποιημένοι συμβολαιογράφοι Γ.Ε.ΜΗ., όσο και οι εξωτερικοί χρήστες του Γ.Ε.ΜΗ. (υπόχρεοι ή οποιοσδήποτε τρίτος για λήψη πιστοποιητικών, αποσπασμάτων ή αντιγράφων), υποχρεούνται να χρησιμοποιούν το ζεύγος κωδικού χρήστη και κωδικού πρόσβασης (username και password) που λαμβάνουν κατά την διαδικασία εγγραφής. Η χορήγησή τους γίνεται από την Υπηρεσία Υποστήριξης και Ανάπτυξης των Πληροφοριακών Συστημάτων

των Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ της ΚΕΕΕ, κατόπιν ταυτοποίησης των χρηστών μέσω του συστήματος TAXIS (oath) ή οποιασδήποτε άλλης διαδικτυακής πύλης του Δημοσίου ή των προβλεπόμενων στον Κανονισμό 910/2014 (e-IDAS).

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να ρυθμίζεται κάθε ειδικότερο θέμα σχετικά με την τήρηση της Μερίδας, του Φακέλου και του Γενικού Ευρετηρίου Επωνυμιών.

Άρθρο 90 **Εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. - Λήψη Αριθμού Γ.Ε.ΜΗ.**

1. Η εγγραφή στο Γ.Ε.ΜΗ. ολοκληρώνεται με την καταχώριση των στοιχείων των υπόχρεων του άρθρου 86 του παρόντος νόμου στο Γενικό Ευρετήριο Επωνυμιών, στη Μερίδα και στον Φάκελο.

2. Με την εγγραφή του υπόχρεου στο Γ.Ε.ΜΗ., το πληροφοριακό σύστημα του Γ.Ε.ΜΗ. χορηγεί αυτομάτως σε αυτόν τον Αριθμό Γ.Ε.ΜΗ.. Ο Αριθμός Γ.Ε.ΜΗ. είναι μοναδικός για κάθε υπόχρεο και παραμένει ο ίδιος και μετά τον μετασχηματισμό ή τη διαγραφή, την αναβίωση ή την επανεγγραφή του υπόχρεου στο Γ.Ε.ΜΗ.. Σε περίπτωση περισσότερων του ενός υποκαταστημάτων του ίδιου αλλοδαπού υπόχρεου των περιπτώσεων ι', ια' και ιβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 86 του παρόντος νόμου, οι αριθμοί Γ.Ε.ΜΗ. αυτών θα πρέπει να εμπεριέχουν κοινά στοιχεία.

3. Ο αριθμός Γ.Ε.ΜΗ. αναγράφεται υποχρεωτικά:

α. σε κάθε έγγραφο που υποβάλλεται προς καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ.,

β. σε κάθε έγγραφο που εκδίδουν οι Υ.Γ.Ε.ΜΗ.,

γ. σε κάθε έντυπο που αφορά τον υπόχρεο,

δ. στους διαδικτυακούς τόπους του υπόχρεου, και

ε. στα ηλεκτρονικά καταστήματα του υπόχρεου.

4. Οι επιστολές και τα έγγραφα παραγγελίας, ανεξάρτητα από το εάν είναι έγχαρτες, άυλες ή ηλεκτρονικές, καθώς και οι διαδικτυακοί τόποι και τα ηλεκτρονικά καταστήματα των υπόχρεων πρέπει να φέρουν επιπλέον και τη νομική τους μορφή, τον τόπο της έδρας και, ενδεχομένως, το γεγονός ότι βρίσκονται σε κατάσταση εκκαθάρισης. Οι διαδικτυακοί τόποι των υπόχρεων και τα ηλεκτρονικά τους καταστήματα δύνανται να εμπεριέχουν σύνδεσμο που ανακατευθύνει στη Μερίδα τους στο Γ.Ε.ΜΗ..

5. Αν στα έγγραφα γίνεται μνεία του κεφαλαίου της εταιρείας, η ένδειξη αφορά το καλυφθέν και το καταβεβλημένο κεφάλαιο.

Άρθρο 91 **Διαλειτουργικότητα Γ.Ε.ΜΗ.**

1. Στο πλαίσιο του συστήματος διασύνδεσης των εθνικών Μητρώων το Γ.Ε.ΜΗ.:

α. Επικοινωνεί ηλεκτρονικά με τα λοιπά εθνικά Μητρώα ώστε να:

αα. λαμβάνει πληροφορίες σχετικά με στοιχεία που είναι αποθηκευμένα σε άλλο εθνικό Μητρώο και αφορούν κεφαλαιουχικές εταιρείες με έδρα σε κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και υποκαταστήματα αυτών, εγκατεστημένα σε άλλο κράτος - μέλος από εκείνο στο οποίο βρίσκεται η έδρα της εταιρείας, και

ββ. χορηγεί πληροφορίες σχετικά με τα στοιχεία των άρθρων 95, 97 και 98 του παρόντος αναφορικά με τις κεφαλαιουχικές εταιρείες με έδρα στην ημεδαπή, καθώς και υποκαταστήματα της περίπτωσης ι' της παραγράφου 1 του άρθρου 86 του παρόντος νόμου.

β. Απαντά σε ερωτήματα που τίθενται από μεμονωμένους χρήστες στο ευρωπαϊκό ενιαίο σημείο ηλεκτρονικής πρόσβασης στο σύστημα διασύνδεσης των Μητρώων («η πύλη») σχετικά με πληροφορίες της υποπερίπτωσης ββ' της περίπτωσης α'.

2. Το πληροφοριακό σύστημα Γ.Ε.ΜΗ. διασυνδέεται με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Φορολογίας (Ο.Π.Σ.Φ.) TAXIS σχετικά με τη λήψη και διαβίβαση δεδομένων, που προβλέπονται ως καταχωριζόμενα ή υποβαλλόμενα από τους υπόχρεους και στα δύο πληροφοριακά συστήματα. Για την υλοποίηση της διασύνδεσης εφαρμόζεται το άρθρο 17 του ν. 4174/2013 (Α' 170). Οι όροι και οι προϋποθέσεις διασύνδεσης, τα ειδικότερα στοιχεία που λαμβάνονται και διαβιβάζονται και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια καθορίζονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή και του Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων.

3. Το Γ.Ε.ΜΗ. δύναται να διασυνδέεται και με άλλα Μητρώα, αρχεία και βιβλία που τηρούνται ηλεκτρονικά και του παρέχουν πρωτογενή και εξ αποστάσεως πληροφόρηση για πράξεις, στοιχεία ή δεδομένα που καταχωρίζονται σε αυτό, τηρουμένων των διατάξεων για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και του εμπορικού απορρήτου καθώς και του άρθρου 47 του ν. 4623/2019 (Α' 134). Με τις ίδιες προϋποθέσεις το Γ.Ε.ΜΗ. διασυνδέεται, προκειμένου να χορηγεί πράξεις, στοιχεία ή δεδομένα που υποβάλλονται σε δημοσιότητα, εφόσον αυτά προβλέπονται από διατάξεις ως υποβαλλόμενα στα άλλα Μητρώα, αρχεία ή βιβλία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

Άρθρο 92

Δημοσιότητα του Γενικού Εμπορικού Μητρώου

Η δημοσιότητα των πράξεων, στοιχείων ή δεδομένων των υπόχρεων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 86 του παρόντος πραγματοποιείται με:

α. την εγγραφή ή καταχώριση αυτών, στο Γ.Ε.ΜΗ., σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στον παρόντα νόμο, και

β. την ταυτόχρονη δημοσίευση, στον διαδικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ., κατά περίπτωση, είτε εν συνόλω είτε εν μέρει της πράξης ή του στοιχείου που καταχωρίστηκε είτε μνείας για την καταχώριση πράξεων και στοιχείων για τα οποία προβλέπεται υποχρέωση εμπορικής δημοσιότητας.

Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να εξειδικεύεται ο τρόπος δημοσίευσης κάθε κατηγορίας καταχωριζόμενης πράξης ή στοιχείου.

Άρθρο 93

Αποτελέσματα της συστατικής δημοσιότητας

1. Η καταχώριση και ταυτόχρονη δημοσίευση στο Γ.Ε.ΜΗ. των νομικών γεγονότων, δηλώσεων, εγγράφων και λοιπών στοιχείων, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, είναι αναγκαία ως προς τους υπόχρεους της παραγράφου 1 του άρθρου 86 του παρόντος, με την εξαίρεση των υπόχρεων των περιπτώσεων ιβ' - ιδ', προκειμένου:

α. τα υπό σύσταση νομικά πρόσωπα που ορίζονται στο προηγούμενο εδάφιο να αποκτήσουν νομική προσωπικότητα,

β. να επέλθει η τροποποίηση του καταστατικού,

γ. να πραγματοποιηθεί η συγχώνευση, η διάσπαση ή η μετατροπή ή άλλη μορφή μετασχηματισμού με την επιφύλαξη εφαρμογής των περί συγχώνευσης και διάσπασης διατάξεων του ν. 4601/2019 (Α' 44) ή άλλου ειδικότερου νόμου,

δ. να επέλθει η λύση, μετά από απόφαση των εταίρων ή έκδοση σχετικής διοικητικής πράξης, η αναβίωση της εκκαθάρισης ή και η αναβίωση του νομικού προσώπου,

ε. να επέλθει η απώλεια της νομικής προσωπικότητας με την καταχώριση της διαγραφής του υπόχρεου.

2. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας, δημιουργείται για τους υπόχρεους, που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 86 του παρόντος, μαχητό τεκμήριο εμπορικής ιδιότητας.

Άρθρο 94

Έννομες Συνέπειες Δημοσιότητας

1. Τα πρόσωπα και οι ενώσεις προσώπων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 86 του παρόντος δεν μπορούν να αντιτάξουν στους τρίτους τις πράξεις και τα στοιχεία για τα οποία δεν τηρήθηκαν οι διατυπώσεις δημοσίευσης του άρθρου 92 του παρόντος, εκτός αν αποδείξουν ότι οι τρίτοι τα γνώριζαν.

2. Σε περίπτωση ασυμφωνίας του κειμένου που δημοσιεύτηκε, με το περιεχόμενο της πράξης ή του στοιχείου που έχει καταχωρισθεί στο Γ.Ε.ΜΗ., τα πρόσωπα των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 86 του παρόντος, δεν μπορούν να αντιτάξουν στους τρίτους το περιεχόμενο του κειμένου που δημοσιεύτηκε. Οι τρίτοι μπορούν να επικαλεστούν το στοιχείο που δημοσιεύτηκε, εκτός αν τα ανωτέρω πρόσωπα αποδείξουν ότι οι τρίτοι γνώριζαν το κείμενο που έχει καταχωρισθεί στο Γ.Ε.ΜΗ..

3. Οι τρίτοι μπορούν να επικαλούνται πράξεις ή στοιχεία για τα οποία δεν έχουν ακόμη ολοκληρωθεί οι διατυπώσεις δημοσιότητας, σύμφωνα με τα ανωτέρω, εκτός εάν η έλλειψη δημοσιότητας καθιστά τις πράξεις ή τα στοιχεία ανίσχυρα.

4. Αν υπάρχει διάσταση μεταξύ της ημέρας καταχώρισης και της ημέρας δημοσίευσης, ως ημέρα καταχώρισης για τις αποσβεστικές προθεσμίες άσκησης ένδικων μέσων και βοηθημάτων λογίζεται η ημέρα δημοσίευσης.

5. Παράλειψη της υποχρέωσης δημοσιότητας που προβλέπεται στις οικείες διατάξεις για τους υπόχρεους

στο Γ.Ε.ΜΗ. σύμφωνα με τον παρόντα νόμο και τους εταιρικούς νόμους, καθιστά αδύνατη τη συμμετοχή των προσώπων ή των ενώσεων προσώπων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 86 του παρόντος, σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών με πρόσωπα του δημόσιου τομέα κατά την έννοια της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α' 65), όπως ισχύει, και τη διεκδίκηση από αυτούς προγραμμάτων ΕΣΠΑ. Με την εκπλήρωση των υποχρεώσεων δημοσιότητας ή με τη λήψη του Πιστοποιητικού Καλής Λειτουργίας του άρθρου 111, αίρεται το κώλυμα συμμετοχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ **ΠΡΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΥΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ** **ΣΕ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ**

Άρθρο 95

Στοιχεία προς καταχώριση των υπόχρεων εγγραφής

1. Στη Μεριδα καταχωρίζονται, σε κάθε περίπτωση, ανεξάρτητα από το πρόσωπο του υπόχρεου, τα ακόλουθα στοιχεία:

α. ο αριθμός του Γ.Ε.ΜΗ. του υπόχρεου, του υποκαταστήματος ή του πρακτορείου.

Ο Α.Φ.Μ., ο κύριος, καθώς και τυχόν δευτερεύοντες κωδικοί αριθμοί δραστηριότητας (ΚΑΔ) της εταιρείας, κάθε μεταβολή ή διακοπή αυτών, καθώς και ο αριθμός ΕΟΡΙ, εφόσον υπάρχει, του υπόχρεου, του υποκαταστήματος ή του πρακτορείου,

β. η Υ.Γ.Ε.ΜΗ. που διενήργησε την εγγραφή ή τη μεταγενέστερη καταχώριση και το ονοματεπώνυμο του αρμόδιου υπαλλήλου,

γ. ο αριθμός πρωτοκόλλου της αίτησης εγγραφής και ο Κωδικός Αριθμός Καταχώρισης,

δ. τα στοιχεία της απόφασης των αρμόδιων αρχών ή υπηρεσιών, οι οποίες χορηγούν άδεια άσκησης επιτηδεύματος ή επαγγέλματος ή άδεια ίδρυσης και λειτουργίας επιχείρησης ή υποκαταστήματος, όπου απαιτείται,

ε. οι αιτήσεις και οι δικαστικές αποφάσεις με τις οποίες ο υπόχρεος κηρύσσεται σε κατάσταση πτώχευσης, η καταχώριση του άρθρου 3 παράγραφος 4 του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007), οι αιτήσεις και οι δικαστικές αποφάσεις με τις οποίες ο υπόχρεος υπάγεται σε διαδικασία εξυγίανσης ή άλλης συλλογικής διαδικασίας ικανοποίησης των πιστωτών του και τα ατομικά στοιχεία της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου, των εκκαθαριστών, των αναγκαστικών διαχειριστών, των επιτρόπων και των συνδίκων του υπόχρεου,

στ. οι δικαστικές αποφάσεις με τις οποίες περατώνονται, επικυρώνονται, αναστέλλονται ή ανατρέπονται οι έννομες καταστάσεις, που αναφέρονται στην προηγούμενη περίπτωση,

ζ. ο αριθμός, η διεύθυνση και τα στοιχεία των υποκαταστημάτων ή πρακτορείων του υπόχρεου στην αλλοδαπή,

η. οι ηλεκτρονικές διευθύνσεις των ηλεκτρονικών καταστημάτων μέσω των οποίων παρέχουν υπηρεσίες της κοινωνίας της πληροφορίας οι υπόχρεοι του άρθρου 18α του π.δ. 131/2003 (Α' 161). Η προθεσμία της παραγράφου 3 του άρθρου 103 του παρόντος, εκκινεί από την καταχώριση του ονόματος χώρου (domain name) στον αρμόδιο εθνικό ή διεθνή φορέα και σε κάθε περίπτωση πριν

την πλήρη ενεργοποίηση αυτού,

θ. κάθε πράξη ή στοιχείο που υποβάλλεται σε δημοσιότητα σύμφωνα με τυχόν ειδικότερες διατάξεις.

2. Όπου στον παρόντα νόμο γίνεται λόγος για απαίτηση καταχώρισης των ατομικών στοιχείων, νοούνται τα εξής: το ονοματεπώνυμο, το ονοματεπώνυμο γονέων, ο αριθμός δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου, ο τόπος και ο χρόνος γέννησης, η ιθαγένεια, η διεύθυνση κατοικίας και ο αριθμός φορολογικού μητρώου (Α.Φ.Μ.). Όπου στον παρόντα νόμο γίνεται λόγος για απαίτηση δημοσίευσης των ατομικών στοιχείων, νοούνται το ονοματεπώνυμο, το ονοματεπώνυμο γονέων, ο αριθμός δελτίου αστυνομικής ταυτότητας ή διαβατηρίου, η διεύθυνση κατοικίας και ο αριθμός φορολογικού μητρώου (Α.Φ.Μ.).

Άρθρο 96

Πρόσθετα στοιχεία που καταχωρίζουν οι προσωπικές εταιρείες

Στη Μεριδα καταχωρίζονται και δημοσιεύονται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 92, προκειμένου για προσωπικές εταιρείες με έδρα στην ημεδαπή, και τα ακόλουθα στοιχεία:

α. η εταιρική σύμβαση μαζί με όλες τις τροποποιήσεις σε κωδικοποιημένη μορφή,

β. ο σκοπός της εταιρείας,

γ. η εταιρική επωνυμία, ο διακριτικός τίτλος και κάθε μεταγενέστερη μεταβολή,

δ. η έδρα και οποιαδήποτε μεταβολή αυτής,

ε. η πλήρης διεύθυνση της εταιρείας,

στ. τα ατομικά στοιχεία της παραγράφου 2 του άρθρου 95 του παρόντος των εταίρων, ο ορισμός διαχειριστή, καθώς και η έκταση των εξουσιών του. Στην περίπτωση που τα πρόσωπα του προηγούμενου εδαφίου είναι νομικά πρόσωπα, δημοσιεύεται ο αριθμός Γ.Ε.ΜΗ., εφόσον υπάρχει, και τα βασικά στοιχεία εξατομίκευσής του (επωνυμία, νομική μορφή, έδρα),

ζ. η άδεια διαμονής και, όπου απαιτείται, άδεια εργασίας για τα παραπάνω πρόσωπα,

η. η έξοδος του εταίρου ή ο αποκλεισμός του,

θ. η λύση και η αναβίωση της εταιρείας,

ι. η δικαστική απόφαση με την οποία κηρύσσεται η ακυρότητα της εταιρείας,

ια. ο διορισμός των εκκαθαριστών, καθώς και τα ατομικά τους στοιχεία όπως ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 95 του παρόντος,

ιβ. η περάτωση της εκκαθάρισεως (διαγραφή).

Άρθρο 97

Πρόσθετα στοιχεία που καταχωρίζουν οι κεφαλαιουχικές εταιρείες

Στη Μεριδα καταχωρίζονται και δημοσιεύονται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 92 του παρόντος, προκειμένου για κεφαλαιουχικές εταιρείες με έδρα στην ημεδαπή, και τα ακόλουθα στοιχεία:

α. η ιδρυτική πράξη και το καταστατικό, και όπου απαιτείται, η εγκριτική απόφαση της Διοίκησης,

β. οι τροποποιήσεις του καταστατικού, στις οποίες συμπεριλαμβάνεται και η παράταση της διάρκειας ζωής της εταιρείας, καθώς και το νέο πλήρες και κωδικοποιημένο κείμενο αυτών,

γ. ο διορισμός, η αποχώρηση, καθώς και τα ατομικά στοιχεία της παραγράφου 2 του άρθρου 95 του παρόντος, των προσώπων τα οποία, είτε ως όργανο προβλεπόμενο από το νόμο, είτε ως μέλη τέτοιου οργάνου:

i. έχουν την εξουσία να δεσμεύουν την εταιρεία έναντι τρίτων. Σε περίπτωση που τα πρόσωπα αυτά είναι περισσότερα του ενός, με τη σχετική καταχώριση διευκρινίζεται αν τα πρόσωπα αυτά δύνανται να ενεργούν μόνα τους ή υποχρεούνται να ενεργούν από κοινού,

ii. εκπροσωπούν την εταιρεία ενώπιον δικαστηρίου,

iii. συμμετέχουν στη διοίκηση, στην εποπτεία ή στον έλεγχο της εταιρείας,

δ. τουλάχιστον κατ' έτος, το ύψος του καλυφθέντος κεφαλαίου, εφόσον η ιδρυτική πράξη ή το καταστατικό αναφέρονται σε εγκεκριμένο κεφάλαιο, εκτός αν κάθε αύξηση του καλυφθέντος κεφαλαίου συνεπάγεται τροποποίηση του καταστατικού,

ε. τα λογιστικά έγγραφα κάθε χρήσεως των οποίων η δημοσίευση είναι υποχρεωτική βάσει των οδηγιών του Συμβουλίου 86/635/ΕΟΚ (ΕΕ L 372 31.12.1986), 91/674/ΕΟΚ (ΕΕ L 374 31.12.1991) και 2013/34/ΕΕ (ΕΕ L 182 29.6.2013),

στ. οποιαδήποτε μεταβολή της έδρας,

ζ. η λύση και η αναβίωση της εταιρείας,

η. η δικαστική απόφαση με την οποία κηρύσσεται η ακυρότητα της εταιρείας,

θ. ο διορισμός των εκκαθαριστών, καθώς και τα ατομικά στοιχεία της παραγράφου 2 του άρθρου 95 του παρόντος,

i. η περάτωση της εκκαθαρίσεως (διαγραφή).

Άρθρο 98

Πρόσθετα στοιχεία που καταχωρίζουν τα υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιρειών που έχουν την έδρα τους στην Ε.Ε.

Στη Μερίδα καταχωρίζονται και δημοσιεύονται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 92 του παρόντος, προκειμένου για υποκαταστήματα της περίπτωσης ιβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 86 του παρόντος, τα ακόλουθα στοιχεία:

α. η ιδρυτική πράξη και το καταστατικό, αν αυτό αποτελεί αντικείμενο χωριστής πράξης, καθώς και οι τροποποιήσεις των εγγράφων αυτών,

β. η βεβαίωση του Μητρώου, στο οποίο έχει καταχωριστεί η εταιρεία (Πιστοποιητικό Καλής Λειτουργίας της αρμόδιας αρχής ή του εμπορικού Μητρώου της χώρας προέλευσης),

γ. η ταχυδρομική ή άλλη διεύθυνση του υποκαταστήματος,

δ. η αναφορά των δραστηριοτήτων του υποκαταστήματος,

ε. το Μητρώο στο οποίο έχει ανοιχθεί για την εταιρεία ο φάκελος που αναφέρει το άρθρο 16 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132, καθώς και ο αριθμός εγγραφής της στο Μητρώο αυτό,

στ. η επωνυμία και η μορφή της εταιρείας, καθώς και η επωνυμία του υποκαταστήματος, αν δεν είναι η ίδια με την επωνυμία της εταιρείας,

ζ. ο διορισμός, η λήξη των καθηκόντων, καθώς και τα ατομικά στοιχεία της παραγράφου 2 του άρθρου 95 του παρόντος των προσώπων, που έχουν την εξουσία να δεσμεύουν την εταιρεία έναντι τρίτων και να την εκπροσω-

πούν ενώπιον δικαστηρίου:

i. ως προβλεπόμενα από τον νόμο όργανα διοίκησης της εταιρείας ή ως μέλη ενός τέτοιου οργάνου, σύμφωνα με τη δημοσιότητα που λαμβάνει χώρα για την εταιρεία βάσει του άρθρου 14 στοιχείο δ της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132,

ii. ως μόνιμοι εκπρόσωποι της εταιρείας για τη δραστηριότητα του υποκαταστήματος, με μνεία της έκτασης των αρμοδιοτήτων τους,

η. η λύση της εταιρείας, ο διορισμός, τα ατομικά στοιχεία ταυτότητας και οι εξουσίες των εκκαθαριστών, καθώς και η περάτωση της εκκαθάρισης, σύμφωνα με τη δημοσιότητα που λαμβάνει χώρα για την εταιρεία, σύμφωνα με τις περιπτώσεις η', ι' και ια' του άρθρου 14 της Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132, όπως επίσης η διαδικασία πτώχευσης, πτωχευτικού συμβιβασμού ή άλλη ανάλογη διαδικασία, στην οποία υπόκειται η εταιρεία,

θ. τα λογιστικά έγγραφα (χρηματοοικονομικές καταστάσεις) της εταιρείας, όπως καταρτίστηκαν, ελέγχθηκαν και δημοσιεύθηκαν κατά το δίκαιο του κράτους-μέλους, από το οποίο διέπεται η εταιρεία, σύμφωνα με τις Οδηγίες 2013/34/ΕΕ και 2006/43/ΕΚ. Από την ως άνω υποχρέωση εξαιρούνται τα υποκαταστήματα, τα οποία έχουν ιδρύσει τα πιστωτικά και χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που αποτελούν αντικείμενο της Οδηγίας 89/117/ΕΟΚ,

i. το κλείσιμο του υποκαταστήματος.

Άρθρο 99

Πρόσθετα στοιχεία που καταχωρίζουν τα υποκαταστήματα αλλοδαπών εταιρειών τρίτων χωρών

Στη Μερίδα καταχωρίζονται και δημοσιεύονται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 92 του παρόντος, προκειμένου για υποκαταστήματα της περίπτωσης ιγ' της παραγράφου 1 του άρθρου 86 του παρόντος, τα ακόλουθα στοιχεία:

α. τα αναφερόμενα στις περιπτώσεις α', γ', δ', στ', η' και ι' του άρθρου 98 του παρόντος,

β. το δίκαιο του κράτους, από το οποίο διέπεται η εταιρεία,

γ. αν το δίκαιο του κράτους από το οποίο διέπεται η εταιρεία προβλέπει την τήρηση Μητρώου, καταχωρείται ο αριθμός εγγραφής της εταιρείας στο Μητρώο αυτό,

δ. η μορφή, η έδρα και το αντικείμενο της εταιρείας, καθώς και μία (1) τουλάχιστον φορά τον χρόνο, το ποσό του καλυφθέντος κεφαλαίου, αν τα στοιχεία αυτά δεν περιέχονται στα παραπάνω έγγραφα,

ε. ο διορισμός, η λήξη των καθηκόντων, καθώς και τα στοιχεία ταυτότητας των προσώπων που έχουν την εξουσία να δεσμεύουν την εταιρεία έναντι τρίτων και να την εκπροσωπούν ενώπιον δικαστηρίου:

i. ως νόμιμα προβλεπόμενα όργανα της εταιρείας ή ως μέλη ενός τέτοιου οργάνου,

ii. ως μόνιμοι εκπρόσωποι της εταιρείας για τη δραστηριότητα του υποκαταστήματος, με μνεία της έκτασης των εξουσιών τους και ενδεχόμενης δυνατότητας να ασκούν τις εξουσίες αυτές μόνοι,

στ. τα λογιστικά έγγραφα (χρηματοοικονομικές καταστάσεις) της εταιρείας, όπως καταρτίστηκαν, ελέγχθηκαν και δημοσιεύθηκαν κατά το δίκαιο του κράτους, από το οποίο διέπεται η εταιρεία, με εξαίρεση τα λογιστικά έγγραφα των πιστωτικών και χρηματοπιστωτικών ιδρυ-

μάτων. Στην περίπτωση που το δίκαιο του κράτους δεν προβλέπει κατάρτιση των λογιστικών εγγράφων κατά τρόπον ισοδύναμο με την ελληνική και ενωσιακή έννομη τάξη, απαιτούνται λογιστικά έγγραφα (χρηματοοικονομικές καταστάσεις) των δραστηριοτήτων του υποκαταστήματος.

Άρθρο 100
Γενικές διατάξεις για τη δημοσιότητα
των αλλοδαπών εταιρειών

1. Οι αλλοδαπές εταιρείες υποχρεούνται, πριν από την εγκατάσταση στην Ελλάδα του υποκαταστήματός τους, να καταχωρήσουν στο Γ.Ε.ΜΗ. τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 98 ή στο άρθρο 99 του παρόντος, ανάλογα με την περίπτωση. Κάθε μεταγενέστερη μεταβολή των στοιχείων αυτών πρέπει να καταχωρίζεται αμελλητί στο Γ.Ε.ΜΗ..

2. Όταν η δημοσιότητα που επιβάλλεται για το υποκατάστημα της ημεδαπής διαφέρει από τη δημοσιότητα που επιβάλλεται από το δίκαιο της αλλοδαπής εταιρείας, εφαρμόζονται οι διατυπώσεις δημοσιότητας του ελληνικού δικαίου.

3. Όταν στην Ελλάδα έχουν ιδρυθεί περισσότερα του ενός υποκαταστήματα από την ίδια εταιρεία, η δημοσιότητα σχετικά με την ιδρυτική πράξη και το καταστατικό, καθώς και τα λογιστικά έγγραφα, όπως αυτά αναφέρονται στην περίπτωση θ' του άρθρου 98 και στην περίπτωση στ' του άρθρου 99 του παρόντος, μπορεί να γίνεται στη μερίδα του Γ.Ε.ΜΗ. που τηρεί ένα από τα υποκαταστήματα, κατ' επιλογήν της εταιρείας.

4. Εφόσον τηρήθηκαν οι σχετικές διατυπώσεις δημοσιότητας για τον διορισμό των μονίμων εκπροσώπων αλλοδαπής εταιρείας για τη δραστηριότητα του υποκαταστήματος, δεν αντιτάσσεται στους τρίτους οποιοδήποτε ελάττωμα σχετικά με τον διορισμό των προσώπων αυτών, εκτός αν η εταιρεία αποδείξει ότι οι τρίτοι γνώριζαν το ελάττωμα. Ομοίως, δεν αντιτάσσεται στους τρίτους οποιοσδήποτε περιορισμός στην εξουσία των προσώπων αυτών, που τυχόν προκύπτει από το δίκαιο που διέπει την εταιρεία, εφόσον δεν έχει υποβληθεί σε δημοσιότητα κατά τα άρθρα 98 και 99 του παρόντος, εκτός αν η εταιρεία αποδείξει ότι οι τρίτοι γνώριζαν τον περιορισμό ή δεν μπορούσαν, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων, να τον αγνοούν.

Άρθρο 101
Έγγραφα της αλλοδαπής εταιρείας

1. Κάθε έγγραφο της εταιρείας, έντυπο ή μη, περιλαμβανομένων των επιστολών και των εγγράφων παραγγελίας, που χρησιμοποιείται από υποκατάστημα στην Ελλάδα, αλλοδαπής εταιρείας, φέρει, εκτός των ενδείξεων που προβλέπονται στο άρθρο 98 ή στο άρθρο 99 του παρόντος, ανάλογα με την περίπτωση και την ένδειξη του αριθμού καταχώρισης του υποκαταστήματος στο Γ.Ε.ΜΗ..

2. Προκειμένου για εταιρείες μη διεπόμενες από το δίκαιο κράτους - μέλους και εφόσον το δίκαιο της χώρας, από το οποίο διέπεται η εταιρεία, προβλέπει την καταχώριση σε Μητρώο, πρέπει να δηλώνονται επίσης το Μητρώο καταχώρισης της εταιρείας και ο αριθμός καταχώρισης της στο Μητρώο αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗΣ

Άρθρο 102
Διαδικασία αυτοματοποιημένης καταχώρισης
και δημοσίευσης στο Γ.Ε.ΜΗ.

1. Καταχωρούνται και δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 92 του παρόντος, αυτοματοποιημένα, με μέριμνα του υπόχρεου, χωρίς τη διενέργεια ελέγχου πληρότητας ή ελέγχου νομιμότητας, οι πράξεις και τα στοιχεία που:

α. περιβλήθηκαν τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου,

β. αφορούν προσωπικές εταιρείες, εκτός των περιπτώσεων λύσεως, διαγραφής και αναβίωσης,

γ. αφορούν κεφαλαιουχικές εταιρείες, εκτός των περιπτώσεων λύσεως, διαγραφής, αναβίωσης και τροποποίησης καταστατικού που δεν εμπίπτει στην περίπτωση α' της παρούσας παραγράφου.

2. Από την αυτοματοποιημένη καταχώριση και δημοσίευση των πράξεων και στοιχείων της παραγράφου 1 εξαίρούνται οι πράξεις Εταιρικών Μετασχηματισμών του ν. 4601/2019 (Α' 44).

3. Για τις αυτοματοποιημένες καταχωρίσεις των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, οι σχετικές δηλώσεις, πράξεις και τα στοιχεία της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 89 του παρόντος, μπορούν να υποκαθίστανται, με την υποβολή σχετικής ηλεκτρονικής δήλωσης στο Γ.Ε.ΜΗ., η οποία απαιτεί μόνο συγκεκριμένα δεδομένα (data) χωρίς τη συνυποβολή σχετικών εγγράφων.

4. Οι Υ.Γ.Ε.ΜΗ. δύνανται να πραγματοποιούν δειγματοληπτικό έλεγχο στις αυτοματοποιημένες καταχωρίσεις των περιπτώσεων β' και γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται η διαδικασία και κάθε άλλη λεπτομέρεια σχετικά με τη διεξαγωγή του δειγματοληπτικού ελέγχου.

Άρθρο 103
Διαδικασία καταχώρισης και δημοσίευσης
στο Γ.Ε.ΜΗ. πράξεων και στοιχείων
που απαιτούν έλεγχο νομιμότητας

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του άρθρου 102 και του άρθρου 108 του παρόντος, ο υπόχρεος του άρθρου 86 του παρόντος νόμου, δύναται να αιτείται προς τις Υ.Γ.Ε.ΜΗ. την καταχώριση πράξεων, στοιχείων ή δηλώσεων προσκομίζοντας τα δικαιολογητικά έγγραφα που ορίζονται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 89 του παρόντος.

2. Η αίτηση, όπως και κάθε έγγραφο και στοιχείο υποβάλλεται προς καταχώριση σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή. Στην περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής, αυτή γίνεται με τη χρήση ζεύγους κωδικών που έχουν ληφθεί σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 89. Ειδικώς τα έγγραφα που αναφέρονται στα άρθρα 97 και 98 του παρόντος υποβάλλονται αποκλειστικά σε ψηφιακή ή ηλεκτρονική μορφή.

3. Η αίτηση καταχώρισης θα πρέπει να υποβάλλεται από τους υπόχρεους στην Υ.Γ.Ε.ΜΗ. εντός είκοσι (20) εργάσιμων ημερών από τη γέννηση της υποχρέωσης τήρησης εμπορικής δημοσιότητας. Εάν η προθεσμία παρέλθει άπρα-

κτη, επιβάλλονται στον υπόχρεο οι διοικητικές κυρώσεις που ορίζονται στο άρθρο 114 του παρόντος νόμου.

4. Για τις πράξεις που εξαιρούνται από τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 102 του παρόντος νόμου, η κατά περίπτωση αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. με την παραλαβή της αίτησης, των σχετικών δηλώσεων, πράξεων ή στοιχείων, προβαίνει χωρίς υπαίτια καθυστέρηση:

α. στην πρωτοκόλληση της αίτησης, αν η υποβολή της δεν έγινε ηλεκτρονικά,

β. στον έλεγχο τήρησης της προθεσμίας, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 3 του παρόντος,

γ. στον έλεγχο πληρότητας της αίτησης, των σχετικών πράξεων, στοιχείων ή δηλώσεων,

δ. στον έλεγχο νομιμότητας,

ε. στον έλεγχο καταβολής των τελών που προβλέπονται στο άρθρο 113 του παρόντος τα οποία αποτελούν προϋπόθεση για την καταχώριση της αίτησης του υπόχρεου στο Γ.Ε.ΜΗ..

Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να καθορίζονται τα συνοδευτικά της αίτησης, δικαιολογητικά και έγγραφα, καθώς και η διαδικασία ελέγχου στον οποίο υπόκειται κάθε καταχωριστέα στο Γ.Ε.ΜΗ. αίτηση.

5. Η αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. προβαίνει στους ανωτέρω ελέγχους και στην σχετική καταχώριση το αργότερο εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών. Στην περίπτωση της ταυτόχρονης υποβολής μεγάλου αριθμού αιτήσεων αναφορικά με την καταχώριση των εγκεκριμένων οικονομικών καταστάσεων των υπόχρεων, δικαιολογείται παράταση της προθεσμίας για διάστημα έως και πέντε (5) επιπλέον εργάσιμων ημερών με απόφαση του Προϊστάμενου της αρμόδιας Υ.Γ.Ε.Μ.Η..

6. Αν από τη διενέργεια του ελέγχου της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου προκύψει πως η αίτηση καταχώρισης, οι σχετικές πράξεις, τα στοιχεία ή οι δηλώσεις δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου και δεν είναι πλήρη, τότε η αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. προσκαλεί τον υπόχρεο, με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο, να προβεί στις αναγκαίες διευκρινίσεις, διορθώσεις ή συμπληρώσεις της αίτησης και των δικαιολογητικών εγγράφων, εντός δέκα (10) ημερών από τη λήψη της σχετικής πρόσκλησης. Η χορήγηση της ανωτέρω προθεσμίας αναστέλλει τις προθεσμίες της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη ή ο υπόχρεος υποβάλλει τα στοιχεία, πλην όμως αυτά κριθούν ότι δεν πληρούν τις προϋποθέσεις του νόμου και δεν είναι πλήρη, η αίτηση ακυρώνεται αυτόματα και τα τέλη καταπίπτουν υπέρ της αρμόδιας Υ.Γ.Ε.ΜΗ.. Σε κάθε περίπτωση η διαδικασία καταχώρισης δεν θα πρέπει να ξεπερνά τις είκοσι μία (21) ημέρες.

7. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο των προτύπων καταστατικών και εταιρικών πράξεων, που εξαιρούνται από τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 102 του παρόντος, προκειμένου να υποβληθούν αυτόματα στις διατυπώσεις δημοσιότητας του άρθρου 92 του παρόντος.

Άρθρο 104

Διαδικασία προέγκρισης επωνυμίας

1. Η επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος πρέπει να μην προσκρούουν στη νομοθεσία και στα χρηστά ήθη και να διαφοροποιούνται επαρκώς από επωνυμίες και διακριτικούς τίτλους ήδη εγγεγραμμένων υπόχρεων στο Μητρώο Επωνυμιών του Γ.Ε.ΜΗ.. Η επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος δύνανται να καταχωρούνται στο Μητρώο Επωνυμιών του Γ.Ε.ΜΗ. είτε για το σύνολο της Επικράτειας είτε για συγκεκριμένη Περιφέρεια ή Περιφερειακή Ενότητα.

2. Η επωνυμία ή/και ο διακριτικός τίτλος δεσμεύεται από τον ίδιο τον ενδιαφερόμενο είτε αυτόματα μέσω σχετικής ηλεκτρονικής εφαρμογής είτε από την Υ.Γ.Ε.ΜΗ. κατόπιν σχετικής αίτησης του ενδιαφερόμενου, το αργότερο εντός της επόμενης εργάσιμης ημέρας και αποστέλλεται σχετική ενημέρωση. Η δέσμευση ισχύει για χρονικό διάστημα τριών (3) μηνών από την υποβολή της αίτησης. Σε περίπτωση άπρακτης παρόδου του εν λόγω χρονικού διαστήματος υποβάλλεται νέα αίτηση.

3. Σε περίπτωση που η προτεινόμενη επωνυμία και ο διακριτικός τίτλος προσκρούουν στη νομοθεσία, στα χρηστά ήθη ή σε προγενέστερη καταχώριση, η Υ.Γ.Ε.ΜΗ. ενημερώνει αυθημερόν ή το αργότερο την επόμενη εργάσιμη ημέρα από την υποβολή της αίτησης, τους υπόχρεους προκειμένου να προβούν στις κατάλληλες τροποποιήσεις.

4. Οι υπόχρεοι οφείλουν να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες μέσα σε δέκα (10) εργάσιμες ημέρες από τη λήψη της σχετικής ενημέρωσης.

5. Αν η προθεσμία των δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ενημέρωση του υπόχρεου για τη σύγκρουση της αιτούμενης με τις υφιστάμενες επωνυμίες ή διακριτικούς τίτλους παρέλθει άπρακτη, τότε αυτομάτως αποδεσμεύεται η επωνυμία ή/και ο διακριτικός τίτλος.

6. Οι αποφάσεις της Υπηρεσίας Σημάτων και της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων, κατά των οποίων δεν χωρεί προσφυγή και οι αντίστοιχες τελεσίδικες αποφάσεις των διοικητικών και των πολιτικών δικαστηρίων που αφορούν σε επωνυμία ή διακριτικό τίτλο του παρόντος, όπως και οι αντίστοιχες πράξεις και αποφάσεις περί κοινοτικών ή ενωσιακών σημάτων είναι υποχρεωτικές για τις Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και επιβάλλουν την αντίστοιχη καταχώριση ως προς τον δικαιούχο επωνυμίας και διακριτικού τίτλου.

7. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων διευκρινίζονται οι επιτρεπτές και μη επιτρεπτές επωνυμίες και διακριτικοί τίτλοι, ο βαθμός διαφοροποίησης εκάστης επωνυμίας ή διακριτικού τίτλου, τα επιτρεπτά και μη επιτρεπτά σημεία της επωνυμίας ή του διακριτικού τίτλου, η χρήση συμβόλων, αριθμών και σημείων στίξης και κάθε άλλη λεπτομέρεια που διασφαλίζει τη διαφοροποίηση της επωνυμίας μεταξύ των επιχειρήσεων. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις διασύνδεσης του πληροφοριακού συστήματος του Γ.Ε.ΜΗ. με το αντίστοιχο Μητρώο της Διεύθυνσης

σης Σημάτων για την ανταλλαγή πληροφοριών. Με την ίδια απόφαση καθορίζεται και η διασύνδεση του Γ.Ε.ΜΗ. με το Πληροφοριακό Σύστημα της Διεύθυνσης Σημάτων μέσω σχετικής έγκρισης που θα ληφθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη χρήση των κοινοτικών ή ενωσιακών σημάτων που είναι καταχωρισμένα στη βάση δεδομένων του Ευρωπαϊκού Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας.

Άρθρο 105 **Ολοκλήρωση καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ.**

1. Η κάθε καταχώριση, αρχική ή μεταγενέστερη, συντελείται με την αποθήκευση των δεδομένων που διαβίβασθηκαν στις αντίστοιχες βάσεις του πληροφοριακού συστήματος του Γ.Ε.ΜΗ. με τρόπο, ώστε τα δεδομένα αυτά να μπορούν, εφεξής, να ανακαλούνται αναλλοίωτα από την κεντρική μνήμη του πληροφοριακού συστήματος του Γ.Ε.ΜΗ. και να αναγιγνώσκονται με τεχνικά μέσα.

2. Μόλις συντελεστεί η καταχώριση, το πληροφοριακό σύστημα του Γ.Ε.ΜΗ. αποστέλλει αυτομάτως και με ηλεκτρονικά μέσα στην αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. αποδεικτικό καταχώρισης, στο οποίο αναγράφεται η ακριβής ημερομηνία και ώρα καταχώρισης της σχετικής πράξης, στοιχείου ή δήλωσης και ένας, μοναδικός, για κάθε καταχώριση, κωδικός αριθμός («Κωδικός Αριθμός Καταχώρισης»).

3. Κάθε καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. συσχετίζεται με τον Κωδικό Αριθμό Καταχώρισης και αναγράφει τον ακριβή χρόνο διενέργειάς της, την αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και τον υπάλληλο που διενήργησε αυτήν. Ο εν λόγω υπάλληλος ευθύνεται για τον έλεγχο της προσβασιμότητας, της ορθότητας και της πληρότητας της καταχώρισης, με βάση τη σχετική αίτηση ή τα στοιχεία που δικαιολογούν την αυτεπάγγελτη καταχώριση ή κάθε μεταγενέστερη πράξη επί αυτής.

4. Οι εγγραφές και καταχωρίσεις στο Γ.Ε.ΜΗ. μέχρι τη διόρθωσή τους τεκμαίρονται ορθές και σύννομες. Μετά την καταχώριση, η διόρθωση σφαλμάτων είναι επιτρεπτή μόνο με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 106 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 106 **Διόρθωση σφαλμάτων των καταχωρίσεων**

1. Σφάλμα με υπαιτιότητα του υπόχρεου:

α. κάθε καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. υπόκειται σε διόρθωση σφάλματος ή και σε διαγραφή εφόσον ο υπόχρεος, εκ παραδρομής, καταχώρισε στο πληροφοριακό σύστημα του Γ.Ε.ΜΗ. ή προσκόμισε στην Υ.Γ.Ε.ΜΗ. λανθασμένες δηλώσεις, πράξεις ή λοιπά στοιχεία,

β. με την επιφύλαξη των διατάξεων των άρθρων 102 παράγραφοι 1 και 108 του παρόντος, η διόρθωση ή διαγραφή κατά την προηγούμενη παράγραφο πραγματοποιείται μετά από αίτηση του υπόχρεου ή των καθολικών διαδόχων,

γ. κάθε διόρθωση ή διαγραφή των καταχωρίσεων στο Γ.Ε.ΜΗ. πραγματοποιείται μετά από έλεγχο της αίτησης, εφόσον απαιτείται, και αναφέρει τον ακριβή χρόνο αυ-

τής, την αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και τον υπάλληλο που την πραγματοποίησε,

δ. για διορθώσεις ή διαγραφές στις ανωτέρω περιπτώσεις, εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 93 και 94 του παρόντος, εκτός αν οι καταχωρίσεις αφορούν σε επουσιώδη σφάλματα, οπότε η διόρθωση ή η διαγραφή αναφέρει την αναδρομική ισχύ της. Στις λοιπές περιπτώσεις, αν υπάρχει σπουδαίος λόγος, με ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 110, η αναδρομική ισχύς της διόρθωσης ή διαγραφής κρίνεται από το αρμόδιο δικαστήριο.

2. Σφάλμα με υπαιτιότητα της Υ.Γ.Ε.ΜΗ.:

α. κάθε καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. υπόκειται σε διόρθωση σφάλματος ή και σε διαγραφή, εφόσον η Υ.Γ.Ε.ΜΗ., εκ παραδρομής, προέβη σε οποιαδήποτε καταχώριση που δεν είναι σύμφωνη με τις δηλώσεις, τις πράξεις ή λοιπά στοιχεία που υπέβαλλε ο υπόχρεος,

β. η διόρθωση γίνεται είτε αυτεπάγγελα από την ίδια την Υ.Γ.Ε.ΜΗ., μόλις διαπιστώσει το σφάλμα της, είτε μετά από αίτηση του υπόχρεου, των καθολικών διαδόχων του ή οποιουδήποτε τρίτου που έχει έννομο συμφέρον,

γ. κάθε διόρθωση ή διαγραφή των καταχωρίσεων κατόπιν σχετικής αίτησης από τον ενδιαφερόμενο στο Γ.Ε.ΜΗ. πραγματοποιείται μετά από έλεγχο της αίτησης και αναφέρει τον ακριβή χρόνο αυτής, την αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και τον υπάλληλο που την πραγματοποίησε,

δ. οι διορθώσεις ή διαγραφές των ανωτέρω περιπτώσεων, έχουν αναδρομική ισχύ και ανατρέχουν στην ημέρα καταχώρισης και δημοσίευσης.

Άρθρο 107 **Διαγραφή Υπόχρεων εγγραφής από το Γ.Ε.ΜΗ.**

1. Διαγραφή φυσικών προσώπων.

Τα φυσικά πρόσωπα διαγράφονται από το Γ.Ε.ΜΗ. στις εξής περιπτώσεις:

α. με τη διακοπή εργασιών που πραγματοποιείται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ.. Η αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. ενημερώνεται είτε ηλεκτρονικά μέσω διασύνδεσης των Πληροφοριακών Συστημάτων TAXIS και Γ.Ε.ΜΗ. είτε με την προσκόμιση του εντύπου διακοπής εργασιών από τον υπόχρεο,

β. με την οριστική απώλεια των προϋποθέσεων εγγραφής. Η διαγραφή διενεργείται κατόπιν υποβολής στην αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. δήλωσης του ν. 1599/1986 (Α' 75) είτε από τον υπόχρεο είτε από όποιον έχει έννομο συμφέρον. Ο υποβάλλων τη δήλωση φέρει το βάρος απόδειξης της οριστικής απώλειας των προϋποθέσεων εγγραφής,

γ. με τον θάνατό τους ή την κήρυξή τους σε αφάνεια.

Με την επιφύλαξη του άρθρου 108 του παρόντος νόμου, η διαγραφή διενεργείται με την προσκόμιση, από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον, της ληξιαρχικής πράξης θανάτου ή της τελεσίδικης απόφασης κήρυξης σε αφάνεια, η οποία συνοδεύεται από πιστοποιητικό δημοσίευσής της κατά το άρθρο 47 Α.Κ.. Η ανάκληση της απόφασης αφάνειας δικαιολογεί την επανεγγραφή του υπόχρεου,

δ. με την κήρυξη του υπόχρεου φυσικού προσώπου σε στερητική δικαστική συμπαράσταση, που το καθιστά δι-

καιοπρακτικώς ανίκανο. Η διαγραφή διενεργείται με την προσκόμιση από όποιον έχει έννομο συμφέρον ή από τον δικαστικό συμπαραστάτη της δικαστικής απόφασης, με την οποία ο υπόχρεος υποβάλλεται σε δικαστική συμπαράσταση. Ο δικαστικός συμπαραστάτης υποχρεούται, με ποινή έκπτωσης από το λειτούργημά του, να υποβάλει αίτηση διαγραφής, στην περίπτωση που το δικαστήριο αποφάσισε να μην χορηγήσει στον υπόχρεο άδεια συνέχισης της εμπορίας. Η εξαφάνιση της απόφασης δικαιολογεί την επανεγγραφή,

ε. αν πρόκειται για ομόρρυθμο εταίρο, με την έξοδο ή με τον αποκλεισμό του από την προσωπική εταιρεία, εφόσον δεν συμμετέχει σε άλλη προσωπική εταιρεία.

2. Διαγραφή νομικών προσώπων ή ενώσεων προσώπων:

α. με την περάτωση της εκκαθάρισης, το υπόχρεο νομικό πρόσωπο ή η ένωση προσώπων διαγράφεται από το Γ.Ε.ΜΗ.. Η διαγραφή στην περίπτωση αυτή διενεργείται ύστερα από αίτηση του εκκαθαριστή ή των εκκαθαριστών, ενός από τους εταίρους ή ενός εκ των μελών της ένωσης ή οποιουδήποτε τρίτου έχει έννομο συμφέρον,

β. αν, παρά τη διαγραφή ενός νομικού προσώπου, υπάρχει περιουσιακό στοιχείο ή υποχρέωση που παραλείφθηκαν στη διαδικασία της ολοκληρωθείσας εκκαθάρισης, όποιος έχει έννομο συμφέρον υποβάλλει στην αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. αίτηση για αναβίωση της διαδικασίας εκκαθάρισης του νομικού προσώπου. Η αίτηση αναφέρει τους τελευταίους διορισμένους εκκαθαριστές και συνοδεύεται από έγγραφα που αποδεικνύουν το παραλείφθέν περιουσιακό στοιχείο ή την παραληφθείσα υποχρέωση, καθώς και από κωδικοποιημένο καταστατικό του νομικού προσώπου. Μετά από έλεγχο νομιμότητας της αίτησης και των δικαιολογητικών γίνεται επανεγγραφή, η οποία οδηγεί σε αναβίωση της διαδικασίας εκκαθάρισης και των καθηκόντων των εκκαθαριστών, οι οποίοι, αν δεν αναλάβουν άμεσα καθήκοντα, αντικαθίστανται κατά το άρθρο 786 παράγραφος 3 ΚΠολΔ.

3. Στην προηγούμενη περίπτωση αναβιώνει το νομικό πρόσωπο, αν η αίτηση, πέραν των παραπάνω, συνοδεύεται από απόφαση των μελών του νομικού προσώπου περί αναβίωσής του, η οποία ορίζει τη νόμιμη εκπροσώπησή του. Καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ. η αναβίωση μετά από έλεγχο νομιμότητας περί συμφωνίας της απόφασης με τις διατάξεις, που διέπουν την ίδρυση και λειτουργία του νομικού προσώπου, με το καταστατικό του και τον παρόντα νόμο. Με τον ίδιο τρόπο καταχωρίζεται στο Γ.Ε.ΜΗ. η αναβίωση στις περιπτώσεις τελεσίδικης επικύρωσης σχεδίου αναδιοργάνωσης, παύσης των εργασιών της διαδικασίας πτώχευσης λόγω της εξόφλησης όλων των πτωχευτικών πιστωτών, πτωχευτικής αποκατάστασης ή σε όποια άλλη περίπτωση προβλέπεται η αναβίωση νομικού προσώπου.

4. Με πράξη της αρμόδιας Υ.Γ.Ε.ΜΗ., τίθεται σε κατάσταση αναστολής καταχωρίσεων, αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αίτησης τρίτου που έχει έννομο συμφέρον, εγγεγραμμένο στο Γ.Ε.ΜΗ. νομικό πρόσωπο που εμπίπτει σε μία εκ των παρακάτω περιπτώσεων:

α. αν για δύο (2) συνεχή έτη δεν τηρεί τις υποχρεώσεις δημοσίευσης πράξεων στο Γ.Ε.ΜΗ.,

β. αν δύο (2) έτη μετά τη θέση για οποιονδήποτε λόγο σε διαδικασία εκκαθάρισης δεν έχει προβεί σε δημοσίευση ισολογισμού έναρξης εκκαθάρισης,

γ. αν έχει ανασταλεί ο Αριθμός Φορολογικού Μητρώ-

ου του.

Η απόφαση αυτή ανακαλείται αν εκλείψουν οι παραπάνω λόγοι. Μέχρι την ανάκληση της απόφασης αναστολής, επιτρέπονται μόνο οι πράξεις που προβλέπονται στο άρθρο 108 του παρόντος.

5. Η αρμόδια Δ.Ο.Υ. ενημερώνεται ηλεκτρονικά από την αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. ή από όποιον έχει έννομο συμφέρον: α) για την πράξη θέσης σε κατάσταση αναστολής καταχωρίσεων, β) για την απόφαση ανάκλησης της αναστολής καταχωρίσεων.

6. Διαγραφή μη υπόχρεου εγγραφής στο Γ.Ε.ΜΗ..

Διαγράφεται οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή ένωση προσώπων εγγράφηκε στο Γ.Ε.ΜΗ., χωρίς να εμπίπτει στους υπόχρεους εγγραφής σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 86 του παρόντος νόμου. Η διαγραφή μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε αυτεπάγγελτα όπως ορίζεται στο άρθρο 108 του παρόντος νόμου είτε κατόπιν σχετικής αίτησης του ενδιαφερόμενου προς την αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ..

Άρθρο 108

Αυτεπάγγελτες καταχωρίσεις, διορθώσεις, μεταβολές και διαγραφές

1. Η αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. δύναται να προβεί σε αυτεπάγγελτες καταχωρίσεις, διορθώσεις, μεταβολές και διαγραφές, αν κατόπιν ελέγχου, διαπιστώσει την ύπαρξη συγκεκριμένων νομικών πράξεων, στοιχείων ή δηλώσεων που αφορούν τον υπόχρεο, για τα οποία απαιτείται καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή από το Γ.Ε.ΜΗ. και ο υπόχρεος ή ο έχων έννομο συμφέρον έχει παραλείψει να υποβάλει σχετική αίτηση. Στην περίπτωση αυτή, η αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ., πριν προβεί αυτεπαγγέλτως σε οποιαδήποτε από τις ανωτέρω πράξεις, καλεί εγγράφως τον υπόχρεο είτε να υποβάλει σχετική αίτηση εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών, είτε να εκθέσει τους λόγους για τους οποίους δεν πρέπει να γίνει η καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, η αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. προβαίνει αυτεπαγγέλτως στην καταχώριση, στη μεταβολή ή τη διαγραφή και επιβάλλει στον υπόχρεο και στους νόμιμους εκπροσώπους του πρόστιμο, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 114 του παρόντος νόμου.

2. Η αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. προβαίνει σε αυτεπάγγελτη καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή, χωρίς την τήρηση της ανωτέρω διαδικασίας, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α. αν περιέλθουν σε αυτήν ληξιαρχικές πράξεις θανάτου υπόχρεου φυσικού προσώπου ή φυσικού προσώπου του οποίου ο θάνατος επηρεάζει τη νομική κατάσταση, τη διαχείριση ή την εκπροσώπηση υπόχρεου νομικού προσώπου, ένωσης προσώπων ή υποκαταστήματος,

β. αν περιέλθουν σε αυτήν, με οποιονδήποτε τρόπο, δικαστικές αποφάσεις που δημιουργούν, κηρύσσουν, αναγνωρίζουν ή μεταβάλλουν έννομες καταστάσεις και σχέσεις του υπόχρεου, οι οποίες αντιτάσσονται κατά νόμο προς κάθε τρίτο και οι οποίες αφορούν την καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή. Ενδεικτικά και όχι αποκλειστικά τέτοιες αποφάσεις είναι αυτές που:

i. αφορούν σε αίτηση, κήρυξη, περάτωση, αναστολή ή ανατροπή πτώχευσης, καταχώριση του άρθρου 3 παράγραφος 4 του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007), διαδικασία εξυγίανσης ή άλλη συλλογική διαδικασία ικανοποίησης πιστωτών του υπόχρεου,

ii. επιφέρουν τη λύση, τη διαγραφή ή την αναβίωση

του υπόχρεου νομικού προσώπου ή της ένωσης προσώπων,

iii. επιφέρουν την είσοδο ή την έξοδο ή τον αποκλεισμό εταίρων, μελών υπόχρεων νομικών προσώπων και ενώσεων προσώπων,

iv. επιφέρουν τον διορισμό ή την παύση εκπροσώπων των υπόχρεων νομικών προσώπων, ενώσεων προσώπων και υποκαταστημάτων,

v. είναι τελεσιδικές ή οριστικές και δεν προκύπτει η αναστολή της εκτελεστότητάς τους. Σε διαφορετική περίπτωση, καταχωρούνται οι αποφάσεις που επιδρούν στην εκτελεστότητα της καταχωρισθείσας πρωτόδικης απόφασης, καθώς επίσης οι αποφάσεις επί ενδίκων μέσων κατά της καταχωρισθείσας πρωτόδικης απόφασης,

γ. έγγραφες δηλώσεις των προσώπων που αποχωρούν από το νομικό πρόσωπο ή από τη διοίκηση και εκπροσώπηση νομικού προσώπου ή από την κοινή εκκαθάριση εφόσον δεν έχουν επιλεγεί από το δικαστήριο της έδρας.

Άρθρο 109

Υποχρεώσεις δημοσίων υπηρεσιών και δημοσίων λειτουργών προς το Γ.Ε.ΜΗ.

1. Οι γραμματείες των κατά τόπους αρμόδιων δικαστηρίων υποχρεούνται να διαβιβάζουν, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, με οποιοδήποτε πρόσφορο μέσο, στις αρμόδιες Υ.Γ.Ε.ΜΗ., τις δικαστικές αποφάσεις, τις αιτήσεις και τις δηλώσεις, που αναφέρονται στην περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 108 του παρόντος νόμου, στις περιπτώσεις που αυτές δεν διαβιβάζονται μέσω του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων ΟΣΔΔΥ.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Δικαιοσύνης καθορίζονται οι όροι, οι προϋποθέσεις και η διαδικασία διαβίβασης και καταχώρισης των ανωτέρω στοιχείων και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου.

2. Με την επιφύλαξη της τήρησης των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας περί απορρήτου, οι δημόσιες υπηρεσίες και οι δημόσιοι λειτουργοί υποχρεούνται να ενημερώνουν εγγράφως, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση, τις αρμόδιες Υ.Γ.Ε.ΜΗ., όταν στο πλαίσιο άσκησης της δραστηριότητας ή αρμοδιότητάς τους διαπιστώνουν ότι παραλείφθηκε η εγγραφή υπόχρεου ή η καταχώριση νομικών γεγονότων, δηλώσεων, εγγράφων και λοιπών στοιχείων, για τα οποία απαιτείται εγγραφή ή καταχώριση ή συντρέχει περίπτωση παράνομης, αναληθούς ή ανακριβούς καταχώρισης, μεταβολής ή διαγραφής.

Άρθρο 110

Έννομη προστασία

1. Η άρνηση της αρμόδιας Υ.Γ.Ε.ΜΗ. να κάνει δεκτή καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή και η παράλειψη της, επί είκοσι μία (21) ημέρες, να απαντήσει αιτιολογημένα σε αίτηση, γεννούν δικαίωμα στον έχοντα έννομο συμφέρον να ζητήσει από το αρμόδιο δικαστήριο να διατάξει την καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή.

Αρμόδιο δικαστήριο είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο της Περιφέρειας, όπου εδρεύει η αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ., το

οποίο και αποφασίζει με την διαδικασία των άρθρων 739 επ. ΚΠολΔ.

Αν στην ίδια Περιφέρεια υφίστανται περισσότερα Πρωτοδικεία, αρμόδιο είναι το Πρωτοδικείο που βρίσκεται εγγύτερα στην ανωτέρω αρμόδια υπηρεσία.

Κατά το άρθρο 748 παράγραφος 3 ΚΠολΔ κλητεύονται υποχρεωτικώς ο Προϊστάμενος της αρμόδιας Υ.Γ.Ε.ΜΗ. της περίπτωσης α', της παραγράφου 2 του άρθρου 87 του παρόντος νόμου και ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου της Υ.Γ.Ε.ΜΗ. της περίπτωσης β' της παραγράφου 2 του άρθρου 87 του παρόντος νόμου καθώς και όποιος άλλος έχει έννομο συμφέρον. Στην περίπτωση που η αίτηση υποβάλλεται από τρίτο πρόσωπο, κλητεύεται υποχρεωτικώς και ο θιγόμενος υπόχρεος.

Αν η άρνηση της καταχώρισης οφείλεται στη σύγκρουση της επωνυμίας ή του διακριτικού τίτλου του υπόχρεου με δικαίωμα σε προγενέστερη διακριτική ένδειξη ή σήμα, κλητεύεται υποχρεωτικά ο δικαιούχος αυτού του δικαιώματος. Για ρύθμιση επείγουσας κατάστασης εκδίδεται από το αρμόδιο δικαστήριο σχετική πράξη κατά τα άρθρα 781 και 732 ΚΠολΔ για την οποία εφαρμόζεται η επόμενη παράγραφος.

2. Η απόφαση του δικαστηρίου που διατάζει την καταχώριση, μεταβολή ή διαγραφή από το Γ.Ε.ΜΗ., διαβιβάζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην κοινή υπουργική απόφαση 48652/2019 (Β' 1691). Έως την υλοποίηση της ηλεκτρονικής διασύνδεσης των δύο Μητρώων για τη γνωστοποίηση της απόφασης με ηλεκτρονικά μέσα, η απόφαση επιδίδεται από τον ενδιαφερόμενο στην αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. κατά τις διατάξεις του ΚΠολΔ, η οποία με την παραλαβή ενεργεί πάραυτα για τη συμμόρφωσή της.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Δικαιοσύνης καθορίζονται η διαδικασία και οι όροι διαβίβασης των δικαστικών αποφάσεων κατά το προηγούμενο εδάφιο, οι τυχόν κυρώσεις και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 111

Πρόσβαση στο Γ.Ε.ΜΗ.

1. Κάθε ενδιαφερόμενος έχει δικαίωμα δωρεάν πρόσβασης, λήψης, ψηφιακής αποθήκευσης σε δικά του ηλεκτρονικά μέσα εκτύπωσης και εν γένει αναπαραγωγής κάθε πράξης, στοιχείου ή ανακοίνωσης που αναρτάται δημόσια στον δικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ. είτε από την Υ.Γ.Ε.ΜΗ. είτε αυτοματοποιημένα με επιμέλεια των υπόχρεων προσώπων.

2. Κάθε ενδιαφερόμενος δύναται να λάβει πιστοποιητικά, αντίγραφα ή αποσπάσματα των πράξεων και στοιχείων που εμφανίζονται στη μερίδα των υπόχρεων, κατόπιν αίτησης που υποβάλλεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή στις Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και τα οποία έχουν πλήρη αποδεικτική ισχύ. Τα ως άνω πιστοποιητικά αντίγραφα ή αποσπάσματα χορηγούνται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή. Με τον ίδιο τρόπο οποιοσδήποτε έχει έννομο συμφέρον μπορεί να ζητήσει αντίγραφα, αποσπάσματα ή πιστοποιητικά των πράξεων και στοιχείων που τηρούνται στο φάκελο και δεν δημοσιεύονται στο δικτυακό τόπο του Γ.Ε.ΜΗ..

3. Πιστοποιητικό Καλής Λειτουργίας (Good Standing) χορηγείται από τις αρμόδιες Υ.Γ.Ε.ΜΗ. στους εγγεγραμμένους στο Γ.Ε.ΜΗ. εφόσον το εγγεγραμμένο πρόσωπο:

- α. δεν έχει διαγραφεί,
- β. δεν βρίσκεται σε κατάσταση λύσης και σε διαδικασία εκκαθάρισης,
- γ. δεν έχει κατατεθεί για το πρόσωπο αυτό αίτηση συλλογικής διαδικασίας ικανοποίησης των πιστωτών (ιδίως πτώχευσης, εξυγίανσης, συνδιαλλαγής, ειδικής διαχείρισης, ειδικής εκκαθάρισης), εκτός αν υπάρχει τέτοια αίτηση και το πρόσωπο αυτό έχει υπαχθεί στην συλλογική διαδικασία, αλλά έχει εξέλθει αυτής ή υπάρχει καταχώριση του άρθρου 3 παράγραφος 4 του Πτωχευτικού Κώδικα (ν. 3588/2007) ή έχει επικυρωθεί το σχέδιο αποπληρωμής των πιστωτών από το δικαστήριο ή έχει απαλλαγεί κατά τα άρθρα 167 επ. του ν. 3588/2007,
- δ. έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις δημοσίευσης πράξεων ή νομίμως έχει απαλλαγεί από τις υποχρεώσεις αυτές,
- ε. δεν τελεί σε καθεστώς αναστολής καταχωρήσεων από την Υ.Γ.Ε.ΜΗ..

4. Το πιστοποιητικό ισχύει για δύο (2) μήνες και δημιουργεί μαχητό τεκμήριο ισχύος των βεβαιούμενων σ' αυτό έναντι κάθε τρίτου.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζεται ο τρόπος έκδοσης, θεώρησης και υπογραφής των ανωτέρω πιστοποιητικών, αντιγράφων ή αποσπασμάτων. Στην ίδια απόφαση μπορούν να ορίζονται συγκεκριμένες περιπτώσεις όπου κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η έκδοση των ανωτέρω πιστοποιητικών, αντιγράφων ή αποσπασμάτων σε έντυπη μορφή. Στην ίδια απόφαση μπορεί να οριστούν τυχόν πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με το περιεχόμενο πιστοποιητικού της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου, τη διαδικασία και το κόστος χορήγησής του και τη διάρκεια ισχύος του.

Άρθρο 112

Ξενόγλωσσες καταχωρίσεις

1. Οι καταχωρίσεις στο Γ.Ε.ΜΗ. μπορεί να λάβουν χώρα και σε μία ή περισσότερες από τις επίσημες γλώσσες της Ε.Ε., μετά από σχετική αίτηση των υπόχρεων, εφόσον αυτοί προσκομίζουν τις σχετικές δηλώσεις και αιτήσεις και όλα τα προς καταχώριση έγγραφα σε νομίμως επικυρωμένη μετάφραση. Αν διαπιστώνεται απόκλιση μεταξύ ελληνόγλωσσης και ξενόγλωσσης καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ., υπερισχύει η καταχώριση στην ελληνική γλώσσα.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να καθορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες σχετικά με τις προϋποθέσεις διενέργειας ξενόγλωσσων καταχωρίσεων στο Γ.Ε.ΜΗ..

Άρθρο 113

Ανταποδοτικά τέλη Γ.Ε.ΜΗ.

1. Τα ανταποδοτικά τέλη Γ.Ε.ΜΗ. εξειδικεύονται ως εξής:

- α. Ανταποδοτικά τέλη τήρησης μερίδας.

Η τήρηση της μερίδας του υπόχρεου στο Γ.Ε.ΜΗ. προϋποθέτει την καταβολή ετήσιου τέλους τήρησης μερίδας, το οποίο είναι ενιαίο για όλες τις Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και κα-

θορίζεται ανά κατηγορία υπόχρεου. Τα εν λόγω τέλη καταβάλλονται από τους ήδη εγγεγραμμένους υπόχρεους εντός του πρώτου τριμήνου κάθε έτους. Στις περιπτώσεις νεοσύστατων υπόχρεων το ύψος των τελών υπολογίζεται αναλογικά και καταβάλλεται εντός του πρώτου τριμήνου του επομένου της σύστασής έτους. Στις περιπτώσεις υπόχρεων που διαγράφονται πριν το πέρας του έτους, το ύψος των τελών υπολογίζεται αναλογικά με τους μήνες κατά τους οποίους ήταν ενεργοί. Σε περιπτώσεις υπόχρεων που βρίσκονται σε πτωχευτική διαδικασία δεν οφείλεται τέλος τήρησης μερίδας. Σε περίπτωση που τα υπόχρεα πρόσωπα έχουν τεθεί σε λύση, το τέλος τήρησης μερίδας λογίζεται στο μισό.

- β. Ανταποδοτικά τέλη καταχώρισης στο Γ.Ε.ΜΗ..

Η αρχική καταχώριση και οποιαδήποτε μεταβολή αυτής στο Γ.Ε.ΜΗ., καθώς και η δέσμευση επωνυμιών και διακριτικών τίτλων στο «Ειδικό Μητρώο Επωνυμιών και Διακριτικών Τίτλων Υπό Έγκριση», προϋποθέτουν την προηγούμενη καταβολή σχετικού τέλους, το οποίο είναι ενιαίο για όλες τις Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και καθορίζεται ανά κατηγορία υπόχρεου. Σε περίπτωση ηλεκτρονικής πληρωμής ο ενδιαφερόμενος δεν υποχρεούται να προσκομίζει το αποδεικτικό πληρωμής σε έντυπη μορφή στην αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ..

- γ. Ανταποδοτικά τέλη για λήψη πιστοποιητικών και αντιγράφων.

Για τη χορήγηση των πιστοποιητικών, των αντιγράφων και των αποσπασμάτων που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 111 του παρόντος νόμου, ο αιτών καταβάλλει προηγουμένως στην αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. ενιαίο ειδικό τέλος. Οι υπόχρεοι δικαιούνται ετησίως να λαμβάνουν ατελώς ένα από τα πιστοποιητικά της παρούσας παραγράφου.

- δ. Ανταποδοτικά τέλη προέγκρισης επωνυμίας.

Τα τέλη προέγκρισης επωνυμίας διαφοροποιούνται ανάλογα με το αν η δέσμευση γίνεται σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας ή Περιφέρειας ή σε πανελλήνιο επίπεδο.

2. Τα τέλη που καταβάλλονται στην ειδική Υ.Γ.Ε.ΜΗ. του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων αποτελούν εξ ολοκλήρου έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού, ενώ τα τέλη που καταβάλλονται στις Υ.Γ.Ε.ΜΗ. των Επιμελητηρίων αποτελούν πόρους των Επιμελητηρίων, οι οποίοι διατίθενται κατά προτεραιότητα, για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των Υ.Γ.Ε.ΜΗ.. Από τους πόρους αυτούς, τα Επιμελητήρια διαθέτουν ετησίως, κατ' ελάχιστο το πέντε τοις εκατό (5%) του συνόλου των ανωτέρω τελών, στην ΚΕΕΕ που αποτελούν έσοδά της και διατίθενται κατά προτεραιότητα για την κάλυψη: α) των δαπανών λειτουργίας της Υπηρεσίας Υποστήριξης και Ανάπτυξης των Πληροφοριακών Συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ της ΚΕΕΕ, β) των δαπανών λειτουργίας, αναβάθμισης και συντήρησης των πληροφοριακών συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ, γ) των δαπανών λειτουργίας των Υ.Γ.Ε.ΜΗ. Επιμελητηρίων των οποίων οι πόροι από τα τέλη Γ.Ε.ΜΗ., αποδεδειγμένα δεν επαρκούν για τη λειτουργία των υπηρεσιών αυτών, καθώς και των δαπανών νομικής κάλυψης κατά τα οριζόμενα της παραγράφου 6 του άρθρου 86.

3. Οι δημόσιες Υπηρεσίες αιτούνται και λαμβάνουν ατελώς πράξεις και στοιχεία που είναι καταχωρισμένα στο Γ.Ε.ΜΗ. αποκλειστικά μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας του Γ.Ε.ΜΗ..

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων, μετά την αποστολή από την Υπηρεσία Υποστήριξης και Ανάπτυξης των Πληροφοριακών Συστημάτων Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ όλων των οικονομικών και λογιστικών καταστάσεων ή άλλων στοιχείων που θα ζητηθούν από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, καθορίζεται το ύψος, η διαδικασία, ο τρόπος, ο χρόνος και οι όροι είσπραξης και απόδοσης των ανταποδοτικών τελών του παρόντος νόμου, η κατανομή, τα κριτήρια κατανομής αυτών μεταξύ των δικαιούχων, ο φορέας συγκέντρωσης, ο τρόπος συλλογής και διαχείρισης αυτών των τελών, καθώς και το ποσοστό από αυτά τα τέλη που διατίθεται πέραν του ελαχίστου για την κάλυψη των δαπανών της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Το ύψος των τελών και το ποσοστό που διατίθεται για την κάλυψη των δαπανών της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου επανεξετάζονται ανά διετία. Με την ίδια απόφαση καθορίζονται τα παραστατικά της καταβολής και η διαδικασία ελέγχου τους.

Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζεται ο τρόπος έκδοσης, θεώρησης και υπογραφής των αντιγράφων ή αποσπασμάτων σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή.

5. Σε περίπτωση υπέρβασης των οριζόμενων στον νόμο προθεσμιών καταχώρισης πράξης στο Γ.Ε.ΜΗ., με υπαιτιότητα των Υ.Γ.Ε.ΜΗ. ο υπόχρεος που είχε υποβάλει τη σχετική αίτηση απαλλάσσεται αυτόματα από το σύνολο των τελών τήρησης μερίδας Γ.Ε.ΜΗ. του επόμενου έτους.

6. Για την εφαρμογή της παραγράφου 5 του παρόντος άρθρου, η αρμόδια Υ.Γ.Ε.ΜΗ. χορηγεί στον υπόχρεο, κατά την υποβολή της σχετικής αίτησης, έντυπο ή ηλεκτρονικό αντίγραφο της πρωτοκολλημένης και χρονολογημένης αίτησης καταχώρισης πράξης. Το αντίγραφο συνοδεύεται από γραπτή ενημέρωση σχετικά με τις προϋποθέσεις απαλλαγής από τα τέλη τήρησης μερίδας του επόμενου έτους.

7. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ρυθμίζεται κάθε θέμα που αφορά την εφαρμογή των παραγράφων 5 και 6 του παρόντος άρθρου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ ΚΥΡΩΣΕΙΣ

Άρθρο 114

Διοικητικές Κυρώσεις για Παράβαση των Διατάξεων από τους Υπόχρεους

1. Για παραβάσεις των διατάξεων του νόμου αυτού επιβάλλεται πρόστιμο από 500 έως 100.000 ευρώ, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης κατόπιν ηλεκτρονικής προειδοποίησης των υπόχρεων ή των νομίμων εκπροσώπων τους. Σε περίπτωση υποτροπής για την ίδια παράβαση εντός τριετίας, το ποσό του επιβαλλόμενου προστίμου διπλασιάζεται και σε περίπτωση επανειλημμένης υποτροπής εντός του ίδιου χρονικού διαστήματος το ποσό του προστίμου τριπλασιάζεται.

2. Σε περίπτωση που ο υπόχρεος υπάγεται στην ειδική Υ.Γ.Ε.ΜΗ. του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων η

παράβαση διαπιστώνεται από τον προϊστάμενο της αρμόδιας Διεύθυνσης του Υπουργείου και τα πρόστιμα επιβάλλονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και αποτελούν εξ ολοκλήρου έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Σε περίπτωση που ο υπόχρεος υπάγεται σε Υ.Γ.Ε.ΜΗ. Επιμελητήριου η παράβαση διαπιστώνεται από τον προϊστάμενο της Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και τα πρόστιμα βεβαιώνονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και αποτελούν εν μέρει έσοδα των Υπηρεσιών αυτών (50%) και εν μέρει έσοδα του Κρατικού Προϋπολογισμού (50%).

Το Πληροφοριακό Σύστημα του Γ.Ε.ΜΗ. δύναται να επιβάλει και με αυτοματοποιημένο τρόπο πρόστιμα στους υπόχρεους.

Η είσπραξη των προστίμων διενεργείται με βάση τις διατάξεις του ΚΕΔΕ και με ηλεκτρονικό τρόπο.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται ειδικότερα τα ειδικότερα κριτήρια επιβολής, το ύψος του προστίμου ανάλογα με το είδος και τη βαρύτητα της παράβασης, η διαδικασία επιβολής και είσπραξης των προστίμων, το ποσοστό κατανομής μεταξύ των δικαιούχων και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ- ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ – ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 115

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται:

α. Τα άρθρα 57-59 του ν. 3190/1955.

β. Η παράγραφος 5 του άρθρου 170 και τα άρθρα 172-175 του ν. 4548/2018.

γ. Το άρθρο 42 του Εμπορικού Νόμου.

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 170 του ν. 4548/2018 τροποποιείται ως εξής:

«1. Με το πέρας της εκκαθάρισης, ο εκκαθαριστής μεριμνά για τη διαγραφή της εταιρείας από το Γ.Ε.ΜΗ.. Τη διαγραφή μπορούν να ζητήσουν και άλλα πρόσωπα που έχουν έννομο συμφέρον, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 107.»

3. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 238 του ν. 4610/2019 (Α' 70) οι λέξεις «εντός εξαμήνου από τη δημοσίευση του παρόντος» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως την 31η Δεκεμβρίου 2019».

Άρθρο 116

1. Όπου στον ν. 4548/2018 και στον ν. 4601/2019 γίνεται αναφορά σε έλεγχο νομιμότητας, έλεγχο πληρότητας, έγκριση ή εγκριτική απόφαση της Περιφέρειας, Περιφερειακής Ενότητας ή του Περιφερειάρχη νοείται πλέον έλεγχος της αρμόδιας για τον υπόχρεο Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και απόφαση του Προϊσταμένου αυτής.

2. Όπου γίνεται αναφορά στον ν. 3419/2005 νοείται ο παρών νόμος από την έναρξη ισχύος του, καταργουμένου του ν. 3419/2005 από τα άρθρα 1 έως 12 και 14 έως 18.

3. Όπου γίνεται αναφορά στην αρμοδιότητα των Ειρηνοδικών σχετικά με την καταχώριση ή μη των καταστατικών των Αστικών Συνεταιρισμών, καταργείται και στο εξής αρμόδια είναι η Υ.Γ.Ε.ΜΗ. στην οποία ανήκει ο υπόχρεος.

Η ισχύς των άρθρων 85-116 αρχίζει τρεις μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος.

ΜΕΡΟΣ ΙΖ΄ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΥΠΟΥ

Άρθρο 117

Ζητήματα Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών

Στον ν. 1798/1951 «Περί οργανώσεως της «Ενώσεως Ιδιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών»» (Α΄ 125) επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

1. Προστίθεται νέο άρθρο 1Α ως εξής:

«Άρθρο 1Α

1. Η «Ένωση Ιδιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών» ιδρύθει με τις διατάξεις του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, το Καταστατικό της οποίας είχε κυρωθεί και τροποποιηθεί με υπουργικές αποφάσεις (ιδίως ΥΑ 1956/Γ/1953 ΦΕΚ Β΄ 51, ΥΑ 32831/Δ/1972 ΦΕΚ Β΄ 1042) λειτουργεί εφεξής και από της τροποποίησης του Καταστατικού της από τη Γενική Συνέλευση των τακτικών μελών σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 3, 4, 5 και 6 του παρόντος και τις σχετικές προβλέψεις του Καταστατικού της, ακόμα και αν αυτά είναι λιγότερα από είκοσι (20), κατά τα κατωτέρω, ως διεπόμενη από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, τις περί σωματείων διατάξεις του Αστικού Κώδικα, εξαιρουμένων των διατάξεων των άρθρων 78 δεύτερο εδάφιο, 83 και 100 του Αστικού Κώδικα, και τις ειδικότερες διατάξεις του Καταστατικού της.

2. Η Ένωση έχει νομική προσωπικότητα, ως αυτή ορίσθηκε με τις διατάξεις του άρθρου 1 του παρόντος νόμου, η δε για πρώτη φορά εγγραφή της Ένωσης στο ειδικό δημόσιο βιβλίο των σωματείων που τηρείται στο Πρωτοδικείο της έδρας της, κατά τα αναφερόμενα στην επόμενη παράγραφο, δεν επάγεται μεταβολή στον χρόνο της αρχικής απόκτησης νομικής προσωπικότητας, στα προνόμια, δικαιώματα, υποχρεώσεις, περιουσία της ή στη φορολογική της ταυτότητα και στον αριθμό φορολογικού μητρώου που της έχει ήδη χορηγηθεί.

3. Για την εγγραφή της Ένωσης στο ειδικό δημόσιο βιβλίο των σωματείων που τηρείται στο Πρωτοδικείο της έδρας της ακολουθείται η διαδικασία που προβλέπεται στα Άρθρα 79, 80, 81, 82 ΑΚ. Στη σχετική αίτηση που υποβάλλεται στο αρμόδιο δικαστήριο προς έγκριση, αναφέρονται τα ονόματα των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και επισυνάπτεται η πρώτη μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος, τροποποίηση του Καταστατικού της Ένωσης με σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των ταμειακώς ενήμερων τακτικών μελών της, ακόμα και αν αυτά είναι λιγότερα από είκοσι (20), φέρουσα τις υπογραφές αυτών καθώς και τη χρονολογία λήψης

της σχετικής απόφασης.»

2. Η παραγράφος 2 του άρθρου 5, αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Μέλος της Ένωσης, τακτικό, δόκιμο ή πάρεδρος, που δεν συμμορφώνεται με τις νόμιμες και σύμφωνες προς το καταστατικό της αποφάσεις της γενικής συνέλευσης και του διοικητικού συμβουλίου, καλείται από τα τελευταία να συμμορφωθεί μέσα σε ορισμένη, εύλογη προθεσμία. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, το διοικητικό συμβούλιο δικαιούται με απόφασή του να διαγράψει το μέλος. Προσφυγή κατά της απόφασης διαγραφής ασκείται ενώπιον της γενικής συνέλευσης μέσα σε προθεσμία οκτώ (8) ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης στο μέλος που διαγράφηκε. Για την εξέταση της προσφυγής, η γενική συνέλευση συγκαλείται έκτακτα και υποχρεωτικά μέσα σε οκτώ (8) ημέρες από την κοινοποίηση της προσφυγής και αποφασίζει ανέκκλητα γι αυτή με πλειοψηφία των τριών τετάρτων των τακτικών της μελών. Ειδικά για παράβαση των αρχών που διακηρύσσονται στο άρθρο 2, το διοικητικό συμβούλιο εκτός από τη διαγραφή ή και αντί για αυτή δικαιούται να παρπέμψει την υπόθεση στο συμβούλιο τιμής του άρθρου 7Α. Μετά την έκδοση της απόφασης του συμβουλίου τιμής και ανάλογα προς το περιεχόμενό της, το διοικητικό συμβούλιο αποφασίζει για τη διαγραφή ή όχι του μέλους. Εάν μετά τη διαγραφή το μέλος υποβάλει αίτηση επανεγγραφής και αυτή γίνει δεκτή (σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στο άρθρο 5 του παρόντος), το συγκεκριμένο μέλος καθίσταται αμέσως τακτικό.»

3. Η παράγραφος 5 του άρθρου 6 αντικαθίστανται ως εξής:

«5. Η γενική συνέλευση βρίσκεται σε απαρτία, αν παρίστανται τα μισά τουλάχιστον τακτικά της μέλη. Η απαρτία των τακτικών μελών υπολογίζεται μόνο επί των ταμειακώς ενήμερων τακτικών μελών.»

4. Η παράγραφος 6 του άρθρου 6 αντικαθίστανται ως εξής:

«6. Οι αποφάσεις της γενικής συνέλευσης, στην οποία παρίστανται και τα δόκιμα μέλη της Ένωσης χωρίς ψήφο, λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων τακτικών μελών. Εξαιρετικά απαιτείται πλειοψηφία των τριών τετάρτων των τακτικών μελών αν πρόκειται να ληφθεί απόφαση για τροποποίηση του καταστατικού της Ένωσης ή προκειμένου να ληφθεί απόφαση σε προσφυγή κατά απόφασης του διοικητικού συμβουλίου με την οποία διαγράφηκε μέλος της Ένωσης.»

5. Η παράγραφος 7 του άρθρου 7Α, αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Οι λεπτομέρειες ρύθμισης του τρόπου είσπραξης των παραπάνω οφειλών καθορίζονται με απόφαση της γενικής συνέλευσης μετά από σχετική εισήγηση του διοικητικού συμβουλίου της Ένωσης.»

6. Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 7Β, αντικαθίσταται ως εξής:

«Για κάθε συναλλαγή μεγαλύτερη των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ είναι απαραίτητη και η συνυπογραφή του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου ή του γραμματέα του.»

7. Το άρθρο 11 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 11

1. Ως τρέχον Καταστατικό της Ένωσης λογίζονται οι διατάξεις του παρόντος. Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος νόμου και των μνημονευόμενων ως ισχυουσών ή μη διατάξεων περί σωματείων του Αστικού Κώδικα, το Καταστατικό της Ένωσης εφεξής τροποποιείται, μερικώς ή στο σύνολό του, κατά την ελεύθερη βούληση των μελών της, σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα κατωτέρω.

2. Κάθε τροποποίηση του Καταστατικού λαμβάνει χώρα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, που συνεδριάζει με τα παρόντα ταμειακώς ενήμερα τακτικά μέλη της, κατά τις προβλέψεις του άρθρου 99 ΑΚ, μη εφαρμοζομένου του άρθρου 100 ΑΚ, η δε ισχύς εκάστης τροποποίησης άρχεται μετά την έγκρισή της από το αρμόδιο δικαστήριο και την εγγραφή της στο τηρούμενο ειδικό δημοσίο βιβλίο των σωματείων κατά τις διατάξεις περί σωματείων του Αστικού Κώδικα με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 1Α του παρόντος.

3. Κατά την πρώτη τροποποίηση του Καταστατικού της Ένωσης, μετά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, πριν από την αναφορά στο άρθρο πρώτο του Καταστατικού της, προστίθεται σε αυτό προοίμιο, με το ακόλουθο περιεχόμενο: «Η Ένωση Ιδιοκτητών Ημερησίων Εφημερίδων Αθηνών που συστάθηκε με τον ν. 1798/1951, πλέον των διατάξεων του ιδρυτικού του ν. 1798/1951 διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος Καταστατικού της, όπως εκάστοτε αυτές τροποποιούνται από τη Γενική Συνέλευση των ταμειακώς ενήμερων τακτικών μελών της και από τις διατάξεις περί σωματείων του Αστικού Κώδικα, εξαιρουμένων των διατάξεων των άρθρων 78 δεύτερο εδάφιο, 83 και 100 του Αστικού Κώδικα.» Κάτωθι του Προοιμίου γίνεται αναφορά στην εκάστοτε Γενική Συνέλευση των ταμειακώς ενήμερων τακτικών μελών της Ένωσης με την οποία αποφασίζεται τροποποίηση του Καταστατικού αυτής.»

8. Το άρθρο 12 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 12

1. Η διάρθρωση και εσωτερική λειτουργία της Ένωσης ρυθμίζεται από το διοικητικό συμβούλιο.

2. Η Ένωση έχει σφραγίδα στην οποία αναγράφεται με κεφαλαία γράμματα ο τίτλος «ΕΝΩΣΗ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΩΝ ΑΘΗΝΩΝ», με αναφορά στη διεύθυνση της έδρας της και του Α.Φ.Μ. της κατ' ελάχιστον.

3. Η Ένωση διαλύεται κατά τις προβλέψεις του Καταστατικού της και κατά τις προβλέψεις των διατάξεων περί σωματείων του Αστικού Κώδικα. 4. Κάθε ζήτημα που δεν προβλέπεται από τον νόμο ή το καταστατικό της Ένωσης ρυθμίζεται από τη γενική συνέλευση και το διοικητικό της συμβούλιο.»

9. Το άρθρο 13 καταργείται.

ΜΕΡΟΣ ΙΗ΄
ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Άρθρο 118
Αντικείμενο - πεδίο εφαρμογής

Αντικείμενο του παρόντος είναι η θέσπιση των κανόνων που διέπουν την κατάρτιση, τον συντονισμό, τη διαχείριση, τη χρηματοδότηση, τον έλεγχο και την εφαρμογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) και των επιμέρους προγραμμάτων του, που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

Άρθρο 119
Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος ισχύουν οι εξής ορισμοί:

1. Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ): Έγγραφο, που βασίζεται σε ένα σχέδιο ανάπτυξης της χώρας για την παραγωγική ανάπτυξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή και περιλαμβάνει τους στόχους του εθνικού μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού, με την αξιοποίηση των εθνικών πόρων του ΠΔΕ.

2. Τομεακό και Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΤΠΑ και ΠΠΑ): Έγγραφο, που καταρτίζεται από το αρμόδιο Υπουργείο ή Περιφέρεια και περιλαμβάνει τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης του οικείου φορέα, με βάση τον αντίστοιχο προγραμματισμό του ΕΠΑ και την κατανομή των πόρων του ΕΠΑ, που του αναλογούν.

3. Άξονας Προτεραιότητας: Κάθε προτεραιότητα του σχεδίου ανάπτυξης της χώρας στο πλαίσιο του ΕΠΑ και των προγραμμάτων του, που έχει συγκεκριμένους μετρήσιμους ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους.

4. Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ): Το σύνολο των κανόνων και διαδικασιών, που εφαρμόζουν οι διοικητικές αρχές διαχείρισης και ελέγχου του ΕΠΑ, με σκοπό τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων και την αποτελεσματική εφαρμογή του ΕΠΑ και των ΤΠΑ και ΠΠΑ.

5. Υπηρεσία Συντονισμού του ΕΠΑ: Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, η οποία συντονίζει τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του ΕΠΑ και των προγραμμάτων του και υποστηρίζεται, για τον σκοπό αυτό, από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Δι.Δι.Ε.Π.).

6. Υπηρεσία Διαχείρισης Προγραμμάτων και Αποθεματικών: Η υπηρεσία ή ο φορέας, στον οποίο ανατίθεται η διαχείριση του συνόλου ή μέρους προγράμματος του ΕΠΑ και των σχετικών πόρων.

7. Ειδικό Πρόγραμμα: Πρόγραμμα αναπτυξιακών και επενδυτικών παρεμβάσεων ή παρεμβάσεων για την αποκατάσταση ζημιών ή την αντιμετώπιση κρίσεων, στο χρηματοδοτικό σχήμα του οποίου μπορεί να συμμετέχουν χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, αναπτυξιακές τράπεζες, δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα ειδικού χρηματοδοτικού σκοπού και επενδυτικά ταμεία, με σύστημα διαχείρισης, συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα και πόρους, για την αντιμετώπιση ειδικών τομεακών ή περιφερειακών προβλημάτων και αναγκών και την αξιοποίηση αναπτυξιακών ευκαιριών.

8. Έργο: Η κατασκευή, προμήθεια, υπηρεσία, μελέτη, εμπειρογνωμοσύνη, σύμβαση, κρατική ενίσχυση, αποζημίωση, ενέργεια Τεχνικής Βοήθειας, χρηματοδοτική συνεισφορά και δράση, η οποία συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων της σχετικής προτεραιότητας ή των σχετικών προτεραιοτήτων.

9. Έργο Στρατηγικής Σημασίας: Έργο που επιφέρει αποτελέσματα σημαντικής εντάσεως στη συνολική οικονομία και δημιουργεί προστιθέμενη αξία τόσο για τη χώρα όσο και για τους πολίτες της, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο για τις στρατηγικές επενδύσεις.

10. Έργο Μεγάλου Προϋπολογισμού: Έργο με κατώφλι προϋπολογισμού που προσδιορίζεται στην απόφαση της παραγράφου Γ' του άρθρου 129 του παρόντος και το οποίο δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από το ποσό των 20.000.000 ευρώ.

Άρθρο 120 **Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης**

1. Το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων καταρτίζει το ΕΠΑ, αντικείμενο του οποίου αποτελεί ο μεσοπρόθεσμος αναπτυξιακός προγραμματισμός αξιοποίησης των εθνικών πόρων του ΠΔΕ, με βάση τις κατευθύνσεις και τις ανάγκες που προκύπτουν από ένα σχέδιο ανάπτυξης της χώρας για την παραγωγική ανάπτυξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Το ΕΠΑ εγκρίνεται με πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου.

2. Το ΕΠΑ, για κάθε προγραμματική περίοδο, καθορίζει τις προτεραιότητες ανά τομέα πολιτικής στο πλαίσιο των εθνικών αναπτυξιακών στόχων, τους ειδικούς στόχους και δράσεις, τη διάρκεια της εφαρμογής του, το συνολικό και ανά Πρόγραμμα προϋπολογισμό, καθώς και τα αποτελέσματα που επιδιώκονται με την εφαρμογή του.

3. Ο αναπτυξιακός προγραμματισμός διέπεται από τις αρχές της συμπληρωματικότητας προς τις συγχρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση παρεμβάσεις και της αποτελεσματικότητας των πολιτικών, των προγραμμάτων και των δράσεων και λαμβάνει υπόψη του και εξειδικεύει τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί από τη χώρα για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, καθώς και τις ανάγκες που έχουν προκύψει από όλα τα στάδια διαβούλευσης. Στο πλαίσιο των αρχών αυτών, το κάθε επίπεδο προγραμματισμού μεριμνά, ώστε να επιτυγχάνεται ο τομεακός και ο χωρικός συντονισμός των παρεμβάσεων του ΕΠΑ με τις ενωσιακές πολιτικές με στόχο τη βέλτιστη αξιοποίηση κάθε πηγής πόρων.

4. Στις διαδικασίες του αναπτυξιακού προγραμματισμού, καθώς και κατά την υλοποίηση του ΕΠΑ και των προγραμμάτων του, τηρούνται οι αρχές και οι κανόνες

της εθνικής και ενωσιακής νομοθεσίας, καθώς και των διεθνών συμφωνιών τις οποίες έχει κυρώσει η Ελλάδα, ιδίως, όσον αφορά το περιβάλλον, το χωροταξικό σχεδιασμό, τη βιώσιμη ανάπτυξη, τα ανθρώπινα δικαιώματα, την προσβασιμότητα χωρίς διακρίσεις, ιδίως, των ευπαθών ομάδων όπως τα άτομα με αναπηρία, την άρση και αποτροπή ανισοτήτων, τον ανταγωνισμό, καθώς και τις κρατικές ενισχύσεις.

5. Αναπόσπαστα τμήματα του ΕΠΑ είναι τα ΤΠΑ και τα ΠΠΑ.

Άρθρο 121 **Διάρκεια προγραμματικής περιόδου**

Η προγραμματική περίοδος του ΕΠΑ είναι πενταετούς διάρκειας. Με την πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου που εγκρίνει το ΕΠΑ μπορεί να ορίζεται μικρότερη ή μεγαλύτερη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου, αν τούτο επιβάλλεται για ειδικούς λόγους, όπως ο προγραμματισμός των Επενδυτικών και Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άλλες δεσμεύσεις της χώρας, οι φάσεις του οικονομικού κύκλου και το ύψος των διαθέσιμων πόρων.

Άρθρο 122 **Πόροι, επιλέξιμες κατηγορίες και προϋπολογισμός του ΕΠΑ**

1. Το ΕΠΑ υλοποιείται με τους εθνικούς πόρους του ΠΔΕ που προσδιορίζονται με την πράξη έγκρισης της παραγράφου 1 του άρθρου 120 του παρόντος. Για τον προσδιορισμό των πόρων του ΕΠΑ λαμβάνονται υπόψη, ιδίως, οι δεσμεύσεις από το εκάστοτε ισχύον Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής, οι προοπτικές της οικονομίας για το χρονικό διάστημα προγραμματισμού, η συμπληρωματικότητα με τις συγχρηματοδοτούμενες από την Ευρωπαϊκή Ένωση παρεμβάσεις, οι ανάγκες που προκύπτουν από άλλα προγράμματα ανάπτυξης που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ ή από άλλες πηγές χρηματοδότησης, οι ανάγκες που προκύπτουν από έργα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου που δεν ολοκληρώνονται εντός αυτής και οι ανάγκες ωρίμανσης έργων για μελλοντική ένταξη στο ΕΠΑ, στο Ε-ΣΠΑ, στα προγράμματα του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή σε άλλα εθνικά, ευρωπαϊκά ή διεθνή προγράμματα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών μπορεί να αυξάνεται ο συνολικός προϋπολογισμός του ΕΠΑ κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου.

2. Για την κατάρτιση του προϋπολογισμού της πρώτης προγραμματικής περιόδου του ΕΠΑ, επιπλέον των προβλεπόμενων στην παράγραφο 1, και στο πλαίσιο της προσαρμογής στις νέες διαδικασίες του προγραμματισμού, λαμβάνονται υπόψη οι δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί από τα Υπουργεία και τις Περιφέρειες στο πλαίσιο της, μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, χρηματοδότησης έργων από εθνικούς πόρους.

3. Επιλέξιμες κατηγορίες έργων για χρηματοδότηση από το ΕΠΑ, σύμφωνα με την περίπτωση 8 του άρθρου 119 του παρόντος νόμου είναι:

α) Εκείνες που μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το ΠΔΕ, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο.

β) Οι δράσεις ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και των ελεύθερων επαγγελματιών και επιστημόνων, οι δράσεις μεταρρύθμισης του δημόσιου τομέα και της εκπαίδευσης του προσωπικού του, οι δράσεις ενίσχυσης της παραγωγικότητας και ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή τομέα, οι επιχορηγήσεις ιδιωτικών και δημόσιων φορέων για την παροχή Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ), οι κάθε είδους πρόδρομες ενέργειες που απαιτούνται για την ωρίμανση και κατασκευή ή υλοποίηση έργων και δράσεων, συμπεριλαμβανομένων των μελετών, απαλλοτριώσεων και αρχαιολογικών εργασιών, τα έργα Τεχνικής Βοήθειας, σύμφωνα με τα άρθρα 134 και 139 παράγραφος 2 του παρόντος νόμου, οι δράσεις για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών, καθώς και οι δράσεις για την ενίσχυση της απασχόλησης και την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, όπως η κατάρτιση και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ανέργους και εργαζομένους και οι δράσεις εναρμόνισης της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής.

γ) Οι δράσεις χρηματοδότησης πράξεων που υλοποιούνται με την αξιοποίηση χρηματοδοτικών μέσων με τη συμμετοχή του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, όπως η χρηματοδοτική μίσθωση, η συμμετοχή του Δημοσίου σε επενδυτικά ταμεία ή άλλα μέσα επιμερισμού κινδύνου, καθεστώτα χορήγησης επιδοτήσεων, δανείων και εγγυήσεων, καθώς και προγράμματα επενδυτικών δανείων που αποπληρώνονται από το ΠΔΕ. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού προσδιορίζονται τα ανωτέρω χρηματοδοτικά μέσα, καθορίζεται η διαδικασία και ο τρόπος συμμετοχής και διάθεσης πόρων του ΕΠΑ σε αυτά, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

δ) Οι δράσεις και τα έργα που εντάσσονται σε συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της τρέχουσας, των προηγούμενων ή και των επόμενων προγραμματικών περιόδων των Επενδυτικών και Διαρθρωτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το ΕΠΑ μπορεί να χρηματοδοτεί τα εν λόγω έργα είτε παρέχοντας επιπλέον πόρους για την έναρξη και την υλοποίηση του συγχρηματοδοτούμενου έργου, είτε συνεχίζοντας τη χρηματοδότηση, μετά από την απένταξή του εν όλω ή εν μέρει, ή μετά τη λήξη της περιόδου επιλεξιμότητας που προβλέπεται για τη συγχρηματοδότηση.

ε) Τα ποσά που είναι καταβλητέα δυνάμει εκτελεστών δικαστικών ή διαιτητικών αποφάσεων ή λόγω συμβατικών αποζημιώσεων και αφορούν έργα που χρηματοδοτούνται ή χρηματοδοτήθηκαν από το ΕΠΑ, καθώς και από άλλα εθνικά ή συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

στ) Οι δαπάνες διαχείρισης και διοίκησης των ανωνύμων εταιρειών του Δημοσίου ΕΓΝΑΤΙΑ ΑΕ, ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ, ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ, ΟΣΕ ΑΕ, ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΑΕ, ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ΑΕ, ΚΟΙΝΩΝΙΑ της ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΑΕ, καθώς και της Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε., για την υλοποίηση έργων χρηματοδοτούμενων από το ΕΠΑ, καθώς και άλλα εθνικά ή συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα και οι οποίες δεν μπορεί να υπερβαίνουν το 4% της συνολικής δημόσιας δαπάνης των έργων στα οποία αντιστοιχούν. Με την απόφαση της παραγράφου

Γ' του άρθρου 129 εξειδικεύεται η μέθοδος προσδιορισμού του ποσοστού των ανωτέρω δαπανών, λαμβανομένου υπόψη του προϋπολογισμού και του τύπου των δράσεων, των δικαιολογητικών, καθώς και των καθυκόντων που αναλαμβάνουν οι φορείς. Οι διατάξεις του παρόντος εδαφίου ισχύουν ανεξάρτητα από το ρυθμιστικό πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας κατά τα άρθρα 134 και 139 του παρόντος νόμου.

4. Το ΕΠΑ δεν χρηματοδοτεί πάγιες λειτουργικές ανάγκες του Δημοσίου τομέα κατά την έννοια του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143).

5. Το ΕΠΑ, όπως εγκρίνεται με την πράξη της παραγράφου 1 του άρθρου 120, μπορεί να προβλέπει τη σύσταση αποθεματικών, τα οποία εντάσσονται στο Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, για την αντιμετώπιση, μεταξύ άλλων, των άμεσων συνεπειών κρίσεων, έκτακτων αναγκών ή φυσικών καταστροφών. Η διάθεση και η διαχείριση των αποθεματικών καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών μπορεί να αυξάνεται ο προϋπολογισμός των αποθεματικών κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου του ΕΠΑ.

6. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, μπορεί να συμπληρώνονται οι κατηγορίες επιλέξιμων έργων. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος όλες οι κατηγορίες έργων και δαπανών που μπορεί να περιλαμβάνονται στο ΕΠΑ σύμφωνα με το παρόν άρθρο θεωρούνται δημόσιες επενδύσεις και μπορεί να χρηματοδοτηθούν από το ΠΔΕ.

Άρθρο 123 **Κατάρτιση του ΕΠΑ**

1. Η Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Δι.Δι.Ε.Π.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων κατάρτιζει σχέδιο του ΕΠΑ σύμφωνα με το σχέδιο ανάπτυξης της χώρας για την παραγωγική ανάπτυξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή συνεκτιμώντας τις προτάσεις των αρμόδιων φορέων. Το σχέδιο του ΕΠΑ περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο:

α) την εξειδίκευση των εθνικών στόχων ανάπτυξης που θα καλυφθούν εν όλω ή εν μέρει από το ΕΠΑ σε ειδικούς στόχους και προτεραιότητες, καθώς και σε ενδεικτικές κατηγορίες έργων, σε συνδυασμό με την ανάλυση των αντίστοιχων αναπτυξιακών αναγκών και δυνατοτήτων,

β) τα επιμέρους Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα της περιόδου,

γ) τη συνολική και την ετήσια κατανομή του προϋπολογισμού ανά Πρόγραμμα, καθώς και την ενδεικτική κατανομή σε προτεραιότητες,

δ) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης,

ε) τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα με τους μετρήσιμους προς επίτευξη στόχους,

στ) το σύστημα και τις διατάξεις εφαρμογής του ΕΠΑ.

2. Το ΕΠΑ μπορεί να περιλαμβάνει και Ειδικά Προγράμματα του άρθρου 130 του παρόντος νόμου, καθώς και συγκεκριμένα έργα και δράσεις στρατηγικής σημασίας. Επίσης, μπορεί να προβλέπει τη συγκέντρωση πόρων σε συγκεκριμένες κατηγορίες δράσεων ή σε συγκεκριμένες δράσεις που συνδέονται με την τήρηση δεσμεύσεων, με προτεραιότητα σε διεθνείς δεσμεύσεις ή δεσμεύσεις έναντι της Ε.Ε., η μη τήρηση των οποίων μπορεί να έχει δυσμενείς συνέπειες και να συνεπάγεται την επιβολή κυρώσεων για τη χώρα.

3. Το σχέδιο του ΕΠΑ καταρτίζεται το αργότερο μέχρι το τέλος του μηνός Μαΐου του προηγούμενου της έναρξης της προγραμματικής περιόδου έτους και στη συνέχεια τίθεται σε διαβούλευση με ανάρτηση στο διαδικτυακό τόπο www.opengov.gr, για διάστημα τριάντα (30) τουλάχιστον ημερών, με στόχο τη διατύπωση απόψεων από τα Υπουργεία, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους και τους πολίτες.

4. Μετά την ολοκλήρωση της διαβούλευσης, το τελικό σχέδιο του ΕΠΑ διαμορφώνεται από τη Δι.Δι.Ε.Π. πριν από την έναρξη της προγραμματικής περιόδου στην οποία αφορά και αποτελεί την εισήγηση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων προς το Υπουργικό Συμβούλιο.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων που εκδίδεται μετά την έγκριση του ΕΠΑ καλούνται τα Υπουργεία και οι Περιφέρειες να υποβάλουν προς έγκριση τα επιμέρους τομεακά και περιφερειακά προγράμματα, ανάλογα με την αρμοδιότητά τους, και καθορίζονται η διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα κατάρτισης, διαβούλευσης και υποβολής, καθώς και οι προδιαγραφές και τα κριτήρια αξιολόγησης των προγραμμάτων αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 127 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 124

Παρακολούθηση, αξιολόγηση και αναθεώρηση του ΕΠΑ

1. Η πρόοδος της υλοποίησης του ΕΠΑ παρακολουθείται περιοδικά. Σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στην απόφαση της παραγράφου Γ' του άρθρου 129 του παρόντος, η Δι.Δι.Ε.Π. υποβάλλει στον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων ενδιάμεση έκθεση προόδου για την εφαρμογή και υλοποίηση του ΕΠΑ, με βάση τα στοιχεία των εκθέσεων προόδου που υποβάλλονται από τις υπηρεσίες διαχείρισης των ΤΠΑ και ΠΠΑ σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 128 του παρόντος, καθώς και τα δεδομένα παρακολούθησης της υλοποίησης του ΕΠΑ, όπως προκύπτουν από το πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 135 του παρόντος. Στην έκθεση περιγράφεται η συμβολή του ΕΠΑ στην επίτευξη των στόχων και προτεραιοτήτων του σχεδίου ανάπτυξης της χώρας και παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν την πρόοδο των επιμέρους προγραμμάτων, καθώς και οι χρονικές ή άλλες αποκλίσεις που διαπιστώνονται κατά την υλοποίηση.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων το ΕΠΑ μπορεί να αναθεωρείται, αν:

α) αναθεωρείται το σχέδιο ανάπτυξης της χώρας, προκειμένου να ληφθούν υπόψη σημαντικές μεταβολές εθνικών ή περιφερειακών προτεραιοτήτων,

β) από τις περιοδικές εκθέσεις προόδου και τα λοιπά δεδομένα της παρακολούθησης του προγράμματος προκύπτει ότι δεν έχει συντελεστεί η προγραμματισμένη πρόοδος της υλοποίησής του και απαιτούνται προσαρμογές,

γ) επιβάλλεται εξαιτίας της μεταβολής των οικονομικών ή άλλων συνθηκών.

Η Δι.Δι.Ε.Π. καταρτίζει σχέδιο του αναθεωρημένου ΕΠΑ, που αναρτάται στον διαδικτυακό τόπο www.opengov.gr για διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών με στόχο τη διατύπωση απόψεων από τα Υπουργεία, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους. Το αναθεωρημένο ΕΠΑ εγκρίνεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων με την επιφύλαξη εφαρμογής του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 122 του παρόντος στην περίπτωση αύξησης του συνολικού προϋπολογισμού του ΕΠΑ κατά τη διάρκεια της ίδιας προγραμματικής περιόδου.

Άρθρο 125

Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα ΕΠΑ (ΤΠΑ και ΠΠΑ)

1. Μέσα σε τρεις (3) μήνες από την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 5 του άρθρου 123 του παρόντος, τα Υπουργεία και οι Περιφέρειες καταρτίζουν τα ΤΠΑ και ΠΠΑ αντίστοιχα, εξειδικεύοντας τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης τους, κατανέμοντας τους πόρους του ΕΠΑ που τους αναλογούν σε δράσεις και έργα με υψηλή προτεραιότητα και προβλέποντας μέτρα για την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίησή τους εντός του πλαισίου του ΕΠΑ. Τα ΤΠΑ και ΠΠΑ τίθενται σε διαβούλευση από τους φορείς κατάρτισης με τη διαδικασία της παραγράφου 3 του άρθρου 123 του παρόντος.

2. Τα ΤΠΑ και ΠΠΑ περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστο:

α) περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης και των σχετικών αναγκών,

β) τους ειδικούς αναπτυξιακούς στόχους για τον τομέα πολιτικής ή την οικεία Περιφέρεια, με τους οποίους προβλέπεται να αντιμετωπισθούν εν όλω ή εν μέρει οι διαπιστωμένες ανάγκες, την αντιστοίχιση των αναπτυξιακών στόχων με προτεραιότητες και συγκεκριμένες προτεινόμενες κατηγορίες έργων ή και συγκεκριμένα έργα, καθώς και την τεκμηρίωση της εκτιμώμενης αναπτυξιακής επίδρασης και συμβολής τους στην επίτευξη των τιθέμενων στόχων,

γ) τους δείκτες εκρών και τους δυναμικούς δικαιούχους,

δ) τους αναλυτικούς χρηματοδοτικούς πίνακες,

ε) τα γενικά κριτήρια επιλογής των προς ένταξη προτεινόμενων έργων,

στ) την προτεινόμενη Υπηρεσία Διαχείρισης του προγράμματος,

ζ) την τεκμηρίωση της συμβατότητας με τις προτεραιότητες του ΕΠΑ και της συνέφειας με άλλες πολιτικές.

3. Τα Προγράμματα διαρθρώνονται, εφόσον απαιτείται, σε Υποπρογράμματα, για τα οποία δύναται να ορίζεται διακριτή Υπηρεσία Διαχείρισης. Κάθε Πρόγραμμα ή Υποπρόγραμμα διαρθρώνεται σε άξονες προτεραιότητας, οι οποίοι περιλαμβάνουν τις επιλεγμένες προτεραιότητες για τον τομέα πολιτικής ή την οικεία Περιφέρεια αντίστοιχα. Έργα και δράσεις που δεν είναι συμβατά με τα κριτήρια του άρθρου 127 του παρόντος δεν περιλαμβάνονται στα ΤΠΑ και ΠΠΑ.

4. Τα ΠΠΑ τελούν σε συνάφεια με τα αντίστοιχα Τετραετή Επιχειρησιακά Προγράμματα του άρθρου 268 του ν. 3852/2010 (Α' 87). Με την απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου 123 του παρόντος εξειδικεύεται η διαδικασία με την οποία ο αναπτυξιακός σχεδιασμός των οργανισμών της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης λαμβάνεται υπόψη κατά την κατάρτιση των ΠΠΑ, καθώς και των ΤΠΑ, αναφορικά με τον προγραμματισμό δράσεων τοπικής σημασίας.

5. Μετά το πέρας της διαβούλευσης και την οριστικοποίησή τους, τα ΤΠΑ και ΠΠΑ υποβάλλονται στη Δι.Δι.Ε.Π., η οποία αξιολογεί τη συμβατότητά τους με το ΕΠΑ, με βάση τα προβλεπόμενα στο άρθρο 127 του παρόντος κριτήρια, και εισηγείται την έγκρισή τους από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Τα ΤΠΑ και ΠΠΑ εγκρίνονται μέσα σε δύο (2) μήνες από την υποβολή τους. Με την απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου 123 του παρόντος μπορεί να προβλέπεται μεγαλύτερη προθεσμία έγκρισης των ΤΠΑ και ΠΠΑ, ιδίως στην περίπτωση που η Δι.Δι.Ε.Π. ζητά τη διόρθωση και επανυποβολή του προγράμματος από τον φορέα κατάρτισης.

6. Τα εγκεκριμένα ΤΠΑ και ΠΠΑ αναρτώνται στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του φορέα κατάρτισης.

7. Με την απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου 123 του παρόντος μπορεί να ορίζεται η διαδικασία με την οποία η Βουλή των Ελλήνων και οι ανεξάρτητες αρχές μπορούν να συμμετέχουν στα προγράμματα κάθε προγραμματικής περιόδου.

Άρθρο 126

Αρχές που διέπουν τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των ΤΠΑ και ΠΠΑ

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση των ΤΠΑ και ΠΠΑ διέπονται από τις εξής αρχές προγραμματισμού:

α) Ο συνολικός προϋπολογισμός κάθε ΤΠΑ και ΠΠΑ δεν μπορεί να υπερβαίνει τον προβλεπόμενο για αυτό στο ΕΠΑ. Ο φορέας κατάρτισης συμπεριλαμβάνει τον προϋπολογισμό όλων των έργων του που έχουν ήδη ενταχθεί σε συλλογικές αποφάσεις εθνικών πόρων του ΠΔΕ ή πρόκειται να ενταχθούν μέσα στην προβλεπόμενη προγραμματική περίοδο.

β) Ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει κάθε έργο, το οποίο υλοποιείται εν όλω ή εν μέρει κατά τη συγκεκριμένη προγραμματική περίοδο.

γ) Με την απόφαση της παραγράφου Γ του άρθρου 129 του παρόντος, μπορεί να προβλέπονται ειδικότερες ρυθμίσεις στο πλαίσιο των διαδικασιών υλοποίησης των προγραμμάτων, καθώς και ιδιαίτερες προϋποθέσεις ένταξης ειδικών κατηγοριών έργων, όπως τα έργα στρατηγικής σημασίας και τα έργα μεγάλου προϋπολογισμού. Προϋπόθεση για την ένταξη στο ΕΠΑ έργων υποδομής προϋπολογισμού μεγαλύτερου των 20.000.000 ευρώ, μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ, αποτελεί η κατάρτιση μελέτης κόστους - οφέλους.

δ) Το ΣΔΕ προβλέπει τη διαδικασία επιβολής κυρώσεων για τις περιπτώσεις διαπιστούμενης μη συμμόρφωσης με τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης των έργων στο πλαίσιο του ΕΠΑ και του ΠΔΕ, καθώς και με τους όρους των αποφάσεων ένταξης. Οι εν λόγω κυρώσεις μπορούν να σχετίζονται ιδίως, με τη μείωση των πόρων που κατανέμονται στον φορέα κατά τον σχεδιασμό της επόμενης προγραμματικής περιόδου, με την απένταξη έργων ή / και με την επιβολή δημοσιονομικών διορθώσεων και ανακτήσεων, κατά την έννοια των άρθρων 22 και 71 του ν. 4314/2014 (Α' 265).

Άρθρο 127

Κριτήρια αξιολόγησης ΤΠΑ και ΠΠΑ κατά την υποβολή

Η αξιολόγηση των ΤΠΑ και ΠΠΑ κατά την υποβολή τους γίνεται με βάση κριτήρια αναπτυξιακού σχεδιασμού, τα οποία αφορούν το τομεακό ή το περιφερειακό πρόγραμμα συνολικά, βάσει των οποίων αξιολογείται, ιδίως, αν το πρόγραμμα έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις θετικές προδιαγραφές και τους ειδικούς όρους του ΕΠΑ και είναι συμβατό με το χρονοδιάγραμμα και τους κατανεμημένους πόρους του. Έργα και δράσεις που δεν είναι συμβατά με τα ανωτέρω κριτήρια δεν περιλαμβάνονται στα ΤΠΑ και ΠΠΑ. Η Δι.Δι.Ε.Π. προτείνει στα Υπουργεία και τις Περιφέρειες τις απαιτούμενες τροποποιήσεις για τη διασφάλιση της συμβατότητας των ΤΠΑ και ΠΠΑ με το ΕΠΑ.

Άρθρο 128

Παρακολούθηση, αξιολόγηση και αναθεώρηση των ΤΠΑ και ΠΠΑ

1. Σύμφωνα με τις διαδικασίες της απόφασης της παραγράφου Γ' του άρθρου 129 του παρόντος, η Υπηρεσία Διαχείρισης του ΤΠΑ ή ΠΠΑ συντάσσει και υποβάλλει στη Δι.Δι.Ε.Π. ενδιάμεση έκθεση προόδου σχετικά με την εφαρμογή και υλοποίηση του προγράμματος, με συγκεντρωτικά στοιχεία για την οικονομική και φυσική πρόοδό του. Στην έκθεση αναφέρονται επίσης οι χρονικές ή άλλες αποκλίσεις που διαπιστώνονται κατά την υλοποίηση του προγράμματος και ο βαθμός επίτευξης των στόχων του ΕΠΑ. Στις εκθέσεις οι αρμόδιες υπηρεσίες διαχείρισης οφείλουν να χρησιμοποιούν δείκτες εκροής ή άλλους δείκτες, οι οποίοι περιλαμβάνονται αντίστοιχα στα κείμενα των οικείων προγραμμάτων και προσκλήσεων για να αποτυπώσουν την πρόοδο της υλοποίησης.

2. Με πρωτοβουλία του φορέα κατάρτισης ή του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων τα ΤΠΑ και ΠΠΑ μπορεί να επανεξετάζονται και, αν απαιτείται, να αναθεωρούνται, σε μια ή περισσότερες από τις εξής περιπτώσεις:

- α) ύστερα από αναθεώρηση του ΕΠΑ,
- β) εφόσον από τις εκθέσεις προόδου της παραγράφου 1 και τα λοιπά δεδομένα της παρακολούθησης και αξιολόγησης του προγράμματος προκύπτει ότι δεν έχει συντελεστεί η προγραμματισμένη πρόοδος της υλοποίησής του,
- γ) μετά την κατανομή των αποθεματικών.

3. Οι υπηρεσίες διαχείρισης των ΤΠΑ και ΠΠΑ συντάσσουν το αναθεωρημένο πρόγραμμα, το οποίο εγκρίνεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και δημοσιεύεται σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 125 του παρόντος.

4. Εντός έξι (6) μηνών από τη λήξη της περιόδου εφαρμογής των ΤΠΑ και ΠΠΑ, οι αρμόδιες υπηρεσίες διαχείρισης υποβάλλουν στη Δι.Δι.Ε.Π. έκθεση ολοκλήρωσης του προγράμματος, σύμφωνα με τις οριζόμενες στην απόφαση της παραγράφου Γ' του άρθρου 129 προδιαγραφές.

Άρθρο 129 **Διαχείριση και έλεγχος των ΤΠΑ** **και ΠΠΑ και των έργων τους**

Η διαχείριση και ο έλεγχος των ΤΠΑ και ΠΠΑ, καθώς και των έργων τους από τους αρμόδιους φορείς περιλαμβάνει τις εξής γενικές κατηγορίες ενεργειών, οι οποίες εξειδικεύονται περαιτέρω στο ΣΔΕ:

Α. Ενεργοποίηση ΤΠΑ και ΠΠΑ και ένταξη έργων.

1. Για την ένταξη έργων προς χρηματοδότηση από τα ΤΠΑ και ΠΠΑ εκδίδεται πρόσκληση από τον αρμόδιο Υπουργό, Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα ή Περιφερειάρχη, η οποία περιλαμβάνει όλα τα απαραίτητα στοιχεία ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων σχετικά με τις δυνατότητες και τους όρους χρηματοδότησης των έργων. Για την ένταξη συγκεκριμένων έργων ή έργων στρατηγικής σημασίας δεν απαιτείται πρόσκληση και αρκεί η ανακοίνωση της πρόθεσης χρηματοδότησης προς τον φορέα υλοποίησης του συγκεκριμένου έργου.

Οι προτάσεις αξιολογούνται από την Υπηρεσία Διαχείρισης, σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στην πρόσκληση ή στην ανακοίνωση της πρόθεσης χρηματοδότησης και κατηγοριοποιούνται, κατ' ελάχιστον, στις ακόλουθες «μάδες κριτηρίων», οι οποίες εξειδικεύονται στο ΣΔΕ: α) πληρότητα και σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και τήρηση του θεσμικού πλαισίου, β) σκοπιμότητα του έργου, γ) ωριμότητα του έργου και δ) επιχειρησιακή ικανότητα του δικαιούχου.

Σε ειδικές περιπτώσεις και για λόγους που τεκμηριώνονται στην πρόσκληση, μπορεί σε αυτή να προβλέπεται η αξιολόγηση των υποβαλλόμενων προτάσεων από την Υπηρεσία Διαχείρισης με τη συνδρομή αξιολογητών εγγεγραμμένων είτε σε Μητρώο Αξιολογητών που συστήνεται, για τον σκοπό αυτόν, με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή Περιφερειάρχη, είτε στο Μητρώο Αξιολογη-

τών του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕ-ΠΑΕ) ή σε άλλο υφιστάμενο Μητρώο. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών καθορίζεται το ύψος της καταβαλλόμενης στους αξιολογητές αποζημίωσης, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176), όπως αυτό τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 52 του ν. 4369/2016 (Α' 33) και την παράγραφο 5 του άρθρου 35 του ν. 4484/2017 (Α' 110).

2. Η απόφαση ένταξης των έργων στα ΤΠΑ και στα ΠΠΑ εκδίδεται από τον αρμόδιο Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα ή Περιφερειάρχη και περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τον τίτλο, τον προϋπολογισμό και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του έργου, συνοπτική περιγραφή του φυσικού αντικείμενου του, τις υποχρεώσεις του δικαιούχου και άλλους ειδικούς όρους, όταν απαιτείται.

3. Η απόφαση ένταξης έργου σε ΤΠΑ ή ΠΠΑ αποτελεί αυτοδίκαια πρόταση εγγραφής στο ΠΔΕ. Η εγγραφή πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κανονιστικό πλαίσιο του ΠΔΕ.

4. Σε κάθε ΤΠΑ και ΠΠΑ μπορεί να εντάσσονται έργα συνολικού προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβεί το 130% της συνολικής δημόσιας δαπάνης του οικείου ΤΠΑ ή ΠΠΑ, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στην απόφαση της παραγράφου 5 του άρθρου 123 του παρόντος. Μετά την έγκριση του ΕΠΑ, το παραπάνω ποσοστό μπορεί να τροποποιείται ανά ΤΠΑ ή ΠΠΑ με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ.

5. Για τα έργα τα οποία εντάσσονται στα ΤΠΑ και ΠΠΑ οι νομικές δεσμεύσεις αναλαμβάνονται το αργότερο μέσα σε δεκαοκτώ (18) μήνες από την ένταξή τους. Σε αντίθετη περίπτωση, προκειμένου να μην απενταχθούν, απαιτείται αιτιολογημένη έκθεση της Υπηρεσίας Διαχείρισης και έγκριση της Δι.Δι.Ε.Π. με την οποία παρέχεται εύλογη παράταση.

Β. Παρακολούθηση, επαλήθευση και έλεγχος των έργων των ΤΠΑ και ΠΠΑ.

1. Η παρακολούθηση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου των ενταγμένων έργων πραγματοποιείται με τη συγκέντρωση και την καταχώρηση των δεδομένων στο πληροφοριακό σύστημα του άρθρου 135 του παρόντος.

2. Η Δι.Δι.Ε.Π. σχεδιάζει σύστημα διοικητικών επαληθεύσεων, επιτόπιων επιθεωρήσεων και ελέγχων που πρέπει να διενεργούνται, από την αρμόδια, κατά περίπτωση υπηρεσία, προκειμένου να επιβεβαιώνεται η πορεία της ορθής υλοποίησης των έργων. Ειδικότερα:

α) διοικητικές επαληθεύσεις διενεργούνται από τις Υπηρεσίες Διαχείρισης με βάση τα στοιχεία των έργων που υποβάλλονται από τους δικαιούχους,

β) επιτόπιες επιθεωρήσεις στα έργα διενεργούνται δειγματοληπτικά από την Δι.Δι.Ε.Π. και από τις Υπηρεσίες Διαχείρισης,

γ) έλεγχοι στα έργα διενεργούνται δειγματοληπτικά με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων,

με την οποία συνιστώνται ad hoc ομάδες ελέγχου, που μπορεί να συνεπικουρούνται στο έργο τους από εμπειρογνώμονες εγγεγραμμένους στο «Μητρώο Εμπειρογνώμωνων σε Δημοσιονομικούς Ελέγχους και Ελέγχους» της Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, να ανατίθεται η διενέργεια των ελέγχων σε ορκωτούς ελεγκτές-λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες του ν. 4449/2017.

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος και μέχρι την έκδοση της απόφασης της παραγράφου Γ', η Δι.Δι.Ε.Π. μπορεί να διενεργεί επιτόπιες επιθεωρήσεις σε έργα που χρηματοδοτήθηκαν ή χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους του ΠΔΕ. Η διαδικασία διενέργειας και το πρόγραμμα των επιτόπιων επιθεωρήσεων της παρούσας καθορίζονται από τη Δι.Δι.Ε.Π. και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Γ. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ορίζεται το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΕΠΑ, στο οποίο προβλέπονται, ιδίως, η διαδικασία ενεργοποίησης και υλοποίησης των προγραμμάτων και επιλογής των έργων, οι κανόνες επιλεξιμότητας των δαπανών, το σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης, οι προϋποθέσεις χρηματοδότησης, τροποποίησης και ολοκλήρωσης των έργων, το σύστημα διοικητικών επαληθεύσεων, επιτόπιων επιθεωρήσεων και ελέγχων, συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων από ορκωτούς ελεγκτές ή ελεγκτικές εταιρείες, η μεθοδολογία δειγματοληψίας, καθώς και οι ομάδες που μπορεί να συνιστώνται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για τη διενέργεια ελέγχων σύμφωνα με την υποπαραγράφο 2 της παραγράφου Β' του παρόντος άρθρου. Με όμοια απόφαση μπορεί να εγκρίνονται πρότυπα προσκλήσεων, τεχνικών δελτίων, εκθέσεων, αναφορών και αποφάσεων για την εφαρμογή των ανωτέρω. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Ε.Λ.Τ.Ε., καθορίζεται το ελεγκτικό πλαίσιο (Διεθνή Πρότυπα) βάσει του οποίου διενεργούνται οι έλεγχοι από ορκωτούς ελεγκτές - λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4449/2017.

Άρθρο 130 **Ειδικά Προγράμματα**

1. Το ΕΠΑ μπορεί να χρηματοδοτεί Ειδικά Προγράμματα, τα οποία έχουν στόχο την άμεση και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση ειδικών προβλημάτων ή αναγκών ή αναπτυξιακών ευκαιριών που προκύπτουν σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο, στο χρηματοδοτικό σχήμα των οποίων μπορεί να συμμετέχουν χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, αναπτυξιακές τράπεζες, δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα ειδικού χρηματοδοτικού σκοπού, καθώς και επενδυτικά ταμεία.

2. Τα Ειδικά Προγράμματα της παραγράφου 1 καταρτίζονται από τη Δι.Δι.Ε.Π., η οποία ορίζεται αρμόδια και για τη διαχείρισή τους. Τα Ειδικά Προγράμματα περιλαμβάνουν συγκεκριμένο προϋπολογισμό, χρονοδιάγραμμα,

στόχους, καθώς και σύστημα διαχείρισης και εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

3. Ειδικά Προγράμματα μπορεί επίσης να καταρτίζονται και να υποβάλλονται στη Δι.Δι.Ε.Π. του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων από Υπουργεία ή Περιφέρειες, για τα θέματα αρμοδιότητάς τους. Τα Ειδικά Προγράμματα της παρούσας παραγράφου κατά την υποβολή τους περιλαμβάνουν τα στοιχεία της παραγράφου 2, καθώς και την προτεινόμενη Υπηρεσία Διαχείρισης. Τα Ειδικά Προγράμματα των Υπουργείων εγκρίνονται, μετά από εισήγηση της Δι.Δι.Ε.Π., με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού. Τα Ειδικά Προγράμματα των Περιφερειών εγκρίνονται, μετά από εισήγηση της Δι.Δι.Ε.Π., με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

4. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, η κατάρτιση, έγκριση και διαχείριση νέων Ειδικών Προγραμμάτων διέπεται αποκλειστικά από τις παραγράφους 1, 2 και 3. Για την υλοποίηση και τροποποίηση Ειδικών Προγραμμάτων που έχουν εγκριθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, εξακολουθούν να εφαρμόζονται το άρθρο 110 του ν. 4497/2017 (Α' 171), καθώς και τα άρθρα 69, 70 και 71 του ν. 4509/2017 (Α' 201).

Άρθρο 131 **Υπηρεσία Συντονισμού του ΕΠΑ**

1. Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων αποτελεί την κεντρική Υπηρεσία Συντονισμού του ΕΠΑ (ΥΣ-ΕΠΑ). Για τον σκοπό αυτόν υποστηρίζεται από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Δι.Δι.Ε.Π.).

2. Η Δι.Δι.Ε.Π. θέτει διαχειριστικούς στόχους και παρακολουθεί την υλοποίησή τους σε σχέση με τον σχεδιασμό και την εφαρμογή του ΕΠΑ. Ειδικότερα:

α) συντονίζει τη διαδικασία κατάρτισης του ΕΠΑ και των προγραμμάτων του, μεριμνώντας για τη βέλτιστη συνεργασία μεταξύ αυτών και των προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Επενδυτικά και Διαρθρωτικά Ταμεία, καθώς και για τη συμβατότητά τους με το σχέδιο ανάπτυξης της χώρας για την παραγωγική ανάταξη, την ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή,

β) συντονίζει τη συγκέντρωση των πόρων σε ειδικές κατηγορίες δράσεων, κατά τα οριζόμενα στο ΕΠΑ,

γ) παρακολουθεί την εφαρμογή των προγραμμάτων, ιδίως ως προς την επίτευξη των στόχων τους, προτείνει διορθωτικές παρεμβάσεις, όταν κριθεί αναγκαίο, και εισηγείται την κατανομή των προβλεπόμενων αποθεματικών,

δ) εισηγείται στον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την έκδοση της απόφασης της παραγράφου Γ' του άρθρου 129 του παρόντος νόμου,

ε) αναλαμβάνει πρωτοβουλίες για την απλοστεύση και επιτάχυνση των διαδικασιών υλοποίησης των έργων του ΕΠΑ, σε συνεργασία με τα συναρμόδια υπουργεία,

στ) παρέχει οδηγίες και κατευθύνσεις για τη σύνταξη των προβλεπόμενων στο ΣΔΕ εκθέσεων και τη διενέργεια των αξιολογήσεων, όταν απαιτείται, επεξεργάζεται τα πορίσματα των αξιολογήσεων και παρέχει κατευθύνσεις σχετικά με την αναθεώρηση των ΤΠΑ και ΠΠΑ,

ζ) συντάσσει τις προδιαγραφές για τη διαμόρφωση των αναγκαίων Πληροφοριακών Συστημάτων (ΠΣ) της Γενικής Διεύθυνσης για το ΕΠΑ, μεριμνώντας για την ανάπτυξη των αναγκαίων διεπαφών και διασφαλίζοντας τη συμμόρφωση των συστημάτων με τις κανονιστικές απαιτήσεις του εθνικού και ενωσιακού δικαίου,

η) διενεργεί επιτόπιες επιθεωρήσεις, σύμφωνα με την περίπτωση β' της υποπαραγράφου 2 της παραγράφου Β' του άρθρου 129 του παρόντος,

θ) καταρτίζει το Τομεακό Πρόγραμμα Τεχνικής Βοήθειας για την υλοποίηση του ΕΠΑ, σύμφωνα με το άρθρο 134 του παρόντος.

Άρθρο 132

Υπηρεσίες Διαχείρισης των ΤΠΑ και ΠΠΑ

1. Οι επιμέρους αρμοδιότητες που αφορούν τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των ΤΠΑ και ΠΠΑ ανατίθενται σε Υπηρεσίες Διαχείρισης που υποδεικνύονται ειδικά για τον σκοπό αυτόν από το αρμόδιο Υπουργείο ή Περιφέρεια κατά την υποβολή του οικείου προγράμματος. Ως Υπηρεσίες Διαχείρισης μπορούν να ορίζονται και οι Ειδικές Υπηρεσίες των άρθρων 5, 7, 16, 62 και 63 του ν. 4314/2014 (Α' 265), καθώς και η ΜΟΔ Α.Ε.. Στην περίπτωση ορισμού Ειδικής Υπηρεσίας ως Υπηρεσίας Διαχείρισης, οι αρμοδιότητες που αφορούν το ΕΠΑ ανατίθενται σε μία ή περισσότερες ειδικές, για τον σκοπό αυτό οργανικές μονάδες της, οι οποίες προσδιορίζονται με αντίστοιχη τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη σύσταση και τις αρμοδιότητές της. Στην πρόταση του φορέα κατάρτισης κατά την υποβολή του ΤΠΑ ή ΠΠΑ περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστον η υπηρεσία ή ο φορέας που αναλαμβάνει τη διαχείριση, οι κατηγορίες έργων και δράσεων που αναλαμβάνονται και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός τους. Με την απόφαση έγκρισης του προγράμματος από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 125 του παρόντος, κατανέμεται στο Υπουργείο ή την Περιφέρεια ο προϋπολογισμός του οικείου προγράμματος και ορίζονται οι Υπηρεσίες Διαχείρισης, στις οποίες ανατίθεται η διαχείριση των αντίστοιχων πόρων.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση του οικείου Υπουργού ή Περιφερειάρχη, μπορεί να ανακαλείται ολικά ή μερικά ή να τροποποιείται η απόφαση ορισμού Υπηρεσίας Διαχείρισης. Με όμοια απόφαση, η οποία περιλαμβάνει όσα αναφέρονται στην παράγραφο 1, μπορεί να ορίζονται άλλες υπηρεσίες ή φορείς που αναλαμβάνουν, με την κατανομή των αντίστοιχων πόρων, τη διαχείριση προγραμμάτων ή ταμείων αποθεματικών του ΕΠΑ ή συγκεκριμένα καθήκοντα διαχείρισης.

3. Αρμοδιότητες των Υπηρεσιών Διαχείρισης των ΤΠΑ και ΠΠΑ είναι ιδίως:

α) η ενεργοποίηση των προγραμμάτων σύμφωνα με την παράγραφο Α' του άρθρου 129 του παρόντος, η σύνταξη των προσκλήσεων, καθώς και η μέριμνα για την

έκδοση και δημοσιοποίησή τους,

β) η συγκέντρωση των προτάσεων των δυνητικών δικαιούχων για την ένταξη έργων στο Πρόγραμμα,

γ) η παροχή πληροφόρησης και διευκρινίσεων επί του συστήματος διαχείρισης,

δ) ο έλεγχος της πληρότητας και αρτιότητας των προτάσεων για την ένταξη έργων στο Πρόγραμμα, που κατατίθενται από τους δυνητικούς δικαιούχους, η αξιολόγησή τους και η εισήγηση προς τον Γενικό ή Ειδικό Γραμματέα ή τον Περιφερειάρχη για την ένταξη των έργων στο Πρόγραμμα,

ε) η μέριμνα για την ένταξη των έργων στο ΠΔΕ και τη χρηματοδότησή τους, με βάση την ισχύουσα διαδικασία,

στ) η παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων από τους δικαιούχους και η σύνταξη των προβλεπόμενων εκθέσεων, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 4 του άρθρου 128 του παρόντος,

ζ) η ενημέρωση και ο συντονισμός των ενεργειών των δικαιούχων και των εμπλεκόμενων αρχών στην υλοποίηση του Προγράμματος,

η) η μέριμνα για τη δημοσιοποίηση και προβολή των δράσεων και των στόχων του Προγράμματος με βάση το ΣΔΕ,

θ) η μέριμνα για την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων εργαλείων, προκειμένου να παρακολουθείται η εξέλιξη του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, καθώς και οι χρηματορροές των έργων και των μελετών,

ι) η διενέργεια διοικητικών επαληθεύσεων και επιτόπιων επιθεωρήσεων, σύμφωνα με την υποπαραγράφο 2 της παραγράφου Β' του άρθρου 129 του παρόντος,

ια) η αξιολόγηση των ΤΠΑ και ΠΠΑ, καθώς και της πρότασης αναθεώρησής τους, όταν διαπιστώνεται σχετική ανάγκη,

ιβ) η σύνταξη εκθέσεων ολοκλήρωσης των ΤΠΑ και ΠΠΑ.

Άρθρο 133

Υλοποίηση και πληρωμή των έργων του ΕΠΑ

Η υλοποίηση των έργων που εντάσσονται στα ΤΠΑ και ΠΠΑ και στα Ειδικά Προγράμματα και εγκρίνονται για χρηματοδότηση από το ΠΔΕ γίνεται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην εθνική και ενωσιακή νομοθεσία. Για τις πληρωμές των έργων εφαρμόζεται η διαδικασία που προβλέπεται για τις πληρωμές των έργων του ΠΔΕ.

Άρθρο 134

Τεχνική Βοήθεια

1. Οι ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας (τεχνικής υποστήριξης) αφορούν τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό, την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιότητα, την εφαρμογή και τον έλεγχο των προγραμμάτων του ΕΠΑ, καθώς και δραστηριότητες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας της Υπηρεσίας Συντονισμού, των Υπηρεσιών Διαχείρισης και των δικαιούχων για την υλοποίηση των προγραμμάτων. Συνίστανται ιδίως στην προμήθεια αγαθών και λήψη υπηρεσιών, στην κάλυψη δαπανών, καθώς και σε κάθε άλλη απαραίτητη δαπάνη που αποσκοπεί στην ενίσχυση της υλοποίησης των στόχων και των προγραμμάτων του ΕΠΑ.

2. Δικαιούχοι ενεργειών στο πλαίσιο του Τομεακού Προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας του ΕΠΑ, που καταρτίζεται από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, είναι οι αναφερόμενοι στο Πρόγραμμα. Δικαιούχοι ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας στο πλαίσιο του αντίστοιχου άξονα προτεραιότητας του οικείου ΤΠΑ ή ΠΠΑ είναι οι Υπηρεσίες Διαχείρισης, η ΜΟΔ Α.Ε., καθώς και άλλοι φορείς και υπηρεσίες, εφόσον προβλέπονται από την έγκριση των προγραμμάτων.

3. Οι ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους μέσω του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων. Ο προϋπολογισμός του τομεακού προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας καθορίζεται ως ποσοστό μέχρι το 1% των συνολικών πιστώσεων του ΕΠΑ. Ο προϋπολογισμός του αντίστοιχου άξονα προτεραιότητας των επιμέρους προγραμμάτων του ΕΠΑ καθορίζεται ως ποσοστό μέχρι 1% των συνολικών πιστώσεών τους. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων τα ποσοστά αυτά μπορεί να οριστούν μέχρι το διπλάσιο των ανωτέρω. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών μπορεί ο προϋπολογισμός του τομεακού προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας να καθορίζεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του προβλεπόμενου στο προηγούμενο εδάφιο της παρούσας.

Ο προϋπολογισμός του προγράμματος Τεχνικής Βοήθειας της παραγράφου 2 του άρθρου 139 του παρόντος μπορεί να ανέρχεται μέχρι το 1% του ορίου δαπανών του Εθνικού ΠΔΕ που ισχύει για το έτος κατά το οποίο εκδίδεται η απόφαση έγκρισής του.

4. Τα άρθρα 119 παράγραφοι 1 - 7, 200 παράγραφος 8 και 329 του ν. 4412/2016 (Α' 147) εφαρμόζονται και για τις ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας που χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑ.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζεται η διαδικασία κατάρτισης και έγκρισης των προγραμμάτων, εξειδικεύονται περαιτέρω οι επιλέξιμες κατηγορίες ενεργειών και ορίζονται, αν απαιτείται, και άλλοι δικαιούχοι ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας πέραν των οριζόμενων στο παρόν άρθρο.

6. Μέχρι την έκδοση της απόφασης της παραγράφου 5, καθώς και των αποφάσεων της παραγράφου 4 του άρθρου 120 και της παραγράφου 4 του άρθρου 329 του ν. 4412/2016, εφαρμόζεται αναλογικά η 23451/ΕΥΣΣΑ 493/24.02.2017 (Β' 677) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, χωρίς διάκριση υποπρογραμμάτων και χωρίς περιορισμό στον προϋπολογισμό κάθε κατηγορίας επιλέξιμων ενεργειών, όπως αυτές αναφέρονται στο Παράρτημα αυτής. Στις επιμέρους κατηγορίες επιλέξιμων ενεργειών της παραπάνω απόφασης προστίθενται οι ενέργειες επίβλεψης έργων του ΕΠΑ μέσα από τις διαδικασίες του άρθρου 137 παράγραφος 5 του παρόντος. Μέχρι τη δημιουργία καταλόγου προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών δικαιούχων Τεχνικής Βοήθειας ΕΠΑ, η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων και η Δι.Δι.Ε.Π. μπορούν, για την εκτέλεση των ενεργειών των οποίων είναι δικαιούχοι, να χρησιμοποιή-

ούν τους καταλόγους προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού του άρθρου 14 του ν. 4314/2014, που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 10 της ανωτέρω απόφασης.

7. Η απόφαση της παραγράφου 8 του άρθρου 48 του ν. 4314/2014 εφαρμόζεται αναλόγως και για τις ενέργειες τεχνικής υποστήριξης που χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑ.

Άρθρο 135 **Πληροφοριακό Σύστημα**

Τα δεδομένα που αφορούν την υλοποίηση και παρακολούθηση του ΕΠΑ και των προγραμμάτων του καταχωρούνται σε πληροφοριακό σύστημα. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι προδιαγραφές λειτουργίας του εν λόγω πληροφοριακού συστήματος, οι διεπαφές που προβλέπεται να αναπτυχθούν, καθώς και ο τρόπος αξιοποίησης της τεχνολογικής υποδομής υφιστάμενων εφαρμογών για το ΠΔΕ και τα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα.

Άρθρο 136 **Θέματα προσωπικού της Υπηρεσίας Συντονισμού και των Υπηρεσιών Διαχείρισης του ΕΠΑ**

1. Η Δι.Δι.Ε.Π. και οι Υπηρεσίες Διαχείρισης των προγραμμάτων του ΕΠΑ μπορεί να στελεχώνονται και με προσωπικό που αποσπάται από τη ΜΟΔ Α.Ε., σύμφωνα με τα οριζόμενα στο καταστατικό αυτής, το οποίο κωδικοποιήθηκε με το άρθρο 33 του ν. 3614/2007 (Α' 267).

2. Η υπερωριακή απασχόληση του προσωπικού των υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, των Ειδικών Υπηρεσιών των άρθρων 5, 7, 16, 62 και 63 του ν. 4314/2014 στις οποίες ανατίθενται καθήκοντα διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 132 ή κατάρτισης των τομεακών και περιφερειακών προγραμμάτων σύμφωνα με το άρθρο 125, καθώς και του προσωπικού της Κεντρικής Υπηρεσίας της ΜΟΔ Α.Ε., που απασχολείται σε έργα του ΕΠΑ, εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, στην οποία αναφέρονται σαφή και συγκεκριμένα στοιχεία που δικαιολογούν την υπερωριακή εργασία. Στην απόφαση αυτή καθορίζεται ο αριθμός των υπαλλήλων, καθώς και οι όροι πραγματοποίησης, οι πηγές χρηματοδότησης, το χρονικό διάστημα και οι ώρες υπερωριακής απασχόλησής τους, τηρουμένων των ορίων των περιπτώσεων 2 και 3 της παραγράφου Α' του άρθρου 20 του ν. 4354/2015. Η αποζημίωση της υπερωριακής απασχόλησης για το σύνολο του προσωπικού της παρούσας μπορεί να καταβάλλεται από τη ΜΟΔ Α.Ε., με επιχορήγησή της από το ΠΔΕ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Οι πιστώσεις για την υπερωριακή απασχόληση των ανωτέρω υπαλλήλων που βαρύνουν το ΠΔΕ εγγράφονται σε ειδικό έργο συλλογικής απόφασης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων κάθε έτους.

Άρθρο 137**Επιτάχυνση της υλοποίησης των έργων ΠΔΕ**

1. Οι δαπάνες αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών που προκαλούνται κατά την εκτέλεση έργων του ΕΠΑ που διέπονται από τις διατάξεις του ν. 3669/2008 (Α' 116) και του ν. 4412/2016 χρηματοδοτούνται από τον κύριο του έργου και αφορούν: α) την αρχαιολογική παρακολούθηση των εργασιών από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, β) τη διενέργεια σωστικών ανασκαφών, κατά την έννοια του άρθρου 37 του ν. 3028/2002 (Α' 153), γ) τη λήψη προληπτικών μέτρων προστασίας των μνημείων έναντι κινδύνων κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του έργου ή και κατά τη φάση λειτουργίας του. Αν ο προϋπολογισμός των δαπανών αυτών υπερβαίνει το ποσοστό 5% επί του συνολικού προϋπολογισμού του έργου, ο προϋπολογισμός εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη γνώμη των αρμόδιων κατά περίπτωση Κεντρικών Συμβουλίων του ίδιου Υπουργείου.

2. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 4 της 33/2006 Πράξης Υπουργικού Συμβουλίου (Α' 280), όπως η παράγραφος αυτή συμπληρώθηκε με το άρθρο 32 του ν. 4587/2018 (Α' 218), προστίθεται περίπτωση κί' ως εξής:

«κι. Οι συμβάσεις μίσθωσης έργου, οι συμβάσεις εργασίας ή απασχόλησης του προσωπικού ιδιωτικού δικαίου που προσλαμβάνεται για ορισμένο χρόνο ή για ωριαία απασχόληση για την εκτέλεση αρχαιολογικών εργασιών επί μνημείων ή σωστικών ανασκαφών που υλοποιούνται με τη μέθοδο της αρχαιολογικής αυτεπιστασίας στο πλαίσιο εφαρμογής προγραμμάτων του ΕΠΑ, καθώς και οι ανανεώσεις και οι παρατάσεις τους, χωρίς να δύναται να θεωρηθεί ότι με αυτές τις συμβάσεις καλύπτονται πάγιες και διαρκείς ανάγκες.»

3. Η επιλογή έκτακτου προσωπικού για την εκτέλεση αρχαιολογικών εργασιών επί μνημείων ή σωστικών ανασκαφών που υλοποιούνται με τη μέθοδο της αρχαιολογικής αυτεπιστασίας πραγματοποιείται με τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης, της μη διάκρισης, της ισότητας των φύλων και της διαφάνειας. Ειδικά για τη σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου δημοσιεύεται πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες στην ιστοσελίδα του δικαιούχου ή του φορέα στον οποίο υπάγεται η Υπηρεσία Διαχείρισης του οικείου προγράμματος. Η πρόσκληση περιλαμβάνει τα επαγγελματικά προσόντα που υπαγορεύονται από τη φύση και τον σκοπό του προς υλοποίηση έργου, καθώς και τη διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής των ενδιαφερομένων.

4. Με απόφαση του οικείου διατάκτη δύναται να ορίζονται τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου της περίπτωσης ιδ' του άρθρου 21 του ν. 4270/2014 (Α' 143), ως υπόλογοι διαχειριστές έργων εθνικού και συγχρηματοδοτούμενου σκέλους ΠΔΕ υπαγόμενα στις διατάξεις των άρθρων 150 επ. του ν. 4270/2014.

5. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού δύναται να συστήνεται μητρώο εξειδικευμένων στελεχών προερχόμενων από τον ιδιωτικό τομέα, προκειμένου να υποστηρίζουν για συγκεκριμένο χρόνο την επίβλεψη έργων του ΕΠΑ. Με την απόφαση αυτή ορίζονται οι λεπτομέρειες για τη δημιουργία και τήρηση του μητρώου, όπως οι όροι και προϋποθέσεις ένταξης σε αυτό,

η διαδικασία διάγνωσης των αναγκών των δικαιούχων, όπως ο τρόπος επιλογής των στελεχών από τους δικαιούχους, η κάλυψη του σχετικού κόστους, ο ρόλος τους στην επίβλεψη των έργων, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια.

Άρθρο 138**Κρατικές ενισχύσεις**

1. Κατά την κατάρτιση και την υλοποίηση δράσεων και πράξεων κρατικών ενισχύσεων εφαρμόζεται η παράγραφος Β' του άρθρου πρώτου του ν. 4152/2013 (Α' 107). Οι προκηρξεις και οι προσκλήσεις που αφορούν δράσεις και πράξεις κρατικών ενισχύσεων που χρηματοδοτούνται από το ΕΠΑ εκδίδονται από τον αρμόδιο Υπουργό ή Περιφερειάρχη, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ, η οποία αφορά την εναρμόνιση με τις προδιαγραφές του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) του άρθρου 57 του ν. 4314/2014, εφόσον η χρήση του προβλέπεται από την απόφαση της παραγράφου Γ' του άρθρου 129 του παρόντος. Στις προκηρξεις και στις προσκλήσεις ορίζονται οι δικαιούχοι των ενισχύσεων, οι επιλέξιμες δαπάνες, οι προϋποθέσεις και τα κριτήρια υπαγωγής, οι προθεσμίες και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

2. Με την απόφαση της παραγράφου 1 μπορεί να προβλέπεται η δυνατότητα να πιστοποιούνται οι δαπάνες επί μέρους δράσεων και πράξεων κρατικών ενισχύσεων από ορκωτούς λογιστές, οι οποίοι υποβάλλουν σχετική βεβαίωση για τη νομιμότητα και την κανονικότητα διενέργειας των δαπανών, την ορθή λογιστική καταχώριση και την εξόφλησή τους, καθώς και για το ότι οι δαπάνες πραγματοποιήθηκαν εντός της επιλέξιμης περιόδου, ότι αφορούν στο εγκεκριμένο έργο, ότι τηρήθηκαν οι όροι της απόφασης χορήγησης της ενίσχυσης και ότι υπάρχουν επαρκή δικαιολογητικά. Ο ορκωτός λογιστής επιλέγεται από τον δικαιούχο και η δαπάνη για την αμοιβή του είναι επιλέξιμη στο οικείο πρόγραμμα και μέχρι τρεις (3) μήνες μετά από τη λήξη του έργου.

3. Οι προκηρξεις των κρατικών ενισχύσεων αναρτώνται στο Πρόγραμμα «Διαύγεια» σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3861/2010 (Α' 112), καθώς και σε διαδικτυακό χώρο του ΕΠΑ, ενώ παράλληλα αξιοποιούνται όλες οι διαθέσιμες μορφές δημοσιοποίησης που κρίνονται απαραίτητες για τη διασφάλιση της ενημέρωσης των δυνητικών δικαιούχων και της διαφάνειας.

4. Οι φορείς που χορηγούν σύμφωνα με την παράγραφο 1 κρατικές ενισχύσεις ήσσονος σημασίας χρησιμοποιούν υποχρεωτικά το Πληροφοριακό Σύστημα Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων Ήσσονος Σημασίας (ΠΣΣΚΕΗΣ) του άρθρου 57 Α του ν. 4314/2014, το οποίο προστέθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 23 του ν. 4605/2019 (Α' 52).

5. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού ή Περιφερειάρχη μπορεί να ανατίθενται στην αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία με την επωνυμία «Ενδιάμεσος Φορέας Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας» (δ.τ. ΕΦΕΠΑΕ) καθήκοντα διαχείρισης δράσεων κρατικών ενισχύσεων χρηματοδοτούμενων από το ΕΠΑ. Ο Γενικός Γραμματέας Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ ή ο αναπληρωτής του, που συμμετέχει στη γενική συνέλευση και στο διοικητικό συμβούλιο του ΕΦΕΠΑΕ, εκπροσωπεί και τους φορείς υλοποίησης ή

διαχείρισης των δράσεων της παρούσας. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των φορέων αυτών, ορίζονται εκπρόσωποί τους ως μέλη του Εποπτικού Συμβουλίου της περίπτωσης ε΄ της παραγράφου 7 του άρθρου 13 του ν. 4314/2014 και εφαρμόζεται αναλόγως για την ανάθεση καθηκόντων διαχείρισης της παρούσας, καθώς και για τις λειτουργικές δαπάνες και τον προσδιορισμό τους.

6. Για τις ανάγκες αξιολόγησης των προτάσεων δράσεων κρατικών ενισχύσεων: α) συστήνεται από κάθε αρμόδιο φορέα Μητρώο Αξιολογητών, με απόφαση Υπουργού ή Περιφερειάρχη, η οποία καθορίζει, μεταξύ άλλων, τη διαδικασία σύστασης και τήρησης του Μητρώου, τις ειδικότητες, τα ειδικά προσόντα, τα δικαιολογητικά και τη διαδικασία επιλογής των αξιολογητών και εγγραφής τους στο Μητρώο, καθώς και τις ανατιθέμενες σε αυτούς αρμοδιότητες και τους όρους συμμετοχής τους στα προβλεπόμενα στάδια της αξιολόγησης ή β) χρησιμοποιείται το Μητρώο Αξιολογητών του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ανταγωνιστικότητας και Επιχειρηματικότητας (ΕΦΕΠΑΕ) ή γ) χρησιμοποιείται άλλο υφιστάμενο Μητρώο. Το ύψος της καταβαλλόμενης στους αξιολογητές αποζημίωσης καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια των παραγράφων 1, 2 και 3 του άρθρου 21 του ν. 4354/2015, όπως αυτό τροποποιήθηκε με την παράγραφο 1 του άρθρου 52 του ν. 4369/2016 και την παράγραφο 5 του άρθρου 35 του ν. 4484/2017.

Άρθρο 139 **Μεταβατική περίοδος**

1. Μέχρι την έναρξη της πρώτης προγραμματικής περιόδου του ΕΠΑ, η οποία λαμβάνει χώρα την 01.01.2021, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τον συντονισμό των φορέων και των ενεργειών για την προετοιμασία του ΕΠΑ και τον προσδιορισμό των προγραμματικών στόχων της μεταβατικής περιόδου. Με όμοια απόφαση, μπορεί να ρυθμίζονται θέματα που αφορούν τη διαδικασία ένταξης έργων στο ΠΔΕ για χρηματοδότηση από το εθνικό σκέλος του, τη διαδικασία παρακολούθησής τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων εγκρίνεται πρόγραμμα ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας μεταβατικής περιόδου για την κατάρτιση του ΕΠΑ και των προγραμμάτων του και την υποστήριξη έργων του εθνικού σκέλους, με δικαιούχο τη Δι.Δι.Ε.Π. και με περίοδο επιλεξιμότητας δαπανών που αρχίζει από την έναρξη ισχύος του παρόντος και λήγει ένα (1) έτος μετά την έγκριση του πρώτου ΕΠΑ. Με την εν λόγω απόφαση καθορίζεται ο προϋπολογισμός του προγράμματος, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο πέμπτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 134 του παρόντος, και μπορεί να προσδιορίζονται και άλλοι δικαιούχοι των ενεργειών. Κατά την κατάρτιση και εφαρμογή του προγράμματος ενεργειών Τεχνικής Βοήθειας μεταβατικής περιόδου, ιδιαίτερη μέριμνα θα ληφθεί για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει τις αναγκαίες ενέργειες που αφορούν: α) την κατάρτιση, την ενημέρωση και τον σχεδιασμό της υλοποίησης του ΕΠΑ και των προγραμμάτων

του, β) την υποστήριξη της υλοποίησης των Ειδικών Προγραμμάτων του άρθρου 110 του ν. 4497/2017 και γ) την πραγματοποίηση των επιτόπιων επιθεωρήσεων της υποπαραγράφου 3 της παραγράφου Β΄ του άρθρου 129 του παρόντος. Η υλοποίηση του προγράμματος γίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 119 παράγραφοι 1 - 7, 200 παράγραφοι 8 και 329 του ν. 4412/2016 και με ανάλογη εφαρμογή: α) της 23451/ΕΥΣΣΑ 493/24.2.2017 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης, χωρίς διάκριση υποπρογραμμάτων και χωρίς περιορισμό στον προϋπολογισμό κάθε κατηγορίας, και β) της απόφασης της παραγράφου 8 του άρθρου 48 του ν. 4314/2014. Κατά την εφαρμογή του προγράμματος, η Δι.Δι.Ε.Π. και οι λοιποί οριζόμενοι δικαιούχοι μπορούν να χρησιμοποιούν τους καταλόγους προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών της Εθνικής Αρχής Συντονισμού του ν. 4314/2014 για την εκτέλεση των αντίστοιχων ενεργειών.

3. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων μπορεί να τροποποιείται το χρονοδιάγραμμα κατάρτισης, διαβούλευσης και έγκρισης του πρώτου ΕΠΑ, καθώς και να καθορίζεται το χρονοδιάγραμμα κατάρτισης, διαβούλευσης και έγκρισης των επιμέρους προγραμμάτων του πρώτου ΕΠΑ.

Άρθρο 140 **Καταργούμενες και τροποποιούμενες διατάξεις**

1. Οι υποπεριπτώσεις ζζ΄, ηη΄, θθ΄ και ιι΄ της περίπτωσης α΄, καθώς και η υποπερίπτωση ββ΄ της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του π.δ. 147/2017 (Α΄ 192) καταργούνται.

2. Στις υποπεριπτώσεις αα΄, ββ΄, γγ΄ και δδ΄ της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του π.δ. 147/2017 οι λέξεις «τεχνική υποστήριξη» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τεχνική βοήθεια».

3. Στην παράγραφο 1, καθώς και στις υποπεριπτώσεις ιαα΄ της περίπτωσης α΄ και γγ΄ της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του π.δ. 147/2017 η λέξη «αμιγώς» διαγράφεται.

4. Στις υποπεριπτώσεις σστσ΄ και ιαα΄ της περίπτωσης α΄, καθώς και στην υποπερίπτωση αα΄ της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του π.δ. 147/2017 οι λέξεις «το Εθνικό Σκέλος» αντικαθίστανται από τις λέξεις «εθνικούς πόρους».

5. Στην υποπερίπτωση ιιγγ΄ της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του π.δ. 147/2017 οι λέξεις «εθνικού σκέλους» αντικαθίστανται από το αρκτικόλεξο «ΕΠΑ».

6. Η υποπερίπτωση ηη΄ της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 40 του π.δ. 147/2017 αντικαθίσταται ως εξής: «ηη. Διενεργεί, με εντολή της πολιτικής ηγεσίας, έκτακτες επιθεωρήσεις σε οποιαδήποτε κατηγορία έργου του ΕΠΑ ή του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ.»

7. Τα άρθρα 119, 200 και 329 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) τροποποιούνται ως εξής:

α) Η παράγραφος 1 του άρθρου 119 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών κάτω των ορίων, οι οποίες αφορούν ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Ε-

θνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), οι αναθέτουσες αρχές ή/και οι δικαιούχοι ενεργειών τεχνικής βοήθειας κατά την έννοια του ν. 4314/2014 και του θεσμικού πλαισίου του ΕΠΑ μπορούν να προσφεύγουν και στις διαδικασίες των παραγράφων 2 και 3 κατά περίπτωση.»

β) Η παράγραφος 6 του άρθρου 119 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του ΕΠΑ, η σύναψη αυτών κατά το άρθρο 118, χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσίας. Το σχετικό συμφωνητικό όπου απαιτείται υπογράφεται από αυτόν.»

γ) Η παράγραφος 8 του άρθρου 200 αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Οι εντολές πληρωμής των ενεργειών τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), του άρθρου 119, εκδίδονται από το όργανο που εξέδωσε την απόφαση ανάθεσης.»

δ) Η παράγραφος 1 του άρθρου 329 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών κάτω των ορίων, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), οι αναθέτοντες φορείς ή / και οι δικαιούχοι ενεργειών τεχνικής βοήθειας κατά την έννοια του ν. 4314/2014 και του θεσμικού πλαισίου του ΕΠΑ, μπορούν να προσφεύγουν και στις διαδικασίες των παραγράφων 2 και 3 κατά περίπτωση.»

ε) Η παράγραφος 6 του άρθρου 329 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Σε περίπτωση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών, οι οποίες αφορούν σε ενέργειες τεχνικής βοήθειας των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, του Ε.Ο.Χ. ή άλλων ενωσιακών ή διεθνών προγραμμάτων ή/και ταμείων, καθώς και των τομεακών, περιφερειακών και ειδικών προγραμμάτων του ΕΠΑ, η σύναψη αυτών κατά το άρθρο 328 χωρεί με αιτιολογημένη απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας για την εκτέλεση των ενεργειών τεχνικής βοήθειας υπηρεσίας.»

Άρθρο 141 Μεταβατικές διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος η παράγραφος 2 του άρθρου 136 του παρόντος εφαρμόζεται και για την υπερωριακή εργασία του προσωπικού των υπηρεσιών και φορέων του ίδιου άρθρου που απασχολείται για τα έργα που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του ΠΔΕ.

2. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος και μέχρι την έγκριση των ΤΠΑ και ΠΠΑ της πρώτης προγραμματικής

περιόδου του ΕΠΑ οι διατάξεις του άρθρου 137 εφαρμόζονται και για τα έργα που χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους του ΠΔΕ.

ΜΕΡΟΣ ΙΘ΄ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ, ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Άρθρο 142 Εξωτερική Αξιολόγηση Ερευνητικών Κέντρων

1. Η παράγραφος 4 του άρθρου 31 του ν. 4310/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Τα ερευνητικά κέντρα και τα ινστιτούτα τους αξιολογούνται εντός του πρώτου εξαμήνου κάθε πέμπτου έτους από την προηγούμενη αντίστοιχη αξιολόγηση, υπό την επιμέλεια και εποπτεία της ΓΓΕΤ, από νομικά πρόσωπα της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, τα οποία διαθέτουν την κατάλληλη τεχνογνωσία, διεθνές κύρος και διεθνή εμπειρία αξιολογήσεων ερευνητικών κέντρων ή από επιτροπές εξωτερικών αξιολογητών, που αποτελούνται από πέντε (5) έως επτά (7) μέλη, τα οποία διαθέτουν τα αντίστοιχα με τα ανωτέρω προσόντα.»

2. Η παράγραφος 7 του άρθρου 31 του ν. 4310/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Η σχετική έκθεση επιτόπιας αξιολόγησης υποβάλλεται από το νομικό πρόσωπο ή την επιτροπή των εξωτερικών αξιολογητών, που διενήργησε την αξιολόγηση στο ΕΣΕΤΕΚ και τη ΓΓΕΤ στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, παρακολούθησης, συντονισμού, αξιολόγησης και χρηματοδότησης των ερευνητικών κέντρων.»

Άρθρο 143 Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας

1. Το Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας (ΕΣΕΤΕΚ) είναι το ανώτατο γνωμοδοτικό όργανο της Πολιτείας σε ό,τι αφορά τη χάραξη εθνικής στρατηγικής για την Έρευνα, την Τεχνολογία και την Ανάπτυξη της Καινοτομίας (ΕΤΑΚ). Υποστηρίζει στο έργο του τον αρμόδιο Υπουργό ή Αναπληρωτή Υπουργό ή Υφυπουργό για θέματα Έρευνας και Τεχνολογίας (εφεξής «Υπουργό») και τον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας (ΓΓΕΤ) στα ζητήματα που άπτονται της αρμοδιότητάς τους.

2. Αποστολή του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας, Τεχνολογίας και Καινοτομίας είναι:

α) Η παρακολούθηση των εθνικών, ευρωπαϊκών και διεθνών εξελίξεων στην ΕΤΑΚ και η υποβολή σχετικών προτάσεων στον αρμόδιο για θέματα Έρευνας και Τεχνολογίας Υπουργό και τη ΓΓΕΤ.

β) Η συμβολή στη διαμόρφωση και επικαιροποίηση της ΕΤΑΚ και η παρακολούθηση της προόδου της εφαρμογής της.

γ) Η σύνταξη και δημοσιοποίηση ετήσιας Έκθεσης στρατηγικής για την Έρευνα, Τεχνολογία και Καινοτομία, συνοδευόμενη από Απολογισμό προόδου για το περασμένο έτος, στη βάση της παρακολούθησης εφαρμογής της ΕΤΑΚ και των διεθνών εξελίξεων.

δ) Η υποβολή προτάσεων για την αξιοποίηση, τη στρατηγική διαμόρφωση και την κατανομή της δημόσιας χρηματοδότησης για την ΕΤΑΚ.

ε) Η υποβολή προτάσεων και η ενθάρρυνση υιοθέτη-

σης δημόσιων πολιτικών στη βάση του ερευνητικού έργου που εκπονούν τα εποπτευόμενα από τη ΓΓΕΤ ερευνητικά κέντρα και μπορεί να έχουν ευεργετική επίδραση στο κοινωνικό σύνολο.

στ) Η υποβολή προτάσεων για την υλοποίηση πολιτικών μετασχηματισμού της Έρευνας σε Καινοτομία και εν γένει της διασύνδεσης του παραγόμενου ερευνητικού αποτελέσματος με την επιχειρηματικότητα και κάθε μορφής μη κρατική πρωτοβουλία.

ζ) Η συμβολή στη διασφάλιση στενής δημιουργικής συνεργασίας μεταξύ της έρευνας, της εκπαίδευσης και των παραγωγικών κλάδων της οικονομίας.

η) Η γνωστοποίηση στους δημόσιους φορείς και η ενθάρρυνσή τους να ενσωματώσουν στη λειτουργία τους ερευνητικά αποτελέσματα και καινοτομικά προϊόντα, τα οποία παράγονται από εποπτευόμενους φορείς της ΓΓΕΤ.

θ) Η υποβολή προτάσεων για την προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων, που θα μπορούσαν να ενισχύσουν την Έρευνα και Ανάπτυξη και την Καινοτομία στην Ελλάδα.

ι) Η συμβολή στην προώθηση της διεθνούς συνεργασίας για τη διαμόρφωση ισχυρών δεσμών μεταξύ της ελληνικής και της διεθνούς ερευνητικής κοινότητας.

ια) Η εξέταση και εισήγηση πάσης φύσεως κινήτρων και διατύπωση προτάσεων για τη διευκόλυνση των επενδύσεων σε νεοφυείς επιχειρήσεις. Η δικτύωση νεοφυών επιχειρήσεων με υφιστάμενες εταιρίες, δυνητικούς χρηματοδότες, αλλά και δεξαμενές σκέψης στο εσωτερικό και το εξωτερικό.

ιβ) Η υποβολή προτάσεων προς τον Υπουργό, σχετικά με τη σύνθεση των εκλεκτορικών σωμάτων, από τα οποία επιλέγονται οι διευθυντές των ερευνητικών κέντρων, ινστιτούτων και εποπτευόμενων φορέων.

ιγ) Η υλοποίηση άλλων στόχων που ανατίθενται στο ΕΣΕΤΕΚ από την Κυβέρνηση, τον Υπουργό ή την κείμενη νομοθεσία.

3. Το ΕΣΕΤΕΚ αποτελείται από έντεκα (11) διεθνώς καταξιωμένα στο αντικείμενό τους μέλη, τα οποία προέρχονται από τον ερευνητικό, ακαδημαϊκό και επιχειρηματικό χώρο της ημεδαπής ή της αλλοδαπής και συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού, για τριετή θητεία, που μπορεί να ανανεώνεται. Με την ίδια απόφαση ορίζονται ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος του ΕΣΕΤΕΚ, καθώς και ο υπάλληλος της ΓΓΕΤ που εκτελεί χρέη Γραμματέα, με τον αναπληρωτή του.

4. Με ευθύνη του Υπουργού, τα μέλη κατανέμονται σε δύο (2) πενταμελείς Επιτροπές: α) Την Επιτροπή Έρευνας και Τεχνολογίας, η οποία εστιάζει σε ζητήματα βασικής και εφαρμοσμένης Έρευνας, αλλά και συνολικής κατεύθυνσης και λειτουργίας του ερευνητικού ιστού στη χώρα. β) Την Επιτροπή Καινοτομίας και Νεοφυούς Επιχειρηματικότητας, η οποία εστιάζει σε ζητήματα ανάπτυξης της Καινοτομίας και βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσα στο οποίο καλούνται οι νεοφυείς επιχειρήσεις να αναπτυχθούν. Και στις δύο Επιτροπές συμμετέχει ως έκτο μέλος και προΐσταται ο Πρόεδρος του ΕΣΕΤΕΚ. Στόχος των δύο Επιτροπών είναι ο εντοπισμός των βασικών προβλημάτων, η κατάρτιση στρατηγικής και εν γένει η λειτουργία τους ως δεξαμενές σκέψης για τις θεματικές της αποστολής τους.

5. Οι δύο Επιτροπές συνεδριάζουν και λειτουργούν ανεξάρτητα, ενώ εισηγούνται προς την Ολομέλεια του ΕΣΕΤΕΚ, η οποία λαμβάνει την τελική απόφαση. Ο τόπος και ο χρόνος συνεδριάσεων κάθε Επιτροπής, καθώς και

τα θέματα της ημερησίας διατάξεως, ορίζονται με απόφαση του Προέδρου της κάθε Επιτροπής. Στις συνεδριάσεις του ΕΣΕΤΕΚ, αλλά και των δύο ανωτέρω Επιτροπών δύναται να συμμετέχει, δίχως δικαίωμα ψήφου, εκπρόσωπος της Ένωσης Ελλήνων Ερευνητών. Επίσης, επιτρέπεται να καλούνται εμπειρογνώμονες, ειδικοί, καθώς και άλλοι εκπρόσωποι φορέων που συμμετέχουν στο Συμβούλιο, ανάλογα με το θέμα συζήτησης κάθε συνεδρίασης.

6. Η Ολομέλεια του ΕΣΕΤΕΚ βρίσκεται σε απαρτία και λαμβάνει τις αποφάσεις της σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 14 και 15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας. Ο τόπος και ο χρόνος συνεδριάσεων της Ολομελείας, καθώς και τα θέματα της ημερησίας διατάξεως, ορίζονται με απόφαση του Προέδρου του ΕΣΕΤΕΚ. Οι συνεδριάσεις του ΕΣΕΤΕΚ δύναται να πραγματοποιούνται μέσω τηλεδιάσκεψης.

7. Ο ΓΓΕΤ και το ΕΣΕΤΕΚ υποστηρίζονται στο έργο τους από Τομεακά Επιστημονικά Συμβούλια (ΤΕΣ), τα οποία συνιστώνται με απόφαση του Υπουργού μετά από τη σύμφωνη γνώμη του ΕΣΕΤΕΚ και με αντικείμενο τα επιμέρους γνωστικά αντικείμενα για την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία. Με την ίδια απόφαση, ο Υπουργός ορίζει τον αριθμό των μελών των ΤΕΣ, τον Πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο, τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη τους, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη συγκρότηση και λειτουργία τους. Ο αριθμός των μελών δεν απαιτείται να είναι ίδιος για όλα τα ΤΕΣ.

8. Η γραμματειακή και διοικητική υποστήριξη για τη λειτουργία του ΕΣΕΤΕΚ παρέχεται από τη ΓΓΕΤ. Η συμμετοχή υπαλλήλου στα έργα της γραμματείας δεν θεωρείται δεύτερη θέση ή απασχόληση στον δημόσιο τομέα.

9. Με απόφαση του Υπουργού, το ΕΣΕΤΕΚ δύναται να λαμβάνει δημόσια χρηματοδότηση για την εκτέλεση της αποστολής του.

10. Η συμμετοχή στο ΕΣΕΤΕΚ είναι άμισθη και στη βάση εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος. Τα έξοδα μετακίνησης, διανυκτέρευσης, καθώς και ημερησίας αποζημίωσης των μελών του ΕΣΕΤΕΚ και των ΤΕΣ για τη συμμετοχή στις συνεδριάσεις, που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις, καταβάλλονται από τη ΓΓΕΤ.

11. Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρεται το «Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας» (ΕΣΕΚ), νοείται το ΕΣΕΤΕΚ.

Άρθρο 144

Καταργούμενες διατάξεις

Με τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καταργείται κάθε γενική ή ειδική διάταξη που βρίσκεται σε αντίθεση με το ανωτέρω άρθρο 143 και, ιδίως, τα άρθρα 11 και 12 του ν. 4310/2014, καθώς και τα άρθρα 9 και 10 του ν. 4386/2016.

Άρθρο 145

Τροποποίηση Οργανισμού του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 1 του Οργανισμού του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο 54 του ν. 2169/1993 (Α' 149) τροποποιείται ως εξής:

«Το Ίδρυμα εδρεύει στον Ταύρο Αττικής, επί της οδού Πειραιώς 254.»

2. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 2 του Οργανισμού του Ιδρύματος Μειζονος Ελληνισμού, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο 54 του ν. 2169/1993 (Α΄ 149) προστίθεται στους σκοπούς του Ιδρύματος εδάφιο (β) ως εξής:

«(β) η ανάπτυξη της έρευνας, η διάδοση των ερευνητικών αποτελεσμάτων, η ανάπτυξη του ανθρώπινου ερευνητικού δυναμικού, η σύνταξη ή η υποστήριξη στη σύνταξη μελετών ερευνητικού, πολιτιστικού, εκπαιδευτικού, κοινωνικού, οικονομικού χαρακτήρα σε σχέση με τον Ελληνισμό, που θα προορίζονται να χρησιμοποιηθούν από το Κράτος, οργανισμούς ή άλλους φορείς και από το Ίδρυμα.»

3. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 2 του Οργανισμού του Ιδρύματος Μειζονος Ελληνισμού, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο 54 του ν. 2169/1993 (Α΄ 149) προστίθεται στα μέσα πραγμάτωσης των σκοπών του Ιδρύματος εδάφιο (θ) ως εξής:

«(θ) τη συμμετοχή σε συγχρηματοδοτούμενα ή μη ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα, πράξεις και δράσεις, την εκπόνηση ερευνητικών και εκπαιδευτικών προγραμμάτων, την έκδοση βιβλίων και περιοδικών δελτίων, που σχετίζονται με τους σκοπούς του Ιδρύματος, την ερευνητική και μελετητική συνεργασία του Ιδρύματος με αντίστοιχα ιδρύματα στην Ελλάδα και την αλλοδαπή, τη συγκρότηση πληροφοριακών συνόλων, την ψηφιοποίηση του υλικού το οποίο θα συγκεντρωθεί στο Ίδρυμα, με στόχο τη δημιουργία ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων και την απονομή βραβείων σε συγγραφικά έργα που αναφέρονται στον Ελληνισμό.»

Άρθρο 146

Στην παράγραφο 10 του άρθρου 29 του ν. 4310/2014, όπως έχει αντικατασταθεί από το άρθρο 21 του ν. 4386/2016, διαγράφεται το β΄ εδάφιο αυτής. Επομένως η εν λόγω παράγραφος διαμορφώνεται πλέον ως εξής:

«Οι παραπάνω βαθμίδες είναι ανεξάρτητες και αυτοτελείς. Οι νομοθετημένες θέσεις μπορούν, ανάλογα με τις ανάγκες των ερευνητικών κέντρων, να καταλαμβάνονται από ερευνητές Γ΄, Β΄ ή Α΄ βαθμίδας αδιακρίτως, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.»

ΜΕΡΟΣ Κ΄ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 147

Τροποποίηση του β.δ. 748/1966

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 7 του β.δ. 748/1966 (Α΄ 790) προστίθεται περίπτωση (ιε) ως εξής:

«(ιε) Κέντρων διανομής εμπορευμάτων προς καταστήματα λιανικής πωλήσεως.»

Άρθρο 148

Τροποποίηση του άρθρου 11 του ν. 3377/2005

Η παράγραφος 2 του άρθρου 11 του ν. 3377/2005 (Α΄ 202), ως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 39 του ν. 4155/2013 (Α΄ 120), αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«2. Η κατάσχεση και καταστροφή των προϊόντων, που αναφέρονται στην προηγούμενη παράγραφο, επιβάλλεται από τα Κλιμάκια Ελέγχου Λαϊκών Αγορών και Υπαίθριου Εμπορίου του άρθρου 7α του ν. 2323/1995

(Α΄ 145), την Ελληνική Αστυνομία, τη Δημοτική Αστυνομία, το ΣΔΟΕ, το Λιμενικό Σώμα-Ελληνική Ακτοφυλακή, καθώς και από τις ελεγκτικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, τις Ελεγκτικές Υπηρεσίες των Περιφερειών και κάθε άλλη Ελεγκτική Υπηρεσία στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της. Για την εφαρμογή του παρόντος παρέχεται η συνδρομή της ΕΛ.ΑΣ., σύμφωνα με τα άρθρα 159-162 του π.δ. 141/1991 (Α΄ 58) ή του Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ. στον χώρο ευθύνης του, όπου αυτή κρίνεται απαραίτητη.»

Άρθρο 149

Τροποποίηση του ν. 4072/2012

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 189 του ν. 4072/2012 (Α΄ 86) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ο φορέας απονομής του σήματος τηρεί συγκεκριμένες προδιαγραφές που διασφαλίζουν ότι έχει τη διοικητική συγκρότηση και την τεχνική επάρκεια και τεχνογνωσία για την απονομή του Σήματος και τη διενέργεια ελέγχων για το συγκεκριμένο προϊόν ή υπηρεσία. Ως φορείς απονομής του Σήματος μπορούν να οριστούν δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς, οι οποίοι αναφέρονται στον εκάστοτε Κανονισμό απονομής. Οι ιδιωτικοί φορείς πρέπει να είναι διαπιστευμένοι κατά το πρότυπο ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17065 για το αντίστοιχο τεχνικό αντικείμενο που καθορίζεται από το ΕΣΥΔ.»

2. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 192 του ν. 4072/2012 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Για την απονομή του δικαιώματος χρήσης του Σήματος σε προϊόντα, τα οποία έχουν ενταχθεί στο σύστημα προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης (Π.Ο.Π.), προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων (Π.Γ.Ε.) ή εγγυημένων παραδοσιακών ιδιότυπων προϊόντων (Ε.Π.Ι.Π.) στην Ελλάδα, δεν απαιτείται η έκδοση Κανονισμού του άρθρου 187 ή η καταβολή τελών στον φορέα απονομής. Απαιτείται μόνον υποβολή της αίτησης εκ μέρους του ενδιαφερομένου προς τον φορέα, ο οποίος εντάσσει τους ενδιαφερόμενους στο μητρώο εγκεκριμένων επιχειρήσεων και δικαιούχων χρήσης των ενδείξεων Π.Ο.Π./Π.Γ.Ε./Ε.Π.Ι.Π.»

3. Η περίπτωση γ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 192 του ν. 4072/2012 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) Δήλωση ότι τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες πληρούν τις προδιαγραφές που τάσσονται με τον Κανονισμό που εκδίδεται σύμφωνα με το άρθρο 187. Στην περίπτωση προϊόντων τα οποία φέρουν νόμιμα τις ενδείξεις Π.Ο.Π./Π.Γ.Ε./Ε.Π.Ι.Π. αρκεί η αναφορά της απόφασης περί ένταξης του ενδιαφερομένου στο μητρώο εγκεκριμένων επιχειρήσεων και δικαιούχων χρήσης των εν λόγω ενδείξεων.»

Άρθρο 150

Τροποποίηση του ν. 3299/2004

Η περίπτωση Ε΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν. 3299/2004 (Α΄ 261), αντικαθίσταται ως εξής:

«Ε. 1. Στην απόφαση υπαγωγής στις ενισχύσεις του παρόντος καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις κάλυψης της ίδιας συμμετοχής, καθώς και οι όροι που κρίνονται αναγκαίοι για την εξασφάλιση της υλοποίησης της επένδυσης και του δημοσίου συμφέροντος. Αν διαπιστωθεί ότι υποβλήθηκαν στην υπηρεσία ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία ή ότι αποσιωπήθηκαν τέτοια στοι-

χεία, η γνώση των οποίων θα οδηγούσε στον αποκλεισμό της υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου στις διατάξεις του παρόντος ή στη με διαφορετικούς όρους υπαγωγή του ή σε μη πιστοποίηση της ολοκλήρωσής του ή σε μη νόμιμη καταβολή της εγκριθείσας ενίσχυσης ή και σε μη ορθή παρακολούθηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων: α) εάν δεν έχει ολοκληρωθεί το επενδυτικό σχέδιο, ανακαλείται η απόφαση υπαγωγής και επιστρέφεται τυχόν χορηγηθείσα ενίσχυση ή καταπίπτει η εγγυητική επιστολή σύμφωνα με την υποπερίπτωση iii της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 8, β) εάν έχει ολοκληρωθεί το επενδυτικό σχέδιο, επιστρέφεται το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης.

2. Οι ανωτέρω κυρώσεις δεν εφαρμόζονται:

α. Αν υποβλήθηκαν στην Υπηρεσία μη νόμιμα παραστατικά δαπανών, των οποίων η μη νόμιμη αξία δεν υπερβαίνει το ένα εκατομμύριο (1.000.000) ευρώ και η ενίσχυση που αφορά στη μη νόμιμη αξία αυτών δεν υπερβαίνει ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) επί της συνολικής ενίσχυσης που αφορά στο επενδυτικό σχέδιο. Τα παραστατικά αυτά, κατά το μέρος της μη νόμιμης αξίας τους, δεν πιστοποιούνται για την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου. Το επενδυτικό σχέδιο ολοκληρώνεται με επιβολή κύρωσης ίσης με το διπλάσιο ποσό της ενίσχυσης που αντιστοιχεί στη μη νόμιμη αξία των παραστατικών. Η ρύθμιση αυτή δεν καταλαμβάνει περιπτώσεις πλαστών παραστατικών ή στοιχείων. Αν κατά το χρόνο διαπίστωσης των παραβάσεων η ενίσχυση έχει καταβληθεί, το ποσό ενίσχυσης που αντιστοιχεί στο διπλάσιο της μη νόμιμης αξίας των σχετικών παραστατικών ανακτάται. Η παρούσα διάταξη έχει εφαρμογή για τις διαπιστώσεις που λαμβάνουν χώρα από όργανα που είναι κατά νόμο αρμόδια για τον έλεγχο των κατά περίπτωση στοιχείων, μετά την πρώτη εφαρμογή της.

β. Αν κατά την περίοδο υλοποίησης της επένδυσης καλύφθηκε νόμιμα η ίδια συμμετοχή και τεκμηριώνεται η δυνατότητα ολοκλήρωσης της επένδυσης. Στην περίπτωση αυτή επιβάλλεται είτε η μερική παρακράτηση, είτε η μερική επιστροφή της ενίσχυσης, το ύψος της οποίας δεν μπορεί να είναι χαμηλότερο από το δέκα τοις εκατό (10%) της εγκριθείσας ενίσχυσης. Για την εκτίμηση του τελικού ύψους της μερικής παρακράτησης ή επιστροφής της ενίσχυσης λαμβάνονται υπόψη οι ειδικότερες περιστάσεις στη βάση κριτηρίων, όπως ο βαθμός ολοκλήρωσης της επένδυσης σύμφωνα με τους όρους της απόφασης υπαγωγής και ο χρόνος διαπίστωσης των παραβάσεων.

Οι ανωτέρω συνέπειες επέρχονται εφόσον η διαπίστωση γίνει εντός δεκαετίας από την ημερομηνία δημοσίευσης της περίληψης της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης από όργανα που είναι κατά νόμο αρμόδια για τον έλεγχο των κατά περίπτωση στοιχείων.

3. Οι ρυθμίσεις των παραγράφων 1 και 2 εφαρμόζονται αναλόγως και για τις ρυθμίσεις των παραγράφων 4 και 7 του άρθρου 14 του ν. 3908/2011 (Α' 8).»

Άρθρο 151

Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα Α.Ε.

Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 2 του ν. 4608/2019 (Α' 66) τροποποιείται ως ακολούθως:

«Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 7 του ν. 4608/2019 (Α' 66), η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα

Α.Ε. εποπτεύεται από το υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, το δε ποσοστό του Ελληνικού Δημοσίου στην Εταιρεία, όπως εκπροσωπείται για την άσκηση των μετοχικών του δικαιωμάτων από τον Υπουργό Οικονομικών και τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, δεν επιτρέπεται να κατέλθει του πενήντα τοις εκατό (50%) και μιας επιπλέον μετοχής επί του συνόλου των μετοχών της Εταιρείας με δικαίωμα ψήφου.»

Άρθρο 152

Τροποποίηση του ν. 4548/2018

Η περίπτωση β' της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του ν. 4548/2018 (Α' 104) αντικαθίσταται ως εξής: «β) των εταιρειών που προβλέπονται ρητά από διάταξη νόμου».

Άρθρο 153

Διακριτικός τίτλος για ενοικιαζόμενα επιπλωμένα δωμάτια-διαμερίσματα (ΕΕΔΔ)

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 75 του ν. 4582/2018 (Α' 208) η ημερομηνία «31.05.2019» αντικαθίσταται, από τότε που ίσχυσε, από την ημερομηνία «31.12.2019».

Άρθρο 154

Διατάξεις για το Ελληνικό

Εγκρίνεται ως κατάλληλη θέση για τη μετεγκατάσταση και προσωρινή λειτουργία του Κεντρικού Σταθμού Μεταφόρτωσης Αποβλήτων (ΣΜΑ) που ευρίσκεται εντός του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού - Αγίου Κοσμά, σύμφωνα με τη χωροθέτηση που έγινε με την παράγραφο 2 του άρθρου 33 του ν. 3164/2003 (Α' 176), το τμήμα του νεκροταφείου του Δήμου Ελληνικού-Αργυρούπολης, επί της οδού Αθανασίου Διάκου, επιφάνειας 3.338 τ.μ., που εμφανίζεται στο τοπογραφικό διάγραμμα κλίμακας 1:200 που θεωρήθηκε από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Τοπογραφικών Εφαρμογών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας και δημοσιεύεται σε φωτοσμίκρυνση ως Παράρτημα Α' με τον νόμο αυτόν στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Μετά την πάροδο ενός μηνός από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου η λειτουργία του παραπάνω ΣΜΑ επιτρέπεται μόνο στη θέση που καθορίζεται με την παρούσα διάταξη και μέχρι την τροποποίηση του υφισταμένου Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου (ΓΠΣ) της περιοχής ή τη θεσμοθέτηση Τοπικού Χωρικού Σχεδίου (ΤΧΣ). Εάν η τροποποίηση του ΓΠΣ ή η θεσμοθέτηση του ΤΧΣ δεν πραγματοποιηθούν εντός χρονικού διαστήματος πέντε (5) ετών που εκκινεί από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, ο ΣΜΑ παύει να λειτουργεί νομίμως.

Άρθρο 155

Ερευνητικά κέντρα της Ακαδημίας Αθηνών και ΙΙΒΕΑΑ

1. Η παράγραφος 6 του άρθρου 73 του ν. 4610/2019 τροποποιείται ως εξής:

«6. α) Ερευνητικά Κέντρα της Ακαδημίας Αθηνών

Η περίπτωση 11 της παραγράφου Α' του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258), όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4386/2016 (Α' 83), αντικαθίσταται ως εξής:

«11. Τα ερευνητικά κέντρα της Ακαδημίας Αθηνών για τα οποία ως προς τα ζητήματα που αφορούν το πάσης

φύσεως προσωπικό (προσλήψεις, κρίσεις, προαγωγές, ωράριο, άδειες κ.λπ.) εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος. Ως προς τα όργανα διοίκησης και τα λοιπά θέματα, για τα ερευνητικά κέντρα της Ακαδημίας Αθηνών εφαρμόζονται οι διατάξεις του ειδικού θεσμικού πλαισίου που τα διέπουν και συμπληρωματικά οι διατάξεις του παρόντος.»

β) Λειτουργία του ΙΙΒΕΑΑ

2. Στο άρθρο 13Α του ν. 4310/2014, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4386/2016 (Α' 83), προστίθεται η εξής παράγραφος Ε' :

«Ε. Το Ίδρυμα Ιατροβιολογικών Ερευνών Ακαδημίας Αθηνών διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος ως προς:

αα) τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις πρόσληψης και εξέλιξης του ερευνητικού προσωπικού, τα δικαιώματα και υποχρεώσεις αυτού και τα πάσης φύσεως ζητήματα που αφορούν το ερευνητικό προσωπικό και το ειδικό τεχνικό προσωπικό (π.χ. ωράριο, άδειες, κ.λπ.),

ββ) την κάλυψη των δαπανών για τη μισθοδοσία του τακτικού προσωπικού,

γγ) την ανάληψη και τη διαχείριση των ερευνητικών προγραμμάτων/έργων,

δδ) την αξιολόγηση του Ιδρύματος, των συλλογικών και μονομελών οργάνων του και του ερευνητικού και λοιπού προσωπικού του,

εε) τον Οργανισμό και τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του.

Για τα λοιπά θέματα εφαρμόζονται οι διατάξεις του ειδικού θεσμικού πλαισίου του Ιδρύματος.»

γ) Εποπτεία και οργάνωση του ΙΙΒΕΑΑ

Για την εποπτεία του ΙΙΒΕΑΑ, τον Επιστημονικό Διευθυντή, το Διοικητικό Συμβούλιο και τον Πρόεδρό του ισχύουν τα εξής:

αα) Εποπτεία. Στο άρθρο 3 του π.δ. 420/1991 (Α' 153) η φράση «την Ακαδημία Αθηνών και τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων» αντικαθίσταται από τη φράση «την Ακαδημία Αθηνών και τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων».

ββ) Επιστημονικός Διευθυντής.

3. Η παράγραφος 2 του άρθρου 5 του π.δ. 420/1991 (Α' 153), όπως αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του π.δ. 138/2013 (Α' 221), αντικαθίσταται ως εξής:

«2.Α. Για τον συντονισμό όλων των ερευνητικών δραστηριοτήτων του ΙΙΒΕΑΑ και τη δημιουργία των προϋποθέσεων που εξασφαλίζουν στρατηγικές και αναπτυξιακές κατευθύνσεις για την έρευνα, σύμφωνα με τις διεθνείς προτεραιότητες και τις ανάγκες της επιστήμης, θεσμοθετείται θέση Επιστημονικού Διευθυντή. Ο Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΙΒΕΑΑ έχει τα προσόντα διευθυντή ερευνητικού κέντρου του άρθρου 16 του ν. 4310/2014 (Α' 258).

Β. Ο Επιστημονικός Διευθυντής του Ιδρύματος έχει τα εξής καθήκοντα:

i) Σε συνεργασία με τον Πρόεδρο του Επιστημονικού Συμβουλίου εισηγείται στο Διοικητικό Συμβούλιο, στο οποίο παρίσταται άνευ ψήφου, το ερευνητικό και αναπτυξιακό πρόγραμμα του Ιδρύματος και τον αντίστοιχο ετήσιο προϋπολογισμό, με βάση τις επιμέρους προτάσεις των κέντρων έρευνας και το σχέδιο δράσης του ΙΙΒΕΑΑ,

ii) εποπτεύει την υλοποίηση του επιστημονικού έργου του Ιδρύματος,

iii) ασκεί τα καθήκοντα που του ανατίθενται με τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του ΙΙΒΕΑΑ ή με από-

φαση του διοικητικού συμβουλίου.

Γ. Για την πλήρωση της θέσης του Επιστημονικού Διευθυντή ακολουθείται η διαδικασία του άρθρου 16 του ν. 4310/2014.

γγ) Διοικητικό Συμβούλιο. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 υπό α) και β) του άρθρου 6 του π.δ. 420/1991, όπως αυτές αντικαταστάθηκαν με την παράγραφο 6 του άρθρου 73 του ν. 4610/2019, αντικαθίστανται ως εξής:

«Το Διοικητικό Συμβούλιο του ΙΙΒΕΑΑ είναι επταμελές και αποτελείται από τακτικά μέλη της Ακαδημίας Αθηνών. Τα πέντε (5) μέλη εκλέγονται από την Τάξη των Θετικών Επιστημών της Ακαδημίας Αθηνών μεταξύ των μελών της Τάξης, κατά προτεραιότητα ιατροί και βιολόγοι και, αν αυτοί δεν επαρκούν, Ακαδημαϊκοί συναφών κλάδων. Τα λοιπά δύο μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγονται από την Ολομέλεια της Ακαδημίας Αθηνών. Η θητεία του Διοικητικού Συμβουλίου είναι πενταετής με δυνατότητα επανεκλογής. Μετά την εκλογή των επτά (7) μελών το Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτείται σε σώμα, εκλέγοντας Πρόεδρο, Αντιπρόεδρο και Γραμματέα. Η εκλογή και η συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου επικυρώνονται με απόφαση του Υπουργού, ο οποίος ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων αυτών.»

δδ) Πρόεδρος Δ.Σ..

4. Η παράγραφος 3 του άρθρου 6 του π.δ. 420/1991 (Α' 153) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο Πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου υλοποιεί τις αποφάσεις του Δ.Σ. και προβαίνει στην έκδοση οποιασδήποτε πράξεως που αφορά στην οργάνωση, διοίκηση και λειτουργία του Ιδρύματος. Ο Πρόεδρος σε περίπτωση που απουσιάζει, κωλύεται ή ελλείπει, αναπληρώνεται στα καθήκοντά του από τον Αντιπρόεδρο. Ο Πρόεδρος του Ιδρύματος ασκεί ιδίως τις εξής αρμοδιότητες:

i) Εκπροσωπεί το Ίδρυμα ενώπιον κάθε Δημόσιας ή Δικαστικής Αρχής, καθώς και έναντι παντός τρίτου.

ii) Συγκαλεί το Διοικητικό Συμβούλιο, καταρτίζει την ημερήσια διάταξη και προεδρεύει στις συνεδριάσεις του.

iii) Εποπτεύει την πορεία των οικονομικών και διοικητικών υποθέσεων του Ιδρύματος.

iv) Προϊσταται των οικονομικών και διοικητικών υπηρεσιών του Ιδρύματος.

v) Μεριμνά για τη στελέχωση του Ιδρύματος με το αναγκαίο προσωπικό.

vi) Μεριμνά για την εξασφάλιση των αναγκαίων οικονομικών πόρων και την αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του ιδρύματος.

vii) Καταρτίζει τον προϋπολογισμό του Ιδρύματος, τον υποβάλλει για έγκριση στο Διοικητικό Συμβούλιο και παρακολουθεί την εκτέλεσή του.

viii) Ασκεί κάθε άλλη αρμοδιότητα που προβλέπεται από ειδική διάταξη νόμου ή μεταβιβάζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. μπορεί να μεταβιβάσει αρμοδιότητά του σε άλλο μέλος του Δ.Σ.. Μπορεί επίσης να εξουσιοδοτήσει τους Διευθυντές των Κέντρων Έρευνας, τον Γενικό Διευθυντή, τους Διευθυντές ή τους προϊστάμενους των λοιπών οργανικών υπηρεσιακών μονάδων να υπογράφουν με εντολή του πράξεις ή άλλα έγγραφα της αρμοδιότητάς του.

δ) Εσωτερικός Κανονισμός

5. Το άρθρο 12 του π.δ. 420/1991 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το ΙΙΒΕΑΑ οφείλει να καταρτίσει και να υποβάλει στον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων εντός έξι (6)

μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος Οργανισμού και Εσωτερικό Κανονισμό σύμφωνα με το άρθρο 19 του ν. 4310/2014, όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 του ν. 4429/2016 (Α΄ 199) και το ειδικό θεσμικό πλαίσιο που το διέπει.»

2. Εκτός από τις καταργούμενες ή τροποποιούμενες με το παρόν άρθρο διατάξεις του π.δ. 420/1991, οι λοιπές διατάξεις του διατάγματος αυτού, όπως έχουν τροποποιηθεί, διατηρούνται σε ισχύ.

3. Μέχρις ότου δημοσιευθεί η κυρωτική υπουργική απόφαση για το εκλεγόμενο βάσει των διατάξεων του παρόντος άρθρου νέο Διοικητικό Συμβούλιο, λειτουργεί ανασυγκροτούμενο το κατά το άρθρο 19 του ν. 4598/2019 και την Υπουργική Απόφαση 82792/Ζ1 της 24.05.2019 (ΦΕΚ – Τεύχ. ΥΟΔΔ 370/11.6.2019) επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, συγκαλούμενο από τον Πρόεδρο ή, τούτου κωλυομένου για οποιονδήποτε λόγο, από τον Αντιπρόεδρο. Μετά τη δημοσίευση της παραπάνω υπουργικής απόφασης για το νέο Διοικητικό Συμβούλιο, το άρθρο 19 του ν. 4598/2019 καταργείται.

4. Καταργείται η περίπτωση εε΄ της παραγράφου 6γ του άρθρου 73 του ν. 4610/2019 και επανέρχεται σε ισχύ το άρθρο 7 του π.δ. 420/1991.

5. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων ισχύουν από τη δημοσίευση του παρόντος.

Άρθρο 156

Επείγουσα αντιμετώπιση στατικών και τεχνικών ζητημάτων σε κτιριακές υποδομές

Σε περιπτώσεις που διαπιστώνεται άμεση ανάγκη εκτέλεσης τεχνικών εργασιών για επείγουσα αντιμετώπιση στατικών και τεχνικών ζητημάτων σε κτιριακές υποδομές οι οποίες στεγάζουν υπηρεσίες Υπουργείων και των εποπτευόμενων φορέων αυτών, τα οποία είτε τα ίδια είτε τα συσχετιζόμενα ή συνεργαζόμενα με αυτά σε κοινές δράσεις δεν διαθέτουν, τεχνική υπηρεσία ή τεχνική υπηρεσία τους δεν πληροί τις προδιαγραφές επάρκειας που προβλέπονται από την παράγραφο 1 του άρθρου 44 του ν. 4412/2016 (Α΄ 147), είναι δυνατή η ανάθεση των οριζομένων στο επόμενο εδάφιο σε τεχνικό σύμβουλο που πληροί τα απαιτούμενα κριτήρια τεχνικής επάρκειας. Ο τεχνικός σύμβουλος αναλαμβάνει τη διεξαγωγή της διαδικασίας σύναψης, την εποπτεία και την επίβλεψη των δημοσίων συμβάσεων των απαιτούμενων έργων ή μελετών κατά παρέκκλιση των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 44 του ν. 4412/2016.

Άρθρο 157

Τροποποιήσεις των νόμων 4339/2015, 2664/1998, 2328/1995, 1746/1988

1. Στο τέλος της παραγράφου 4 του άρθρου 5 του ν. 4339/2015 (Α΄ 133) προστίθενται δύο εδάφια ως εξής:

«Επίσης, η υποχρέωση ονομαστικοποίησης δεν ισχύει για τις μετοχές ή μερίδια που ανήκουν σε ή ελέγχονται από: α) Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (Ο.Σ.Ε.Κ.Α.), όπως ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, που εδρεύουν σε κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), οι οποίοι εποπτεύονται από Εποπτικές Αρχές των κρατών-μελών της Ε.Ε. και του Ε.Ο.Χ., ανεξάρτητα από το εάν είναι εισηγμένοι ή όχι σε ρυθμιζόμενες αγορές, β) Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων

(Ο.Ε.Ε.), που εδρεύουν σε κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), οι οποίοι εποπτεύονται από Εποπτικές Αρχές των κρατών-μελών της Ε.Ε. και του Ε.Ο.Χ. και είναι εισηγμένοι σε ρυθμιζόμενες αγορές και γ) Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων (Ο.Σ.Ε.), που εδρεύουν σε κράτη - μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.), οι οποίοι είναι εισηγμένοι σε ρυθμιζόμενες αγορές. Οι εξαιρέσεις της παρούσας παραγράφου εφαρμόζονται και στους νομίμως λειτουργούντες παρόχους περιεχομένου εθνικής εμβέλειας, μέχρι την ολοκλήρωση της αδειοδότησης για τον τύπο προγράμματος που αφορά η ενεστώσα λειτουργία τους.»

2. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν. 2644/1998 (Α΄ 233) αντικαθίσταται ως εξής:

«Επίσης, η ανωτέρω υποχρέωση δεν ισχύει για τις μετοχές ή μερίδια των εισηγμένων στις ρυθμιζόμενες αγορές των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) ή του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) εταιρειών, καθώς και για τις μετοχές που ανήκουν σε ή ελέγχονται από: α) Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (Ο.Σ.Ε.Κ.Α.), όπως ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, που εδρεύουν σε κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), οι οποίοι εποπτεύονται από Εποπτικές Αρχές των κρατών-μελών της Ε.Ε. και του Ε.Ο.Χ., ανεξάρτητα από το εάν είναι εισηγμένοι ή όχι σε ρυθμιζόμενες αγορές, β) Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων (Ο.Ε.Ε.), που εδρεύουν σε κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), οι οποίοι εποπτεύονται από Εποπτικές Αρχές των κρατών-μελών της Ε.Ε. και του Ε.Ο.Χ. και είναι εισηγμένοι σε ρυθμιζόμενες αγορές και γ) Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων (Ο.Σ.Ε.), που εδρεύουν σε κράτη - μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.), οι οποίοι είναι εισηγμένοι σε ρυθμιζόμενες αγορές.»

3. Στην παράγραφο 9 του άρθρου 1 του ν. 2328/1995 (Α΄ 159) μετά το εδάφιο «Οι εταιρείες αυτές δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις της προηγούμενης παραγράφου.» προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Επίσης, η υποχρέωση ονομαστικοποίησης δεν ισχύει για τις μετοχές ή μερίδια που ανήκουν σε ή ελέγχονται από: α) Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (Ο.Σ.Ε.Κ.Α.), όπως ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, που εδρεύουν σε κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), οι οποίοι εποπτεύονται από Εποπτικές Αρχές των κρατών-μελών της Ε.Ε. και του Ε.Ο.Χ., ανεξάρτητα από το εάν είναι εισηγμένοι ή όχι σε ρυθμιζόμενες αγορές, β) Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων (Ο.Ε.Ε.), που εδρεύουν σε κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), οι οποίοι εποπτεύονται από Εποπτικές Αρχές των κρατών-μελών της Ε.Ε. και του Ε.Ο.Χ. και είναι εισηγμένοι σε ρυθμιζόμενες αγορές και γ) Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων (Ο.Σ.Ε.), που εδρεύουν σε κράτη - μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.), οι οποίοι είναι εισηγμένοι σε ρυθμιζόμενες αγορές.»

4. Στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 24 του ν. 1746/1988 (Α΄ 2) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Επίσης, η υποχρέωση ονομαστικοποίησης δεν ισχύει για τις μετοχές ή μερίδια που ανήκουν σε ή ελέγχονται

από: α) Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων σε Κινητές Αξίες (Ο.Σ.Ε.Κ.Α.), όπως ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, που εδρεύουν σε κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), οι οποίοι εποπτεύονται από Εποπτικές Αρχές των κρατών-μελών της Ε.Ε. και του Ε.Ο.Χ., ανεξάρτητα από το εάν είναι εισηγμένοι ή όχι σε ρυθμιζόμενες αγορές, β) Οργανισμούς Εναλλακτικών Επενδύσεων (Ο.Ε.Ε.), που εδρεύουν σε κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) και του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ.), οι οποίοι εποπτεύονται από Εποπτικές Αρχές των κρατών-μελών της Ε.Ε. και του Ε.Ο.Χ. και είναι εισηγμένοι σε ρυθμιζόμενες αγορές και γ) Οργανισμούς Συλλογικών Επενδύσεων (Ο.Σ.Ε.), που εδρεύουν σε κράτη - μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.), οι οποίοι είναι εισηγμένοι σε ρυθμιζόμενες αγορές.»

5. Η περίπτωση ιθ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«ιθ. Οι ιδιοκτήτες, οι μέτοχοι, οι εταίροι, οι Πρόεδροι, οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι και τα εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., οι διαχειριστές, καθώς και οι Γενικοί Διευθυντές και οι Διευθυντές ειδήσεων και ενημέρωσης κάθε μορφής επιχειρήσεων ή εταιριών, που κατέχουν άδεια λειτουργίας ή εν γένει έχουν την εκμετάλλευση τηλεοπτικών σταθμών, ελεύθερης λήψης ή παροχής κάθε μορφής συνδρομητικών τηλεοπτικών υπηρεσιών, καθώς και ραδιοφωνικών σταθμών, όπως και των βασικών μετόχων αυτών, με την εξαίρεση των βασικών μετόχων που εμπίπτουν στην παράγραφο 4 του άρθρου 5 του ν. 4339/2015, καθώς και των μετόχων αυτών.»

6. Η περίπτωση ιθ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«ιθ. Οι ιδιοκτήτες, οι εκδότες, οι μέτοχοι, οι εταίροι, οι Πρόεδροι, οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι και τα εκτελεστικά μέλη του Δ.Σ., οι διαχειριστές, καθώς και οι Γενικοί Διευθυντές και οι Διευθυντές ειδήσεων και ενημέρωσης κάθε μορφής επιχειρήσεων ή εταιριών, που εκμεταλλεύονται διαδικτυακά ενημερωτικά μέσα ή εκδίδουν ημερήσια ή περιοδικά έντυπα πανελληνίας κυκλοφορίας, όπως και των βασικών μετόχων αυτών, με την εξαίρεση των βασικών μετόχων που εμπίπτουν στην παράγραφο 4 του άρθρου 5 του ν. 4339/2015, καθώς και των μετόχων αυτών.»

Άρθρο 158

Ρυθμίσεις για τη λειτουργία δραστηριοτήτων και την προστασία του καταναλωτή

1. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 11 του ν. 3345/2005 αντικαθίσταται ως εξής:

«Για τα καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος, μαζί με τους κοινόχρηστους χώρους τους, που λειτουργούν στην Κεντρική Δημοτική Αγορά και στη Βαρβάκειο Αγορά του Δήμου Αθηναίων, καθώς και για όσα ανήκουν στον Οργανισμό Κεντρικής Αγοράς Αθηνών (Ο.Κ.Α.Α.) και λειτουργούν στο Δήμο Αγίου Ιωάννη Ρέντη και της Κεντρικής Αγοράς Θεσσαλονίκης (ΚΑΘ Α.Ε.), δεν απαιτείται χορήγηση άδειας νομιμοποίησης υφιστάμενων εγκαταστάσεων και αυτοτελούς άδειας ίδρυσης και λειτουργίας.»

2. Η παράγραφος 6 του άρθρου 100 του ν. 4497/2017 τροποποιείται αντικαθίσταται ως εξής:

«Στο ΣΥΚΕΑΑΠ διατίθενται για αποκλειστική απασχό-

ληση, με διετή θητεία, υπάλληλοι της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή με προϋπηρεσία σε οργανική μονάδα με κυρωτικές αρμοδιότητες και δύο (2) ελεγκτές της Διεύθυνσης Πολιτικής Ποιότητας (Μετρολογία) της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας οι οποίοι εντέλλονται για κατ' αρμοδιότητα ελέγχους από το Συντονιστικό Κέντρο.»

3. Στο άρθρο 78 του ν. 4442/2016 προστίθενται οι παράγραφοι 3 έως 6 ως εξής:

«3. Στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κεφαλαίου εμπίπτουν οι χώροι παιδικής αναψυχής. Ως τέτοιοι ορίζονται οι χώροι στους οποίους παρέχεται ευρύ φάσμα υπηρεσιών ψυχαγωγίας σε παιδιά και τις οικογένειες ή τους συνοδούς τους. Οι χώροι παιδικής αναψυχής μπορούν να περιλαμβάνουν εκπαιδευτικά παιχνίδια, παιχνίδια δράσης, παιχνιδοκατασκευές, εκθέματα και χώρους εκθέσεων εκπαιδευτικής ή μη φύσης, εκθέσεις ζώων - ενυδρεία, διαδραστικές δραστηριότητες και διαδραστικούς χώρους, χώρους παραστάσεων και προβολών, χώρους για πάρτι και εκδηλώσεις, καθώς και πωλητήρια.

4. Οι χώροι παιδικής αναψυχής είναι υπαίθριοι ή στεγασμένοι ή βρίσκονται εντός κτηρίων, σε οικόπεδα ή γήπεδα, και λειτουργούν αυτοτελώς ή συμπληρωματικά προς άλλες χρήσεις.

5. Η λειτουργία των χώρων παιδικής αναψυχής υπόκειται σε καθεστώς έγκρισης, σύμφωνα με το άρθρο 7, η οποία χορηγείται από την κατά τόπο αρμόδια Περιφέρεια. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται οι προδιαγραφές λειτουργίας τους, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης των αναγκαίων προτύπων, καθώς και τα δικαιολογητικά, η διαδικασία και το περιεχόμενο της έγκρισης, οι αναγκαίοι όροι για την έκδοση της, ο τρόπος υποβολής και εφαρμογής της διαδικασίας έγκρισης μέσω του ΟΠΣ-ΑΔΕ, οι επιβαλλόμενες κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 15, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα που είναι αναγκαίο για τη χορήγηση προηγούμενης έγκρισης στον φορέα άσκησης οικονομικής δραστηριότητας.

6. Αναψυκτήρια και χώροι εστίασης που λειτουργούν σε χώρους παιδικής αναψυχής αδειοδοτούνται αυτοτελώς βάσει της κείμενης νομοθεσίας.»

Άρθρο 159

Ορισμός Αρχής Σχεδιασμού για την εκπόνηση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) των Λιμένων

Ως «Αρχή Σχεδιασμού» που προβαίνει στην εκπόνηση Σχεδίου ή Προγράμματος κατά την έννοια των οριζόμενων στην περίπτωση ζ' του άρθρου 2 της ΚΥΑ ΥΠΕΧΩ-ΔΕ/ΕΥΠΕ/ οικ. 107017 (Β' 1225/2006) ορίζεται:

α) Ο ίδιος ο φορέας, στην περίπτωση των λιμένων που φορέας διαχείρισής τους είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου ή Ανώνυμη Εταιρεία Οργανισμού Λιμένα που την πλειοψηφία των μετοχών της κατέχει το Ελληνικό Δημόσιο ή το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ).

β) Το Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (ΤΑΙΠΕΔ), στην περίπτωση των λιμένων που φορέας διαχείρισής τους είναι Ανώνυμη Εταιρεία της οποίας μέτοχος είναι το ΤΑΙΠΕΔ, αλλά την πλειοψηφία των μετοχών της κατέχει ιδιώτης επενδυτής. Η λειτουργία του ΤΑΙΠΕΔ όταν ενεργεί ως «Αρχή Σχεδιασμού» χρηματοδοτείται από τα έσοδά του.

Άρθρο 160**Σύσταση Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης τομέων Βιομηχανίας, Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων**

Στο άρθρο 53 του ν. 4314/2014 (Α΄265) προστίθεται παράγραφος 8 ως εξής:

«8. Στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, συστήνεται Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής Τομέων Βιομηχανίας, Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή (ΕΥΔΕ - ΒΕΚ), η οποία υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, με σκοπό την ανάληψη διαχείρισης μέρους Επιχειρησιακού Προγράμματος, καθώς και την υλοποίηση πράξεων αποκλειστικά στους εν λόγω τομείς. Η Ειδική Υπηρεσία έχει, επιπλέον, τις αρμοδιότητες του άρθρου 17 του παρόντος και δύναται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων να αναλαμβάνει τη διαχείριση μέρους του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» ή άλλου τομεακού ή περιφερειακού Ε.Π. ή συγκεκριμένα καθήκοντα της Διαχειριστικής Αρχής του εν λόγω Ε.Π. όσον αφορά σε δράσεις κρατικών ενισχύσεων και μη στους τομείς βιομηχανίας, εμπορίου και προστασίας καταναλωτή, ή και την υλοποίηση άλλων ευρωπαϊκών προγραμμάτων πέραν των αρμοδιοτήτων που προβλέπονται στο άρθρο 17. Η ΕΥΔΕ - ΒΕΚ, διαρθρώνεται σε τέσσερις μονάδες, ως εξής: (α) Μονάδα Α΄: Προγραμματισμού και Αξιολόγησης, (β) Μονάδα Β1: Διαχείριση Πράξεων, (γ) Μονάδα Β2: Υλοποίησης Πράξεων, (δ) Μονάδα Γ: Οργάνωσης και Διοικητικής Υποστήριξης.»

2. Η Ειδική Υπηρεσία «Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού Τομέων Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή» (ΕΔ Ε και ΠΚ), η οποία αναδιαρθρώθηκε με την κ.υ.α. 47677/ΕΥΘΥ 489/2016 (Β΄ 1406) καταργείται. Το πάσης φύσεως προσωπικό που υπηρετεί με απόσπαση ή μετακίνηση στις οργανικές μονάδες της ΕΔ Ε και ΠΚ που καταργείται με το προηγούμενο εδάφιο μεταφέρεται στην ΕΥΔΕ-ΒΕΚ και υπηρετεί σε αυτήν.

3. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται ο οργανισμός και οι αρμοδιότητες της ΕΥΔΕ-ΒΕΚ και των μονάδων της. Η στελέχωση της ΕΥΔΕ-ΒΕΚ γίνεται σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις του ν. 4314/2014.

4. Η παύση λειτουργίας της ΕΔ Ε και ΠΚ και η έναρξη της πλήρους λειτουργίας της ΕΥΔΕ-ΒΕΚ πραγματοποιείται μετά την τοποθέτηση των προϊσταμένων, σύμφωνα με την παράγραφο 3 και όχι αργότερα από τις 31.12.2019 και διαπιστώνεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

5. Συγχρηματοδοτούμενες από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 πράξεις, καθώς και πράξεις χρηματοδοτούμενες από το εθνικό ΠΔΕ, που υλοποιούνται από την ΕΔ Ε και ΠΚ που καταργείται με την παράγραφο 2, συνεχίζουν να υλοποιούνται από την ΕΥΔΕ-ΒΕΚ, η οποία θεωρείται καθολικός διάδοχος ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που απορρέουν από τις πράξεις αυτές. Η ΕΥΔΕ-ΒΕΚ αναλαμβάνει επιπλέον τυχόν ενέργειες που προκύπτουν ως απόρροια της ά-

σκησης των αρμοδιοτήτων της ΕΔ Ε και ΠΚ κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013.

Άρθρο 161**Τροποποιήσεις του ν. 4512/2018**

Η παράγραφος 18 του άρθρου 378 του ν. 4512/2018 αντικαθίσταται ως εξής:

«18. Κάθε μη έγκαιρη και πλήρης καταβολή της συμμετοχής του Ελληνικού Δημοσίου της παραγράφου 15, και των οικονομικών υποχρεώσεων της παραγράφου 16 του παρόντος άρθρου, συνιστά αυτοτελή παράβαση, η οποία διαπιστώνεται με την πράξη που εκδίδει η ΕΕΕΠ, με βάση τη διάταξη της παραγράφου 17 του άρθρου αυτού. Ανεξάρτητα από τις συνέπειες της παραγράφου 17, η διαπίστωση τριών (3) τέτοιων παραβάσεων, ανά έτος, ή και η άνω των εξήντα (60) ημερών καθυστέρηση καταβολής ή ρύθμισης των οφειλόμενων ασφαλιστικών εισφορών, επιφέρει προσωρινή ανάκληση της άδειας για δύο (2) μήνες. Προσωρινή ανάκληση της άδειας, πριν την παρέλευση των δύο (2) επόμενων της προηγούμενης ανάκλησης, οικονομικών ετών, επιφέρει οριστική ανάκληση της άδειας και καταγγελία της σύμβασης από την ΕΕΕΠ.»

Άρθρο 162**Αρμοδιότητα έκδοσης συνταξιοδοτικών αποφάσεων**

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 69ΙΒ του ν. 4387/2016, που προστέθηκε με το άρθρο 51 του ν. 4445/2016 τροποποιείται και διαμορφώνεται, ως εξής:

«1. Η αρμοδιότητα της έκδοσης συνταξιοδοτικών αποφάσεων που ασκούσαν οι υπηρεσίες των άρθρων 69 Α΄ έως και 69 ΙΑ΄ του ν. 4387/2016 και πλέον έχουν μεταφερθεί στην κεντρική υπηρεσία του Ε.Φ.Κ.Α., ασκείται από αυτές μέχρι την πλήρη εφαρμογή του Οργανισμού του Ενιαίου Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης σύμφωνα με το π.δ 8/2019 (Α΄ 8), με την επιφύλαξη όσων ορίζονται διαφορετικά. Η άσκηση της εν λόγω αρμοδιότητας που προβλέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 17, 18, 20, 21, 25 και 27 του π.δ. 8/2019 αναστέλλεται κατά το ίδιο χρονικό διάστημα.

Η παρούσα ρύθμιση ισχύει από τη δημοσίευσή της.

Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, μετά από πρόταση του Διοικητή του Ε.Φ.Κ.Α., δύναται να προστίθενται ή να καταργούνται αρμοδιότητες των οργανικών μονάδων του Ε.Φ.Κ.Α., καθώς και να μεταφέρονται υφιστάμενες τέτοιες μεταξύ των οργανικών μονάδων του Ε.Φ.Κ.Α., του Ν.Α.Τ. και του Ο.Γ.Α..

2. Οι Υπηρεσίες των εντασσομένων στον Ε.Φ.Κ.Α. φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών οι οποίες ασκούσαν αρμοδιότητες που δεν περιγράφονται στις οργανικές μονάδες του Ε.Φ.Κ.Α., διατηρούνται σε ισχύ ως Υπηρεσίες του Ε.Φ.Κ.Α. με την ίδια οργανωτική δομή, αρμοδιότητες και προσωπικό.

3. Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, μετά από πρόταση του ΔΣ του Ε.Φ.Κ.Α. καθορίζονται οι υπηρεσίες της προηγούμενης παραγράφου και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία τους.

Άρθρο 163
Παράταση προθεσμίας ολοκλήρωσης επενδυτικών
σχεδίων του ν. 3299/2004 (Α΄ 261)
και του ν. 3908/2011 (Α΄ 8)

1. Στο δεύτερο και το τέταρτο εδάφιο της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 76 του ν. 4399/2016 (Α΄ 117) οι λέξεις «31 Δεκεμβρίου 2019» αντικαθίστανται με τις λέξεις «31 Δεκεμβρίου 2020».

2. Στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 76 του ν. 4399/2016 οι λέξεις «31ης Δεκεμβρίου 2019» αντικαθίστανται με τις λέξεις «31ης Δεκεμβρίου 2020».

3. Στην περίπτωση α΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 76 του ν. 4399/2016 (Α΄ 117) οι λέξεις «31η Δεκεμβρίου 2019» αντικαθίστανται με τις λέξεις «31η Δεκεμβρίου 2020».

4. Στο πρώτο εδάφιο της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 76 του ν. 4399/2016 οι λέξεις «31 Δεκεμβρίου 2019» αντικαθίστανται με τις λέξεις «31 Δεκεμβρίου 2020».

5. Η παράταση της 31ης Δεκεμβρίου 2020 καταλαμβάνει και τα επενδυτικά σχέδια στα οποία έχει μεν πραγματοποιηθεί, βάσει παραστατικών, η υλοποίηση του πενήντα τοις εκατό (50%) του εγκεκριμένου κόστους του επενδυτικού σχεδίου στις προκαθορισμένες ημερομηνίες, όπως αυτές προσδιορίζονται στην περίπτωση β΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 76 του ν. 4399/2016, εντούτοις δεν έχει γνωστοποιηθεί η υλοποίηση αυτή στην αρμόδια Υπηρεσία, με την υποβολή είτε υπεύθυνης δήλωσης είτε αιτήματος ελέγχου.

6. Η παράγραφος 4 του άρθρου 76 του ν. 4399/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Για όσες περιπτώσεις έως την ημερομηνία έναρξης ισχύος της διάταξης της παρούσας παραγράφου, δεν έχει εκδοθεί απόφαση χορήγησης παράτασης της προθεσμίας ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις των νόμων 3299/2004 και 3908/2011 για λόγους ανωτέρας βίας, η διάρκεια της παράτασης που εγκρίνεται με την οικεία απόφαση του αρμοδίου κατά περίπτωση οργάνου, υπολογίζεται μετά τις 31.12.2020.»

ΜΕΡΟΣ ΚΑ΄
ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ,
ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΥΠΟ-
ΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Άρθρο 164
Τροποποίηση του ν. 4478/2017 (Α΄ 91)

1. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 56 του ν. 4478/2017 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Η Αστυνομία ή άλλη αρμόδια αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να βοηθά το θύμα να κατανοεί και να γίνεται κατανοητό, από την πρώτη επαφή και σε κάθε περαιτέρω αναγκαία επικοινωνία του, στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας, καθώς και να κατανοεί τις πληροφορίες που παρέχονται από τις αρχές αυτές.

2. Σε κάθε επικοινωνία της με το θύμα, η Αστυνομία ή

άλλη αρμόδια αρχή χρησιμοποιεί γλώσσα απλή και κατανοητή, προφορικά ή γραπτά. Στις επικοινωνίες αυτές λαμβάνονται υπόψη τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος, ιδίως, η ηλικία, η ωριμότητα, οι πνευματικές και διανοητικές ικανότητες, το μορφωτικό επίπεδο, η γλωσσική επάρκεια, τυχόν προβλήματα ακοής ή όρασης ή τυχόν αναπηρία, καθώς και η έντονη συναισθηματική φόρτιση αυτού, τα οποία ενδεχομένως επηρεάζουν την ικανότητά του να κατανοεί ή να γίνεται κατανοητό. Για αυτό το σκοπό διατίθεται οδηγός δικαιωμάτων διατυπωμένος στις πιο συχνά καθομιλούμενες γλώσσες, καθώς και στη γραφή Μπράιγ (Braille).»

2. Στον τίτλο του άρθρου 59 του ν. 4478/2017 μετά τις λέξεις «άρθρο 6» προστίθενται οι λέξεις «και 11 παρ. 3» και στο τέλος της περίπτωσης α) της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού μετά τη λέξη «βουλεύματος» προστίθεται η φράση:

«, καθώς και το δικαίωμά του να λαμβάνει πληροφορίες προκειμένου να αποφασίσει αν θα ζητήσει να επανεξετασθεί η απόφαση μη άσκησης δίωξης σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας».

3. Μετά το άρθρο 63 του ν. 4478/2017 προστίθεται άρθρο 63Α που έχει ως εξής:

«Άρθρο 63Α
 Επιστροφή περιουσιακών στοιχείων
 (Άρθρο 15 της Οδηγίας 2012/29/ΕΕ)

Τα περιουσιακά στοιχεία, τα οποία κατασχέθηκαν κατά την ποινική διαδικασία και κρίθηκε ότι πρέπει να αποδοθούν στα θύματα, επιστρέφονται σε αυτά αμελλητί, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.»

4. Στον τίτλο του άρθρου 65 του ν. 4478/2017 μετά τη λέξη «δράστη» τίθεται τελεία και προστίθενται οι λέξεις «Προστασία θυμάτων και οικείων τους» και οι λέξεις «άρθρο 19» αντικαθίστανται από τις λέξεις «άρθρα 18 και 19». Στο τέλος του ίδιου άρθρου προστίθεται παράγραφος 3, η οποία έχει ως εξής:

«3. Με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης, τα μέτρα που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, καθώς και σε ειδικούς νόμους για την προστασία των θυμάτων από δευτερογενή και επαναλαμβανόμενη θυματοποίηση και εκφοβισμό, από τους κινδύνους ψυχικής, συναισθηματικής ή ψυχολογικής βλάβης, και για την προστασία της αξιοπρέπειας των θυμάτων κατά τη διάρκεια της εξέτασης ή της κατάθεσής τους, καθώς και οι διαδικασίες για τη σωματική προστασία των θυμάτων μπορούν να εφαρμόζονται και για την προστασία των οικείων τους.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Άρθρο 165
Κατάργηση Τμημάτων Ελεύθερης Πρόσβασης

1. Το άρθρο 4 του ν. 4186/2013 (Α΄ 193), όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 4 του άρθρου 100 του ν. 4610/2019 (Α΄ 70) για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση από το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

1. Οι απόφοιτοι του ημερήσιου Γενικού Λυκείου (ΓΕ.Λ.) εισάγονται στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση κατά το αμέσως επόμενο ακαδημαϊκό έτος από το σχολικό έτος αποφοίτησης ως εξής:

α) Στις Σχολές, τα Τμήματα και τις Εισαγωγικές Κατευθύνσεις Τμημάτων των Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.), των Ανώτατων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών (Α.Ε.Α.), των Ανώτερων Σχολών Τουριστικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.Τ.Ε.) του Υπουργείου Τουρισμού: μέσω εισαγωγικών εξετάσεων που διεξάγονται σε πανελλαδικό επίπεδο με θέματα από την εξεταστέα ύλη της Γ΄ τάξης ημερήσιου ΓΕ.Λ., που προκύπτουν αποκλειστικά από Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων (Κ.Ε.Ε.) (εφεξής «πανελλαδικές εξετάσεις»).

β) Στις Σχολές των Ανωτάτων Στρατιωτικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Σ.Ε.Ι.) και Ανώτερων Στρατιωτικών Σχολών Υπαξιωματικών (Α.Σ.Σ.Υ.), των Σχολών της Αστυνομικής και Πυροσβεστικής Ακαδημίας, της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού (Α.Ε.Ν.), καθώς και των Σχολών Δοκίμων Σημαιοφόρων Λ.Σ. και Λιμενοφυλάκων μέσω πανελλαδικών εξετάσεων με την επιφύλαξη ειδικών προϋποθέσεων, διαδικασιών και όρων εισαγωγής που ορίζονται από τις οικείες διατάξεις.

2. α) Οι απόφοιτοι εσπερινού ΓΕ.Λ. εισάγονται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, κατά το αμέσως επόμενο ακαδημαϊκό έτος από το σχολικό έτος αποφοίτησης, σε ποσοστό θέσεων επιπλέον του αριθμού εισακτέων, το οποίο ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, ως εξής:

αα) στις Σχολές, τα Τμήματα και τις Εισαγωγικές Κατευθύνσεις Τμημάτων των Α.Ε.Ι., των Α.Ε.Α. και των Α.Σ.Τ.Ε. μέσω εισαγωγικών εξετάσεων που διεξάγονται σε πανελλαδικό επίπεδο με θέματα από την εξεταστέα ύλη της Γ΄ τάξης εσπερινού ΓΕ.Λ., που προκύπτουν αποκλειστικά από Κεντρική Επιτροπή Εξετάσεων (Κ.Ε.Ε.),

ββ) στις Σχολές της Ακαδημίας Εμπορικού Ναυτικού μέσω πανελλαδικών εξετάσεων με την επιφύλαξη ειδικών προϋποθέσεων, διαδικασιών και όρων εισαγωγής που ορίζονται από τις οικείες διατάξεις. Στην περίπτωση αυτή το ποσοστό θέσεων επιπλέον του αριθμού εισακτέων ορίζεται με κοινή απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων και του Υπουργού Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής.

β) Η περίπτωση α΄ εφαρμόζεται για υποψηφίους που:

αα) έχουν πλήρη φοίτηση, από την έναρξη και έως τη λήξη κάθε διδακτικού έτους, και στις τρεις τάξεις του εσπερινού ΓΕ.Λ., ή

ββ) εγγράφονται ή μετεγγράφονται στην Γ΄ τάξη του εσπερινού ΓΕ.Λ. μετά την αποφοίτησή τους από τη Β΄ τάξη του ημερήσιου ΓΕ.Λ. ή στη Β΄ τάξη του εσπερινού ΓΕ.Λ. μετά την αποφοίτησή τους από την Α΄ τάξη του ημερήσιου ΓΕ.Λ., εργάζονται και μετά την αποφοίτησή τους από την Β΄ ή την Α΄ τάξη ημερήσιου ΓΕ.Λ. αντίστοιχα ή κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους στις τάξεις αυτές, επήλθε: ααα) θάνατος του ενός γονέα ή βββ) αναπηρία του ενός γονέα, ο οποίος ασκεί μόνος ή από κοινού με τον άλλο γονέα την επιμέλεια, σε ποσοστό άνω του εξήντα επτά τοις εκατό (67%), ή

γγ) εγγράφονται στη Β΄ ή στη Γ΄ τάξη του εσπερινού

ΓΕ.Λ. είτε μετά τη συμπλήρωση του 25ου έτους ηλικίας είτε λόγω ένταξης, ως εξαρτημένων ατόμων, σε πρόγραμμα απεξάρτησης ή δδ) μετεγγράφονται από την Α΄ τάξη ημερήσιου ΓΕ.Λ. στην Α΄ τάξη εσπερινού ΓΕ.Λ. εντός της προβλεπόμενης από τις κείμενες διατάξεις προθεσμίας για μετεγγραφή.

γ) Οι απόφοιτοι εσπερινού ΓΕ.Λ., ανεξάρτητα αν πληρούν τις προϋποθέσεις της περίπτωσης β΄, μπορούν εναλλακτικά να συμμετέχουν στις πανελλαδικές εξετάσεις για εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, κατά το αμέσως επόμενο ακαδημαϊκό έτος από το σχολικό έτος αποφοίτησης, ως υποψήφιοι στην κατηγορία αποφοίτων ημερήσιου ΓΕ.Λ., με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις που ισχύουν γι' αυτούς.

3. Οι μαθητές της Γ΄ Τάξης Ημερήσιου και Εσπερινού ΓΕ.Λ. με την έναρξη του σχολικού έτους και όχι αργότερα της 20ης Σεπτεμβρίου επιβεβαιώνουν οριστικά την Αρχική Δήλωση Ομάδας Προσανατολισμού, που έχουν υποβάλει στη σχολική τους μονάδα, προ της λήξης του προηγούμενου διδακτικού έτους. Έκαστος μαθητής επιλέγει υποχρεωτικά μία (1) Ομάδα Μαθημάτων Προσανατολισμού.

Οι Ομάδες Προσανατολισμού επιτρέπουν την πρόσβαση σε συγκεκριμένα Επιστημονικά Πεδία σύμφωνα με το άρθρο 4Α του παρόντος νόμου.

4. Οι μαθητές της Γ΄ Λυκείου που συμμετέχουν στις πανελλαδικές εξετάσεις, μετά την ολοκλήρωση των εξετάσεων και τη γνωστοποίηση των βαθμών της τελικής τους επίδοσης, συμπληρώνουν το μηχανογραφικό. Σε αυτό επιλέγουν όσα Τμήματα επιθυμούν από το επιστημονικό πεδίο στο οποίο έχουν πρόσβαση, σύμφωνα με το άρθρο 4Α.

5. Για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ισχύουν τα εξής:

α) προσμετράται σε ποσοστό ενενήντα τοις εκατό (90%) ο μέσος όρος των βαθμών στα τέσσερα (4) πανελλαδικά εξεταζόμενα μαθήματα του οικείου επιστημονικού πεδίου, σύμφωνα με το άρθρο 4Α, και σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) ο βαθμός του απολυτηρίου της Γ΄ Τάξης ΓΕ.Λ.. Κατ' εξαίρεση, για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021 υπολογίζεται μόνο ο μέσος όρος των τεσσάρων (4) πανελλαδικά εξεταζόμενων μαθημάτων,

β) στα Τμήματα όπου απαιτείται η εξέταση ειδικού μαθήματος ή πρακτικής δοκιμασίας για την εισαγωγή υποψηφίων σε αυτά, λόγω της φύσης του γνωστικού αντικείμενου που θεραπεύουν, η εξέταση του ειδικού μαθήματος ή της πρακτικής δοκιμασίας γίνεται πανελλαδικά. Σε κάθε ειδικό μάθημα ο υποψήφιος πρέπει να επιτύχει βαθμολογία τουλάχιστον ίση με το μισό της προβλεπόμενης μέγιστης δυνατής. Για τον υπολογισμό της συνολικής βαθμολογίας, προστίθεται στην βαθμολογία, όπως έχει υπολογιστεί σύμφωνα με την περίπτωση α΄, η βαθμολογία που προκύπτει από το γινόμενο του βαθμού των ειδικών μαθημάτων ή πρακτικών δοκιμασιών με τον αντίστοιχο συντελεστή, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 19 του ν. 4559/2018 (Α΄ 142), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 45 του ν. 4589/2019 (Α΄ 13).

γ) αν με το σύνολο της βαθμολογίας που έχει επιτύχει ο υποψήφιος μπορεί να εισαχθεί σε περισσότερες από μία σχολές ή τμήματα, εισάγεται τελικά μόνο σε εκείνη τη σχολή ή τμήμα που προσδιόρισε στο μηχανογραφικό του με σειρά προτίμησης υψηλότερη σε σχέση με τις άλλες, σχολές ή τμήματα που έχει δηλώσει.»

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 13Δ του ν. 4186/2013, όπως το άρθρο αυτό προστέθηκε με την παράγραφο 8 του άρθρου 100 του ν. 4610/2019, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως καθορίζονται:

α) Ο χρόνος, ο τόπος και ο τρόπος υποβολής της αίτησης δήλωσης των υποψηφίων Λυκείων για συμμετοχή στις πανελλαδικές εξετάσεις και στις εξετάσεις ειδικών μαθημάτων, μουσικών μαθημάτων και πρακτικών δοκιμασιών, καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

β) Ο τρόπος υπολογισμού του συνολικού αριθμού μορίων εισαγωγής με βάση τους γραπτούς βαθμούς των Πανελλαδικών Εξετάσεων και το βαθμό απολυτηρίου όπου απαιτείται.

γ) Ο χρόνος, τόπος και τρόπος υποβολής της δήλωσης προτίμησης (μηχανογραφικού) των υποψηφίων, μαθητών και αποφοίτων, που συμμετείχαν στις πανελλαδικές εξετάσεις, καθώς και των αποφοίτων της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 13Γ, καθώς και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

δ) Μετά από πρόταση των οικείων Τμημάτων και Σχολών, τα Τμήματα και οι Σχολές, για την εισαγωγή στα οποία απαιτείται εξέταση σε ειδικά μαθήματα, πρακτικές δοκιμασίες ή υγειονομικές εξετάσεις, καθώς και τα ειδικά αυτά μαθήματα, οι πρακτικές δοκιμασίες ή οι υγειονομικές εξετάσεις που απαιτούνται.

ε) Ο τρόπος, ο τόπος και ο χρόνος εξέτασης και βαθμολόγησης των ειδικών μαθημάτων, των μουσικών μαθημάτων, των πρακτικών δοκιμασιών ή υγειονομικών εξετάσεων, η προθεσμία υποβολής της σχετικής αίτησης των υποψηφίων για συμμετοχή στις εξετάσεις αυτές και εκδήλωσης της προτίμησης των υποψηφίων, η ανακοίνωση της επίδοσης στους υποψηφίους και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια.

στ) Η ακριβής κατάταξη των Τμημάτων των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 4 στα Επιστημονικά Πεδία. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται έως τα μέσα Μαΐου του κάθε σχολικού έτους και ισχύει για τις πανελλαδικές εξετάσεις του επόμενου σχολικού έτους. Ειδικά για τις πανελλαδικές εξετάσεις του σχολικού έτους 2019-2020, η ανωτέρω απόφαση κατάταξης εκδίδεται έως τα τέλη Οκτωβρίου 2019.

ζ) Ο καθορισμός του αριθμού εισακτέων ανά Σχολή, Τμήμα ή Εισαγωγική Κατεύθυνση των Α.Ε.Ι., των Α.Ε.Α. και των Α.Σ.Τ.Ε.. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται έως τα μέσα Απριλίου κάθε έτους ύστερα από γνώμη των Τμημάτων και ισχύει για τις πανελλαδικές εξετάσεις του ίδιου σχολικού έτους.

η) Ο αριθμός των θέσεων εισακτέων υποψηφίων που ορίζονται στις εξής διατάξεις: αα) άρθρο 34 του ν. 2725/1999 (Α' 121), ββ) παράγραφο 4 του άρθρου 2 του ν. 2525/1997 (Α' 188) και γγ) άρθρο 35 του ν. 3794/2009 (Α' 156).

θ) Οι διαδικασίες σχετικά με τις εξετάσεις εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση που αφορούν τον τόπο και χρόνο διεξαγωγής των εξετάσεων, το πρόγραμμα των εξετάσεων, τον τρόπο εξέτασης των διαφόρων μαθημάτων, τον τρόπο διατύπωσης και διαβίβασης των θεμάτων, τον τρόπο ορισμού και υποχρεώσεις των επιτηρητών, υποχρεώσεις των μαθητών κατά τη διάρκεια της εξέτασης, τον τρόπο βαθμολόγησης και αναβαθμολόγησης των γραπτών, τον τρόπο φύλαξής τους, καθώς και τον

τρόπο ορισμού των βαθμολογικών κέντρων και γνωστοποίησης των τελικών βαθμών των γραπτών.

ι) Η σύσταση και συγκρότηση των αναγκαίων ατομικών και συλλογικών οργάνων για την οργάνωση και τη διεξαγωγή των εξετάσεων σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.

ια) Ο τρόπος και η διαδικασία συγκέντρωσης των βαθμών.

ιβ) Οι συντελεστές βαρύτητας των ειδικών μαθημάτων, των μουσικών μαθημάτων και των πρακτικών δοκιμασιών.

ιγ) Ο τρόπος επεξεργασίας των βαθμολογικών στοιχείων και των δηλώσεων προτίμησης υποψηφίων (μηχανογραφικό), τα κριτήρια ισοβαθμίας, η κατάρτιση των πινάκων εισαγομένων, ο τρόπος ανακοίνωσής τους στους υποψηφίους και στα οικεία Τμήματα ή Σχολές εισαγωγής.

ιδ) Ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία εγγραφής των εισαγομένων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς και κάθε σχετικό θέμα με την οργάνωση και την εφαρμογή των διαδικασιών πρόσβασης και επιλογής για εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

ιε) Κάθε άλλο σχετικό θέμα για την εφαρμογή του παρόντος.»

3. Η παράγραφος 11 του άρθρου 100 του ν. 4610/2019 καταργείται και οι παράγραφοι 12, 13 και 14 αναριθμούνται σε 11, 12 και 13.

Άρθρο 166

Εισαγωγή παλαιών αποφοίτων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση μέσω πανελλαδικών εξετάσεων το σχολικό έτος 2019-2020

1. Στο άρθρο 13Γ του ν. 4186/2013, το οποίο προστέθηκε με την παράγραφο 8 του άρθρου 100 του ν. 4610/2019, μετά την παράγραφο 1 προστίθεται παράγραφος 1Α ως εξής:

«1Α. Ειδικά για το σχολικό έτος 2019-2020 οι απόφοιτοι της παραγράφου 1, οι οποίοι επιθυμούν να συμμετάσχουν στις πανελλαδικές εξετάσεις υποψηφίων γενικού λυκείου μπορούν να επιλέξουν να συμμετάσχουν σε αυτές είτε α) με τους όρους και προϋποθέσεις, που ισχύουν το σχολικό έτος 2019-2020 είτε β) με τους όρους, προϋποθέσεις, εξεταστέα ύλη και διαδικασίες, που ίσχυαν το σχολικό έτος 2018-2019. Η επιλογή θα γίνει κατά την περίοδο υποβολής αιτήσεων-δηλώσεων των υποψηφίων Γενικού Λυκείου.

Οι υποψήφιοι, που θα επιλέξουν να εξεταστούν σύμφωνα με την περίπτωση β) του πρώτου εδαφίου θα διεκδικήσουν ποσοστό των θέσεων των σχολών και τμημάτων, που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Το ποσοστό αυτό ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αφού οριστικοποιηθεί ο αριθμός των αποφοίτων των προηγούμενων ετών που θα διαγωνισθούν με το σύστημα που ίσχυσε το σχολικό έτος 2018-2019, ώστε να τους αποδοθεί ποσοστό θέσεων κατά προσέγγιση ανάλογο με το ποσοστό τους σε σχέση με το σύνολο των υποψηφίων του σχολικού έτους 2019-2020. Το ανωτέρω ποσοστό θα αποδοθεί στα κατά περίπτωση συναρμόδια Υπουργεία, προκειμένου να ορισθεί ο αριθμός εισακτέων της κατηγορίας αυτής για τα Τμήματα και τις Σχολές που τα αφορούν, με κοινή απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων και των κατά περίπτω-

ση αρμόδιων Υπουργών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις.»

2. Η παράγραφος 4 του άρθρου 13Γ του ν. 4186/2013, το οποίο προστέθηκε με την παράγραφο 8 του άρθρου 100 του ν. 4610/2019, καταργείται και η παράγραφος 5 του άρθρου 13Γ του ν. 4186/2013 αναριθμείται σε 4.

Άρθρο 167

Ρυθμίσεις για τα πειραματικά και τα πρότυπα σχολεία

1. Το άρθρο 83 του ν. 4610/2019 τροποποιείται ως εξής:

α) Η παράγραφος 3 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η εγγραφή των μαθητών των πειραματικών σχολείων στους ομίλους γίνεται με αίτηση των ασκούντων τη γονική μέριμνα προς το ΕΠ.Ε.Σ. του σχολείου. Η εγγραφή των μαθητών στους ομίλους για μαθητές που φοιτούν στις δημόσιες σχολικές μονάδες που υπάγονται στην ίδια Περιφερειακή Διεύθυνση γίνεται με απόφαση του ΕΠ.Ε.Σ. του πειραματικού σχολείου, κατόπιν αίτησης των ασκούντων τη γονική μέριμνα. Αν δεν λειτουργούν όμιλοι στο συγκεκριμένο πειραματικό σχολείο για τον γνωστικό τομέα για τον οποίο ενδιαφέρονται οι μαθητές, μπορούν να εγγραφούν με την ίδια διαδικασία σε ομίλους άλλου πειραματικού σχολείου, εφόσον αυτοί λειτουργούν.»

β) Η παράγραφος 4 καταργείται.

2. Η παράγραφος 1 του άρθρου 89 του ν. 4610/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Τα πρότυπα σχολεία υπηρετούν τους σκοπούς του άρθρου 74, εντάσσονται σε ομάδα σχολείων του άρθρου 48 του ν. 4547/2018 και υπάγονται διοικητικά στην οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης.»

3. α) Η παράγραφος 3 του άρθρου 94 του ν. 4610/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Η Ε.Ε.Π.Π.Σ. έχει, ιδίως, τις εξής αρμοδιότητες:

α) Γνωμοδοτεί για τη μετατροπή σχολείου ως πειραματικού.

β) Γνωμοδοτεί για την ίδρυση νέας σχολικής μονάδας ως πειραματικής.

γ) Γνωμοδοτεί για τον χαρακτηρισμό τμήματος ή τμημάτων σχολείου ως πειραματικών.

δ) Γνωμοδοτεί για τη διαδικασία εισαγωγής μαθητών στα πειραματικά σχολεία.

ε) Γνωμοδοτεί για τη διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής μαθητών και μαθητριών στα πρότυπα γυμνάσια.

στ) Γνωμοδοτεί για τη συνεργασία πειραματικών και πρότυπων σχολείων με Α.Ε.Ι. ή ερευνητικούς φορείς.

ζ) Γνωμοδοτεί για την τροποποίηση του αναλυτικού και του ωρολογίου προγράμματος, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παραγράφου 2 του άρθρου 95 του παρόντος.

η) Επιλύει οποιοδήποτε άλλο θέμα, το οποίο αφορά στη λειτουργία των ομίλων και δεν προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία.

θ) Γνωμοδοτεί για τη διάθεση των εκπαιδευτικών των οποίων παρατάθηκε η θητεία, εφόσον πλεονάζουν στο πειραματικό ή πρότυπο σχολείο όπου υπηρετούν, σε άλλο πειραματικό ή πρότυπο σχολείο για κατά προτεραιότητα κάλυψη λειτουργικών κενών ή για την κάλυψη αναγκών που έχουν σχέση με τους σκοπούς των πρότυπων και πειραματικών σχολείων στην ίδια περιφέρεια που ανήκει το πρότυπο ή πειραματικό σχολείο. Αν ο εκπαιδευτικός δεν επιθυμεί να υπηρετήσει με την παραπάνω δια-

δικασία, τότε τίθεται στη διάθεση του οικείου Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Π.Ε.) ή Περιφερειακού Υπηρεσιακού Συμβουλίου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Π.Υ.Σ.Δ.Ε.). Σε αυτή την περίπτωση διατηρεί όλα τα δικαιώματα που απορρέουν από την παράταση της θητείας του στο συγκεκριμένο πρότυπο ή πειραματικό σχολείο.

ι) Γνωμοδοτεί για τη διάθεση εκπαιδευτικών των οποίων ανανεώθηκε η απόσπαση σε πρότυπο ή πειραματικό σχολείο, εφόσον πλεονάζουν, για την κάλυψη λειτουργικών κενών σε άλλο πρότυπο ή πειραματικό σχολείο. Αν οι εκπαιδευτικοί εξακολουθούν να πλεονάζουν, επιστρέφουν στη θέση από την οποία αποσπάστηκαν.

ια) Διαβιβάζει στα οικεία Π.Υ.Σ.Π.Ε. ή Π.Υ.Σ.Δ.Ε. τα λειτουργικά κενά και είναι αρμόδια για την εφαρμογή της παραγράφου 6 του άρθρου 76.»

β) Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου δεν θίγουν την ισχύ των παραγράφων 4,5 και 6 του άρθρου 76 του ν. 4610/2019.

4. Το άρθρο 96 του ν. 4610/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 96

1. Για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται από τις διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται συμπληρωματικά οι διατάξεις που ισχύουν για τις σχολικές μονάδες της δημόσιας πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

2. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να τροποποιείται το διδακτικό ωράριο των υπηρετούντων εκπαιδευτικών στα πειραματικά και στα πρότυπα σχολεία. Με την απόφαση αυτή καθορίζονται και οι σχετικές λεπτομέρειες της ρύθμισης.»

5. Μεταβατικά και έως την συγκρότηση των ΕΠ.Ε.Σ. σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 95 ν. 4610/2019, αυτά συγκροτούνται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων και λειτουργούν νομίμως με τα εξής μέλη:

α) Ένα (1) μέλος Δ.Ε.Π. Α.Ε.Ι., ως Πρόεδρος.

β) Τον διευθυντή ή τους διευθυντές του οικείου πειραματικού ή πρότυπου σχολείου.

γ) Έναν (1) εκπαιδευτικό του πειραματικού ή του πρότυπου σχολείου, κατά περίπτωση, ο οποίος επιλέγεται από τον σύλλογο διδασκόντων του σχολείου εντός σαράντα οκτώ ωρών από την περιέλευση σε αυτόν του σχετικού αιτήματος. Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης της ως άνω προθεσμίας, ως μέλος ορίζεται εκπαιδευτικός του σχολείου.

δ) Τον υπεύθυνο συντονιστή εκπαιδευτικού έργου του πειραματικού ή του πρότυπου σχολείου.

Η επιλογή των προσώπων γίνεται σύμφωνα με τα προσόντα που ορίζονται στην 87633/Δ6/21.5.2019 απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (Β' 2190).

Η λήξη της κατά τα ανωτέρω μεταβατικής συγκροτήσης και λειτουργίας των ΕΠ.Ε.Σ. και η έναρξη της κατά το άρθρο 95 ν. 4610/2019 συγκροτήσής τους διαπιστώνονται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

6. Τα ΕΠ.Ε.Σ. που συγκροτούνται σύμφωνα με την παράγραφο 5 ασκούν όλες τις κατά νόμον αρμοδιότητες των υπό συγκρότηση με τη διαδικασία του άρθρου 95 του ν. 4610/2019 ΕΠ.Ε.Σ..

7. Από τις 09.08.2019, ημερομηνία έναρξης ισχύος της παραγράφου 3 του άρθρου 63 του ν. 4623/2019 (Α΄ 134), τα άρθρα 82, 83, 84 και 85 του ν. 4610/2019 εφαρμόζονται και στα πρότυπα σχολεία.

Άρθρο 168 **Τροποποιήσεις του π.δ. 38/2010 (Α΄ 78)**

Στο π.δ. 38/2010 επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

α) Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 2, οι οποίες καταργήθηκαν με την παράγραφο 2 του άρθρου 98 του ν. 4610/2019 (Α΄ 70), επαναφέρονται σε ισχύ ως εξής:

«3. Οι διατάξεις περί αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του παρόντος διατάγματος, εφαρμόζονται σε κάθε υπήκοο κράτους - μέλους ή τρίτης χώρας ο οποίος, έχοντας αποκτήσει τίτλο τυπικής ανώτατης εκπαίδευσης άλλου κράτους-μέλους ή τρίτης χώρας, δεν πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

4. Εξαιρούνται της εφαρμογής των διατάξεων περί αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου τα επαγγέλματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Τίτλου ΙΙΙ για τα οποία, όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Τίτλου ΙΙΙ (αναγνώριση βάσει του συντονισμού των ελάχιστων προϋποθέσεων εκπαίδευσης), εφαρμόζονται αποκλειστικά οι διατάξεις του Κεφαλαίου Ι του Τίτλου ΙΙΙ περί γενικού συστήματος αναγνώρισης των τίτλων εκπαίδευσης.»

β) Η παράγραφος 5 του άρθρου 3, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με την περίπτωση α΄ της παραγράφου 28 του άρθρου 30 ν. 4111/2013 (Α΄ 18), αντικαθίσταται ως εξής: « 5. Για τους σκοπούς της παραγράφου 3 του άρθρου 2 νοείται ως «τίτλος τυπικής ανώτατης εκπαίδευσης» ο αναγνωρισμένος τίτλος τουλάχιστον τριετούς διάρκειας σπουδών και φοίτησης, όταν πρόκειται για πτυχίο πρώτου κύκλου σπουδών, μικρότερο τριετούς διάρκειας σπουδών και φοίτησης όταν πρόκειται για μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης και τουλάχιστον τριετούς διάρκειας σπουδών και φοίτησης όταν πρόκειται για διδακτορικό κύκλο σπουδών, που απονέμεται από ίδρυμα τυπικής ανώτατης εκπαίδευσης, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτης χώρας.»

γ) Η παράγραφος 3 του άρθρου 4, η οποία καταργήθηκε με την παράγραφο 3 του άρθρου 98 του ν. 4610/2019, επαναφέρεται σε ισχύ ως εξής:

«3. Η αναγνώριση επαγγελματικής ισοδυναμίας τίτλου τυπικής ανώτατης εκπαίδευσης κράτους - μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτης χώρας με αυτόν που απονέμεται στο πλαίσιο του ημεδαπού εκπαιδευτικού συστήματος, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 2 του παρόντος, παρέχει στο δικαιούχο τη δυνατότητα να αποκτήσει στην Ελλάδα πρόσβαση και να ασκήσει συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα ως μισθωτός ή αυτοαπασχολούμενος με τις ίδιες προϋποθέσεις και όρους με τους κατόχους συγκρίσιμων τίτλων του ημεδαπού εκπαιδευτικού συστήματος, εκτός των περιπτώσεων που απαιτούνται αυξημένα ακαδημαϊκά προσόντα και ιδίως για θέσεις καθηγητών Α.Ε.Ι., ερευνητών και ειδικού επιστημονικού προσωπικού.»

δ) Η παράγραφος 1 του άρθρου 14, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 12 του άρθρου 1 του

π.δ. 51/2017 (Α΄ 82), αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Το άρθρο 13 δεν κωλύει την αρμόδια αρχή του άρθρου 54, σε περίπτωση αίτησης αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων, να απαιτεί από τον αιτούντα την πραγματοποίηση πρακτικής άσκησης προσαρμογής επί τρία έτη, κατ' ανώτατο όριο, ή την υποβολή σε δοκιμασία επάρκειας σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις εάν:

α) η εκπαίδευση που έχει λάβει ο αιτών αφορά τομείς γνώσεων ουσιωδώς διαφορετικούς από εκείνους που καλύπτονται από την εκπαίδευση στην Ελλάδα,

β) το νομοθετικά ρυθμιζόμενο επάγγελμα στην Ελλάδα περιλαμβάνει μία ή περισσότερες νομοθετικά ρυθμιζόμενες επαγγελματικές δραστηριότητες, οι οποίες δεν υπάρχουν στο αντίστοιχο επάγγελμα στο κράτος μέλος καταγωγής του αιτούντος, και η εκπαίδευση που απαιτείται στην Ελλάδα αφορά τομείς γνώσεων ουσιωδώς διαφορετικούς από εκείνους που καλύπτονται από τη βεβαίωση επάρκειας ή τον τίτλο εκπαίδευσης που διαθέτει ο αιτών.»

ε) Η παράγραφος 6 του άρθρου 14, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 4 του άρθρου 98 του ν. 4610/2019, αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Η δοκιμασία επάρκειας ή η πρακτική άσκηση προσαρμογής για την αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων, διενεργείται από την οικεία επαγγελματική οργάνωση, εφόσον αυτή είναι οργανωμένη ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Με απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων μπορεί να καθορίζονται οι λεπτομέρειες της διαδικασίας πρακτικής άσκησης ή της δοκιμασίας.»

στ) Η παράγραφος 1 του άρθρου 54, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 5 του άρθρου 98 του ν. 4610/2019, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Αρμόδια αρχή για να δέχεται τις αιτήσεις των ενδιαφερομένων και να εκδίδει τις αποφάσεις αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων και αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας τίτλων σπουδών των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτων χωρών είναι το Αυτοτελές Τμήμα Εφαρμογής της Ευρωπαϊκής Νομοθεσίας (Α.Τ.Ε.Ε.Ν.) του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων. Οι αιτήσεις των ενδιαφερομένων συνοδεύονται από παράβολο υπέρ του Δημοσίου ποσού εκατό (100) ευρώ.»

ζ) Η παράγραφος 5 του άρθρου 54, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με την παράγραφο 5 του άρθρου 98 του ν. 4610/2019, αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Αρμόδιες αρχές για την αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων είτε επί τη βάση του γενικού συστήματος αναγνώρισης των τίτλων εκπαίδευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Ι του Τίτλου Ι, είτε επί τη βάση της αναγνώρισης της επαγγελματικής πείρας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΙΙ του Τίτλου ΙΙΙ είναι οι οικείες επαγγελματικές οργανώσεις, εφόσον είναι οργανωμένες ως νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.»

η) Ύστερα από την παράγραφο 5 του άρθρου 54, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με την παράγραφο 5 του άρθρου 98 του ν. 4610/2019 (Α΄ 70) και αντικαθίσταται με την περίπτωση ζ΄ του παρόντος άρθρου, προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Εφόσον πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις, η απόφαση αναγνώρισης της αρμόδιας, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 5, αρχής εκδίδεται εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών από την υποβολή ή την περιέλευση

της αίτησης και των σχετικών δικαιολογητικών. Εφόσον απαιτείται πρακτική άσκηση ή δοκιμασία, εκδίδεται εντός της ίδιας προθεσμίας απόφαση της αρμόδιας αρχής που ορίζει τα σχετικά με την πρακτική άσκηση ή τη δοκιμασία. Μετά την ολοκλήρωση της δοκιμασίας ή της πρακτικής άσκησης, η απόφαση αναγνώρισης εκδίδεται από την αρμόδια αρχή εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων της δοκιμασίας ή της πρακτικής άσκησης σε αυτή.»

θ) Η παράγραφος 8 του άρθρου 57, η οποία καταργήθηκε με την παράγραφο 9 του άρθρου 98 του ν. 4610/2019, επαναφέρεται σε ισχύ ως εξής:

«8. Ο ενδιαφερόμενος δύναται να ασκήσει άπαξ ενδικοφανή διοικητική προσφυγή ενώπιον του Α.Τ.Ε.Ε.Ν. και να ζητήσει την ακύρωση ή την τροποποίηση της απόφασης της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου εντός αποκλειστικής προθεσμίας εξήντα (60) ημερών από την κοινοποίησή της. Η προσφυγή συνοδεύεται από παράβολο υπέρ του Δημοσίου ύψους πενήντα (50) ευρώ. Το Α.Τ.Ε.Ε.Ν. γνωστοποιεί στον προσφεύγοντα την απόφαση του το αργότερο μέσα σε τρεις (3) μήνες.»

ι) Το άρθρο 57Α, το οποίο καταργήθηκε με την παράγραφο 10 του άρθρου 98 του ν. 4610/2019, επαναφέρεται σε ισχύ ως εξής:

«Άρθρο 57 Α

Γραπτή δοκιμασία επαγγελματικής ισοδυναμίας

1. Ο προϊστάμενος του Α.Τ.Ε.Ε.Ν. κατόπιν εξέτασης του φακέλου και της αίτησης, μπορεί να εκδώσει απόφαση για πρακτική άσκηση προσαρμογής ή δοκιμασία επάρκειας, στη περίπτωση αιτήσεων αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 14. Στην περίπτωση αιτήσεων αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας, ο προϊστάμενος του Α.Τ.Ε.Ε.Ν., κατόπιν εξέτασης της αίτησης και του φακέλου μπορεί να εκδώσει απόφαση για γραπτή δοκιμασία επαγγελματικής ισοδυναμίας, εφόσον από την εξέταση της αίτησης και του φακέλου προκύπτουν ουσιώδεις διαφορές μεταξύ του προγράμματος σπουδών που παρακολούθησε ο αιτών και του προγράμματος σπουδών συγκρίσιμου τίτλου σπουδών Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) της ημεδαπής.

2. Η γραπτή δοκιμασία επαγγελματικής ισοδυναμίας σε επιστημονικά αντικείμενα - μαθήματα του Α.Τ.Ε.Ε.Ν. λαμβάνει χώρα σε κάθε εξεταστική περίοδο που ορίζεται για το συγκεκριμένο μάθημα - επιστημονικό αντικείμενο σε Τμήμα Α.Ε.Ι. της ημεδαπής. Ο ενδιαφερόμενος έχει δικαίωμα να επιλέξει το Τμήμα Α.Ε.Ι. της ημεδαπής όπου επιθυμεί να εξεταστεί στο συγκεκριμένο μάθημα - επιστημονικό αντικείμενο και υποβάλει σχετική αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος. Η αίτηση συνοδεύεται από την απόφαση του Α.Τ.Ε.Ε.Ν. για την επιβολή αντισταθμιστικών μέτρων. Ο Πρόεδρος του Τμήματος εκδίδει ειδική άδεια συμμετοχής στις εξετάσεις, οι οποίες μπορεί να είναι γραπτές ή/και προφορικές, ανάλογα με το πρόγραμμα σπουδών του τμήματος ή της σχολής των συγκεκριμένων αντικειμένων. Μετά την εξέταση, η Γραμματεία του Τμήματος εκδίδει βεβαίωση αποτελέσματος, με ένδειξη «επιτυχώς» ή μη και χωρίς βαθμολόγηση, την οποία ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει στο Α.Τ.Ε.Ε.Ν. προκειμένου να διαπιστωθεί ότι πληρούνται οι όροι για την αναγνώριση που αποφασίστηκαν με την προηγούμενη απόφαση του Α.Τ.Ε.Ε.Ν.»

Άρθρο 169 Μεταβατικές διατάξεις

1. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, παύει η λειτουργία του Συμβουλίου Αναγνώρισης Επαγγελματικών Προσόντων (Σ.Α.Ε.Π.), το οποίο καταργήθηκε με το άρθρο 98 του ν. 4610/2019 και το οποίο διατηρήθηκε μεταβατικά σε λειτουργία, δυνάμει της παραγράφου 1 του άρθρου 99 του ίδιου νόμου.

2. Αιτήσεις αναγνώρισης επαγγελματικών προσόντων και αναγνώρισης επαγγελματικής ισοδυναμίας τίτλων σπουδών των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή τρίτων χωρών που κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος έχουν υποβληθεί για εξέταση από το Σ.Α.Ε.Π., καθώς και ενδικοφανείς προσφυγές κατά των αποφάσεων του Σ.Α.Ε.Π. που έχουν ασκηθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, εξετάζονται από το Α.Τ.Ε.Ε.Ν. του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 38/2010 (Α' 78), όπως τροποποιείται με τον παρόντα νόμο.

3. Οι αιτήσεις και τα υποβληθέντα δικαιολογητικά για την αναγνώριση επαγγελματικών προσόντων που έχουν υποβληθεί στο Σ.Α.Ε.Π. μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος επιστρέφονται από το Α.Τ.Ε.Ε.Ν. στους αιτούντες και υποβάλλονται με μέριμνα των αιτούντων στις οικείες επαγγελματικές οργανώσεις. Το Α.Τ.Ε.Ε.Ν. ενημερώνει, με κάθε πρόσφορο μέσο, τους αιτούντες για την ως άνω μεταβολή της αρμοδιότητας εξέτασης, εντός τριάντα (30) ημερών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου.

4. Στην περίπτωση που με απόφαση του Σ.Α.Ε.Π. έχουν έως την έναρξη ισχύος του παρόντος επιβληθεί αντισταθμιστικά μέτρα για την αναγνώριση επαγγελματικής ισοδυναμίας τίτλων σπουδών ή επαγγελματικών προσόντων, η βεβαίωση για την ολοκλήρωση των αντισταθμιστικών μέτρων υποβάλλεται στο Α.Τ.Ε.Ε.Ν. ή στην αρμόδια επαγγελματική οργάνωση, η οποία είναι οργανωμένη ως νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, και η σχετική διαδικασία ολοκληρώνεται με την έκδοση της απόφασης αναγνώρισης από την κατά περίπτωση Αρμόδια Αρχή.

5. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 57Α του π.δ. 38/2010 εφαρμόζονται αναλόγως και στην περίπτωση που έχει οριστεί γραπτή δοκιμασία επαγγελματικής ισοδυναμίας σε επιστημονικά αντικείμενα - μαθήματα με απόφαση του Σ.Α.Ε.Π..

Άρθρο 170 Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται:

α) η περίπτωση γ' της παραγράφου 9 και η παράγραφος 12 του άρθρου 98, καθώς και το άρθρο 99 του ν. 4610/2019 (Α' 70),

β) η παράγραφος 2 του άρθρου 54 του π.δ. 38/2010, όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 5 του άρθρου 98 του ν. 4610/2019,

γ) η υπ' αριθμ. 48066/ΙΑ/31.03.2014 απόφαση του Υπουργού Παιδείας και Θρησκευμάτων (Β' 896),

δ) η υπ' αριθμ. 107282/Κ4/03.07.2019 απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων (Β' 2813).

Άρθρο 171
Τροποποιήσεις στον ν. 4485/2017 (Α΄ 114)

6. Στο άρθρο 37 του ν. 4485/2017 προστίθεται παράγραφος 7 ως εξής:

«7. Ο προϋπολογισμός κάθε Π.Μ.Σ. δύναται να αναμορφώνεται με απόφαση της Συνέλευσης, κατόπιν εισήγησης του Διευθυντή του οικείου Π.Μ.Σ., στο σύνολο του υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει διαφοροποίηση στα έσοδα, ή ανά κατηγορία δαπάνης υπό την προϋπόθεση ότι οι πόροι που μεταφέρονται δεν υπερβαίνουν το είκοσι τοις εκατό (20%) του προϋπολογισμού, και υπό τον όρο τήρησης και διασφάλισης της δημοσιονομικής ουδετερότητας του προϋπολογισμού κάθε Π.Μ.Σ.»

2. Η παράγραφος 3, το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 και τα εδάφια δεύτερο και τρίτο της παραγράφου 5 του άρθρου 36 του ν. 4485/2017 καταργούνται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Άρθρο 172
Αναστολή ισχύος του π.δ. 62/2019

1. Το άρθρο 27 του π.δ. 62/2019 με τίτλο «Αναδιάρθρωση υπηρεσιών Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη, Ελληνικής Αστυνομίας, Πυροσβεστικού Σώματος, Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας και ρύθμιση λοιπών θεμάτων» (Α΄ 101), αντικαθίσταται ως εξής: «Οι διατάξεις του παρόντος τίθενται σε ισχύ την 1η.02.2020.»

2. Η διάταξη της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου τίθεται σε ισχύ από 19.09.2019.

Άρθρο 173
Τροποποίηση του ν. 4249/2014

Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 104 του ν. 4249/2014 (Α΄ 73) προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Με κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του οικείου Υπουργού δύναται να ορίζεται Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας Πολιτικής Προστασίας, ο οποίος είναι μετακλητός υπάλληλος με βαθμό 2ο της κατηγορίας ειδικών θέσεων. Με όμοια απόφαση ορίζονται οι αρμοδιότητες του Αναπληρωτή Γενικού Γραμματέα».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΠΙΤΕΛΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Άρθρο 174
Τροποποιήσεις του ν. 4622/2019

1. Στο άρθρο 13 προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:
«6. Με την επιφύλαξη ειδικότερων διατάξεων του παρόντος νόμου, τα μέλη της Κυβέρνησης και οι Υφυπουργοί δύνανται, με απόφασή τους να μεταβιβάζουν σε Γενικούς και Ειδικούς Γραμματείς του Υπουργείου ή σε Προϊσταμένους οργανικών μονάδων, μέρος των αρμοδιοτήτων τους ή την εξουσία υπογραφής «με εντολή τους». Ως Προϊστάμενοι οργανικών μονάδων κατά το πρώτο εδάφιο θεωρούνται και οι αρχηγοί επιτελείων και μεγάλων μονάδων των Ενόπλων Δυνάμεων και των σωμάτων ασφαλείας. Μέλη της Κυβέρνησης ή Υφυπουργοί στους οποίους δεν υπάγονται οργανικές μονάδες δύνανται να

μεταβιβάζουν εξουσία υπογραφής «με εντολή τους» στον Διευθυντή του Ιδιαίτερου Γραφείου τους για τις αρμοδιότητες που ασκούν ή τους έχουν ανατεθεί. Με την ίδια απόφαση, δύναται να προβλέπεται ότι η αρμοδιότητα ή η εξουσία υπογραφής «με εντολή» που μεταβιβάζεται κατά την παρούσα παράγραφο, μπορεί να ασκείται και από το μεταβιβάζον διοικητικό όργανο. Η απόφαση μεταβίβασης αρμοδιότητας ή της εξουσίας υπογραφής εξακολουθεί να ισχύει μέχρι την ανάκλησή της από το αρμόδιο όργανο ακόμα και αν αυτός που την εξέδωσε παύσει να υπάρχει».

2. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 23 μετά τη λέξη «μετακλητούς» προστίθενται οι λέξεις «ή αποσπασμένους».

3. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 24 προστίθενται εδάφια ως εξής: «Με απόφαση του Πρωθυπουργού που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δύναται να ανατίθεται στη Γενική Γραμματεία του Πρωθυπουργού η διοικητική και οικονομική υποστήριξη των Ιδιαίτερων Γραφείων των Αντιπροέδρων της Κυβέρνησης, Υπουργών Επικρατείας και Υφυπουργών στον Πρωθυπουργό, εφόσον υφίστανται. Με όμοια απόφαση, σε περίπτωση που Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης ή Υπουργός Επικρατείας προϊστάται Υπουργείου δύναται η διοικητική και οικονομική υποστήριξη του Ιδιαίτερου Γραφείου του να ανατίθεται στις αρμόδιες οργανικές μονάδες του οικείου Υπουργείου.»

4. Στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 28 του ν. 4622/2019 (Α΄ 133), προστίθενται δύο (2) εδάφια, ως εξής: «Κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στα άρθρα 45 και 46 του παρόντος, στο ιδιαίτερο γραφείο του Υπουργού ή του Υφυπουργού στον Πρωθυπουργό στον οποίο έχουν ανατεθεί οι αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας και Ενημέρωσης συστήνονται δύο (2) θέσεις συνεργατών με αρμοδιότητα τη συνεργασία με τα Γραφεία Δημόσιας Διπλωματίας του Υπουργείου Εξωτερικών για την προβολή του κυβερνητικού έργου στο εξωτερικό. Οι θέσεις αυτές καλύπτονται αποκλειστικά μέσω απόσπασης από το προσωπικό του κλάδου Συμβούλων και Γραμματέων Επικοινωνίας που έχει μεταφερθεί στο Υπουργείο Εξωτερικών σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 4 του π.δ. 81/2019 (Α΄ 119)».

5. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 20 και το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 29 διαγράφονται.

6. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 33 διαγράφεται η φράση «,πλην της Γενικής Διεύθυνσης του Εθνικού Τυπογραφείου,»

7. Η υποπερίπτωση (γγ) της περίπτωσης (α) της παραγράφου 3 του άρθρου 38 αντικαθίσταται ως εξής: «τον ορισμό υπηρεσιακών παραγόντων για τη συμμετοχή σε ομάδες εργασίας ή άλλα συλλογικά όργανα της Προεδρίας της Κυβέρνησης ή άλλων Υπουργείων ή του αυτού Υπουργείου, καθώς και την παρακολούθηση της δραστηριότητας των εκπροσώπων του Υπουργείου σε υπερεθνικούς ή διεθνείς οργανισμούς, συλλογικά όργανα, συνέδρια, φόρουμ, σε συνεργασία με τις κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσίες,»

8. Η παράγραφος 5 του άρθρου 39 αντικαθίσταται ως εξής: «Τα οριζόμενα στην παράγραφο 5 του άρθρου 38 ισχύουν αναλόγως και για τις Μονάδες Εσωτερικού Ελέγχου.»

9. Η περίπτωση (α) της παραγράφου 4 του άρθρου 36 αντικαθίσταται ως εξής: «(α) Πτυχίο Ανώτατου Εκπαι-

δευτικού Ιδρύματος της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής».

10. Οι υποπεριπτώσεις (αε) και (αστ) της περίπτωσης (α) της παραγράφου 6 του άρθρου 36 αντικαθίστανται ως εξής: «(αε) Πτυχίο Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής: 200 μόρια, (αστ) 2ο πτυχίο Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος της ημεδαπής ή ισότιμο της αλλοδαπής: 150 μόρια».

11. Στην παράγραφο 6 του άρθρου 36 η δεύτερη υποδιαίρεση (αστ) αναγραμματίζεται ως (αη) και η υφιστάμενη υποδιαίρεση (αη) αναγραμματίζεται ως (αθ). Οι νέες υποδιαίρεσεις (αη) και (αθ) αντικαθίστανται ως εξής: «(αη) πολύ καλή γνώση 2ης ξένης γλώσσας της Ε.Ε.: 30 μόρια και (αθ) άριστη γνώση 2ης ξένης γλώσσας της Ε.Ε.: 60 μόρια».

12. Οι υποπεριπτώσεις (βα) και (ββ) της περίπτωσης (β) της παραγράφου 6 του άρθρου 36 του ν. 4622/2019 αντικαθίστανται ως εξής: «(βα) 2,5 μόρια για κάθε μήνα πραγματικής προϋπηρεσίας σε θέση προϊσταμένου επιπέδου Τμήματος, (ββ) 3,5 μόρια για κάθε μήνα πραγματικής προϋπηρεσίας σε θέση προϊσταμένου επιπέδου Διεύθυνσης ή Υποδιεύθυνσης».

13. Η παράγραφος 11 του άρθρου 36 αντικαθίσταται ως εξής: «Εάν η θητεία του Υπηρεσιακού Γραμματέα λήξει πρόωρα για οποιονδήποτε λόγο, αναλαμβάνει ο πρώτος επιλαχών για το υπόλοιπο της θητείας. Εάν δεν δύναται να αναλάβει ο πρώτος επιλαχών, αναλαμβάνει ο δεύτερος επιλαχών και σε περίπτωση αδυναμίας του ο τρίτος επιλαχών. Εάν είναι αδύνατη η ανάληψη καθήκοντων από τον τρίτο επιλαχόντα, η θέση καλύπτεται μεταβατικά με απόφαση του οικείου Υπουργού, λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά προσόντα διορισμού και εκκινεί η διαδικασία επιλογής νέου Υπηρεσιακού Γραμματέα».

14. Ο τίτλος του άρθρου 40 αντικαθίσταται ως εξής: «Γραφεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης». Στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 40 όπου αναφέρονται οι φράσεις «Γραφείο Ενημέρωσης και Επικοινωνίας» και «Γραφεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας» αυτά αντικαθίστανται με τα ορθά «Γραφείο Επικοινωνίας και Ενημέρωσης» και «Γραφεία Επικοινωνίας και Ενημέρωσης» αντίστοιχως.

15. Η παράγραφος 3 του άρθρου 46 τροποποιείται ως εξής: «Οι θέσεις των συνεργατών δύνανται να καλύπτονται από: (α) ιδιώτες μέσω πρόσληψης, οι οποίοι καταλαμβάνουν αποκλειστικά θέσεις μετακλητών, (β) δημοσίους υπαλλήλους ή λειτουργούς με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που υπηρετούν σε φορείς του Δημοσίου Τομέα, όπως αυτός ορίζεται από τις διατάξεις της περίπτωσης (α) της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143) μέσω απόσπασης, (γ) δικηγόρους με έμμισθη εντολή του Δημοσίου που υπηρετούν στους φορείς της προηγούμενης περίπτωσης μέσω απόσπασης».

16. Στην περίπτωση (α) της παραγράφου 1 του άρθρου 47 διαγράφεται η φράση «και η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως» και στο τέλος της παραγράφου 1 προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Οι πράξεις του προηγούμενου εδαφίου δημοσιεύονται, σε περίπτωση, στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

Η περίπτωση (β) της παραγράφου 1 του άρθρου 47 αντικαθίσταται ως εξής: «(β) στην περίπτωση απόσπασης, με κοινή απόφαση του Υπουργού υποδοχής και του αρμόδιου Υπουργού προέλευσης».

17. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 47 αντικαθίσταται ως εξής: «Οι αποσπάσεις συνεργατών

στα ιδιαίτερα γραφεία γίνεται κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων και χωρίς χρονικό περιορισμό.»

18. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 4 του άρθρου 47 αντικαθίσταται ως εξής: «Η λήξη της πρόσληψης ή της απόσπασης συνεργάτη μπορεί να γίνει οποτεδήποτε με μόνη πράξη του οικείου Υπουργού».

19. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 48 αντικαθίσταται ως εξής: «Πρόσληψη ή απόσπαση δεν μπορεί να γίνει σε οποιαδήποτε από τις πιο πάνω θέσεις, πλήν των περιπτώσεων της παραγράφου 7 του άρθρου 46, εφόσον συντρέχουν τα κωλύματα του άρθρου 76 του παρόντος.»

20. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 66 ο αριθμός «63» αντικαθίσταται από τον αριθμό «65».

21. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 66 μετά τη λέξη «πάραγραφο» ο αριθμός «6» αντικαθίσταται από τον αριθμό «4».

22. Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 88 αντικαθίσταται ως εξής: «Το Συμβούλιο Διοίκησης μπορεί να συνεχίσει να λειτουργεί, εάν κάποια από τα μέλη της εκλείψουν ή αποχωρήσουν για οποιονδήποτε λόγο, εφόσον τα λοιπά τακτικά μέλη επαρκούν για τον σχηματισμό απαρτίας.»

23. Στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 96 μετά τη λέξη «πεντακόσιες» προστίθεται η λέξη «τρεις».

24. Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του άρθρου 96 η φράση «τριακόσιες εξήντα πέντε (365)» αντικαθίσταται από τη φράση «τριακόσιες είκοσι (320)».

25. Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 96 μετά τη λέξη «φορές» προστίθεται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του η φράση «, με μόνη απόφαση του Διοικητή.»

26. Στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 12 του άρθρου 96 η φράση «είτε ιδιώτες είτε» διαγράφεται.

27. Η παράγραφος 3 του άρθρου 99 καταργείται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της. Οι παράγραφοι 4, 5 και 6 του ίδιου άρθρου αναριθμούνται σε 3, 4 και 5 αντίστοιχως.

28. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης (α) της παραγράφου 3 του άρθρου 102 αντικαθίσταται ως εξής, «Με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του Οργανισμού του Ν.Σ.Κ. (ν. 3086/2002, Α' 324), όπως ισχύει, η αποδοχή ή μη των γνωμοδοτήσεων και η έγκριση ή μη των πρακτικών γίνεται με επισημειωματική πράξη του Διοικητή της Αρχής.»

29. Η παράγραφος 6 του άρθρου 110 αντικαθίσταται ως εξής:

«6. Η περίπτωση (α) της παραγράφου 2 του Μέρους Γ' του άρθρου 20 του ν. 4354/2015 αντικαθίσταται ως εξής: «(α) για το προσωπικό, την προσωπική ασφάλεια και τους οδηγούς που είναι αποσπασμένοι ή διατίθεται ή διορίζονται στην Προεδρία της Κυβέρνησης του άρθρου 29 του ν. 4622/2019, στα ιδιαίτερα γραφεία του ίδιου νόμου και στην Προεδρία της Δημοκρατίας, συνολικά τον μήνα για κάθε υπάλληλο, ως ακολούθως: αα) Υπερωριακή εργασία (μέχρι 22ης ώρας) 20 ώρες. ββ) Νυχτερινή υπερωριακή εργασία (από 22ης ώρας μέχρι 6ης πρωινής) 8 ώρες. γγ) Εργασία τις Κυριακές και εξαιρέσιμες ημέρες (από 6ης πρωινής μέχρι 22ης ώρας) 12 ώρες.»

30. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 115 μετά τη λέξη «Εθνικής» η λέξη «Αμυνας» αντικαθίσταται από τη λέξη «Ασφάλειας».

31. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 116 μετά από τη λέξη «άρθρων» προστίθεται ο αριθμός «23,» και στο τέλος του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 7 του ίδιου άρθρου, προστίθεται η φράση «, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του παρόντος».

32. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 5 του άρθρου 116 αντικαθίσταται ως εξής: «Με αποφάσεις των οικείων Γενικών Γραμματέων Νομικών και Κοινοβουλευτικών Θεμάτων και Συντονισμού, στις οργανικές μονάδες που προβλέπονται στην απόφαση της παραγράφου 2 του παρόντος, καθώς και με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Πρωθυπουργού στη Μονάδα Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης της Προεδρίας της Κυβέρνησης, τοποθετούνται Προϊστάμενοι μεταβατικά και μέχρι την έκδοση του Οργανισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης και την τοποθέτηση Προϊσταμένων κατ' εφαρμογή του άρθρου 31 του παρόντος.»

33. Στο τρίτο εδάφιο της παραγράφου 13 του άρθρου 116 η φράση «κατά την έναρξη ισχύος του άρθρου 39» αντικαθίσταται από τη φράση «κατά την έναρξη λειτουργίας των Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου».

34. Στο τέλος της παραγράφου 5 του άρθρου 116 προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Στην περίπτωση που ο αριθμός των υπαλλήλων της παραγράφου 1 του άρθρου 31 δεν είναι τουλάχιστον τριπλάσιος του αριθμού των προς κάλυψη θέσεων ευθύνης, είναι δυνατή η τοποθέτηση στις ως άνω θέσεις, μετακλητών υπαλλήλων, οι οποίοι διορίζονται και παύονται με ανάλογη εφαρμογή της παραγράφου 2 του άρθρου 31.»

35. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 116 αντικαθίσταται ως εξής: «Η υπ' αριθμ. Υ8/2019 απόφαση του Πρωθυπουργού «Αναδιάρθρωση και σύνθεση σε προσωπικό της Γενικής Γραμματείας Πρωθυπουργού» (Β' 2903) διατηρείται σε ισχύ ως προς το σύνολο των διατάξεών της, εκτός εάν τροποποιηθεί με όμοια απόφαση του Πρωθυπουργού, έως την έκδοση του Οργανισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης.»

36. Η παράγραφος 15 του άρθρου 116 αντικαθίσταται ως εξής: «Όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρονται τα πολιτικά γραφεία των μελών της Κυβέρνησης και των Υφυπουργών ή τα γραφεία που επικουρούν το έργο των Γενικών Γραμματέων, Αναπληρωτών Γενικών Γραμματέων και Ειδικών Γραμματέων νοούνται από τη δημοσίευση του ν. 4622/2019 τα ιδιαίτερα γραφεία των μελών της Κυβέρνησης, των Υφυπουργών, των Γενικών Γραμματέων, Αναπληρωτών Γενικών Γραμματέων και Ειδικών Γραμματέων κατά τα άρθρα 45 επ. του παρόντος.»

37. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 16 του άρθρου 116 αντικαθίσταται ως εξής: «Οι υπηρετούντες, κατά τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας και σε οποιαδήποτε θέση, στα πολιτικά γραφεία των μελών της Κυβέρνησης και των Υφυπουργών, καθώς και στα γραφεία που επικουρούν το έργο των Γενικών Γραμματέων, Αναπληρωτών Γενικών Γραμματέων και Ειδικών Γραμματέων, συνεχίζουν τη θητεία τους και κατατάσσονται, με απόφαση του οργάνου που τους προσέλαβε, διόρισε ή απέσπασε, η οποία δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, αλλά αναρτάται στο διαδίκτυο, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3861/2010, στις θέσεις του άρθρου 46 του παρόντος νόμου, σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα στα άρθρα 45 έως 48 του παρόντος νόμου.»

38. Μετά την παράγραφο 17 του άρθρου 116 του ν. 4622/2019 προστίθεται παράγραφος ως εξής: «18. Α-

ποφάσεις ανάθεσης καθηκόντων με παράλληλη άσκηση, πλήρη ή μερική, των κύριων καθηκόντων που εκδόθηκαν έως τη δημοσίευση του παρόντος, νοούνται εφεξής ως αποσπάσεις».

39. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 118 προστίθεται από την έναρξη ισχύος του, εδάφιο ως εξής: «Για την ανανέωση των αποσπάσεων αυτών εφαρμόζεται το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 96.»

40. Η παράγραφος 18 του άρθρου 119 αντικαθίσταται από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της ως εξής:

«18. Τα άρθρα 1 έως 9 του ν. 3074/2002, «Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης. Αναβάθμιση του Σώματος Επιθεωρητών-Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης και του Συντονιστικού Οργάνου Επιθεώρησης κι Ελέγχου και άλλες διατάξεις (Α' 296)».

Άρθρο 175

Τροποποίηση του ν. 4440/2016

Η περίπτωση ζ' της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του ν. 4440/2016, αντικαθίσταται ως εξής: «ζ) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Προσωπικού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Υπουργείου Εσωτερικών, με αναπληρωτή του έναν (1) Προϊστάμενο της οικείας Διεύθυνσης».

Άρθρο 176

Τροποποίηση διατάξεων του ν. 4354/2015

1. Η περίπτωση (α) της παραγράφου 6 του άρθρου 9 αντικαθίσταται από την ημέρα δημοσίευσης του ν. 4622/2019 ως εξής: «Οι Διευθυντές των ιδιαίτερων γραφείων των μελών της Κυβέρνησης, των Υφυπουργών και των Γενικών Γραμματέων κατατάσσονται στο καταληκτικό Μ.Κ. της Π.Ε. κατηγορίας».

2. Με εξαίρεση τους ειδικούς συνεργάτες των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων, οι περιπτώσεις (γ) και (δ) της παραγράφου 6 του άρθρου 9 του ν. 4354/2015 καταργούνται από την ημέρα δημοσίευσης του ν. 4622/2019.

3. Η υποπερίπτωση (αε) της περίπτωσης (α) της παραγράφου 1 του άρθρου 16 αντικαθίσταται από την ημέρα δημοσίευσης του ν. 4622/2019 ως εξής: «Προϊστάμενοι Διευθύνσεων και Διευθυντές των ιδιαίτερων γραφείων των μελών της Κυβέρνησης, των Υφυπουργών και των Γενικών Γραμματέων, τετρακόσια πενήντα (450) ευρώ».

4. Τα δύο τελευταία εδάφια της παραγράφου 9 του άρθρου 25 διαγράφονται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Άρθρο 177

Ρύθμιση θεμάτων Ο.Τ.Α.

1. α. Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 59 του ν. 3852/2010 προστίθεται εδάφιο, ως εξής:

«Ειδικά για τη δημοτική περίοδο των αρχών που εγκαταστάθηκαν την 01.09.2019, ο αριθμός των αντιδημάρχων δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τον αριθμό των αντιδημάρχων που είχαν οριστεί κατά την προηγούμενη δημοτική περίοδο και σε κάθε περίπτωση, δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τρεις (3).»

β. Η παράγραφος 10 του άρθρου 67 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται, ως εξής:

«10. Αν κάποιο μέλος του δημοτικού συμβουλίου αρνηθεί ψήφο ή δώσει λευκή ψήφο, λογίζεται ως παρόν κατά τη συνεδρίαση, μόνο για το σχηματισμό της απαρτίας. Τόσο η άρνηση ψήφου, όσο και η λευκή ψήφος δεν υπολογίζονται στην καταμέτρηση θετικών και αρνητικών ψήφων. Τα μέλη του συμβουλίου που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία, ακόμα και αν αποχωρήσουν, λογίζονται ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης, ως προς την ύπαρξη απαρτίας. Η απαρτία αυτή θεωρείται ότι συντρέχει για όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης. Για τη λήψη απόφασης για κάθε συγκεκριμένο θέμα, η απαιτούμενη πλειοψηφία υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά τη ψηφοφορία. Για τις συνεδριάσεις τηρούνται πρακτικά.»

γ. Στο τέλος της περίπτωσης ιβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 72 του ν. 3852/2010 προστίθεται εδάφιο, ως εξής:

«Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου, ειδικά για την άσκηση ενδίκων μέσων κατά απόφασης, δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις δίκης που αφορά τον προσδιορισμό ή την μετατροπή της εργασιακής σχέσης μεταξύ εργαζομένων και του δήμου.»

δ. Στην υποπερίπτωση νι. της περίπτωσης κ' της παραγράφου 1 του άρθρου 72 του ν. 3852/2010 μετά τη φράση «των ισολογισμών,» προστίθεται η φράση «των απολογισμών,».

2.α. Η παράγραφος 3 του άρθρου 169 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται, ως εξής:

«3. Τα μέλη του συμβουλίου που ήταν παρόντα κατά την έναρξη της συνεδρίασης και με την παρουσία τους υπήρξε απαρτία και αν ακόμα αποχωρήσουν μεταγενέστερα λογίζονται ως παρόντα μέχρι το τέλος της συνεδρίασης, ως προς την ύπαρξη απαρτίας. Η απαρτία αυτή θεωρείται ότι συντρέχει για όλα τα θέματα που περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης. Για τη λήψη απόφασης για κάθε συγκεκριμένο θέμα η απαιτούμενη πλειοψηφία υπολογίζεται επί των πραγματικά παρόντων μελών κατά την ψηφοφορία. Για τις συνεδριάσεις τηρούνται πρακτικά.»

β. Στο τέλος της περίπτωσης ιβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 176 του ν. 3852/2010 προστίθεται εδάφιο, ως εξής:

«Η διάταξη του προηγούμενου εδαφίου, ειδικά για την άσκηση ενδίκων μέσων κατά απόφασης, δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις δίκης που αφορά τον προσδιορισμό ή την μετατροπή της εργασιακής σχέσης μεταξύ εργαζομένων και της περιφέρειας.»

3. Η παράγραφος 1 του άρθρου 6 του ν. 4623/2019 (Α' 134) αντικαθίσταται, ως εξής:

«1. Όπου στις διατάξεις νόμων, προεδρικών διαταγμάτων και λοιπών κανονιστικών πράξεων, προβλέπεται ο ορισμός μελών στη διοίκηση των νομικών προσώπων των δήμων και των περιφερειών, καθώς και των συνδέσμων τους, κατά συγκεκριμένη αναλογία, τα τρία πέμπτα επί του συνόλου των μελών με τους αναπληρωτές τους, συμπεριλαμβανομένου του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου, ορίζονται από τον δήμαρχο ή τον περιφερειάρχη, αντίστοιχα. Τα υπόλοιπα μέλη, αφαιρουμένων τυχόν μελών που ορίζονται εκ της θέσεώς τους (ex officio) ή υποδεικνύονται από φορείς, ορίζονται από τις λοιπές παρατάξεις με μεταξύ τους ψηφοφορία. Σε κάθε περίπτωση, οι λοιπές παρατάξεις συμμετέχουν στα συμ-

βούλια με τουλάχιστον ένα (1) μέλος συνολικά. Πράξεις ορισμού διοικητικών συμβουλίων που εκδόθηκαν σύμφωνα με τον υπολογισμό που προβλέπουν οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου από τις δημοτικές και περιφερειακές αρχές που εγκαταστάθηκαν την 01.09.2019, θεωρούνται νόμιμες.

Για τη συγκρότηση του διοικητικού συμβουλίου εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του οικείου δημοτικού ή περιφερειακού συμβουλίου. Σε περίπτωση που για οποιονδήποτε λόγο οι λοιπές παρατάξεις δεν ορίσουν μέλη, αυτά ορίζονται με απόφαση Δημάρχου ή Περιφερειάρχη, αντίστοιχα, και η διαδικασία δεν εισάγεται στο συμβούλιο.»

4. α. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 241 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114), τροποποιείται, ως εξής:

«1. Η συγχώνευση δημοτικών νομικών προσώπων σε ένα νομικό πρόσωπο, συναφούς σκοπού, γίνεται με απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, που εκδίδεται ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία τουλάχιστον των δύο τρίτων των μελών του, και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

β. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 241 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114), τροποποιείται, ως εξής:

«3. Νομικά πρόσωπα του άρθρου αυτού, που συστήθηκαν με οποιονδήποτε τρόπο, καταργούνται με απόφαση του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία τουλάχιστον των δύο τρίτων των μελών του, και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

Άρθρο 178

Αντικατάσταση του άρθρου 61 του ν. 3979/2011 (Α' 138)

Η παράγραφος 1 του άρθρου 61 του ν. 3979/2011 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Άρθρο 61

Σύναψη δημόσιων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών καθαριότητας, συντήρησης χώρων πρασίνου και ηλεκτροφωτισμού

1. Το δημοτικό συμβούλιο μπορεί, κατά την κρίση του, να αποφασίζει για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4412/2016 (Α' 147) για την εκτέλεση συγκεκριμένων υπηρεσιών συλλογής και μεταφοράς στερεών αποβλήτων και ανακυκλώσιμων υλικών, καθαριότητας κοινόχρηστων χώρων και δημοτικών κτιρίων, συντήρησης χώρων πρασίνου και ηλεκτροφωτισμού. Με την απόφαση καθορίζονται ιδίως, το αντικείμενο των παρεχόμενων υπηρεσιών, η διάρκεια και η περιοχή, εντός της οποίας αυτές παρέχονται.»

Άρθρο 179

Τροποποίηση του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας

Το άρθρο 13 του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3284/2004 (Α' 217), αντικαθίσταται, ως εξής:

«Άρθρο 13
Τιμητική πολιτογράφηση

Με Προεδρικό Διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση του Υπουργού Εσωτερικών, μπορεί να πολιτογραφηθεί Έλληνας, τηρουμένων των προϋποθέσεων της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 5, ανεξαρτήτως της συνδρομής των λοιπών προϋποθέσεων του άρθρου 5, καθώς και αυτών των άρθρων 6 έως και 8 του παρόντος, αλλοδαπός που προσέφερε στην Ελλάδα εξαιρετικές υπηρεσίες ή του οποίου η πολιτογράφηση μπορεί να εξυπηρετήσει εξαιρετικό συμφέρον της χώρας. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζεται, για την εφαρμογή του παρόντος, ο τρόπος βεβαίωσης της συνδρομής των προϋποθέσεων της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 5.»

Άρθρο 180
Προθεσμία μεταγραφής αποφάσεων
για ακίνητη περιουσία δημοσίων σχολείων

Η μεταγραφή των αποφάσεων της παραγράφου 1 του άρθρου 274 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114), καθώς και η καταχώριση των εγγραπτέων πράξεων, εφόσον δεν έχουν συντελεστεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, γίνονται ατελώς, ύστερα από αίτημα του αρμοδίου δήμου, στα οικεία υποθηκοφυλακεία και κτηματολογικά γραφεία, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δύο (2) ετών από την έναρξη ισχύος του παρόντος.

Άρθρο 181
Εξαίρεση από τη συνοπτική διαδικασία
του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Για τα αδικήματα που διώκονται κατ' έγκληση και φέρεται ότι διαπράχθηκαν από το ένστολο προσωπικό της Δημοτικής Αστυνομίας κατά την άσκηση των καθηκόντων του και εξαιτίας αυτών, δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 275 και 417 - 426 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Άρθρο 182
Αποζημιώσεις, δαπάνες μετακίνησης
και λοιπά έξοδα αιρετών

Το άρθρο 184 του ν. 3852/2010 αντικαθίσταται, ως εξής:

«Άρθρο 184
Αποζημιώσεις - Δαπάνες μετακίνησης - Λοιπά έξοδα

1. Οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες και οι περιφερειακοί σύμβουλοι μετακινούνται εκτός της έδρας της περιφέρειας ή της έδρας της περιφερειακής ενότητας στην οποία εκλέχτηκαν, για εκτέλεση υπηρεσίας μετά από απόφαση της οικονομικής επιτροπής και κατά παρέκκλιση των σχετικών εγκριτικών πράξεων μετακίνησης. Σε περίπτωση κατεπείγοντος επιτρέπεται να μετακινηθούν χωρίς απόφαση της οικονομικής επιτροπής, η οποία αποφασίζει στην πρώτη συνεδρίαση μετά τη μετα-

κίνηση αν η μετακίνηση ήταν επιβεβλημένη ή όχι.

2. Σε όσους μετακινούνται κατά την προηγούμενη παράγραφο καταβάλλονται με απόφαση της οικονομικής επιτροπής οι δαπάνες μετακίνησης και διαμονής, που προβλέπονται από τις σχετικές διατάξεις της υποπαραγράφου Δ9 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 95).

3. Οι περιφερειακοί σύμβουλοι και οι Αντιπεριφερειάρχες δικαιούνται τις δαπάνες μετακίνησης της υποπαραγράφου Δ' 9 του άρθρου 2 του ν. 4336/2015, για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του περιφερειακού συμβουλίου, της εκτελεστικής επιτροπής, της οικονομικής επιτροπής και των λοιπών διοικητικών επιτροπών, καθώς και για μετακίνηση στην έδρα της περιφέρειας ή στην έδρα των άλλων περιφερειακών ενότητων της ίδιας περιφέρειας ή εκτός περιφέρειας, για εκτέλεση υπηρεσίας. Για τον υπολογισμό των δαπανών του προηγούμενου εδαφίου λαμβάνεται υπόψη η χιλιομετρική απόσταση του τόπου κατοικίας τους από την έδρα της περιφέρειας.

4. Οι περιφερειακοί σύμβουλοι δικαιούνται αποζημίωσης για τη συμμετοχή τους στις συνεδριάσεις του περιφερειακού συμβουλίου, της οικονομικής επιτροπής και των λοιπών διοικητικών επιτροπών. Η αποζημίωση για κάθε συνεδρίαση και μέχρι τέσσερις (4) το πολύ συνεδριάσεις τον μήνα είναι ίση με ποσοστό δύο τοις εκατό (2%) επί της μηνιαίας αποζημίωσης του Περιφερειάρχη.»

Άρθρο 183
Καταβολές χρηματοδοτήσεων από επενδυτικά δάνεια
και ειδικά προγράμματα ενίσχυσης δήμων
του ν. 4509/2017 (Α' 201)

Οι χρηματοδοτήσεις δικαιούχων για την υλοποίηση των πράξεων που χρηματοδοτούνται από τα επενδυτικά δάνεια και τα ειδικά προγράμματα ενίσχυσης δήμων που προβλέπονται στα άρθρα 69, 70 και 71 του ν. 4509/2017, δεν κατάσχονται στα χέρια του δημοσίου ή τρίτων, δεν υπόκεινται σε κανενός είδους παρακράτηση και δεν συμψηφίζονται με οφειλές προς το δημόσιο και οποιονδήποτε φορέα του δημόσιου τομέα, καθώς και προς τους ασφαλιστικούς οργανισμούς.

Άρθρο 184
Ρύθμιση θεμάτων σύγκλησης δημοτικών
και περιφερειακών συμβουλίων

1. Στο τέλος της παραγράφου 5 του άρθρου 67 του ν. 3852/2010 (Α' 87) προστίθενται εδάφια, ως εξής:

«Εφόσον ανακύπτουν θέματα κατεπείγοντος χαρακτήρα, για τα οποία είναι αναγκαία η άμεση λήψη απόφασης και βάσιμα πιθανολογείται κίνδυνος εκ της αναβολής, είναι δυνατόν, ύστερα από απόφαση του Προέδρου, οι σχετικές διαδικασίες να λαμβάνουν χώρα διά περιφοράς, με τη συμμετοχή τουλάχιστον των δύο τρίτων των μελών δημοτικού συμβουλίου. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται κατά το προηγούμενο εδάφιο, ανακοινώνονται από τον πρόεδρο του συμβουλίου στην πρώτη, μετά τη λήψη της απόφασης, τακτική συνεδρίαση.»

2. Στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 167 του ν. 3852/2010 προστίθενται εδάφια, ως εξής:

«Εφόσον ανακύπτουν θέματα κατεπείγοντος χαρακτήρα, για τα οποία είναι αναγκαία η άμεση λήψη απόφασης

και βάσιμα πιθανολογείται κίνδυνος εκ της αναβολής, είναι δυνατόν, ύστερα από απόφαση του Προέδρου, οι σχετικές διαδικασίες να λαμβάνουν χώρα διά περιφοράς, με τη συμμετοχή τουλάχιστον των δύο τρίτων των μελών του περιφερειακού συμβουλίου. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται κατά το προηγούμενο εδάφιο, ανακοινώνονται από τον πρόεδρο του συμβουλίου στην πρώτη, μετά τη λήψη της απόφασης, τακτική συνεδρίαση.»

3. Αποφάσεις δημοτικών και περιφερειακών συμβουλίων που έχουν ληφθεί δια περιφοράς έως τη δημοσίευση του παρόντος θεωρούνται νόμιμες, εφόσον δεν πάσχουν από άλλους λόγους νομιμότητας. Ασκηθείσες ποινικές και πειθαρχικές δίωξεις σε βάρος αιρετών προσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης που αφορούν αδικήματα και πειθαρχικά παραπτώματα αποκλειστικώς σχετιζόμενα με την δια περιφοράς σύγκληση των συλλογικών οργάνων των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού έως τη δημοσίευση του παρόντος, παύουν οριστικά. Σε περιπτώσεις, στις οποίες δεν έχει ασκηθεί κατά τη δημοσίευση του παρόντος ποινική ή πειθαρχική δίωξη, η υπόθεση τίθεται στο αρχείο με πράξη του αρμοδίου οργάνου.

Άρθρο 185

Βαθμολόγηση κριτηρίων του ν. 2190/1994 (Α' 28)

Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 91 του ν. 4583/2018 (Α' 212) αντικαθίσταται ως εξής:

«Κατά παρέκκλιση της περίπτωσης Β' της παραγράφου 2 του άρθρου 18 του ν. 2190/1994, ως προς το σύνολο των προσλήψεων τακτικού προσωπικού που πραγματοποιούνται με την ειδική διαδικασία του παρόντος, η εμπειρία στο αντικείμενο της θέσης, εφόσον έχει διανυθεί χωρίς διακοπή μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, σε αντίστοιχες θέσεις παροχής υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας ή κατ' οίκον νοσηλείας ηλικιωμένων ανασφάλιστων, ΑμεΑ και οικονομικά αδυνάμων πολιτών, στους οικείους Ο.Τ.Α. ή σε νομικά πρόσωπα των οικείων Ο.Τ.Α., ή σε νομικά πρόσωπα που είχαν συμβληθεί με την ΕΕΤΑΑ Α.Ε. κατά τα έτη 2011 ή 2012 για την παροχή των υπηρεσιών του προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» στη χωρική περιφέρεια των οικείων Ο.Τ.Α., βαθμολογείται με δεκαεπτά (17) μονάδες ανά μήνα και για συνολική εμπειρία μέχρι ογδόντα τέσσερις (84) μήνες.»

Άρθρο 186

Ρύθμιση θεμάτων προσλήψεων

1. Για την κίνηση των διαδικασιών πρόσληψης προσωπικού με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου και την ανανέωση ή παράταση αυτής, καθώς και για τη σύναψη συμβάσεων μίσθωσης έργου στους φορείς της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του ν. 2190/1994 (Α' 28), απαιτείται προηγούμενης έγκριση της Επιτροπής της ΠΥΣ 33/2006 (Α' 280), εφόσον η δαπάνη για τις αποδοχές αυτών επιβαρύνει εξ' ολοκλήρου τον κρατικό προϋπολογισμό ή καλύπτεται από επιχορήγηση του φορέα από τον κρατικό προϋπολογισμό.

2. Εντός του πεδίου εφαρμογής της παραγράφου 1 του παρόντος διατηρούνται σε ισχύ οι εξαιρέσεις που προβλέπονται ρητά με τις περιπτώσεις (α), (στ), (η), (θ), (ι), (ιγ), (ιδ), (ιστ), (κ), (κα) και (κε) της παραγράφου 1 του

άρθρου 4 της ΠΥΣ 33/2006, όπως ισχύει.

3. Από την προηγούμενη έγκριση της ΠΥΣ 33/2006 διατηρούνται επίσης σε ισχύ οι κατωτέρω εξαιρέσεις:

i) οι προσλήψεις έκτακτου προσωπικού για την εκτέλεση έργων με αυτεπιστασία και των υδρονόμενων άρδευσης, καθώς και οι προσλήψεις προσωπικού για την αντιμετώπιση κατεπειγουσών ή εποχικών ή πρόσκαιρων αναγκών με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου της οποίας η διάρκεια δεν υπερβαίνει τους δύο (2) ή κατ' εξαίρεση τους τρεις (3) μήνες, μέσα σε συνολικό διάστημα δώδεκα (12) μηνών στους φορείς της αυτοδιοίκησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του άρθρου 206 του ν. 3584/2007 (Α' 143), όπως ισχύει. Για τις πιο πάνω κατηγορίες προσωπικού εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 209 και 211 του ν. 3584/2007, όπως ισχύουν,

ii) οι προσλήψεις προσωπικού με διάρκεια σύμβασης έως οκτώ (8) μήνες για την αντιμετώπιση κατεπειγουσών αναγκών, σύμφωνα με τα άρθρα 20 του ν. 2190/1994 και 212 του ν. 3584/2007,

iii) το προσωπικό που προσλαμβάνεται με απασχόληση έως πέντε ημερομίσθια το μήνα, όπως προβλέπεται στις διατάξεις του άρθρου 210 του ν. 3584/2007,

iv) το προσωπικό που προσλαμβάνεται για τους ειδικά προβλεπόμενους στην παράγραφο 2 του άρθρου 206 του ν. 3584/2007 λόγους, σε περίπτωση απουσίας τακτικού, μοναδικού στον κλάδο υπαλλήλου.

4. Κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη, κατά το μέρος που αντίκειται στις διατάξεις του παρόντος άρθρου και ρυθμίζει με διαφορετικό τρόπο τα θέματα που διευθετούνται από αυτό, καταργείται.

Άρθρο 187

Ρύθμιση θεμάτων προσωπικού Δημοτικών Επιχειρήσεων Ύδρευσης Αποχέτευσης

Στο άρθρο 7 του ν. 1069/1980 (Α' 191) η υπάρχουσα παράγραφος 8 αναριθμείται σε 9 και προστίθεται παράγραφος 8, ως εξής :

8. α. Επιτρέπεται η μετάταξη υπαλλήλου Δ.Ε.Υ.Α. σε άλλη Δ.Ε.Υ.Α., με αίτηση του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου, σε κενή θέση και εφόσον δεν υπάρχει με μεταφορά της θέσης, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης υποδοχής, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης προέλευσης. Αποφάσεις που έχουν ληφθεί κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 6 παράγραφος 15 του ν. 2307/1995 (Α' 113), μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, θεωρούνται νόμιμες.

β. Επιτρέπεται η απόσπαση υπαλλήλου Δ.Ε.Υ.Α. σε άλλη Δ.Ε.Υ.Α., με αίτηση του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου και απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης υποδοχής, ύστερα από σύμφωνη γνώμη του διοικητικού συμβουλίου της επιχείρησης προέλευσης. Η διάρκεια απόσπασης αυτής δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) έτος, με δυνατότητα παράτασης για ένα (1) ακόμη έτος.

γ. Οι ανωτέρω μετατάξεις και αποσπάσεις διενεργούνται αποκλειστικά σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του Ενιαίου Συστήματος Κινητικότητας.»

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ**

Άρθρο 188

Θέματα Μητρώων συντελεστών παραγωγής δημοσίων και ιδιωτικών έργων, μελετών, τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών (ΜΗ.Τ.Ε.)

1. Έως την έκδοση προεδρικού διατάγματος κατά τα οριζόμενα στην παράγραφο 20 του άρθρου 118 του ν. 4472/2017 (Α΄ 74), σχετικά με τη ρύθμιση των ειδικότερων λεπτομερειών λειτουργίας και τήρησης των μητρώων της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 5 και της υποπερίπτωσης Δ΄ της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 11 του άρθρου 118 του ν. 4472/2017, επαναφέρεται η ισχύς των άρθρων 105 και 106 του ν. 3669/2008 (Α΄ 116).

2. Αναστέλλεται η ισχύς των διατάξεων της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 3 και της παραγράφου 7 του άρθρου 13, καθώς και του άρθρου 64 του π.δ. 71/2019 (Α΄ 112) από την 3η Ιουλίου 2019 έως την 31η Δεκεμβρίου 2020.

3. Οι αιτήσεις που υποβάλλονται στην υπηρεσία τήρησης των μητρώων από την 3η Ιουλίου 2019 ως και την 31η Δεκεμβρίου 2020 για εγγραφή ή μεταβολή ή διαγραφή ήδη εγγεγραμμένων στο Μητρώο Μελετητών, στο Μητρώο Γραφείων Μελετών, στο μητρώο Εμπειρίας Κατασκευαστών (Μ.Ε.Κ) και στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων (Μ.Ε.ΕΠ.), εξετάζονται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του π.δ. 71/2019 διατάξεις. Τα πτυχία των Μελετητών και Γραφείων Μελετών που εκδίδονται εξακολουθούν να ισχύουν έως την 31η Δεκεμβρίου 2020. Το τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 7 του άρθρου 17 του π.δ. 71/2019, διαγράφεται.

4. Η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 39 του π.δ. 71/2019 αντικαθίσταται ως εξής: «Τα πτυχία των εγγεγραμμένων στο Μητρώο Μελετητών και στο Μητρώο Γραφείων Μελετών, που είναι σε ισχύ κατά την 3η Ιουλίου 2019 εξακολουθούν να ισχύουν έως την 31η Δεκεμβρίου 2020 εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του νομοθετικού πλαισίου που ίσχυε ως και τις 2 Ιουλίου 2019».

5. Η διάταξη της παραγράφου 6 του άρθρου 65 του π.δ. 71/2019 αντικαθίσταται ως εξής: «Οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., καθώς και τα πτυχία εργοληπτικών Δημοσίων Δασοτεχνικών Έργων που είναι σε ισχύ κατά την 3η Ιουλίου 2019 εξακολουθούν να ισχύουν έως την 31η Δεκεμβρίου 2020, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του νομοθετικού πλαισίου που ίσχυε ως και τις 2 Ιουλίου 2019. Οι υποβαλλόμενες κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα αιτήσεις μεταβολών εξετάζονται με βάση το προϊσχύον νομοθετικό πλαίσιο. Μετά την πάροδο της παραπάνω προθεσμίας οι βεβαιώσεις εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. και τα πτυχία Εργοληπτικών Δημοσίων Δασοτεχνικών Έργων παύουν να ισχύουν. Για το χρονικό διάστημα από την 3η Ιουλίου 2019 μέχρι και την 31η Δεκεμβρίου 2020 εξακολουθεί να εκδίδεται, σύμφωνα με τα ισχύοντα μέχρι την 3η Ιουλίου 2019, η ενημερότητα πτυχίου για εργοληπτικές επιχειρήσεις που είναι καταταγμένες στις τάξεις 3η έως 7η».

6. Προστίθεται εδάφιο τρίτο στην παράγραφο 24 του άρθρου 118 του ν. 4472/2017 ως εξής: «Έως την πλήρη παραγωγική λειτουργία των ΜΗ.Τ.Ε. ζητήματα τεχνικού και λεπτομερειακού χαρακτήρα που προκύπτουν εν όψει

αυτής, ρυθμίζονται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΩΝ
ΠΑΙΓΝΙΩΝ- ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Ν. 4002/2011**

Άρθρο 189

Τροποποίηση του άρθρου 25 του ν. 4002/2011

Στο άρθρο 25 του ν. 4002/2011 (Α΄ 180) επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

1. Στην υποπερίπτωση ββ΄ της περίπτωσης β΄ προστίθεται τελευταίο εδάφιο ως εξής:

«Τυχρά παίγνια μέσω διαδικτύου» λογίζονται το Διαδικτυακό στοίχημα και τα Λοιπά διαδικτυακά παίγνια.»

2. Η περίπτωση γ) αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) «Στοίχημα»: το τυχερό παίγνιο που συνίσταται σε πρόβλεψη, από τους συμμετέχοντες, της εξέλιξης ή/και της τελικής έκβασης κάθε είδους γεγονότων. Υποκατηγορία αυτού αποτελεί το «Διαδικτυακό Στοίχημα», το οποίο είναι το διεξαγόμενο διαδικτυακά τυχερό παίγνιο που συνίσταται σε πρόβλεψη, από τους συμμετέχοντες, της εξέλιξης ή/και της τελικής έκβασης κάθε είδους γεγονότων, συμπεριλαμβανομένων των εικονικών γεγονότων (virtual events), των οποίων το αποτέλεσμα παράγεται με τη χρήση γεννήτριας τυχαίων αριθμών (Random Number Generator). Με τον Κανονισμό Παιγνίων εξειδικεύονται τα είδη του Στοίχηματος, συμπεριλαμβανομένου και του Διαδικτυακού Στοίχηματος.»

3. Η περίπτωση ε) αντικαθίσταται ως εξής:

«ε) «Πληροφορικό Σύστημα Εποπτείας και Ελέγχου»(Π.Σ.Ε.Ε.):το σύνολο του υλισμικού και λογισμικού που εγκαθίσταται και λειτουργεί στην Επιτροπή Εποπτείας και Ελέγχου Παιγνίων για την άσκηση της συνεχούς εποπτείας και του ελέγχου όλων των τυχερών παιγνίων ανεξαρτήτως του μέσου, του χρόνου, του τρόπου και του δικτύου προώθησης και διανομής των υπηρεσιών για τη διοργάνωση και τη διεξαγωγή τυχερών παιγνίων.»

4. Η περίπτωση ιγ) αντικαθίσταται ως εξής:

«ιγ) «Συνδεδεμένες εταιρείες»: Κατάσταση στην οποία δύο ή περισσότερες εταιρείες συνδέονται με: αα) «σχέση συμμετοχής», δηλαδή άμεση ή έμμεση κατοχή του ελέγχου του δέκα τοις εκατό (10%) τουλάχιστον των δικαιωμάτων ψήφου ή του κεφαλαίου της εταιρείας, αβ)«σχέση ελέγχου» δηλαδή σχέση μεταξύ συνδεδεμένων προσώπων σύμφωνα με τις περιπτώσεις α΄ και β΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 99 του ν. 4548/2018 (Α΄ 104).

5. Η περίπτωση ιε) αντικαθίσταται ως εξής:

«ιε) «Ηλεκτρονικός Λογαριασμός Παίκτη»: είναι ο μοναδικός λογαριασμός που αποδίδεται σε κάθε παίκτη για τη συμμετοχή του σε ένα ή περισσότερα παίγνια, από τα πρόσωπα που διοργανώνουν ή/και διεξάγουν τα παίγνια αυτά. Ο λογαριασμός αυτός καταγράφει, κατ' ελάχιστον, τα ποσά συμμετοχής και τα κέρδη από παίγνια, τις οικονομικές κινήσεις που συνδέονται με αυτά, καθώς και το υπόλοιπο των διαθέσιμων ποσών του παίκτη. Οι κάτοχοι των αδειών, καθώς και τα πρόσωπα στα οποία έχει παραχωρηθεί το δικαίωμα διεξαγωγής παιγνίων, είτε μέσω διαγωνισμού είτε με οποιονδήποτε άλλον νόμιμο τρόπο, συμμορφώνονται με τους όρους και τις προϋποθέσεις τήρησης του Ηλεκτρονικού Λογαριασμού Παίκτη, όπως

αυτές ορίζονται στον Κανονισμό Παιγνίων. Όπου στον παρόντα αναφέρεται η Ατομική Κάρτα Παίκτη του άρθρου 33 εννοείται η Ατομική Κάρτα Παίκτη και ο Ηλεκτρονικός Λογαριασμός Παίκτη ως ενιαίο σύνολο, και ατιστρόφως.»

6. Η περίπτωση ιστ) αντικαθίσταται ως εξής:

«ιστ) «Αποκλειόμενος παίκτης»: είναι ο παίκτης που δεν μπορεί να συμμετέχει σε τυχερά παίγνια, κατόπιν δικής του πρωτοβουλίας ή αίτησης του δικαστικού του συμπαραστάτη προς τα πρόσωπα που διοργανώνουν ή/και διεξάγουν τα παίγνια αυτά ή δικαστικής απόφασης ή αιτιολογημένης απόφασης των προσώπων που διοργανώνουν ή/και διεξάγουν τα παίγνια αυτά.»

7. Προστίθενται περιπτώσεις κα', κβ', κγ' και κδ' ως εξής:

«κα) «κάτοχος άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου»: το νομικό πρόσωπο που παρέχει υπηρεσίες διοργάνωσης και διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου, και στο οποίο έχει χορηγηθεί άδεια διεξαγωγής τυχερών παιγνίων σύμφωνα με τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις του παρόντος.

κβ) «Λοιπά διαδικτυακά παίγνια»: τα τυχερά παίγνια καζίνο, το πόκερ και οι παραλλαγές του, παρεχόμενα διαδικτυακά και διεξαγόμενα είτε σε ζωντανή μετάδοση (live) είτε με τη χρήση γεννήτριας τυχαίων αριθμών (Random Number Generator).

κγ) «Συνεργάτες προωθητικών ενεργειών τυχερών παιγνίων (affiliates)»: όσοι συνεργάζονται με τους κατόχους αδειών διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου για την προώθηση συγκεκριμένων τυχερών παιγνίων μέσω τοποθέτησης συνδέσμων σε εμφανές σημείο της ιστοσελίδας τους, με σκοπό την προσέλκυση περισσότερων παικτών στον ιστότοπο του διαφημιζόμενου κατόχου άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου. Οι Συνεργάτες προωθητικών ενεργειών τυχερών παιγνίων (affiliates) υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 35.

κδ) «Ετήσιο αποτέλεσμα ηλεκτρονικού λογαριασμού παίκτη»: το αποτέλεσμα που προκύπτει, όταν από το άθροισμα του υπολοίπου του λογαριασμού στις 31 Δεκεμβρίου κάθε έτους και των πραγματοποιηθέντων αναλήψεων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, αφαιρεθεί το άθροισμα των πραγματοποιηθέντων καταθέσεων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και του υπολοίπου του λογαριασμού την 1η Ιανουαρίου του ίδιου έτους».

Άρθρο 190

Τροποποίηση του άρθρου 27 του ν. 4002/2011

Η παράγραφος 1 του άρθρου 27 του ν. 4002/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για τη διεξαγωγή τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ή μέσω του διαδικτύου απαιτείται η προηγούμενη έκδοση διοικητικής άδειας, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος. Ειδικότερα για τη διεξαγωγή τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου προβλέπονται αποκλειστικά δύο τύποι αδειών: α) άδεια για διεξαγωγή Διαδικτυακού Στοιχήματος του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης γ' του άρθρου 25 και β) άδεια Λοιπών Διαδικτυακών Παιγνίων της περίπτωσης κβ' του άρθρου 25. Τα παίγνια και τα παιγνιομηχανήματα και τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη διεξαγωγή τους πιστοποιούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος».

Άρθρο 191

Τροποποίηση του άρθρου 29 του ν. 4002/2011

Στην παράγραφο 3 του άρθρου 29 του ν. 4002/2011 ε-πέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

1. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδεται μετά από εισήγηση της Ε.Ε.Ε.Π και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, θεσπίζεται ο Κανονισμός Παιγνίων, με τον οποίον καθορίζονται, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, τα ειδικότερα θέματα και οι λεπτομέρειες σχετικά με τα παίγνια ως εξής:

α) Οι προδιαγραφές παιγνίων, εξοπλισμού και καταστημάτων παιγνίων.

β) Η αδειοδότηση παρόχων και οι πιστοποιήσεις προσώπων, παιγνίων, εξοπλισμού και καταστημάτων.

γ) Οι προϋποθέσεις λειτουργίας και διεξαγωγής των παιγνίων.

δ) Η εμπορική επικοινωνία.

ε) Οι προϋποθέσεις συμμετοχής των παικτών στα παίγνια.

στ) Τα μέτρα προστασίας του κοινού και των παικτών.

ζ) Οι έλεγχοι συμμόρφωσης.

η) Τα διοικητικά μέτρα και οι κυρώσεις».

2. Το στοιχείο 2 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι ειδικότερες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν οι κάτοχοι των αδειών και πιστοποιήσεων, τα πρόσωπα που αιτούνται άδειες διεξαγωγής παιγνίων ή/και συμμετέχουν σε διαγωνισμούς χορήγησης τέτοιων αδειών, καθώς και τα πρόσωπα στα οποία έχει παραχωρηθεί το δικαίωμα διεξαγωγής παιγνίων είτε μέσω διαγωνισμού είτε με οποιονδήποτε άλλον νόμιμο τρόπο, ανεξαρτήτως του μέσου, του χρόνου, του τρόπου και του δικτύου παροχής, προώθησης και διανομής των σχετικών υπηρεσιών για τη διοργάνωση και τη διεξαγωγή παιγνίων ή του μεταβατικού χαρακτήρα των σχετικών με τη διοργάνωση και διεξαγωγή αυτή δικαιωμάτων, καθώς και η μορφή, ο τρόπος, η διαδικασία και τα όργανα διεξαγωγής των κάθε είδους ελέγχων.»

3. Το στοιχείο 3 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Οι προϋποθέσεις πιστοποίησης και εγγραφής στα οικεία μητρώα των κατασκευαστών και των εισαγωγέων τυχερών παιγνίων και παιγνιομηχανημάτων, των τεχνικών όλων των παιγνίων και παιγνιομηχανημάτων, της υποχρέωσης δήλωσης αυτών στην Ε.Ε.Ε.Π., καθώς και ο τρόπος τήρησης των μητρώων αυτών.»

4. Το στοιχείο 8 αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Ο τρόπος έκδοσης και παραλαβής της ατομικής κάρτας παίκτη, τα τεχνικά χαρακτηριστικά της, καθώς και πρόσθετοι περιορισμοί που μπορεί να ενσωματωθούν σ' αυτή από τον ίδιο τον παίκτη. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, καθώς και οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις δημιουργίας του Ηλεκτρονικού Λογαριασμού Παίκτη, ανά παίγνιο, τύπους ή/και κατηγορίες αυτών, τα επιπλέον στοιχεία που απαιτείται να τηρούνται στον Ηλεκτρονικό Λογαριασμό Παίκτη, οι πρόσθετοι περιορισμοί που μπορεί να ενσωματωθούν σ' αυτόν από τον ίδιο τον παίκτη, το χρονικό διάστημα της διατήρησης των παραπάνω στοιχείων και περιορισμών, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες ο Ηλεκτρονικός Λογαριασμός Παίκτη καθίσταται ανενεργός, οι ενέργειες που επιτρέπεται να πραγματοποιούνται μέσω αυτού, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

5. Το στοιχείο 21 αντικαθίσταται ως εξής:

«21. Ο τρόπος, ο χρόνος και η διαδικασία ταυτοποίησης των παικτών και καταβολής των κερδών τους στους λογαριασμούς που αυτοί τηρούν σε πιστωτικό ίδρυμα ή ίδρυμα πληρωμών ή ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος.»

6. Το στοιχείο 22 αντικαθίσταται ως εξής:

«22. Η μορφή, το περιεχόμενο, η διαδικασία έκδοσης και παραλαβής της ατομικής κάρτας παίκτη, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τη λειτουργία και διασύνδεσή της με τον Ηλεκτρονικό Λογαριασμό Παίκτη, εφόσον απαιτείται.»

7. Το στοιχείο 25 αντικαθίσταται ως εξής:

«25. Το είδος και το ύψος των επιβαλλόμενων διοικητικών κυρώσεων, εντός των ορίων που θέτουν οι κείμενες διατάξεις, ανά παράβαση ή κατηγορία παραβάσεων ή παιγνιομηχάνημα ή ιστότοπο και κάθε άλλο σχετικό θέμα.»

8. Προστίθενται στοιχεία 33 και 34 ως εξής:

«33. Η εξειδίκευση των ειδών του Στοιχήματος της περίπτωσης γ' του άρθρου 25 (και ειδικότερα ο προσδιορισμός των προσφερομένων προς στοιχηματισμό γεγονότων) και των λοιπών διαδικτυακών παιγνίων της περίπτωσης κβ' του άρθρου 25.

34. Η ειδικότερη διαδικασία και προϋποθέσεις εγγραφής των Συνεργατών των κατόχων άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου στο σχετικό Μητρώο».

Άρθρο 192

Αντικατάσταση του άρθρου 30 του ν. 4002/2011

Το άρθρο 30 του ν. 4002/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 30

Πληροφορικό Σύστημα Εποπτείας και Ελέγχου (Π.Σ.Ε.Ε.)

1. Με τον Κανονισμό Παιγνίων του άρθρου 29 καθορίζονται οι τεχνικές απαιτήσεις και εξασφαλίσεις για τη λειτουργία του Πληροφορικού Συστήματος Εποπτείας και Ελέγχου (Π.Σ.Ε.Ε.), ώστε να επιτυγχάνεται:

α. Η ηλεκτρονική παρακολούθηση και ο έλεγχος των ηλεκτρονικών τεχνικών-ψυχαγωγικών παιγνίων που διεξάγονται μέσω του διαδικτύου, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον Κανονισμό Παιγνίων.

β. Η ηλεκτρονική παρακολούθηση και ο έλεγχος της διεξαγωγής όλων των τυχερών παιγνίων ανεξαρτήτως του μέσου, του χρόνου, του τρόπου ή και του δικτύου προώθησης ή και διανομής των σχετικών με τη διοργάνωση και διεξαγωγή αυτή υπηρεσιών, όπως τυχερά παίγνια διεξαγόμενα είτε μέσω παιγνιομηχανημάτων είτε μέσω αδειοδοτημένων ιστοτόπων.

Ο χρόνος παρακολούθησης και ελέγχου μπορεί να είναι πραγματικός ή/και μεταγενέστερος, μέσω αποθηκευμένων δεδομένων.

γ. Ο άμεσος εντοπισμός τεχνικών και λειτουργικών προβλημάτων των μέσων και υλικών διεξαγωγής παιγνίων, καθώς και των συστημάτων και υποσυστημάτων.

δ. Η συλλογή των αναγκαίων δεδομένων από τα μέσα και υλικά διεξαγωγής, τα συστήματα και υποσυστήματα, καθώς και η αποθήκευση, ανάλυση, επεξεργασία και παρουσίαση αναφορών.

ε. Η διασφάλιση της ομαλής και αξιόπιστης διεξαγωγής όλων των μορφών παιγνίων.

2. Η διεξαγωγή τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα γίνεται αποκλειστικά μέσω θερματικών συνδεδεμένων δικτυακά με Κεντρικά Πληροφορικά Συστήματα (Κ.Π.Σ.), καθώς και συστημάτων και υποσυστημάτων, συνδεδεμένων με το Π.Σ.Ε.Ε., στα οποία έχει πρόσβαση η Ε.Ε.Ε.Π..

3. Η διεξαγωγή τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου γίνεται αποκλειστικά μέσω συστημάτων και υποσυστημάτων, συνδεδεμένων με το Π.Σ.Ε.Ε., στα οποία έχει πρόσβαση η Ε.Ε.Ε.Π..

4. Ο κάτοχος της άδειας διοργάνωσης και διεξαγωγής παιγνίων οφείλει να διατηρεί τα στοιχεία που λαμβάνει από τα συστήματα και υποσυστήματα των παιγνίων που διεξάγει για δέκα (10) τουλάχιστον έτη, σε ασφαλή μέσα, τα οποία επιτρέπουν την ακριβή αναπαραγωγή όλων των αποθηκευμένων στοιχείων εποπτείας και ελέγχου.

5. Η Ε.Ε.Ε.Π., για δέκα (10) τουλάχιστον έτη, διατηρεί σε ασφαλή μέσα, τα οποία επιτρέπουν την ακριβή αναπαραγωγή όλων των αποθηκευμένων στοιχείων εποπτείας και ελέγχου, τα δεδομένα και στοιχεία που λαμβάνει από τους κατόχους της άδειας διοργάνωσης και διεξαγωγής παιγνίων.

6. Η Ε.Ε.Ε.Π. υποχρεούται να αποστέλλει αμελλητί στοιχεία, κατόπιν επεξεργασίας/ανάλυσης και ομαδοποίησης των δεδομένων, στην Α.Α.Δ.Ε. και κάθε άλλη αρμόδια αρχή, εφόσον της ζητηθούν».

Άρθρο 193

Τροποποίηση του άρθρου 31 του ν. 4002/2011

Στο άρθρο 31 του ν. 4002/2011 (Α' 180) επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

1. Η παράγραφος 5 αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Τα κέρδη από τυχερά παίγνια μέσω διαδικτύου κατατίθενται σε λογαριασμό που τηρεί ο παίκτης σε πιστωτικό ίδρυμα ή ίδρυμα πληρωμών ή ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος που είναι εγκατεστημένο και λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα όσα ορίζονται στον Κανονισμό Παιγνίων.»

2. Προστίθεται παράγραφος 6 ως εξής:

«6. Με τον Κανονισμό Παιγνίων καθορίζεται το ύψος του ποσού που οφείλουν να τηρούν οι κάτοχοι της άδειας σε πιστωτικό ίδρυμα ή ίδρυμα πληρωμών ή ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος που είναι εγκατεστημένο και λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου. Για το ύψος του ποσού λαμβάνονται υπόψη το είδος και το εύρος της άδειας».

Άρθρο 194

Αντικατάσταση του άρθρου 34 του ν. 4002/2011

Το άρθρο 34 του ν. 4002/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 34

Προστασία Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα- Απόρρητο-Υποχρέωση Εχεμύθειας

1. Η Ε.Ε.Ε.Π. και όλοι οι κάτοχοι άδειας διεξαγωγής παιγνίων υπάγονται στις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 (Γενικός Κανονισμός

για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων (GDPR)) (L 119), του ν. 4624/2019 (Α' 137) και του ν. 2472/1997.

2. Όλοι οι ανωτέρω οφείλουν να λαμβάνουν τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα ώστε να μην είναι δυνατή η αναγνώριση των παικτών με τεχνικά ή άλλα μέσα που εύλογα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τρίτους. Εάν παραβιαστεί το απόρρητο των στοιχείων ή/και η υποχρέωση εχεμύθειας, εκτός από τις κυρώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 252, 370B, 370Γ του Ποινικού Κώδικα και στο άρθρο 4 του ν. 2392/1996 (Α' 60), επιβάλλονται και οι διοικητικές κυρώσεις που ορίζονται στο άρθρο 51.

3. Τα στοιχεία για τους παίκτες που διαθέτει η Ε.Ε.Ε.Π. ή που διαβιβάζονται σ' αυτήν από τους κατόχους των αδειών διεξαγωγής παιγνίων χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για ελεγκτικούς σκοπούς όπως, η τήρηση των απαγορεύσεων πρόσβασης και συμμετοχής, η αντιστοίχιση των παικτών με πραγματικά φυσικά πρόσωπα, η διασταύρωση των φορολογικών υποχρεώσεων που προκύπτουν από τα κέρδη, η τήρηση των κανόνων διοργάνωσης και διεξαγωγής, καθώς και η προκαταρκτική έρευνα ή προανάκριση για τη διαπίστωση τέλεσης εγκλημάτων.

4. Το προσωπικό όλων των κατηγοριών που υπηρετεί στην Ε.Ε.Ε.Π., όπως και οι κάτοχοι άδειας διεξαγωγής παιγνίων, με οποιαδήποτε σχέση εργασίας, καθώς και τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που αποκτούν, με οποιονδήποτε τρόπο, πρόσβαση σε στοιχεία παικτών, δεσμεύονται από το απόρρητο και την υποχρέωση εχεμύθειας. Απαγορεύεται οποιαδήποτε χρήση αυτών των στοιχείων από τα πρόσωπα που προηγούμενου εδαφίου και μετά τη λήξη των καθκόντων τους ή της διακοπής της σχέσης δυνάμει της οποίας απέκτησαν πρόσβαση στα στοιχεία.»

Άρθρο 195

Αντικατάσταση του άρθρου 45 του ν. 4002/2011

Το άρθρο 45 του ν. 4002/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 45

Ρυθμίσεις αδειών τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου - Διαδικασία αδειοδότησης

1. Η διεξαγωγή στην Ελληνική Επικράτεια τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου ανήκει στην αποκλειστική δικαιοδοσία του Δημοσίου, που την ασκεί μέσω ειδικά αδειοδοτημένων παρόχων.

2. Για τη διεξαγωγή τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου προβλέπονται αποκλειστικά δύο τύποι αδειών: α) άδεια για διεξαγωγή Διαδικτυακού Στοιχήματος, του δεύτερου εδαφίου της περίπτωσης γ' του άρθρου 25, και β) άδεια Λοιπών Διαδικτυακών Παιγνίων της περίπτωσης κβ' του άρθρου 25. Σε κάθε υποψήφιο κάτοχο δύναται να χορηγηθούν και οι δύο τύποι αδειών. Οι άδειες είναι προσωποπαγείς και δεν επιτρέπεται η με οποιονδήποτε τρόπο μεταβίβαση, παραχώρηση ή εκχώρησή τους, ολικώς ή μερικώς. Κάθε άδεια έχει ενιαίο και αδιαίρετο χαρακτήρα και δεν επιτρέπεται η κατάτμησή της. Απαγορεύεται η με οποιονδήποτε τρόπο εκμίσθωση ή συνεκμετάλλευση της άδειας με τρίτους.

3. Η άδεια διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου χορηγείται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π., η οποία εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή αίτησης από τον υποψήφιο κάτοχο, σύμφωνα με τη διαδικασία του

παρόντος. Η μη έκδοση απόφασης της Ε.Ε.Ε.Π., εντός της ανωτέρω προθεσμίας, συνιστά σιωπηρή απόρριψη της αίτησης.

4. Η αίτηση του υποψηφίου περιλαμβάνει τον τύπο της αιτούμενης άδειας και το είδος των διαδικτυακών τυχερών παιγνίων που προτίθεται αυτός να διεξαγάγει. Με την αίτηση συνοποβάλλονται τα δικαιολογητικά του άρθρου 46 και καταβάλλεται παράβολο ύψους δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ για τη συμμετοχή στη διαδικασία.

5. Το αντίτιμο για τη χορήγηση άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου ορίζεται σε:

- α) τρία εκατομμύρια (3.000.000) ευρώ για την άδεια διεξαγωγής Διαδικτυακού στοιχήματος και
- β) δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ για την άδεια διεξαγωγής Λοιπών διαδικτυακών παιγνίων.

6. Η άδεια διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου έχει διάρκεια επτά (7) έτη από την έκδοση της πράξης χορήγησής της από την Ε.Ε.Ε.Π., και περιλαμβάνει τους ειδικότερους όρους διεξαγωγής των τυχερών παιγνίων, για τα οποία αυτή εκδίδεται.

7. α. Ένα (1) τουλάχιστον έτος πριν από τη λήξη της κάθε άδειας, ο κάτοχος μπορεί να ζητά, με αίτησή του προς την Ε.Ε.Ε.Π., την ανανέωσή της για χρονικό διάστημα ίσο με το προβλεπόμενο στην παράγραφο 6. Η χορήγηση της ανανέωσης προϋποθέτει την καταβολή νέου, ισόποσου με το αρχικό, αντιτίμου, καθώς επίσης και τη διαπίστωση της μη κατάπτωσης της εγγυητικής επιστολής της παραγράφου 7 του άρθρου 46.

β. Η Ε.Ε.Ε.Π. δύναται να μεταβάλλει τους όρους χορήγησης της ανανέωσης άδειας με αιτιολογημένη γνώμη της.»

Άρθρο 196

Προσθήκη άρθρου 45Α στον ν. 4002/2011

Μετά το άρθρο 45 του ν. 4002/2011 προστίθεται άρθρο 45Α ως εξής:

«Άρθρο 45Α

Διαδικασία εγγραφής των Συνεργατών Προωθητικών Ενεργειών Τυχερών Παιγνίων (affiliates) των κατόχων άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου, στο Μητρώο Συνεργατών

1. Οι κάτοχοι άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου υποχρεούνται να επιλέγουν Συνεργάτες από το Μητρώο Συνεργατών, που συστήνεται και τηρείται στην Ε.Ε.Ε.Π..

2. Η εγγραφή στο Μητρώο Συνεργατών γίνεται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π., μετά από υποβολή αίτησης του υποψηφίου Συνεργάτη. Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την εγγραφή, καθώς και οι τεχνικές προδιαγραφές πιστοποίησης και καταλληλότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών των Συνεργατών, καθορίζονται με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π.. Για τη συμμετοχή στη διαδικασία εγγραφής και για την ένταξη στο μητρώο καταβάλλεται παράβολο χιλίων (1.000) ευρώ.

3. Συνεργάτης κατόχου άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου διαγράφεται από το Μητρώο Συνεργατών, με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π., σε περίπτωση μη τήρησης των προδιαγραφών πιστοποίησης και καταλληλότητας.»

Άρθρο 197
Αντικατάσταση του άρθρου 46 του ν. 4002/2011

1. Το άρθρο 46 του ν. 4002/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 46
Προϋποθέσεις συμμετοχής στη διαδικασία
αδειοδότησης και χορήγησης άδειας διεξαγωγής
τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου

1. Οι υποψήφιοι κάτοχοι των αδειών διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου είναι νομικά πρόσωπα, με καταστατική έδρα ή μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και καταβεβλημένο κεφάλαιο διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ τουλάχιστον.

2. Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, οι εταίροι και οι ασκούντες τη διοίκηση και διαχείριση του νομικού προσώπου που αιτείται τη χορήγηση άδειας δεν πρέπει να έχουν καταδικασθεί τελεσίδικα για κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, απιστία, αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος, εκβίαση, πλαστογραφία, ενεργητική ή παθητική δωροδοκία, επικίνδυνη ή βαριά σωματική βλάβη, παρασιώπηση εγκλήματος, έγκλημα περί το νόμισμα, κοινώς επικίνδυνο έγκλημα, έγκλημα κατά της προσωπικής ελευθερίας, έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας, έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, καθώς και για έγκλημα που προβλέπεται από τη νομοθεσία περί ναρκωτικών, όπλων, εκρηκτικών υλών και φοροδιαφυγής.

3. Δεν επιτρέπεται η χορήγηση άδειας σε νομικό πρόσωπο το οποίο, συμπεριλαμβανόταν στον κατάλογο μη αδειοδοτημένων παρόχων τυχερών παιγνίων (black list) της παραγράφου 7 του άρθρου 48, εντός του έτους που προηγήθηκε της υποβολής της αίτησής του για τη χορήγηση άδειας.

4. Η διεξαγωγή τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου υλοποιείται δια ιστοτόπων που φέρουν υποχρεωτικά ονομασία χώρου (domain name) με κατάληξη «.gr.» Κάθε ιστοτόπος μπορεί να φιλοξενεί κατ' αποκλειστικότητα μέχρι μία άδεια από κάθε τύπο.

5. Οι υποψήφιοι κάτοχοι άδειας με καταστατική έδρα εκτός Ελλάδας υποχρεούνται στη φυσική εγκατάσταση ενός safe διακομιστή (διακομιστής ασφαλείας) εντός Ελλάδας σε διασύνδεση με την Ε.Ε.Ε.Π., σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 30.

6. Για τη χορήγηση της άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου, η Ε.Ε.Ε.Π. διαπιστώνει ότι ο υποψήφιος κάτοχος πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 45 και του παρόντος και εκδίδει την απόφαση χορήγησής της. Το αντίτιμο κάθε τύπου άδειας καταβάλλεται εφάπαξ ή τμηματικά σε δύο (2) ετήσιες ισόποσες καταβολές. Για την έκδοση κάθε τύπου άδειας απαιτείται η προηγούμενη καταβολή είτε εφάπαξ του συνολικού, αντίστοιχου για κάθε τύπο άδειας, αντιτίμου είτε της πρώτης τμηματικής καταβολής αυτού υπό τον όρο της ολοσχερούς καταβολής του συνολικού αντιτίμου. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μπορούν να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα και λεπτομέρειες εφαρμογής της παρούσας.

7. Για τη χορήγηση της άδειας διεξαγωγής τυχερών

παιγνίων μέσω διαδικτύου απαιτείται κατάθεση εγγυητικής επιστολής πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ από πιστωτικό ίδρυμα που είναι εγκατεστημένο και λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου. Η εγγυητική επιστολή καταπίπτει αν δεν τηρηθούν οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης της άδειας, αν τα κέρδη δεν καταβληθούν άμεσα στους παίκτες, καθώς και σε όσες περιπτώσεις ορίζονται στον παρόντα και στον Κανονισμό Παιγνίων. Η εγγυητική επιστολή επιστρέφεται στον κάτοχο της άδειας ένα χρόνο μετά τη λήξη της άδειας και εφόσον δεν συντρέχει λόγος μερικής ή ολικής κατάρπτωσης ή δεν κατατεθεί αίτηση ανανέωσης της αρχικής άδειας.

8. Ο υποψήφιος κάτοχος συνυποβάλλει με την αίτηση για τη χορήγηση άδειας τα εξής:

- α) δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις των τελευταίων τριών (3) ετών,
- β) πιστοποιητικό φορολογικής ενημερότητας,
- γ) πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας,
- δ) πιστοποιητικό περί μη πτώχευσης,
- ε) πιστοποιητικό περί μη θέσης σε εκκαθάριση,
- στ) πιστοποιητικό περί μη αίτησης για πτώχευση,
- ζ) πιστοποιητικό περί μη αίτησης για θέση σε εκκαθάριση.

Με τον Κανονισμό Παιγνίων δύναται να ορίζονται πρόσθετα δικαιολογητικά για την απόδειξη της συμμόρφωσης των αιτούντων με τις υποχρεώσεις που υπέχουν ως κάτοχοι άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου βάσει των διατάξεων του παρόντος νόμου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π. μπορούν να ρυθμίζονται ειδικά θέματα και λεπτομέρειες για την εφαρμογή της παρούσης.

9. Η έναρξη διεξαγωγής τυχερών παιγνίων προϋποθέτει ότι συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις που προβλέπονται από τον νόμο, τον Κανονισμό Παιγνίων και τη χορηγηθείσα άδεια. Με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π., η οποία εκδίδεται κατόπιν σχετικής αίτησης και εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της, διαπιστώνεται η συνδρομή της πλήρωσης των ανωτέρω και εκδίδεται απόφαση έναρξης λειτουργίας του κατόχου της άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου.»

2. Η απαγόρευση της παραγράφου 3 του άρθρου 46 του ν. 4002/2011, όπως αυτό αντικαθίσταται με το παρόν άρθρο, ισχύει και για τις υποψήφιες εταιρείες της παραγράφου 1 του άρθρου 15 του παρόντος.»

Άρθρο 198
Αντικατάσταση του άρθρου 47 του ν. 4002/2011

Το άρθρο 47 του ν. 4002/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 47
Υποχρεώσεις των κατόχων άδειας διεξαγωγής
τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου
ή παιγνιομηχανημάτων

1. Κάθε πρόθεση διάθεσης ή απόκτησης μετοχών εταιρείας κατόχου άδειας διενέργειας τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα ή μέσω του διαδικτύου ίση ή μεγαλύτερη με το δύο τοις εκατό (2%) του μετοχικού ή του εταιρικού κεφαλαίου ή του ισοδύναμου αυτών συμμετοχικού δικαιώματος γνωστοποιείται στην Ε.Ε.Ε.Π.. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 5 του άρθρου 46, κάθε σκο-

πούμενη διάθεση ή απόκτηση, η οποία συνεπάγεται άμεση ή έμμεση αλλαγή του ελέγχου της εταιρείας, απαιτεί την προηγούμενη έγκριση της Ε.Ε.Ε.Π., χωρίς την οποία αυτή είναι άκυρη. Διαθέσεις ή αποκτήσεις οι οποίες διενεργούνται κατά παρέκκλιση του προηγούμενου εδαφίου είναι αυτοδικαίως άκυρες και δεν παρέχουν στον αποκτώντα δικαιώματα ψήφου ή καταβολής μερίσματος ή εν γένει δικαιώματα διοικητικού ή περιουσιακού χαρακτήρα από τις ανωτέρω αποκτήσεις.

2. Η απόκτηση μετοχών ή εταιρικών μεριδίων ή του ισοδύναμου αυτών συμμετοχικού δικαιώματος συνεπεία κληρονομικής διαδοχής γνωστοποιείται στην Ε.Ε.Ε.Π. εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την επέλευσή της. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης συντρέχουν οι συνέπειες της παραγράφου 1.

3. Ο κάτοχος της άδειας «Διαδικτυακού στοιχήματος» ή/και «Λοιπών διαδικτυακών παιγνίων» γνωστοποιεί στην Ε.Ε.Ε.Π. κάθε νέο είδος «Διαδικτυακού στοιχήματος» ή/και «Λοιπών διαδικτυακών παιγνίων» που προτίθεται να διεξαγάγει, προκειμένου αυτό να λάβει προηγούμενη πιστοποίηση και να συμπεριληφθεί στην ισχύουσα άδεια.

4. Με τον Κανονισμό Παιγνίων ρυθμίζονται η διαδικασία και οι προϋποθέσεις ανάκλησης των αδειών διενέργειας τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου, η διαδικασία επιβολής κυρώσεων και κάθε άλλο σχετικό θέμα. Μέχρι την έκδοση του Κανονισμού Παιγνίων εφαρμόζονται οι σχετικές με τα θέματα αυτά αποφάσεις της Ε.Ε.Ε.Π..

5. Ο κάτοχος της άδειας διενέργειας τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου υποχρεούται να αποθηκεύει σε υλικό μηχανισμό που βρίσκεται στην Ελλάδα (διακομιστή server ή safe), τα δεδομένα που αφορούν τη διεξαγωγή τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου, καθώς και τα δεδομένα που ανταλλάσσονται μεταξύ παίκτη, κατόχου της άδειας, παρόχου υπηρεσιών διαδικτύου και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, σχετικά με τα παίγνια αυτά. Τα στοιχεία διατηρούνται σε ασφαλή μέσα, τα οποία επιτρέπουν την ακριβή αναπαραγωγή των αποθηκευμένων στοιχείων από την Ε.Ε.Ε.Π., καθώς και από το σύνολο των αρμόδιων ελεγκτικών και δικαστικών αρχών, για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών.

6. Με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π. καθορίζονται οι απαιτούμενες προϋποθέσεις λειτουργίας και τα τεχνικά χαρακτηριστικά των εξυπηρετητών (servers) και του λογισμικού των τυχερών παιγνίων για τους κατόχους της άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου, ώστε να εξασφαλίζεται η τήρηση όλων των διατάξεων που αφορούν την προστασία των παικτών και του δημόσιου συμφέροντος.

7. Με τον Κανονισμό Παιγνίων καθορίζεται το ελάχιστο περιεχόμενο της αρχικής σελίδας των ιστοτόπων διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου.

8. Οι κάτοχοι των αδειών υποχρεούνται να τηρούν τις νομικές και οικονομικές υποχρεώσεις του παρόντος νόμου, συμπεριλαμβανομένων των προϋποθέσεων αδειοδότησης, καθόλη τη διάρκεια ισχύος της άδειας. Η παράβαση των όρων συνιστά λόγο ανάκλησης της άδειας από την Ε.Ε.Ε.Π..

Άρθρο 199

Τροποποίηση του άρθρου 48 του ν. 4002/2011

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 48 του ν. 4002/2011 καταργείται.

2. Οι παράγραφοι 3 έως 11 του άρθρου 48 του ν. 4002/2011 αναριθμούνται σε παραγράφους 2 έως 10.

3. Η παράγραφος 7 του άρθρου 48 του ν. 4002/2011 μετά την αναρίθμηση της προηγούμενης παραγράφου αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Η Ε.Ε.Ε.Π. συντάσσει και τηρεί επικαιροποιημένο κατάλογο μη αδειοδοτημένων παρόχων τυχερών παιγνίων (Black list), οι οποίοι διοργανώνουν ή/και διεξάγουν τυχερά παίγνια κατά παράβαση των κείμενων διατάξεων, με επίγειο τρόπο (land based), μέσω του διαδικτύου (on line) ή με άλλη εξ αποστάσεως μέθοδο (remote gambling), τον οποίο αναρτά στον ιστότοπό της, η δε ανάρτηση αυτή είναι επαρκής γνωστοποίηση και απόδειξη, ώστε να κινηθούν όλες οι διαδικασίες επιβολής κάθε είδους προβλεπόμενων κυρώσεων από κάθε αρμόδιο φορέα, υπηρεσία ή Αρχή. Ο κατάλογος αναγράφει, όταν είναι διαθέσιμα, τα πρόσωπα που διοργανώνουν ή/και διεξάγουν τυχερά παίγνια στην Ελληνική Επικράτεια κατά παράβαση των κείμενων διατάξεων, ή/και τους νόμιμους εκπροσώπους, διαχειριστές, μέλη διοικητικού συμβουλίου, εταίρους και μετόχους των προσώπων αυτών, καθώς και κάθε είδους παράβαση που έχει διαπιστωθεί και κύρωση που έχει επιβληθεί. Οι εγγεγραμμένοι στον κατάλογο δεν επιτρέπεται να αδειοδοτηθούν στην Ελλάδα ή με οποιοδήποτε τρόπο να συμμετάσχουν σε αδειοδοτημένο φορέα παροχής υπηρεσιών παιγνίων στην Ελλάδα. Με τον Κανονισμό Παιγνίων ρυθμίζονται το χρονικό διάστημα διατήρησης της εγγραφής, οι προϋποθέσεις διαγραφής, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρούσας.»

Άρθρο 200

Αντικατάσταση του άρθρου 49 του ν. 4002/2011

Το άρθρο 49 του ν. 4002/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 49

Μεταφορές χρημάτων

1. Οι πληρωμές των ποσών συμμετοχής και απόδοσης κέρδους που απορρέουν από τη συμμετοχή σε τυχερά παίγνια που διεξάγουν οι κάτοχοι των αδειών, σύμφωνα με τους όρους του παρόντος, διενεργούνται υποχρεωτικά από πιστωτικά ιδρύματα, ιδρύματα πληρωμών ή ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος, που είναι εγκατεστημένα και λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.

2. Ο αριθμός λογαριασμού των κατόχων άδειας λαμβάνει ειδικό κωδικό, ο οποίος γνωστοποιείται στην Ε.Ε.Ε.Π. με ευθύνη τους. Κάθε συναλλαγή ή κίνηση λογαριασμού που αφορά παροχή υπηρεσιών τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου αποτυπώνεται ξεχωριστά με ευθύνη των ανωτέρω παρόχων υπηρεσιών πληρωμών.

3. Ο κάτοχος της άδειας διατηρεί ίδιο λογαριασμό, καθώς και ξεχωριστό λογαριασμό παικτών σε πιστωτικό ίδρυμα ή ίδρυμα πληρωμών ή ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος που είναι εγκατεστημένο και λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα ή σε άλλο κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου. Τα ποσά που βρίσκονται κατατεθειμένα στον λογαριασμό παικτών πρέπει τουλάχιστον να εξισώνονται με το συνολικό ποσό με το οποίο είναι πιστωμένοι οι ηλεκτρονικοί λογαριασμοί των παικτών. Όταν το ποσό που βρίσκεται κατα-

τεθειμένο στον λογαριασμό παικτών παρουσιάζει έλλειμμα σε σχέση με το συνολικό ποσό με το οποίο είναι πιστωμένοι οι ηλεκτρονικοί λογαριασμοί παικτών που διατηρεί ο κάτοχος της άδειας, ο κάτοχος της άδειας υποχρεούται να αναπληρώσει το έλλειμμα με δικά του ποσά, μέσα σε τρεις (3) ημέρες.

4. Η καταβολή του αντιτίμου για τη συμμετοχή σε τυχερό παίγνιο μέσω του διαδικτύου γίνεται υποχρεωτικά σε αδειοδοτημένο κάτοχο άδειας, χωρίς τη μεσολάβηση τρίτου, πλην των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 παρόχων υπηρεσιών πληρωμών, με τρόπο που διασφαλίζει την ταυτοποίηση του παίκτη, όπως ειδικότερα καθορίζεται με τον Κανονισμό Παιγνίων.

5. Απαγορεύεται στα πιστωτικά ιδρύματα ή τα ιδρύματα πληρωμών ή τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος που είναι εγκατεστημένα και λειτουργούν νόμιμα στην Ελλάδα να πραγματοποιούν οποιαδήποτε συναλλαγή, καθώς και πληρωμές ποσών συμμετοχής και απόδοσης κέρδους που απορρέουν από τη συμμετοχή σε τυχερά παίγνια σε λογαριασμούς που τηρούν σ' αυτά μη αδειοδοτημένοι πάροχοι τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου, όπως αναφέρονται στον κατάλογο μη αδειοδοτημένων παρόχων (black list) που τηρεί η Ε.Ε.Ε.Π. και είναι αναρτημένος στον ιστότοπό της. Τα παραπάνω ιδρύματα διαβιβάζουν αμελλητί στην Τράπεζα της Ελλάδος και στην Ε.Ε.Ε.Π. κατάσταση με κάθε συναλλαγή ή πληρωμή που έχει πραγματοποιηθεί κατά τα παραπάνω, καθώς και όλα τα στοιχεία των λογαριασμών από τους οποίους έχουν γίνει συναλλαγές και των προσώπων που τους κατέχουν. Με απόφαση της Ε.Ε.Ε.Π. επιβάλλεται στο πιστωτικό ίδρυμα ή στο ίδρυμα πληρωμών ή στο ίδρυμα ηλεκτρονικού χρήματος που είναι εγκατεστημένο και λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα και παραβαίνει τις διατάξεις της παρούσας παραγράφου πρόστιμο υπέρ του Δημοσίου ίσο με το δεκαπλάσιο κάθε ποσού που διακινήθηκε και ίσο με πεντακόσια (500) τουλάχιστον ευρώ.

6. Οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών υποχρεούνται να αποστέλλουν στοιχεία αναφορικά με τις συναλλαγές των κατόχων άδειας τυχερών παιγνίων και των κατόχων Ατομικής κάρτας παίκτη και Ηλεκτρονικού Λογαριασμού Παίκτη μέσω του Συστήματος Μητρώων Τραπεζικών Λογαριασμών και Λογαριασμών Πληρωμών (ΣΜΤΛ και ΛΠ) που διατηρείται στη ΓΓΠΣ, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4170/2013».

Άρθρο 201

Τροποποίηση του άρθρου 50 του ν. 4002/2011

Το άρθρο 50 του ν. 4002/2011 τροποποιείται ως εξής:

1. Η παράγραφος 2 αντικαθίσταται ως εξής:

«2. α) Για την έκδοση και την ανανέωση άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων με παιγνιομηχανήματα, καθώς και για τη λειτουργία των παιγνιομηχανημάτων αυτών, καταβάλλεται το αντίτιμο για τα τυχερά παίγνια με παιγνιομηχανήματα σύμφωνα με το άρθρο 39 υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

β) Για τη συμμετοχή στη διαδικασία χορήγησης άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου, καταβάλλεται το παράβολο της παραγράφου 4 του άρθρου 45, και για τη χορήγηση άδειας ή την ανανέωσή της καταβάλλεται το προβλεπόμενο σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 45 αντίτιμο υπέρ του Ελληνικού Δημοσίου.

γ) Για τη συμμετοχή στη διαδικασία εγγραφής στο μη-

τρώ Συνεργατών Προωθητικών Ενεργειών Τυχερών Παιγνίων (affiliates) καταβάλλεται το παράβολο της παραγράφου 2 του άρθρου 45Α'».

2. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 7 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Τα ποσά που καταβάλλονται, σύμφωνα με τις διατάξεις των παραγράφων 1 έως και 6 του άρθρου αυτού είναι δαπάνη της επιχείρησης και εκπίπτουν από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 22 του ν. 4172/2013.

3. Η παράγραφος 8 αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Οι εταιρείες που λαμβάνουν άδεια διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος έχουν τις υποχρεώσεις των οντοτήτων της παραγράφου 6 του άρθρου 2 του ν. 4308/2014 (Α' 251). Τα κέρδη που προκύπτουν από την εκμετάλλευση των παιγνίων που ρυθμίζονται με την παράγραφο 1 του άρθρου 26 του παρόντος φορολογούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4172/2013.»

4. Η παράγραφος 10 καταργείται.

5. Η παράγραφος 11 αντικαθίσταται ως εξής:

«11. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που εκδίδεται μετά από εισήγηση της Ε.Ε.Ε.Π., μπορεί να καθορίζονται έγγραφα, μηχανικά ή ηλεκτρονικά μέσα, επιπλέον εκείνων που προβλέπονται από τις γενικές διατάξεις».

6. Στο τέλος της παραγράφου 12 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Οι διατάξεις της παρούσας εφαρμόζονται αποκλειστικά στα νομικά πρόσωπα που είχαν υπαχθεί στο μεταβατικό καθεστώς μέχρι τις 31.12.2011 και ισχύουν για κάθε υπαχθέν σε αυτό νομικό πρόσωπο μέχρι τη χορήγηση σε αυτό της προβλεπόμενης στο άρθρο 45 άδειας λειτουργίας ή της υποχρέωσης αυτού παύσης παροχής υπηρεσιών τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου στην Ελληνική Επικράτεια, όποιο εκ των δύο πραγματοποιηθεί νωρίτερα.»

Άρθρο 202

Τροποποίηση του άρθρου 60 του ν. 2961/2001

Στο άρθρο 60 του ν. 2961/2001 (Α' 266) επέρχονται οι εξής τροποποιήσεις:

1. Η παράγραφος 1 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Τα κέρδη που ορίζονται στην περίπτωση α' της παραγράφου 1 του άρθρου 58 υποβάλλονται σε φόρο ανά γραμμάτιο λαχείου, μετά την αφαίρεση αφορολόγητου ποσού εκατό (100) ευρώ, με συντελεστή δέκα τοις εκατό (10%) για κέρδη μέχρι χίλια (1.000) ευρώ και με συντελεστή δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για κέρδη από χίλια ευρώ και ένα λεπτό (1.000,01) και πάνω.»

2. Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 2 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ως παίγνια που διεξάγονται με παικτικές συνεδρίες νοούνται τα τυχερά παίγνια που διεξάγονται με παιγνιομηχανήματα, τα τυχερά παίγνια καζίνο, καθώς και το πόκερ με τις παραλλαγές του.»

Άρθρο 203

Μεταβατικές διατάξεις

1. Μέχρι τη χορήγηση των αδειών διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου σύμφωνα με το άρθρο 45 του ν. 4002/2011, νομικά πρόσωπα παροχής υπηρεσιών

στοιχημάτων ή/και άλλων τυχερών παιγνίων που είναι νόμιμα εγκατεστημένα στην Ελλάδα ή σε άλλα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου και παρέχουν υπηρεσίες τυχερών παιγνίων στην Ελληνική Επικράτεια μέσω διαδικτύου κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος, καταβάλλοντας τη συμμετοχή του ελληνικού Δημοσίου στο Μικτό Κέρδος τους από την παροχή υπηρεσιών τυχερών παιγνίων στην Ελλάδα σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 50 του ν. 4002/2011, μπορούν μέχρι τις 31.03.2020 να συνεχίσουν να διεξαγάγουν στην Ελληνική Επικράτεια μέσω διαδικτύου αποκλειστικά τα τυχερά παίγνια των περιπτώσεων γ' ή/και κβ' του άρθρου 25 του ν. 4002/2011, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και τα οριζόμενα στις με αριθμ. 129/2/09.11.2014 (Β' 3162) και 163/5/09.07.2015 (Β' 1788) αποφάσεις της Ε.Ε.Ε.Π., εφόσον, μέσα σε ένα (1) μήνα από την έναρξη ισχύος του παρόντος, υποβάλλουν προς την Ε.Ε.Ε.Π. αίτηση για ένταξη στο προσωρινό καθεστώς αδειοδότησης της παρούσας παραγράφου, προσδιορίζοντας τα εκ των ανωτέρω τυχερά παίγνια, τα οποία προτίθενται να προσφέρουν κατά το εν λόγω διάστημα. Η αίτηση αυτή συνοδεύεται από: (α) τη σχετική νόμιμη άδεια παροχής, επίγεια ή διαδικτυακά, των τυχερών παιγνίων των περιπτώσεων γ' ή/και κβ' του άρθρου 25 του ν. 4002/2011, (β) αντίγραφο κωδικοποιημένου καταστατικού, (γ) τα στοιχεία νόμιμης εκπροσώπησης, διοίκησης ή διαχείρισης, (δ) γνωστοποίηση των ιστοτόπων με υποχρεωτική κατάληξη σε «gr.» μέσω των οποίων παρέχουν υπηρεσίες τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου, (ε) δήλωση θεωρημένη με γνήσιο υπογραφής του νόμιμου εκπροσώπου, ότι τα υποβαλλόμενα στοιχεία είναι αληθή και ακριβή, (στ) υπεύθυνη δήλωση ότι τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, οι εταίροι και οι ασκούντες τη διοίκηση και διαχείριση του νομικού προσώπου δεν έχουν καταδικαστεί τελεσίδικα για κακούργημα ή σε οποιαδήποτε ποινή για κλοπή, υπεξαίρεση, απάτη, απιστία, αποδοχή και διάθεση προϊόντων εγκλήματος, εκβίαση, πλαστογραφία, ενεργητική ή παθητική δωροδοκία, επικίνδυνη ή βαριά σωματική βλάβη, παρασιώπηση εγκλήματος, έγκλημα περί το νόμισμα, κοινώς επικίνδυνο έγκλημα, έγκλημα κατά της προσωπικής ελευθερίας, έγκλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας, έγκλημα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, καθώς και για έγκλημα που προβλέπεται στη νομοθεσία περί ναρκωτικών, όπλων, εκρηκτικών υλών και φοροδιαφυγής, (ζ) βεβαίωση φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας στη χώρα εγκατάστασής τους, (η) πιστοποίηση από οργανισμό συμμορφούμενο με τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, περί εφαρμογής υψηλών προδιαγραφών ελέγχου και ασφάλειας των πληροφορικών συστημάτων (ενδ. ISO 9001, ISO 27001 κ.ά.). Τα νομικά πρόσωπα που δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις της παρούσας υποχρεούνται να διακόψουν τη διεξαγωγή τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου στην Ελληνική Επικράτεια αμελλητί. Η εφαρμογή του παρόντος άρθρου δεν θίγει την αποκλειστική δικαιοδοσία του ελληνικού Δημοσίου και δεν προδικάζει την παροχή άδειας κατά το άρθρο 45 του ν. 4002/2011.

2. Τα πρόσωπα της παραγράφου 1 υποβάλλουν αίτηση χορήγησης άδειας διεξαγωγής τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου, σύμφωνα με το άρθρο 45 του ν. 4002/2011, μέσα σε ένα (1) μήνα από την έναρξη ισχύος του Κανονισμού Παιγνίων σύμφωνα με το άρθρο 29 του ν. 4002/2011. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης από

την Ε.Ε.Ε.Π., τα ανωτέρω πρόσωπα υποχρεούνται να παύσουν οριστικά την παροχή υπηρεσιών τυχερών παιγνίων μέσω του διαδικτύου στην Ελληνική Επικράτεια, μέσα σε έναν (1) μήνα από την έκδοση της απορριπτικής απόφασης ή της σιωπηρής απόρριψης της αίτησης. Σε περίπτωση μη υποβολής αίτησης για τη χορήγηση άδειας, τα ανωτέρω πρόσωπα υποχρεούνται να παύσουν οριστικά την παροχή υπηρεσιών τυχερών παιγνίων μέσω διαδικτύου στην Ελληνική Επικράτεια, μέσα σε ένα (1) μήνα από την έναρξη ισχύος του Κανονισμού Παιγνίων.

3. Μέχρι την εγκατάσταση και λειτουργία του Π.Σ.Ε.Ε., οι κάτοχοι άδειας διοργάνωσης και διεξαγωγής παιγνίων υποχρεούνται να παρέχουν στην Ε.Ε.Ε.Π. τη δυνατότητα απομακρυσμένης πλήρους πρόσβασης στα συστήματα και τα υποσυστήματά τους. Τα πρόσωπα της παραγράφου 1 υποχρεούνται να παρέχουν στην Ε.Ε.Ε.Π. κάθε στοιχείο, δεδομένο ή πληροφορία που τηρούν στα συστήματα και στα υποσυστήματά τους προς εφαρμογή των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της.

4. Όπου στον ν. 4002/2011 αναφέρεται ο Κανονισμός Διεξαγωγής και Ελέγχου Παιγνίων, νοείται εφεξής ο Κανονισμός Παιγνίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η' **ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ** **ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΘΕΜΑΤΑ**

Άρθρο 204

Φορέας Διαχείρισης Μητροπολιτικού Πάρκου **Περιβαλλοντικών και Εκπαιδευτικών Δραστηριοτήτων** **και Ανάπτυξης Κοινωνικής Οικονομίας** **«Αντώνης Τρίτσης»**

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 51 του ν. 4414/2016 (Α' 149) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Ο Φορέας Διαχείρισης εδρεύει στον Δήμο Ιλίου Αττικής, στη θέση «Πύργος Βασιλίσσης» και αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου της Περιφέρειας Αττικής.»

2. Το άρθρο 54 του ν. 4414/2016 (Α' 149) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 54

Διοίκηση του Φορέα Διαχείρισης

1. Ο Φορέας Διαχείρισης διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο που συγκροτείται με απόφαση του Περιφερειάρχη Αττικής, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και απαρτίζεται από:

α. Τέσσερα (4) μέλη που υποδεικνύονται με τους αναπληρωτές τους από τον Περιφερειάρχη Αττικής, εκ των οποίων ένα (1) μέλος ΔΕΠ από το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο ή το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το ένα (1) από τα μέλη του προηγούμενου εδαφίου διορίζεται ως Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου.

β. Ένα (1) μέλος που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του από τον Δήμαρχο Ιλίου.

γ. Ένα (1) μέλος που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του από τον Δήμαρχο Αγίων Αναργύρων - Καματερού.

δ. Ένα (1) μέλος από την Κοινωνία των Πολιτών (και ιδίως από μη κυβερνητικές οργανώσεις ή κοινωνικούς συνεταιριστικούς φορείς, με καταστατικό σκοπό συναφή με τον σκοπό του Φορέα Διαχείρισης που δραστηριοποι-

ούνται, κατά προτεραιότητα, εντός του χώρου του Πάρκου Τρίτη και για την προστασία αυτού ή στον ευρύτερο χώρο της Δυτικής Αθήνας) που υποδεικνύεται με τον αναπληρωτή του από τον Περιφερειάρχη Αττικής.

2. Τα υποδεικνυόμενα, κατά την προηγούμενη παράγραφο, μέλη του Δ.Σ. και οι αναπληρωτές τους γνωστοποιούνται στην Περιφέρεια Αττικής από τους υποδεικνύοντες φορείς εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτούς σχετικής έγγραφης πρόσκλησης. Σε περίπτωση παράλειψης ή άρνησης υπόδειξης μέλους ή μελών και των αναπληρωτών τους εντός της προθεσμίας του προηγούμενου εδαφίου, ο Περιφερειάρχης Αττικής διορίζει στη θέση των ελλειπόντων μελών πρόσωπα εγνωσμένης εμπειρίας σε αντικείμενα συναφή με τους σκοπούς του Φορέα Διαχείρισης. Ο Περιφερειάρχης Αττικής, ο Δήμαρχος Ιλίου και ο Δήμαρχος Αγίων Αναργύρων – Καματερού δύνανται να αντικαθιστούν τα υποδειχθέντα από αυτούς μέλη, με απόφαση του Περιφερειάρχη Αττικής που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Στην πρώτη συνεδρίαση του Δ.Σ. που συγκαλείται με ευθύνη του Προέδρου ή του αναπληρωτή του, εάν αυτός κωλύεται, συγκροτείται αυτό σε σώμα με εκλογή μεταξύ των μελών του, του Αντιπροέδρου, του Γραμματέα και του Ταμία και ορίζονται οι αρμοδιότητες των λοιπών μελών του.

4. Η θητεία του Προέδρου και των μελών του Δ.Σ. είναι τριετής και μπορεί να ανανεώνεται.

5. Το Δ.Σ. είναι αρμόδιο για τη λήψη όλων των αποφάσεων που απαιτούνται για την εκπλήρωση του σκοπού του Φορέα. Προσλαμβάνει και απολύει το προσωπικό του Φορέα, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις. Αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση και λειτουργία, τη διαχείριση της περιουσίας και τη διάθεση των πόρων του Φορέα και ασκεί τις λοιπές αρμοδιότητες που είναι αναγκαίες για τη λειτουργία του Φορέα και δεν ανατίθενται με τον παρόντα νόμο σε άλλα όργανα. Αποφασίζει για τις αναθέσεις κάθε είδους συμβάσεων, την ανάθεση υποθέσεων σε δικηγόρο και τη διενέργεια πλειοδοτικών ή μειοδοτικών διαγωνισμών, κατά τις κείμενες διατάξεις. Το Δ.Σ. μπορεί, με αποφάσεις του, να μεταβιβάζει ορισμένες αρμοδιότητές του στον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο, σε ένα ή περισσότερα μέλη του.

6. Το Δ.Σ. συνεδριάζει τακτικά μια φορά τον μήνα και έκτακτα όταν ζητηθεί από τον Πρόεδρο ή από τρία (3) μέλη. Η σύγκλησή του γίνεται με πρόσκληση του Προέδρου του τρεις (3) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνεδρίαση, η οποία περιλαμβάνει τα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Ο Γενικός Διευθυντής συμμετέχει χωρίς ψήφο στις συνεδριάσεις του Δ.Σ.. Μέλος που απουσιάζει αδικαιολόγητα από τρεις (3) συνεχείς συνεδριάσεις κηρύσσεται έκπτω και αντικαθίσταται με απόφαση του Περιφερειάρχη Αττικής. Θέματα που δεν περιλαμβάνονται στην ημερήσια διάταξη δεν μπορούν να συζητηθούν, εκτός εάν είναι παρόντα όλα τα μέλη και δεν προβάλλουν αντίρρηση.

7. Το Διοικητικό Συμβούλιο βρίσκεται σε απαρτία αν είναι παρόντα τέσσερα (4) από τα επτά (7) μέλη του, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται ο Πρόεδρος ή ο Αντιπρόεδρος αυτού. Οι αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων μελών και, σε περίπτωση ισοψηφίας, υπερिσχύει η ψήφος του Προέδρου ή του Αντιπροέδρου, εάν προεδρεύει στη συνεδρίαση.

8. Σε κάθε συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου τηρούνται πρακτικά σε ειδικό βιβλίο, στα οποία καταγράφονται οι απόψεις ή και οι προτάσεις των μελών και οι αποφάσεις που λαμβάνονται. Τα πρακτικά υπογράφονται από όλα τα παρόντα μέλη και σε περίπτωση άρνηση μέλους να υπογράψει, γίνεται σχετική μνεία και αναγράφονται οι λόγοι. Τα πρακτικά μπορούν να τηρούνται και με τη μέθοδο της μαγνητοφώνησης, οπότε υπογράφονται στην επόμενη συνεδρίαση.

9. Ο Πρόεδρος: α) συγκαλεί τις τακτικές και έκτακτες συνεδριάσεις του Δ.Σ. και καταρτίζει την ημερήσια διάταξη του Δ.Σ., β) εποπτεύει τις λειτουργίες του Φορέα, εντός του πλαισίου της κείμενης νομοθεσίας και των εξουσιοδοτήσεων που του παρέχονται νομίμως από το Δ.Σ. και γ) εκπροσωπεί τον Φορέα ενώπιον κάθε δικαστικής, διοικητικής και άλλης δημόσιας αρχής, πιστωτικών ιδρυμάτων και οποιωνδήποτε τρίτων. Η αρμοδιότητα αυτή μπορεί να μεταβιβάζεται σε άλλο μέλος του Δ.Σ. ή στον Γενικό Διευθυντή. Ο Αντιπρόεδρος αναπληρώνει τον Πρόεδρο σε όλα τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητές του, κάθε φορά που αυτός κωλύεται. Με απόφαση του Δ.Σ. η αρμοδιότητα αυτή μπορεί να μεταβιβασθεί σε άλλο μέλος του Δ.Σ. ή στον Διευθύνοντα Σύμβουλο.

10. Με την απόφαση που προβλέπεται στην παράγραφο 1, μπορεί να προβλέπεται η καταβολή αποζημίωσης για τη συμμετοχή εκάστου μέλους στις συνεδριάσεις του Δ.Σ. και να ορίζεται το ύψος και ο τρόπος καταβολής αυτής.»

3. Η παράγραφος 3 του άρθρου 55 του ν. 4414/2016 (Α' 149) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Ο διορισμός του Γενικού Διευθυντή γίνεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα κατόπιν έγκρισης από την Επιτροπή της ΠΥΣ 33/2006, όπως ισχύει. Η πλήρωση της θέσης του Γενικού Διευθυντή μπορεί να γίνει και με απόσπαση προσωπικού που υπηρετεί με κάθε είδους σχέση στο Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 1 του ν. 1256/1982 (Α' 65), όπως ισχύει, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων. Η απόσπαση γίνεται μετά από αίτηση του ενδιαφερόμενου, με κοινή απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του οικείου Υπουργού. Η διάρκεια της απόσπασης δεν μπορεί να υπερβαίνει τον χρόνο της θητείας του Γενικού Διευθυντή. Ο χρόνος της απόσπασης θεωρείται ως χρόνος πραγματικής υπηρεσίας για κάθε συνέπεια στην υπηρεσία ή τον φορέα του αποσπασθέντος. Η καταβολή των αποδοχών σε περίπτωση απόσπασης διενεργείται από τον Φορέα.»

4. Η περίπτωση α' του άρθρου 56 του ν. 4414/2016 (Α' 149) αντικαθίσταται ως εξής:

«α. Μηνιαία πρόσδοδος, το ύψος της οποίας καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, από την αναλογική κατανομή των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων (Κ.Α.Π.) που προορίζονται για τους δήμους της Περιφέρειας Αττικής, σύμφωνα με το άρθρο 259 παράγραφοι 3 και 4 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει, ως αντιστάθμισμα της περιβαλλοντικής ζημίας στο περιβάλλον της Αττικής, που προκαλείται από την αστική λειτουργία και τη δραστηριότητα των δήμων. Με την κοινή απόφαση του προηγούμενου εδαφίου καθορίζονται οι λεπτομέρειες σχετικά με τη διαδικασία απόδοσης της μηνιαίας προσόδου στον Φορέα Διαχείρισης. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών το ύψος της μηνιαίας προσόδου δύναται να αναπροσαρμο-

ζεται ανά τριετία, ανάλογα με τη σταθεροποίηση των λειτουργικών δαπανών του Φορέα Διαχείρισης, το βαθμό επίτευξης οικονομικής αυτοτέλειας από τις δραστηριότητές του και την αξιοποίηση της παραχωρηθείσας σε αυτόν δημόσιας περιουσίας.»

5. Οι παράγραφοι 3 και 4 του άρθρου 58 του ν. 4414/2016 (Α' 149) αντικαθίστανται ως εξής:

«3. Οι ορκωτοί λογιστές που ασκούν τον τακτικό έλεγχο υποβάλλουν στο Διοικητικό Συμβούλιο του Φορέα Διαχείρισης μέχρι το τέλος Ιουνίου κάθε έτους έκθεση για τη διαχείριση και τον απολογισμό του διαχειριστικού έτους που έληξε. Οι εκθέσεις υποβάλλονται από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης στην Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας Αττικής.

4. Ο Υπουργός Εσωτερικών και ο Υπουργός Οικονομικών δύνανται να ζητούν οποτεδήποτε έκτακτο έλεγχο της οικονομικής διαχείρισης του Φορέα Διαχείρισης.»

6. Η παράγραφος 2 του άρθρου 59 του ν. 4414/2016 (Α' 149) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι παραπάνω κανονισμοί εγκρίνονται με αποφάσεις του Υπουργού Εσωτερικών, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

7. Οι παράγραφοι 2 και 3 του άρθρου 60 του ν. 4414/2016 (Α' 149) αντικαθίστανται ως εξής:

«2.α) Για την κάλυψη των άμεσων αναγκών λειτουργίας, συντήρησης και φύλαξης του Φορέα και μέχρι την πρόσληψη τακτικού προσωπικού, σύμφωνα με τον σχετικό Κανονισμό, οι απαιτούμενες εργασίες δύνανται να παρέχονται από προσωπικό που αποσπάται για τον σκοπό αυτόν, από φορείς του στενού ή του ευρύτερου δημοσίου τομέα, μετά από αίτηση του υπαλλήλου με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών και του οικείου αρμόδιου Υπουργού, καθώς και από προσωπικό Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' Βαθμού, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων. Η διάρκεια της απόσπασης ορίζεται στα τρία (3) έτη. Η καταβολή των αποδοχών των αποσπασμένων υπαλλήλων διενεργείται από τον Φορέα.

β) Ο Φορέας Διαχείρισης μπορεί να απασχολεί προσωπικό με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου για αντιμετώπιση εποχιακών ή άλλων περιοδικών ή πρόσκαιρων αναγκών, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 21 του ν. 2190/1994 (Α' 28), όπως ισχύει κατόπιν έγκρισης από την Επιτροπή της ΠΥΣ 33/2006, όπως ισχύει.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών και μέχρι τη συγκρότηση, κατά τις διατάξεις του παρόντος, του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης, οι αναγκαίες δαπάνες συντήρησης και φύλαξης του Πάρκου «Αντώνης Τρίτσης» δύνανται να καλύπτονται με έκτακτη χρηματοδότηση από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους που προορίζονται για τους δήμους της Περιφέρειας Αττικής, σύμφωνα με το άρθρο 259 παράγραφοι 3 και 4 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει.»

Άρθρο 205

Διατάξεις για κτίρια ειδικής αρχιτεκτονικής σχεδίασης

Στο άρθρο 13 του ν. 4067/2012 προστίθεται παράγραφος 3 ως εξής:

«3. Για την κατασκευή κτιρίων ειδικής αρχιτεκτονικής σχεδίασης, όπως ορίζονται κάθε φορά στην κείμενη νομοθεσία, μπορούν να χορηγούνται παρεκκλίσεις από τις διατάξεις της παραγράφου 1, με απόφαση του Υπουρ-

γού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, μετά από γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής. Σε περίπτωση που τα κτίρια αυτά βρίσκονται εντός κηρυγμένου αρχαιολογικού χώρου, ιστορικού τόπου ή άλλης προστατευόμενης περιοχής, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3028/2002 (Α' 153), απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού.»

Άρθρο 206

Διατάξεις για τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια

Η περίπτωση α) της παραγράφου 5 του άρθρου 8 του ν. 4447/2016 τροποποιείται ως εξής:

5. α) Με τα Ειδικά Χωρικά Σχέδια μπορεί να τροποποιούνται προγενέστερα Τοπικά Χωρικά Σχέδια, Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου και τυχόν ισχύουσες για την περιοχή του σχεδίου γενικές και ειδικές πολεοδομικές ρυθμίσεις, ιδίως όσον αφορά τις επιτρεπόμενες χρήσεις γης και όρους και περιορισμούς δόμησης. Πριν από την έγκριση ενός Ειδικού Χωρικού Σχεδίου, με σκοπό να κριθεί η κατ'αρχήν δυνατότητα χωροθέτησής του, είναι δυνατόν να προηγηθεί η εξής διαδικασία προέγκρισης: μετά από υποβολή αίτησης προέγκρισης από τον φορέα υλοποίησης του Ειδικού Χωρικού Σχεδίου, χορηγείται σχετική προέγκριση με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος, ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας Υπηρεσίας και σύμφωνη γνώμη του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων. Η απόφαση του προηγούμενου εδαφίου εκδίδεται εντός επτά (7) εργάσιμων ημερών από την έκδοση της γνώμης του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων. Η αίτηση συνοδεύεται από τεχνική έκθεση που περιλαμβάνει, τις χωροταξικές κατευθύνσεις της ευρύτερης περιοχής, τις υφιστάμενες χρήσεις γης στη ζώνη άμεσης επιρροής της περιοχής μελέτης, την πρόταση χωρικής ανάπτυξης της περιοχής παρέμβασης και σχετικό χάρτη κλίμακας 1:5000. Η απόφαση του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων τεκμηριώνει την αναγκαιότητα της τροποποίησης ενόψει του ειδικού χαρακτήρα της επιδιωκόμενης ανάπτυξης, της κάλυψης αναγκών παραγωγικής ή επιχειρηματικής ανάπτυξης και ανασυγκρότησης εντός της περιοχής του σχεδίου και πάντως τη μη ανατροπή της πολεοδομικής και χωροταξικής λειτουργίας της ευρύτερης περιοχής. Η απόφαση προέγκρισης του Γενικού Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος κρίνει την καταρχήν δυνατότητα χωροθέτησης του Ειδικού Χωρικού Σχεδίου και δεν εξετάζει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις, οι οποίες θα κριθούν στο στάδιο της οριστικής έγκρισης αυτού.

Άρθρο 207

Διατάξεις για τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια

Η παράγραφος 2 του άρθρου 7 του ν. 4447/2016 (Α' 241) τροποποιείται ως εξής:

«2. Τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια καλύπτουν την έκταση μιας ή περισσότερων Δημοτικών Ενοτήτων ενός Δήμου. Μπορεί επίσης να καλύπτουν την έκταση δύο ή περισσότερων Δημοτικών Ενοτήτων που βρίσκονται σε όμορους Δήμους, έπειτα από σχετικές αποφάσεις των οικείων Δημοτικών Συμβουλίων. Τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια εναρμονίζονται με τις κατευθύνσεις των Περιφερειακών και των Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων και περιέχουν τις α-

ναγκαίες ρυθμίσεις για την επίτευξη των σκοπών τους.»

Άρθρο 208

Διατάξεις για την ΕΑΧΑ Α.Ε.

Στο τέλος της παραγράφου 2 του άρθρου 7 του ν. 4250/2014 (Α' 74) προστίθενται τα εξής εδάφια: «κατ' εξαίρεση, το τεχνικό αρχείο της εταιρείας και οι μελέτες που έχει καταρτίσει, καθώς και όλα τα σχετικά δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, μεταβιβάζονται από την θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου στον Δήμο Αθηναίων. Τα Υπουργεία Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Πολιτισμού και Αθλητισμού, για μελέτες που έχουν εκπονηθεί κατόπιν δικής τους εντολής και επί των οποίων, έως τη δημοσίευση του παρόντος, κατείχαν τα πνευματικά δικαιώματα, διατηρούν το δικαίωμα πρόσβασης στο αρχείο του Δήμου Αθηναίων και μετά τη μεταβίβαση που προβλέπεται στο παρόν άρθρο. Η μεταβίβαση αυτή απαλλάσσεται από κάθε φόρο και τέλος. Η παράδοση των υλικών φορέων των παραπάνω μελετών και του τεχνικού αρχείου προς το Δήμο Αθηναίων γίνεται με μέριμνα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την ισχύ του παρόντος νόμου.»

Άρθρο 209

Τροποποιήσεις του ν. 3213/2003 και του ν. 3023/2002

1. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. 3213/2003, όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Ειδικώς, η αρχική δήλωση περιλαμβάνει τα υφιστάμενα κατά το χρόνο κτήσης της ιδιότητας περιουσιακά στοιχεία, την αξία κτήσης τους, εφόσον είναι διαθέσιμη και τον τρόπο κτήσης τους.»

2. Το πρώτο εδάφιο του στοιχείου ix της περίπτωσης 1 της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. 3213/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«Ειδικά η δήλωση των υπόχρεων, που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' έως και ε' και ιβ' της παραγράφου 1 του άρθρου 1, περιλαμβάνει και τις δανειακές τους υποχρεώσεις προς ημεδαπά και αλλοδαπά πιστωτικά και τραπεζικά ιδρύματα, λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου και φυσικά πρόσωπα κατά την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους, εφόσον κάθε μία από αυτές υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ.»

3. Το προτελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 3B του ν. 3213/2003, αντικαθίσταται ως εξής:

«Η αξιοποίηση των πληροφοριών που συλλέγονται, εφόσον απαιτείται, από άρση τραπεζικού, χρηματιστηριακού, φορολογικού και επαγγελματικού απορρήτου είναι προϋπόθεση για την ολοκλήρωση κάθε ελέγχου αρμοδιότητας της Επιτροπής.»

4. Η παράγραφος 9 του άρθρου 3B του ν. 3213/2003, αντικαθίσταται ως εξής:

«9. Μέχρι την 31η Μαρτίου 2020 με απόφαση του Προέδρου της Βουλής και των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης καθορίζεται ενιαίος κανονισμός διαδικασιών ελέγχου δηλώσεων περιουσιακής κατάστασης για όλα τα όργανα ελέγχου του παρόντος νόμου.»

5. Η παράγραφος 1 του άρθρου 6 του ν. 3213/2003 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Εντός τριάντα (30) ημερών από την πάροδο της προθεσμίας που ορίζεται στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του ν. 3213/2003 επιτρέπεται η υποβολή δήλωσης ύ-

στερα από πληρωμή ηλεκτρονικού παράβολου ποσού διακοσίων (200) ευρώ για τους υπόχρεους που υποβάλλουν δήλωση στην επιτροπή ελέγχου του άρθρου 3Α και πενήντα (50) ευρώ για τους λοιπούς υπόχρεους. Μετά την πάροδο των τριάντα (30) ημερών του προηγούμενου εδαφίου, η υποβολή δήλωσης επιτρέπεται ύστερα από πληρωμή ηλεκτρονικού παράβολου ποσού τετρακοσίων (400) ευρώ για τους υπόχρεους που υποβάλλουν δήλωση στην επιτροπή ελέγχου του άρθρου 3Α και εκατό (100) ευρώ για τους λοιπούς υπόχρεους. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Δικαιοσύνης δύναται να τροποποιείται το ποσό των παραβόλων.»

6. Η παράγραφος 8 του άρθρου 24 του ν. 3023/2002 αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Για κάθε παράβαση της περίπτωσης α' της παραγράφου 1 του άρθρου 11 επιβάλλεται πρόστιμο μέχρι πέντε τοις εκατό (5%) της τελευταίας, κάθε φορά, καταβληθείσας προς το κόμμα ή τον συνασπισμό τακτικής χρηματοδότησης ή πρόστιμο μέχρι δεκαπέντε χιλιάδες (15.000) ευρώ, αν πρόκειται για κόμμα ή συνασπισμό που δεν λαμβάνει κρατική χρηματοδότηση.»

Άρθρο 210

Τροποποιήσεις του ν. 4354/2015

1. Η παράγραφος 3 του άρθρου 22 του ν. 4354/2015 (Α' 176) αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Οι κάθε είδους αποδοχές και λοιπές αποζημιώσεις των Προέδρων, Αντιπροέδρων και μελών των Ανεξάρτητων Διοικητικών Αρχών (Α.Δ.Α.), των Διοικητών, Αναπληρωτών Διοικητών, Υποδιοικητών, Προέδρων, Αντιπροέδρων, Διευθυνόντων Συμβούλων, και Μελών των Διοικητικών Συμβουλίων και γενικότερα όλων των οργάνων διοίκησης των Ν.Π.Δ.Δ., των Ν.Π.Ι.Δ. και των Δ.Ε.Κ.Ο. του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005, που υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος, καθώς και των εν γένει Γενικών Επιθεωρητών, Συντονιστών ή Εισαγγελέων Ελεγκτικών Σωμάτων ή Σωμάτων Επιθεώρησης, καθώς και του Προέδρου, των μελών και του ειδικού επισημονικού προσωπικού του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομόνων (Σ.Ο.Ε.) καθορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο επόμενο εδάφιο. Ειδικότερα, αναφορικά με τις εταιρείες του Α' Κεφαλαίου του ν. 3429/2005 για τις οποίες εφαρμόζεται η εξαίρεση του άρθρου 28 παράγραφος 3 περίπτωση γ', οι κάθε είδους αποδοχές και λοιπές αποζημιώσεις των μελών των Διοικητικών Συμβουλίων καθορίζονται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στον ν. 4548/2018 (Α' 104).»

2. Στην παράγραφο 3 του άρθρου 28 του ν. 4354/2015 (Α' 176) προστίθεται περίπτωση γ'), ως εξής:

«γ) Οι Πρόεδροι, οι διευθύνοντες ή εντεταλμένοι σύμβουλοι των δημοσίων επιχειρήσεων του Κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005 και των θυγατρικών τους, των οποίων οι μετοχές έχουν μεταβιβαστεί στην Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε. και οι οποίες είτε απασχολούν περισσότερους από τρεις χιλιάδες (3.000) εργαζόμενους είτε ο κύκλος εργασιών τους σε επίπεδο εταιρείας ή ομίλου υπερβαίνει τα εκατό (100) εκατομμύρια ευρώ. Για τον καθορισμό των εν γένει αποδοχών και πρόσθετων μεταβλητών αμοιβών, απολαβών και αποζημιώσεων των προσώπων της παρούσας περίπτωσης σύμφωνα με αξιολόγηση με συγκεκριμένους ποιοτικούς και

ποσοτικούς δείκτες απόδοσης, οι οποίες δεν μπορεί να υπερβαίνουν το ενενήντα τοις εκατό (90%) του ανώτατου ορίου της περίπτωσης α) της παρούσας παραγράφου, εφαρμόζονται οι διατάξεις του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 22.»

Άρθρο 211

Ρυθμίσεις για το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων

Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 3 του π.δ. 95/1996 (Α' 76), όπως ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«Με την ίδια απόφαση ορίζονται τα όργανα διοίκησης του Ταμείου, και συγκεκριμένα ο Πρόεδρος και ο αναπληρωτής Πρόεδρος, καθώς επίσης και οι διακριτές διοικητικές αρμοδιότητές τους, πέραν αυτών της αναπλήρωσης του Προέδρου για οποιονδήποτε λόγο, που ασκούνται από τον αναπληρωτή Πρόεδρο.»

Άρθρο 212

Ρύθμιση θεμάτων Επιτροπής μεταρρύθμισης επιδόματος επικίνδυνης και ανθυγιεινής εργασίας

1. Το τρίτο εδάφιο της παραγράφου 9 του άρθρου 18 του ν. 4354/2015 (Α' 176), όπως ισχύει αντικαθίσταται ως εξής:

«Επί τη βάση των ανωτέρω οδηγιών η Επιτροπή οφείλει να ολοκληρώσει το έργο που περιγράφεται στην περίπτωση γ' της παραγράφου 2 και να υποβάλει τελική γνωμοδότηση στους συναρμόδιους Υπουργούς έως την 30.06.2020.»

2. Στο τέλος του άρθρου 18 του ν. 4354/2015 (Α' 176) προστίθεται παράγραφος 15 ως εξής:

«15. Στα μέλη και τους γραμματείς της Επιτροπής του παρόντος άρθρου, η οποία συγκροτήθηκε κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων του άρθρου 396 του ν. 4512/2018 (Α' 5) όπως ισχύει, καθορίζεται, από την ημερομηνία συγκρότησης, αποζημίωση κατά παρέκκλιση των διατάξεων του άρθρου 21 του ν. 4354/2015 (Α' 176) με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.»

Άρθρο 213

Θέματα Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εσωτερικών, έχει ως σκοπό την άσκηση των αρμοδιοτήτων που ορίζονται στα άρθρα 16 και 17 του ν. 4314/2014.

Η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εσωτερικών, ασκεί τις ως άνω αρμοδιότητες και στον τομέα Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Για τις δράσεις που αφορούν ζητήματα υπαγόμενα στην καθ' ύλην αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, τελικός υπογράφων κάθε σχετικού εγγράφου, είναι ο Υπουργός Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Άρθρο 214

Αναγγελία του απασχολούμενου προσωπικού επί εκτέλεσης οικοδομικής εργασίας ή τεχνικού έργου

Το άρθρο 33 του ν. 1836/1989 (Α' 79), όπως ισχύει,

τροποποιείται και διαμορφώνεται ως εξής:

1. Εργοδότης που απασχολεί προσωπικό για την εκτέλεση οικοδομικής εργασίας ή τεχνικού έργου, υποχρεούται να αναγγέλλει στις υπηρεσίες του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.Ε.Π.Ε.) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων το απασχολούμενο προσωπικό, πριν την έναρξη κάθε ημερήσιας απασχόλησης. Η ως άνω αναγγελία αντικαθιστά τον πίνακα προσωπικού και ωρών εργασίας. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, επιβάλλονται οι διοικητικές κυρώσεις του άρθρου 5 του ν. 4554/2018 (Α' 130), όπως ισχύει.

2. Αντίγραφο του εντύπου της ως άνω αναγγελίας, για κάθε ημέρα απασχόλησης τηρείται στον τόπο εκτέλεσης του έργου με ευθύνη του εργοδότη και τίθεται στη διάθεση των ελεγκτικών οργάνων, προς έλεγχο, οσάκις ζητείται. Σε περίπτωση μη τήρησης της υποχρέωσης αυτής επιβάλλονται οι διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται από το άρθρο 24 του ν. 3996/2011 (Α' 170), όπως ισχύει.

3. Με αποφάσεις του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων καθορίζονται ιδίως ο υπόχρεος εργοδότης για την αναγγελία, η διαδικασία υποβολής της αναγγελίας, τα στοιχεία που περιλαμβάνει, τυχόν εξαιρέσεις και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος.

4. Η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει από τη δημοσίευση των αποφάσεων της παραγράφου 3.

5. Από την έναρξη ισχύος του άρθρου αυτού, κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που είναι αντίθετη ή ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα του παρόντος καταργείται.

Άρθρο 215

Τροποποίηση του άρθρου 26 του ν. 4258/2014 (Α' 94)

Στην παράγραφο 5 του άρθρου 26 του ν. 4258/2014, προστίθενται εδάφια δέκατο και ενδέκατο ως εξής:

«Επιπλέον ποσό μέχρι είκοσι ένα εκατομμύρια πεντακόσιες χιλιάδες (21.500.000) ευρώ, διατίθεται από πιστώσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Εθνικό Σκέλος) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, για την ολοκλήρωση πρόσθετων εργασιών για την πλήρη επιχειρησιακή απόδοση των Υ/Β, την αντιμετώπιση βλαβών που προκύπτουν από τις εν εξελίξει δοκιμές, καθώς και για τη συντήρηση των συνοδών πλοίων που απαιτούνται για την ολοκλήρωση των δοκιμών των Υ/Β κατ' εφαρμογή των αναγραφόμενων διαδικασιών στις παραγράφους 3 και 4. Επί των εγκριθεισών με το άρθρο 61 του ν. 4557/2018 (Α' 139) και το άρθρο 22 του ν. 4618/2019 (Α' 89) πιστώσεων, χορηγείται παράταση ανάληψης νομικών δεσμεύσεων δαπανών έως και τον Μάρτιο 2020.»

Άρθρο 216

Τροποποίηση του άρθρου 32 του ν. 4361/2016 (Α' 10)

Στο στοιχείο Α' του άρθρου 32 του ν. 4361/2016 προστίθεται νέα παράγραφος 9 ως εξής:

«9. Επιπλέον ποσό μέχρι επτά εκατομμύρια εξακόσιες πενήντα χιλιάδες (7.650.000) ευρώ διατίθεται από πιστώσεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Εθνικό Σκέλος) του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας για την ομαλή εξέλιξη ναυπήγησης των ΤΠΚ υπ' αριθμ. 6 και 7. Τα ποσά που θα διατεθούν από τις ανωτέρω χρηματοδοτήσεις και αφορούν στη συμβασιοποίηση προμήθειας υλικών και ανάθεσης εργασιών-παροχής υπηρεσιών, που εκκρεμούν και αφορούν υλικά και υπηρεσίες για την ολοκλήρωση ναυπήγησης των ΤΠΚ υπ' αριθμ. 6 και 7 και

στην πληρωμή της μισθοδοσίας, των λογαριασμών κοινής ωφελείας (ΔΕΗ, ΕΥΔΑΠ) αλλά και των υπηρεσιών μετακίνησης προσωπικού, θα καταλογιστούν στα NBEE Α.Ε.. Επιπλέον, η καταβολή από το Πολεμικό Ναυτικό, των μηνιαίων αμοιβών των εργαζομένων παρατείνεται εκ νέου για χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών από την 1η Οκτωβρίου 2019, όσο και το χρονικό διάστημα παράτασης του προγράμματος ναυπήγησης. Η ισχύς των υπογραφεισών/συναφθεισών ατομικών δηλώσεων αποδοχής ενασχόλησης μεταξύ του Πολεμικού Ναυτικού και των εργαζομένων της NBEE Α.Ε., παρατείνεται μέχρι την 31η Μαρτίου 2020. Το Πολεμικό Ναυτικό δεν παραιτείται από οποιοδήποτε συμβατικό ή νομικό δικαίωμα που απορρέει από την κυρωθείσα τριμερή συμφωνία, η ισχύς της οποίας παρατείνεται μέχρι την 31η Μαρτίου 2020. Επί των εγκριθεισών με το άρθρο 62 του ν. 4557/2018 (Α΄ 139) και το άρθρο 23 του ν. 4618/2019 (Α΄ 89) πιστώσεων, χορηγείται παράταση ανάληψης νομικών δεσμεύσεων δαπανών έως και τον Μάρτιο 2020.»

Άρθρο 217

Τροποποίηση του άρθρου 5 του ν.δ. 132/1969 (Α΄ 35)

Η παράγραφος 1 του άρθρου 5 του ν.δ. 132/1969 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Μετά από εισήγηση του Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας, ο Υπουργός Εθνικής Άμυνας διορίζει με θητεία τριών (3) ετών τον πρόεδρο, τους δύο (2) αντιπροέδρους και τέσσερις (4) συμβούλους ως μέλη του διοικητικού συμβουλίου του Πολεμικού Μουσείου. Οι διοριζόμενοι επιλέγονται από ανώτατους αξιωματικούς εν ενεργεία ή εν αποστρατεία, οι οποίοι μπορούν να ανακληθούν στην ενέργεια, καθώς και από δύο (2) κατ' ελάχιστον διακεκριμένους επιστήμονες. Ο διορισμός του διοικητικού συμβουλίου γίνεται κατά τρόπον ώστε να αντιπροσωπεύονται και οι τρεις Κλάδοι των Ενόπλων Δυνάμεων.»

Άρθρο 218

Τροποποίηση του ν. 4608/2019 (Α΄ 66)

1. Το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν. 4608/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

««Στρατηγικές Επενδύσεις 1», οι επενδύσεις των οποίων ο συνολικός προϋπολογισμός είναι μεγαλύτερος των εκατό εκατομμυρίων (100.000.000) ευρώ, καθώς και οι επενδύσεις που δημιουργούν κατά τρόπο βιώσιμο τουλάχιστον εβδομήντα πέντε (75) νέες ετήσιες μονάδες εργασίας (ΕΜΕ), και ο συνολικός προϋπολογισμός τους είναι μεγαλύτερος των σαράντα εκατομμυρίων (40.000.000) ευρώ.»

2. Η υποπερίπτωση ββ΄ της περίπτωσης γ΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν. 4608/2019 αντικαθίσταται ως εξής:

«ββ) Οι επενδύσεις στους τομείς της βιομηχανίας και του τουρισμού, οι οποίες δημιουργούν κατά τρόπο βιώσιμο τουλάχιστον διακόσιες (200) ΕΜΕ και ο συνολικός προϋπολογισμός τους είναι μεγαλύτερος των διακοσίων (200.000.000) εκατομμυρίων ευρώ.»

3. Το πρώτο εδάφιο της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν. 4608/2019 (Α΄ 66) αντικαθίσταται ως εξής:

«Στρατηγικές Επενδύσεις 2», οι οποίες δημιουργούν κατά βιώσιμο τρόπο τουλάχιστον πενήντα (50) νέες Ε-

ΜΕ και ο συνολικός προϋπολογισμός τους είναι μεγαλύτερος των τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000) ευρώ.

4. Το δεύτερο εδάφιο της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 10 του ν. 4608/2019 (Α΄ 66) καταργείται.

Άρθρο 219

Τροποποίηση του ν. 4399/2016

1. Στην περίπτωση «γ» της παραγράφου 4 του άρθρου 7 του ν. 4399/2016 προστίθεται υποπερίπτωση ii ως εξής: «ii. Ξενοδοχείων συνιδιοκτησίας (condo hotels), όπως ορίζονται στον ν. 4276/2014 (Α΄ 155), υπό την προϋπόθεση ότι η μεταβίβαση ή η μακροχρόνια μίσθωση ενισχυόμενων τμημάτων αυτών λαμβάνει χώρα μετά τη λήξη της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του φορέα της επένδυσης, με την επιβύλαξη των διατάξεων του άρθρου 21 του ν. 4399/2016.»

2. Ξενοδοχειακές μονάδες, οι οποίες έχουν υπαχθεί ως επενδυτικά σχέδια στις διατάξεις των νόμων 3299/2004 και ν. 3908/2011, δύναται να μετατρέπονται σε ξενοδοχεία συνιδιοκτησίας (condo hotels), όπως ορίζονται στο ν. 4276/2014 (Α΄ 155), υπό τις προϋποθέσεις της ανωτέρω παραγράφου καθώς και των οικείων διατάξεων των νόμων 3299/2004 και 3908/2011 και των οικείων αποφάσεων υπαγωγής.

3. Στην περίπτωση «ζ» της παραγράφου 3 του άρθρου 21 του ν. 4399/2016 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Από την ανωτέρω υποχρέωση εξαιρούνται οι συμβάσεις μίσθωσης των φορέων επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του τουρισμού, οι οποίες αφορούν εμπορικά καταστήματα και καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος εντός της ενισχυόμενης επένδυσης και συνάπτονται μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου είτε πριν από αυτήν, εφόσον η διάρκεια της μίσθωσης εκτείνεται και μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης και μέχρι τη λήξη της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.»

4. Οι ρυθμίσεις της ανωτέρω παραγράφου εφαρμόζονται και για τα επενδυτικά σχέδια του ν. 3908/2011, του ν. 3299/2004 και του ν. 2601/1998.»

Άρθρο 220

Τροποποίηση του άρθρου 27 του ν. 4314/2014 (Α΄ 265)

Στο άρθρο 27 του ν. 4314/2014 (Α΄ 265) προστίθεται παράγραφος 10 ως εξής:

«10. Στις συλλογικές αποφάσεις του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων εγγράφονται οι αποφάσεις υπαγωγής των επενδυτικών σχεδίων του αναπτυξιακού νόμου 4399/2016 (Α΄ 117), οι οποίες δύναται να συγχρηματοδοτηθούν από επιχειρησιακά προγράμματα του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) της περιόδου 2014 – 2020.»

Άρθρο 221

Ρύθμιση για το προσωπικό ΕΕΠ της ΕΕΑ

Στην παράγραφο 1 του άρθρου 45 του ν. 4569/2018 (Α΄ 179) προστίθεται εδάφιο γ΄ ως εξής:

«γ. Η προσωπική διαφορά της παραγράφου 1 του άρθρου 27 του ν. 4354/2015 (Α΄ 176), όπως αυτή διαμορφώθηκε κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παραγράφου 2 του άρθρου 29 του ν. 4024/2011 (Α΄ 226) και της υπ' αριθμ. 2/17127/0022/28/02/2012 Κοινής Υπουργικής Από-

φασης (Β΄ 498), όπως ίσχυαν πριν την κατάργησή τους, χορηγείται σε όλους τους υπαλλήλους της Επιτροπής Ανταγωνισμού με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου που έχουν προσληφθεί ή προσλαμβάνονται ως Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό.

Η χορήγηση της προσωπικής διαφοράς για το ανωτέρω προσωπικό που έχει ήδη προσληφθεί κατά τη δημοσίευση του παρόντος γίνεται από το χρόνο της δημοσίευσης, ενώ για εκείνο που προσλαμβάνεται μετά τη δημοσίευση, η χορήγηση της προσωπικής διαφοράς γίνεται από το χρόνο της πρόσληψης».

Άρθρο 222

Τροποποίηση διατάξεων του νόμου περί ιδρύσεως Οικονομικού Επιστημονικού Επιμελητηρίου της Ελλάδος

1. Το πρώτο εδάφιο της πρώτης παραγράφου του άρθρου 8 του ν. 1100/1980 (Α΄ 295) αντικαθίσταται ως εξής:

«Η Συνέλευσις των αντιπροσώπων του Επιμελητηρίου απαρτίζεται εξ ειδικώς προς τούτο εκλεγμένων ανά τετραετία μελών εκ διαφόρων περιφερειών της Χώρας, δια καθολικής αμέσου και μυστικής ψηφοφορίας και έχει τας εξής αρμοδιότητας.»

2. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 9 του ν. 1100/1980 αντικαθίσταται ως εξής:

«Τα μέλη της Κεντρικής Διοίκησης εκλέγονται δια μυστικής ψηφοφορίας υπό της Συνελεύσεως των αντιπροσώπων ανά τετραετία.»

3. Η ενδέκατη παράγραφος του άρθρου 9 του ν. 1100/1980 αντικαθίσταται ως εξής:

«Τα μέλη των Τοπικών Διοικήσεων εκλέγονται με τοπικές εκλογές κάθε τέσσερα (4) χρόνια, από τα μέλη των αντίστοιχων Τμημάτων. Οι αρχαιρεσίες για την ανάδειξη των Τοπικών Διοικήσεων διεξάγονται ταυτοχρόνως με τις αρχαιρεσίες για την εκλογή των μελών της Συνελεύσεως των Αντιπροσώπων.»

4. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 1 του π.δ. 351/1983 (Α΄ 122) αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι εκλογές διενεργούνται κάθε τέσσερα (4) χρόνια, μέσα στο διάστημα από 15 Οκτωβρίου μέχρι 15 Δεκεμβρίου και ημέρα Κυριακή.»

5. Η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 6 του π.δ. 225/1986 (Α΄ 91) αντικαθίσταται ως εξής: «Οι εκλογές διενεργούνται κάθε τέσσερα (4) χρόνια, μέσα στο διάστημα από 15 Οκτωβρίου μέχρι 15 Δεκεμβρίου και ημέρα Κυριακή ταυτόχρονα με τις εκλογές για την ανάδειξη της Σ.Τ.Α.»

6. Το παρόν άρθρο τίθεται σε ισχύ την 01.01.2020.

Άρθρο 223

Ρύθμιση θεμάτων Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας

1. Η παράγραφος 1 του άρθρου 16 του π.δ. της 27.11/14.12.1926 (Α΄ 430) «περί κωδικοποιήσεως των περί συστάσεως του Τ.Ε.Ε. κειμένων διατάξεων», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, αντικαθίσταται ως εξής:

«1α. Η εκλογή για την ανάδειξη των αιρετών μελών των οργάνων του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (Τ.Ε.Ε.), διενεργείται κάθε τέταρτο έτος.

β. Η εκλογή της περίπτωσης α΄ της παρούσας παραγράφου, διενεργείται εντός του μηνός Μαΐου και ημέρα Κυριακή, η οποία καθορίζεται με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.).

γ. Η εκλογή ενεργείται ταυτόχρονα:

γα) στις έδρες όλων των Περιφερειακών Ενοτήτων της Χώρας,

γβ) στις έδρες των Περιφερειακών Τμημάτων του Τ.Ε.Ε., εφόσον αυτά δεν εδρεύουν στην πρωτεύουσα της αντίστοιχης Περιφερειακής Ενότητας,

γγ) στις έδρες Δήμων σε απομακρυσμένες ηπειρωτικές περιοχές που απέχουν άνω των 100 χιλιομέτρων από την έδρα της Περιφερειακής Ενότητας, που ανήκουν και έχουν εγγεγραμμένα τουλάχιστον πενήντα (50) Τακτικά Μέλη του Τ.Ε.Ε., σύμφωνα με βεβαίωση της Υπηρεσίας του Τ.Ε.Ε., που εκδίδεται δύο (2) ημέρες πριν την προκήρυξη των εκλογών και

γδ) σε νησιωτικές περιοχές που έχουν εγγεγραμμένα τουλάχιστον πενήντα (50) Τακτικά Μέλη του Τ.Ε.Ε., σύμφωνα με βεβαίωση της Υπηρεσίας του Τ.Ε.Ε., που εκδίδεται δύο (2) ημέρες πριν την προκήρυξη των εκλογών. Κάθε μέλος μπορεί να ψηφίζει στον τόπο που βρίσκεται την ημέρα της εκλογής.»

2. Οι ως άνω περιπτώσεις β΄ και γ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του π.δ. της 27.11/14.12.1926 τίθενται σε ισχύ την 01.01.2020.

Άρθρο 224

Κεντρικό Ηλεκτρονικό Σύστημα Αδειοδοτήσεων

1. Αναπτύσσεται Κεντρικό Ηλεκτρονικό Σύστημα Αδειοδοτήσεων (στο εξής: Σύστημα), μέσω του οποίου χορηγούνται οι πάσης φύσεως άδειες όλων των δημοσίων και ιδιωτικών έργων. Μέσω του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Συστήματος Αδειοδοτήσεων χορηγούνται άδειες δημοσίων και ιδιωτικών έργων, όπως προσδιορίζονται με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού.

2. Η πρόσβαση στο Σύστημα γίνεται σύμφωνα με το Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης σε κρυπτογραφημένη και ασφαλή σύνδεση, από τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες, το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου της παραγράφου 6 και τους αιτούντες και τους νομίμους εκπροσώπους αυτών, τηρουμένων των κείμενων διατάξεων περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Λαμβάνεται μέριμνα για τη διασύνδεση του Συστήματος με το Εθνικό Μητρώο Υποδομών, για τα έργα που περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του τελευταίου.

3. Από την ημερομηνία έναρξης της λειτουργίας του Συστήματος που καθορίζεται κατά την παράγραφο 7 του παρόντος, το σύνολο των απαιτούμενων αδειών δημοσίων και ιδιωτικών έργων χορηγείται ηλεκτρονικά, μέσω του Συστήματος.

4. Εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών, η αφετηρία της οποίας καθορίζεται κατά την παράγραφο 7 του παρόντος, οι αρμόδιες, κατά περίπτωση, υπηρεσίες, όπως επίσης οι εξουσιοδοτημένοι από τους δικαιούχους μηχανικοί καταχωρούν στο Σύστημα ψηφιακά αρχεία των υφιστάμενων αδειών δημοσίων και ιδιωτικών έργων. Άδειες που χορηγούνται μετά από την έναρξη της ανωτέρω προθεσμίας καταχωρούνται υποχρεωτικά στο Σύστημα, σε μορφή ψηφιακών αρχείων, εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από τη χορήγησή τους. Σε περίπτωση που απαιτηθεί η τροποποίηση της άδειας στο πλαίσιο των επιμέρους ελέγχων των αρμόδιων Υπηρεσιών, τα σχετικά αρχεία επανυποβάλλονται τροποποιημένα εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών.

5. Στο Σύστημα περιλαμβάνεται, πέραν των αδειών της

παραγράφου 1 του παρόντος:

α) τα αποτελέσματα των τακτικών και έκτακτων ελέγχων τήρησης της κείμενης νομοθεσίας και β) κάθε απαραίτητο συνοδευτικό στοιχείο των αδειών σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

6. Αρμόδιος για το σύνολο των αναγκαίων ζητημάτων για την εφαρμογή του παρόντος ορίζεται ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Η ανάπτυξη, λειτουργία, συντήρηση και αναβάθμιση του Συστήματος δύναται να ανατίθεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με σχετική εμπειρία.

7. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων:

α) Δύναται να καθορίζεται η οικονομική συμμετοχή των ενδιαφερομένων φυσικών και νομικών προσώπων στη λειτουργία του Συστήματος, καθώς και όλες οι αναγκαίες τεχνικές λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος.

β) Καθορίζεται η ημερομηνία έναρξης λειτουργίας του Συστήματος κατά την παράγραφο 3, όπως επίσης η ημερομηνία έναρξης της προθεσμίας της παραγράφου 4 του παρόντος.

Άρθρο 225 **Διατάξεις για Επιμελητήρια**

1. Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 18 του άρθρου 187 του ν. 4548/2018 (Α' 104) τροποποιείται ως εξής: «18. Μέχρι τις 31.01.2020 ολοκληρώνεται η μεταφορά των εταιρειών της παραγράφου 3 του άρθρου 9 του παρόντος, των οποίων το Γ.Ε.ΜΗ. δεν τηρείται στη Διεύθυνση Εταιρειών της Γενικής Διεύθυνσης Αγοράς της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης.»

2. Στο τέλος της παράγραφου 7 του άρθρου 96 του ν. 4497/2017 (Α' 171) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Οι προθεσμίες της παρούσας παραγράφου παρατείνονται έως την 31η Δεκεμβρίου 2019, αναδρομικά από την 30ή Ιουνίου 2019.»

Άρθρο 226 **Τροποποίηση του ν. 4251/2014 (Α' 80)**

Η παράγραφος 2 του άρθρου 20B του ν. 4251/2014 (Α' 80) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Η ελάχιστη αξία της ακίνητης περιουσίας κατά το χρόνο κτήσης της, καθώς και το συνολικό συμβατικό μίσθωμα των μισθώσεων ξενοδοχειακών καταλυμάτων ή τουριστικών κατοικιών του παρόντος άρθρου, όπως αυτή προκύπτει από τις συμβολαιογραφικές πράξεις μεταβίβασης ή τις συμβάσεις μίσθωσης, αντίστοιχα, καθορίζεται σε διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) ευρώ και πρέπει να έχει καταβληθεί ολοσχερώς έως και την υπογραφή του αντίστοιχου οριστικού συμβολαίου.

Το συμφωνηθέν τίμημα ή μίσθωμα καταβάλλεται στο σύνολό του με δίγραμμη τραπεζική επιταγή σε λογαριασμό πληρωμών του δικαιούχου που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί στην Ελλάδα ή με μεταφορά πίστωσης, κατά τον ορισμό 24 του άρθρου 4 του ν. 4537/2018 (Α' 84), ή μέσω POS εγκατεστημένου από πάροχο υπηρεσιών πληρωμών, ο οποίος λειτουργεί στην Ελλάδα, με χρέωση τραπεζικής πιστωτικής ή χρεωστικής κάρτας του αγοραστή, σε λογαριασμό πληρωμών

του δικαιούχου που τηρείται σε πάροχο υπηρεσιών πληρωμών, κατά τον ορισμό 11 του άρθρου 4 του ν. 4537/2018, ο οποίος λειτουργεί στην Ελλάδα. Οι ως άνω τρόποι πληρωμής δύναται να πραγματοποιηθούν και από σύζυγο ή/και από συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι β' βαθμού του αγοραστή.

Όλες οι ανωτέρω διατάξεις καταλαμβάνουν και τις καταβολές που έχουν λάβει χώρα με τους ως άνω τρόπους πληρωμής από 01.01.2017 μέχρι σήμερα. Όλα τα ειδικότερα στοιχεία διενέργειας της πληρωμής, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των στοιχείων ταυτοποίησης πωλητή, αγοραστή, και τυχόν τρίτου πληρωτή, του αριθμού λογαριασμών πληρωμών του πληρωτή, της διεύθυνσής του, του επίσημου αριθμού προσωπικού εγγράφου του, του αναγνωριστικού αριθμού του πληρωτή ή της ημερομηνίας και του τόπου γέννησής του, του τρόπου πληρωμής και των σχετικών λογαριασμών πληρωμών χρέωσης του πληρωτή και πίστωσης του δικαιούχου, καθώς και υπεύθυνης δήλωσης του αγοραστή για τη συζυγική σχέση ή τη συγγένεια με τυχόν τρίτο πληρωτή, πρέπει να δηλώνονται και να υποβάλλονται υπευθύνως από τους συμβαλλόμενους ενώπιον του συντάσσοντος το συμβόλαιο συμβολαιογράφου και να αναγράφονται σε αυτό.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών, το ύψος της ως άνω ακίνητης περιουσίας μπορεί να αναπροσαρμόζεται, καθώς και να καταρτίζονται κατάλογοι περιοχών της επικράτειας, με τουλάχιστον πενταετή διάρκεια, για τις οποίες δύναται να ισχύει διαφοροποίηση ως προς το ύψος της επένδυσης της άνω παραγράφου, λαμβάνοντας υπόψη στοιχεία, όπως η αναπτυξιακή στόχευση, η τουριστική ανάπτυξη, η γεωγραφική θέση, καθώς και οι εμπορικές ή αντικειμενικές αξίες των ευρισκόμενων στις περιοχές αυτές ακινήτων και να ρυθμίζεται κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων.»

Άρθρο 227 **Τροποποίηση του ν. 4270/2014 (Α' 143)**

Μετά το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 55 του ν. 4270/2014 (Α' 143), προστίθεται νέο εδάφιο ως εξής:

«Ειδικά για τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) του έτους 2020, οι πιστώσεις ψηφίζονται συγκεντρωτικά στη μείζονα κατηγορία «πιστώσεις υπό κατομή» σε επίπεδο φορέα και ειδικού φορέα.»

Άρθρο 228 **Τροποποιήσεις του ν. 4314/2014 (Α' 265)**

1. Η παράγραφος 2 του άρθρου 24 του ν. 4314/2014 (Α' 265) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Πρόεδρος της επιτροπής παρακολούθησης είναι ο Γενικός ή Ειδικός Γραμματέας ή ο Περιφερειάρχης που εποπτεύει τη Διαχειριστική Αρχή του ΕΠ.»

2. Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 42 του ν. 4314/2014 (Α' 265) αντικαθίσταται με νέα εδάφια ως εξής:

«Οι Διαχειριστικές Αρχές των άρθρων 5 και 7 του παρόντος νόμου δύναται να αναλάβουν, επιπλέον των αρμοδιοτήτων που ασκούν στο πλαίσιο του παρόντος νόμου, τις αρμοδιότητες της προ-αξιολόγησης, παρακολούθησης και διαχείρισης έργων / δράσεων του μηχανισμού «Διευκόλυνση Συνδέοντας την Ευρώπη», όπως ο-

ρίζονται στην παράγραφο Δ' του άρθρου 3 της υπ' αριθμ. 38382/2019 (Β' 1387) απόφασης του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης. Οι ανωτέρω αρμοδιότητες κατανέμονται από τον/την προϊστάμενο/η της Διαχειριστικής Αρχής στις υφιστάμενες Μονάδες της αντίστοιχα με τις αρμοδιότητες που ήδη ασκούν στο πλαίσιο του Ε-ΣΠΑ 2014-2020.»

Άρθρο 229
Επείγουσες ρυθμίσεις θεμάτων οικονομικής
λειτουργίας και προσωπικού Ο.Τ.Α.

1. Τα άρθρα 186, 187 και 188 του ν. 4555/2018 (Α' 133) καταργούνται από τότε που ίσχυσαν και επαναφέρονται σε ισχύ οι διατάξεις της παραγράφου 7 του άρθρου 2 του ν. 4038/2012 (Α' 14) και των άρθρων 259 και 260 του ν. 3852/2010 (Α' 87), όπως ίσχυαν πριν την τροποποίησή τους από τον ν. 4555/2018.

2. Η διάρκεια του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» και οι συμβάσεις εργασίας ορισμένου χρόνου των απασχολούμενων για την παροχή των σχετικών υπηρεσιών παρατείνονται από τη λήξη τους μέχρι 30.09.2020. Η χρηματοδότηση και υλοποίηση του Προγράμματος «Βοήθεια στο Σπίτι» καλύπτεται από πιστώσεις που εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών. Η διαχείριση των πιστώσεων αυτών και οι διαδικασίες υλοποίησης του Προγράμματος καθορίζονται σε προγραμματική σύμβαση, που υπογράφεται μεταξύ του Υπουργού Εσωτερικών και της Ελληνικής Εταιρείας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης Α.Ε. (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.).

3. Η αληθής έννοια της διάταξης της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του ν. 4483/2017 (Α' 107) είναι ότι: α) οι αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α. δεν εξαιρούνται από το ρυθμιστικό πεδίο του άρθρου 2 του ν. 4412/2016 (Α' 147) και του άρθρου 14 του ν. 2190/1994 (Α' 28), ως προς το τακτικό τους προσωπικό, β) σε περίπτωση λύσης ανωνύμων αναπτυξιακών εταιρειών δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 15 του ν. 4483/2017 και γ) καταλαμβάνονται και όσες αναπτυξιακές ανώνυμες εταιρείες Ο.Τ.Α. λειτουργούσαν κατά την έναρξη ισχύος της.

4. Στο τέλος του άρθρου 77 του ν. 4582/2018 (Α' 208) η φράση «μέχρι τις 30 Οκτωβρίου 2019» αντικαθίσταται από τη φράση «μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2019».

5. Η περίπτωση 17 της παραγράφου Ι του άρθρου 75 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3463/2006 (Α' 114), αντικαθίσταται ως εξής:

«17. Ο καθορισμός των αστικών γραμμών λεωφορείων, της αφετηρίας, της διαδρομής, των στάσεων και του τέρματος των αντίστοιχων γραμμών, καθώς και ο καθορισμός των προδιαγραφών, η κατασκευή και η συντήρηση των στάσεων και των στεγασμένων αναμονής επιβατών αστικών και υπεραστικών γραμμών.»

6. Το άρθρο 18 του ν. 2963/2001 (Α' 268) αντικαθίσταται, ως εξής:

«Άρθρο 18
Μεταφορά επιβατών από τους ΟΤΑ

1. Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης πρώτου βαθμού μπορούν, πλέον των περιπτώσεων των παραγράφων 7 και 8 του άρθρου 7, να διενεργούν μεταφορά για την ε-

ξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες, κέντρων απασχόλησης ηλικιωμένων και εργαζομένων του οικείου Ο.Τ.Α. Μπορούν επίσης να διενεργούν μεταφορά για τη μετακίνηση κατοίκων μεταξύ των δημοτικών τους κοινοτήτων και από και προς το κέντρο του δήμου, εφόσον το εν λόγω μεταφορικό έργο δεν εξυπηρετείται από υφιστάμενη γραμμή, κατά το σχεδιασμό της οικείας Περιφέρειας.

2. Η εκτέλεση του προαναφερόμενου έργου γίνεται με ιδιωτικής χρήσης λεωφορεία ιδιοκτησίας ΟΤΑ. Εφόσον το προσωπικό σε οδηγούς του οικείου δήμου δεν επαρκεί για την κάλυψη των απαιτούμενων δρομολογίων, ο δήμος μπορεί να αναθέτει τις υπηρεσίες οδηγού κατά το άρθρο 61 του ν. 3979/2011 (Α' 138).»

7. Στην παράγραφο 4 του άρθρου 4 του ν. 4440/2016 (Α' 224) προστίθεται εδάφιο ως εξής: «Ειδικά για τη μετάταξη υπαλλήλων των Τεχνικών Υπηρεσιών και των Υπηρεσιών Δόμησης των ΟΤΑ α' βαθμού απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου για το διορισμό οργάνου.»

8. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 176 του ν. 3852/2010 προστίθεται περίπτωση κβ' ως εξής: «κβ) Κηρύσσει την αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου για έργα αρμοδιότητας της οικείας περιφέρειας, όταν έχει εκδοθεί πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου περί υπαγωγής της απαλλοτρίωσης στην διαδικασία του άρθρου 7Α του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2882/2001 (Α' 17).»

9. Οι διατάξεις των δύο πρώτων εδαφίων της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του ν. 4623/2019 (Α' 134) ισχύουν αναλόγως και για τη σύσταση των επιτροπών του άρθρου 70 του ν. 3852/2010 (Α' 87), καθώς και τη συμμετοχή αιρετών εκπροσώπων του δήμου σε επιτροπές και συλλογικά όργανα νομικών προσώπων, κληροδοτημάτων και σωματείων που συστήνονται και λειτουργούν με νομοθετήματα του Υπουργείου Εσωτερικών ή άλλων Υπουργείων.

10. Τα τρία τελευταία εδάφια της παραγράφου 3 του άρθρου 4 του π.δ. 75/2011 (Α' 182) καταργούνται.

11. Αποφάσεις της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝ.Π.Ε.), της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος (Κ.Ε.Δ.Ε.) και των Περιφερειακών Ενώσεων Δήμων (Π.Ε.Δ.) που έλαβαν χώρα έως 30.09.2019 και αφορούν δαπάνες μετακίνησης (έξοδα κίνησης, έξοδα διανυκτέρευσης και ημερήσια αποζημίωση) προσωπικού και αιρετών της αυτοδιοίκησης, θεωρούνται ότι διενεργήθηκαν νομίμως από τον χρόνο διενέργειάς τους και ποσά καταβληθέντα βάσει αυτών δεν αναζητούνται και δεν καταλογίζονται.

Άρθρο 230
Αντιμετώπιση επειγόντων ζητημάτων στους δήμους
που συστάθηκαν με το άρθρο 154
του ν. 4600/2019 (Α' 43)

1. Στην παράγραφο 8 του άρθρου 18 του ν. 4623/2019 (Α' 134), μετά το πρώτο εδάφιο, προστίθεται νέο εδάφιο ως ακολούθως: «Εφόσον κατά την 1η Σεπτεμβρίου 2019 δεν υφίσταται ενεργή σύμβαση, αλλά ο καταργούμενος δήμος είχε λάβει αποφάσεις για την εκτέλεση έργων, την προμήθεια αγαθών, την παροχή υπηρεσιών ή την εκπόνηση μελετών, οι διαδικασίες εκτέλεσής τους δύναται να ολοκληρωθούν από το δήμο που αποτελούσε την έδρα του καταργηθέντος.»

2. Η παράγραφος 10 του άρθρου 157 του ν. 4600/2019

αντικαθίσταται ως ακολούθως:

«10. Η μισθοδοσία και οι κάθε είδους απολαβές ή αντιμισθίες του πάσης φύσεως προσωπικού και των αιρετών όλων των συνιστώμενων δήμων, για διάστημα που δεν υπερβαίνει τους τέσσερεις (4) μήνες από την έναρξη λειτουργίας τους, δύναται να καταβάλλονται από τον εκκαθαριστή μισθοδοσίας του καταργούμενου δήμου και αντίστοιχα από την οικονομική υπηρεσία του νέου δήμου στον οποίο αυτός θα παρέχει τις υπηρεσίες του.»

3. Για την κατάρτιση του προϋπολογισμού για το τετράμηνο από 1.9.2019 έως 31.12.2019, σύμφωνα με την παράγραφο 9 του άρθρου 157 του ν. 4600/2019 (Α΄ 43), παρέχεται η δυνατότητα εγγραφής ποσών στο χρηματικό υπόλοιπο έκαστου δήμου, κατόπιν σχετικής εκτίμησης του Προϊσταμένου Οικονομικών Υπηρεσιών του δήμου, ο οποίος αποτελούσε την έδρα του καταργηθέντος. Κατά την εκτίμηση αυτή λαμβάνονται υπόψη οι σχετικές, περί κατανομής περιουσίας του καταργούμενου δήμου, διατάξεις. Με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της τροποποιητικής - συμπληρωματικής πράξης της Επιτροπής Κατανομής Περιουσίας του καταργούμενου δήμου, οι νεοσυσταθέντες δήμοι αναμορφώνουν υποχρεωτικά τους προϋπολογισμούς τους, εγγράφοντας ως ποσά του χρηματικού τους υπολοίπου, αυτά που εμπεριέχονται στην εν λόγω πράξη.

4. Οι διατάξεις της υπ' αριθμ. 127080/57460/21.12.2010 Απόφασης Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (Β΄ 1984) ισχύουν αναλόγως και για τους δήμους που συστάθηκαν δυνάμει του άρθρου 154 του ν. 4600/2019.

Άρθρο 231

Ρύθμιση θεμάτων λειτουργίας ΦΟΔΣΑ

1. Τα τρία τελευταία εδάφια της παραγράφου 3 του άρθρου 225 του ν. 4555/2018 (Α΄ 133) αντικαθίστανται με εδάφια ως εξής: «Στις περιφέρειες στις οποίες υφίστανται ήδη μέχρι τρεις (3) ΦΟΔΣΑ, οι οποίοι πληρούν σωρευτικά τις προϋποθέσεις των περιπτώσεων α΄ έως δ΄, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 245. Η διαπίστωση της συνδρομής των προϋποθέσεων γίνεται με πράξη του Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Τυχόν διαπιστωτικές πράξεις Συντονιστών Αποκεντρωμένων Διοικήσεων κατ' εφαρμογή του άρθρου 245, θεωρούνται ως μηδέποτε εκδοθείσες. Κατ' εξαίρεση των αριθμητικών περιορισμών του πρώτου εδαφίου, είναι δυνατή η λειτουργία ΦΟΔΣΑ στον οποίο συμμετέχουν πλέον του ενός δήμοι, οι οποίοι ανήκουν σε περιφερειακές ενότητες όμορων Περιφερειών, τηρουμένων των προϋποθέσεων των στοιχείων α΄, γ΄ και δ΄ της παρούσας παραγράφου. Οι απαιτούμενες διαπιστωτικές πράξεις για τη λειτουργία των Φορέων της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται από τον Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που υπάγεται η έδρα του Φορέα.»

2. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 156 του ν. 4600/2019 (Α΄ 43) προστίθεται εδάφιο δεύτερο, ως εξής: «Ειδικά στους διαδημοτικούς ΦΟΔΣΑ, ο δήμος της έδρας των Φορέων συμμετέχει στο διοικητικό συμβούλιο με δύο (2) επιπλέον μέλη, πλέον των όσων προβλέπονται από τις διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου, τα οποία ορίζονται με απόφαση του οικείου δημάρχου.»

Άρθρο 232

Ρύθμιση θεμάτων διοίκησης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης

Το άρθρο 2 του π.δ. 57/2007 (Α΄ 59) αντικαθίσταται, ως εξής:

«Άρθρο 2

Διοικητικό Συμβούλιο

1. Το Ε.Κ.Δ.Δ.Α. διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από:

(α) τον Πρόεδρο του Ε.Κ.Δ.Δ.Α.,

(β) τον Αντιπρόεδρο του Ε.Κ.Δ.Δ.Α.,

(γ) τους Διευθυντές των εκπαιδευτικών μονάδων του Ε.Κ.Δ.Δ.Α.,

(δ) τον Προϊστάμενο της αρμόδιας για ζητήματα ανθρωπίνου δυναμικού Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Εσωτερικών,

(ε) πέντε (5) εμπειρογνώμονες, έκαστος σε διαφορετικό γνωστικό αντικείμενο, με εμπειρία κυρίως σε θέματα δημόσιας διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης, ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, οικονομικής διαχείρισης, κοινωνικής πολιτικής, μανάτζμεντ, ανάλυσης δημοσίων πολιτικών, νομικής και νομοπαρασκευαστικού έργου, εκ των οποίων ένας τουλάχιστον απόφοιτος της Ε.Σ.Δ.Δ.Α..

(στ) έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδας (ΕΝ.Π.Ε.),

(ζ) έναν (1) εκπρόσωπο της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.),

(η) έναν (1) εκπρόσωπο της Ανώτατης Διοίκησης Ενώσεων Δημοσίων Υπαλλήλων Ελλάδας (Α.Δ.Ε.Δ.Υ.),

(θ) έναν (1) εκπρόσωπο της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Εργαζομένων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Π.Ο.Ε.- Ο.Τ.Α.),

(ι) έναν (1) εκπρόσωπο της Ένωσης Αποφοίτων της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης.

Όταν συζητούνται θέματα σχετικά με το εκπαιδευτικό πρόγραμμα ή το περιεχόμενο και τους όρους εκπαίδευσης στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.) στο Δ.Σ. καλείται χωρίς δικαίωμα ψήφου και ένας εκπρόσωπος του Συλλόγου Σπουδαστών της ως άνω Σχολής. Σχετικά θέματα, πέραν του προγράμματος, θεωρούνται ιδίως όσα περιλαμβάνονται στις διατάξεις του Κανονισμού των Σπουδών της Σχολής.

2. Ο Πρόεδρος και ο Αντιπρόεδρος επιλέγονται μεταξύ επιστημόνων εγνωσμένου κύρους και ειδικής εμπειρίας από τους επιστημονικούς κλάδους που απαριθμούνται στο στοιχείο ε΄ της παραγράφου 1 ή και από άλλους επιστημονικούς κλάδους, εφόσον έχουν ασκήσει διοικητικά καθήκοντα υψηλής ευθύνης. Στις θέσεις του Προέδρου και του Αντιπροέδρου δύναται να ορίζονται και μέλη Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι., σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες ρυθμίσεις για τον διορισμό των ανωτέρω ως οργάνων διοίκησης φορέων του Δημοσίου.

3. Ο Αντιπρόεδρος αναπληρώνει τον Πρόεδρο σε όλα τα εκ του νόμου προβλεπόμενα καθήκοντά του, όταν αυτός ελλείπει, απουσιάζει ή κωλύεται και ασκεί όσες αρμοδιότητες του μεταβιβάζει ο τελευταίος. Οι Αναπληρωτές Διευθυντές της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και του ΙΝ.ΕΠ., που ορίζονται με απόφαση του Δ.Σ. του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., σύμφωνα με

τα άρθρα 16 παράγραφος 2 και 34 παράγραφος 3, μετέχουν στο Δ.Σ. ως αναπληρωτές των Διευθυντών των αντίστοιχων εκπαιδευτικών μονάδων του Ε.Κ.Δ.Δ.Α..

4. Οι κάθε είδους αποδοχές και λοιπές αποζημιώσεις του Προέδρου και του Αντιπροέδρου του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., καθώς και η αποζημίωση των μελών και του γραμματέα του Δ.Σ., καθορίζονται με βάση τα όσα προβλέπονται στην παράγραφο 3 του άρθρου 22 του ν. 4354/2015 (Α' 176).

5. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. με τους αναπληρωτές τους διορίζονται για τριετή θητεία που μπορεί να ανανεωθεί με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Η θητεία του Προέδρου, του Αντιπροέδρου και των μελών του Δ.Σ. μπορεί να διακοπεί σε περίπτωση σοβαρής παράβασης ή σοβαρής αμέλειας κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών. Ο Πρόεδρος, ο Αντιπρόεδρος και τα μέλη του Δ.Σ. του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. συνεχίζουν να ασκούν τα καθήκοντά τους και μετά τη λήξη της θητείας τους, μέχρι την ανανέωσή της ή τον διορισμό νέων μελών σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος.

6. Το Δ.Σ. ύστερα από εισήγηση του Προέδρου ορίζει ως γραμματέα του Δ.Σ. υπάλληλο, μόνιμο ή ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, που υπηρετεί στο Ε.Κ.Δ.Δ.Α., καθώς και τον αναπληρωτή του.»

Άρθρο 233

Πρόγραμμα επιχορήγησης δήμων για την εξόφληση υποχρεώσεων από διαταγές πληρωμής και τελεσίδικες δικαστικές αποφάσεις

1. Για την εξόφληση υποχρεώσεων σε βάρος των δήμων από διαταγές πληρωμής και δικαστικές αποφάσεις, οι οποίες έως τη δημοσίευση του παρόντος έχουν καταστεί τελεσίδικες, και οι οποίες αφορούν αξιώσεις από προμήθειες αγαθών ή παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων, οι δήμοι επιχορηγούνται από χρηματικά διαθέσιμα έως σαράντα εκατομμυρίων (40.000.000) ευρώ του λογαριασμού που τηρείται στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων με τίτλο «Λογαριασμός Οικονομικής Ενίσχυσης Ο.Τ.Α.», τα οποία μεταφέρονται στον λογαριασμό με τίτλο «Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι των Δήμων» που τηρείται στο ίδιο Ταμείο. Η δυνατότητα εξόφλησης από τα χρηματικά διαθέσιμα του ως άνω προγράμματος δεν αφορά αξιώσεις αναγνωρισμένες με τελεσίδικες αποφάσεις, εφόσον ως προς τη νομική βασιμότητα αυτών υπάρχει αντίθετη νομολογία ανώτατου δικαστηρίου σε σχέση με αυτά που κρίθηκαν από το δικαστήριο της ουσίας. Για τη διαπίστωση της ύπαρξης ή μη αντίθετης νομολογίας ανώτατου δικαστηρίου, η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικών μπορεί να ζητά τη γνώμη του οικείου γραφείου του Νομικού Συμβούλου του Κράτους.

2. Οι διατάξεις της παραγράφου 1 εφαρμόζονται και για την εξόφληση υποχρεώσεων δήμων, κατά των οποίων έχει ξεκινήσει με οποιονδήποτε τρόπο η διαδικασία λήψης αναγκαστικών μέτρων, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 11 του ν. 1068/1980 (Α' 190).

3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών καθορίζεται η διαδικασία υποβολής των αιτημάτων και η προθεσμία υποβολής τους, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, καθώς και κάθε άλλο συναφές ζήτημα για την εφαρμογή των προηγούμενων παραγράφων. Με όμοια απόφαση γί-

νεται η κατανομή των ανωτέρω χρηματικών διαθεσίμων στους δικαιούχους.

4. Τυχόν χρηματικό υπόλοιπο μετά το πέρας του προγράμματος, προστίθεται στους προς απόδοση Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους των δήμων και κατανέμεται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών σε δήμους της χώρας, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 259 του ν. 3852/2010 (Α' 87).

Άρθρο 234

Ρυθμίσεις θεμάτων Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Στη διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του ν. 4339/2015 (Α' 133), όπως ισχύει, στο τέλος του δεύτερου εδαφίου, προστίθεται φράση ως ακολούθως: «, εκτός εάν αποδεδειγμένα δεν είναι τεχνικά εφικτή η εκπομπή σε υψηλή ευκρίνεια (high definition), οπότε το ως άνω πρόγραμμα δύναται να μεταδίδεται μόνο σε τυπική ευκρίνεια (standard definition) ανά περιοχές απονομής.».

2. Στη διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του ν. 4339/2015 (Α' 133), όπως ισχύει, μετά το δεύτερο εδάφιο, προστίθεται τρίτο εδάφιο ως εξής: «Από 01.01.2022 το πρόγραμμα των παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης εθνικής εμβέλειας όλων των κατηγοριών μεταδίδεται υποχρεωτικά σε υψηλή ευκρίνεια (high definition), εκτός αν αυτό αποδεδειγμένα δεν είναι τεχνικά εφικτό, οπότε το ως άνω πρόγραμμα δύναται να μεταδίδεται σε τυπική ευκρίνεια (standard definition) ανά περιοχές απονομής.»

Άρθρο 235

Ρυθμίσεις θεμάτων διαγωνισμών δημοσίων συμβάσεων

1. Τροποποιείται ο τίτλος του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 ως εξής:

«Ποινικές κυρώσεις και άλλες διοικητικές συνέπειες».

2. Η παράγραφος 3 του άρθρου 44 του ν. 3959/2011 αντικαθίσταται ως εξής:

«3α. Εφόσον συντρέχει:

α) υπαγωγή στο πρόγραμμα επιείκειας κατ' εφαρμογή της παραγράφου 8 του άρθρου 25 με πλήρη απαλλαγή του προστίμου ή με επιβολή μειωμένου προστίμου και ολοσχερή εξόφληση αυτού, ή

β) υπαγωγή στη διαδικασία διευθέτησης διαφορών του άρθρου 25α και ολοσχερής εξόφληση του προστίμου, εξαλείφεται το αξιόποινο του αδικήματος του πρώτου και τρίτου εδαφίου της παραγράφου 1 και των εγκλημάτων που συρρέουν κατ' ιδέαν με αυτό. Με την παροχή διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής του προστίμου, αναστέλλεται η ποινική δίωξη για όσο χρόνο διαρκεί η ρύθμιση και ο οφειλέτης είναι συνεπής με τους όρους της. Κατά το χρονικό διάστημα της αναστολής, αναστέλλεται η παραγραφή των εγκλημάτων χωρίς να ισχύουν οι χρονικοί περιορισμοί του εδαφίου α' της παραγράφου 2 του άρθρου 113 του Ποινικού Κώδικα. Η υπαγωγή στο πρόγραμμα του άρθρου 25 παράγραφος 8, συνεπεία της οποίας επιβλήθηκε μειωμένο πρόστιμο, εάν αυτό δεν εξοφληθεί ολοσχερώς, συνιστά ελαφρυντική κατάσταση για τις πράξεις των παραγράφων 1 και 2 και επιβάλλεται ποινή μειωμένη κατά το άρθρο 83 του Ποινικού Κώδικα.

3β. Εφόσον συντρέχει:

α) υπαγωγή στο πρόγραμμα επιείκειας κατ' εφαρμογή της παραγράφου 8 του άρθρου 25 με πλήρη απαλλαγή του προστίμου ή με επιβολή μειωμένου προστίμου και ολοσχερή εξόφληση αυτού, ή

β) υπαγωγή στη διαδικασία διευθέτησης διαφορών του άρθρου 25α και ολοσχερής εξόφληση του προστίμου, επέρχεται πλήρης απαλλαγή της επιχείρησης και κάθε άλλου υπευθύνου προσώπου της παραγράφου 2(γ) του άρθρου 25 από κάθε είδους διοικητικές κυρώσεις. Στις ανωτέρω περιπτώσεις η διαπίστωση της σχετικής παράβασης δεν θεμελιώνει λόγο αποκλεισμού της επιχείρησης από διαγωνισμούς για δημόσιες συμβάσεις ή συμβάσεις παραχωρήσεων, με την εξαίρεση της κατ' επανάληψη παράβασης του άρθρου 1 ή του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επανάληψη της παράβασης νοείται η έκδοση σχετικής διαπιστωτικής απόφασης εντός έξι (6) ετών από την προηγούμενη έκδοση άλλης διαπιστωτικής απόφασης. Η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται στην περίπτωση παροχής διευκόλυνσης τμηματικής καταβολής του προστίμου και για όσο χρόνο διαρκεί η ρύθμιση και ο οφειλέτης είναι συνεπής με τους όρους της. Επίσης, η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται και για τις περιπτώσεις για τις οποίες έχει εκδοθεί διαπιστωτική απόφαση παράβασης του άρθρου 1 ή του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν έχει ακόμα παρέλθει τριετία από την έκδοση αυτής.»

3. Η περίπτωση γ) της παραγράφου 4 του άρθρου 73 του ν. 4412/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) εάν, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, η αναθέτουσα αρχή διαθέτει επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού,».

4. Η περίπτωση δ) της παραγράφου 7 του άρθρου 39 του ν. 4413/2016 αντικαθίσταται ως εξής:

«δ) εάν, με την επιφύλαξη της παραγράφου 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, η αναθέτουσα αρχή διαθέτει επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού,».

5. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 79 του ν. 4412/2016 μετά τη φράση: «Το ΕΕΕΣ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για την έκδοση των σχετικών δικαιολογητικών και περιλαμβάνει επίσημη δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, εφόσον του ζητηθεί και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει τα εν λόγω δικαιολογητικά.», προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης για τυχόν σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η τριετής παραγραφή της παραγράφου 10 του άρθρου 73 ή η εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης, ενώ ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο για την προσκόμιση δικαιολογητικών.

Στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης δημόσιας σύμβα-

σης, που είτε εκκινούν μετά τη θέση σε ισχύ της παρούσας διάταξης είτε έχουν εκκινήσει νωρίτερα αλλά δεν έχει ακόμη συμπληρωθεί και υποβληθεί στο ΕΕΕΣ, οι τυχόν προηγούμενες αρνητικές απαντήσεις στο ανωτέρω ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης, από οικονομικούς φορείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 44 παράγραφος 3β του ν. 3959/2011, δεν στοιχειοθετούν τον λόγο αποκλεισμού του άρθρου 73 παράγραφος 4 περίπτωση ζ' ή/και θ' του παρόντος νόμου και δεν απαιτείται να δηλωθούν κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ και κάθε αντίστοιχου εντύπου.»

6. Στην παράγραφο 2 του άρθρου 41 του ν. 4413/2016 προστίθενται εδάφια ως εξής:

«Κατά την απάντηση οικονομικού φορέα στο ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης για τυχόν σύναψη συμφωνιών με άλλους οικονομικούς φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η συνδρομή περιστάσεων, όπως η τριετής παραγραφή της παραγράφου 2 του άρθρου 42 του παρόντος ή η εφαρμογή της διάταξης της παραγράφου 3β του άρθρου 44 του ν. 3959/2011, αναλύεται στο σχετικό πεδίο που προβάλλει κατόπιν θετικής απάντησης, ενώ ισχύουν τα όσα αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο για την προσκόμιση δικαιολογητικών.

Στο πλαίσιο διαδικασιών σύναψης σύμβασης παραχώρησης, που είτε εκκινούν μετά τη θέση σε ισχύ της παρούσας διάταξης είτε έχουν εκκινήσει νωρίτερα αλλά δεν έχει ακόμη συμπληρωθεί και υποβληθεί στο ΕΕΕΣ, οι τυχόν προηγούμενες αρνητικές απαντήσεις στο ανωτέρω ερώτημα του ΕΕΕΣ ή άλλου αντίστοιχου εντύπου ή δήλωσης, από οικονομικούς φορείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 44 παράγραφος 3β του ν. 3959/2011, δεν στοιχειοθετούν τον λόγο αποκλεισμού του άρθρου 39 παράγραφος 7 περίπτωση στ' ή/και θ' του παρόντος νόμου και δεν απαιτείται να δηλωθούν κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΣ και κάθε αντίστοιχου εντύπου.»

Άρθρο 236

Ρυθμίσεις οφειλών Κατόχων Άδειας Κυκλοφορίας Φαρμάκων προς τον ΕΟΠΥΥ

Για τις οφειλές των Κατόχων Άδειας Κυκλοφορίας (Κ.Α.Κ.) φαρμακευτικών προϊόντων ή των φαρμακευτικών εταιριών προς τον ΕΟΠΥΥ από ποσά επιστροφής (rebate) της παραγράφου 3 του άρθρου 35 του ν. 3918/2011 (Α' 31) και του άρθρου 11 του ν. 4052/2012 (Α' 41) (clowback) των ετών 2012 έως και 2018, όπως έχουν προκύψει μετά την ολοκλήρωση του προβλεπόμενου από τις ως άνω διατάξεις συμψηφισμού, δίνεται η δυνατότητα ρύθμισης αποπληρωμής τους σε έως εκατόν εικοσι (120) δόσεις. Με απόφαση του Υπουργού Υγείας, κατόπιν εισήγησης ως προς το περιεχόμενο των όρων της ρύθμισης που εκδίδεται μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΟΠΥΥ, καθορίζονται ο αριθμός των αναλογουσών δόσεων, η διαδικασία είσπραξής τους, η προθεσμία υποβολής της αίτησης υπαγωγής στη ρύθμιση, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής της ανωτέρω διάταξης. Σε περίπτωση μη έγκαιρης καταβολής, έστω και μίας εκ των ως άνω δόσεων, καθώς και της οποιασδήποτε εκπρόθεσμης καταβολής τρέχουσας υποχρέωσης των Κατόχων Άδειας Κυκλοφορίας (Κ.Α.Κ.) φαρμακευτικών προϊόντων προς τον ΕΟΠΥΥ, παύει αυτόματα η ισχύς της ως άνω ρύθμισης.

Άρθρο 237
Ενδιάμεσοι φορείς

Στην παράγραφο 7 του άρθρου 13 του ν. 4314/2014 (Α΄ 265) μετά την περίπτωση στ΄ προστίθεται περίπτωση ζ΄, η οποία έχει ως εξής:

«ζ. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή Περιφερειάρχη δύναται η Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υγείας να αναλαμβάνει καθήκοντα ενδιάμεσου φορέα διαχείρισης στα Επιχειρησιακά Προγράμματα (Ε.Π.), στα οποία υλοποιείται μέρος της στρατηγικής του τομέα Υγείας. Η απόφαση εκχώρησης αρμοδιοτήτων διαχείρισης του προηγούμενου εδαφίου στην Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου Υγείας για την υλοποίηση της στρατηγικής του οικείου τομέα ή μέρους αυτής, εκδίδεται μετά από πρόταση του Υπουργού Υγείας.»

Άρθρο 238

1. Η εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 112 του ν. 4497/2017 επεκτείνεται ώστε να καλύπτει και τις περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών που ανήκουν σε ποσοστό άνω του 51% σε ΟΤΑ Α΄ και Β΄ βαθμού, εποπτευόμενες από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

2. Στην περίπτωση έργων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας που έχουν ήδη ολοκληρωθεί και λειτουργούν παραγωγικά και η παραγόμενη από αυτά ενέργεια έχει ήδη ενταχθεί στο Ελληνικό Σύστημα Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, θεωρείται ότι τόσο η ενεργειακή επιθεώρηση όσο και η οριστική παραλαβή τους έχει νομίμως συντελεστεί.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας καθορίζεται το ύψος της προς πληρωμή δαπάνης, η διαδικασία και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 239

Η προθεσμία του άρθρου 89 του ν. 4310/2014 (Α΄ 258) παρατείνεται μέχρι 31.12.2019. Εντός της προθεσμίας αυτής επιβάλλεται η ολοκλήρωση της μεταστέγασης των δραστηριοτήτων που στεγάζονται στις κατασκευές τις οποίες αφορά η παρούσα ρύθμιση, όπως προβλέπεται στο τελευταίο εδάφιο του ως άνω άρθρου.

Στο άρθρο 264 του ν. 4555/2018 η ημερομηνία 31.12.2018 αντικαθίσταται με την ημερομηνία 31.12.2019.

Άρθρο 240

Όλες οι διοικητικές κυρώσεις για τις υφιστάμενες κατασκευές κατά μήκος της Λεωφόρου Δημοκρατίας, στον Δήμο Αίγινας, αναστέλλονται μέχρι και τις 31.12.2019. Η προθεσμία των τριάντα (30) ημερών της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 3 του άρθρου 94 του ν. 4495/2017 (Α΄ 167) παρατείνεται μέχρι 31.12.2019.

Άρθρο 241
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εκτός αν άλλως ορίζεται σε επιμέρους διατάξεις.

Αθήνα,

2019

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΝ. ΤΑΣΟΥΛΑΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΥΛΩΝΑΚΗΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ Κ. ΠΕΡΙΦΑΝΟΥ